

ספר מגן אבות

החלק הפילוסופי

לר' שמעון בן צמח דוראו

צילום הדפוס היחידי
ליוורנו תקמ"ה (1785)

חלק ראשון לספרו הגדול על מסכת אבות שלא צורף לאף אחת מן המהדורות הרבות של פירוש מסכת אבות. ענינו של חלק זה באמונות ודעות, מציאות ה' ואחדותו, נצחיות התורה, פולמוס עם הגויים, ביאת המשיח ותחיית המתים.

נדפס במהדורה בת 250 עותקים

ע"י

הוצאת מקור בע"מ

MAKOR PUBLISHING LTD.
Jerusalem, P.O.Box 7383

הקדמת

תרב המשתדל אשר לו בעיר תהלה ארגיל מגן אבות יהיה
בעזרו אנסו :

אב

בכחמה ויחכם בנינה וכדעת חררים יתלחון כל הון יקר ויעים ספיר ויהלים שלמה המה כפלאו מחזי שרל אלפים
תן חלק לשבעה מניסו תלכז כאלו בניסו עד משכר כלים טעונים ברכה לפניהם ולאחריהם גדול הפנה ורכ
העלניה אשר עין בעין יראה להצדיק את הדקין ולרשעים ראש פועל אדם ושלם לו הוא אינר אמירה נענימה ל
מקום אשר יהיה שם ה' ארוח וכאשמו טמה כל הסדרים ונכח חיון את מינו וכאור וישוכ הכל לאיתנו הראשון ויברא את האדם
לעברה ולשמרה ויקר חקרה ו' חקרה כלתי טסור או יררו לעצלים הכשמות הסהורות לערי הכשמות בתעובות איסור רין גרמל
כגורא גורה על בית אברהם לגלות במקום אשר אסירי המלך אסורים ללקט אורות ויבא פר"ח עקב עץ

אבות

אב

אחד חפץ חסד הוא להטיב עם כריותיו שלח משה עבדו הר"ר המהורר לו ורוע עם גבורה ויבא עמו כשסון
ויביאם אל גבול קדשו ויטס בתר מלכות בראשו כלול תפארת וכראשם קשר בתרי אותיות ליהודים היתה אורה זו
תורה רוד רוד ודורטיו חר רוד וחכמיו כוללין ומחמילין כחלת

אבות

אב

זקן שקנה חכמה מפוארה בכלי מפואר וכה מוסיפין לו כפש יתורה מחוסי הארכיור' פינחס ז' יאיר ע"ה הוא
הראש גדול ארכונו רכיניו הסדול **הרשב"ץ** זלמה אשר אור תורתו בעיר גדולה של חכמים אנשי השם
הכפלאה בו שיה וכי שיה לו כש"ס ככלי וירושלמי ספרי וספר
ארגיל יבא הן הראבו ירו

אבות

אב

והסכתא גברותא בתשובותיו היקרים וילכס אותם כתובת **תשב"ץ** אמרוטיו אמרות טהורות
במהו מורה וירה רעה **יבי"ן שמוע"ה** למר אמרינן
אב"ב מי קיים תילי דברכות שיה ופירש הלכות קבועות ויקם
עשה את

אבות

אב

עשה את **הנדה קני"ם** עשה את
לכעלה מטומאת **הנדה קני"ם** עשה את
הס לראש עטרת **תפארת ישראל** לראות באור החיים ועוד ירח וכתב
טפחה מפרים

אבות

אב

ויתינו **ליות חן** טפחה מפרים
התם כ"ן אחר חלק שלישי אשר נקבו בשמות א' לא' והכל מעשה קיו . אלה תולדות אש גדיק כובע מקור חכמה אחר קראתיו
אשר און וחקר ותקן והסף ולמד דעת ואחרון חביב זה ספר תולדות אדם הגדול אשר היה נבון כמה מאות שנים ביד יוצאי ירך
הבאון המהכר בני האלים היויעים החכמים השלמים כהס"ר **צמח** סיו בן הרב סכולל כה"ר **בנימין** יודי ה' וכסה"ר
סמ כישראל

אבות

אב

סמ כישראל לטסר אשה
מאמר דורסה ומביה על כל קוץ וקוץ תלי תלים
עשה את **דוראן** ונקרא
גם **דוראן** ונקרא

אבות

אב

גם כהס העלם כהס"ר **יונה** זל תתשפת
מגן

אב

רחמן אשר לא עוב הסדו הותיר לנו שריר הטודים אשר ה' קורא בכל דור ודור שרפים עומדים להקים דגל התורה
הן הנה היו לנו לעינים גבורי ויחידו סבולה **ק"ק ארגיל** יבא ועטרותיהם בראשיהם הרבנים
המובהקים אשר נדכה רוחם לסוביל אור
תעלוהם הנקובים בשמות בספר **יבי"ן**

אבות

אב

ובועז וס' **אשל אברהם** הללו טעונים ברכה כרכות הטובה דשנים ורעננים יתן ה' אוביבם נבנים
לפניהם בדרך א' יבאו אליהם ובשבעה דרכים יניסו לפניהם . ג' הם יתן הטוב לאיש
א' תן הרמתיס מוכתר בנימוסו ככתר תורה ותלכות וכתר גם טוב עולה א"ר ל"ו כאשר הבכור המרוסם נכון ויחכם אחד יהיה
אברהם היו בר השר הטפסר כה"ר **רפאל יעקב בושערה** ג"ע מאריה ראברהס יהיה כעורו גדול יהיה
סמוכין דאורייתא והלל והשמחה כמעונ
כבוד הבלת בכני סמיו

אבות

אב

סמוך וגראה בכרכה הסמוכה לחברתה הגבורה החשוב **יהודה** יעלה על גפי מרומי הסלמות והכרכות תתשפת הרני
דוראן היו זרעו בחיים וית דעכן ופרי נחמד ויהי
הקרב הבכור חוקם על כל שכיות החמדה **חיים**
עדר העולם **אלעזר** יהיה בעולו הוא וכינו

אבות

אב

ששים ושחמים תכית **לוי בראם** ראשי ה

אבות

אב

סלום רב ליחדי סבולה ופרכסו ק"ק עיר תהלה **ליוורנו** יבא אשר יעשו עמי את שחסד ואת הרמתיס ישלם
הן בעורכי סם מלגלגין זכות ע"י זכאי כי סם כננא
כבי ואחרתי אבי אל לבי הנויע עת רבון להעלותו על מוכה הרפוס ודברתי בפכ
והס היה ס' **מגן אבות** הראשון אדם המעלה איש אחוכו סבכיר הששוב כה"ר **משה** היו בן החסד כה"ר

אבות

אב

שלמה הסה גטיכי לכת
צמח דוראן ג"ע ואתו עמו שני גבורים והס סבכירי הרמתיס כה"ר **דוד** ג"ט בר היקר
הככהן **הכהן שלמה** הככהן **בקריו** ג"ע ויהי כשמעס
הכהן **הכהן שלמה** הככהן **בקריו** ג"ע ויהי כשמעס

אבות

אב

גרות מהלס וכו בתקסס בכסף מלא להקריב את
בנידים ה"ר **דוד** ג"ע ויהי כשמעס
בססס ססס

אבות

אב

הקדמה

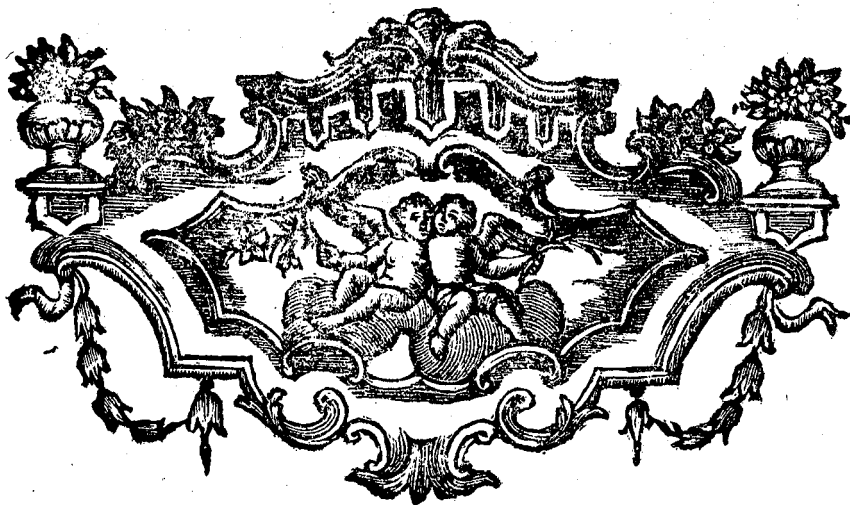
אשר יהיה ואשרי חלקם אלו דברים שאוכלים מעבודתיהם וקרנם תרום בכבוד לעולם שכלו טוב **מגן אבות** יהיה בעולם
 וכן בעדס ובעד בכורי ויחודי סגולה רודפי דרך תבאשיה' האחים המבורכים והשותפים
מ"ד מאיר הבהן שולאל אלהא דמאיר יענהוה"ר **יוסף הבהן בקרי** ה"ו ה"ד וא"ח טוב
מ"ד מרדכי הבהן ה"ו כ"ד וא"ח האחים
מ"ד יעקב תמים דעים וה"ר משה י"ו בן סיק"י
מ"ד אהרן עאמר ה"ו הוא ואחיו וכלום
מ"ד אבולכיר אלס הבכורים אשר נתנו בעין יפה איש כמתנת ידו ועל טוב יזכר בן
מ"ד אבולכיר אלס ה"ו הוא ואחיו וכלום
מ"ד מרדכי עמאר י"ו אשר נתן בעין יפה לסייע בדבר הצדק ה"ו ועומר
מ"ד תונס י"עא ורבוני ויחירי וערכסי ק"ק פורטוגיזים י"ו וכל הקהלות
מ"ד מעאסבר י"עא ויחירי ק"ק מסתגאנים י"עא וק"ק מל"י אנא
מ"ד אל מדי"א י"ק אל
מ"ד אל מדי"א ודיעי הקהל ישלח ה' סכרסה באמתיהם למען
 ועל ראשיהם חכמי כניהם כנים על

אבות

אב רם הכט משמים וראה ופקוד ב"ן זאת שלח צור נאמן לקבץ נדחי ישראל ולראות באור ככין אפרין ולי אנה
 עבדך בן אמתך פקוד אותי ואת בני ביתי לטובה ולברכה וראה את יגיע בני ואשר שאתי כפשי ככפשי
 לעבוד בימים ובנהרות לערי ישראל הקרובות והרחוקות להביא ספרי קדמונינו המאורות הגדולים לאורה ואחרון
מגן אבות זכותם וזכות תורתם יבינו בעדי וכפר כל בני ביתי גם עד זקנה ושיבה ופקדני כאל בהגני
 מן התורה ורוח נכון מדש בקרבני גל עיני ואכניסה כעלמות תורתך ומנע מפשי סחלתך
אבות ולא יומתו אבות על כניהם וכו' זכרה להם אלהים ברית

פאום המותם כמתא תונס י"עא טנת אשר נר ישם אכרדהם

העבר אברהם טוב"י אנא

הקדמת

המחבר הנשר הגדול מורינו ורבינו ההשביץ זצוקל

אמר שמעון בכהר צמח זצ"ל

אלהים עשה את האדם ישר במוחו והכחיתו וחזקו לקבל המוסכלות וללמד חכמות בלא תלמוד כי אם היה צריך לתלמוד וללמוד היה הולך שצמח

לכלתי תכלית. ועכ"פ יגיע הרבה לתלמוד למדו מצמו. וזה החיוב הוא אבל צריך לזה שני דברים הא' שתדלנותו לכתוב שהכחה ואם יתעצל כזה ישאר נמשל ככהמות נדמו והכ' שיוע להי להדריכו בדרך ישרה ולא ישתבש שכלו בחקירתו ולזה נדמו ר"ל באמרם מה יעשה אדם ויתחכם ירבה בשיטה ויעשם בחסורה ואם הרבה ולא הועיל יבקש רחמים חמי שהכחה שלו כי ה' יתן חכמה אר"כ כר חכמה משל לערך כ"ו טעמה סעוד' לכל עבריו ולאזהבו השגב לו חמה שלפניו תאי קמ"ל דהא בלא הא לא בני עב"ל וכוונתם כי החקירה הכמותית היא ואח"ך ילוח אליה חפץ להי וזו היא המנה יפה שחשבר חמה שלפניו לאזהבו כל' אוהב שהכחה ותחוד אחרים וזה יזהב חכמתו לחימוין ומרדע' לירעי בינה וזהו ג"כ ת"ט וכלכל כל חכם לכתיבה חכמה' לא שיש בני אדם שלפי קושי סבתם לא יגיעו אל התכלית אלא כמות הרובה ויש אשר יגיעו אליו כמות חופש לפי טוב הכתם אם לטוב מוגם אם להכנת סבות ולפי זה בני אדם כזה הם לנ' מדרגות בהשגתם א' מי שמתחיל חקירתו וקודם הגיעו לשלמות החקירה נטה אל התאות הגשמיות ונפסק חקירתו ולא נלוח אליו הסדר האלהי ובשאר נעור ורק מן השלמות האחרון. הב' שהשלים חקירתו ואחר השתדלות גדולה בא עד הגבול ולא הטרידוהו מזה התאות הגשמיות. הב' מי שהיתה לו הכחה יזריית והשגתה השם דבקה בו ובלא עיון גדול נפתחו לו טערי שהכחה ויראה מראות אלהים והגיע כלל יגיעה כמות חופש לחם שהגיע הב' כיגיעה גדולה וזמן מרובה אמנם דמיון הא' הוא ארס"ר כי נכרא כולם ודמות שזה המוח והסרובה כי הים יקוד כפיו של ה' והיה בהכרח המוחות והוא ג"ע שהוא כאמצע העולם וכלל ספק היה מוכן להגיע אל השלמות האחרון וכבר השיב זה העולם הוא עולם הפויה וההפסד עד שידע טבע הב' חכלתי מדברים וקרא להם שמות ואם ר"ל באמרם ארס"ר תסוף העולם וע"ס שנאמר למן היום אשר ברא אלהים ארס יל הארץ וכו' כיון שגרה הניחירו עליו ומיעטו שנאמר ותשת עלי כפכה. ואמר עור מן הארץ עד לרקיע היה שנאמר למן היום אשר ברא וכו' כיון שגרה וכו' וכשהק' המק' על כ' מאמרי לו היתה התשובה אירי ואירי מדס א' היא. ואם באנו לפרש המאמר הזה כפשוטו יהיה האומרו אשר היריעה כי הדבר ירוע כי הארץ כתיך הנבלל כמדכו בתוך העגולה כמ"ס כחופת שאין בו ספק ור"ל לא נעלם מהם כמ"ס כמדבר רבה. וכן תמיד נתנו טעם למה כשהחמה באמצע הרקיע אין הכל מסתכלים בה וכשהיא במזרח או במערב הכל מסתכלים בה שאין זה סיבת ריחוק וקורבה כי המרחק ביניהם שזה לא תפוס דקאיל הדיו ולא בסוף לה מירי וכשהיא במזרח או במערב האירי העולם מן הארץ הפסיקים בין השמש וראותיו. וגם זה הטעם נתנו חכמי התבונה למה נראים הכוכבים במזרח ובמערב יותר גדולים מבאמצע הרקיע ואם המרחק שזה כי האירי הפסיקים הם המראים הכוכבים יותר גדולים כמו הדברים הכשקעים במים שזה נראים יותר גדולים וכיון שהארץ היא במרכז והשמים הם מקיפים א"כ השמים עד הארץ אינו בשיעור שיש מזרח למערב שהוא מסוף העולם וע"ס הנו' כאן כי המרכזו למקיף אינו לא חצי ומתקיף למקיף דרך המרכז הוא כל הקטר וא"כ ארץ אירי ואירי מדס א' היא. אבל הכוונה כזה המאמר אינו לשער קומתו של ארס"ר שלא פלה על דעת חכמים לו' שהוא קומתו מסוף העולם וע"ס ולא מהארץ לשמים לא קומתו חכמתו ושיעורם שהשיב כל מה שיש בעולם היסודות המזרח למערב וזן הארץ עד לשמים (דייקא נמי דנקט מן הארץ עד לרקיע ולא נקט איפכא מן הרקיע עד לארץ דודאו מן הארץ התחיל להשיב חכמת טבע הרומם והנמוח וכ"כ שאינם מדברים והוסיף לעלות בחכמתו והשגתו עד לרקיע עד ולא עד הבלל. א"כ עד ועד בכלל טעם הרקיע והגבולים הקבועים בו וכוכבים ומזלות השיב בחכמתו. אך עולם הרומם דהיינו עולם המלאכים וכ"ש עולמות היותר עליונים מונו לא השיב בהם מאומה כי נדמה לו השיב וסרה ויטרד וכ"כ שלא השיב חכמת האלמות כי נבזה העל נבזה שומר ובקוים עלוים גאם יעבד) ובהגיעו לשם קודם השיבו עולם הרומם מרס וזהו כנטותו להגות המסבל כמ"ס זל ארס"ר מוסך כפרלתו היה וכיון שנטה אל ההנאות נחמט ולא השיב יותר ונטרד מצ"כ טעם ארס כיקר ולא יבין ולא אירי ואירי מדס א' היא ולא אמרו חר שיצורא הוא כהנחנם וכוונתם לומר מדס א' כוונה א' לתאר חכמתו והשגתו כי כ' המאמרים לענין א' נתכוונו :

אמנם דמיון הב' הוא אברהם אבינו ע"ה שהשתדל בחקירתו לפתור על סודות המציאות בולו והשיב מחכמת הטבע והאלמות כל אשר בכח אנושי להשיב והוא ראשון שחבר ספרים כזה במציאות הש' ואחריו וידוע העולם וטען שפנות הרבה לחלוק על עובדי השמש ושאר הכוכבים כמ"ס בספרי האומות וכתב מוס קצת ספרים זל כס' מורה הנבוכים וגם ר"ל נדמו זה באמרם ע' דאברהם אבינו ת' פרקי הוס ובשאר לכו מזה ס' יצירה הוא עמוק פורס כו' על אלמותו של הב"ס ואחריו ואיך ברא העולם ככוכבי' תחלפים מתרכיב מחד א' אבל הם מתאחדים נסכמים מחד א' כמ"ס בס' שהוא למי שחבין אותו כראוי והגיע לזה התכלית אחר עזבו התאות הגשמיות וכמ"ס ר"ל בפירושים לת"ש הג' הוא ידעתי כי אשה יפת הראה את טעור אותה שעה לא ירע ביפיה מרוב נביעות ופרסמו ממדותיו השלמות ג' עין טובה רוח נמוכה ונפש שלמה וכל זה להשתדקן השתאות הגשמיות וע' הוא היה הראשו' שננטוה בחילה הפך ארס"ר שמשך ערלתו הרי נפישם שהיו הפוכים על כן הגיע וס למס שלא הגיע שאחר אחר חקירה גדולה וזמן גדול כמ"ס כב"ר ובת' היות בן מ"ח שנה הכיר אברהם את בוראו. והר"ס כתב כן מ' שנה הכיר אברהם את בוראו וקטפו עליו הרי כדברים אחרים בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו וסאכו זה למקן עק"פ אשר 'שמע' אברהם בקולו עק"ב הרי קפ"ב והוא היה קפ"ה וכן הוכיחו ג"כ כב"ר פ' ויגש אבל אין קושי לרכ מזה אחר שנתגלה מאמר אחר לר"ל בן מ' שנה תפס לו הרב אותו שהוא קרוב אל השכל. אבל אפשר לתקן כיון כ' המאמרי' כי בן ג' התחיל לסייר ובשלמה חקירתו כשהיה בן מ' כפי נסחת הרב זלסה אבל נוסחא משובשת היתה מאין יבא לר"ל זה המספר אבל נוסחא ממדויקת היא בן מ' שנה ויבא להם זה המספר למי דעתם זל כי בשנת מת פלג בלגה הארץ ואז היה א"ה בן מ' שנה כמ"ס כס' פולס כי הוא היה תבוי המגדל וכראותו התפלגות לשונם וכלבולם הפך כיונחם נתיקיימה לו אמונת ההשגה' והוא סיפור אף בוראו כשלימות וכשנכנס כשנה הו' מסבוב שסביבו ששנתיו שסיף פנת מ"ט התחיל לפרסם אמונתו ובשנת החמישים נדע

הקרמת הרב המחבר וצוקל

לכל העולם כי היה קדוש ה' ויש לזה רמז כנסת היוכל פי האדם מיום עמדו על דעתו יתחיל לחקור בסודות המציאות וכשיגיע
למדת החמשים יהיה קדוש לה' וכשהיה בן כ"ב שנה היה דורש פרכים וקבץ אנשים ללמדם אמונתו ופתקיים בו זאת הכפא אשר
הוא בחקרן ואז היה העולם בן לפים שנה ועד אשרו ב' לפים תהו ומאותה שנה התחילו ב' לפים תורה נקי קבלת אל סוף קיים
כל התורה כמ"ס בקירוין וכפ' אה"ל הממונה ופשט הכתוב וורה כן וישמור משמרתו מוצתי חקתי וצדקותי וזה כלו בלא הלמד
לא מעצמו . וכבר רמזו רז"ל בכ"ר פ' ויבש וכו' תילים במזמור א' ב' כליות מבעות חכמה היו לא"א ע"ה ופתכו זה למ"ס אברך
את ה' אשר יעצני וכו' הכונה בזה החקירה הגדולה וזהו סוד הכליות והלווה לוי הסדר האלהי להוצי' הממשכה ולכרפ' א המעשה
וזה הוא ענת ה' ועד רמזו רז"ל באמרה בהבראם בזכות אברהם כי ערד ימיו היה העולם תהו והגיע מתכלית חקירתו שצמד
על דקרוקי רז"ל בתורה שבע"פ וז"ש בפ' אה"ל הממונה וכן בכ"ר פ' ויבש אפי' עירובי תכשילין קיים א"א ויש לי בזה פי' כמות
אעפ"י שאיני מרחיק פשט המאמר אבל להזכיר זאת המצוה יותר מאשר מצות התורה אני חושב שתכוננו בזה למ"ס כי
ידוע הוא כי הכופרים בימיו היו מכחישים מציאות הש"י ולא היו מכירים להות לא לשמש וזאת הכובדים וא"ל היה מלמדם כי
לו הם כבדאים מהסבה הראשונה שהכיר הוא בחקירתו ואינם לא בגרון ביד החושב בו וז"ש רז"ל בנח"פ השתפי' מרגלית טובה
היתה תלויה בזוארו של אברהם ג"ל חולה שהיה רואה אותה מיד מתרפא ובשעה שיפטר נטלה ותלאה בגלגל חמה כוונתם לו'
שכל מי שהיה חולה באמונה היה מסתכל באותה מרגלית שהיתה תלויה בזוארו ר"ל רוממות אל בגדונו ללמד ראוה ומופת על
מציאות הש"ת ומיד היה מקבל אותה ומתרפא מאמונתו הרעה וכשפטר א"א נשאר המרגלית שהיא הראיה בגלגל חמה כי
משה נלמד ראוה במציאות האל לפי שהוא מתנועע וכל מתנועע יש לו מניע והוא הש"ת שכל כבדא עלול ממנו וז"ש וידעת היום
והשבות אל לבי כי ה' הוא האלהים וכוונתם לו' שאעפ"י שפטר ה"א ע"ה אמונתו נשארת קיימת לרועה אחריו שגאמר כי
ידעתיו למען אשר יצוה וכו' וא"א קראוהו ז"ל בת' הדינה אביהם של גרים כי הוא אעפ"י שהכיר את בוראו עדיין היה מוטל לתת
כח וממשלה לכובדים . וז"ש רז"ל בפ' א"ל הממונה ובהשפיות אצטננות גדולה ה' ה' לל אברהם אבינו ע"ה שכל מלכי מורח
ומצרב היו משכימים לפתחו וכו' ואחרו עוד נסתכלתי באצטננות שלי וראיתי אברהם אינו מוליד וכו' וכמ"ס בפ' בתרא
דשבת יבש וכשגאמר לו צא מאצטננות שלך מאי רעתיק דקאוי דקך במערב מהדרכא ליה למורח או ידע כי הכח והממשלה
אינו אלא לבורא ית' ואל זה רמזו באמרה אפי' עירובי תכשילין קיים א"א כי ידוע הוא כי זה העירוב נעשה מ"ט לשבת הסמוכה
לו והמכוזה למ"ס וכו' את יום השבת . וארז"ל בפ' זה הפסוק וזכרו מאמר שכל להשתכח שאל לא יתעורר לעשות זה העירוב
ואכל כל סעודה ביום ומשתכח סעודת שבת ואין ראוי להשכים סעודת שבת החמורה מפני סעודת ז' והקלה מפני שקרמה
איה . וכן אין ראוי לאדם שיטבח המצויא מציאות הכנוצאים בככבים ומלאכים שאין מציאותם לא מציאותו ואם הם קודמים
בהשגתו של אדם אין צריך שתפסק החקירה ליהם אבל צריך שיזכור המציאים ושהם עלולים ממנו כמו שצריך האדם לזכור
את יום השבת ואין ראוי לשכחו מפני שקרמה לז"ט וכן יש הוא זכר לציאות המצויאים וזכר למעשה בראשית כי עשיית הנסים
ביציאת מצרים יקיימו לו חיוט העולם ובכ"ר פ' תולדות אמרו יעירובי חרות והוא מענין זה שהוא לעשות סייב שלא להוציא
תרה"ל כ"ה כן א"א היה עושה בגדים שלא לזאת מרשות ימירו של עולם לרשות להי העמים לילים וכמ"ס ז"ל בת' ע"ה שצ"ל של
א"א ד' תאה פרקי הוה וכו' מזה כמ' העבודה המצרית כמ"ס הרמב"ם ז"ל כמ' המורה יבש :

אמונה

דמיון ה' הוא מרע"ה ואנשי תורתו כי הגיעו כמעט וכן למה שהגיע א"א כמ"ס שנה א"ס הפני הכנת טוב מונח
של מרע"ה כמו שהעיד עליו הכתוב ותרא אותו כי טוב הוא וכסוף ימיו לא בהתה עיניו ולא כס למה א"ס מפני הכנת
סבות באנשי התורה שהצאו התורה שלמה בגלוי כל העולם ומה שהגיע בו אברהם מעצמו לזמן מרוכה למדו משה בסיוע להי
בזמן מועט ואחר כפ"א מר"ה וכפ' אין בין המודרן שערי בינה כבדאו בעול' וכלה נמסרו להשג' חוץ מא' שגאמר ותחסדו מעט
מלאים וכאומרה נחסרו רמזו כי כמעט וכן השמים כמו גוי שמוסר דבר לחבירו וכן אמרו שנתנה לו תורה בהתנה שגאמר ויתן ל'
משה כמ"ס בגדרים יבש וזהו הסיוע הלאי אשר נטה ליו והסיב' מה שהשיג א"א כמ"ס שנה בהכנסו לשנת מ"ט וכלו הבין שער
בינה א' בכל שנה ומשה נחסרו לו כאל' לזה נקרא נאמן בית כמי שנכנס בבית חבירו ומוטל משה חפצו כדצונו ונתנם לו ה'
בהתנה ואנשי התורה המקובלים ממנו וכו' להשיב זה בלא יביעת מחקר כי הקבלה הממו השלימה מה שחסרה החקירה וכשלמו
דעותיהם והגיעו לתכלית ההשגה במה שהשיבו מהתורה שקבלו וימנו ויש רמזו לזה כי בפ' א' של שמע ישראל וכבר שם וכו' יש
מ"ט אותיות וב' פסוקים אלו אמרו משה ויעקב בני יעקב עלה בסולם החכמה והשיב הש"ת הנצב עליו ובהשגה זו היתה דמות
דיוקנו חקוקה תחת כסא הכבוד בעולותו ככולם מדרגה אחר מדרגה ומשה ג"כ השיג זה כמו שגברו סולם בניבטורא סינ' ו
ומסר לישראל זה והמכוון בוונה שלמה במה שהשיבו הם מסרו לנו ב' פסוקים אלו הרי נחסרו לו מ"ט שערי בינה עד שהגיע
לשער היחוד הנמור ועד נהנה תורה ליום המשים ליציאת מצרים לרמזו כי בתורה ישיבו ישראל לנ' שערי בינה ולפי זה נקרא
מרע"ה א"ב בהכמה ולפי שהגתו א"ב בתורה ולפי השגת הלומדים ממנו א"ב בכבואה כי דלתה עינו מה
שלא דלתה עין כביא עד שהשיג לשנות הפכעים מה שלא השיג לעולם א"א ע"ה לפי שהיה חשה מכה"ב עם רב שגדלו בין
כופרי התורה והאלהות והוצרך לעשות מעשים יכנסו בלבם האמונה האמתית מה שלא הוציג א"א כי מעצמו הכיר את
בוראו :

וכן

היה א"ב בתורה ממה שקבל מסיני א"ב בהכמה ממה שגלגל בעצמו כמ"ס קבעת עתים לתורה בלפנת בהכמה או א"ב
בתורה שצ"י תנה א"ב בהכמה להנהיג את ישראל בעצה הונתה א"ב בכבואה שלא קם כמוהו וכן הוזהרו שלשתן בפסוק
אחד כי לא תאבד תורה מכהן ועצה מחסך ודבר מנבוא . העולה מדרבירו זה הוא שאנשי תורת האמת ישיבו מה שהשיבו אנשי
המחקר ואינם צריכים לדרוך אותם דרכים כי הקבלה חספיון בזה . ולפי שהש"ת רצה לזכות את ישראל נתן להם תורה שלמה
שישיבו הכל ממנה דעות אמתיות כפי"ה אפי' הטף ולו כשאר הדרכ' א החקירה היו רוב העולם מתים חסרי השלמות א"ס מפני
קוצר חייהם ועומק ההשגה ורובו ההצעות עד שיהיו כפי אדם כספק א"ס יש בעולם אלוה או לאו ובהשגתה התורה השלמה
נתגלה אלהותו ית' בשלימות וכבר ז"ר זה הנאמר ר' שעדיה ז"ל כמ' האמונות בהתחלתן והשלים לפרשו הרמב"ם ז"ל בת' א"תם'
המורה והנה יש בפירושו בספר החוש והמוחש מאמר יאמר בו שאל יאמר אדם שיש בעולם מין מכני אדם ישיבו החכמות מכלי
למדו זה המין א"ס הוא נמצא הם אנשים בשייתוף השם והם יותר דרואים שיקראו מלאכים או איך שירצה :

אמונה

כן סירא אמר כי יש אדם זך בטבע מאד ידע כל דבר מעצמו ויהיה לו הדבקות בהתחלות השכליות עם שיש כפי
אדם שלא יצטרכו בהדבקים בשכל הפועל להרגל ולמוד אלא כאלו הם יודעים כל דבר מעצמם וראוי שיקראו זה
הענין

הפנין שכל קדוש ויש חפני אדם טיש כח שכלם מוכן בחקין להדפח בשכל הפועל עד שלא יבטל ויפסד לא יפסד
התעוררות הכבולוי וזה נקרא רה"ק ולא יבוע לזו המעלה האחרונה לא הנביא עכ"ל והנה זה האיש צדק שכלו פי' כל מה
שביארתו . והא' הנקרא שכל קדוש הוא א"ל ע"ה והאחרון הוא מרע"ה ואכחמו מוסופים על דבריו כי המקוללים ממנו
הדעות האמתיות שאינם צריכים להתייבג לא יפיקם ההתעוררות המקובל מהכבולוי . ובעל ספר הסוד כתב כי
כח המדבר יגלה בקצת בני אדם בהדבקו בשכל הכללי כמה שידוממוהו פהשתמש בו הקטע ועיון . ויתלך מעליו הטורח
בלימוד ויקרא כמו זה קדושה ויקרא רוח הקדש עכ"ל . והרלב"ג כתב בחולק על זה כי א"ל שביעו המוסכלות שניות לכבולוי
בכבולוי מוולתם שיעתקו ליהם המוסכלות הראשונות לפי שאם היה הפנין כן היתה ידועת הכבולוי כאלו העניינים להטע
תמדתת החכמים אבל לא היתה להם במוסכלות שניות ידועת כ"ל מחשבה והאריך בה' לעצ' ואין דבריו במקום הזה ראויים
לכונן בו ולפי דבריו כל מה שיש בו הכבולוי אפשר השגתו לחכמים בחקירתם ומה שא"ל לפיכך דרך חקירה אינו מרע"ה אלא
מחשבה וא"כ תפול תועלת התורה בכללה כמה שלא ישיגוהו העיון . והחוש יכוין זה כי הרכה דברים עיוניים השגו כחולס
בוולת הקדמותיהם כתבו מהם חכמי ספרוהא הרבה . ומה שטען בן ראש לספר הסוד והמוחש שאם כן היתה ההודעה זו
לכפלה אחר אשר בטבע האדם להשיגה וטענה אחרת טען שא"כ היה הדבר בעינו נמצא מחכבות תתחלפות והל"כ כנ"ל
עליו בטענות אלו ואלו דברים של עיקר כי ההודעה זאת היא מהשגחה האלהית להשלים האדם כמה שתקצר ידו להשיג
בהקדמות עיוניות ולהשלים מה שגוי מלו ההקדמות עיוניות באופן יותר גלם . וכן ראש עצמו כתב בספר התפלה
העיוני לאבי חמד שאמר כן וכמו שאני עתיד להגיד זה על שבו במוסכלות שניות וזה ע"ה . וגם אבא שם דברי אבי חמד בזה
הענין שכתבם מ' מאוני העיונים ואלו ידע ר' לוי ז"ל כי הידועה העיונית אינה דרך ידועה החקירת לא יאמר כלה וכמו שאין
היה בלתי מדבר יודע איך ישיגו הכבולוי המוסכלות הראשונות והמוסכלות השניות והראשונות כן המדבר שלא הגיע למדרגת
כבולוי אינו יכול לידע איך ישיגו הכבולוי המוסכלות שניות בוולת שבחיהם כי כמו שהובל המדבר מהכלתי מדבר הכולל הכבולוי
מאנשי המחקר ולא יוכלו להשיג בהשגתו איך הגייה אליו כי אין להם התחלות כזה ולא נתנה השגה זו אלא למניע ליה וכתב
אזני חמד כי לא ידע מדרגת הכבולוי לא המניע ליה וכמו שלא ידע הילך ענין הנער והנער הלמודי ולא הלמודי ענין הטכני
הפלוסוף כן לא ידע החכם מה שגעתו לכבולוי והלא יתבדך לקרובים לוי מיתקן רחמנו וסדרנו ע"כ דבריו . ואעפ"י שהוא
מחכמי האומות הקבלו בהה' הרל"כ האומך על כן ראש ויהי"מ כ"ס ז"ל בפ' ל"ח ובפ' מ"ה מח"כ מהמורה כתב כי הכח
הרמיוני ישלים כח הדברי צד שידע ענייני המציאות כלל הקדמות עיוניות וידענו כי תכלית החכמות להשיג מציאות השית
ושידבק בו תמיד ושלא תפדר מחשבתו ממנו וגם זה הוא תכלית התורה שאמר וידעת את ה' אלהיך וכתב ובו תדבק וצ"ה היו
חכמי התלמוד עוסקים בתורה ובחכמות בכל רגע כמ"ש הוא ז"ל וידוע כי השגת מהותו ויתבדך בעלמך וכל מה שאפשר להשיג
ממנו הוא שהוא מצינו וכבר היו רבים מהחוקרים אומר שאם כזבאר במופת הדוש העולם הוא מופת על המציאות כי אין המדוש
מחדש את עצמו כי קודם חרוש היה כעדר וזה צדד לא יפגל דבר ולא יחדש עצמו אבל יש לו מחדש והוא השית

אבר

לקוים זאת השאלה לקוים איתם במופת הוצרכו להקדמות אחרות לקוים המציאות וכזה כלו ימיהם חשבו החוקרים
ואם אנשי התורה כתבאר להם היות העולם מחדש א"כ באותה ראייה שראו ברע קטון השיגו מציאות מחדש . ואם
הם ראו קדיעת ג' לא יווסם כלל לטבע לא לבולא הטבעי א"כ הרי נתקיים להם החדוש והמחדש בטבע א' מה שהשיגו החוקרים
בגיבשה גדולה שאין מופת ענין אחר לא שידע האדם ענין החוקר עליו ידועת שא"ל להכחישה והחוש לתפלה מהמופת וע"כ
אמרה התורה אתם ראייתם אשר עשיתי למצרים אתם ראייתם כי מן השמים דברתי עמכם אתה הראת לדעת וכו' המסות
הגדולות אשר ראו עיניך . ככל אשר עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך כי עיניכם היו ראות . ולהפירסם ענין זה באנשי
התורה דור אחר דור כד שאלו מספק בו שאין א' מאנשי התורה מסופק שלא היה כן הרי ירעמו שהשיגו מציאות השית כלל
חקירה כי הידועה זאת ישתמשו בה אנשי החוקר במופתיהם ויקראו להנה וקצתם יקראוהו הפך מופת ועושים לזה דמיון כי
אין ספק לנו בידיעה זאת כמו שאין ספק בלכבו שלא היה אכז"קרט וגל"מסם בעולם ואיש בעולם מדינה שפחה דמשיך וכמו שאין
ספק בעולם שאנו בגלות מפני חרבן כהמ"ק והוא אלמס זה באמת כלו ראוהו בעיניהם והנפש תשקוט בידיעה זו ולא יסלק
אותה הידיעה שום חולק ולזה רמזו רז"ל באמנם ראתה שפחה על הים מה שלא ראם יחוקל כן כווי הכסן עד שאמרו זה לי
ואמרו ועקומות הנסים מפורסמים היום ככל העולם דור אחר דור והרי הם כלאוכרו כחש לוינו וזכרי הנסים מפורסמים לכל
העולם בזמני מועדינו וזכר לניצית מצרים ואין זו קבלה מאיש א' מיוחד שיקרא הסקא הנעשה מהקדמותיו הלזני אבל קבלה
מוסכמת' הכל העולם לרוח פרסומו והגלותו לחוש כוונן עשיתו והוא במדרגת הדברים הנראים כחוש והקטא הנעשה מהקדמותיו
הוא הקטא מופתיו כלי ספק וז"כ אנשי התורה כמו שקבלו התורה השיגו מציאות השית השגה מוחשת והפלוסופים סומכים
בהרכה מחקריהם על הקדמות כלו השיגו הם במוחש כמו ארס"טו כענין הכח' ובתלמודים בענייני התכונה וענייני
הקבלאות לשרל צ"ד זו ידיעה אמיתית וזיון ששיגו מציאות השית בתורה מחד הנפלאות א"כ ככל עת שם עוסקים בחכמות
ע"ד קבלת העבודה הרי הם דקלים צמו א"כ בקלים השיגו ה' וידעו אותו ובקיים המצות דקלים זו ואשריהם והוה תכלית כל
החכמות העיוניות כמ"ה הם כשפריהם המפורסמים :

ואחר

שהקדמותי זה והיה רצוני כי התורה תשפיק להחכמה ראותי לחכר פ"קים בענייני האומות אשר בהם יספיק
האדם לחיו ע"ה"ג ולפרש בכל פ' ופ' עקר מעיקרי תורתנו צ"כ הקבלה האמתית ולבאר כי מה שגלה בידנו מן
התורה הוא מה שגלה ביד עלומי האומות כהגון אחר היבועה והטורח וסדרתי הפריקים ההם על משנת כל יא"ל יש להם
חלק לנע"כ וכן הנה"כס ז"ל כתב על איתם עשם ח' פריקים ולפי שגהנו להתחיל בהגהה זו כשקוראים בב"ה ה' אבות עשיתי
לפריקים אלו פ' ח' אבות כי רכרו הם ת"א זו הם כולם לעלות לשלמות האחרון כמ"ש הם ב' והוא יחדשנו שזעזע כי אני
מכניס בתוך דברי קדושה דברי האומות ואין עלי אש זה בזה כי אין ראוי לחכם למנוע דברי האמת מפני אחרים היה מי שיזהר
ובכר אמרו קבל האמת ממי שאמרנו ואין לנו סומכים על האיש ההוא אלא על האמת שגלגלנו ממנו ונתברר לנו שהן הוא והנה
במשנה הזו ברו דברי אנשי אחר ור"מ לעד ממנו ועב' שגבו הט אויך ופגע דברי חכמים ולכך תשית לדעתם לא יאמר
אלא לדעתי והרכ המורה ז"ל לפי שהיה דרך אלו הדרכים פתח פתחו מורה הנבוכים כזה הפסוק וכן בפייתתו לפי אבות
הקדמים ח' פריקים יש בהם דברים לקוחים ממנייני ספרי האומות והתנכל כזה הצתכלות הוזהר ובתלמוד פ' הורוה בשאמר יוסתן
אל תקיימני בלשון יחיד אני קורא אותם כלומר ודברנו ככלים שהשיב לו ר"ל אל תגה איתא אלא בלשון בן ש"ל ה' א' א' א'

הקדמת הרב המחבר וצוקל

קאמך כוונתו לומר ומה האומר שזה א' שהיה כוננם ששמו כן טכאל' כיון שדבריו דרכו שפעם ראוי לקבלם והלא מרע"ה כתב פ' כלעם וס' איוב וסס מכבדו או"ה וקבל עצת יתרו וכתבם כתורה ודמאל וחכיריו למדו חכמת כשרים. וכענין מול קבוץ ונגלגל חור הודו חכמי ישראל לחכמי או"ה ור"ג כשיא ישראל היה אומר לחכיריו נלך ונקבל פני פלוהוף חכיריו כמו שהולכו ברב עסקיו דרך ארץ. וכבר אמרו הרואה חכמי האומות אומר כרוך שנתן מחכמתו לכ"ו ולא בלמד זה על חכמי הדתות שאין זו חכמת השית אלא על חכמי המחקר האמתי ומה שאסרו לקרות הספרים החיצונים וללמוד חכמת יונית ואמרו מכעו כניכס פן הסגין אינו על חכמת הפלוסופים כמו שאנו עתידים לפ' זה כפ' חת' אבות כפ' ו' ואחר התבטלותו ואת אשלים כוונתי ס' ובמור כערי וקראתי שם זה הספר **מגן אבות** לפי שהחלתו אמונת אבות וסופו פי' ח' אבות. וקודם שאתחיל בזה שכוונתי לבלאו אקרי' הקדמה

באשר השיב שכלם ובקצתם השיגו האמת ובקצתם נטו מהאמת כמחקרם ובקצתם נתבלבל שכלם ולא השיגו מהם רק עבודת וראוי לכל בעל תורה שלא יקבל מהם רק האמת ולא יטעה במחקרם כמה שנטו מהאמת לחלוף בוע על התורה ויחשוב כי הם עמדו על האמת ח"ו כי גם הם לא נטו בזה שהאמת כי אם אנוסים כמחקרם לא נתכוונו לה לחלוף על האמת וקרה להם זה לפי שלא בא להם מרע יבואו כמו שכל האנשי התורה ובבר אחר סקרא"ט כמו שזכר אלפכאכו בס' המופת ון' רש"ד בס' החוש והמוחש וכן נכבא בס' כוור אחר העם חכמתם ואת האלדית אינו חכמים אך אינו אומר שזינו ורעה אבל אינו חכם כחכמה אנושית ואר"טו היה חזק לשמוע את כל דברי התורה לדרך קבלה ולחדר הכאים לתת מעט להאזרותיה ומצותיה ולבעור כמו שחללו לבו להקשות עליה ואחר אפ"טון אמונה כלאים חלשין דברי התורות אבל נכון העט ונסכל הרבה וכן אחר שכנס על א' מהמתעסקים בחכמה האלמות חכמי ישראל וראה מהנו בתחלת עניינדבר גדול וכשנכנסו עמו בעומק אלהותו והתאמתו בשכל הפועל ראה דבר שהכיל אותו וסודיה הרגליתו שזינן מקצת מה שדבר וידע כי זה לא העלה ממדורת בני האדם. ואמרו בואלה סמית דבה פ' ל' כי כשתגיד ודו"א א"ל הקיסר למה נתגיידת לחוקה שפלה א"ל הקיסרן ששם יודע יותר מהגדול שבאומות כי הוא יודע מה בכבדא כיום א' וכיום ב' וכו' והיה בוזן ארסט"ו. ואחר אבי חמד כי מה שקצרו השכלים האנושיים להשיגו מחוייב הוא שנטוב בו אל התורה. ורחב עץ החלמד כן ישר שזה אמת. וכיאר שהידיעה המבנית מפני הנכואם אהבם בזה מוטלת לידיעת הסגל כי כל אשר לקח הרבו השכל הקנהו האל לאדם מפני הנכואם. וכיאר עוד כי לאות השכל הוא על ב' פנים אם לאות המחולט שאינו בטבע השכל להשיגו כמה שהוא שכל ולכ' שזדק ח"ט האנושים שפסלים גבול יעמדו אבנ' לא יעברוהו ואם לאו כפי טבע ההשיגים אם הפני שרש הידיעה אם לענין קרה מחוץ ולהעדר למוד וידיעת הנכואם חכמתו להל' אלה החלקים וכ"א רז' כי יש לשכל האנושי גבול ככ"ר פ' יהי האורות אחר על מסלך המאורות שהוא קשה במאד מאד וח"א לבריה לעמיד עליו. וכן אבי חמד בס' האוני ההייוכי אחר כטולת הנפש הפלוס' כי ההקשים המדעיים הם תכסוים שמו אותם בעלי הכריאה השלמה סודר והיטרה לכעלו הכריאה החסרה וכשתיכן לאדם שיהיה לו המדע כשרם מולדו לא יצטרך לאותם הקשים וימצא העניינים השכליים כאלו הם מצויים כנפשו וכמו שאנחנו נמצא בכריאת האנושית כריה חסרה בתכלית החסרון קרובה לכריאת הבהמות כן בלא הפק יש בהם כריאה בתכלית השלמות קרובה לכריאת' המלאכים וזאת הכריה לא תצטרך אל הישרת ההקשים השכליים רמו שלא יצטררו המלאכים אבל יספיק להם כמעט רמו והערה מופטת ויהיה ששית ההשלים ואת הכריאה כדו שיהיה הפועל בלחצותה עכ"ל. ואם חכמי או"ה הראשונים ואחרונים הכניעו הקירות אל ההנחה התורנית כ"ס ערת ישראל שזה חייבים להאמין אמונה שלימה מה שחננם השית בתורתו הקדושה האמתית וע"כ סוף דת' כ"ס ז' בהכרע המדע על ההקדמות מפני הנחת התורה כיון שהחוקרים נתחבטו בזה והעלו כידם הרם הנשכר. ואחר שחקמתי זה שפתי מגמת פני להשלים מה שכוונתי להתחילו בעזרת שדי ואשא תשלי ואומר:

(שי' פטים מה' תנועות בדלת וכן בסוגר)

על ישראל דאל הרבות. אם בגופית אם ברבבות. הרב תורה היא גאותם. עזרם מצור מגן אבות:

שנינו במשנתנו כל ישראל יש להם חלק לפע"כ שנאמר ועמד כולם דריקים לעולם וירשו ארץ. ואלו שאין להם חלק לפע"כ האומר אין תחיית המתים מן התורה והאומר אין חידים מן השמים ואפיקורוס' עכ"ל המשנה ואינו מתחיל פה לפרש ונפרש חס' אבות כאשר יערתו בע"ס. והלקחי ס' זה לר' חלקים. החלק הא' קראתיו **חלק אלוה** **במוער** לסתור דעת אפיקורוסים והלקחי אותו לה' פרקים. הא' במציאות השית. הכ' באחריות. הג' בהרחקת הנשמות. הד' כשהוא קדמון ונרפתי בזה שראוי לעברו זה עקרים אלו נכללים באפיקורוס הטנוי במשנה לפי דעתי כי הכופר באלו הוא אפיקורוס וכמ"ש זה בס' אוהב משפט. הס' בתוארים: החלק הכ' באומדס אין תורה מן השמים וקראתיו **הלק שוסינו** והלקתי לר' פרקים. הא' בנכואם. סכ' בנכואת פרע"ס. הג' כתורה מן השמים. הד' בנחמות: החלק הג' באומר אין תחיית המתים מן התורה וקראתיו **הלק יעקב** כי יעקב אבינו לא חת. והלקתי לר' פרקים. הא' בדיעת השית. הכ' בהטבה ובמול ועינש. הג' בימות החשיח. הד' בתחיית המתים והיו לר' הג' עיקרים שנתנו בהם הראשונים סי' והאדרה לא תש"ס חו"רם מן השמים. טכ"ד ועונש. ג' ביצאות האל. יסודות התורה כי יסוד האמונה הוא להאמין באל יתברך ומציאותו ואחריותו וקדמותו ובהרחקת הנשמות ממנו ושלאו לעברו וזה נכלל באפיקורוס ככלל ואחר זה להאמין בנכואת הנביאים ונכואת משה ובתורה ובנחייתו וזה נכלל בתורה מן השמים. ואחר זה להאמין בממול ועינש ועכפיו הנחשכים ממנו וזה נכלל בתחיית המתים. והחלק הד' פו' חס' אבות וקראתיו **חלק ה' עמו** סס סנסהדרין והתנאים הנזכרים בו. ולפי שזכרו להחיל כל ישראל יש להם חלק לפע"כ ויש **ה' פרקים** שהמסכתא בתחלקם בהם וזה החלק הוא בקניית מדות והם סלם לפלות ל' יסודות האמונה: ואתחיל עתה בחלק הא' שבו נכלל דעת האפיקורוסים ואפילו שהוא האחר במשנה אינו סדור התורה תפסתי ששתחילתה י' הרבות באמונת ששית ואחז אפרס תורה מן השמים ואכניס תחיית המתים לכוף כי הוא סוף השכר:

מגן אבות ח"א

בדרכים עיונים שאינן איתן בדרכים יודע אותם בעל הדין הכופר בחרו ש העולם וכפראו קצתם דוחק אלן הדרכים גורו שליו
 שתקובל המצוות האלו מהתורה וזו הכת היא כת ל השנים וכן הכופרים אין להם כוונת יותר כי הם המתייקים בפשטי התורה ונטייתם
 בלילות היא כנטייה אחרת לא בהכחשת האלו ולא התעסקו בנתינת מופת על זה . סכת הג' הם הפלסופ' והם האמינו כי
 העולם קדמון לא כתחדש אבל עכ"ז האמינו במציאות האלו בדרכים מופתיים אלן הם דעות האומות בזמ' ואעפ"י שלאמונתו אין
 אנו צריכים לראות ומופתים וזאת מה שנתברר לנו מענין יציאת מצרים וחדוש העולם מן התורה אמנם כדו להשיב לאפיקורוס
 הנך הרמ"בם ז"ל בדברי הפלסופ' לאמת המציאות האלו ובכח הקשות כך העולם לא ימלט מהיותו מחדש או קדמון ואם הוא מחדש
 יש לו מחדש וזה מושכל אחרון קרוב למושכל ראשון . ואם הוא קדמון כמו שטוען בעל הדין יש סבבם למציאות והוא האלו' כמו
 שיתבאר במופת אפילו לרעתם כמו שאזכירם אחר' וכן הוא דעת פלוסופי ישמעאל בכו"ז וכן ס'א' וכן רש"ד וזולתם ואפי"פ
 שלפי אמונתנו אין אנו צריכים לאמת ראיות אבל לפי שכל בהם ספק בזה שהוא מפורסם אלכלו מענין החדש הוצרכו לחזק
 מציאות האלו עפ"י אמונתם כמו שנת' ארסטוטלס מקיים דרכים גלויות וירועי' מפני אכזבים טעו בהם בקיימו התנועה כפכוד
 שהורחקו וע"ז צו חז"ל היו שקוד ללמוד תורה ודע מה שחשיב לאפיקורוס :

אבל

אני תמה מהרמ"בם ז"ל למה הוצרך להודיע לבעל הדין בקדמות העולם כדי שתתיקם מציאות האלו בהכרח לכו'
 דעות יחד החדש והקדמות כי מאמיני הקדמות לא כמו הקדמה זאת לבאר מהנה במופת מציאות האלו ולא הוצרכו
 אליה אלא לבאר מהנה שאינו גשם לפי שאם הגלגל הוא קדמון א"ל לסיוד המעשה גשם כי כל גשם יש לו תכלית ואינו מניע לבלתי
 תכלית . ולבאר שאינו גשם אין לנו כוונת מופת החדש העולם ויש מופתים אחרים א"כ תתבאר בכל הלוקי הסותר אם העולם
 מחדש או קדמון הכל הוא שיהא אין חיוב בזה מצד הקדמות או מצד החדש והרחקת הנשמות לא תתבאר מהנה אמונת החדש
 ואם לבאר אותה אנו צריכים להקדמת אמונת הקדמות א"כ אין העולם מחדש ואם הוא מחדש אפשר שיניע הגלגל כמו בעל
 תכלית אחר שאינו קדמון ואפשר הוא שיהיה הש"ת בעל גשם ע"כ אני תמה מהרמ"בם ז"ל שהוצרך לזה והראוי לנו לבאר מציאות
 האלו' והרחקת הנשמות מבלי השגחה לעולם היה מחדש או קדמון כי גם בהנחותינו העולם קדמון לא יתחייב חיוב אמיתי שהאל
 הוא בלתי בעל גשם כמ"ש בפ"ג מזה החלק ולהניח הקדמה סת' החדש לא יתבאר מהנה ביאור אמיתי עיקר מעיקרי התורה
 אינו ראוי ולא הבין וקודם שאתחיל לבאר מציאות האלו ע"ד מופת אבאר מהו המוכון בזה :

ואע"י

ואומר כי המוכון בשאלה זאת הוא קיום כנמצא הוא מחוייב המציאות לעצמות א"ל שיהיה מציאותו מולתו אבל כל
 כנמצא רוח מושפע מציאותו באמצעי או בלא אמצעי ואין מציאותו מולתו אבל כל כנמצא הוא לו ע"ד שיהיה תכלית
 המוחלטת לכנמצאות כלם והוא המשלים לזולתו החביב כל כנמצא אל תכליתו ויחשך מזה שיהיה כל כנמצא משתוקק אליו בטבע
 אחר שהוא העלה למציאות והנותן לו מהראשונים לברותיו ואם יש בו נטייה מהאמת אין עליו ולא על אותה שלמדתי מהם האמת
 כמ"ש בן רש"ר מוטל מהפלסופ' אם יהיה ברעיות שגויה כי כוונתם היתה ידועת האמת ולולי היתה להם זאת הכוונה היה זה
 קספיק בטכסם עד שלא יאמר אחד מהאכזבים ביריעת האלהות מאמר ראוי להשען עליו ולא ינצל א"ל מהשגחה אלא חיי שהעולם
 האל בענין האלהי חזק מטבע האדם והם הסכויים עכ"ל . ואקדים ה' הקדמות :

הא'

כל כנמצא אם שתהיה מציאותו מחוייב לו מוצקו לא תכלית מולתו ויקרא זה מחוייב המציאות כמוחלט אם שתהיה
 מציאותו כאצלת לו מולתו ויקרא זה האפשר המציאות וזה כי אחר שהמציאות באה לו מולתו אם צריכו הסתלק עלת
 מציאותו לא יתחייב לו המציאות והיה א"כ מצד עצמו אפשר המציאות לפי שלא תתחייב לו המציאות אלא בתכאלי מציאות עלת
 ויתבאר מזה שהמחוייב המציאו' אינו עלול שאם היה עלול לא היה מחוייב המציאו' כי העלול מצד מה שהוא עלול כאצל מציאותו
 המציאות עלתו ואשר אינו עלול מצד שהוא כן הוא מחוייב המציאות כי המתואר בכנמצא לא לעלה הוא מחוייב המציאות ויתחייב
 מזה כי חיי שאינו מחוייב המציאות הוא אפשרי המציאות מצד מה שהוא עלול :

הב'

העלול אינו עלה למציאות מופתו . שאם היה עלה למציאות עצמו היה עלה ועלול כא' וזה שקר כי העלה והעלול
 מצטרפות והמצטרפות הם מתנגדים והמתנגדים לא יתקבצו בפוא"א' כעת א' מצד א' :

הג'

העלול אינו עלה למציאות עלתו מופתו . שאם היה עלה למציאות עלתו היה כל א' עלה ועלול כא' ויתחייב שיתקבצו
 המתנגדים בפוא"א' כעת א' מצד א' וזה שקר כמ"ש וצוד שאם היה הוא עלה לעילתו ועלתו עלה למציאותו היש
 הוא כעצמו עולה למציאות וכבר התבאר שהנמצא העלול אינו עלה למציאות עצמו הנה התבאר שהסבות בעלות ועלולים שקר
 וזה שיהיה א' עלה לכ' וב' לכ' וב' עלה לראשון כי יהיה א' עלה לב' ועלול ממנו וזה שקר כמ"ש :

הד'

כל כלל מקובץ מעלולים הנה עלת כל אותו כלל מצד מה שהוא אותו כלל עלה לכל א' מהאחרים שבו מופתו דא"כ
 סבב יהיה מציאות קצת מאותם האחרים בלתי מחוייב במציאות העלה וא"כ הנה הכלל בעינו המוכח כראשונה בלתי
 מחוייב מציאותו המציאות העלה והעלה א"כ אינה עלה א הכלל וכבר הנחנו עלה לוי א"כ עלת הכלל היא עלה לכ"א מהאחרים
 שבו :

הה'

ההסתלסלות בעלות ועלולים לבלתי תכלית עד שלא ימצא ההסתלסלות עלה בלתי עלולה שקר מופתו לפי שכלל לו
 העלות ועלולים ג"כ הם עלולים לפי שאם היו בלתי עלולים היו מחוייבי המציאות וזה שקר לפי שזה הכלל מצד מה
 שהוא זה הכלל אמנם יניע לו המציאות המציאו' כ"א מהאחרים שבו מולתו וא"כ המציאות הביע לו במציאותו זולתו ואין כן מחוייב
 המציאו' וה"כ זה הכלל עלול ובלתי או עלולה או בלתי עלולה ואם הוא בלתי עלולה הנה הביע הכלל לעלה בלתי עלולה ונספק
 ההסתלסלות והוא המבוקש ואם הוא עלולה היה בכנסת בכלל העלות והעלולים אמנם עלת הכלל מחוייב שיהיה לכ"א מהאחרים
 שבו כמ"ש ויתחייב מזה שיהיה עלת הכלל עלה לעצמה וזה שקר . הנה התבאר כי העלות והעלולים לא ישתלסלו לבלתי
 תכלית :

ואחר

שהוכח זה נבאר שיש כנמצא מחוייב המציאות לעצמו מופתו שאם לא היה כן הנה יהיה כל כנמצא אפשרי המציאות
 והיה כל כנמצא א"כ עלול כפי מה שתבאר ועלתו לפי מה שיהיה כנמצאת היא עלולה ג"כ ובן עלת העלה ג"כ
 ויתחייב מזה או הסבוב או ההסתלסלות לבלתי תכלית ושניהם שקר כמ"ש ממה שהוכח תחלה שכל כנמצא אפשרי המציאות שקר
 וא"כ קצת המציאות אינו אפשרי המציאות אבל מחוייב המציאות והוא האלו' והוא המבוקש וכשיתבאר מציאות שכל כדל כותף
 הצרות יתבאר מציאות העלה הא' ויתבאר זה בפ"ב מה"ב בע"ה . ואחר שתבאר במופת מציאות כנמצא מחוייב המציאות
 שהוא עלה אין עלה לוי כנמצא כי כל כנמצא זולתו מציאותו כאצלת מזה המחוייב המציאות מופתו כל כנמצא מולתו מחוייב המציאו'
 הוא

הוא אפסרי המציאות וכל אפסרי המציאות הוא עלול וכל עלול הוא בכבשת תחת ההסתלסל' וכל מה שחול מכל תחת ההסתלסל' המציאות נאכלת מתכלית ההסתלסלות ותכלית ההסתלסלות בלתי עלול ומה שאינו עלול הוא מחוייב המציאות והעלול הוא נאכל ממחוייב המציאות והוא המכוסף :

הדרך האחרת ואקדים בו הקדמות :

הא' תנועת הגלגל היא סבת כל הוויה והפסד מופתו כל הוויה והפסד יקדים לו השתנות וההשתנו' יקרב לו קריבה מהמטנה ל המטנה כי המטנה אם ישתנה בטבע או בהכרח והמשתנה בטבע כמו המים המתחממים או המתקררים א"ל מכלתי תנועה בהקרב המחמם או בהתרחקו וכמו השתנות הכוסר מהמנויות ל המתקיות וזה לא יהיה לא בתנועה בהנעת הסרכבה מקבץ המטמים מתחלפים המקומות הטבעיים ואשר ישתנה בהכרח א"ל מכלתי תנועה בהתקרב המכריה ל המתנועע ולפי שהתנועה הישרה היא נמסק' לפי שכל מתנועע הוא בעל גשם וכל גשם הוא בעל תכלית בהכרח כמ"ש בתאמר שרשם העולם ובהנניעו ל התכלית ינוח קודם שיטה לנר הפך תנועתו הא' לפי שיש בין ב' תנועות הפכויות מוחה ואין תנועה מדויקת לא הסוכפת ולא התנועות אשר בהויה והפסד הם מדויקות א"כ כל ל התנועות הם מניעות לתנועת הגלגל שהיא לבדה היא סבוכית מדויקת והיא סבת כל הוויה והפסד :

הב' המתנועע לא יניע את עצמו שאם הוא חומר מוכן לקבל צורה א"ל לו מכלי מניע יניעו לקבל אותה צורה כי אם הוא מניע את עצמו היה מקבל ופועל ועלה ועלול ולא יתקבצו יחד במקום א' כמ"ש במופת הקודם ואם הוא גשם מתנועע תנועת ההצתק א"ל מכלי מניע שאם היה גשמותו מחייב לו התנועה לא היתה לכל בעל גשם מנחה לעולם כל עוד שיותו גשם ועוד כי הגשם מקבל לתנועה וא"כ אינו פועל לה להמנע התקבץ הפועל והמקבל כנושא א' כמ"ש ואחר שנתבאר זה הנה הגלגל המתנועע תנועה מדויקת שהוא סבה כל ל הוויות יש לו מניע ואם לאותו מניע יש מניע הנה יניע ל מניע א' להמנע ההסתלסלות לתכלית תכלית כמ"ש במופת הקודם וזה המניע הוא הא' והוא המכוסף :

הג' אחר . הנה יש עניינים יצאו והיו בכח ויצאו ל הפועל והוא כל מה שיצא מן הכח ל הפועל יש לו מוציא חוץ ממנו כי אם היה בו לא היה בכח לעולם לא אם יש לו מנוע והמסיר המנוע הוא המוציא מן הכח ל הפועל והמוציא ההוא אם היה בכח ויצא ל הפועל הנה יש לו מוציא וזה לא ישתלשל ל לא תכלית כמ"ש במופת הקודם ויניע ל מוציא הוא תמיד בעל בהכרח והוא הא' :

הד' אחר . זה העולם הוא מסודר סדור נאות ממצב וצומח וחי ומדבר בתנועת הגלגלים וסדור התקופות סדר נכון . וא"ל היותו במקרה לריבויו והתברתו א"כ הוא תכוונת מכוון הוא הכורא יתבדך וזה הדרך כוונה על כ' עששים . ובוים הכל א' מהם שהעולם בכל חלקיו יוצא נאות למציאות הארץ ולמציאות כל הנמצאות והכ' שכל אשר ימצא נאות בכל חלקיו לפעולה א' ומסודר לתכלית א' הנה הוא פועל בהכרח ויוליד זה שהעולם יש לו פועל :

הה' אחר . אקדים לו הקדמה אחת והיא זאת . כשמוצא מורכב מב' דברים וימצא א' מהם בפני עצמו חוץ מהדבר המורכב ההוא שהייב המציאות האחר בהכרח חוץ מהדבר המורכב ההוא א"כ שאם היה המציאותם חייבים שהם לא ימצאו יחד מחומר וצורה הטבעית לא היה נמצא הא' בלתי האחר כשום פנים והיה א"כ מציאות א' בפני עצמו מורה על הצדד החיובי והנה ימצא האחר בהכרח והמשל בו כי כשמוצא האסכנג בין וימצא הדבש א"כ לבדו יתחייב בהכרח מציאות החמוץ לבדו ואחר שנתבאר זה הנה יתבאר א"כ מניע בלתי מתנועע לפי שאנחנו נמצא דברים רבים מורכבים ממניע ומתנועע שהם יניעו זולתם ויתנועעו מוולתם בעת שיניעו וזה הם המניעים האחרוני' כלם ואנחנו נמצא מתנועע לא יניע כלל והוא המניע האחרון ויתחייב בהכרח שיניע מניע לא יתנועע כלל והוא המניע הא' והוא הא' והמופת : ארסט' ו' ואין כזה חיוב גמור כי יכול הפועל לטעון שהוא סכנג' כן המורכב אם המניע א' מפשטוין נפרד ימצא בהכרח האחר אבל המורכב המניע ומתנועע מתנועע שיקניו נפרד אינו חלק מהמורכב המעוין אשר יתחייב מזה שימצא הפשט האחר ע"כ הפלוסוף לא יוכל לחייב מזה חיוב גמור מה שרצה . והרלב' א"ל בספרו סתור זה המופת ג"ב ע"ד אחרת כי המנוע אל המתנועע הוא במדרגת הצורה אל הוויה ומה שהוא דרך הוויה אפשר שיפירד ממה שהוא דרך הצורה אבל א"ל למה שהוא במדרגת הצורה להפירד ממה שהוא במדרגת ההוויה כי צורת הוי' במדרגת הוויה היא חייב בהמצאה הוי' המדבר . אבל הפלוסוף חזק זה המופת לפי שכל מתנועע יש לו מניע וימצא מניע ומתנועע ויחייב שימצא מניע בלתי מתנועע שאל"כ היה הדבר הולך לכלתי תכלית וזה נמנע שאם לא נמצא הא' א"ל שימצא דבר מאחריו א"כ מחייב הוא שיכלה הדבר לכסוף אל מניע לא יתנועע ואע"פ שהחכם הנו' אומר שלא יתחייב מזה שיהיה הראשון שכל כבדל אנחנו לא יפגום עלינו זה המופת כי אין רצוננו פתח לבאר אלא שיש נמצ' ואח' נבאר היותו בלתי גשם :

אבל עלה בדינו בזה המופת שיש מניע בלתי מתנועע והוא הא' וזה המכוסף . ואלה הם מופתי המציאות בלתי חקירה כזה הנמצא אם הוא א' או רבים אם הוא ב' או שכל וע"כ הניעה חכמתו כוונה אינם יודעים שם לזה הנמצא אלא שקורים לו מחייב המציאות או סבת הסבות ועלה א' וקראוהו סבה לומר שפועל הדברים והוא צורתם כי הוא קיום פעולם כמו שהורה קיום ההומר והוא התכלית כי תכלית כל הגבראים הוא לתכלי' כצורו ושם סבה לכל כל הטבע והמדבר' יכרחו מזה השם ויאמרו כי באהרו עלם יתחייב מציאות העלול וזה חביא אל אמות הקדמות על כל וקראוהו פועל והמ"כ הם א"ל כתב כי אין הפרט בין פועל לעלה כי כשנלקח בכח אינו מחייב הקדמות ואינו מחייב קדמון אלא בשילקח בפועל ואין הפרט כזה בין פעל לפועל . ובין הפלוסוף ובין המדברים לא ידעו לא' שם ולא נקרא העם יודעי אללה כי אם ישראל שיערעני אמתת מציאותו המוראל שמו הנקרא' והנה ולזה נזק בעל הכור באמרו כי יש אבדל בין אללה אברהם שהוא אללה ישראל וכן אללה ארסטוטלס והיננים קוראים בלשונם שם הא' מיטרא ג' רת' טון ר"ל ד' אותיות כי שטר' א' בלשון יון ד' כמ"ש בפ' בטעטט ונדת' טון בלשון יון אותיות כי כשכא אלכסנ' ררום ירוסלם יצא שמוען הצדית בצין על מנחו יצא ממנו זיו אחר לכסנדרוס כשכבדל וזה שאני רואה בהלומי משפיל כל החיולות לפני . שאל סהודים מה ענין זה השם אמרו לו שם כן ארבע אותיות ע"כ קראוהו בלשונם כן וע"כ קראוהו בלשונם שא"ל כ' יום בו ד' אותיות . והרומיים החליפו הפי' ברל' וקורים אותו ראו' ש' וספדרים החליפו האל"ף ביו' וקורים אותו ראו' והכל הוא לקוח ממנו והישמעאלים קורים אותו אללה והיא תלת ארמית תרבוים אללה והוא לקוח ממנו ואינו שם עצם מיוחד לאל אבל הוא השם המיוחד אללה ואל הוא במקום הא' הנייעה יצא השם המיוחד לה ואין לו השמעות כלל ושמוצתי כי בלשונם לה כהא' הוא לשון מכוסה כי מי שהוא ככך אומרים לו להא כלומר ככך

מגן אבות ח"א

כבוד ומכובד וכבודם לקרוא הא כשם זה הוא שאין להם ידיעה בידעת מהותו כי אם במכובד וקורא אני להם עתה תהיה מכובתם כי אין כבוד לקרוא לאו כשם מכובד וכבוד הא אשר בחר בעמו ויחד שמו עליהם ועתה נחקור בשאר השאלות התלויות בלאתו יתעלה :

פרק ב'

באחדותו דבור הא' מ' הדברות עם פיותו מורה על מצואותו יתברך כמ"ש הוא מורה ג' כ' על אחדותו כי מלת אנכי ג' אשך שואתידך הם הוראה על האחדות אנכי בגימ' אחד מיוחד ומזה למד מרע"ה ואמר שמוע ישראל ה' אלהינו ה' אחד וענין זה הוא להעתיק מאמונת המצרים המאמינים בשני אלוהות וא' פועל הרעות והיו אומרים כי משה הוא שלוחו של פועל הרעות ולא פרעה ראו כי רעה נגד פניכם פי' כי אלוה הפועל הרעות הוא המשלח אתכם אליו וקיה טענתם בזה כי מהפועל א' לא יצאו פעולות הפכויות ואין רואים פעולות המציאות בכללו מהם טובות ומהם רעות ויליד זה כי ש' ב' אלוהות א' פועל הטובות וא' פועל הרעות וזו טעות גדולה כי הקדימה א' עם היותה אמיתית לא תתחייב בכאן ב' אלוהות כי הא' לא יפעל כי אם טוב ושתורה השרישה זה ואמרה וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד והרעות הנופלות בעולם הם במקרה בלתי מכוונות לעצמם וסבתם היא החומר המוכן לקבל השנויים להכרח הסויה והפסד וכמו שהשמש פועל ההפכים שהוא מלבין הכבדים ומשמיר פני הכוכב וזה לפי הכנת המקבל ולא באחר מפני זה שהם שני פועלים כן לא יתחייב מפני זה היות טובות ורעות בעולם שהם הפכויות שיהיו ב' אלוהות וזה השיבו ישראל ביציאת מצרים שהשית שהוציאם המצרים הכה את פרעה באותם המות והציל אותם מהם והטובים פרעה וחילו בים סוף והם הלכו ביבשה והיו סמוכים זה לזה ונתגלה להם כי הוא א' פועל הטובות וטובים והרעים שקלקלותם יזיכרם ה' את פועלי האון . וזאת היתה אמונת אברהם אבינו ע"ה כאלוה ה' אלהי השמים ואלהי הארץ כי הוא יחיד בעליונים ותחתונים כי היו אומרים כי א"ה להיות בעליונים ובתחתונים וזאת א' לפי שהם תחלפי המקומות ומתחלפי השכנים ואברהם בחמתו הכיר מה טראו ישראל בעיניהם כי ה' אלהי השמים הוא א' וכ"ה משה אתה הראת לדעת וכו' כלומר אתם ראיתם בעיניכם וידעתם יחודו של עולם ואמר איך ראו זה הן השמים השמיים את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה כלומר אחר אשר ברב א' ראיתם קול יוצא מהשמים ואש כוערת על הארץ ודבריו שמעת וזה מופת מורה על היחוד כי הוא א' בשמים ובארץ וזאת היא אמונת ישראל הנראית להם בעיניהם ועל האמר וידעת היום והשבת ל לבכך כי ה' הוא הלהים וכלל זה מוכיח השם המיוחד הוא אלהי ישראל אבל האומות חקרו כזה חקירה עיונית כמו שאזכיר אחר זה לפי שם אחר חת"ת בשאר מלאו הדעו' אחרו כי אדם א' שמו מ'נאיר רצה להאמין בב' אלוהות א' פועל הטובות וא' פועל הרעות והיו לגוי גדול הם האמנוסים הנקרא כלסון ערב למ'גום ושבור חלק פרס פחד שלא יפסידו פליו ומלכתו ושלא לו אברת לאמר כי הוא על אמונתם אבל הוא רוצה שיכא ליו לבדו ויורה לו דרכי הראיות בזה ובכא האיש ליו דבר אליו ביחוד וא"ל דע כי באו אלי ב' האלוהות בתלום א' זוכי להיטכך וא' זוכי להרגך ואני רוצה לבחון איוויו ויתר חזק והרגו ואז נתבלשה זאת האמונה ע"כ קראו מאמינים בב' אלוהות מינים ע"ש היכח' כמו שנקר' כופרי המוציאות אפיקורוס' ע"ש אפיקורות ועל האומר ויברכך טובים הרי זה מינות והוא שאמר שפועל הטובות אינו פועל הרעות וזה השם השלישי לכלל כופר באמונת הא' שהרי אמרה התורה ולא תתורו אחרי לבבכם ולא זה מינות שאמר אחר כלל כלבו אין אלהים וכ' א' המשתחוה לקשת תחוי כמין וכן מביאיש העה"כ קראו מינים בפ' הוראה והם הנדוקים ותלמידיו (וכו') כבון יעקב אישכר סמיא נקראו מינים וכ' דרך השאלה אבל הכנה ראשונה למין הוא למי שאומר שיש ב' אלוהות ע"ש מינאו האומר כן . ובספר דרין פ' א' דינו ממונות אחרו שלא יהיו המינים אומרים ב' רשויות בשמים והטעות של אלוהות אחר שנתן אלהות להט' רון וכן התלמוד והאברות הם מלאים לומר כל מקום שתקנו המינות לומר ב' רשויות יש תשובתם בדרם וכן השאלו שם אפיקורוס לכופר בתורה השמשים במ"ש בספרי כי דבר ה' בזה זה צדוקי וזאת מנתן הפר זה אפיקורוס וכן בהרבה מקומות השתמיהר במין ואפיקורוס לכל בעל אמונה רעה וזאת האמונה לא נשארה בעולם על הדרך להכריז בין פועל הטובות לפועל הרעות בשני אלוהות כלום אבל בימי רז"ל היו תאמינים בשני אלוהות ע"ד אחרת כי היו אומרים כי בוף האדם לשמים עליון לאוה א' ותחתונו לאלוה אחר ע"ד המאמינים כי אלהי השמים אינו אלהי הארץ וכבר באה החשובה לענות כסול באולתו שיהיה ראוי לאלוה תחתון שיהיה לאלוה עליון שלא ישפך עליו מימיו כמי שיש לו עליוה ע"ג בית חבירו שאין ראותו לשפוך מים מראשו ראו לאלוה אחר שיהיה ראוי לאלוה עליון שיהיה ראוי להם לומר ב' אלוהות אמונה זו תאמינים וכן האומה שיטעמאלית לא נטו האמונה זו כלל אבל האמינים כה אמונה שלימה יש להם בזה דרכים לאמת אמונה זו ועתה אזכור מופתי היחוד ואודיע מה הוא מורה ענין האחדות הפשוטה ועניניה שהיא האחדות אין עמה חבור ולא הרבה ולא דמיון בשם פנים ולא ריבוי ולא חפכר ולא התחבר לדבר ולא התפרד מדבר וזה גדר האחדות הפשוטה הנאלפת על השל' :

ואחר

הקדמתו זה אכאך האחדות כדרכים עיונים . והנה המדברים מהשימעלים השתדלו לבאר זה בברכיהם ואינם דברים מספיקים וכבר הרגשו קצתם ואחרו שאין להאמין באחדות מדרך קבלה נהרת ואעפ"י שרובם גבו אותם אבל הרמב"ם ז"ל שכת אותם כי האיש ההוא הרגיש באיוון דרכים וראה שאינן מספיקים ונטה מהם אבל הפלסוף דרכו כזה בדרכים מספיקים והם לא כמו שאזכיר אחר :

הדרך הא'

יש בו הקדמה והיא זאת . כי הפעולה הא' לא תגא לא הפועל א' וזו הקדמה מושכלת מעצמה והיא שרש גדול כהכחה הטבעית ואח"כ באמר הנה זה המציאות בכללו מהגבלת המקיף בכל עת נקודת מרכז הארץ הכלל הוא איש א' הוודל קצתו מקצתו במקרים . כמו שהאדם איש א' ויש בו איברים ראשיים ואיברים משתיים כן המציאות בכללו הוא איש א' כי בתנועת הגלגל פיומי הם מתנועעים כל הגלגלים אשר תחתיו ובתנועתם הם מתערכים היסודות ובסבת התערכים הם מתחמים והמחזבים והמנומים מהם הב' והאדם והכל בקשר קצתו בקצתו וכמו שיש באדם שכל מנהיגו סן בלי ספק יש בעולם נמצא הוא מנהיגו וכבר ביארנו המציאות במופת אבל בכאן התבאר כי הוא א' אחר שכל המציאות הוא א' והפעולה הא' לא תסודר לא הפועל א' ח"כ אין בעולם לא לזה א' ולא נשאר אם הם ב' אלוהות לא שנאמר שיהיו שניהם פועלים ב' או יהיה הא' פועל בעת א' והאחר פועל בעת אחר וכל זה שקר היות שניהם פועלים כא' חקר לפי שכל כלל שלא ישלם פועל א' לא בכללו אין א' ממונו סבה א' לפועל ההוא אבל הסבה הראשונה היא התחבר הכלל וכבר התבאר במופת שהמחוייב המציאות ראוי בהכרח שלא יהיה לו סבה ועוד כי ההתקבצות הכלל צריך סבה ואותה סבה היא מקבצת הכלל ואותו המקבץ הכלל אם הוא א' הוא הא' ואם הוא ג' כלל צריך למקבץ כמו הכלל הא' ואין אפשר מכלתי הניע לא' להמנע השתלשלות לכלתי תכלית כמ"ש במופת המציאות ואותו הא' הוא הא' אמת היות הא' פועל עת א' והאחר פועל עת אחר הוא שקר ג' כ' תכמה פנים הא' שאלה

ואם הוזהר מזהו פועל הא' אפשר שיפעול בו האחר מה סכסכה שיפעול הא' ויבטל האחר ואם היה הוזהר שיפעול בו הא' כמעט שיפעול בו האחר הנה יש סכסכה אחרת אשר חייבה אפשרות לא' ונמנעות לאחר אחר שהוזהר כלו א' אין חלוק לו והוא שאלו לפועל נוסף א' נקשר קצתו לקצתו ואם יש להם סכסכה מחייבת או מונעת אותה סכסכה היא א' והוא הא' והכ' שאם היה הא' פועל עת א' וככ' פועל עת אחר יהיו כופלים תחת הוזהר והאל' אינו כופל תחת הוזהר כמו שיתבאר . והג' שכל א' משנייה יצא מן הכח א' הפעל בוהן פשוטו מה ונרדף כ"א משנייה א' מוציא מהכח א' הפעל כ"א . והד' שאם היה הא' פועל יצא א' יהיה ככ"א משנייה אפשרות ומחויבות המציאות . התבאר במופת שאין בו אפשרות . א"כ התבאר במופת שהמחויבות המציאותית אשר התבאר במופת חיוב המצאו במופת המציאות הוא א' בלי ספק וא"א שיהיו ב' והוא המכוסש בש"א זו :

הדרך הב'

סכה יתבאר במופת שהא' אשר התבאר במופת חיוב המצאו אינו בוף ולא כח בוף ואחר אשר נתבאר זה סכה הוא מחויב שיהיה אחר אין שני לו ונרדף להקדים בזה הקדמה והיא שכל מה שאינו בוף לא יושכל בו חזון ומחייב מזה שאלוה אחר שאינו בוף כמו שיתבאר במופת הוא מחויב שיהיה א' לפי שכל מופת שיש בו אישים נמנים לא ימלטו מחלוקה אם שיהיה אישיות אותו המהות בעצמו או וולתו ואם המהות בעצמו הוא אותו אישיות סכה אם נמצא אותו מהות או שיהיה חל בו או שיהיה משכן לו או שלא יהיה חל בו ולא משכן לו אבל לו התלות עם המהות או בלא מהות . אמנם החלק הא' בטל שאם היתה עלתו אותו מהות לא יהיה תחתיו חזון אישים . והחלק הב' בטל שהדבר החל במשכן הוא מלאוה אל הדבר אשר חל בו ולא יהיה עלה אל מה שהו' קורט לו בעצמות אמנם החלק הג' הוא מתקיים בנפשות המדברות ומתו אישים כפי חזון הנפשות המקבלים אותן נפשות סכה הדיע מזה שכל מהות נמנו ואינן סכה אות המהות חיוונה בכח' נשמות המדברות והמקרים או התלות בחומר בזמן מהתלות נפשות המדברות אבל המופשטים הנמורים והנפרדים במחלט א"א שימנו אישים כלל אבל יהיו מנייהם באישיהם אם כשיהיה אישיותם נפש מהותם כמו בחק המחויב המציאות לעצמותו כעצמים השכליים המתפלגים מן ההתלות בחומר אחר אשר ימנו בפועל תראו ואין חלוק בהיותם ואין להם מקבלים ולא מה שדומה למקבלים ולא ימנו באישיהם אשר יהיו תחתיו א' אבל יהיו מנייהם באישיהם אך יגיע חזון המנין בהשתלשלות העולמות אשר ביניהם כשימנו קצתם עלה לקצתם ויגיע רבו אבל הם לא יהיו תחתיו אחר אבל יהיה כ"א מהם מין משתנה . ודיע כי הדבר ג' א' כס' מלחמות א' הוא חולק על הקודמים האמורים כי השכלים הנכבדים הם כלם עלוה ועלולים קצתם לקצת וביאר כי כלם עלולים הם מהא' ולפי דבריו יפול החזון בהם מצד השגתם ומצד פעולתם בזה המציאות ודבריו צריכים עיון כי יצא מדבריו כי מהפועל הא' יהיו בפועל הרבה פעולים ואין זה מקום זה המחקר אבל צריך אתה לדיע כי הפלסופים הקודמים כלם ביארו כי מהעלה הפשוטה לא יהיה מונה לא עלול א' פשוט והוא תבואר בעצמו ועוד נדבר בזה דבור רחב כס' ב' מהא' כ' והצול' מדברינו הוא שהשתלשלו השכלי' הנכבדי' וכלה לא' אין בו רכוב ולא יעיד בו ריבוי אחר חיותו כלתו גשם כמו שיתבאר במופת כי חיוב הרחקת הגשמו' מחזון יה' מחייב ג' א' אחרותו :

הדרך הג'

חיוב המציאות בכח' היצא א"א שימנא לשיעור בי אם יהיה אפשר שימנא לב' היה מן חיוב המציאות נוסף על עצם כל א' משנייה ולא יהיה א' מחויב המציאות בעצמו לבר אבל הוא מחויב בענין שהוא ההוא אשר האמין חיוב המציאות בעצמו לבר אבל הוא אשר תמצא לזה ולזולתו וישתתפו בחיוב המציאות וחלוקו בענין אחר אשר הם בו שניהם וככה התבאר כי בחיוב המציאות אין בו הרבכה . הנה התבאר כי מחויב המציאות א"א בו שכיות כלל ולא דומה לו עלת כל זה הפשיטות הנמור והשלתות הנמור :

פרק ג'

בהרחקת הגשמות הוזהר הא' כדיבור הב' מן' הרבדות מלעבוד כל נמצא וולתו ומלעשות תפוסת כל ונתן סכה בזה כי לא ראייתם כל תמונה ותמונה כג' פצוק ארס ואחר השת' ע' ככילו ואל' מי תדמיוני ואשור וכ"א ואל' מי תדמיוני א' וכ"א ית' ואל' מי תדמיוני וישאו ותמשלוני וכדמה ואלו היה בעל גשם היה לו דומה כי אין הגשם דבר אחר וולת שיש לו ג' מרחקים אורד ורחב וצומק וזה גדרו ואין הכרח בענין הגשמות בין גדרו מדרג לנבלל המקיף בכל שניהם הם דומים בגדר הגשמות שיש להם ג' מרחקים ואלו היה הא' בעל גשם הולך דומה ודמות בערך ואם יאכל שואל ע"כ יש לנו לדמותו לשאר הנכבדים שהיו הא' שכלל כדבר כמו השכלים הנכבדים והדי הוא נמצא ואכחנו נמצאים והדי יש לנו דמיון עמו במציאות כל זה השערה כי אין שכלל השכלים הנכבדים כי הם עלולים מחזון חזיונותו במציאותו שאכחנו צריכין לחזיונותו והוא אינו צריך למציאותו אבל אם היה גשם ואין הגשם דבר אחר אלא שיש לו ג' מרחקים אין בזה הכרח בין גשם נ' לגשם עבוד וענין הרחקת הגשמות מחזון הוא כי אינו בוף ולא כח בוף ולא ישיבוהו מקרי הבין בדין התנועה והעמידה לא בעצם ולא בחקרה . ומה שנמצא בתורה ובנביאים מייחסים לאל מקרי הגוף הוא כדרך דברה תורה כלשון בני אדם . ועוד נבאר זה כשנבאר בתוארים :

ודיע

כי אין אחרות פשוטה לא בהרחקת הגשמות כי כל גשם יש בו כ' דברים חומר וזורה . גם כי כל גשם הוא יתחלק וכל מתחלק יש בו ריבוי מצד חלקיו ולזה כמו שטעו קצת בענין ההגשמה כן טעו בענין האחרות ומופתי האחרות הם מופתי הרחקת הגשמות ומופתי הרחק הגשמות הם מופתי אחרותות' וכבר נתבאר במופת אחרותו ית' ועתה נבאר במופתים אחרים הרחקת הגשמות מחזון ית' ולא היתה אחרת שהיה יסוד האמונה שלה הגשמו' וכל מי שאינו האמין בה הוא בופר וחיובוהו מיתה מצד אמונתם . אבל יש כשאר אחרות המונים המונים פועלים מצד נפשות שכלם כמו שהיו בישמעלים כת א' קרויה לשאון' כלם וכן באומותינו קצת מהדורפים פשטי הכתובים ונדרשות והגדרות כי הרבה מהחזון לא ישיבו הא' לא לבעל גשם ומי שאין לו בוף ויחכוהו בעד המציאות וזה מצד הפרוץ השגתם עד שיש קשיות הפורענות למי שלא הורגל בחכמות פיוניות כשיאמרו לו שהא' אינו בוף יאמר ואם אינו בוף מהו והאמת הכרור הוא כי אין המציאות הנמורה אלא למי שאינו בוף ולאו להדריך ההמון מעט מעט . וכבר הוזהר' סיכא שלא נדרש בהמון שהש' תוך העולם ולא חוץ ממנו כדי שלא יבא לדיע כפיה להכחיש מציאותו עם היותו אמת כי לא יסוד מקום אלא לבעל גשם ותוך חוץ הם מציגי מקום . וכן רשד הראשון הוזהר מזה והתיר לדרוש בהמון ולו' להם כי הא' בצד מעלה כי למעל' מבלבל העליון אין עם מציאות ואין עם מקום וכשידרשנו להם כי באותו צד הוא הא' לא יחדנו לו מקום שיהיה מקיף אותו כי אין גודל המקום דבר אחר לא שהוא תכלית המתקומם ושהו לו וכברל ממנו . ולזה א"א לימד מקום אלא לגשם לפי שכל אלה הם מושגיו . וכן התיר בן רשד לומר להמון כי סאל הוא כח ומצומצם אך וכבוד כדי שיבינו לו מציאות וירחיקו ממנו הגשמות המושג וכא' הוא להשיג ההמון להרחיק מהכבוד ולהכניס כלבם האמונה השלימה ואשר היא קשה להכנתם . אבל סומכ'ס' א' כספרו הנכבד לא שתיר חכל זה כלום אבל אחר שאין זה מסתרי

מגן אבות ח"א

מסדתי תורה שראוי להסתירם מהמוני ע"כ צוה זניכמרץ להרגיל הקטנים בעת הלימוד שהיא אינו גוף כלל עד שיעברו כלתומיה ויהיה המיד כזה הרבה עד שאמר מאמרים הרבה כוונתם שהמוני בתפלה שהוא מתפלל לאלוה בעל גוף באלו עובר על זניכמרץ ומהתפלל לפני האל האמיתי אלא לצורה אין לה מציאות ודבריו אמת הן וכו' אל וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם מתפללים וכו' תזכו לחיי העה"כ וזה נכבד מאחר שאמרנו כי המתפלל שכור הוא כעובד על וכתבאר זה מדבריהם בהשקפת העיון והמוחלל . והרב אל כתב כי יותר ידע האומן הגשמות וכל המעובר על כי העובר על יודע שאין לו כח אלהות ואינו מסלק האלוהות מהאל כה"ש ידענו שאין כמודק וכו' וכאחת יבצערו ויכסלו וכו' . ומפני זה נקרא אויב זר ומכאן אחר שמתקן עמו ית' והמאמין בגשמות הוא כופר בחק האל ית' ופוגמים אלהותו) וע"ה אבאר מופתי הרחבת הגשמות מחוץ ית' :

הדרך הא'

כל גוף הוא מורכב מחומר וזרה וכל מורכב מן דברים הרכבות הוא חסד מציאותו והאל לו מכלי פועל יהיה טבע למציאות כדעת החומר שלו וה"כ אינו מחוייב המציאות וכבר הכחוסו מחוייב המציאות :

הדרך ב'

הגלגל הוא תמונע וכל תמונע לא ימונע עצמו כמ"ש ואותו מניע אם הוא גשם גם הוא יתמונע כינות העצות כי כל גשם אשר מניע חזר גשמותו לא סגולה בו בהכנות אכן הגשמים אל הכרול בהכרח יתמונע כינות כמינע שאם גשמותו מניע הוא המניע היו כל הגשמים תמונעים בפגשית' לאחיים וזה הפך הכרחי ולא כשאר לא כהגשם ימונע גשם אחר יתמונע גם הוא ואם היה מניע הגלגל גשם היה תמונע וזכר מניע ואם אותו המניע הוא גשם גם הוא יתמונע ובהכרח ימונע א מניע בלתי תמונע להמנע ההשתלשלות וה"כ המניע הראשון אינו גשם והוא המוכנס .

הדרך הג'

כל גוף הוא מקבל חלוקה ויש לו רחוקים וה"כ הוא נושא למקריבים כי הרחוקים הם כולם מקרים מאחר הכחה והמקבל חלוקה והנושא המקרים אינו א' וכבר הכחוסו אחר . והרמב"ם אל נתן כזה דרך אחר שאינו גוף ולא כח בגוף אחר הכחות העולם קדמון להורות לבעל הדיב כי אם היה גוף לא היתה תמונתו קדמונית בלתי בעל תמונה ואין לנו צורך כזה כמו שהקדמנו . ועוד שלא יתחייב הכחות העולם קדמון שהיה המניע לא כח בגוף כמו שטעה ארסטו האומר כי אם היה כח בגוף היתה תמונתו פוסקת כי מי שהוא כח בגוף ישיבה חולשת וזה אינו אמת כי החולשת אמתם תשיב א הכח חולשת החור הטבעי השינוע המניע היתה לני שטבע המהמניע היא המנוחה ולא יתמונעו הגשמים לא בהכרח כאשר אנו רואים ביוצרות וכו' כפ"א מה"כ כפ"ה ולזה יגיע האדם בעליותו להר מירידתו לעמק כי העליות הוא כנגד ט בעה והירידה כנגד טבעו וזהו בלא הגשמיים שהם כבדים אכל הגרמים השמימיים אינם קלים ולא כבדים כמו שכתבאר שם כפ"ה ולא השיגם יגיעה וה"כ אף אם נניח שהם קדומים לא יתחייב מזה שיהיה המניע כח נכדל מהגוף ואפשר היותו כח בגוף מניע תמיד בלא יגיעה והפסק כי אין לנו סבת היגיעה והנה אנשי הנאכ"ה מאמינים כי נפש הגלגל הוא האל עם היותם מאמינים הקדמות והתפלא ממי שמאמין שהגלגל קדום מהמניע לאין תכלית ולא תשיבה ויגיעה ויכתיב עה זה לחופת כי כח המניע צריך שיהיה נכדל מהגוף ואנחנו נשיב הפלסוף מדברי עצמו שהוא או לו היה עין הזקן בעין החומר היה רואה כמו שבחור ד"ל כי לא הגיע א הכח חולשתו לא חזר הרלי גופי המקבל חולשתו כי הכח לא יקבל חולשה ע"כ להקדים הקדמה סותרת התורה לא יתחייב המנה חוב אמתת היות האל לא בגוף ולא כח בגוף אינו דבר ראו וכבר הקדמתי זה כפ"א . ויתבאר בקלות כדרך אחרת שאין האל כח בגוף כמו שהיו מאמינים הנביאים החדושים שאם היה כח בגוף לא יצא מציאותו לא במציאות הגוף אשר הוא כח לו והוא צריך ליו א"כ אינו מחוייב המציאות וכבר הכחוסו מחוייב המציאות כמו שבאר שם בן כמו האבן הגבטיים א הכרול א"כ אותה סגולה המניעה היא צריכה א הגשם הנושא אותה וה"כ אינה מחוייב המציאות לעצמה וכבר הכחוסו המניע ראשון מחוייב המציאות ויתבאר שהוא יתבדך אין לו הפך ויתבאר שהוא יתבדך אין לו שהוף עם אחד מהמציאות אבל הוא נכדל בעצמו מהות כל מציאות וזה שאם השתוף יצויר על דדדים וכולם הם שקר בחקו יתבדך הכד א' שיהיה חזן המנה ואם הכחוסו ע"כ מהות המשתתפות אין שכוני ביניהם אין שם שחוף כי מציאות השמי תכלי מציאות ההשתתפות כי הדבר לא ישתף עצמו ואם אין שכוני כמו שיתבאר אין שם שתוף . והכד הכ' שיהיה ביניהם שמי כקצת התוארים אשר לא תתרכה בהם המהות וזו נאמר שהמשתוף למחוייב המציאות אם שיהיה משותף המציאות ג"כ ויהיה אחד מחוייב המציאות ויתר מאחר וזה שקר . ואם שאינו מחוייב המציאות והוא עלול למחוייב המציאות כמו שהבאר . ואם הכחוסו שחוף ביניהם יהיה העלה והעלול דבר א' ויהיה א"כ העלול עלה לעצמו אחר אשר אין דבר וינח עלול למחוייב המציאות וזה התבאר שהוא שקר שיהיה הדבר עלה לעצמו ויתבאר מן השקר שתהיה מהות מחוייב המציאות חלק מהות לזולתו לפי שמהות מחוייב המציאות לא תקבל הרכבה כלל כמו שהתבאר ודחוק מזה ויתר שתהיה מהות מחוייב המציאות מקרה לזולתו כי המקרה לא ימצא לא במציאות מונחו וה"כ אינו מחוייב המציאות ומן השקר ג"כ שיהיה מהות וזולתו חלק מהות למחוייב המציאות לפי שמהות מחוייב המציאות בלתי מתחלקת ומן השקר ג"כ שתהיה מהות וזולתו נמצאת בו עם שהיא חזן מהותו כי הרכבת האלוהות עם דבר שהוא חזן ממנה שקר על מחוייב המציאות הכה א"כ מהות מחוייב המציאות לא תשתתף עם זולתה הכלל היא נכדלת לעצמותה מר"מ שולמה והוא המבוקס ומזה יתבאר שהמחוייב המציאות לא יתואר כשואו סוב או מין לפי ש"א האלושתתף עכ ויתן דבר ויכדל ממנו דבר אחר כי אינו מורכב שיהיה בו סוב והכדל ולא מקרה כולל ולא מיוחד כי הרכבת המהות עם דבר וזולתו כמהותו יתבדך שקר . והנה יתבאר המנעת הכנס מחוייב המציאות תחת מאמר העצם כשהוא כח לעצמו ויתר דחוק מזה שיהיה ככנס תחת א' ומאמרי המקרים ע"כ האל לא יבדל בו הבדר מורכב מסוב והכדל וזהו מה שהוכחו לבאר כזה המקום ומכל זה יתבאר שראוי להרחיק מהאל ד' דברים הגשמות והמשתנות והמעשלות ושהיה פעם בכח ופעם בפועל כי כל יוצא בהכח אנו הפעל צריך אל מוציא ואינו מחוייב המציאות לעצמו ושאיין רומה לו וכן כתיב מי כמכס באלים ה' וכתיב מאין כמודק ה' נאלה הד' דברים כתב הרב המורה אל כספרו מצריך שירחקו מהאל והנה כפ"מ מה"כ יתבאר במופת כי ההיות המהות כבעלי הכפס הם מתאחדים בחומר הא' באמצעות הדברים השמימיים ויתחייב במופת שא"א התהוותם לא משכל נכדל משגי כיוסם הנמצאות וסדרים חזר היה שהם מתאחדים בו וזה השכל הוא פעול מהכחה א' יתבדך ויתעלה . וכו' נכתבו ג' בקשות או שהם מציאות האל ואחרות והיותו בלתי גשם ולא כח בגשם :

פרק ד'

בהקדמות האלו בכלל הדברות כל הצווי בשמירת השבת ונתן הסבה כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ואם השמים והארץ הם נכדלואם א"כ הוא נצחי והם אינם נכדלואם ע"כ א' מעיקרי התורה הוא להאמין קדמות האל ע"כ נקרא אלו קדם וענין זה הוא שכל זולתו יתבדך הוא מחודש אחר היות נעדר

בעדר לבי אמונתו ואלף הכופרים בחדוש העולם ואומר שהעולם קדמון וואמיניס בקדמות האל קדמות טבה בקדמות העולם
לעולם וקדמות תנועת היר לתנועת המקבל ואע"פ שלא קדמה תנועת היר לתנועת המקבל קדמה וזמית ולהאמין בחדוש העולם
סוף הכרחי לנו חדר חדוש הנפלאות שאם העולם אינו מחדש אין דבר יוצא ממצבו לעולם . ויצוד נדבר בחדוש העולם
בהיותו אצל האמונה בתחית המתים בע"ה ובכאן אין דרכיו לא בקדמות האל מבלי השגחה אם קדמותו לעולם היא קדמות
ומן כאלמונתו או קדמות טבה כאלמונת מחדשי החדוש ועפרא בפומיהו . ויש בזה כ' דרכים :

הדרך

הא' כל מתחדש יהיה מחדש חדר עצמו או מצד זולתו וזאת הלוקה הכרחית אחרת היות חדשו מצד עצמו שקר כי
קודם מתחדשו היה בעדר והעבר לא יחדש דבר א"כ חדשו הוא מצד זולתו הקודם לו שחדשו אחר היותו בעדר
וסוף כל ככל המופת עליו שהיה מחוייב התצאות א"כ הוא קדמון וכיון שלא נתחדש ולא תתהוה הוא נכחי שאין לו סבת ההפסד
וזהו אבי ראשון ואבי אחרון :

הדרך הב'

הזמן הוא חקרה לתנועת הנבל שאין הזמן ודבר אחר לא מספר מה מתנועת הנבל והתנועה חקרה
הנבל והנבל בעל עצם וכבר בא המופת שהראשון יתכרך שמו אינו גשם ומי שאינו גשם אינו נושא תחת
הזמן ומי שאינו נושא תחת הזמן הוא קדמון נכחי והוא המבוקש . הנה נתבאר לנו ד' עיקרים גדולים מעיקרי האמונה במופת
שכלי הא' הציאותו יתברך ה' היותו לא גוף ולא כח בגוף . הד' שהוא נכחי קדמון ויולו ליהם עיקר ה' והוא
מוטבל ראשון שראוי לעברו לא זולתו וזה נכח בדברו ב' לא יהיה לך להיום אחרים על פני לא שתתחזה להם ולא תעבדם כי
העבודה לזולתו ע"ז הלאה הובא להאמין ברובו שהוא כפירה והמביא לכפירה הוא כפירה ע"כ המורה בע"ז כופר בעקר
והעבודה שנותה התייה עליה ואמרה ועברתם את ה' אליכם ואמר ויתו תעבדו הוא להתפלל לוי להקריב קרבנות על מזבחו
ולעסוק בדתו ולקיים מצותו ולהפנות מחשבתו מעניניו הגוף ולהדבק בו באהבה ויראה ולהדמות בדרכיו . והרמב"ם ז"ל
כתב בכלל עקר זה שלא ככנים הופתים א' מוכרתי בנינו ובינו יתברך וכ"א ז"ל לא תצוה למיכל ולא לגבריא לא לדרי את
צוה ואבא עני לך . הה"ד כל אשר יקרא בשם ה' יהלם ובח"ש ז"ל יתפלל אדם בלשון ארמי לפי שאין מלאכי השרת נוקקין לו
שאין תכריזין לשון ארמי וכן יהיו שפייסכים המונים המוניס חכמיס תתווס . וכן לי דרך עברו בעצמם בעריכו שפכו רוח הן
ותחנווס . אין התפלל להם לא לשי' והם אינם לא פיקליטין כענין שכתוב אם יש עליו מלאך חלין וכו' שהם מוכרי וכותין
שהם פרקליטין ולא יוכירו ופוקתו כמו ששטן בענין אייב שהיה קפידור כח"ש באבות ובח"ש שם בע"ה :

אבל

הרמ"ם ז"ל בדרשת תורת ה' תמימה כתב שאין אחריו עושים יפה בזה וכן בח"ש מובא שרא רבא קום ובעני רחמי'
על עמא רבא ואני מודה לו בזה ועוד נאריך בזה בע"ה והדבור בזה באריכות בענין העבודה הם עניינים תורניים
אין זה מקומם כי לא חוברם המאמר לא להביא מופת שכלו במה שראוי להאמין בעיקרים או אבל מה שהוא מענייני הדת
יתבאר במקומו הראוי לו ולענין בחכמת זה המציאות אך כבא בתכלית השכחה בדברים השמיימים וכדברים הארציים טבעיים
וגעשיים צומחים ומרבישים ומדברים הכל הוא מותר ולא אסרו חכמים לא מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור אבל
הענין בחכמה הוא מדרכי העבודה שהוא לברך הבורא בכל עת בח"ש המשורר מה רבו מעשך ה' והשלים דרכיו יהי כבוד ה'
לעולם וכוה נאריך בע"ה לקמן . והרמב"ם ז"ל בחתימת ספרו המורה הפליג בזה לומר מצד האדם שישיג אחרות הש' ציור
שגלי וזהו ידע את להי אביך ופ' בע"ה ה' ד' רפ' כן וזמא . וכבר הרב ז"ל הורה שזמלא אדם כריסו להם וכשר קודם שיכנס בלו
החקירות והוא העסק בתלמוד בח"ש כמ' המדע ושיתמיד ההגיה בתורה ובתלמוד והעשיית המצות בח"ש בחתימת המורה כרי
שיקא תמיד דבק עם הש' ולא יפיר מחשבתו ממנו וזה אמת . והצור שהתב בחוף ספרו כבר פירשוהו בח"א מספרו בדברו
בתארים שהוא כתב טע כי שלמות האדם בהשיגו יהוד הגבור בשלול מהא' כל תאר מהתארים שחייב התארים מביא לירי
האמונה ברובו ולא יסלם לאדם לא בשלול מה שראוי לשלול ממנו במופת וזהו הוא מחוייב לירע כל החכמות כולם כי בכל
החכמה טבעית או להיות ואפילו הלמודית יש דברים שישלול מהא' גם ההגיון הוא מחוייב לזה לדעת דרכי המופת ומי שלא ידע
החכמות בלם לא השג יחוד הש' בשלמות ואין לו שלמות ולא יוכלו זה הוא כיתרון שלמות לא בתוספת חכמה כרי שירבה
בשלולות והנה הרב ז"ל בעל פני כל העולם דלת ג"ע והשאר יאמר אין תחית המתים לא לשתמש בטל תורה א"ל רבי יוחנן
לא יחא למדינהו וכו' עיין באחרון מכתובות וכוונא בזה אמרו ב' חלק וכן אין דבריו רצונים לאל יתברך אשר הראה כבודו לצמו
להתגלות עולם שכלו ארוך ודבריו אמת לחי שאין לו תורה אבל למי שיש לו תורה והאמין בקריעת ים סוף הנראה לאבות האמין
בחדוש העולם והמחדש ברע ה' וכ"א וירא ישראל את הוד הגדולה וכו' ויאמינו בה' וכו' ואין לו לא להתמיד הדבור בעסק
התורה והמצות בח"ש הוא בעצמו ז"ל :

פרק ה'

בתארים . אחר אשר בא המופת על המציאות הא' שאינו גוף ולא כח בגוף ראוי להרהיק ממנו כל מה
שחייב הגשקות או רובו אם אפשר בדבור ואם ההרחק יבוא לדבר בדברים מביאים ל השגחה או
ל ריבוי שיובנו אותם דברים בשכל בענין לא יתחייב מהם ההשגחה ולא ריבוי כי הדבור במקום הוה
צר מאד ואין לאדם דברים כי אם מחייבים גשמות בגשמותו או ריבוי ברובו ע"כ חייב השכל להחזיר אותו דבר ל המכוון
האמתי ולא יסגיה לחוקר הדברים כי אם לצורחם ע"כ כשנמצא בתורה או בכביאים מייחסים לבורא דברים גשמיים כמו כלם
דמות וראש ופה ועין ורגל ויד ולב או תנועה גשמיית כהליכה ויורה ועליה ועמידה ושיבה ויחירה . ודבור צריך שיפורשו כד
לא יזכר מהם גשמות ושהכחה הדבור מביא לזה לא שיהיה הענין בן וכוה שתתדל ונתקן בן עוויל ואקבלום כמה שתרבמו כפסוקי
התורה והכביאים במקומות אלו עשה האמין ריבוי כעדיה ז"ל בתפסיד (ד"ל כפירוש) שלו בלשון קדר וכבר הרחיב המאמר
בזה בח' האמונות וכן הרמ"ם כמ' בספרו הנכבד כפרשו כל או המקומות שפסטיסין יורה על הגשמות באופן משלים ל העיון
והמוטבל וזאת היא הסכמתם של כל האמונים כפרשם להגדות התלמוד וכן דרכו זה הדרך כל האמונים ז"ל וכן לתאר השית
בתארים כאשר נמצא בתורה ובכביאים ובתפלותיו ובדברותיו שתקנו למאשי ככה"א אשר היו בסם כמה כביאים צריך שיובן
מאותם תארים שאינם עניינים כוספים על עצמותו שאם היו כוספים על עצמותו כתארי האדם היה יותר תא' ק"ו כי היה הוא א'
ותאלרו כוסף בו וכבר התבאר במופת שהוא א' אין בו לא הרכבה ולא תוספת על מהותו יתברך ויטביל כי מהותו פשוטה אינה
מתרכבה באותו תאר שהוא מתואר בו בדרכיו . גם הרמב"ם ז"ל האריך בזה בספרו הנכבד והוא היה ראש המדברים
באמונתו על ענין זה ע"ז העיון וכמשכו אחריו רבם ונכבדים ז"ל ועתה אבאר בענין התארים או זהו אמר בחיוב כהית ואינו
מוסוף על עצמותו ואיזה מהם נאמר בחיוב והמכוון ממנו השלילה ולהכינו כמו שנאמר הוא כפירה ואינו מהם הוא נאמר בשלילה
שם

מגן אבות ה"א

אם היה נאמר בחיוב היש מוסף על עצמותו ואינו מהם נאמר ע"כ ההצטרפות לכך ואינו והם נאמר ע"כ פעולותיו ית
ואקדים כזה הקדמה ואומר כי בראה בתחלת העיון שיש תארים שאין להחלט מתאר בהם האל והם כשהוא עצם נמצא
 אחד חכם חזן יכול רוצה נצחו כי מן השקר הוא שיהיה האל בעדר א' מהם אמנם אם יחוייב זה ריבוי בהיות אלו
 מחוייב ויש כזה קצת דמיון כי יהוה הוא כי הכח הנמצא באדם הוא א' אין ריבוי בו וכו' ידע המלאכות והחכמות למיניהם ואם
 הם רבות כמעט אין תכלית למספרם והם מתחייבות מזה א' פשוט אין ריבוי בו וא"כ אין ראוי לתאר בהם האל שישוין אן התארי'
 המתחלפים נמצאים בפנים א' פשוט אין ריבוי בו ולא ענין כלל מוסף על עצמותו :

ואחר זו ההקדמה אבאר המאמרים הנאמרי' בא"א א' לא' על איזה נד מהם נאמרי' בו אם ע"כ החיוב אם ע"כ השלילה אם ע"כ
 ההצטרפו' או ע"כ הפעולות הנאמרות ממנו . אמנם אמרנו שהאל' הוא עצם אין רצונו לומר שהוא העצם הנאמ' בפעולה
 נאמרות כי אותו עצם הוא סוב' למה שהוא בשם וכבר התבאר במופת כי האל אינו סוב' ואינו נגדר אבל רצונו באמרינו שהוא
 עצם שהוא יש ויורה שם העצם על ימותו וזהו מחוייב שיאמר בא"א כי הוא עצם נהווה העצמות כל העצמים ואין להם מציאות לא
 מעצמותו ולא העצמים המתהיים מעצמותו הם מתארים בשם העצם הנה ראוי שיתואר הוא בשם העצם יותר מהם כי הוא עצמותו
 ממנו והם עצמותם כאלל מולתם והמלה המורה על שם העצמות בכתיב הקדש הוא ה'א' וכשהוא מדבר על עצמו הוא א"כ'
 והמדבר עמו והוא מתארו בשם העצם הוא אומר את"ס . א"כ' ג' מלות או שהם הו'א אה' את"ה הם מתארות לא' בשם העצם
 ומתאר לאחר ע"כ החיוב ואין צריך להחזירם ל' השוללות וכתבאר זה בתואר שם העצם והאל' יודע . ואחר שנתבאר במופת
 שהאל' אינו בשם ועצמותו וישותו ומזהו הוא שכל כדל' . ואכו חמד טעם כזה ואמר שאין ראוי שיאמר על האל' שהוא שכל לא
 לשלול ממנו החמירות וכבר סת' דבריו בן נגד' כס' הפלת התפלה ודבריו אמת הן ועל דעת הפלסופים ואם הוא שכל א"כ הוא
 מושכל ומושכל יחד ואין באמרינו . שהוא שכל ומשכל יתחייב לעצמותו הריבוי כי כל שהוא מושכל מושכל אינו מושכל לא
 בשכל והשכל הוא המשכל ולא ישכיל המושכל עד שיפשוט צורת המושכל וינייחה בשכלו ואז יהיה הוא ומושכלו שכל כפועל
 שמשל כי האדם קודם שישכיל צורת הכית הוא שכל בכה ושיפשוט בשכלו צורת הכית שהיא קורות ע"כ הכית או נשוב שכלו שכל
 בפועל ויהיה הוא ומושכלו דבר א' והאל' הוא שכל כפועל תמיד שאל' היה ככה ואל' הפועל היה צריך ל' מוציא ולא היה מחוייב
 המציאות מזה עצמו והיה תמיד בשמו פעם-פעם בכה ופעם בפועל וכ' שקר בחק הפשוט המחוייב המציאות יתברך כמ"ס והשכלי'
 הנכבדים אע"פ שאין להם מציאות מזה עצמם יש להם מציאות מזה מושכליהם ואינם שכל כפועל תמיד וכ"כ האדם שיש לו מציאות
 מזה עצמו ומזה מושכלו הוא פעם בכה ופעם בפועל אבל האל' הוא שכל כפועל תמיד ואחר שהוא שכל כפועל תמיד והוא מושכל
 בשכלו ע"כ) והנה הפלסוף הכניסו בכלל זה השמחה והערבות כי כל מי שישכיל מושג' מה ישג' שמחה וערבות הרבה והאל' הוא שכל
 כפועל לעולם ישמחה ויתענג בתכלית הערבות ואין זה ענינו מוסף על עצמותו וכן כתב הרלב"ג ז"ל : וזה רמזו ז"ל באמנם
 שהשמחה כמעטוב' והכיתוב המורה על זה הוא יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו וכן ארזל שאין לפניו עצבות והכיבוד' עו
 ודויה במקומו וכ"ל מה ששנינו לטון הפסוק הוא באמרו שהשמחה כמעטוב' הוא לפי שאמרו בא' מן הרקיעים ששמו מעין שיש
 בו כמות של מ"ה שאמרים שירה בלילה שלאמר יומה יצוה ה' חסדו וכו' ולפי שהוא מקום שירה הוא מקום שמחה וכן נאמר כי
 כשיצאו הדברים הטובים כרצון האל' הוא שמחה כי נאלם כרצון וכשהם יוצאים שלא ע"ד הטבע אין שם רצון ויבונה לעצבו
 ועיני מ"ט בח"כ כפ"כ :

וגם ערבות נאמר על יצוא הדברים ברצון וערבה לה' מנחת יהודה ופי' קדמונו ז"ל אשה הוא רוח נוחה לה' שאמרת
 ונעשה רצונו לאישים הפעולות משמחה וערבות ואחר שדברנו בתאר העצם והשכל נדבר בשאר התארים הנז'
 ונולתם ואתה לך כזה פערים תבנם בהם ואומר כי כל התואר בתארים לא יחלט ההאר שהוא מה' דברים . הא' שיתואר הדבר
 נגדר ובתארך האדם שהוא מדבר ואין זה לפי האמת תואר לא פי' שם וזה התואר מרוחק מהש"י כי כבר נתבאר במופת שהאל'
 אין לו נגד' והכ' שיתואר הדבר בחלק א' מנגדו בתארך האדם שהוא חיון מדבר וזה התואר כ"כ מרוחק מהש"י כי אין בא"א
 הרבה שיתואר בחלק ממנה . והג' שיתואר הדבר בתכונות כוספות על מהותו בתארך האדם שהוא חולה או ירא שמים או
 שהוא ארוך וקצר כי כל זה הם רקרי' באדם כי אין א' הולו התאר' מורים על עצמותו ולא היה האל' מתואר בכינוא' חולו התאר'
 היה משכן נושא המקרים והאל' התבאר במופת שאין בו הרבה כלל אבל הוא פשוט פשוט גמורה ע"כ לו התארים וכינוא' בהם
 שהם תכונות ומקרים הם מרוחקים מהאל' . והד' בתארך האדם שהוא בן פלוני או שותף פלוני או שהיה לומן פלוני ולא
 הדברים אינם מוגשמות ולא דברים כופים על עצמותו במקרים ותכונות ואפשר היה בתחלת ההשקפה להסיר לתאר האל'
 כלו התארים לא שעפי' רקרוק הענין יתבאר שאסור לתאר בהם הש"י אמנם בתארו להצטרף ל' הומון והמקום הוא המשמע לפי
 שאין יחס בין האל' למקום ולומון כי הומון מקרה לתכונת הנגלגל והתכונה מקרה לגשם והש"י אינו גשם כמ"ס כי לא יתואר במקום
 לא גשם בעל תכלית הפוקף מהמקום והאל' אינו גשם כמ"ס במופת וכן אין יחס בינו ובין שאר הנמצאות מהעצמים שיתואר
 בהצטרף אליהם כי הוא מחוייב המציאות ונולתו מהנכבדים הם אפשרי המציאות ומסוגלת מהצטרפים הוא שיש שוין ביניהם
 ואם אין בין מציאותו יתברך למציאות שאר הנמצאים שוין כלל כי הם אפשרי המציאות והוא מחוייב המציאות אך יתואר אל'
 בהצטרפות שאר הנמצאות וכן אין יחס ביניהם כלל שיתואר כיהם ל' מהנמצאים כי הדיבר מתיתם לדבר יש ביניהם שוין דבר
 א' כאמרך מתיקות הדבש יותר גדולה מהתיקות התאנה אבל נדבר שאין יחס בינו ובין הדבר' שתיחסו אליו אך תיחסו בו
 ואך תאמר מתיקו' הדבש יותר גדולה מהמירות הלענה אע"פ שהם תחת סוב' א' מהטע' כ"ט שלא תיחסו לדבר שאינו מסוב'
 כאמרך זאת העננה גדולה מואת המירות וכינוא' כזה שאין לתאר מהצטרפות ונולתו כמ"ס שאם היה יחס בינו ובין ונולתו היה
 מתחייב לו מקרה היחס אמנם יש להקל לתאר הש"י ביחסו לנולתו מפני שאין מחוייב ריבוי בו ולא שיכני בעצמותו והה' שיתואר
 האדם בפעולותיו ובאמרך פלוני ארם בכה בית ואשר עשה ארון זה ואשר ארם נגד' זה וכל אלו התארים מתאר לתאר לש"י כי
 אינם ענינים כופים על עצמותו כי הבר' ידעת מזה שקדם כי שינוי העצמות לא יחייבו ענינים מתחלפים בעצם הפועל וכן
 כל פעולותיו המתחלפות יסודרו מעצמו לא בענין מוסף על עצמו ואחר שהענין זה נשוב לבאר התארים הנז' בא"א באי זה שער
 מלו השערים ככספים אמנם לתאר האל' כשהוא נמצא ושהוא א' בתחלתו בזה הקודמים מאנשי העיון כי כן סינא אמר כי
 המציאות מקרה קרה לנמצא וכן נמשך לזה אכו חמד כס' הפלת הפלסוף ואחר אשר הדמכ"ס כתב זה המא' ונמשך אליו בספרו
 הנכבד מורה הסכוכים ראוי לעיין עליו כי אם הוא אמת א"א לתאר האל' כשהוא נמצא דרך חיוב אלל' אם נחזירנו אל השוללות

מגן אבות ה"א

שלימה יש לו הסבה יותר שלימה ולזה אספד היותי אשר יש בו פחות שבמיני החיות לא היה לו מהשפעה נקמה שיש לו לחימה השפעה והיה אצל האדם היותר כבוד שבמיני החיות לפי שיש בו מהשפעה יותר והיה הכבוד אשר יובדל החי מן כלמיני החימה השפעה ע"כ יחוייב שמי שהיה לו מהשפעה היותר שלימה שיהיה לו החיות היותר שלם. הנה התבאר מזה כי השל הוא החיות היותר שלם כי הוא השפעה היותר שלימה עם שאין יחס בין השגתו להשגת זולתו וכן אין יחס בין חיותו לחיות זולתו פי תא החיות היותר כבוד שאפשר לחיץ שיפוד ולפי בוונה זו הנה תואר החיות לשיטת הוא ע"ד החיוב ואינו ענין כוסף על עצמו כי תצאיות היא החיות השלימה והיותו קרוב אליו הוא שענין תואר החיות הוא להורות על הנצחיות כי כן נראה. המחמיר לו החי וקיים לעלמין אמנם לתאר השל בשמות חכם ויכול ורועה החיובים הבת"ס ז"ל השוללות כי באמרו חכם כוונתו לומר שאינו סכל אבל הוא השל ויודע כל הנמצאות ובאמרו יכול כוונתו לו שאינו לואה אבל תצאיותו דליתמאלת דברים אחרים וזאתו ובאמרו כונס כונסתו לומר שאין הנמצאות שלא כרצונו אבל הם הולכים על סדר ההנהגה לא נפלו במקרה ובחידונו ולפי זה לא יהיו תארים לו ואמרו בחיוב ואמנם כונסת השוללות:

אמנם

לפי האמת לו באמרו עליו ית' בחיוב מכלי חורמם א השוללות חיים מוספים ריכוז על עצמותו כשתובן כונסתו ע"ד האמת כי אמרו עליו ית' שהוא חכם ויכול רועה אינו באמרו עליו לו התוארים שהם מוספים על עצמו כי אמרו כשנראה צורה מלכותיית נתקבם לעשות כמותה והנה חכמתו בזה הזרה נתוספה על עצמותו וה"כ כשת וקף לעשות כמותו או ניתוסף רצון על עצמו אבל האל אינו כן כי מהשגתו עצמו נשפע מאצילותו ברצונו ויכלתו זה הנמצאות ה"כ חכמתו שהיא השגתו ורצונו ויכלתו כלם הם עם עצמותו דבר א' אין עם תוספת ולא חיוב ולפי זה אין צריך להחזיר תארים לו א השוללות (והתארים הנמצאים בכתוב בענין החכמה הם חכם לבר וגם הוא חכם בת"ס כהכמה יסוד ארץ ובענין סיכולת הם אחיץ לכך רב כח עונו ונבדור והשמות הקדש א שהוא לטון אילות וכן אילותיו לעזרתו מושה ושרי שהוא לטון סודר שהוא חסדר המערכות ובענין הרצון וההפך רועה ה' את ידאיו כי בלא הפנתו כי הפך חסדר הוא ה' חסך למשן צדקו והרבה כיוצא בלו אמנם לתאר האל שהוא נכחי וקיים וקדמוני:

הנה

הרמב"ם וכן חכמים אחרים מחכמי אומותינו הסכימו שצריך להחזיר א השוללות לפי שחזרו קדמוני הוא התקרה הזמן ומי שאינו תחת הזמן לא יפול עליו שם קדמוני כמו שלא יפול עליו שם הרש כמו שלא יאמר בתיקו לא תעוה ולא ישר ולא יאמר בקול לא תליה ולא תפל אבל מה שיתארו האית בשמות קדמוני הוא לשלול ממנו השיבו ושלל אתהו לו דבר לא שר ולא יסוד ולפי בוונה זו וס התואר הוא באמר דרך חיוב והכוונה היא השוללות אבל הרמב"ם התייחס לתארו בתואר הנצחיות דרך חיוב כי הפותן נצחיות לזולתו והוא יותר ראוי בתואר הזה מולתו והתארים הנמצאים בכתוב בענין זה הם אינו ראשון ואינו אחרון לפי לא נוצר א ואחרי לא יהיה ויודעו לא הווי ימיו מספר שני ולא חסר והשמות הקדש הוא שם יתרומונו הבאון א אילותיו לנותר הקדמוני ועוד כי אהיה אשר הויה מורה על המציאות תרבונו א אילותיו לאי הוא יוול כלומר אשר לא סר ולא יסוד והיונים התארים האל בלשונם אית או אלא היא אות ראשונה להם וכן ר"ל כל ראשון קורים אלא בת' נמחות ואו' היא איות אחרונה להם א"כ אלא אית או ר"ל ראשון גם אחרון ושם ע"כ אינו מותרים בדרך אהם האל והתיו ראשון ואחרון והם למדו נחמו זה כי תצויה חלת אהם כ' ית שהוא חסר ה"א ולא ככה את עושה לי הנה נתבאר מזה חך ראוי שיובנו התוארים לו באל כנר מה שלא יספיקו כלום על עצמותו ומותו כי אם לקחו הכנתו כמו שהם אליו אסור להבינו כי ית' כ"ס שהם מוספים בו דביו וצריך להחזיר א השוללות ואם הכננו אותם עכש שהם בו כמו שביארנו חיים מוספים על עצמותו דבר והוא ותוארו דבר א' הם וקיים הטעותם בזה הוא אינו לא חסר שתוף השם כי לו התוארים הם באמרים בונו ית' בשתוף השם זה סבת המחלוקת המופל בזה בין החכמים האמתיים אבל דעת כלם היא עולה לאמונה א' שלא לתארו בתארים מוספים על עצמו אלא שיהיה הוא ית' ותוארו דבר א' והפלומו' ית' אחרתה' סבת הסבות ובחרו בזה התאר ולא תארוהו בשם פועל הפני כי לכל דבר ישר' סבות המומר והצורה והפועל והתכלית כי חומר הכפא הם הפעלים וזורתו היא הריכוז והפועל הוא הנגר וסתכלית הוא ליטכ עליו המלך ולו הם הסבות הקרובות ויש סבות רחוקות כי תחמר ומהתכלית ישיבת המלך על הכסא תאמר כדי שיבטא ומהתכלית התנשאותו להטיל איהם ומהתכלית זה ליטכ המדינה ומהתכלית זה להטיל רצון האל שרצה בקיום העולם וכן לכל יש סבות רחוקות עד הסבה הראשונה ית' כיהא הוא תכלית זה המציאות והוא פועלו והוא זורתו כי אה תצויר העדרו וצויר העדר העולם ואינו כמו הנגר שבצויר העברו לא יעדר הכסא אבל הוא ית' הוא בורת העולם כי הוא קיומו ועל זה נק' איו העולמים ועזא ואתה מחיה את כלם זאמרו במדרש ואתה מחיה לכלם עשאוהו שם כמו לחיה שלחה ולפי שהא' הוא פועל העולם וזורתו ותכליתו הרחוקים ע"כ קראוהו הפלומו' סבה זו לא קראוהו פועל:

וי

קראוהו ראוי להתבונן בה ויהי שכן הידוע הוא כי כל חספת שיש בו נושא ונושא ישנה הנושא מהכסא אע"פ שא' נושא על האמר חך כששניהם דבר א' כענינו אין עם נושא ולא נושא על האמת ולא יבוע תועל' מוכונ זה המחמיר אבל באמרו האדם הוא אדם או יצוי שמות מורדפים הסיף והחרכ שהוא טוה לאמרו החרכ חרכ ואם החכמה ושאר התארים הנאמרים בחי' הם העצמות הנה אינם לא דבר א' כשני שמות נרדפים ולא הביע לנו תועלת מזה החספת בלו אמרו העצמות הוא עצמות וזל בזה כי החכמה ושאר התארים אינם מורים בכחיות עצמם על עצמותו ית' שיהיו כשני שמות נרדפים אבל הם נכדלים כי הודאת ית' התארים בכחיות עצמם אינם מורים על עצמותו ית' אבל יקרה להם בהשתחכס על עצמותו ית' שהם דבר א' ויהי באר מזה שהשי' עם היותם נושא ונושא ושיינם מחייבי' הרכבה בעצמם ואחר שדברנו בתארים הנאמרים באל דרך חיוב ונהגלגלו הדברים בתארים הנאמרים בשי' דרך חיוב ושיינם השלילה נרבה מורים השלילה נרבה מורים השלילה כ"ס והתארים וכן שאר הנמצאים הנאמרים ויחס כלל הקל הלטון לתארו בזה אחר זהם אים מוספים ריכוז והכנסה בעצמותו כ"ס והתארים אה הם באמרו נבדול ה' מכל האלים א עליון על כל הארץ מאר בעלית על כל הארץ וכן ונלך גדול על כל האלים וכן מלפני ארון כל הארץ אהי אכרסה אהי ונחא וזהו עיקר קומו ישר' וכן יסוד נכסא וקומו מהולל וכרוד ומכווד וכיוצא בלו התארים שתארונו דומותו על זולתו וזוה הוא באמר אהי האלים וארוני הארונים. והרמב"ם פי' הנהג' זל צפ' והיה פקב ואינו אומרי עוד כי אהי הנבגלים כי אין שכן להבדילו על השלילים ועל הפסילים ויעה פירש וכן פי' הנהג' זל צפ' והיה פקב ואינו אומרי עוד כי אהי האלים הוא המלאכים והבגלים ויהי כי המלאכים נק' האלים לבגלים והכוונתם לקרא בני אים שנאמר הפו' לה' בני אים והא' הוא אהי האים שנאמר ועל א אים ידבר נפלאות וכתוב מוי מכמה באלים ה' וכן קראו אהי האלים והמלאכים נק' האים שנאמר לאים רי מדרהון וכו' וכן ותהסרהו מעט מלאים אין כמוך בלהים ה' ותצומוצוית צרמיך באיגליו וזרואו ואיגליו הם מלאכים בלשן

בלטון לפיו וכן כתוב על המלאכים השתחוו לוכל להים והכוכבים יקראו ג"פ בני להים שגאמר בן יחד כוכבי בקר וירעו כל בני להים ואם האל הוא המלאכים באותו תאר עצמו נקרא להי הגלגלים והכוכבים שהם בנייהם נקראו בני להים נגזר אדוני האדונים לתארם בדורש על מלכי הארץ להטותם לאשר הפך ובאמריו אשר יעשה כמעטף וכגבורתך ול זה נטה אונקלום שתרם לה דינך ומרי מלכין ומק' מלא הוא מן קשט די להכין הוא לה להינן ומרי מלכין ורקיק אונקלום שלא תרם לה להיך כלשון הכתוב שלא לתת להטות לזולת האל ובקנת בסחחות יש לה להיך וקאמר וועל מרדו שמוי התרוממת הוא כולל כל המלאכים והגלגלים יחד וזה פי' אלה והטמות המיוחדים לתאר לאל בהטטרפות לזולתו הם להים ארמי בני להים הוא לשון ממטלה על זולתו ע"כ הושלל המלאכים והדיינים וגם ארמי הוא לשון ארבות וכן כתב הרמב"ם בס' המורה וכן המורה בס' פ"ו והי' ימרי ההייה ובפיר' מה' תפלה ובפ"כ מה' עבודת ה' וחזר בו לפי הנראה מה' ש' בפ' המעשה בה' יומא שאי' עס המעשר בס' בן ד' אותיות וכן כתב בחבורו הגדול בה' ע"ז ושאר טעות סופר הוא בלא המקורות או טעות הכנה כדבריו אבל דעתו היא כפ' בס' אותיות שאין לא עס מיוחד כי אם עס בן ד' אותיות המורה על מציאותו ית' ושאר טעות הם ע"כ בהטטרפות ארע"כ בפעולותיו וז' כפרקי ר"א קורם טערה העולם היה הוא ושמו בלבד הוא השם המורה על מציאותו ית' אבל שאר הטמות הם תוארים לו יחד טערה העולם חזר הטטרפות והפעולות וסתווארים הנאמרים ע"כ בפעולותיו הם באמרנו מרדו ומפסיר מטעלו אף מרדו וכן התוארי' הנקרא מדות כמו המון ורחום פוקד עון אבות על בנים כועם מורה אפו וקוש יוצר אור וכורא השך עושה טמים וארץ גואל ישראל צדיק וישר המיד ונאמן טוב ומטיב וכיוצא באלו הרבה כל אלו התוארים בין שיהיו ע"כ בהטטרפות ובין שיהיו ע"כ הפעולות אולם מחייבים לא רבנו ולא אגשמה כמ"ש ואין צריך להזוירם אל השלילה ולתאר הש' בס' פועל - ורבו הדברים בין הראשונים לכתב מהם הדמ"ם ל' וכן הרלב"ג ל'הה ואין מקום לדבר כזה באריות וכמה שכתבתי בזה יעסיק וכתבתי שכלכ"ג לא יבא ית' יפה בדברו בתארים ודברי הרמב"ם הם יותר עמוקים מדבריו :

ובמה טערה ל' ללחט מדרכיהם ומדבריו וזלחט שישפיק אל המעיין שלא יסתכסכו בתארים שלא יחייב בטמות כתפתו והאל יכפר טעיות ולא נאמר ל' לדבר לא בתארים הנאמרים דרך שללות הנמצאים מהם בכתבי הקדש . ואקדים לזה הקדמה ואומר כי כל מה שחייב חסרון ראוי להרחיקו מהא"ל וזהו תמצא טעמי' בהכתובים הם מייחסים לאל דבור וטעיה וראייה ורית אינע מייחסים אכילה ומיטוש אעפי' שכל פועל והשגה ינטרך לבנים גופנים הם מרחקים ומכתי' אבל הקלו באחת' שאינם צריכים פנייה אל המושג ולא יחסרוהו חסרו' אל האל הלא תראה שחלל מייחסים להטבות אלו לנשמה ואמרנו ג' דברים הטעמה בהכתי' מהם ואין הגוף כהנה מהם והם קול ונראה ורית ואעפי' שלפי האמת הטבות לו גופנים הם אבל להיחסם אל ההגוף דוחקות הקל הלשון לייחסם לאל' אבל האכילה והמטוש להיות השגתם כמרכבה אל המושג נראה בהם הטמות יותר נשאר הטבות ע"כ הרחוקים מהא"ל כפי' ואם מטפט האחרים כפי מטעם אלו לפי האמת כי כל השגה בטמיה ראוי שתשולל מהא"ל וכן כל מה שהוא חסרון לפי האמת ולפי מחשבתו ראוי שיתואר הש' בשהוא משולל מהם וכן בחושים הפנימיים לא יוחסם לאל כי אם מחשבה ומחשבת לבי טעמו טעמות לבו ולא יוחסו לו רעיון כי אצלנו ריבוי כוונ' אעפי' שחייבים לו רעיון כאשר דמיתו והרעיון אצלנו כוונ' זה הרמיון המיוחס לאל הוא מחשבה פתגום אונקלום וכן אין אנו מייחסים התארים מה שהוא כלי אל חסרון באיברים הפנימיים כמו בטן וכבר נמה שיחסו להמעינים המו מעי לו המון מעיד הוא כפינו אל הלב כי מציאות הלב יכונה בלשון מעים כמ"ש ותודרך בתוך מעי' כמו פתוך לבי ושהמיה מני' ללב לבי הומה לו וכל זה פי' הדמ"ם בספרו הנכבד אלא שאני תמה ממנו למה לא הזכיר המעשים הפנימיים הכה הווכר שהוא יותר רחמי מכולם כמ"ש בזה הספר בזה והוא מייחס אל הא"ל וזכרתי את בדיתי וכו' ומה שמצא בכתובים שהא"ל מתואר כשליה הוא הרבה לא איש אל ויכונ' וגם נזה ישראל לא יקרא כי לא אל הפך רשע אתה אביה' לא טעיתי לא לעולם ארוב לא אטור לעולם ושמותיך לא יתמו לא ימוס ולא יטען לא יעזף ולא ייבש כי לא אפסוך כמות רשע ואין צור באלהינו לא באלה חלה יעקב לא אקח מבייך פר השמים ושמי השמים לא יכלכלוך והכט ל' עתל לא תוכל וכיוצא באלו רבו מספר והמרכה בזה הרי זה חשובה ולא יקרב אדם לאל לא כשישולל ממנו החסרונות כולם וכל מה שישולל ממנו ישולל אותו ע"ר החכמה כי לא יחשב אדם חכם רשישולל מהדבר מה שאין ראוי שישולל ממנו החסרונות כולם ואין פיסחעאלים וכן כתוב בספרם האל אשר לא כולר' ולא יולד וזה חסרון גדול כי הנשמים קפוטוים כמו גרמי הכוכבים והגלגלים אין פתי בעולם שיאמין שהם בני הולדה ואיך נשולל מהא"ל דבר שלא יעלה על רעיון פתי שכתבשם כי לא תחשב חכמה לאדם כשישולל מהגלגלים חוש הטעם והמטוש ד"מ אבל תחשב לו חכמה כשישולל מהם ההרכבה וכיוצא בזה ישו שלילותיך באל' עניני' ירחיקו ממנו החסרונות כלם והדברים המחייבים לו בטמות וכזה תתקרב אליו וכזה הוא חלוף מדרגות האנשים ככר הרחוב בזה הדמ"ם ל' בספרו הנכבד אשר הורה נכוכים בארץ :

ואמר בספריו ע"פ רובם טמים בעובדך תקבצו ישראל אצל משה וא"ל משה רבינו אמר לנו חסו מדת הכבוד של העלה א"ל מלה"ד לאחר שאמר מוכש אני לראות כבודו של חלך א"ל לך למדינה ואתה רואה נכנס וראה וילון פרום על פתח המדינה ואנשים טובות ומדגלות ולא יכול לזון עיניו ממנו עד שפכל א"ל אם וילון שפרום על פתח המדינה לא יכולת לזון עינך ממנו עד שפעלת אלו בהכסת למדינה עאכ"ו . על השמים חספרים כבוד אל לבבור שכתבם במדינה ולא היו יודעים כחו א"ל פקח אחר תאכנא דהוא מתגושש אתם וידעים כקובך מן השמים אנו למדים כחו של הכ"ה . ארזבל לפי' שהוא אמר את השמים ואת הארץ אני תלא יכול שכתבו מלא עליונים ותחתונים ת"ל כי אראה שמך מעשה אנכעוטיך אין בהם אלא חשמוש ירי של הכ"ה :

עוד לחיך שפירש וילון על פלטין שלו אחר החלך כל מי שהוא חכם יאמר מה השלמה הואת וכל מי שהוא פסיר' יעשה כמותו וכל מי שהוא גבור יבא ויבש כך הכ"ה תתה השמים כרוק של עין שגאמר הנטוה כרוק טמים אלא שפרשו כמין וילון אחר הכ"ה כל מי שהוא חכם יאמר מה השלמה הואת וכל מי שהוא פסיר' יעשה כמותה וכל מי שהוא גבור יבא ויבש כה ואמר במדרש רבה השל לארה שהיה הולך ממוקם לחקום ראה ביה שהיא דולקת אחר תאמר שהכירה ואת בלא מנהיב הניץ עליו בעל הכירה אחר אני המנהיב כך היה א"ל ע"ה אומר תאמר שהעולם בלא מנהיב הניץ עליו כה"ה אחר אבי הוא בכל העולם . עוד שאל מין א' לר' הוכן הוא אלהים א"ל אפי' יודע א"ל וזו היא חכמתכם שאתם מהפללים ואיככם יודעים מקומו א"ל היכן היא צפוף א"ל איני יודע א"ל אם נפשו שהיא בקרבך איך יודע מקומו הלא הוא חכמתכם שאתם מהפללים ואיככם יודעים מקומו א"ל היכן היא שאפי' היות הקדש שטוענים כסא הכבוד אינם יודעי' את מקומו שאל ברוך כבוד ה' מקומו וכן אמר כפ' אין רודטין על סדרלפון וכבתי' אמרו בעינא לחמוי אלהכו אוקמיה להדי' ויתא כלו' השמש ולא יכול לאסתכלי בה א"ל חושטמיו איך יכול לראות ואיך תוכל

מגן אבות ח"א

תוכל לראות פניו וינאלו דכרנו כדכרו קדושת תלמי :

ובכאן נשלמו ח"א הוא חלק אלוה ממער :

חלק ב' והוא חלק שוסינו

בתורה מן השמים ולפי שהאמין ית יש לו להאמין בתחלה כנכוח' משה וכן צריך להאמין בכנאות שאר הנביאים הכלים אחריו לכות את ישראל על הכלל בתורתו והם כלם תלמידיו וכן צריך להאמין כי זאת התורה לא תשתנה ע"כ חלקתי חלק זה לר' פרקים כל פרק מהם הוא עקר מעקרית התורה . הפ"א בכנאות כמחלט . הפ"ב כהכרל שבין כנאות משה לכנאות שאר הנביאים . הפ"ג בתורה מן השמים . הפ"ד בכנאות התורה :

פרק א'

כנאותה במחלת כבר ביארו חכמי המחקר כי זה העולם השפל לא נברא לא לצורך האדם וזה נתבאר להם מזה החקירה בכל מה שנברא בזה העולם השפל תכליתו ותועלתו ומצאו במחקרם כי תכלית היות כל הנמצאות ההיום הנפסדים הם לתועלת האדם וסדר הבריאה הכתוב בתורה מורה בן כי הוא הנברא האחרון ובו שלמה היגירה וכבר ביארוהו בנ' סנהדרין ואחריו למה נברא אר"ר באחרונה משל למלך שבנה פלטרון ושכללו והתקין עבודה ואח"כ הכניס אורחים וכן בחלק וכן בכ"ר טעם המכול הכולל כל הכ"ח עם מין האדם ואעפ"י שאינם כת עושים אחרו משל למלך שהיה משיא בנו ועשה לו חופה וסיידה וכיידה נעשה כעם המלך על בנו והרבו מה עשה ככנס לחופה והתחיל בקנים ובחציאות . ולקרוע כבילאות אחר המלך כלום עשיתי לא כשכיל בני בני אבד וזו קיימת לפי' מאדם עד בהמה ואף המין האיכותי עצמו לא נברא לא כשכיל השלם שבו וז"ל ביומא בשכיל צדיק א' נברא העולם שלאחר וירא אלמים בני טוב ואין טוב אלא צדיק שא' אמרו צדיק כי טוב ובחגיגה סמכו לזה וצדיק יסוד עולם וז"ל בכ"ר בהכרל' בשכיל אברהם כי הוא הא' המפרסם אמונת האל אל הכופרים ומסר נפשו עליה כמו שבא בקבלה ונרמז בתורה אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשרים ועז' כפרע' הנאי התנה הכ"ה עם העשה בראשית אם ישראל מקבלים התורה הוטב ואם לאו אחריו העולם לתתו ובהו ועזא בתלמוד אין לו להכ"ה בעולמו לא ר' אמוה של הלכה . ואמרו חז"ל כי זה כל האדם כל העולם כלול נברא אלא בשכיל זה ואמר כל העולם כלול לא נברא אלא לזוה לזה רצו לומר כי האדם צריך חברה עכ"פ כמ"ש הפלוסו' כי האדם מדיני בטבע שח"ל לו להשלים צרכו בעצמו כמו הכ"ה וצריך להעזר באחרים ע"כ נברא העולם לזוה השלם שבהם להשלים צרכיו ועז' היה בן ומוא אומר ברוך שברא כל אלה לשהשני אדם הראשון כמה יגיעות יגע עד שאכל חרש וירע וכו' כמה יגיעות יגע עד שלכש כבר וכל אורכיות שוקדות וכאות לפיה בתי ואני מוצא כל אלה הנוחים לפני ונתבאר זה ואמנם נברא העולם השפל כלו לצורך האדם לפי שאעפ"י שהוא בעל חומר כ"א מהם נברא בעליו אשר הוא נדרהם בזה לכל העליונים ור"ל כב"ר הרבנשו בזה ואמר כי יום ראשון הוא השוקף אל העליונים ואל התחתונים כמ"ש בראשית ברא אלהים וכו' ויום ב' מועדיו עליונים ברכוש ובמאורות ויום הג' יום הכ' מיוחדים לתחתונים כצמחים ובבריאת כ"ח מעופף ומי ונשאר יום ו' ואם לא היה מעליונים והתחתונים היתה קפאה כמעשה בראשית ע"כ נקרא אדם שיש בו היתה התנונים בוף והעליונים נשמה וע"כ באמר בברייתו נעשה אדם בצלמה בצדמותיו ובלשון רבים ולא בלשון יחיד כמ"ש בכולם יסיר רקיע וקוה השמים תרשא ארצן יהי מאורות ישרנו המים תנשא ארצן אכל באמר בלשון רבים להשתתף בבריאתו לעליונים ולתחתונים וזה הפי' למדתו חס' הוזהר לרשבי' ז"ל ואעפ"י שהרמב"ם ייחס אותו לר"י קמחי ז"ל כבר הקדמוהו ז"ל וכן בספרי אמר היה ד' שימאי אומר כל הכריות שנבראו מן השמי' נעשה ובפס' מן השמים וכל כריות שנבראו מן הארץ נעשה ובפס' מן הארץ חוץ מאדם שנעשה מן השמים יבופו מן הארץ ולפי שאדם נברא עכ"ל ושאר הנמצאות השפלות בזה החלק העליוני שבו ואין בניו ובין העליונים אלא עבדות החומר ע"כ נבראו כל התחתונים בשכיל . והשתולר ביאר זה ואמר כי אראה שחיר מעשה אנכעוניתך וכו' מה' אנוש כי תזכרו וכו' ותחסרוהו מעט וכו' תעטילוהו וכו' כלו' אעפ"י שכנגד העליונים בשאני הסתכל בהם אני מוצא חומרו בתכלית החסרון אבל מזה שכלו הוא חסר מעט מן המלאכים ומאותו נד הוא מושל בכל התחתונים ונה באר זה ואמנם חייב להיות אחרון בבריאה להיותו שלם שכלם לפי שהעולם נברא ההפסם המוחלט לפי אמונתו וכו' ט' כמות כשנברר בתחית היותם ב"ה ע"כ היתה תחלת הבריאה בתחתוני' חסר' מאד וכל אשר נתוכפה היתה דורכה אל השלמות יותר מהראשונה ח"כ האחרון שכבריות חייבו היותו יותר שלם מהתחתוני' ותחלת הבריאה היתה שהש' ברא מההעדר הבמור ב' המרים הא' היה חומר לשמים והא' היה חומר לארץ וכל אשר מתחת לשמי' וז"ל בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ הנו' כאן הוא כולל כל התחתונים מתחת לשמים כי לא הוברלה עריון שיכשה בשם ארץ ער יום הג' ולפי דעת ר"א בפרקים המנוחסים לו וכן כו' כב"ר תחלת הבריאה היתה ב' חמרים דקים מאלו החמרים הנראים אלינו כי לא ראה החכם זה שתיהם תחלה הבריאה אלו החמרים העבים אבל נבראו תחלה שני חמרים דקים מאד ואח"כ ברא מהם שמים וארץ וז"ל שמים וארץ חסיכן נבראו מאור לבושו הארץ מהיכן נבראת נושא' שתחת כשא הסכוד ובלי טפק אור לבושו וט"ב אשר תחת כ"ה נבראים היו ג"כ אבל היתה תחלת הבריאה בהם ולא"כ ברא מהם אלו החמרים העבים הנראים אלינו וכו' שיאמין ר"א שיהיה העולם קדום ובל' לנו במאמרנו סוד א' כשגב מח"כ שחומר העליונים וחומר התחתונים אינו א' אבל הם ב' חמרים וכבר ביארו זה הפלוסופים המדעיים ולקחו ראיה בזה מזה תמועתם כי כל התחתונים תנועתם היא שרה אם מהמרום אל המקיף כמו האור והאש לקלותם אם מהמקיף אל המרכז כמו המים והארץ לכבדותם והגלגלים תנועתם שכונית אין בה מעלה ולא חטה ולז"ל שאינה קלים ולא כבדים שאם היו קלים היתה תנועתם מהמרכז אל המקיף ואם היו כבדים היתה תנועתם מהמקיף אל המרכז וכשהם תמועציה בסבוב סביב המרכז הורה שאין תמדם קל ולא כבר כחומר אלו התחתונים :

הנה הועילנו ר"א באמרו שמים מהיכן נבראו והארץ מהיכן נבראת שהם שני חמרים מתלפפים כמו שהגיע אליו עיון הפלוסופים ואמר שביארה התורה תחלה זאת הבריאה לא פירשה לנו בחומר השמים שום דבר וזלתי הרקיע שהוא כהכרל בין מים למים והוא סוד מסודות התורה לא ישיבו אותי השכליים האנושיים כי אינו מחקרים ולא מעולמם : האור הראשון שנתהוה ביום הראשון ובמאורות שנתהוה ביום הד' מפני שהאור הוא ממש אל התחתונים ושיבו איכותו אבל בענייני חומר הגלגלים איך יקבלו אותה צורה ואיך היא צורתם לא דברה בזה תורה לפי שהיא מחקר להי' למעלה

למעלה נוסח המחקר האמתי אבל זכרה לנו חומר הארץ אך היה ואמרם והארץ היתה תהו ובהו וענין זה הוא שכל מה שתחת גלגל הירח ואחריו שבגלגלים מחומר א' מקצועות גלגל הירח עד מרכז הארץ אין שם מקום פנוי כלל כי כבר ביארנו הפלגות במופת ט"א להיות רקות בעולם והוא מקום פנוי בין השמים ויורה אהתת זה כי חבית מלאה יין ופיה סתום כשתנבקב מלמע' לא יצא היין עד שתנבקב מלמעלה שיכנס האוויר לתוך החבית למלאות. הרקות שיבשה היין בצלאתו וזה מפני הכרס הרקות וכן הפתילה המתלכדת היא מושבה האמן מפני שהלכת היא חבלה שהתן הקרוב אליה וכאשר רק אותו מקום והוא מוסך הסמן מחמק אפי' מלמעלה למלא הרקות וכן יש תחבולות להעלות המים וכלם מפני הכרס הרקות וכן כשעושה אדם חסירה יורד בה אור אעפ"י שטבעו העלים ולא הירידה וזה להכרס הרקת וכן כלי שהוא ריקן אנו נותנים לו תכונה כפי מה שהוא כלי אם מרובע אם משולש אם עגול ואלה התבועות הם המשיגים הגשם א"כ אותו הכלי הוא מלא מגשם בעל תכונות ואינו רק מגשם וא"כ תחת גלגל הירח עד מרכז הארץ הוא חומר א' דבק זה בזה :

יעוד

דבר בזה בח"ב בע"ה וזה החומר עוצם השפל א' הוא מתחלף מקצתו לקצת ולא הסגנו ממנו אלא שהוא בעל כמה טעם לנ"ג מרחקים אורך ורוחב ועומק כי זה הוא המשיגים הגשם אבל עניינו מופשט מצורה לא השבנו כי לא נמצא בעולם בפועל אבל הוא בכח בכל היסודות המורכבים מהם ולא נמצא לעולם ערום מצורה אבל לעולם כשעושה צורה לובש צור' ולכן דמיונו הפלוס' לאדם שהוא מתבייש לעמוד ערום לעולם וזה החומר קודם אותו כלשון יון היולי וכן שאריו אותו פלוסוף ישמעאל והנצרים קרוין אותו אילי וענין זאת המלה הוא חומר א' לפי שהוא חומר א' לכל היותו התחנות והוד' היותו בחומר א' מתחלף מקצתו לקצתו האיכות בלם משתנים קצתם לקצתם כי האוויר שהוא חס ולא כמו שבאר בשאר מתיבש הוא מתלכד וחומר אש חס ויבש כמוהו כמו שאנו רואים באמצע האויר אותם וכבות המתלכדות באש וכן הכרקים וכשהוא מתקרר חומר מים קרים ולמים כטבע המים וזהו סבת השמים וכן המים כשהם דות מים והם מתחממים באור הם מעלים הכל וחוזרים אור חס למצוה וכשהם מתיבשים הם נקפאים כארץ שהיא קרה ויבשה כמו שבאר הורה כל זה כי החומר הזה כלו ממרכוז הארץ עד קצוות גלגל הירח הוא חומר א' מתחלף קצתו מקצתו וזה החלף שקרה להם הוא מפני קרבתם אל השמים או רחוק מהם כי הקרוב לשמים מפני תבועת השמים מתחמם כי כל תבועה מולדת חס כי כשתתן מעט עופרת כחץ ויורו אותה המורים יותר שעופרת וזה חזר התבועה היוזקה מתחמם אותו ויותר כשתתן רונב מפני אשולפי זה היה החלק הקרוב מהשמים חס בתכלית החס ואין ביסודות יותר חס ממנו וכל חס מופלג הוא חיבש על כן אותו חלק חס ויבש כמו האש אשר אלנו וע"כ קראו זה החלק אש מפני שקבל זה האיכות מהחם והיובש אע"פ שאין טבעו כטבע זה האש אשר אלנו כי זה האש הוא תהום והאש אשר אלנו מפסיד וכשהתרחק זה החומר מהשמים נשאר בו החס והוא חס כשאר חס וזה החומר המועט הרקות הרבדים החפשיים וללולת אותם וזה החלק הוא האוויר המתפשט בו שהיא חס ולא כטבעו בו שהיא חס וזה החומר המועט הרקות הרבדים הלחות יותר נראים המים לעבוי עצמם ויש בו חלקים יבשים וחלקים לחים זהו חזר הקרים קרו לו מחוז חזר נינון השמש וולתו אבל הוא בטבעו חס ולא ולפי שאלו הכ' חלקים הם המים היו חלקים ותבועתם מלמטה למעלה מעניין האש בגלגל שהוא שלכה מתבועת לזר מעלה והאוויר ג"כ אש החלל ממנו נכד א' ותבועתו כמות יעלה למעלה כד האוויר כי הוא מקומו הטבעי וכשהתרחק עוד נתיבש וסר מהם הלחות לרוב ההקפאה והיה קר ויבש וזו היא הארץ ולפי ששני חלקים אלו הם קרים כמו שבאר וכשהתרחק עוד נתיבש וסר מהם הלחות לרוב ההקפאה והיה קר ויבש וזו היא הארץ ולפי ששני חלקים אלו הם קרים הם כבדים ותבועתם לעולם היא לחה כמו שהוא בגלגל ולולי שהשכחה האלמית היתה הארץ שקובה בתוך המים כי כן הוא טבעה כי המקטוף אכן בתוך המים הוא שוקע אבל הגולה הארץ הוא ברצון אלהי לא חזר טבעה ולפי שהארץ היא קרה ויבשה היא קטנת השיעור מאשר היסודות בח"ט הפלוסוף בח' ההויס וההפאר ואויר שהוא חס ולא הוא יותר רב השיעור ממנה :

ומצאתי

לבאון ז' בס' האמונות כי הוא גדול מהארץ אלף ופ"ט פעמים וזה המספר הוא יוצא מהכ"א ג' על ג' והתבועו' שם התבועים אלו החמרים היא בקראח טבע אש לחמה אש למעלה לפי שאין להם תבועה רבנית אלא התבועה הזאת לטוב אל מקומם כשיצאו משם יז' מבריה הקלים למעלה ויכבדים למטה וכשנכו אל מקומם הם נחים שם אין להם תבועה כלל והנצרים קרוין אותה באטורה כלומר תולדת כי כן היא תולדתם ובלשון חז"ל בקראת הסבה תפקיד לא יסבו את תפקידם כלומר טבעם ואלו הם השכונים שיבשה בהם זה החומר תחלה ואחריו הפלוסוף כי ח"א שימצא חומר שיהא שזה מוצו בחוס וקור ויבש ולחות כי המוצו השם אינו קל ולא כבד ולא היתה תבועתו לזר מעלה ולא לזר מטה וקראו הפלוסוף זה השכונים צורות כי הוא חומר א' בעל צורות מתלפפים צורת האש חמה ויבשה וצורת האוויר חמה ולחה וצורת המים קרה ולחה וצורת הארץ קרה ויבשה ואלה האיכויות הם איכויות ראשונות שקבל זה החומר תחלה והוא קראו פועלים והלחות והיובש קראו מתפעלים וזה החומר אשר קבל ד' צורות אלו הוא החומר הא' ומתחלף לד' יסודות ובקראים יסודות לפי ששם יסודות לכל הדיעות כי כל מתהוה מהסתחנותים הוא מתהוה מהם וכשיפסד אליהם הוא כפסד כמו שאנו רואים כשאדם שוקף עץ א' יוצאים ממנו חלקים מהמים בתחלת השריפה וכשהוא מתחמם הוא מתלכד ויוצאים ממנו חלקים אשניים וכשהוא מתפשט יוצאים ממנו חלקים אויריים וכשנלמה השריפה חוזר אפר ששם חלקים עפריים לפי שרל חלק מד' יסודות אשר ממנו הורכב כשהוא כפסד חוזר כל חלק ליסודות ע"כ הם קרויים יסודות וזהו המורגל בס' הטבע ד' יסודות ולפי שכל הדיעות כשהם נפסדות חוזרות לאלו הצורות קראו צורות אחרונות כמו שקראו החומר חומר ראשון כי הוא ראשון לכל הדיעות ואלו הצורות הם צורות אחרונות לכל הנמצאים כי כל הצורות הם עלות מצורה לזכרה אל אלו הצורות והתורה הכלולת כל החכמו' האמתיות ביארה לנו כי זה החומר קבל אלו הצורות :

וי"א

והארץ היתה תהו ובהו ויחד על פני ההים ביארה כי זאת הארץ הנו' בפ' א' שהוא זה העולם השפל בכללו בתחלת הבריאה היה תהו בחלמה ושכ' בהו ואותו בהו היה חשך כמעצמקי תהום וזהו על פני תהום וסיה רוח מרחפת כל עליוני המים וזהו על פני המים ופי' תהו שם לזה החומר הנק' היולי ולשון תהו הוא ענין חרטס כלשון תוהא על הראשונות כשאר קרה לו שם תוהא עליו לפי שלא ידע לו שם שאין לו צורה וסדמכו' ז' פי' מלשון תהי כבקניניה מלשון ריה כלומר שאין לו בו אלא הרבשה (סינטימיוטו בלעז) וכן פירושו ברשת תורת ה' תמימה ויפה אחר כי גם הפלוסוף אחר שאינו בפעל כלל ואין לו מציאות לז' בכח וא"כ כשקבל אלו הצורות נק' בהו והיא מלה מורכבת בה הוא כלומר בזה שתהו היא הצורה א"כ תהו הוא שם לחומר ראשון ובהו לזכרה אחרונה שקבל זה החומר וכן פי' זה בעל ס' יצירה באמרנו יצר מתהו ומת ועשה אינו ישנו :

ובין

כס' הכהני לר' בחיוב בן הקנס כתוב ח"ב ברכים מאי תהו דבר המתהא בני אדם וחזר לבהו ומאי בהו דבר שיש בו מעט דכתיב בו הוא :

אבל

בתלמוד פי' תהו זה קו ירוק [המקיף את כל העולם שממנו יוצא חשך בהו אל] אבנים מפולמות שממנו יוצאים מים לעולם שנאמר ונטע עליה קו תהו ואבניו בהו וכן הוא בס' יצירה ג"כ ומה הלשון היה בראה כי תהו הוא סס לנודם אחרונה ובהו הוא סס לחומר הראשון וכן פירשוהו קצת המפרשים אל אבל לפי ט' היצירה הראשון הוא יותר ככון כי תחלה הים תהו והוא חומר בעדר הצורה ואח"כ קבל הצורה והיה בהו ע"כ אני אומר שיטתו הל דברי החכמים עליהם בסגנון א' כי קו ירוק המקיף את כל העולם הוא החומר הראשון וכמהו בקו הלשון הכתוב ונטע עליה קו תהו שהכתיב קודם שיכנה הבית הוא נוטה קו בפת הבית והוא החומר המוכן לקבל אבנים שהם צורת הבית ואמר שהוא ירוק כי הצבע הירוק אינו תכלית כל הצבעים כי יכול לקבל גוונים אחרים וגם אינו בעדר המראים בו זה החומר אינו בעדר המציאות ולא הניע לשלימות המציאות והוא שממנו יצא חשך כלומר המציאות בלתי שלם ואינו מושג לפני היצירה וצורתו כמו פיוטב בחשך אבל שיה עובד לקבל הצורות ובאמרו מקיף את כל העולם כי זה החומר כרוני והלא את החלל אשר תחת השמים שהם כדורים ואין רקות בניניהם ע"כ אני אומר שהוא מקיף את כל העולם והאבנים מפולמות הוא הצורה האחרונה שקבל זה החומר והיא צורת היסודות כמו שהאבנים היא צורת הב"י על מקור הקו שרטה סס הכנאי כן צורת היסודות היא כשואה על החומר והסוף שהם לבאר כי אליו האבנים אינם מתין האבנים אשר בנינו שהם שגורים תמונתם ליעולם אבל הם אבנים לחות מאד כי מפולמות הוא לחות כמו דגים מפולמים שהם לחים תכף שניגודו וכן נ"ו במס' ג"ט וכן שמחה לזאת המלה הרמ"בן ז"ל בדרשה הנו"ב וכן פי' רד"ק ז"ל כי זאת המלה שקבל החומר אינה צורה קדומה לעולם אבל היא תוכנת לקבל צורה אחרת פשוטת צורה ולבשת צורה כי זהו שבע שהיולי הוא הסק' תהו זה שמהם יוצאים מים שהם כמו המקור הנובע לקבל שאר הצורות :

וג"ל

לישב כל דברי החכמים בזה שיטתו עליון ועבון א' לפי שבע המציאות וכן לשון תהו בכתוב באמר על חומר שאין לו צורה וזש' ישיבה תחתיו ותהו כמחשבו לו חומר בלי צורה ואמר עוד לתהו ובהו בתי כליתו ולא יאמר על הצורה הב"י וריק וכן נשברה קרית תהו שהוא חומר בלי צורה וכן לתהו בראה כלומר לא בראה שתשאר חומר בלי צורה אלא לשבת עליה לסיית צורה לה וכן לא אחרתי לרוב יעקב תהו בקצוני כלומר שאין המצות בלא שיש כמו חומר בלי צורה וכן יעלו בתהו ויאדו שתאבד צורתם וכן כי אחרי שהיה לאשר לא יועילו ולא יעלו כי תהו המה כבול לע"ז שהיא חומר בלי צורה וכן רוח ותהו נסכייה וכן כושה פסון על תהו חומר בלי צורה כמו: סוף הפ' תולה ארץ על בלימה וכן שפתי ארץ כהיה עשה חומר בלי צורה וכן וכתהו ילל יספון מקום מרבן בלא בנין ואך שיחה חשמי הפי' בענין תהו ובהו ה"ל הולך אל מקום א' שהחומר א' בתחלת הכריאה הים בעדר הצורה ואח"כ קבל הצורה כמו המים המעורבים בחלקים קלים וחלקים כבדים ואז"ל שיש מחכמי החקק אומר כי אין הסוס והלחות והקור והיובש צורות ליסודות שאם היו צורות להם כשנתמזגו המים לא היו מים אחרי שנעדרה צורתם אבל אליו שאיכות נמשכים לצורתם שהיה בלתי מוחשת מ"מ בעלי צורות הם וביצירה התורה כי הלך מזה החומר היותר שכל ממנו והוא על פני תהום כי תהום סס לעומק המים ופניו סס למטה כמרכו כמו שגל פני הריקיע השמים הוא למטה מהשמים סס קבל צור' הספק והוא יסוד הארץ שרמים היו מקיפים אותו בתחלת הכריאה עד שנתגלה הארץ כיום ג' וקרא חשך לפי שאין בכל היסודות חשך אלא הארץ שהיא מסתרת אור השמש כלילה ושאר היסודות הם ספריים עובר בהם ניצוץ השמש ולא הוכל זה הפלג בשם ארץ עד שנתגלה הארץ ונקרא ארץ שנאמר ויקרא אלהים ליבשה ארץ אבל עתה קראו חשך והן הכתוב קרא מרכו הארץ אכן חשך ונלמות וכן בס' הושר הנצתי שכתוב והכ"ל דחשך הוא עפר שנאמר ובחשך שמו יבוסה ואר"ס זה גוש עפר ואמר הכתוב כי כמו שצויק המים קבל צורת החשך כן עליוני המים קבל צורת הרוח והוא ורוח אלמים מרחפת על פני המים והם הפכים העליונים כמלא כי זה החומר הראשון אחרי היתו תהו בעדר הצורות שכ בהו בעל ג' צורות האמצע צורת המים והסתתן צורת חשך והעליון צורת הרוח ויחס לרוח שהוא רוח אלהים לפי שהוא גדול שביסודות מהמים והארץ לפי שהוא מקיף בכלם וכן כל דבר גדול תיחסים אותו לאל בהררי אל ארוי אל שלשכת יח וכבר כתבתי הפלגת גדולו כשם הגאון ז"ל וכן לפי שהוא בלתי מורגש אינו לרוב דקותו עד שהאבנים יחשבו כי אין סס כי אם רקות יחסו אותו לאל ית' לפי שהוא בראו גודע אותו ומוריע אותו לכו בחכמה אשר שפעה עליו פאתו ית' והנה בכל זה לא נו' יסוד הארץ וכבר אמרנו שהם ד' יסודות ע"כ פי' המפרשים הארץ יסוד הארץ ששך יסוד הארץ ואינו נראה זה הפי' כי יסוד הארץ אינו חסוד אלא היה חסוד היה מחשיך לנו היום ויסוד הארץ עריין לא נקרא ארץ וכשם מיוחד עד יום ג' שנאמר ויקרא ליבשה ארץ והארץ הנו' באן הוא סס לכולל התחתונים ועוד למה יסוד החשך אל פני תהום שהם מפחקי מים והרוח אל עליוני המים והלא יסוד הארץ הוא להפלה חיסוד הרוח ע"כ פי' זה אינו ככון אבל הקושיא עריין עומדת למה לא נו' בכלא יסוד הארץ ובאמר כי המעם בזה הוא שאין בכל היסודות יסוד בשאר על פשיטותו אלא הוא כי בכל היסודות יתערב בהם יסוד אחר ולזה תהיה בהם היות ב"ח כי יש ב"ח גדולים בהם יש בארץ ויש באויר אבל ביסוד הארץ לא נמצא ב"ח כי הפשוט לא תצא היותו ואינו מקום היותו ע"כ אינו בראה לעולם אם לא בהסתערבו בהם אחר והיה צורה לו כמו שהתלככות המראה סס ולפי שהוא אלנו קרוב אל ההעדר לא נו' בפרט וכן באמר כי הכל הוא בכלל הרוח כי לפי שאין טרע הארץ היסודית כטבע הארץ הוא לפי שטבע הארץ היסודית היא לכלל ההיות וטבע זה הארץ הוא להפסיד ע"כ אין ראוי לקרא ליסוד החם והיבש אלא והוא בכללנו וחסם הוא יסוד דין חלק ממנו חסויבש וחלק ממנו חס' ולחויש בזה ראיה כי בכל מקום שזכרו היסודות לא נזכרו אלא ג' אלה ארץ ומים ורוח כי אחר הנלות שקבל יסוד הארץ ניצוץ השמש נצתק שמו מחשך למה ארץ ואחנם נזכרו היסודות בכל מקום ג' לא ד' (כשציה) חי מדר בשעלו מים ושמים צורת חסן וכל בשלים עפר הארץ מי תכן את רוח ה' קרא אויר את רוח ה' כמו שקראו רוח אלהים (כאע"כ) כי הוא לקצות הארץ יביש וכו' לעשות לרוח חשך ומים תקן כמדה (כמשלי) מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפתי ארץ וכן נזכרו במדר (בירמיה) עשה ארץ ככחו לקול תהו המון מים בשמים ויוצא רוח מאצרותיו בקהלתו והארץ לעולם עומדת הולך הרוח כל שנתלים שולכים אל הים אליו הן המקומות שאיני זוכר שזכרו בהם היסודות ולא נו' בשום מקום יסוד הארץ עמחה ואלו היה חשך סס ליסוד הארץ למה לא נזכר בשום מקום זה החשך אבל להיות פי' ליסוד הארץ וכעתק שמו לשם ארץ ע"כ קראוהו בשם ארץ בכל המקומות כי הוא סס חשך אשר פי' ה' יקבנו ובכל אלו המקומות השמים והשמש לכלול בו כל המציאות העליונות כמחשבו הכתובים לכוונת התורה שהכריזה הארץ בשמות מתלמים ולא בראה לנו כלום בחומר השמים והי' כתבאר זה ביאר יפה ומקובל בנא"י ופלוסופי :

ואמר

אמר יצאה אל המציאות זאת ההיות מהעדר הנמור א"כ לא כעשית בריאה מהאש המושלם כי אם דבר מרכיב וע"ז אין כל חדש תחת השמש וכן היא דעת רז"ל ודמו זה למי שורע ככת א' גרעיס רבים וב"א צותה כפי טביצו בזה אחר זה וכן אמר הן האורות שנבראו ביום א' ולא תלאן עד יום הד' כל בניגמתי המאורות כבראו ביום א' וכיום ד' תלה בהם

כהם ניצוניהם ר"ל מקבלו אותן הכח וכן נתפרש בכתוב במעשה בראשית כי לא נתחדש אחר יום א' כי אם היוות בתהו זה
 מזה עד ששאלמה הכריחה כרצון האל בסוף מעשה בראשית בכריאת האדם הזה וכל היוות כלם אינם אלא הרכבות מד' יסודות
 כשהם מתמזגים זה מזה עד שפושטים הצורה היסודית ולבואים צורה חזרות המורכבים כפי שיפור כל א' מהיסודות כי יש
 מהסודות שיסוד האשני גובר בהם ויש שיסוד ארצי גובר בהם ויש שיסוד חויר גובר בהם ויש שיסוד המימי גובר בהם ולפי
 התחלפות ההמונה היא מתחלפת צורתן ואין הרבה זה הרבה שכינות כמו שמערכ דברים גמים זה כזה ששאלה צורת כל
 הפשוטים עליו אבל ההרכבה עוברת כהתערכות המים והיין והדבש והחומץ כאלסטנטיין שלא כאשר חלק שלא יש לו צורה
 הפשוטים ולא כאשר להם חזרות היסודות אלא המתיתה לב' צדדן אורך ורוחב וצומח כי א"ל גשם להיות ערום מזה וע"כ
 יקראו הרבה זו מזה וכסבת התמזגות זה הם קונים המורכבות איכות שניות מלבד האיכות הראשונות שהם הקור והחום
 והלחות והיובש והקלה והכבדות והאיכות השניות הם החלקיות והשעירות והקושי והרכות והדקות והזנות והעובי והעבירות
 והלטיחות והשמיות והמקיות והטעמים כלם והמרחים כלם כל אלה הם איכות נמשכים אל האיכות הראשונות והמתחייבו
 מהם לפי שיפור ההמונה ואחר אלו האיכות השניות הם קונים איכות אחרות כקראים הגלות לפי שלא קנו אלו האיכות מחד
 סקור והחום והלחות והיובש שהם האיכות הראשונות אבל קנו אותם בכח לקי ולי הגלות הם כמו הסמים המשלשלים והמדירי
 והמשמחים והמוסכים הקבול וכל הגלות כיוצא באלו שהם כמו כל הגלות סמי הרפואה והחיון עצמו הגולה הוא שהלמים עם
 פכים וזונו וקליפי השפוחים והעכבים עם דקותם לא יזונו ולי הגלות הם עניינים מיוחדים באותן עם כשיהיה על אותו שיפור
 מהתמזגות היסודות ואינו כמקד אל האיכות הראשונות ע"כ קראוהו בעלי הטבע טבע בעלם לא ידע טבע הגולה הוזה לא
 ארון הטבעית שמו :

ובבר

נמצא בט' המיוחד לרסמו הגלות ביותר מד' מאות אכנים כי מהם לצורך פרנסת בני אדם כמו הכסף וזהב ומהם
 לתקון מזונו כי הוא המלה ומהם שהאט טמון בתוכם והם הרבה מינים ומהם כשנפל עליהם ממצב אחר יחוק
 גופם והם הכסף חי ומהם כשנפל עליהם המהית החוק גושם כמו העופרת וכיוצא בו ומלאן יצא הטבעות לכני אדם במלאכת
 האומיה לחוק העופרת והכסף חי הרפואות הערכות אחרים וחסכו כי יוכלו לשנות ברפואת אדם מתרות לכסף ולזהב והרבה
 השתבשו בזה וכלו ומהם כי טבע התוסקה לקבץ יהיה האדם להתפתות בזה ולא נמצא מעולם מי שהגלית בזה ויש מהמתכות
 כשנפל אדם כספר וניתך כמו הכסף חי ויש שהיפול באשית החוק והסוף לטויות והבלקה ריח טוב כמו הסופך הנק' יקות' ויש
 שהוא כבטן הארץ מים וכשיצא לחויר חוור אכן ויש מי שהוא שחבה עי' האט חזרה לצורה כמו העופרת שפושטים ממנו ורקון
 וכן הוא כרול כי כרול מעער יוקח וכן סוכאר הנעשה בהשח' והאופירג הנעשה מעופרת וכן האופור מההסף חי הוינא עי'
 האט כבלי וזכות ולא כי המרקטיות שהותבה תקפיה הכסף חי וכן אכן לא נלק וזהו הטבעות כני האלקימיא והעופרת אל
 מרתק ויש שהאכנים מוסכות וקראים מטינס מהם מוסכות ברול ומהם כשר ומהם שער ומהם וסכ ומהם כסף ומהם תכן ומהם
 המים אט כבטן הרקון ומהם המוסכות מהם המית עי' דרך שהיה והם השטרס הנק' זמורה (ובלשון לעז מרקרי) ומהם
 מועילות לפתח הנדן אשר באדם ומהם צומח כמו האומג ומהם שהאט טבון בתוכם וכשנפג עם המים יצאה האט שרפה
 סכיכותיה כמו שהנטינס ואכן הסיד ויש אכן בתורה אכן ומקטטתה בפעמון ויש אכן מקבץ ומדבק הכסד כמורמות ויש אכן
 מרדס ויש אכן חילודה טעורה ויש אכן כשנפגה בו האט שרפה סכיכותיה כמו הנפריית ויש מורט השער כמו הסיד עם הורניך
 ויש נמצאות כ"ח כמו הרטן המים וכן במרינות השויר והאדם ויש שהשדף אט נקפא ויהיה לאכן כמו שהאבטייר ויש ונצאות
 מהמים כמו הסרולח ומי ויכל לדעה השבון האכנים ומבולוחיהם הים אלא היה בראש תלבד מה שיש במוני הנמחים וכמוני
 הכ"ח אשר רבו מיניהם כ"ח גע' כשנדרר כנפס אהגס איך נתמוגו אלו היסודות עד שכתהו אלו ההמים והלא כ"ח מהיסודות
 מקומו קבוע זה למעלה מזה ואין לו טבע לצאת ממקומו וטבעו אכל היתה יציאתם ממקומם עי' המכרות והמכרות בזה הוא
 תנועת הגלגלים אשר כסבתה יוצא מייסוד האט חלק ממקומו וכנכס כבטן הארץ וכנכס עמו חלק מהאוויר והמים ושהם היו
 מתמזגים ומתערכים ערוכ בעלם עם עור תערכות ניצוני הככבים אשר י' להם ראש בהרטכה וכן שאר ניצוני הככבים שיש
 להם ראש בזה ובכלל הנה האור וההשך הם פכת כל היות כי באור הוא החום וכמקד הוא הקור וכהתמזגותם יתהו כל המתהו'
 והנה השך עצמי אל הארץ והאור הוא מקרה לארץ ופועל בהשך ובהכרה החנוניות היסודות יוצאים ממקומם ובסוד המכרות
 סררטים בטבעם לשוב אל המקום הטבעי וכשינצאים מהארץ הם מתהיים ההיות למיניהם וענין התמזגותם הוא כי המים
 והעפר הם מתערכים כמו הטעם וכנכס בתוכם חלק מהאוויר כי לולי זה היו כל ההיות ככדים כמו המים והעפר ולולי יסוד האט
 ההמונה והצורות שהיא מקבל זה העולם השפל מהחיות והיסודות הס' ד' הצורה הא' היא צורת המתדמה החלקים שהם
 הדוקים והמחכבים שהם גשמים מתיר אין להם המועה וזלתי המועה תלמעלה למטה כשיצאו ממקומ' עי' מכרות ובסוד המכרות
 יסובו לחקומו הטבעי והיו טבע להם כ"ח למעלה ובכלל זאת הצורה הר' שהתכוה כלם למיניהם והיכבים הים למיניהם
 וכלם מסכימים בו הצורה ומתחלפים באיכותה לעי התמזגותם מהיסודות ואלו כלם ככראו ביום ג' בהגלות הארץ הצורה הב'
 היא צורת הצומח כי נתוסף בו על הצורה הא' צורת הצמיחה והגדול ולעשות גרעין כאשר בזה הכח לקיפוחיהן וזו הצורה
 קרויה כפס לפי שיש בה תנועות מתחלפות לגד מטה ולגד מעלה כי השרשים מתנועעים לגד מטה והענפים לגד מעלה
 ומדגישים השרשים בתיקות המים ומתנועעים אליו ומתרחקים מהמים המרים . והענפים הם מדגישים כניצון השמש
 ומתפשטים לגדו ואין זו הדגשה כהרגשת כ"ח כי אין להם נפש מרגשת . וגם אין זה כטבע היסודות וכטבע הדומם ע"כ
 קראו לזאת הצורה כפס לפי שהיא מתנועע כטבע אינו יוצא חוץ למקומו אלא עי' מכרות והצומח הוא יוצא תחת לארץ שהוא
 מקומו הטבעי בזולת מכרות א"כ הוא בעל נפש . ועוד כפרג גדר הנפש כ"ח והכלל זאת הצורה כל מיני צמחים עשירים
 ואילנות עשירים פרי ואינם עוצים ואם הם מתחלפים באיכותם מסכימים השיש להם צורת הנפש הצומחת שהנפש הוזה היא
 תוספת עליהם :

הצורה

הג' היא צורת כ"ח כי נתוספה על זאת הצורה צורה יותר שלמה והיא החיות והיא התנועה היותר שלמה שאפשר
 לתקומו ע"ל לזאת אל הנאות ולכרות מהתמזגת כי הכ"ח כשיערצו ילכו ל הגמחים להזון מהם ולשאר הדברים שהם
 מונים מהם וכשינצאו ירצו אל המים ויכרתו מהחום והמקרה ויבאים למקום מוחם והשם הולך אחר אלו וכורה מוצא והחיות
 ולכלל כ"ח יש סדרה בכלות ומגד ומתנועעים להתקרב אל הנאות ולכרות מהתמזגת ויש להם כח ההונה להחליף תמורת מה
 שניתך

מגן אבות ה"ב

דלפי מה שדרגל כדברות כפ' ותאמר ציון יהיה מספר הכוכבים כ"ט אלף רכוא וק"ס רכוא והם הכלתי נראים והנה לפי מחקר בעלי האנטומיה הכוכב היותר קטן שבגלגל ה' הוא יותר גדול מ'כוכב חמה הנק' ספירא דחמה וכן ע"טארד ג' קאות חלקים ולפי מדידת הפיזיקאית כ"כ חמה יותר גדול ממנו וזה לרוב מרחק גלגל ה' ע"כ מה שהפליגו רז"ל בריכוזו שהספר לא יסתור אותו הענין המושג לאנטונין כי הם לא חנו אלא הכוכבים הנראים ושאינם נראים הם כדברי רז"ל כ"כ הראב"ח ה"ל :

ואחר שהזכיר הכוכבים הקיימים אמר הללוהו שמה וירח כי הם המאורים הגדולים ואם יש כוכבים יותר גדולים מהם אבל לפי הנר' לנו אלו הם יותר גדולים וכך קראם הכתוב גדולים מצד אורם שהוא יותר גדול כמ"ש את המאור הגדול ולא אחו כזה המאור סדר הכתובים כי יש מככבי לכת יותר נכבדים מהמשא אבל אחו לו סדר גדלים והזכיר השמש תחלה כי הוא המאור הגדול בגוף ואחר שהזכיר השמש והירח אמר הללוהו כל ככבי אור שהם שאר ככבי לכת שכתי דרך מאדים ונגה ככב שיש לפ"א בגלגל מיוחד ותנועתם אינם שווה יש מההרים ויש מהאדים ולפי שהכוכבים שיש בגלגל המזלות יש להם תנועה א' שווה ע"כ גורמו שהם בגלגל א' כולם ונקראו מפני כן הכוכבים הקיימים ואלו נקראו ככבי לכת כי אין תנועתם שווה והם מתרחקין זה מזה ומתקרבים זה לזה וקראם ככבי אור כי הם מאורים יותר מהכוכבים הקיימים לקרבתם אלינו :

ואחר שהזכיר שאר כוכבי לכת אמר הללוהו שמי השמים וכו' ושמי השמים הוא בגלגל העליון החקיף הכל הוא בגלגל ט' הנקרא ערכות המיוחד מאלו השמים למרכבה שאחר לרובכ בשמי שמי חם ונאמר סולו לרובכ בערכות כיה שמו כמ"ש דוכב שמים בעורך ונקרא שמים כי הוא שם מיוחד לאותו גלגל כי הוא כגור חן שם כמו חן ידים ידו שם מורה על מקום ושמים כ' מקומות כיוון הגלגל יש בו כ' מקומות קבועים כי לא נקרא מקום הדבר המתחלף המקומות ולא נקרא מקום לא המקום הקבוע לעולם והם כוה הגלגל שנים א' במתן זא' בדרום והם כ' נקודות ויתנועע הגלגל עליהם והם קיימים לעולם כמו שיתנועעו הריחים סביב מרכזו כמרחץ קבוע באמצע וכל שאר הגלגלים נקראו שמים על שמו לפי שהם מתנועעים בהכרח תנועתו אבל הוא נקרא בשם מיוחד שמי השמים כמו שנקרא חלך שתחתיו מלכבי חלך מלכבי ויש לנעוץ שמים כי שמי מקומות אלו הנקראי קטבים הם נעוץ כמות שנטוץ עמוד האהל למתוח עליו האהל ש' וישע אהלי אפרמו ושמים הם כאהל ש' ומתח' כאהל לנשבת ואמנם הזכיר זה הגלגל באחרונה ואם הוא המקיף על הכל לפי שאין בו כוכבים ולא השבטו מצד אחרו לא מצד שהוא מניע כל הגלגלים ממורה למערכ בכ"ר שעה וכלל עמו הרקיע אשר על ראשי החיות שנכאר עוד עניינה בע"ה הו"ש ושמים אשר מעל השמים כמשך למאמר התורה שהמים העליונים הם למעלה מהרקיע ולפי הגבלה הפשוטי הרקיע הוא אן השמים הנק' כאן שמי השמים והוא אשר נזכר עליהם ויקרא אליהם לרקיע שמים כי הם שמים וכן שמי שמים .

אבל הר"ת ז"ל והראב"ע ז"ל אינם מפרשים כן שהם מפרשים הרקיע המכיל בין מים העליונים למים התחתונים האוויר והמים העליונים הוא מקום עליוני באויר ויפראו שמי השמים יסוד האש והמים אשר מעל השמים כדור הגריר שתחתיו שהוא על האויר הנק' רקיע ואמר עליהם ויעמידם לצד לצולם לפי שהם פשוטים אין בהם הרכבה ויסייעו זה הפי' מה"ש ויקרא אליהם לרקיע שמים יר' שלא היו קרויים שמים קודם א"כ השמים הנו' כפ' א' אינו זה הרקיע ויסייעו מה"ש ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים וזה האויר עליוני מקום התעופפות העופות המתקרב אל השמים יותר ממנו :

אבל יש ע"ז הפי' קושיות גדולות כיוון האויר כבר נכרא כיום א' שנא' ורוח אלהים מרחפת ועוד שהמאור כללו בכאן עם הכתובים אשר בגלגלים שאישיהם קיימים וזה החלק אשר הוא בכאן תחת הגלגלים כלל אותו עם ההים ונעפרים שנא' הללו את ה' הן הארץ וכו' אש וכרד שלב והמאור וכן כל מדרשו רז"ל מסכימים שהמים העליונים הם למעלה מהגלגלים ושמי השמים הם השמים העליונים ופשוט המאור מורה כן שכל המתהים מחומר א' ככוכבים בכלל התחתונים כדלגלם מכלל הראשון שהוא בעליונים ומה שנוסיע זה ששמי השמים הוא בגלגל הנק' ערכות הוא אחר המאור לרובכ בשמי שמי קדם כמ"ש באותו חומר לרובכ בערכות כמשך לשון התורה רובכ שמים בעורך שאינו אר' זה על האויר וכן הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך כי אלו הוא דרך הלשון להזכיר היותר עליון באחרונה לו' שהשמים ואפי' הבוכים לא יכלכלוך . ואנשי ככה"ג אמרו אתה עשית את השמים שמי השמים וכל בכאם הארץ וכל אשר עליו וכו' ונבא השמים ככוכבים :

וע"ב פי' הרלב"ג זה הרקיע בפשוט שהוא הגלגל המתפשט חן וירקעו את פחי הוהב והשיב כחמתו וכן השבטו הראשונים מחכמי הכמות הכוכבים כי יש בין גלגל וכו' בגלגל בשמים כלתי שומרים תמונתם כי הם מצאו כי בין כוכב וככב תוכבי לכת יש לפעמים מרחק רב ולפעמים תצאות הרקות וכמ"ש בפ"א מזה החלק א"כ יש כנייה בשמים כלתי שומרים תמונתם לפעמים יתדקו ולפעמים יתעצבו ויש קושיה גדולה ב"כ כי זה הרקיע כבר היה שמו שמים כיום א' ולפי פשוט הכתוב זה הרקיע הנק' בשם שמים עתה אינו הנק' שמים כיוון א' ואלו השמים שאינם שומרים תמונתם הם בין גלגל וכלל מלכבי לכת ועל גלגל אלו הכפצים הקיימים אין שם מאלו השמים כלל א"כ למה נקראים מים שכל הרקיע יותר היה ראוי שיקראו שבתוך הרקיע אש זה הרקיע הוא בגלגל כוכבי לכת או הרקיע למעלה מהם ואם זה רקיע הוא כ' בגלגלים עליונים ערכות וגלגל המזלות לא היה ראוי ליהם להם עליונות הרקיע אלא תחתיתו או אמצעיתו :

ע"ב לפי ישוב פשוט הכתובים אשר יחסו מים העליונים על השמים ויסקים עם מדרשו ז"ל שאויר אחר והוא שהשם ברא בתחלת הכרי' בנקודה א' ב' המים התחלפים כטבעו כעובי ודקות החומר הרקיע שמים והשם קראו ארץ וזה לדעת האומרים שמים וארץ נכראו כאחד כי כן תחייב לפי טבע הדברי כי הארץ היא מרכו והשמים הם קו המקיף ולא זכיר בעבודה קו המקיף כלל מרכו ולא מרכו כלל קו המקיף ויש ז' כללם וכמו שאמרנו ארץ נכראת תחלה וכן הא' שמים נכראו תחלה אינם כחלקים אלא לפי הנר' מפשוט הדברים ונבליהם . אבל לפי פנימיות הענין אין א' טועה כי הא' ארץ נכראת תחלה אחר זה כגדר השבת החכמה בהם כי בלי ספק סדר הלמוד בארץ הוא תחלה והוא קודם כמות כמי שבונה בית ועליונה ע"ב והוא' שמי' נכראו תחלה אר' זה כגדר מעלת ההשגה כי אעפ"י שהכמת הסבב בכריאת הארץ היא קודמת כמות שבת האלמות המיוחסת לכריאת שמים היא תחלה קודמת במעלה כמו סבבא לנשבת עליו שהוא תהא ערף להניח עם הרגלים אבל בסדר הכריאה לא קדמו זה לזה אלא כא' נכראו ואלו כ' המרים בתחלת הכרי' הוודקוים זה לזה אין רקות ביניהם דמיון לזה השמות שהוא על המים שם המרים מתחלפים דבקים זה בזה ואלו זה רחמן ז' כחגיגה אן בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא כיהא וכתרי כמי דשחיפי לדרדי והוא דמיון עשה לכוות מלאים דבקים וכן ת"ש כב"ר וכו' תלים בתזמור השמים מספרים וכו' בהלל שיש בין רקיע לארץ וישו כן רקיע למים העליונים אן ב' מאמרים אלו סותרים פי' כגמ' דכרו בתחלת הסויה

ובכ"ר רבדו על וים עזם אחר טכדלו ואלו כ' חמרים כתחלת ההיום היו נעדרו הצורה ע"כ קרויים מים כי כל דבר שלם
 נבמרה צורתו הכולל כס בלתי שומר תמותו וכשואב נבמר בצורתו מקבל כס ההקפאה והעמידה ודמיון לזה טפת הורע
 הלא כחלב תתוי בתת ההיום ובמר הסיום והבחינה תקפאיו וזה ענין אכניס הפולמות שפי לחוה שקבלו זורה מוכנת
 לקבל צורת אלו כ' חמרים שהיו נעדרו הצורה קראם ר"ל לבוש ושלם שתחת כסא הכבוד קרא החמר
 העליון אור לבו שהורכתלית הדקות כמו האור והוא לבוש לחומר התחתון שהוא חקיף אותו וכאמר תהום כלבוט שמתו
 וקרא החומר תחתון ג' לפי שאין בלתי וזהר ולטימות כחומר הא' למראית כלם אינו פניו ולא מראה שלם והוא תחת כסא הוא החומר הא'
 ותחת המראי שיחכו הוא לובן השלם שהוא א' למראית כלם אינו פניו ולא מראה שלם והוא תחת כסא הוא החומר הא'
 מכ' החמרים והוא חר השמים הנק' כסא שנאמר השמים כסאי ואת היתה תחלת הכריאה שנאמר בראשית ברא אלהים את
 השמים ואת הארץ אלה שנברא ואת הכריאה התחיל למדד איך נגמרו החיות והתחיל בהיות חומר הארץ כי הוא לכבודותו וענינו
 נתפעל לקבל צורות יקובם חומר השמים כמו שהארץ היא מקבלת הצורות בקלות יותר מהאוויר וז' לשכלול הארץ קדמה החלם
 וכן הנקבה הוולגלמלדה יותר מהזכ' לרוב עביה כי הוצר אינו מוליד לא בן זר שמה והזכ' בת ז' שמה וכן השעור נשלם גדלה
 מהחט לרוב נביה וכ הפלוס' ע"כ נתפעל חומר הארץ לקבל צורותיו קודם חומר השמי' והיה קבול צורותיו ע"ד וס שזה החומר
 שהוא בטפה הכוללת פניו זה מזה כי העצם שבו נשקע להטע על פני תהום וזהו החשך שהיה ארץ היסודית והרק שבה
 עלה למעלה מרחקל פני המים ולשון מרחפת היא התנועה הקלה לזר מעלה כמו על גוליון ירחף רחפו כל בעמותי ות' ש'
 על פני המים בהגידיעה הוא כי חן הידוע הוא בכל התחלת היותה מחומר כולל כמים כמו התחלת היות הארם וכשנאמר
 בראשית ברא אלה הוא כאלו פני' שתחלה ההיום היו כ' מימות מים עליונים והוא חומר השמים ומים תחתונים והוא חומר
 הארץ ובשנאמר הית הארץ אחר שהמים הנרמזים בארץ תחלתו היה תהו ויחזר בהו כי נפרדו מהם חלקים עבים משוכים
 למטה בעמקי תה' אצל המרדו וחלקים דקים למעלה על השמים המשמים בחומר השמים בשלל כשתה' עריין ע"כ קראם
 כסא הידוע והנה דמיון כחלקון כיוצא בשואב כמצי' המרכולת שהחלמון מפורד עם החלכון וכשפת גמר הויתה כרבע
 קטן נפרד החלון וכשקע החלמון לכבודותו באמצע החלכון והחקיף החלכון קודם הרק שוכב אותו ועל דמיון זה נפרדו חלקי
 המים כי שקע כד באמצע והוא החשך ועלה הרק חקיף על הכל והוא הרות' המשש חומר השמים אלא שהעליון שכו יש בו
 קצת הבל מייבשו והיה יסוד ראשי כמ' ש' כפ' שלפניו וה' אכל הכל ככלל כמס רותו ואלוהו פ' ו' כי היתה הוית הארץ דרך
 ויקפה אל המון כסא מקום המרדו שהוא צר והוצק וז' בצקת עפר למוצק ורובים ורובקן וז' כ' היה האור שפי' עניינו וכלם
 כין הילק' וה' יום שלם ויום הכ' השלים הויה חומר השמים שהיה במדרגת מים כיום הא' כמס' כי גזר עליו הא' שיתחוק
 החלק הנקס' בחומר התחתון וזה כסיהים רקיע ולשון רקיע הוא טטה רק שומר תמותו מלשון ויקעו ורקיעי פחים ותקרא
 מלא הוא המים רקיע עמו לשמים הוקים כראי מוצק הנה גלה לנו כי הרקיע הנו' כמעשה בראשית הוא חוק כלאי מוצק
 וזה קוטי' הרמכ' אל במלת רקיע וז' פ' זה ואמר יהי רקיע בתוך המים כמים וכנתים וז' ע' יהי רקיע ויתחוק הרקיע לחי'
 היו וקחו וז' א' גדלה טפה האמצעית ונעשו שמים התחתונים ושמי השמים העליונים והוא גלגל היומי החקיף
 נעשו מים כל הגלגלים שהחונים שה' ג' גלגלי' ז' כוכבי לכת וגלגל המולות ושמי השמים העליונים והוא גלגל היומי החקיף
 בכל וזה הם דקקים זה בזה כגדלי בצלים כלם נעשו מאותה טפה שגדלה וזהו שהחלק בתמונתו כמו טפת הורע אל
 שמים פ' א' נתקט' ונקרש וקבל צורה הגלגלים ככל דבר המתהווה שהוא חומר גשם בלתי שומר תמותו כמו טפת הורע אל
 גשם וזמר תמותו וז' יצאה אש שלמעלה ולהכה פני רקיע אחר זה לפי שכל דבר המתקבץ סבתו אש ויחסו התיבשות זה לאש
 שלמלה דמיון כל דבר המתבטל לכוהו ועז' שהשמים נעשו מים אלה תולדות השמים וכסוף מלא הוא על המאוחות והככבים ויתן
 הנענה כשבי הוציא ג' תולדות חמה ולבנה ומולות ככ"ר פ' אלה תולדות השמים וכסוף מלא הוא על המאוחות והככבים ויתן
 אותי אלהים ברקיע השמים וקשקבל צורה זו הכדול בין אלו התחתונים וכן החלק הנשאר מאלו המים שלא קבלו הגדרה זו
 והכוב' לא גלה לנו מילוי המים ענין אחר כי אינם מעולמנו אבל גלה לנו שהם מעל לרקיע בתמונתם הא' ולפי דעת המדרשות
 כלב אינם ממש עליהם כמ' ש' למעלה וכ' רקיעו מה' מעל לרקיע ולא אחר על הרקיע ואמר שהם תלוים בחומר כי גם אין
 להם מקום חקיף עליהם שאין הם תואות יותר גשמי ואם אשפך זה להיות חלל בין המים העליונים לרקיע או לא אפשר מפני
 הכה הרקות אין זה מחקרה אנושית כי בעולמנו זה ראוי שא' להיות רקיע אכל בעולם העליון לא השגנו זה ואין זה מחקי'
 אכשית ואפשר לומר כי כמו שחומר הארץ נפרד מזה עב למטה וחלק רק למעלה כן חומר השמים נפרד ונתנו חלק עב
 שהוגדר והוא הרקיע וחלק רק במדרגת הרוח שממלא הרקיע שבין הרקיע והמים העליונים והיה שם האור הא' כמו כדעת
 לזו שדמיון שטשו בחלל שבין הארץ לרקיע לחלל שבין הרקיע למים העליונים והיה שם האור הא' כמו כדעת
 המקובלים כמ' ש' בנדרשו של ר"ב בן הנהג כמ' ש' כמ' פ' ד' בענין השתארות ונאמר אור החיים ונדרר החיים וזה
 המקום הוא בין ערכות וכסא הכבוד הוא באמצע ועז' המקום אחר באמצע רקיע יש למעלה על ראשי החי' ש' ורמות על ראשי
 חיות רקיע ומלשון הפ' שאמר דמות כראה שאינו רקיע ממש ואמר עליו שהוא בעין הקרה הנורא לחדות על הזכות והלטימות
 ואמר ע"ז ע"כ יש לך רשות לדבר אל לפי שהוא הנמוח יותר עליון המושב אלינו אשר דברה בו התורה כי לא דברה כמה שהוא
 למעלה מהאור הא' וכבר אמר על ערכות שם כסא הכבוד לא אחר שכו כסא הכבוד כמ' ש' שבו בשמות' של דקקים שאמרו
 עליון שה' ג' תחת כסא כראה מרכיבים כי כסא הכבוד למעלה מכלל ערכות והרמכ' פ' ש' ש' ש' הוא כסא הכבוד ולמד
 זה מעיקר' אורמה שיהיה דומה המים העליונים לאבן שפיר למעלה מרקיע שכל ראשי החיות לפי שהוא נפרד הנורות כמו
 שחומר הראשון דומה ללכת הספיר כמ' ש' הירח' ש' ז' ואין הפרל בין זה החלק הרק אשר בתחתונים לחלק הרק אשר בעליונים
 חלל שזה עלה אל המים לקלותו וזה החלק הרק אשר בעליונים עמד בין הרקיע והמים העליונים לפי שאין למעלה חממים
 העליונים הוואות ולא מקום ואותו מקום הוא חשך לכתמים רוחניים שעליהם באמר אלף אלפין ושמונים וכאמר רכב אלהים
 רכבות אלפי' שאין אל חקיע' שאין אלא שאין שם רכבות' חסר אלפים שהם י' אלף עולמות כמ' ש' כ' ח' ואלו הן רכיבו
 המורככות שהוכיחו דל' ב' רכבות' וב' אלפים כנגד מחנה לזו והיה זה המקום חשך לסיס כמו שהוא האור חשך לזו ולרוחו
 השמים אבל לא יוכלו השכלים האנושיים להשיג חסות אותם שכתמים :

ויסי' ע

לזו שדמיון שטשו בחלל שבין הארץ לרקיע לחלל שבין הרקיע למים העליונים והיה שם האור הא' כמו כדעת
 המקובלים כמ' ש' בנדרשו של ר"ב בן הנהג כמ' ש' כמ' פ' ד' בענין השתארות ונאמר אור החיים ונדרר החיים וזה
 המקום הוא בין ערכות וכסא הכבוד הוא באמצע ועז' המקום אחר באמצע רקיע יש למעלה על ראשי החי' ש' ורמות על ראשי
 חיות רקיע ומלשון הפ' שאמר דמות כראה שאינו רקיע ממש ואמר עליו שהוא בעין הקרה הנורא לחדות על הזכות והלטימות
 ואמר ע"ז ע"כ יש לך רשות לדבר אל לפי שהוא הנמוח יותר עליון המושב אלינו אשר דברה בו התורה כי לא דברה כמה שהוא
 למעלה מהאור הא' וכבר אמר על ערכות שם כסא הכבוד לא אחר שכו כסא הכבוד כמ' ש' שבו בשמות' של דקקים שאמרו
 עליון שה' ג' תחת כסא כראה מרכיבים כי כסא הכבוד למעלה מכלל ערכות והרמכ' פ' ש' ש' ש' הוא כסא הכבוד ולמד
 זה מעיקר' אורמה שיהיה דומה המים העליונים לאבן שפיר למעלה מרקיע שכל ראשי החיות לפי שהוא נפרד הנורות כמו
 שחומר הראשון דומה ללכת הספיר כמ' ש' הירח' ש' ז' ואין הפרל בין זה החלק הרק אשר בתחתונים לחלק הרק אשר בעליונים
 חלל שזה עלה אל המים לקלותו וזה החלק הרק אשר בעליונים עמד בין הרקיע והמים העליונים לפי שאין למעלה חממים
 העליונים הוואות ולא מקום ואותו מקום הוא חשך לכתמים רוחניים שעליהם באמר אלף אלפין ושמונים וכאמר רכב אלהים
 רכבות אלפי' שאין אל חקיע' שאין אלא שאין שם רכבות' חסר אלפים שהם י' אלף עולמות כמ' ש' כ' ח' ואלו הן רכיבו
 המורככות שהוכיחו דל' ב' רכבות' וב' אלפים כנגד מחנה לזו והיה זה המקום חשך לסיס כמו שהוא האור חשך לזו ולרוחו
 השמים אבל לא יוכלו השכלים האנושיים להשיג חסות אותם שכתמים :

וגד' ב' ז'

קצת מזה כמ' ש' בחגיגה ולפי שהשמים הראשונים לא היתה בהם שמירת התמונה ע"כ הוצרך הכתוב לומר השם
 הכקרא להם שהוא שמים הוא שם חדש אחר ששאלמה הויתם וזה השם פי' ה' ויקבו בשם השמים שמהם נתהוה
 חקיע' ומ' ש' ר' ע' לתלמידו כשתיבנו לארבי' ח' טהור לא תאחרו מים מים עשום שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ר' ל'
 א

מגן אבות ה"ב

אל יטעו בשתוף של אלו המוס טאלנו שיהיה המורה א' ופניחותם טעם כיון הרבר כן כי בתחלה הוקם וכדלית בטבעם וכן נאמרו כדלית בטבע כמותם כדלית בחקום ואינם קרויים חיים אלא בשתוף הטם ופניהם שחיות התחנה ומציאותם ג' כ' אלו טעם כי מציאות המים התחתונים הם חומר בעל צורה ופניחות המים העליוני' נאמרו חובלי צורה כחל' שיותם והיו הנמצאות קצתם חומר וצורה במציאות הרקיע והחומר השפל וקצתם צורה בלא חומר במציאות המלאים וקצתם חומר בלא צורה במציאות אלו המים העליונים ואינו נמצע היותו חומר בלי צורה אלא בלא הנמצאות אחר שקלו צו' אבל במים העליונים שלא קבלו צורה כלל אינם נמצע אבל מחוייב שיהיה כן כמו שאנו רואים כל מורכב מב' דברים אם היא הא' פשוט שימצא האחר וכאשר ראינו נמצאות מורכבות מחומר וצורה ומצינו ג' כ' נמצאות פשוטות צורה בלא חומר ו' א' מן הראוי שימצאו נמצאות חומר בלא צורה .

והרלב"ג

זל חייב מזה שההיה הכללית היתה מחומר וצורה וכו' ולא השבנו מחמו אלא שהוא נחם וזה תר טוב ממש טעם הא' זל ופטר שר'ל כשהזכירו מלחקור מה למעלה מה למטה הוא מפני שההיה ה' הוא המציאות לחוק ואחר שנתכאר שהם חומר בלא צורה אין להם תבועה ופניעות הנגלה היא תחת אלו המים והם מחקו טר נבדלו כו הפלוסוף אס לעולם מקום אחר אשר הכיחו שאין למעלה הנגלה עליון מציאות חושט ועוד נדבר מזה בח"ד מיוחד למ' אבות בפ"ב בע"ה ולפי טעם הכ' לא נתהווה ענין אחר אלא היות הרקיע המכילין בין מים למים ולא נבדלה היות לקיים וזה העולם השפל ע' כ' לא נאמרו כי טוב כת"ש כאשר הימים וכיום ה' נאמרו כי טוב כ"פ א' לולת הארץ שהיא קיום השפלים וזה יש קיום למצואים וא' לכויות המצויים וזה יורה כי האור הנכבד בראשית הוא נכון לנדיקאחר שנאמר כו כי טוב וכן בארם לא נא' כו כי טוב אבל נא' לא טוב היות האדם לבדו הורה זה כי בהיות האדם לו עוד כנבשה ה' טוב וכחו שהארץ נתפעלה תחלה בהיותה ביום הא' והשמים לה נתפעלו ער יום הכ' כן בשאר הפעולות נתפעלה הא' תתלה ואח"כ השמים ע"כ ביום ה' נבראו אלהי נתגלה היבשה וקראם ארץ בשם החומר הא' הנק' כפ' הא' ולחלק ממנה קומים כי יש הוא מקום הפערים שנאמר במים לים מכסה ונאמר כפויס יבשו על ים וכיום טעם שלמה וכוביום נחמו המים בעוד תבוע' הנגללים עם עוד האור והחשך שהם סבת כל היום אבל היתה הויה חלושה ופניו שלא נבראו הכוכבים וזאת היות עמידתם על פתח קרקע מוכנים לקבל הויה טלושה בהפעולות האחרות אחר השגחה אלוהית במין האינטיסי שהוא צריך להם ביקור וזאת היא תפלת ארם ר' שאין ירדת הנשמים טבע קבוע לולי השגחה על כריותיו וכיום כ' נתפעלו הנגללים אשר טר כולל את כלם ואם יש כזויה נשמים בלתי שומרים תחונתם כדו להשלים תבועתם הם כאיברים להם ובכללים כולם פשם יע השמים לפי שלא היו בעדרי הצורה כאשר המה רלב"ג א' כי אף יסאיו תבועת הנגללים המדים נעדרו הצורה אבל היא צורה תי תבוע' וכלם נתפעלו וכדלו המים חלקים בעלי ניצוץ חלופי זה מזה אשר בעוד ניצויהם מתחנות נפשות הכה' והוכדלו לנשות והם כ' ימים הא' למלושי הכריא' ברגים ועופות לפופק על פני רקיע השמייכה התחונים הסמוכים לאויר כמו שנקראו עתה היום הקנים התחתונים והכ' לחוקי הכריאם בבמות והאחר עם הכדל חאמר מיוחד ליניית האדם בעבור כח השגלי ואז' למתה הכריאה וכו' סדר הכריאה הנראה מהפסט :

ואשוב

אל המומד אחר כגוה החלק העליון אשר פרטיו הם מלאכיו ונכאלו ושמש יורה וככיו אור ושמי השמים ומים אש ר' ג' השמים הם מהללים למס תפארתו לפי שהם מוטופים אלו שכראם במצותו וזה פליהם הקיום חק ולא יבכור והר' מ' זל כפ' עקב פי' שמי השמים נגללו היסודות ואח' הזכיר החלק התחתון לב' חלקים כמו שנחלק בתלת הכריאם והמים הם התחונות ה' ורוח והארץ הוא החשך הנו' כפ' א' אבל לא עמד לו אותו טם כי הא' קראו ארץ והם האם ובכפות ואחר על החלק קימיי תכונים ובל תחונות כלל הים עם הכרייות הגדולות טם התכונים כי יש בכריאתם מה שדלוי להם לאל עלויהם כמו שהפליג כוה הא' לויכ וכן המעורר אחר זה הים גדול ורחב ימים וכו' לוייתו זה יצדת לשחק כו :

ואחר

שהוכיח החלק הימני הוכיח החלק אגריי הסמוך לארץ שבו נראים אותות השמים אשר הוא מוכיח ואמר אש זכר יכו' חלק האויר הנה הסמוך לארץ לב' חלקים חלקים הם ייבש מתהוה בו אש והכדל והוככות הנראים באויר וחלק קר ייבש מתהוה בו הכדל והשגל כי לרוב הקרירות הם נקפאים ומתאכנים טם ואם ייבש הכדל הוא סבתו חום כדע' הטבעיים וזה הוא יורד בקין היו אש וכדל נקשרים בחלק הם ייבש והפול היו ייבש וחלק קר ולא מתהוה בו הקיטור והנחם הסופרת כשה עבים מתלחלים ועושים חמר ובשנאחרים ביבשם מתהוה מהם רוח סערה ונשמה דברו כמו טקצו בויתו של אייב רוח גדולה כחה מן המדבר ובעיני אליו זל רוח הגולם והח' חתרת הים ומשכר טעמים וכדוריי ימים ויעמד רוח סערה ונאמר ברה"ק ברוח קדים תשכר אביות תרשים ונאמר בויה רוח קדים חרשית וטם נאמר כי הים הולך וסוער ועל המעורר במקום אחר עושים מלאכיו רחות כי אלו הרחות ואם נלוהט הם מלאכיו ומשכרתו כה' טם אש אלוהים ירדה מן השמים ונאמר התשלה ברוקים ויבשו וזה החלק לפי מה שנתאמת לפלוסוף יון אינו נכוח מן הארץ כי אם א' וב' חלקין לפי מה שראו הר אשר בארץ יון כי אין הרוח והחמר מביעים כי אם ער זה הטיעור ולהפעלה מזה הטיעור אין טם רוח ולא חמר וזל שאמר כפ' המוכר את הספינה מארצה לציפא ג' פרוי הו' אונו סותר לזה טעם דברו בירושלים ברו שחוייחו חפ' מ' אלה כעב תעופינה וירושלים נבוכה הוא והים סביב לה וההכרי' ער זה המקום אחר טים ג' פרטאות והכר' הויה היא בעתק וזוה החלק טעם עלוים בו תאידים מן הארץ טם הוא מתפשט אור השמש קודם הכן החמה כמו עמוד ההלך ד' חלקין קודם הכן החמה נדעת זל וכן הא' דעת פלוסוף יון וזה קראוהו עמוד השחר והחלק היותר עליון מזה המקום ער נגלה היורה אחר חכמי הטבע טעם להם תבועה כדורית הכדורית תבועת הנגללים להרבנות בהם ויהיה זה הוכחות הנראים בעליוני האויר שנבלה תבועתם לחוט :

ואח"כ

הוכיח החלק התחתון וחלק אותו ג' חלקים הא' הקדים וכל נפשות והוא כולל כל הרחוקים והמתכות כי כדל מעבר ויחק ויח' נמצא פורה וסרק ונפשות ה' ארציים כי שימאי ככר דבר עליו וחלק אותו לר' חלקים הכדורית האוללת כשר ביתות ומדברות וקבאמה האוללת עשבים ג' ביתית ומדברות והרחוקים הקטנים וצמור ככף יבנה נכללו כל מיני חיים דמיי ובלתי דמיי כי פן חלקום הטבעיים ומהי הא' ז' והא' כ' הוכיח המין האנושי וחלקו לברויו המתשלה וזה החלקים ולמתנהבים מהם והם לאתים ולמחשבי מקומות והם השדים ולמחשבי הדת והם שופטי הארץ ואלו חלק לנכרים ונקבות לוקמים וכערים והמשכילים מאלו יהללו את טם ה' וכריאתם ומבאאות שאר המינים כשהם מסתכלים בה שהיא כחכמה כה' טם מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית ואמר ג' כשב שמו לברויה בל זה החלק הוא ונפסד ולא נאמר קיים אלא שמו כי הוא כשב לברו הרחוק בקיום המינים וכוה בשאר שמו על ארץ ושמים ושאר המעורר כי כל אלו הנמצאות כלם הם בשביל המין האינטיסי והחלק

והתקן הנכחד ממנו והוא ישראל שסם עמו ולא ירים קרן לעמו. והסגולה מהם והם החסידים שנאמר תהלה לכל חסידיו ולא חסידיו עכו"ם אלא לבני ישראל עם קרובו:

ואחר

שנתבאר לנו מכתבי הקדש ביארנו בגלה הוציאנוהו ונחבאר לנו ג"כ מהם נכראים נכראוה ג"כ מדרכי העין כפי מה שהביע בו השכל האנושי עם מה שהייטיירו אותנו כזה כתבי הקדש אפי"פ שאזון צדיקים חוץ:

אבר

כבר הקדמתי בח"פ א"ה ממנו כי הכוונה בחבורים היתה לכאור כל עקרי אמונתנו כמותים שכלים ובאמונת הנכבואם אנו צדיקים לאמת הציאות המלאכה ואומר כי כבר נתבאר כי האדם הוא תכלית הצורות שנתהוו מחומר א' וכלם הם מתאחזים בו ומכל זה יתבאר שכל היותו שבעולם השפל הם קצתם בעבור קצתם וקצתם שלמות אל קצתם והם בתכלית הסדר והשלמות וזה א"ה היותו. במקרה כי הדברים הנפלים במקרה הם מועטים וכמון מועט והינם ג"כ התקנים מועטים כי הדבר לא יתהוו מועטו וכך מבואר הוא מעצמו קרוב למושל לא יכחיטו כי אם פתי ומה עמק להכחיש האמת ואמר שאלו היות לא נתהוו במקרה ולא נתהוו מעצמם א"כ יש להם פועל לא ימצא היותו במקרה הוה חוץ ממנו וזו חלוקה הכרחית א"ה להיותו במקרה למו היותו מתהווה מועט והיותו נכבד מכל הורעים הוא זרע האור וא"ה שיהיה בו זה הפועל לצורת האדם לפי שכל פועל וחכוון פעולתו שתביע אל תכלית השלם הוא משיב התכלית שאם לא היה משיב אותו תכלית איך הביעו בתכלית השלמות ממנו והורע אין לו השגה לפי שאין השגה אלא בחוש ואין לזרע חוש ולא כליו חוש וכורע הצמחים הוא יותר מבואר לפי שהצמח המתהווה מורע אין לו השגה ואיך יהיה הורע שהוא התחלה לו יותר נכבד ממנו שהוא תכלית שהצמח אין לו השגה והורע יהיה לו השגה וכורע האדם ג"כ איך יתן חושים בצורה המתהווה ממנו והוא אין לו חושים ועוד שהשגה לא תהיה אלא לבעל נפש ואין בורע נפש לפי שהוא מתרמם החלקים ונדרר הכפש הוא שלמות ראשו לגשם טבעי כליו:

ועוד

שהורע הוא הולך אל הספקד ואין לו כח להעמיד עצמו ואין יהיה בו כח לעשות סויה זו שהיא בתכלית השלמות ויתבאר מה שאין פועל זאת הויה בורע ולא נשאר החלוקה אלא שהוא חוץ לזרע ואם הוא חוץ לזרע לא ימצא סיוותו בכעלי הורע או חוץ מהם ואמרנו שהוא בכעלי הורע הוא לומר שיש בו בעלי הורע כח בעשיית התולדים הנכעשים והם הם הפועלים לזאת הויה שביעיהם לתכלית השלמות וזה א"ה לפי שהדבר מפי"ה והצמחים החיים מועטים ואם היה בעל הורע פועל לזאת הויה איך יתהוו מועטים יעוד יתהווה מהדבר מפי"ה יתהוו אחר שמתו בעלי הורע שהתרכבו ויתהוו כביצה אחר שמתו וזכר ונקבה כשתחמם אותם נכבד אחר ויעוד איך יתהוו הבעלי הורע איברים בורע והוא אינו יכול לעשות אבר מעצמו כשמתך ממנו ועוד ש"ה לפועל לעשות הויה אלא אחר שישב אותה ואין בכעלי הורע צמחים השגה כלל:

ועוד

שאפילו האדם אינו יכול להשיב השגה שלימה מדור הויהו שהיא בתכלית השכחה ילאה השכל להשיב ואיך יהיה הוא הפועל אליה ומכל זה יתבאר שאם הפועל חוץ מהגה אינו בכעלי הורע ואחר שנתבאר שאין פועל אלו הויות בורע ולא בכעלי הורע וה"ה שאינו בכעל חומר אחר שאין בעל חומר פועל אלא בפנייה כמו האש המתחמם בפנייה בזולת אמצעי או באמצעי בשמחה האור והאור יתחבב החוקק ממנו ואף ההגה אינה מושכת כדבר באותו כח שהוא נותנת באור ומכ"כ לא תהאוד ככלי מרחק וכיון שאין פועל אלו הויות חומר א"כ יתחייב הויהו שכל כדור משיב אלו הויות ומכ"כ לא תהאוד ולפי שהצורה האחרונה לכל אלו הויות היא הצורה שכליה אשר באדם והיא כח בתחלתו כויעיר פרא אדם יולד וזאת מהכח אל הפועל וכל י"ה הכח אל הפועל אל הפועל צריך אל הוציא יהיה בו בפועל מה שהוא כח אל הפועל והוא משיב אלו הויות מן הכח אל הפועל כי הנגר לא יעשה התיבה כאשר היא נגר אלא באשר הוא צורה התיבה שכלו וטבלו הוא אשר הוציא התיבה מן הכח אשר היה בעץ חל הפועל והיה האדם משריל בהם א"כ המוציא שכלו מן הכח אל הפועל צריך שיהיה שכל בפועל א"כ זה השכל שכלל המוציא שכל האדם שהוא תכלית אלו הויות שהם מהאדם בצורה אדם וא"כ הוא אחר כי הפועל הא' לא יצא אלא מפועל אחר וזהו השכל הפועל כמות צורה והמוציא השכל האנושי מן הכח אל הפועל והוא משיב אלו הצורות איך הם חסודות קצתם הקצתם וקצתם שלמות לקצתם וכיון לכעיהם אל התכלית השלם אשר ילאה השכל האנושי להשיב אופן השכחה בהם ולפי שכלל דבר יש לו ד' סבות להיותו החומר והצורה והפועל והתולדה א"ה אלו הויות כלם ז' יהיה זה השכל הפועל הנותן צורה לפי הכנת החומר באמצעות ההם יסודי להכליה המכוונה לב"ה מבעלי הצורות אשר המוקד הא' הוא כחיו עליהם שהם ד' הדוחם והצומח וכ"ה והשכל שהיא הצורה האחרונה ור"ה היא במדרגה ההיוולא אלוה ואחר שנתבאר מציאות השכל הנכבד נותן צורות כל הויות אשר הדבר הא' הוא כחיו אליהם וידבר שכלל א' מהנבלים יש שכל כדור יביעהו תכונתו המיוחדת לו ויריע כי כדור הויות זה העולם התחתון לא ישלם אלא בתמונה הנבלים בידיהם ערב ויוצא הרבאים יתחבבו היסודות ויפסק לקבל הצורות אשר נותן הצורה אחר ביארנו הוציא פועל בהר וזה בשמש מבואר נגלה בהתייפותו הד' ובאור ובשמש שהם סבות הלילה והיום ועכ"ה כלל הויה והשמש ולידו האדם וכן בידה מבואר כדורו הבהרות בתוספת אורו והרבה מהצומח ז' וכן הקטקט לשאר הנוצצים והחייב זהו שהיה תמונתם לשכל כדור לפי שאין הויה מה טבעיה בשאר היסודות שהם היתה מבעי' היתה נעסקת בתנועת היסודות שהיא נעסקת מה בתנועתם הוא לכהש מוחה הלא כשיצאים ממקומם הטבעי חוזרים אליו ומה הם נתי' ותנועה הנבלים הוא תנועה מדוכה לא הנוה לעולם וגם אינה בתנועה ג"ה שהיא לבקשת הנאות ולכרות מהמנגד כמו שהוא תנועה אל המזון וכורח מן הזיכ כי הנבל מה שהוא תנועה אלו הוא תנועה אס כן אין תנועתם טבעית וגם אינה חסודות להם ויתבאר זה כי אלהים נוצר שכל הדברים המהמנעוים להם התחלה בעצמם לחנועהם וכל שהיה תנועה יוהר נכבד הויה התחלתו יותר מספקת בעצמה יותר מהפחות ממנו רי ההויה וההולדה נמצאו בצמחים וכב"ה ובאדם והוא שלמה כב"ה יוהר מצמחים כי הם צדיקים לאדם להשקפה והב"ה התנועה עכ"ה אל המזון וגם החקופות הם פועלים בצמחים זה שאין פועלים כב"ה כי כוונה השמש בחזונה דיוניים ייבש הצמח ובהויה ברזלות צפונים ונדל ואין עושים החקופות דושך גדול כזה כב"ה וכן הב"ה יתכלו איהו רשם מהתקופות רי שהם הפעירות בעת זולת עת מהשנה והאדם הוא חוליד וניזון ברל עת מהשנה ומזה יתבאר כי מן שהוא יותר נכבד תהיה לו התחלה יותר נדרת ומספקת בעצמה שיסודו חמנה פעולו הדבר שהוא וכשהו הנדרים המתיימים יותר נדרים שאר הדברים הטבעיים יתחייב שהיה להם התחלה מספקת יסודו חמנה תנועה והיה א"כ אין זאת התנועה להם בהדרה א"כ הם בעלי נפש שאם לא היה בעל נפש והיה ומתנועה בהכרח מבריה אהו מבריה איך יכרחו להתנועה והנה אין לו נפש יזייר בו והשהעבר למכרות אותו להתנועה אם היה התכרות הוא בעל נפש אחר יפגשו ויביעו ע"ה הסכרה א"כ אותן נפש הוא בעל נפש ויתנועע זה הנפש המכרות

אכל הטעם הזה הוא תכונת צורה אל החומר בלא פניו והטעם הזה הוא מדונק כלי הפסק כשהוכחו החמרים לקבל צורה כי בהכנת החומר הא' הוא טעם מהא' טעם אל השלמים ומהם אל הנגלים ואלו הוא חקבל החומר הא' חר' צורות שהם המחנכ והנמוח והחי והמדבר ע"כ נקרה הט' מקור כי הוא המקור אשר לא יכוננו מיתויו והוא הטעם בכל צד כלי הפסק וז' כי עמך מקור וכו' כי היותו והקיום והאור והשלמות המדור הוא טעם מאתו ית' תמיד למי שהוכן לקבל אותו קיום וזאתו שלמות והאמת הוא כי הטעם הא' אינו הא' ממה טעמות הא' שאין המניעים משויגים כי אם חלק א' וזה הסדור כי אינו משיב הסדור השופע והתמוגות ביצווי הככים כי אם הסדור הנשפע והתמוגות כלבד לא מהתמוגות וזה אינו כי אם חלק מסדור זה העולם כמו שקדם ואין ראוי לומר כי הט' אינו משיב כל הסדור אבל הוא משיב כל הסדור כמו שמכנה המדינה יודע הכהנת המדינה ומניח קצת האכסים לעשות מלאכה וקצתם מלאכה אחרת ומכלם תשלם הכהנת המדינה כולה. ועוד שאפילו גניח הנגל המקיף בכל אופן כו הככים והמניע אותו הוא משיב כל הסדור כי הוא מכריח את כלם להתנועע כ"א בתנועה מיוחדת לו עכ"ל אין זה המניע הוא הא' כי המניעים כלם ידאה יש להם קצת קשר עם הנגל בדרך הקשר שכל אדם עמו ואין ראוי לומר שיהיה לא' קשר עם הגשמים וטעמת בן רשד שאומר אין אפשר שתהיה עלה מן פועל לה אינה טעמה כי לא סלקנו מהא' פועל בהכוננו שאינו מניע הנגל העליון אבל אחריו כי המניעים אינם מניעים אלא להטלים הסדור השופע מהם כזה העולם השפל להטלים רצון הא' כמו שבעלי המלאכות הם מתנועעים במלאכתם להטלים רצון המכנה בהכנת המדינה ולפי זה היה הא' אשר טעם מחנו מציאותם ומציאות הנגלים המתנועעים מהם ולזה תהיה פועלתם תמיד הסודרת מחנו והוא הפועל האמתי כי הוא מאי' שאר המניעים פועלים מזה טעם המניעים טעם הפועל השופע מהם הוא החלק מסדור הכלל שהוא רצון הא' :

והערה

היה הא' היותר נכבד ויותר מרוסה המניע הנגל העליון ומשרשי הפלוס' יתחייב זה לא כמו שהביא רשד מחנו כי לפי שרשיו והעולם הא' כאלו עלול א' הוא שכל נכבד וזה העלול יש לו ג' הטבות הא' והיא הנכבדות מה שהוא משיב וולתו וכו' שהוא משיב עצמו וזו היא הטבה בפניו והב' שהוא משיב שהוא עלול מהעלה הא' והיא הטבה חסרה מכלם ובהם שהשיב עלתו כאלו מחנו מניע הנגל העליון ובהם שהשיב עצמו כאלו שרל הנגל העליון ובהם שהשיב שהוא עלול נתהוה הנגל העליון וע"ד זה הם השלמים העליונים עד שהרל הפועל ומחנו כאלו שכל האדם ומשכל האדם כשהשיב אל השלמות ושתלמו הדברים היוצאים מדרך הטבע היצין ההכים ונפלאות ולפי אומותיו כרצון הא' ואם המניע הנגל הוא הא' אין נתהוה מחנו הנגל ושלנו והוא עלול כי אם עלה ע"כ דעה בן רשד הוא בטל וכן הוא עצמו כתב בס' הקבונים כי הא' אינו מניע הנגל ויראה שמדור בו והורה אל האמת :

והערה

בידו אפי' לדעת הפלוס' ההסדר הידורים אלו לפי דעתו בקדמות העולם וכ"ט לפי אמונתנו כהדרו כי המניע הא' הוא עלול מהא' והא' אינו א' המניעים אבל כל המניעים משתעבדים אליו שבאחר ונבא השמים לך השתחווה ומשוקליה לעשות רצונו ביהוה זה המציאות השפל ב"א ים לו הגנה החלק מסדור והנגלים הם מניעים השתוקקות מניעים וממניעים ומחוייבם רלב הם התמוגות היסודות ומכוננו החמרים לקבל הצורות והשכל הפועל המשיב כל הצורות הוא מוח' הידור לפי הכנת החמרים ואין בכל המניעים מי משיב כל הסדור אלא חלק מחנו והוא החלק השופע חיצוץ ככס' אשר בנגל וכו' טעמו חוב המנוגות לא ישיבו אלא השכל הפועל כי הוא כאלו חכלם ואם יקח' עליו אדם ויחמד בו מכל מה שהנחנו ויראה כי השכל הפועל הוא כאלו ההרמים השמימיים ועלול המניעים ויש לו הטבה יותר נכבדת מהשגתם שהם אינם משיגים כי אם חלק מהסדור והוא משיב כלו ויהיה עלול יותר נכבד מעלתו וגם יהיה הוא והא' א' בהשגת אחר שהוא משיב רל הסדור כמו השכלים שהשגתם הם א' בהסדר ולהסיר דמיון זה מעל המעיון אחריו שכל לזה הרי משיב המדינה הוא יודע אין התקיים המדינה והוא חלק מלאכות המדינה לאכנים כ"א עושה מלאכה מיוחדת לא ידע וולת אותה מלאכה ותחת כלם יש אדם א' חקבל כ"א מלאכתו ומשלים בכל המלאכות ההכנסה הכלולה לכל המדינה כאשר סדר המשיב הראשון וע"ד זה היא הכהנת העולם ככלל ההנהיג הא' הוא הא' שברצונו מתקיים זה העולם ע"ז המניעים אשר כ"א חכין חלק ממה שצריך אל העולם ומחנו אל השכל הפועל המטלים המיוון אל הא' בהסתרותו ובוה המשל יסודו כל הספקות והו מה טעלה כיד המעיונים בזה כלם הם חכמי יריד ברכו אלו וולתי בדבר א' כי כל הראשונים והרמב"ם ז"ל הסנימו שהעלולי' כלם הם השלמים והא' זה אחר זה עד שהרל הפועל שהוא עלול ממניע הנגל להכנה או כאלו מכלם כדעת הפלוס' והרלב"ג חלק עליהם בזה ואמר כי העלולים כאלו מהסכה הא' כמדונה הא' ולפי סדור טבע המציאות דברי הראשונים הם המניעים יותר ולפי ההכנה הנאלצת מהם בזה המציאות שאינה אלא חלק מזה הסדור לכ"א והנגל מהא' אינו כאלו מהאחר דכינו הם חתייבים יותר ואם הוא כדברי הראשונים או כדבריו אינו חייב בהכונה כי אין די לשכל האדם לדבר בזה אלא בדרך סברא לא שיהיו דברים אלו חופתיים חותכים בו מי יחייבו להאמין שהשגת השלמים הנכדלים אינה השגתה אלא בהכנתה וה המציאות כי נראה כי לרוב העלתה על זה הנמצא השפל שתהיה השגתם בזה שהוא יותר נכבד מחנו ושתהיה חופתה לעצמה והכנת העולם התחתון יושפע מהם כהונה שנייה כמו שהמלך הוא כשול עצמו ויביע תועלת למנוהגים מחנו והתנועה לעצמם הוא מכוונת בכונה שלימה :

ועוד

כי הדכה הגיוס דעתם הפלוס' לדבר בא' כי הוא נמוהו הנמצאות וסדרם וישרם והשכלים הנכדלים כמה שהשיבו מהנימוס המנוונים כי הם המניעים זה העולם כי נראה כי יש בעניינים אלו עניינים יותר נעלמים אפי' מן השכלים הנכדלים וכח"ט ז"ל דמ"ה לא ידעו דוכתיה שאל' ברוך כבוד ה' ומהוהו והוא האמת בעצמו למי שחכין אותו כלאו אבל אין דרך לשכל אדם בזה כי אינו בעולמו ורבותו ודי להשיב הדברים הטבעיים שהם מההוים מחומר הא' כי אם ביהו ויפה כיון שרוב"ם שאמר ממשל לזה השמים שמים לם' והארץ נהן לכני אדם ומה שמויק באמונה בזה הוא להאמין כי מניע הנגל העליון הוא הא' כי אינו אומר כי החכון בהפלתו לחי שהוא מניע הנגל העליון הוא כהפלתו לע' שהוהיה חסודה עליה כי הדברות לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לא העשה לך פסל וכו' וז"ל פי' שהוא רמו למיכאל השר הגדול גם הוא ככלל נבא השמים שכ' עליהם ופן תשא עיניך שמימה וכו' כל נבא השמים וכו' ורמחה ליעזר :

ואחר

שכתבו דברי לו האכסי' נתנו דבריו כדברי קדוש' כמה שהשיבו חכמי יש' עמה' ונמצא מחנו כדברי נביאי' והמדבר' ברה"ק אמנם הנגל"י הם בעלני נפש ודבר זה לאו הוא שיאמ' כי אין אפשר שחיות היותר וך החמרים שאין בו הפסד כלל ואשר הם קיימים שלא יהיה בעל נפש וחמרתו יהיה בעל נפש והכתוב גלה זה ואמר השמים מספרים כבוד לא וכו' ואין זה דומת מ"ט ויספרו לך דבי הם שהכונה בו שבהויתם תתגלה לנו חכמת הא' והשגתו כי אם היה נא' על אותה כוונה לא היה צריך ל' :

מגן אבות ח"ב

לפ' אחרי כן אין אומר ואין דברים בלי כשמצע קולם אבל כוונת המאמר הוא שם עובדים ארוזים ומשכחים אותו שבה גדול והחלל עצומים בלי דיבור שפה כי אם כצור כלי והוא המהלל האמת וכו' א"כ בן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני להים וכו' א"כ מוצאי בוקר וערב תרנין וכן רל"ג פי' לנו שם חיים ואינם כמו הסיודות שם מתים אחר ככ"ו ויארץ היתה תהו ובהו תהא וכו' א"כ אחר אני והם נכראנו הא' והשמים חיים ותפתונים מתים וכ"א בתלמוד בלו וכוונתן טובה לאבותינו שהודיענו מקום התפלה שכן וכו' א"כ השמים לך השתחוים ר"ל שם השתעבדים לכוונת א"ת כמו שאלו התפללים כוכב המקדש וכן הסכימו עם הפלסוף שאמרו שהנחת זה העולם חסודרת המגלגלים ומניעיהם שם קוראים שכלים כדל"ס וחכמי י"ט מלאכים עם התורה בלתי זה באת' אשר חלק ה' אלהיך אתם לכל העמים וא"ל אין לך עשב תלמטה שאין לו שר מול תלמטה מכהו על קדקדו ואומר לו גדל שכן הודעת חקות שמים אם תשים מטטרו בארץ מטטרו ומוה נאסרו הכלאים שלא לערבב הכחות ולכטל הסודר הטכני בקנתם כי מסרכבת הפרדים לא תהיה הויה וע"א את חקתי תשמרו בהתקן לא תרכיבו כלאים וכו' ואלו הן חקות שמים שנאמר עליהם אם ימשו החקים האלה :

אמנם

מציאות השכלים הנכרלים והם המלאכים כל התורה היא מלאה מזה גם דברי הנביאים והם המציעים בין הא"ל ובריותיו כי באמצעותם מתנועעים הגלגלים כי הם מניעיהם ובאמצעות תנועתם מתחיים הדברים ונקראו מפני זה מלאכים כי הם שלוחים להביע חנות הא"ל ושם מלאך הוא שליח ועליהם אחר הכתוב הוא אלהי האלמים ככ"ד פי' זה כמה שקדם בח"א כשדברו בתלמוד רל"ג אמרו כי הו"ה נעשה ארס בלחמו וכן הנה נדרה וכו' לשון רבים כביכול אין הכ"ה עושה דבר עד שמתקבל בפמליא של מועלה ואמר עוד אין הכ"ה עושה דבר עד שנמלך בפמליא שלו ופמליא הוא מחנה בלשון יון וכ"א במדרש קהלת את אשר כבר עשו עשה לו לא"ה עשוהו כביכול הוא וכ"ד נמו על כל אבר ואבר שכן והושיבו אותו על כנף שנה' הוא עשך ויכוונך ואמר ככ"ר כ"ה שנה' וה' הוא ובית דין ויש חקומות שקורין אל הכחות מלאכים כבר פי' כל זה הרמב"ם ז"ל ודבר כו בח"ג בפ"ד בע"ה :

ואחר

שהצטנו כל זה נחזור למה שהיה המכוון ממנו בזה הפ' לדבר בכבוד מרע"ה ונאמר כי האמת בכל זה הוא שמיני גלגל העליון הוא יותר נכבד שכל המניעים לפי שהוא הגלגל היותר נכבד שכלם כי הוא המקיף בהם ומניע את כלם תנועת חלק בכל והשכל התחתון שהוא מיני הסיודות והוא המתן צורת בהם והוא המוציא שכלנו מן הכח אל הפועל והוא הנק' שכל הפועל וכלשון רל"ג שרו של עולם זה השכל הוא השפל לרטה חכלם כי כן יוא' שהיא הדרגת כלם המניע לגלגל העליון יותר נכבד מהמניע הגלגל אשר תחתיו ודרגה שהמיניע לגלגל העליון נק' בלשון רל"ג מט' טרון ששמו כשם רבו והוא שאמר בספר הרק"ו ואל הנה אחר עלה אל ה' אל"ה ח"ל והו"ה מט' טרון ששמו כשם רבו ויש רבו לזה כי מט' טרון עולה בני' שרי ושם שרי הוא לשון נכחון שהנחה ומשדר המערכות וזה מט' טו היא פעולתו שהוא מיניע הגלגל העליון שהוא מיניע כל שאר הגלגלי' בתנועתו כתנועת החלק בכל ולפי דעת רל"ג שפי' אותו מורכב חכ' תיבות שרי אשר די וכ"כ בפרקי ר"א השמים המיון נכראו מאור לכושו של הכ"ה שהוא לכוש לקח ממנו ופי' בהשגחה והיו מותמים והולכים עד שאמר די ונק' אל שרי שא"ל די ועמדו וכן איתא כחגיגה וככ"ד ואל שרי יתן לכם רחמים מי שאמר לעולם די ואמר לזרתי די ג"כ ראוי זה השם למניע גלגל העליון כי אין למעלה ממנו גלגל כעל סודר וזוהי לפי שכל גשם בעל צורה עכ"פ הוא בעל חכמה ח"כ הוא מכואר שהט"ט הוא מיניע הגלגל העליון ושם הט"ט בלשון רל"ג הוא שם למורה הדרך שאמר וה' הולך לפניו ויחם מטטרו וכן זה המניע הוא מורה הדרך לכל המניעים והניע בתנועתו ולפי שהוא מיניע גלגל העליון טעה בו אל"שע אחר ברעיתו שהוא הא"ל לפי שהוא מנחה בתנועתו לכל הגלגלים וזהו דמות יתוב וכתוב וכוונתו דיע' בלומר שהוא מנחה המערכות מפני וכתב של י"ט ומשכ טליתו מטטרו לאחר וכלם מטטרו בדים לו וצ"ג במיניע און וסיבה למעלה כי כלם מטטרו בדים לעליון א"כ צ"הו האלו וזהו ש"מ כ' ראיות יש ונטיה מפני זה וזו שהתפלל לזה המניע הוא עובד ע"ד ור"ע יצא בשלום שהשיב טוהו עלול מהא"ל ונתן מופת לזה שאם היה מיניע כשאר מניעים היה השתתף עמהם וע"א שדרש ואתה מרכבות קדש און הוא כרכבה שלו כלומר שאין בהם דומה ואם היה מיניע הו דומים לו וזו הפענה כבר זכרתי להעלה להכריח שאין הא"ל מהמניעים וכן דרשוהו באמר גדול מרכבה דומה הוא כרכבה כלומר כיכר הוא כינימה שאין לו דומה בהם וכן דרשו זה מאמרו ה' צבאות הוא שמע ארון הוא כרכבות שלו כל' שהוא כמלך מתנבגות בכיוון צבאות מלחמתו והם כלם עבדיו כן הא"ל כלם הם צבאותיו כל מה שעושים הוא כצויו וכשם שאמר מטט' לשון אהבות כי האם בלשון דומי חשוד וכן קורים לאשה הטובה מטרותיה לשון אים כמו שקורין לאיש הפועל אב ופטרוו כי ג"כ בלשון דומי פטור הוא אב ולשון אפטרופוס הוא אבי קטנים כי הקטנים בלשונם פים ולפי שהא"ל הוא התחלה ראשון למצאים כמו האב לכן בנו העולו הראשון ממנו בלשון אב כי התחלה שפלה אל הנמצאות כמו האם אל הבן ביחס אל האב ולפי שהאם מטטרת אל האב כן זה העולו מטטרת לזולתו הוא הא"ל ולפי שאלישע האמין קדמות טטט' נמשך לו חוה הכחשת פחדו ולזה הלל שבת כמ"ש בפ"ב מחגיגה וכתד' רות והשכל התחתון שהוא השכל הפועל נקרא בלשונם סדרלפון ופי' זאת המלה שהיא מורכבת מוב' מלות סדרל פון ושם סדרל' לאמר על גולם אטום שפחתה צורתו כמו האשה המעוברת שנתפכרש עוד שהארון הוא פוסק צורתו של ראשון וכן השכל הפועל הוא פונה אל החמרים לתת להם צורה וע"א וזאת החיות והנה אופן א' בארץ מלאך א' יש שהוא עומד בארץ וראשו מניע לבין החיות וזהו השכל הפועל שפולתו היא בארץ אחר אשר יוכנו החמרי בעוד תנועת הגלגלים לקבל הצורות כי המניעים כלם משתתפים בזה כמ"ש זהו שהניע ראשו לבין החיות ומ"ש בזה מחברי ת"ק שנה כבר אמרו שהגלגל עומד בארץ וראשו מניע לבין החיות וזהו השכל הפועל שפולתו הוא בכוה מחברו הוא השכל האנושי שהוא שכל כמותו אבל הוא בכוה ממנו לפי שהוא עלול עמו ומ"ש שהוא אחריו המרכבה וקושר כתרים לקונו ר"ל כי הוא השפל שכלל השפלים הנכרלי' שם מרכבתו של מקום כלומר עלונים ממנו ומפעולתו אשר בעולם השפל הוא מתגדל שמו ית' כמו שהתלך מתגדל בכתדו לפי שהוא מוציא שכל האדם מן הכח אל הפועל המכיר לכוונתו ומהללו ומפארו כמ"ש יש' אשר כך אתפאר ונאמר ובי"ט ומי ירע דוכתיה והכתיב ברוך ה' המקומו מכלל דמקומו לית דידע ליה דאמר שם אתגרא ואילו ויתבי בדוכתיה ר"ל כי אין כתרים אלו על ראש המטה כי אין גוף חלילה שאין לו מקום מקיף אותו אלא הכוונה לומר שני דבור אבותו העולם של הכ"ה וכבר שם מוכיחים את השם הנכבד בהללם והכ"ה מקדש שמו ונשלמה הכוונה אליהת כבדוהו העולם שם כפרו של הכ"ה וכבר אמרתי שזה המלאך הוא שרו של עולם שאמרנו עליו שהוא אחר חק' זה נכד הייתי גם זקנתי שאין מי שיוכל להפיד על זה מתחל' העולם וע"ם אלא הוא שנחמד לי עיניי העולם התחתון ואמרו עליו שכשנאמר דשאים ק"ו בעצמם ויצאו למינסים בלא שרכובי' שפתי ואמר ישחם ה' כמצעו ר"ל שכשפעולם הוא מתנבג כמכעו כאשר מדרו הא"ל ול' יתעברו הכחות בהמחים וזהו התכונ' מהל'

תפלו וזאת היא שמחה כשיצאו ספרדים ושרי של עולם אשר נחשדו לז' נתינת הצרות הוא אומר ושמח ה' כמעט
 וכשהעולם אינו מתקנה כמעט ושרי של עולם הוא לז' מלחמה הצרות ברצון הספרדים או הוא עצמו אל לבו
 ואמר על הזכר ובקבה המפסיד סדרו של עולם כן ראוי שיתפרשו דברי הסכמים שישכחם ל השכל כי כל ה"ט כזה חכמי האומות
 הכל נכתב כרמו בדכריהם להבינם כדאיו וגם כפרקו ר"א אחרי כי מיכאל הוא שדו של עולם ואפי' שיש פי' אחרים כמט' רון
 ומר' למו אנהו כתבו מה שגלה לז' וזה שהיטחו לז' חקום להגדר בו כי בעלי הספי' אומרים כי הספי' ה' הנקרא עטרה
 הוא חספ' . והפלוסוף אומרים כי הוא השכל המופל וגם יש המוקבלים שחומרים כי השכל המופל הוא עלול מהם העטרה
 המהנה זה העולם אם הרכבו אלז' התאחרים יהיו חנויים הנבלים אלז' הספי' כי השכל המופל הוא עלול מהם ואם הוא העטרה
 והיו כל הספי' הם המנויים :

אבל

יש חקום פיון כי השכלים הנכבדים הם נכבדים כי הם המלאכים והספי' אינם נכבדות אבל נבלות כמו שקבלו הם
 כי השם המיוחד הוא מתאחד בכחיתיו בלבה אש המתאחד בבוטותיו ומתאבלים כחיתיו מאחרתו כאלו העין הנוצא
 מתוך שחרות שבעין ונבלים אלז' חללו ודחי חריה ובר הנרשע מתאבל מהו וכת המאביל כנאל ואין המאביל חסר כלום כך
 הכ"ה קורם גברא סוס דבר הים יחיד קדמון וכלי חקר ומכלי נבול כלי חסוד וכלי פחד וכלי שנוי וכלי נצמוע והיה נסתר בבח
 קדום וכשעה שהיה קדמותו מושכל קודם לכל הקדומים היוצאים באפלות המתעצב והיה נבלם אפטר לעמוד בעצמו לא היה
 כמו ניכר וכשעלה ברעתו להמציא זה העולם נראה כבודו ונבלה חודו כיחד וברא עשר פפי' שהיו בסתר הסתר העליון ונבלו זו
 אחר זו חכמה ובינה וחסד ופחד (היא גבורה) ותת' ונצה וסוד ויסוד והעשירית היא העטרה והיא קושרת כל הספי' ובה הם
 מתאחדות ביחוד שלם ומשם יפיר עולם המרוד תחנות המלאכים והנבלים והיסודות כמ"ג הפלוסופים וזאת העטרה ה' יש או'
 שהיא השכל המופל לכל הרמכ"ה כתב כפי' התורה ברמו כי העטרה היא מט' רון ולא מיכאל וכן נרדק עומק בעין ומת
 שהגיע כי שכלו הוא ה"ט וה"מ השכליה הנכבדים אינם הספי' והמקובלים אומרים כי מהספי' ה' שהיא העטרה מתחיל
 לעולה הפרוד ומתנים סי' לזו ומשם יפיר דהיה לר' ראשים במלאכים ונבלים וכעולם היסודות וכלשון הכתוב בקרא מניב
 נבל העליון מיכאל והוא הנקרא בשם הדת רחמים כי הוא תמיב נבל העליון המנחה שאר המערכות ומשרה וכן אמר על
 מט' רון שהוא רוח וכותה של ישראל וכבר פי' שהוא מיכאל כלשון סכתוב וזה מט' רון לשון שחיה ג"כ כלשון ארמית וכ"א
 המקובלים כי מיכאל הקבל כה מהסוד שהוא חרת רחמים ובריואל מהפחד שהוא חסד והשכל המופל נקרא גבראל כלשון
 סכתוב והוא חסד"ר ועליו נאמר בכל חקום וס' הוא ובינת דינו ושם מיכאל ר"ל מי כאל כלומר שאין בתינועים מי ששגה המפעלים
 הראשונים יותר ממונו ולו ראוי לומר מיכאל ולפי שהוא הנכבד תכל המנויים אמר עליו במנחות שהוא כהן וחקריב קרבנות לפני
 המוכה לפני הקב"ה וכ"א בחגיגה כי כמו שהכתב לברו הוא כנכנס לפניו ויפנים כן זה התלך הוא המשיג תהלי יותר מאשר
 המנויים ולפי זה הנבל שהוא מניב הוא העליון הנקרא ערבות ואלו כי שם הם נשמותיהם של צדיקים אשר מיתתם חכפרת
 וע"כ תקנו לומר ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון וכן ביארוהו רז"ל במקומות מפורשים בתלמוד ובמדרשות ולפי
 שהוא עליון לכל המנויים והסודים ואשר המנויים והשרים נמסרה להם תמשלת כל הצמים כענין שאמר עז ין ושר פרס ונקראו
 מלכיהם ג"כ שנאמר אלז' מלכי פרס וז' המורה אשר חלקה' אליהן אותם לכל העמים ומיכאל נקרא ה' החשדים הראשונים
 כלומר היותר נכבד שכלם כמו היושבי ר' שמונה במלכות ע"כ נאמר שם ואין ה' מתחוק עמו בכל אלה כי אם מיכאל שרכם
 כי לא נמסרו ע"ש לר' המנויים והשרים השגלים שאינם ויתבס תקום ה' ונזא אתכם תכור הכרז המצרים ונאמר כי חלק ה'
 עמו ואחר מיכאל אינה הסירה לתלך אל לפי מיכאל היא המיוחד שכתרים מי שהוא חלק האל נאמר עליו כי מיכאל הוא
 השר שלו וכמ"ג באלה שמות דבה כל חקום שהיה שם ר' הארז שם היה רבינו הקדוש כלומר שלא נפרד ממנו כי כ"מ נזויה
 שם מיכאל שם היה כבוד הסוכה וה' על ה"ס וירא תלך ה' אלז' וירא את התוך הסנה וכתיב שם ויקרא אלז' אלז' אתה מתוך
 הסנה ויתבאר זה ושם גבראל לשכל המופל לפי שהוא מניב שכל האדם לז' הכח אל המופל ע"כ נקרא אש שכלאר והאיש גבראל
 וז' על יוסף בא גבראל ולמדו ע"כ לשון שהיוצא שכלו מן הכח אל המופל ואחר ומנאלו איש זה גבראל לפי שמדרגה האנשים
 קרובה למדרגתו יותר מכל שאר השכלים הנכבדים ורז"ל קורין לא' המנויים רפאל ודחה שהיא המניב לנבל השמש לפי שאור
 שמשם קבל העל החולום הלום כאמר ודחה לכם ויאלו שמו שמש צדקה ומרפא בכנפיה ואלז' ארלי ונח ארלי קינור יאמר זה
 פפ' הסותפים על המדרגות שתלה אברהם אבינו בנבל המה וכן בא' מדרשים אמרו הוי מניב דמותא חסי אהארי ודחה לכם
 יראו שמי שמש וכו' ואלו המלאכים הם שגשגתו לחברם כמ"ג שמואל ובהשוכר אח הפ' ג' וכן רדק חין מיכאל לנבש את
 טרה ולהניל את לום אלז' הפולותיו לשרד המערכות וכו' במרא אלז' ככ"ר פי' הי' רפאל בעיל את לום ורפאל לרפית את
 אביהם ולז' באו כחום היום כי זה הוא הפולות השמש להקל וזה בא' לרפאת לנחמו ובריואל להסוך את סדי כיו' למסרו
 יסודות וברצון האל בא לשנות עליוה מעשה בראשית שנאמר וס' המפיר על סדו ועל עמרים נפרית וז' וכו' ואמר במדרש
 דבה שמו גבראל וכן קראוהו תרד"ה ע"כ וכן יקרא אחרו אש של גבראל וכ"א כססחים שהוא הריח לחכמה מי שאל וענייה
 סכסכן הכחין לשרוף האומות וכן הוא השליך בחלים בירושלים כמו שראה יוחאאל ונפרשו זה יפא וז"ש בא' מכרכוז ברזל
 מ"ג במיכאל יותר חמ"ג בגבראל ואחר מיכאל בא' גבראל ככ' אליהו כד' תלך המות בח' וכשעה המבספא בא' הנה היפז
 כזה המאמר הוא השכלים הנכבדים וכל מי שצודר ממנו פעולה מה כוח העולם השפל אינה במדרגה הא' אבל יש מי שמדרגתו
 יותר גרונה וצודר פעולתו יותר פשוטה מאשר תחתיו במדרגה ולפי שמיכאל הוא המניב הנבל העליון ותנועתו ה' הדובקת
 ע"כ פעולתו גבוה יותר הפעולות שאר המנויים כי הוא מחדר שאר המערכות ברצון בוראו וגבראל שהוא השכל המופל חין
 פעולתו במדרגת פעולת מיכאל הי פעולת השכל המופל הוא לתת צרות לחומר אשר יבינו אותו תנועת הנבלים לקבל אותה
 צורה וזהו גבראל כהמים הא' הכנת החומר והכ' נתינת הצורה ואלוהו הוא תכלית שלמות השכל האנושי ושמו כד' כי הוא אינו
 יכול לעפעל בחומר הא' כל מה שהוא יכול לעפעל עליו שכל המופל שהוא מערב היסודות כלם ונותן בהם צורות אבל הוא בחי
 על יסוד א' מד' יסודות בפנים א' וע"כ כשהוא מופל בכלם הוא כד' פעמים וזהו אליהו כד' כי הוא חודר אש מן השמים ועלה
 בסערה והוא החודר גשם ובלם אדרתו ויכה את המים ויחמו חמה והנה וכשפחת השמן וכר הקמח שם ארבעים גזר עלים'
 הקיום והחיה כן הצרפית וס' ח' כה' זה התלך הוא כה חומרי כאמרם הוא שטן הוא ז' כהר הוא ת"ה ולפי דעת המקובלים הוא
 כאלז' מכה נבל מורים ונקרא כלשון חכמים ג"כ סאלל מנידת שאלל שהוא הפך הימין שהיא התנועה הסבבית לאדם וזו
 תנועה על ההפך ע"כ הוא שרו על עמו חודש חרוב שהוא המכיל המות ופעולתו הוא ההפך במנוים אשר הם סבת המות
 והקוים

כמו שיראה הפצתו לעמוד אחר עליו שלא יהיה ע"י שלא עברה וכוח הכיר כי המכות שכלו על המצויים אשר זרו על ישראל הם מאת הסבה הא' וכל שאר המצוות הם עלולות ממנו ונתבאר ולא היתה לו ידיעה זו אלא אחר חקירה בחכמת הנמצאות ועמו כדורו מרע"ה ועמד על העיקר והבין דבר מתוך דבר ברקות שכלו וכבר התבאר דקות והכרחי חכמי אדם המטרידים אותו והאם המאות הגשמיים עד שהיה רועה במדבר ארץ לא עבר כה איש וכלי ספק בארץ מקום לרוב דקותו במושבות היה טוב והתענוב הרומני בהרכבו עמו שג"ה ויהי עם עם ה' וכן א"ל האין היה ניוון הווי השכינה שג"ה ואתה מחיה את כלם אתה מחיה לכלם ואף אליהו א"ל לא הגיע לזה אלא בכח האכילה ההיא שלך ה' יום לבר וגם הוקל בעיניו לפרוש מן האשם כמו שדרשו ר"ל לך אמור להם טובו לכם להאליכם ואתה פה עמוד עמדי ולסיותי שלי לא היה מושט אם ישבו וידברו בו ע"כ בסדרה כי אחתו ואחיו כאמר עליו והאיש משה עמו מאד וכ"א המקרא אתה לי ומי יתן כל עם ה' כדאיסם וזה מרוב העוה כי עיניי הנוף וכברו לא היה נחשב לכלום לו להיותו דבק עם העליונים ולזה היה כורה משליחוהו הא' ואמר שלח בא ביד תשלח לכרחו מן הסדרה והכבוד ויקר מקרהו במקום הנכחד ההר חמד אליהם לשבתו א"כ היו למרע"ה סכות להגעתו אל השלמות הראוי לכלי תורה הא' הכנה יגרות הטוב המזב ושלימות הכריאה שב גדולו בבית המלכות לקבות שלמות המדות הב' בריחתו מבית המלכות והתחברו עם החכמים ללמוד החכמות ולהוסיף מדעתו ולהכיר טענתם הד' והיא העיקר הדקות בעינינו הרוחניים וההכרחי התאות הגופניות ה"ה הכנת המקום הנכחד כי יש בזה אל המקומות וכאמר א"ל אוריא ררעיא ריש' מחכים והוא הרין להד סיני ולפי שהגיע נואח המדינה בגלם אליו הא' באותה חרפה הדומה למעמד הר סיני ולרמוז לו כי יש' הם כדמות הסנה כוער באש ואינו מוכחל בן ישראל עם פרעה כעצו גדול ולא כלו בידו ושעל ידו יצאו מתחת ידו וא"ל שילך בשליחותו ושתכלית השליחות הוא לקבל התורה על ידו שג"ה בהוציא את העם מצרים וכו' והתגלגלו הדברים בהקשאת לב פרעה ובהכאת המופתים עד שכטרפה המחשבה אל המעשה והתקבלה התורה על זה הכביא שלא היה כמותו ולא יהיה וזאת היא אמנותו בזה העיקר והכושר בה אין לו חלק למה"כ :

ויש'

לאו' שיאמר אחר שהכנת שמרע"ה בתחלת כדואתו היה שלם בתכלית השלמות שא"ל לשכל האנושי וכן הוא ראוי שיאמין בזה שאם לא היה כמותו שלמות לא היתה התורה נחמת על א"כ חסו זה ששאל אחר עשיית העגל הודיעני בא את דרכיך וארפך לחצן אמר אן בעיניך עמד הראי כל את הכורך וכן היה משיב אחר מ"ת יותר ממה שהיה משיב קודם מ"ת ובה בעת מ"ת שעלה למרו' בה"ש המדרש שמתקאלו בו ה"ס עזר שדמקומו ואחו בכסא הכבוד . ועוד כשא"ל הקב"ה קודם העגל הנה חכמי שולח' יולך לפניך ובהרעה בו אמר לא נתרצה' בו אחר עשיית העגל כשא"ל הא' לך כחה את העם הנה מלאכי ילך לפניך וע"י הדבור אמר תשראה אתה אומר אלי העל אח העם הזה וכו' כלו' איני כמלאך וכי היה חושב להרויח מפני העגל והמטובה חלו השאלות הוא כי האמת שמרע"ה כרר הגיע אל התכלית האחרון מהשלמות בעת הדבור הא' שדבר אליו בסנה ולפי שתכלית השליחות למשה לא היה אלא שצוה העם מצרים לקבל התורה ואן יתכרר לשרים כי הוא שליח באמן כשיראו על הר סיני כמותה מראה וז"ל וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם מצרים תעבדון את האלילים על ההר הזה וכשכלו לסיני א"ל ה' הנה אנכי בא אליך בעצ העבו בעבור ישמע העם כדברי עמך וכו' א"כ כל אותו מעמד וכל אותו הכבוד שנגלה שג"ה בקולות וברקים וקול שופר לא ה"ל למשקול הסופר שלמות על שלמותו אלא לעם לרעת כי הוא שליח באמן באשר היו רוחים שהיה נבש אל הערפל אשר שם הכבוד והם עמדו מרחוק וזאת היא קנאת מ"ה כי סיוותו משיב השנה קרובה על השנתם עם סיוותו בעל חומר ראויה הקנאה ולולי צור' אלוהי וזהו האמן פני כסא לא היה ראוי להסתחיים אלא שתעתיק נפשו ממנו ותעוב הנוף ותדבק עמו וז"ל התיירא אני שמה ישראלים בהל פיהם וכשראו כ"ו כפאתם להם כי הוא ככוח באמן לה' כה"ש זה כפ' ואתחנן :

וענין

המלאך שנתרצה בו קודם עשיית העגל ולא נתרצה בו ל"ה"ר ושאלה הודיעני בא את דרכיך וכל אותו ענין הוא כי בת' יום הראשונים הרטיחו הא' שישלח לפניו מלאך ששמו כשם רבו הס' פירין לשמרו בדרך רי שם מטט' מורה על המורה וכו' ע"י עזרו מיהאל וזהו שם אל המיניע הגלגל העליון והוא העלול הא' אל העלה שיש' אשר הל המניעים והל אשר מעלה הם עלולים ממנו וע"י זה המלאך יגרש מפניהם הכנעני במופתים גדולים מסניו הטבעי אשר הם נעשים ע"י זה המלאך והוא שהוא משרד המערכות בלב כי הוא המיניע בגלגל העליון החקיף בגל ודבר פ' כי בכל מקום אשר הוא מוביל שם הכבוד השכינה ולא א"ל כי אעלה בקרבך וכו' תפני' מרע"ה אחר שלא נחמד למלאך אחר לא לזה ששמו כשם רבו והואיר לשרא לשאוב לקול זה המלאך אוהיה יתירה כי עם היות זה מעלה גדולה לאומה גם היא ככנה גדולה כי איני רותה ממדה פיו זה המלאך למחרא פי א' מהשרים האחרים כי אינן בני כפרה הממדים את פיו לפי ששמו כשם רבו ושהינה עמו ולא ישא לפעשכם הממרא את פיו וכשחטאו בעגל היו ראויים לכלייה במש"ל עלובה כלה זונתה בתוך חופתה שזיו רוחים בעיניהם מראה הכור ה' באש אוכלת בראש הסר וכשעה קלה בקשו להם מנהיגי יהיה להם במקום משה כמס' קול עשה לנו אלהים וכו' כי זה משה האיש וכו' וכשראה מרע"ה מדה"ד מתוחה כנגדם התפלל עליהם קודם רדתו מן ההר להאריך האף כה"ש וימירו את הכורה וכו' ויאתר לשמורם וכו' להשיב חמתו מהשחית וידר מן ההר ורן את כל העובדים אחר אשרך את העגל ושבר הלוחות וא"ל ועתה אעלה אל ה' אולי אספרה בעד שטאתכם כפרה גמורה ואו א"ל ה' לך כחה את העה וכו' הנה מלאכי ילך לפניך הבטיחן ששמלאך אשר שמו כקרבו ילך לפניו עד אשר יבכסו לרץ ולא יותר כי בהיותם בדרך ההוא המסוכן צרכים לתופתים מפורסמי ע"י זה המלאך והא' א"ל לך עלה מוס אתה והעם וכו' ושלחתי לפניך מלאך וכו' ולא הבטיחו בברוש העתמים במלאך אשר שמו בקרבו כי לא אמר ושלחתי מלאכי אלך מלאך וכשלא היה עם מלאך אשר שמו בקרבו לא היתה עמו שכינה וגם בסוית המלאך ששמו בקרבו והוא בסויתם בדרך לא הבטיחה אלא כדי שלא יכלו בדרך אחר שלא יעלה בקרבם ומפיהם שתתלק שכינתו הגלג' מהם וז"ל כי לא אעלה בקרבך ונתן טעם זה כי עם קשה ערף אתה מן אכלך בדרך וזו שפי' כי אע"פ שהליכת המלאך אשר שמו בקרבו עמה היא מעלה גדולה בסוית השכינה עמו אבל גם היא סכנה גדולה לעם קשה ערף. הי הממרא את פיו היא סכנת כלון ע"כ כשחשע העם את הדבר הרע הזה והוא סלוק השכינה והתאכלו או אחר לזושה שיאמר להם כי למוכתם הוא זה וז"ל אתם עם קשה ערף רבע א' אעלה בקרבך וכו' וסלוק שכינה טוב לכם אבל הודיעו עדיכם מעליכם כאשר אחר עשייתם ולא תחזרו והתאכלו ארעיה הם אעשה לכם ולא פני' חסו אשר ירבה לעשות להם אם עינכם אז כפרה אחר התקובה ואז נתעורר מרע"ה ואמר לשי' ראה אתה אומר אליו וכו' את אשר תשלח עמי ר"ל מי הוא זה המלאך אשר שמו בקרבו אם אחר כי מדברר

מגן אבות ח"ב

כ"ו כי אתה סלקת שכונתך מביננו ולא ישיב ראונו זה כי אתה אמתת ידעתיך כשם שהיוויר יתר על האבות ט"ל ואר"ל אברהם
וכ"ד ושמי' וכו' ואחר שדעתנו בשם שהיוויר אין מן סראו לטלף שכונתך מביננו וגם אמתת כי חכמתו חן כענין ער שדרת
בעב הענן לזכר עמי כרי שימינו כי לעולם ולזלי חכמתו חן בעיניך מה היה לך שימינו כי או לא יאמינו כי ואחר שאני גדול
בעיניך כחמימות חן איני צריך למלאך אמרנו כינו וכיניך כי איני שכל כפעל כא' מהתלמים ע"כ הודיעני נא את דרכיך אשר
אתם הכין להנחות בה העם הזה ובשם שהיוויר שדעתנו ארעך גם איני להדבק כך אם אנטרך בהלכות הדרך למופתים שאשעש
בלא חמנעות המלאך אמתת חן בעיניך שימינו כי העם הזה כאשר הכמתנו וז"ל אונק' ארעמי כען ית אורה סוכך ואר"ב
דחמך כלומר הודיעני הדרכים אשר אמתת בשם העם שזה דרכי חסד לנצח מן המדבר הזה ועתה ארע אהבתך אותי כי אתם
דבק כך וגם העם הזה כבר לקחתם כחלום כמ"ש להם ולתם תהיו לי ומלכת כהנים וגוי קדוש ואחר שזה עמך ונחלתך אל
תסלק שכונתך מהם ולא תמסרם ביד מלאך או א"ל ה' המלאך ח"א' אשר הכמתו חן בו וא"ל לך כמה את העם הזה הנה מלאכיו
ילך לפניך הוא המלאך אשר שמי בקרבך והוא מלאך עמי כמ"ש ומלאך פניו הושיעם והוא מטט"רון ומיכאל :

ובן

דעת החכם ראב"ע וכתב כי הוא בכבוד מהאחרים כי כתוב עליו א' השמים הראשונים שפי' א' כמעלה לאותם ששם
ראשונים כמעלה בן היושבים ראשונה במלכות וכן פירש' ומלאך פניו הושיעם מיכאל וקרא סורא טר פניו כמ"ס
שהוכיר כן ר' בן אלישע כמ"ס ברכות והוא בני' עור כי הוא שתייר ועור והתלמים יש להם שמות הרבה כמ"ס כי נבדיל
שמו אטמו"ן סג"רין פס"קין וז"ל פני ולכו כמ"ס ופניך הלכים בקרב אבל שכונתו הנבולית לא סלק לבמרי עמכם אבל איני לך
העצבך ורנן בהלכות זה המלאך עמכם כי ע' אשעה לכם מופתים תפורתמים כמדבר ולא הכמתו עתה כשיכון הכבוד עמכם
כאשר בתחלה ונס לא הכמתו זה המלאך יגדש העממים אלא שילך לפניו כדרך או א"ל הודיעני כי זה המלאך אשר לך
לשמינו הוא מלאך פניך אבל אונה הכמתה שלימה כי אין זה המלאך אלא להנחותינו הדרך כי כן אמתת הנה מלאכיו ילך לפניך
וזה אינו הולך לפניו ידעתי כי לא תעלנו הוא אבל עקר שאלתי היתה שתלך השכינה עמנו כאשר היתה ער עתה עמנו כי
במה יודע איפה כי חכמתו חן בעיניך איני כמו שהכמתנו לנצח חן בעיניך ועמך שהוא הנני הוא אשר חלקך ונחלתך הלא
בלכתך עמנו וגם בברשת העממים לא תמסרנו ביד מלאך לסיית כשאר האומות תחת ער ונפלינו איני עמך מכל העם אשר
על פני האדמה כי כן הכמתנו והייתם לי סגולה מכל העמי' או א"ל ה' שגם את הרב' הוא אשר דברת אעשה כי מלכד פני אשר
לכו לפניך אלך עמכם ואשרה שכונתו ביניכם וז"ל גם את הדבר הזה וכו' כי כן הוא כאשר אמתת אחר אשר חכמת חן בעיני
וארעך כשם וז"ל לאותו חן שאמר לו שאם מטט"רון שמו כשם רבו א"ה פלח לים והשיבו הוא שאסילו בפרוקא לא קיבלים
כלומר לא רנינו שיהיה שליח אמרנו בונו לא שילך השכינה עמנו ומ"ס בנח"כו ואם אין פניך הולכים אין זה הפסוק על השכינה
ויהיה להם להביא הפסוק האחר שנאמר ובמה יודע איפה כי חכמתו חן בעיניך וגו' אלא שר' אר"י לא רצה לגלות אל המין כי
עמי ולכו הוא המלאך פניו וזה תוקיים כל ימי תשע בלבד כי כן א"ל גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי חכמת חן וכו' ולא
אחר כי חכמתו חן בעיניך הוא חן בעיניך כמ"ס כי חכמתו חן בעיניך וכו' וזה המלאך אינו ער כשרי האומות אבל
הוא השכל המועיל שהוא שר' של כל העולם וחמה לא היה צריך לזכר היה שכל כמעול כמוהו וכשעת מר"ב ה' נבלה ליהושע וא"ל
יהושע הלכו אתם אם לזרניו והוא השיבו איני ער ככא' ה' עתה באתי ופי' ז"ל וא' איני הוא שכחתי כימי חשך דרך ודחה אותי
ולא רצה שילך עמו וכ"א שאל גמפר לשר כל ימי חמה וכו' ויהי חמה וכו' שמת חמה חור אותי ער למקומו ואחר שהורה האל למשע ט"א
תסתלק שכונתו מוטראל רצה לבקש מהא' שיסחרם מכליון לפי שהם עם קשה עורף והשכינה הוא אוכל' כל חמרה פי הש'
בקשה ערפו ע"ז הראוי נא את כבודך י' יהיה עת רצון להפגול לפניו להתנבט עממה כמדת רחמים עם היות השכינה כונתם
וענין שכן השכינה בטראל הוא שהטבתה הא' היא דרכה עמך דבוק נסחר ככליו ונבלה במחלה וענינו כבוד ישיבוש החושים
אבל הרע"ה בקש עתה ראויי הכבוד לן לכרו בלגוי שכינה וענין בלגוי שכינה זה הוא שמו שיהא חשיב כל הכמנצאות השג'
שכלית מהשכל אשר למעלה ממנו וכן ער המקום אשר יעלה בו ציור השכל האנושי שיראה לו בדרך פלא דומה כהשגה מוחשת
ער המקום אשר יוכל האדם להשיב כעודו בעל חומר שאם היתה השגה יותר זכה ויותר היתה כפדרת נפשו הובשו ודבק עם
פרוחניות כמו שאם היתה העין רואה מה שהוא דך יותר מהשמש היה נפסד חוש הראות וקרא זה כבוד ה' כי הוא רובמת העולם
העליון המתלמים ורוחניים וכסא ומרכבה ורקיע ואופנים ובלגלים וולת זה ההנצאות העליונות שהם קיימות בעצמם ונק'
כל זה כבוד ה' כאשר נבדלו כל שמושי המלך כבודה וכן פ' בעל' הכבוד וה' שיבקש חמה נמנעות לראות האל עין בעין
יורה שזה פ' הראוי נא מה שהשיבו וז"ל איני אעביר כל טובי על פניך גילה לו כי כל טובו זה הכבוד שרצה חמה לראות ופז
הש' הוא מוכחד הנמצאות כמו שטוב האדם הוא מוכחד נכסיו וענין זה הוא שהוא הכמתו להעביר לפניו רובמת העולם היוחנ
מתחלתו ועד סופו וזה במחלה דקה בתכלית הדקות והושר ושכחיות ואינה בשמית לבמרי ואינה השגה שכלית מנווירת כלתו
מוחשת לבמרי שלא יקיפה תקום אבל היא רובמת האור העליון הננו המוקף במקום וזה קשה חזר לציירה אינו שלא הסבוחו
ולא ירע תהותו אלא מי שהשיב אותו וכבר אמר הפלוסוף שאין כל מה שקשה לזיירו כוב והתק"ס כתב רובמת זה אבל דבורו
חשיב על המדברים ברכי סלוק ההגשה ותהיה זאת המראה רובמת העולם שרוחני כמו שהתקן בעשה רובמתו ואין ביניהם
אלא שואת הרובמה כהשגן הוא מובשמת עבה ישיבוש החושים וזה הכבוד הוא בתכלית הדקות לא ישיבוש אלא כעלי הנשמות
שוכות בתכלית הזכות שהם קרובים להיות שכל כפועל ואשר אינם כואת המדירה מהם ישיבוש השגה מובשמת דמיונית ויקרא
שכל כבוד ה' ויש כבוד למעלה מכבוד ויהיה ערך השגה אל השגה בערך חשיב אל חשיב כי הקרוב לסיית שכל נבדל כהשגה
ישגה קרובה להיות נעדרת הגשמיות ושאר הנכחיים ישיבוש קרובה למושמת ונק' כבוד ה' כמו שנקרא הארון ה' כמ"ס ויהי
כפסוקי הארון וכו' קומו ה' וגו' ולא זה נס אונק' כי כמ' שמונא בכתוב ענינים נוסים אל הגשמות מיחם אותם לזה הכבוד
ואו' יקרא דה' כי זה הכבוד הוא ממונע בין הגשמות והעדר הגשמות ויש לו פנים ואחרים כי הנמצאות הראשונות הקודמות
כמעלה הם קרויים פני האל ואשר אחר אותם הנמצאות כלם קרויים אחרים וכו' הוא ברובמת העולם העליון שרוחני וולת האל
וע"ז כספרי שיעור קומה אר' כל הודע שיעורו של יוצר בראשית מוכטח לו שהוא בן העה"ב ואינו ועיקבא ערכים בדבר זה
והנה ר' השיב העולם שרוחני כמו שנו' בפרקי היכולות וכבר אמר הוא ראיתי אכתריאל יס' ה' נבאות יושב הכרובים
ואמר ישמעאל בני ברכני וכן רע"ק אמרו עליו שנכנס לפרדם ועלם בשלום וירד בשלום והם נכנסו ערכים בדבר זה לכל מי
שירד זה השיעור אשר שיער אותו ויצר בראשית בשעת הכריאה והשיב הנמצאו' כלם ח"ך הם משתלשלי' האל' שהוא בן העה"ב :

אמנם

הסדרות כצדק שכלי וזאת הסגולה השכלית ככר הדיע אליה מרע"ה אבל רצה לראות רוממות וזאת הסגולה כעניו
השגה דקה מאד לא בטחית ולא נעדרת הנשיות ועל לו אני אעביר כל טובי על פניך הוא הכבוד רוממת
הנמצאות בלם שגאמר עליהם וירא אליהם את כל אשר עשה והנה טוב מאד וכאחר כמנצח הרשעון וירא אליהם את האור כי טוב
והנצחיות כי בעבור כל זה הטוב על פניו יקרא בשם ה' לפניו וזהו חזקת רחמים וממנו נאלמות שאר המדות שהם רחום וכוון וכל
האחרות שאמר לו בשעה שגבר זה הכבוד וכמדת רחמים יחזק וירחם למי שראוי שתדבק בו מדה זו ולא יכלה על זהו מה
שהשיב האל למרע"ה בשאלת הראי כי את כבודך אשר היתה הסוכנה למשה לבקש מהאל בשעת ראותו הכבוד לרעה על ישראל
ולא יכלה אותם ואחר שהורה האל למושה להעביר כל טובו על פניו אמר שלא יוכל לראות כלו אפס קצתו יראה וכלו לא יראה כי
כמו שהשגת האל היא כמנצת כבודי שכלי ולא תביע ההשגה אלא עד הנמצאות השופעות ממנו והם הנכבדים הרוממים כן לא
לגיב הראות בזאת המראה שהיא רוממת כבוד האל אלא עד מקום שהוא רוממא לאחר הכבוד אבל מה שהוא רוממא לפני הכבוד
לא ישענו הראות כלל כי כמו שהנמצאות העליונות הם מדרגה מעלה ממדרגה כן זה הכבוד הוא מדרגות לפי שהוא רוממא להם
וסוף המראה הזאת איכה בתכלית הדקות שהראות אם תשוב אותה תפער הנפש מהנפך ותדבק ברוממים וזה המקום הוא
המכונה בפנים ועל"ה לא תוכל לראות פניו ולא תוכל למחול אפי שכינתו כי כינה שכינה בשם זה הכבוד ואשילנו בזאת
הדוממא אינו השיב כל הנמצאות השופעות מהאל אבל יש נמצאות שכן שאלו הציור השכלי הדיע לאמתת מהותם אי"פ ששיב
הנצחיות הן בזאת הדוממא לא יוכל לראות מה שהוא רוממא להם ועל"ה פניו לא יראה ורקדתי לא יתחזק ורקדק הרמב"ם ז"ל
כן ולא עלה על דעת לעולם שחיה בקשת משה בראיית האל לא פנים ולא אחרונים ח"ו אבל כל לו הדברים הם דוממא לנכבדותיו
זת ונקראו כלם כבוד השם הקודמים כמעלה קראם פנים ואשר אחריהם נקראים אחרונים וראיית הפנים כמנצת ועל"ה לא
תוכל לראות פניו וירא יראני האדם וחי ויארץ אלמלא נשתיר במערה שעתיד משה וליהו כמלא נקב מחם סדקית לא היו יכולים
לעמוד לפני האורה שגאמר כי לא יראני האדם וחי ועל"ה אלהיו ועתה לא ראו אור בהיור הוא בשחיים וכו' מכונן וזה יאתה על
אלה מרא הוד כל' כשרוח הצפון היא הנשבת רוח זכה כוהב אין אדם יכול להסתכל באור השמש כ"ס כזה האור הנקרא אור
השכינה כי יש עליו מורה הוד והבר אל מובלת אור של מעלה חכמה ועל"ה למה דרמיוס דומים לפני השכינה לדר בפני אכוכס
וכ"ה הכל בפני שמה כחן הקוף בפני האדם שמה בפני חוה כקוף בפני אדם חוה בפני אדם כקוף בפני אדם אדם בפני שכינה
כקוף בפני אדם ואדם היו כ' תפוחי עקביו כשני גלגלי חמה כפ' חזקת הכתים וכ"ה במדרש קהלת תפוח עקביו של אדם ר'
חכה קלסתר פניו וחלילה שדרכו הם ז"ל בא"ה ולא ימשילו בו כלל אבל שדרכו כלם נאמרו על זאת המראה שראית למרע"ה
בזאת הדוממא וא"ל האל כי הוא צריך להשגחה יתירה שלא יהיום אל מראה הפנים ועל"ה וזהו בעבור כבודו ושמתוך הנקדית
הגור ושכחי כפי עילך עד עבדי וענין הקף הוא מה שהוא בזאת הדוממא רמיוס הסף כי כמו שיש לו רמיוס פנים ואחרונים כן יש לו
רמיוס קף וזה הרמיוס יהיה חונף בין מראה הפנים למשה עד עבור מראה הפנים ואו יסיר זאת החגיגה ויניח במראה האחרונים
ועל"ה מאמר ותמונה ה' יבוש ופי' ז"ל זה מראה אחרים ובעלי הספירו' אומרים וראית את אחורי עשרה המכנים אותה בשם ה'
ופניו לא יראו ת"ת המכנים אותה בשם בן ר' אותיות וכוה הענין תפרש פ' רדוי נח וראוה שהוא רמול הנמצאות כלם והרא"ב
ז"ל סוכר שפ' כאמר נעשה אדם ככלמנו בדמותו כי האדם הוא רוממא ל העולם שראש הוא חסכן השכל הוא רוממא לעולם
המלאכים שהם חסכן הכבוד והלב הוא רוממא לעולם הגלגלים שהם חסכן הרוח החיוני והטרפש תפסיק בינו וכין הכבר שהוא
רוממא לעולם ההויה והספד ועל"ה כן האדם עולם קטן כבד פי' הרמב"ם כל זה כס' המורה בח"ה חמנו וסס כיאר כי אע"פ
שכל אלה הם כב"ה כמו שהם באים אבל לא נקרא עולם קטן לא האדם לפי שיש בו שכל מנסה כל אה הכחות כמו שהאל הוא
פבת כל אה הנמצאות ממלאך ובלבד ויסודות ומורכב מהם ומ"ה ז"ל על מ"ה וראית את אחורי מלמד שהראה הקב"ה למשה קשר
אל תפלין ר"ל כי כל העולם נקש' זה כזה משתלשל זה גוה מהאל עד הצורה האחרונה שכמנצאות השפלות והיא גורת המרבר
הוא האדם והשלים שכן מכיר את בוראו אשר ישראל הם הסגולה הנכבדת כזה הויון ולחם היתה כוונת הכרואה ועל"ה תפלין
רקב"ה תה כתיב כמו ומי כעמך ישראל גוה' בארץ כי בו הם מתאחדות כל הצורות ומשתלשלות מהעליון ל אשר תחתיו עד
האדם והאיש המיוחד שכוה המין הוא ישראל וכוה ההתאחדות הוא האל א"ע"כ כממשלמנו כותבים בתפלין שלנו ה' אלהינו ה'
ה' כן הוא משתלשל ונקשר כל הנצחיות עד ישראל שהוא גוה' התאחדו בו כל הצורות והוא דבק ביחודות של האל ואחר שהורה
האל למשה להראותו זה הכבוד והנע' תמנו ראיות הפנים קיים לו מה שורה לו וירד בענן כשאר ירדות שלא היו משיבים הזאת
הירידה כי אם הענן ושומעים הקול חמנו וקרא בשם ה' כמ"ה וקראתי בשם ה' לפניך אז עבר זה הכבוד שגאמר ויעבור ה' על
פניו ויקרא ות"ה ועבר ה' שכינתו על אפיו ואו קרא ל המדות מידי עברו לומר לו כי מדותיו הם הרחמים והמכבד רחמים
חמנו כשיוחל עליו בעם מהאל מפני עבותותיו וישוב עליו וירחמנו ויחננו ויאריך אפנו וישאר המדות הכל לפי כורך השעה למי שיפור
הכעס ושיעור השוכס ואו השתחווה משה בקיריה ל הכבוד כמו שאנחנו נשתחווים ככה המקדש מפני שהוא מיוחד לעבוד כו
האל וכשהיו ישראל משתחווים לעמוד הענן כשהיה יורד עתה אהלנו לרבר עם משה שגאמר וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלנו
וכן השתחווה משה בקיריה בעבור א פניו זה הכבוד ולפי שא"ל האל שהוא יחון וירחם לאשר ראוי שתדבק בו מדה זו שגאמר ויחונתי
אח אשר חמון ורחמתי את אשר ארחם ועתה כעבור הכבוד קרא כל לו"ה מרות בקבלת רזל מפני זה התפלל משה בקיריה
והשתחווה ויגבר שהלך השכינה עמם כאשר היתה עד עתה ולא תסתלק מהם כמ"ה כי לא אצלה בקרבך ועל"ה אם לא מצאתי
חן בעיניך ה' יגד נח ה' בקרבנו כי כן א"ל האל כי מצאתי חן בעיניו ולא אמר לו עתה אני ועמך כי כבר ירע כי האל לא יורנו
כוה לא כל ימי חיוו באשר פי' ואם מצאתי חן בעיניך יגד נח ה' בקרבנו :

ויש

תפרשים אעפ"י שעת קשה עורף הוא ואין צורך לזה אבל א"ל אחר שיעיתי כי מדותיך הם רחמים צריכים הם שתהיה
שפוכת עממה לפי שמה עם קשה עורף ואם תעזוב רגע א"ה יחטאו תפגע בהם מדה"ר ואעפ"י שהחטא יותר גדול
לפי שהשכינה ביניהם וראויים לכלייה ועל"ה אמרתי מתחלה לא אצלה בקרבך כי עם קשה עורף אתה פן אכלך בדרך כי אין דומם
החודר בתוך כפליטין שלו לנורוד חון לפלטין שלו אבל שמדותיך הם רחמים אם החטא הוא גדול רחמיוך יותר מדוכים ע"כ
צריכים אנו שתלך בקרבנו כי עם קשה עורף הוא ותמיד הם חוטאים וסלחת במדת רחמיוך לעינונו ולחטאתנו ולא אמר לפטעינו
ואם מדת האל הוא נושא עון ופטע לפי שרעה מרע"ה לכלול עצמו עממה לא רצה לומר ולפטעינו וחלילה לו להיות עם פושעים
כמה שהם כופרים בעקר אבל כשאר דברים אפשר הוא כי אדם אין צריך בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא וכבר נכתב עליו יען
לא האמתים בני ועוד בקש תשלי שיקח ישראל לנחלה זש ונחלתנו ושיהיה חכל נחלתנו כמ"ה והם עתך ונחלתך ואחר העם כמר
לנחלה

מגן אבות ח"ב

למקלנו וזהו שלא יתקור לפר כחצר שלוחות וזהו ל"ל סוף סיכרות כרית עמו על הדברים הלם שאם יתקור תפלתו ולא יתקור
היום נשענת יראה לו ארת כי כשעשה תפלתו כשיעשה נפלאות עמו גבר כל ישראל שיראו אותם כשיעשה נפלאות אחר לא יכדורו
בזה בכל הארץ וכלל הנשים וזהו קרון עור פני תשה אשר היא כורא הוד ער שכלאר עליו ויוראו מנשת ליו זלם וילת כל העם
אשר אתם בקירכו וכו' אשר אני עושה עמך וכה תשה לזה הסוד הנורא מראות אחרים ודברך בפניו דרך פלא כרכון האל אמר
לך מבטוח באור שחמה וזהו קרון משה על פניו לבטח כמו שאמר האל הנבון שלא היה כדאי לנסתתם בו לא בעת הדבור וכו' וכו'
ל"ל בת' חיות כחה גדול כחה של עכירה מצד שלא השאר בלאה ומלאה כבוד ה' כאש אוכלת ולא היו מודיעים ואשר שחטאו
לפניו וכלי המשל לא היו יכולים להסתכל שכלאר ויוראו מנשת ליו וחלקו גועט מזה האור וכה בו יושב שכלאר ונתת מסודך
עליו ואלו הסודך ולא כל סודך פני תשה כפני תמה פני יושב כפני לכה תקנים שכלאריו דוד אמרו חזו לאותם שפנה אליהם
לאותם פלימה ולא כפרד תמוז וס הקרון ער יום חיותו שכלאר ולא כס לחה וכמו שדברך בעור פני חלק מזה הכבוד שער על
פניו כשנמדדה נכסו מנופו דברך כנפשו ובה בלחן מזה הכבוד אשר לא ישיבוו העינים ולא יניירו סככל ועל מרע"ס לא פת
לא עומד ותשמה ר"ל אש"ם שבוו הקרום נקבר אבל נפשו הטטהוה היא חששת למעלה כדכוח רוחני מתקור כי פד אותו חסך
המבדל ואם הים כמרע"ס חסך דק מאר כי אף כהיותו דוחו בקרוו הים סכל כפועל וכ"ס בעלות דוחו למעלה עם כחות
המלאכים אשרי לילוד אשה שוכה לכל זה :

ראדקן שפתיש כל זה הימין יעלה לנו שראיית העינים נמנעת מהזה שאמר יעזים ואלהה את ה' יושב על כסא רם ונשא
וקלה נחשה רבן של נביאים באמר לא תוכל לראות את פני ואם השגס וו היתה במראה הנכואם לא יקשה כלום כי
שבה המדמה הוא מראה לנביאים דמיונות ואח"כ הכח השכלי שיעב עליו וס ומראים הנכואה ל זה הוא סדמין כמ"ס עמום כס
קראינה' הנה נכב על חמות ארך ואחר שאמר כס הראני גלה בי מראה וו הנכואה היתה וא"כ היתה מראה וו של יעזים לא
יקשה לנו כלום כי לא היתה מראה וו של מרע"ס הנכואה לא כמעשה גמור כמ"ס יושב הסתפק במראה וו של יעזים אם היתה
שמראה הנכואה ולא יקשה כלום אז אם היתה במראה העינים תמה ויקשה מאד אמרו ואלהה את ה' אחר השגס הכסוע כי לא
ידאני השגס וחי וחכמי ישראל אמרו כי הנשה דן ליעזים אש"ם ששה איכו יתקו כדעתם לל להריגה הנכואה שקר שמכחש דבר
תורה אבל הם לל אמרו כי לא היה מכחש התורה ה"ו ותרנו כזה ואמרו כי השה דאה באסתקלרוה המאורס ושאר הנביאים ראו
באסתקלרוה שאינה מאירה פני' אסתקלרוה היא מראה של וכויות כנון אותה של וכויות שנותן חוקן בין עיניו כשהוא חסתכל
בדברים קדים ויחס א"כ הסכל שבין השה ליעזים כי השה דאה הכבוד הוהו בתחלת האור ולא היה יכול להסתכל בו אבל
יעזים לא ראה באותו דקות כי יש דק למעלה דק ובכבוד למעלה הכבוד ע"כ יכול להסתכל בו וזה גולה ופה וכן פ' הנביאים
לל וכויקרה רבה אמרו מה בין מרע"ס ללאר הנכואה רבא אמר כל הנכואה הוא מתקן תשע אסתקלרוה ה"ד ומראה המראה
אשר ראיתו על גבר כמר ומרע"ס מתקן אסתקלרוה א' שכלאר ומראה ולא בחודות ורבין אחרי מרע"ס ראה מתקן אסתקלרוה
המוחשפת שכלאר ותחנות ה' יפיש וכל הנביאים מתקן אסתקלרוה שאינה מוחשפת שכלאר ואכתי חוון תרבותי וביד הנביאים
אדמה ע"כ" וסוף נפלא מאד כי הם ביארו לנו צמה סוכרל משה מאמר הנביאים ודברו רבי יהודה עם הקורן נכבדים אבל
ראייתו תפסוף א' שיותר נכבדת יורם על שלמותו כדקדוק לשון השסוך כי לא היתה כוונת השסוך מה שדקדק ממנו זה השלם
ולא דרך השמחת וזהו ש"ס פסקוף א' פ' לשון דאיה והכ' לשון דכוס ע"כ דקדק זה השלם כי יחוקל שער אוכות נבו אתו כוהיתם
כמ' ראוות מתקן א' אסתקלרוה וזה כי היה שכל ככה ורדך למוציא טעויות אותן חן הכה"ל המועיל והוא הסכל העשירי העולה
מהשכלים הנכבדים של ט' מיעים גלגל התקוף וגלגל המולות וו גלגל י' כובכי לכת א"כ הם לו אסתקלרוה השפסוקות כינו
וכן כבוד ה' הנכואה ולזה אמרו הנכואה ט' ראית אבל מרע"ס היה שכל כפועל לא היה נרץ ל סככל הסוכל ער שאמר
עליו כספדי שאמר למלאך במקום שאני בכנס אוך נך רשות ליכנס וכלמרנו מאר אשרי השה שכתב למקום שאין פלאך ושרף יכול
ליכנס וסבואו ראים לזה וירד ה' פסין ויתושב עמו ס ולא היתה כינווכין הנכואה לא אסתקלרוה א' הוא שכלו ששים כפועל תפעי
ע"כ לא אמרה בו לא דאיה א' ומראה ולא בחודות ומס"ס אם יהיה נביאים ה' במראה ליו אתודע לא אמר אלהה לא אתודע
במראה הלושה ע"כ אמר בלשון קבה לפי שהיא חלושה מתקן א' מראות ורבין הודיעו הכדל מאר כי אף בעת שהשיבו הנכואה
היות שכלם כפועל ולא היתה עם א' אסתקלרוה א' לא היתה מוחשפת כי היה מתעבר כה עוכו מתרם היו בריכים אל הכה
סדרמה כמ"ס וכיה הנכואה אדמה ומרע"ס היה דואה אסתקלרוה מוחשפת הוא הסכל הנקי החמרות כמ"ס ותחנות ה'
עיוס וכתחלת השפסוף באמר ומראה ולא בחודות וכשאר נכואים באמר במראה אליו אתודע בחלום ארבר בו וכו' באמצעות כס
המדמה ועטין מועמד הר סיני קודם שחטאו באמר וידאר את אלתי ישראל ויהיו את האלהים ועיניו זה לא הוקשה לשים אדם מבוז'
כי סדכר דועו כי היה זה במראה הנכואה ולא ראיה חמש כראיית משה שכלאר לל לא תוכל לראות את פני גלגל אותו מועמד בא'
פני לא ראיתם כל תמונה וכו' וכבוד אשר כראה השם אינו כבוד אשר שכל משה ואמר הראני בא ארץ כבוד בני יש כבוד למעלה
מכבוד והכל לפי סככת המקבלים והכבוד העולה עם לישראל לא היה אלא כדי שיאחינו הנכואה משה שאמר השה אנכי בא אלך
כעב העין וכו' וס כך יאחינו לעולם והכבוד העולה עם כבר פיחה אותן התורה שהיא אש כוערת ונ' מחונות מקיפים בו
חסך עין וערפל וזה היו משיגים בחוש הראות ולפי שירד עם זה הכבוד היו אסורים להתקרב אל המקום שהוא כי היא ארמת
קדש שקדשו הכבוד שהוא אלא כ"א לפי חדרבתו והיו עם ג' חדרבות חדרבת העם שכל עליהם והנכבדת את העם וכו' ולו
היתה השבתם חפוטת כי שמעו י' דברים שכל קול דברים אתם שומעים ולא השיבו השבחה אחרת ובאלו ידיו סכנס כמס"ס אם
יוספים אכחו לשחוט וכו' והמדמה שיותר גדולה היא חדרבת מרע"ס שכתבם לנכים מנ' מחונות שכל ומשה גש אל סערפל
אשר עם האלהים וזמן שלא עכבו עליו המחונות לכא אל מקום הכבוד שהוא המישה כן לא עכבו העינים החמרים מלציע צויר
שכלי כל אשר ככה החנוטי לצייר כי אותו המקום שכלם עם הכבוד הוא חמיש אל האדם להשגו השבות דוחקות וכפי שיעור
הקורבה השמית למקום שהוא הוא שיעור ההשגה השכלית ועל אותו קרוב אמרו שכלם למרום כלו' עלה צוירו השכלית למרום
ומ"ס כראותם השבתו הגדולה אחר זה ילוד אשה כצל חומר הוא אוך השיב כשנתנו ורצו לשרפו בהכל פיהם שתפרד נפשו
מנופו ותדבק ליהם וליו השיעור האלהי שאחו ככסא הכבוד זלם לא ירדה שכינה למטה מו' ולא עלה משה למעלה מו' כי הכבוד
הוא חלק רשות לעצמו ולא ירד ער למטה כהר להניח מקום פניו למטה למטה ומשה לא עלה ליו לא למטה מחומו ומ"ס שהרבין
הב"ה השמים ושמי השמים והניעו על הסר שכל ויש שמים וירד ר"ל שהכבוד שהיה על הסר מביע ער השמים כלו השמים
מונעין עליו כמ"ס ושאר בוצר כאש ער לכ השמים והכבוד היה ינחמן השמים תוך זה הכבוד ומס"ס היו שומעים אותו כמ"ס

מן השמים השמייעך את קולו והמדרגה האמצעית היא חדרת דרב ואביהוא והם אצילי בני ישראל והוקנים ועצו צמי ישראל וכלל
 ספק אע"פ שמדרגתם היתה המועפת בין ב' הקצוות חדרת מרע"ה העליונה ומדרגת העם התחתונה אבל לא היתה שזה כי
 האמצעי יש לו רחב וכבר אמר אהרן מחיצה לעצמו והכניס מחיצה לעצמו וכן הוא פשט הכתוב שאמר ועלית אתה ואהרן עמך
 והכניסם והעם לא יקרבו הנה ביאר כי העם לא נתן להם רשות לעבור המצב וכמ"ש אע"פ שהתוכן כאלו ועלית אתה ואהרן עמך
 ככר הדביל מחיצתו ואמר וכנס תהא לכדור אל ה' וחס לא יגשו והעם לא יעלו עמו ונאמר אהרן במחיצה לעצמו רחוקה ממחיצת
 תהא והכניסם כלי ספק לא היו עם העם כמו שנראה מפשט הכתוב שאמר והכניסם והעם אל יקרבו אבל אינו נראה כן עשרו
 אחר הכתוב וגם הכניסם הנגשים אל ה' ויתקדשו ונא' ג"כ ואל תשה אחר עלה אל ה' וכו' ואלו ג"כ הם מחיצה לעצמם שאלמר
 עליוסם והשתחווית' מרחוק ונעצרו בני ישראל מחיצה לעצמם נעצרו בני ישראל מחיצה לעצמם והם שכבסו לפרדם ויבאו
 אהרן מחיצה בפ"ע גרב ואביהוא מחיצה לעצמם וקנים מחיצה לעצמם נעצרו בני ישראל מחיצה לעצמם והם שכבסו לפרדם ויבאו
 מתכן כי תהא כנכסו בו ולא יבא שגא' לך אחר להם שובו לכם לאהליכם ואתם פה עמור צמדי העם לא נכנסו לתוכו שגא' השמרו
 לכם עלות בחד ונבנע בקצתו האמצעיים נכנסו ויבאו ואע"פ שהיתה כניסתם שזה בשלום לא היתה יציאתם שזה בשלום וזו
 כמו רע"ק וכן עואו וכן וזאת ואלוהי אחר ואשר הים כרע"ק שכנסו בשלום ויבאו בשלום הוא אהרן קדוש ה' וכו' מ"ש על רע"ק
 שגא' עליו הכואבי אל בית הוי' וכו' נכחד אהרן קדוש ה' להיות כ"ג להכנס לפני ולפנים ואמר הים כבן עואו שהניח ומת הם
 גרב ואביהוא כמ"ש על בן עואו נא' יקר בעיני ה' המותה לחסיריו כי קשה בעיני האל מיתתם של צדיקים לא שהלכת הים
 שיתוהו שגא' כי לא יפאני החרם והי וכן פי' רש"י אל כי נא' על גרב ואביהוא שהיו ראויים להיות אלוהים ותומוס נא' תמוך ואורך לאיש
 הסודך וענין סניף ומת לפי דקות העין הסכלי הוא שרמוק ממחיצתם ומדרגתם היו רוצים להצין ולצניי ציור שכלי מה שלא
 שניעו בו הכתם ונתקו הכחות החמדיות תהם ונדבקת בפעם כדוחקים כי הפכל האנושי יש לו גבול והרונה ליכנס לפנים
 ממחיצתו כלי ספק ואפס ול"ס בקרביתם לפני ה' וימותו ואלו' מתתו פס על הקרובה כלו' שהקריבו את זיה כי השכו שגא' היו
 צריכים אל סיוע לשי להוציא מה שהפכלם מן סכה אל הפועל כמו שקטורת שהיא ריח כבד וסך ריח כפועל פי' את והקריבו
 את זיה ואמרו כי הם יביאו את זיה והיא הכתם יליא ליהם סיוע לשי והיא את של הפלה ושקפתם כי הסיוע לשי לא תהא סכת'
 ראויים לזה ומתו בנ"ט בהשוא ויבוא רסוס ררים בהשגל ונפק בורא פגמיה דחשגל ואכלתיה ונתנו טעם לפי שהיה ויבוא
 וכו' תהא ואבחרך מעשה הכרעה אל' אכתי לא קשאי וגם גרב ואביהוא לא הביעו ליהם תהים הכתם רצוים ומ"ש שסודו הוראם
 בפני דבן הוא בי עשו עצמם לו' שהם ראויים להשגת תהא רבן עזר שהיו או' מתו וימותו ב' וקנים לו ונכניסו סודו אנו ואתה
 וכו' איה גרול בעיניו בלתו צריך להכירו ול"ס שלא נטלו עצם זה מזה וכמו שכן עואו לא עסק בפריה ורביה ונתן טעם מה
 אכשה ונפסי הכרעה כדורה סן גרב ואביהוא מתו ויבכו לא היו להם ביטעו להשיע למעלת אליהו והר"ד קודם שיחטא שיאמר
 סחיס ולא היו השתדלים לקיום סתן ו"ס שתינו יין כדכנסו להיכל שהיו השתדלים בקיום גופי' לכד כי השכו ויבאו קיום ולא יצטרכו
 לפריה ורביה לקיום סתן ול"ס ויחוו את האלים ויאלכו וסתו ומ"ס החסודי בגדיהם שהיו החסודים לשלמות לא הביעו לשלמות
 אכיהם ועליהם נא' זא אצילי בני ישראל ירו ויר' ו"ס שהיו ראויים לשלמות יד לא שהמתין להם שלא לערכב השמחה ומ"ס
 ויחוו את האללים ר"ל ג"כ כי החזון אשר הביע להם לא היה חזון שלם כמחשבתם שעלו למדרגת תהא שהוא בהנה חזון השכינה
 בהשגתו ולא אכל ושתה ת' וים ואלו אכלו ושתו כן פי' ר' הלוי:

ואחר

שתיים כבן וזאת שהצין ונפגע הם הוקנים שגא' עליהם ויראו את להי ישראל וזאת רבליו כמעשה לכנת הספיר כי
 בלא ספק אע"פ שהכתוב ספר זאת המדרה היתה שיה' למשה ואהרן גרב ואביהוא וע' מוקני ישראל לא היתה
 השגתם שזה כי כמו שהיתה השגת תהא שיהם עתם בכרלת ההשגתם בן אהרן גרב ואביהוא לא היו שיהם כלם בהשגת זו אבל
 כ"א קבל כפי הכנתו שהיה העיר הכתוב שהאצילים היו ראויים לשלמות יד ולא יבא' בן על האחרים הא למדת שאין השגתם שיהם
 וכלם ראו את להי ישראל בא' כפי השגתו אבל סוף המדרה שהיה כי ראו תחת רבליו כמעשה לכנת הספיר היתה א' הוקנים וחז'
 שיהם תהא שיהם עתם בואת המדרה וגם לא אהרן גרב ואביהוא וכן דעת הרמב"ם אל וסיו' לו הוקנים במראה הויית כבן וזאת
 שהצין ונפגע וענין הפגיעה כאדם שרונה להכנס לפני ולפנים ונפגע הדברים שעכבכוהו ונאמר בחזן וכמ"ס עדין כבן וזאת
 בחזן ונא' עליו דכס הצאת אכול ריך פן תשכעבו והקאותו כי אם ויכל אדם ממנה יותר גדלו לא ויפלו אבל ויבאו כי אף
 מה שכבחו לקבל לא יקבל כמו מי שמתקבל באור השמש שיהסך ראותו וימנענו לראות מה שהיה יכול קודם הכנתו בשמש וכן
 המחיל סר"מ אל לא שאמר שזה נא' על לישע אחר ובגמ' לא נא' לא על בן וזאת וכן אירע לכן וזאת שרצה להצין יותר ממה
 שהיה חובן להשיג ולא עלתה כידו ונאמר בחזן וכן אלו הוקנים שרצו להשיג השגת יותר שלמה מהכנתם ולא השגו כי הם השגת
 פחותה והם כמי שרצה לראות המלך ועכבכוהו מחיצות כמו חשך עכן וערפל ולא ראה לא מה שתחת רבליו ומראהו לא הביע
 למראה ויחוקל אכל הביעה למקנתה כי גם יחוקל צפה במרכבה והצין מתוך עין וערפל ואם מתלקחת כמו אלו הוקנים אבל
 לא נפגע ביה הוא הצין בכל מה שהכניסו אגשהו ראה דמות על ראשי החיה קריע כעין הקרח הנורא ומתעלל לרקיע כאבן ספיר
 וכן הוקנים ראו כמעשה לכנת הספיר ות"א אבן טובא וכן תר' ונתן אבן ספיר על יחוקל וכירוש' ב' לולב סנול א"ר תיאש'
 כבכל כתיב במדרה אבן ספיר במצרים כתיב כמעשה לכנת הספיר ללמדך שכשה שהאבן קשה מהלבנה כך שעבוד ככל
 קשה משעבדה של מצרים ויראו בעצם השמים לטוסר כמו שראה יחוקל קריע כעין הקרח הנורא וכמו שיחוקל אחר שראה זה
 תחת להי ישראל שגא' היא שהיה אשר ראיתו תחת אלהי ישראל וכן נא' הוקנים ויראו אה להי ישראל ותחת רבליו כן פי' הרמב"ם
 והסב"ם עמו הדב"ן וע"כ שהינה השגת וקנים ונפגעו ולא נכנסו להשגת מה שעל אבן ספיר שהיא דמות במראה אדם וכעין
 שהשגל וענין השגתו לפי דעתו הוא כי הם השיגו כי למעלה מהלבנים יש בעצם השמים לטוהר ולא שהים תהם והוא האור
 העליון שהוא נכנס שם והוא החלל שכן הרקיע למים העליונים וכן נא' בהשגת יחוקל דמות על ראשי החיה קריע לא קריע תהם
 וכמ"ס כאלו ובעצם השמים לטוהר שאין בו עפירות כלל אבל וזאת ובהיותו במורה כן אחר בהשגת יחוקל על זה הרקיע במראה
 אבן ספיר והוא שהים העליונים וכמ"ס בחלל שיש בין מים התחתונים לרקיע יש בין קריע למים העליונים הוא הקום דמות
 הרקיע שהוא כעין הקרח הנורא ובעצם השמים לטוהר והוא האור הא' הנוון שם ולכנת הספיר שהוא כעין לכנה והוא אבן ספיר
 כמ"ס ותהי להם הלכנה לאבן וכי' פי' התיבה הוה הראב"ע הם המים העליונים שהם חומר כלי צורה כמו הספיר שהוא מקבל כל
 המראים וכן פי' הרמ"ז ולפי' שזה המקום הייחד עליון שבממצאות בשמיות הוא וכלם שלמות במעלה מהמצאות רוחניות
 ומניעיהם הם עלולים תהא עכ"א יחוקל שראהו דמות כמא' וכן ראוהו הוקנים תחת רבליו כמו הדום ושתה גם בזה ה' יחוקל'

מגן אבות ח"ב

ויתר חסוקותיו כי הוא השגה יתיר גבוה מהם במדרגת גבוהת כפי על הדרום והשפירף שתחת הרגלים ולפי האומר
שנפרעו באש תבעדה וסוכיהו ממ"ט ותבעד אש בעדתם ואין עדה אלא כהדרין ויהיה עונשם כמו עונש נדב ואכיהוא בשרפה
לא שהמתין להם שלא היתה הנצתם כהנצת נדב ואכיהוא :

ואשר

היה במעלת אלישע אחר שקצץ בנטיעות ויצא ללרבות רעה הם הכהנים הנבאים ל' וחס נערי בני ישראל הם
הכבודות כמו שלא פי' לנו איכות השבתם לפי שלא היתה מומין אלו כי אלן השיבו השנה שלימה ויש שלא הניעו אל
זה השלימות אם מפנימיתה אם מפני שנבע אבל אלו קצצו בנטיעות ויבשו השטחים ולא הוציאו פירות כלל כי כפרו בעיקר
ואמרו ב' רשויות הם כי האמינו אמונה גמורה בי און נמצא וולת הנמצאים המוחשים ומניעיהם והאמינו כי מניע הנבל העליון
הוא הראשון והו' מט"ט'רון שנתן לו אלישע אחר אלהות ואמר ש"ח שתי רשויות יש ויצא ללרבות רעה ונטה לתלות בשמין' כמ"ט
אל שבעה לאותה זונה והלל שבת בעקירת פוגלא וברכיבה כמ"ט אל לפי שפער בחדוש העולם אחר שהאמין בכ' רשויות כי כ"ה
הוא חסבולות ואת האמונה הרעה והאלו הכהנים האמינו כי המניע הא' הוא האלהו וא"כ המניע זה הוא הראשון א"כ ישתתפו בו
כל המניעים כי כלם הם שוים כשהם מניעים וא"כ יש ריבוי אלוהות והכהנים שהם הכבודות האמינו זה וקצצו בנטיעות וחס
השטחיו ישראל בעגל ודבר זה רמזוהו אל שאמר ראש ראיתי את עמי עמי א"ל הכ' למטה משם אתה רואה ראיה א' ואני רואה
ב' ראיות אתה רואה אותם בא' לטני ומקבלים תורה ואני רואה הןך הם מתבוננים כי שאני ווצא בקרוני עלי שאתן להם התור'
שכ' דכב אלהים רכותים אלפי שכלן וסומטין א' מהפטרמולין שלי דכתיב ופני שור מהשמש לארכבעתם ומכעיסין אותי וסומטין
בלשון ר' מולין פדרות כמו מולאות של בית ר' והספה כי האמינו כי המרכבה היא האלהו וכפרו ברכוב והו' קצוץ נטיעו' לישע
אחר וחס הר"ן איש שקמו על משה וא"ל כי כל העדה כלם קרושים כלומר לא השבתם ויתר חמה שהטנו אנחנו ואלל בכורות היו
והם שכפרו בזה העקר שאמנו בו והוא להאמין בכוחות מרע"ה והוא שאלל טלית שכולה תכלת חייבת כניצות או פטורם וא"ל
חייבת וא"ל חוט א' פטור טלית שכולה לבן וזו שכלה תכלת למה לא תפטור את עצמה ואת היתה כוונתם שכוין שמניעי הנבלל
שהם כמו תכלת שהתכלת רומה לים ויש רומה לרקיע הם השכלים הנגדלים מה צורך להניח חוט א' של תכלת וזו היא הסכה הא'
די להם במציאותם ואין ריבוי לכה אחרת וכן ש"ל אל ש"ל בית מלא פגרים חייב בחוזה או פטור מן המוזהו וא"ל חייב וא"ל
התורה בלה מאתים וע"ה פרישיות ואינן פוטרות הכית וב' פרישיות פוטרות הכית ואת היתה כוונתם כי אמרו אכחנו ר"ן איש
ולכל י' חמנו יש אלהו' כי זהו הריבוי הא' שראוי שיקרא עם ואכחנו בין הכל רע"ה איש כמו התורה שהיא רע"ה פרישיות ואין
אכחנו מאתמים באותה סכה הכרמות כפ' א' של חוזה והיא יחוד ה' ולא כפ' הכ' המיוחדת לישראל כקבול על התורה וזש להם
קחו לכם מחתות כי אני רובה להראות לכם כמותת כי אין לנו אלא א' וחובת א' וכחן א' ולא ישאר אלא א' ועל נאשרו כי כמו
שנפרעו נדב ואכיהו' מפני הנצת המנב ליבנם לפנים מחניעתם כן אלו נאשרו מפני שהניעו הנצב לנפסוד בעיקר וליבנם לפנים
מחניעתם להקריב קטורת אש לא צוה אותם וזש אל' הם סמות נתן להם בתוכו שבו נאשרו נדב ואכיהוא והיא הקטורת וזה
והאמונה הנכריה שהאמינו כמו שמתו נדב ואכיהוא מפני אש וזה ואעפ"י שלא היתה מיתתה שוה בעונש כמיתת נדב ואכיהוא
הן אבל היתה שוה בענין סודות נדב ואכיהוא באש וזה ואלו בקטורת וזה כי בכר יצא מה ששכלם ככה לטועל נכרים

ודעת ור :

ובמ"ש

אל שעל לישע אחר כאמר ל' תתן את פיד לחטיו את כשרך כן אלו כתבו את פיהם לחטיו את כשרם וקצף הלאים
על קולם וחבל מעשה ידם לא תקבלנה הקטורת שהקפידו ונאשרו ובמ"ט על אלישע אחר שצלה עשן מקברו כן
אמרו על בלועי קרח שהיה עולה עשן מקום בלועתן הרי השוו בהם בקניצת הנטיעות ואעפ"י שג' כתות אלו מתו נדב ואכיהו'
בקדבתם והוקינם בתבערה ועדת קרח בכליזה כמיתות הוכרלו כי נדב ואכיהוא פבעה בהם מדה"ד תכף והוקינם המתניכה
להם ועדת קרח היה פנשם קיים הכל במשפט ישר לפי השבתם והרמב"ם אל' השב כי האמר בהם ויראו את אלהי ישראל ותחת
דגליו נאחר בהם ויחוו את האלהים היא השבת נביאים ודברים סותרים הם :

ואחר

שישכבו כל זה יפה אשלים ל' מ"ט כי שאלת מרע"ה באמרו הראינו נא את כבודך היתה כרי לראות בראיה דקס
דוגמת הנמצאות כלם כמו שהיתה במשכן דוגמא מוחשת ומפורסמת והנה התורה נלתה בפי' כי הסוכה כעשיית
המקדש היתה לשכון ככורו כינינו שאמרו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וזה שהכבוד שהיה בחר סיני לנינו כל העם שיהיה
עמהם כשעם משם ושיהיה מקום מוכן לקבל זה הכבוד הנגלה המכונה בשכינה וזה מעלה גדולה אל העם כי כמו שהשבתם
היא דקה עמהם כנסתר שיהיה זה הכבוד זביליו שכינה במפורסם כמ"ט מהפער שבת העם שמתנו כי אתה ה' בקרב העם הוה
וכ' ושיהיה הדיבור למושה מתוך זה הכבוד כמו שהיה הדבור בחר סיני מתוך הכבוד השוכן שם ולא וכתה האומה לזה הכבוד
לא כהיתה כתכלית השלמות ועל כפדר מהם זה הכבוד בבית ב' שלא שרתה בו שכינה כמו שלא היה ביניהם כבוהא ולא אורים
ותומים ולא ארון ואש של מעלה כי לו הסבולות לא ירובקו באו' לא בהיותה בתכלית השלמות ועל אין השכינה שורם כפחות
חכ' רכותי וכ' לפים מיטאל והסכו לזה טובה ה' רכות לפי ישראל והעקר בזה ברוב עם הדרת מלך ומ"ט יחיד העוסק בתורה
שכינה עמו זהו דקות השבתם כסדרת אבל גילוי שכינה לא יוכה בו יחיד אלא ברבים כמרע"ה ושיבו קצת מזה מי שהם
למעלה ממדרגתו כהיותם ככרלים ההעניינים הגשמיים ודברים כרוחניים ולא בכל עת כהשה וכפי שיעור הקורבה למעלתן
יהיה שיעור הכבוד הנגלה אליו ע"כ אל' על פיכחם בשעה שהיתה דה"ק סורה עליו היו פניו בוערות כמראה הלפידים ואמרו
על ר"א הגדול שכשהיה דורש כמ"ב היו קרומותיו ונצאות בקרני משה ואין אדם חכיר בין יום בין לילה וכן על הנדריקים אמרו שהם
דומים לפני שכינה ככר בפני אבוקה ואמר כמ' תהלים ובספרי שהם מדרגות בזה וסמכו זה בראיות שהפסוק מהם בכדקים
ומהם כששנים ומהם כוזה הרקיע ומהם ככוכבים ומהם כלכנה ומהם כממרת ב' ה'וכבתר' בתרא אמרו כן ועל המדרגה
העליונה אמרו רבין ואיהויו כזאת השמש במדרגתו והכל לפי שיעור שלמותם ולפי שהכבוד הזה הוא בתכלית המעלה אל העם
היה ראוי שישכון במקום שהוא דוגמא לזה הנמצאות בכללו ע"כ נצטוונו לפשות משכן על זו הרומחא ולפי ששנינו האלהים
אין ראוי שיהיו בלתי משוערים ע"כ כמס לנשה הכל בשיעור מובלל וכמדה מודקרת שלא לפחות ולא להוסיף וכמ"ט שור ע"כ
בין הכית הכל בכתב מידה' עלי השכיל ואל' כי בכית ב' נעשה המובח משוער ע"כ חגי' זכירה ומלאכי כמ"ט דבמ' בנבחי'
זכפ' כסוי הדם ופרישי השיעורים אינם תפורשים למה הם רומים וקצתם ביארו לנו אל' כי הארון בארכו ורחבו היה כשיעור שלושו'
כמ"ט כ"כ וקומתו שיהיה עשר טפחים עם עובי הכפרת כדי שתשרה שכינה מלמעלה מי' טפחים כמ"ט כמרא מוטם
והשלחן ארכו ורחבו כמדת להם הפנים וקומתו אמה וחצי כחצי קומת הארס שהוא ג' אמות והמובחנות לפי הצורך ליהם ואין
כלל

בכל לו השיעורים רחוקים לנכנינים נפתרים וולת כ' שיעורים נראה שיהיה רחוקים לענין נפתר כי מצינו התורה במקומות אחרים שמתרת לו השיעורים מספר הי' ומספר הכ' :

ועוד

כבאר לאיזה ענין הם רחוקים ואלו מספר הי' גם התורה היא שומרת אותם וזה מורה על החרוש והטבחה ממנו שהיה ביום הז' אבל שאר השיעורי' הטרחה ליטב אותם הוא בעיני מכוון כוונת' לא כוונה בהם התורה וכ"כ כשיעורי' ובהמספרים שאינם מעבדים כבניעים וכמתורים ופרחים והנה זה המסכן שיעורו הא' הוא ק' אורך וו' רוחב והיה נחלק לב' חלקים כל חלק כ' על כ' והיה חוקף כל זה השיעור בקלעים וככ' חיצונים היה מוכח החיצון וכיור וככו והיה מובנה לאורך וק' זה המקום הצר המסכן וככ' פנימיים היה האל מועד כי בן פי' אל בערכוין והוכיחו זה אלפון הכתיב שאמר אורך המצר ק' באמה ורוחב כ' בכ' והאל מועד היה ארכו ל' אמה ורחבו ו' אמות וקומתו ו' אמות מכוסה ביריעות הפרשות על הקרשים והיה באמצע הרוחב כשאר ממנו לכל צד עד הקלעים מהימין והשמאל כ' אמה וכן מאחורי המסכן עד הקלעים כ' אמה ולפי שמוכח החיצון היה באמצע המצר שהיה כ' אמה והמובח היה ה' אמות ארכו וזה' אמות רחבו והיה אוכל מאמצע המצר לנד חוץ אמתים וחצי והכתיבים המשתתים במוכח היו אוכלים ג' כ' שיעור מה לנד חוץ וא"ל ביותר מאמתים וחצי ע"כ מקום הכתיבים במשתת המוכח עד הקלעים אשר לפני המצר היה כ' אמה וזה לדברי האומר כח' וזכרתי במדת המוכח דברים נכתבין אבל לדברי האו' מאמצעיתו הוא מודד יבא הדבר פשוט כיה' אמות של מוכח הנמדדים מאמצעיתו היו כלות כסוף ל' המהצר וכשאר מהקלעים לנד גורח כ' אמה כמצי' שהקלעים הם רחוקים מכל זה במקום המקדש לעבודה כ' אמה לשני הפאות להוסיף קדושה ומורא אל מקום הכבוד להבדילו משאר המקומות שלא יקרבו שם ובת"ש למשה אל תקרב הלום ובאהל מועד שהיה ל' אורך וו' רוחב היה הארון כשליש הפנימי שהיה ו' אמות ארך וו' אמות רחב וו' גובה ושיא התכופה היותר רחב שבתוכות בשיעורה וכשניים ועל הארון היו הכתובים ובתוכו לוחות הברית ושיית הערבות מפסקת בין זה החלק למה שנשאר מהאהל שהם כ' אמה ובאהל שכ' אמה כי' אמות הפנימיות היו שם ג' כלים חמורה כו' נרותיהם בדרום לנד שאל הכתוב כי הארון היה במערב והשלתן ועליו שתיים מערכות מלפני הפנים שש המערכת בצפון לנד ימין הכתובים לפרדת רחוקים העם ובאמצע רחוק מערכות ו' אמות היה מוכח הקטרת כו' קרנות להקטיר עליו קטורת בבקר ובערב ובשאר י' אמות פנימות ומכרי' המסך כיניסם ובין המיזבחה וכ' ריחו למדור זה המציאות בכללו :

והנה

נחלק זה המקום הלוקה א' לב' חלקים כ"א כ' על כ' המצר המבולה והאהל כמו שזה המציאות המוחש הוא נחלק עולם היסודות המבולה חליבו טבעו ועולם הנלבלים שלמעלה מהם נפתר מדיעתינו ולא השגנו ממנו כי אם מעט כמ"ש שחמים שהים לה' והם באהל שאל' וימתחם באהל לשבת' וא"ל קרשים רחוקים במשכן ככוכבים ברקיע וזה החלק המכוסה היה בו כתמלת כניסתו ו' אמות פנימות כמו שיש ו' אמות לפנים מהפרוכת וכ"ל במחנות מחצו בית ולפנים היו מוכחים ומי שאמר משלוש בית ולפניו היו מוכחי' אינו חולק על זה כי הוא מוכח בכלל הפניות סי' הפנימיות כמ"ש שזה והיה הסודר בזה כי הי' אתו' האמצעי' שהיו שם המנוחה והשלחן ומזבח הקטורה הוא דומה לרקיע שבו חמה ולכנה וכוכבים ומזלות כמו שפ' שם המבדיל בין מים העליונים למים התחתונים וכבר אפרו כי כמו שיש חלל בין מים התחתונים לרקיע בין שם חלל בין רקיע למים העליונים ולו' אמות הפנימיות שהם בתוך האהל הוא החלל שבין מים התחתונים שהם בחצר בכיור וככנו לרקיע שהוא מקום המנוחה והשלחן והמזבח הפנימי . ובאחורו מקום הוא המזבח הא' ושאר פניו להורות כי הוא נמצא חומר בלי צורה אבל קבל הצורות היסודי' שהם בעולם ההויה וההפסד שירע עליו המצר כי שם מוכח ארמנה הוא יסוד הארון וכיור הוא יסוד המים והוא מבולה לאורך יורה על יסוד החיור ואש תמיד תוקד על המזבח יורה על יסוד האש והמזבח יש לו ד' קרנות להורות על ד' צורות קבל זה החומר והם צורת הדומם וצורת הנימח וצורת החי' וצורה האדם והיה זה המקום פניו להורות על המציאות זה החומר הא' המופשט מכל הצורות המוכן לקבל כל הצורות והיה א' בתוך האהל כי ענינו אלהי לא יושג כי אם בשל וי"כ היה שם חסך מבדיל בין אלו הענינים והענינים החמריים אשר בחצר להיות השבת אלה אלהיה והשבת אלה טבעיה וה' אמות האמצעיות היה השלחן בצפון לנד ימין הכתובים היה הארון במערב כדי להרחיק מעבודת שמשו והשלחן היה לנד שמאל כי הוא מורה על גלגל המזלות שהם כ' מערכות שש המערכת ו' פנימים וו' רחוקים ודבר זה מוסכם מכל הראשונים והאחרונים הי' יש"ב צורות מקבוצ' הכוכבים קרויה כל צורה מול' וכן הובירו ז'ל בגמ' ברכות יב' חולות כראיה כנגד יב' שבטים ויהי' ר"ה ובה' ערכוין קודים אותם בשם מיוחד טלה שור תאומים ס"אב מע"ג א"ד כי נח כל הראשונים הסכימו בקריאתם באלו השמות וכן בפרקי ר"א וכן בס' יצירה והיותם עמם לבונה וכה' להקטירה להורות כי הם עליו כפי שיה' בנוף כמו שהקטורת בעל דוח בנוף הלבונה ונמצא על האש והיה השלחן לנד ימין פיוס הגלגל הוא המקיף ו' רוכבי לכה ומכריחה להתנועע בתנועתו ויש בו ריבוי כוכבי ע"כ הוא היותר נכבד שבכלם כמו שהיון הוא נכבד יותר מהשאל' ואלו סדור הלחם שם לו' כי מונות האדם שהם תלויים בחול' אם ישאל הם עושים רש"מ לעבדו כב"ה לא ירעיהו ה' כפשה וכמ"ש כל ההן שחניעו כפול אוהל' ושבע ומשבתל לחם הפנים בטלו כמה טובו' מישראל בעומותינו כמ"ש בסוטה והמנוחה כו' נרותיה המאירות אל עבר פניה היתה בדרום לנד שמאל הכתוב כי עמו שמעלת גלגל המזלות יותר גדולה מעלתו ו' כוכבי לכת בין היה חדרו השלחן לצד ימין מהמנוחה שהיא כנגדו' כוכבי לכת לנד שמאל וכן גלה לנו הרמב"ם שאמר וכתת את השלחן מחוץ לפרכת' ואת המנוחה מוכח השלחן הורה כי המנוחה היא מקבלת שפע מהשלחן ולזה היתה נכחו ונס הדבר זה מוסכם מהראשונים ואחרונים שו' כוכבי לכת הם וגם ר"ל בין הם אחרים וקראום בשמותם שז"ס חכ"ל כמו שהוא מוזכר באחרון משבת ובפרקי ר"א ובה' יצירה וכן בברכות ויצרונים הוכיחו זה ובענין סדורם הסכימו כולם שיש לכל א"ל גלגל מיוחד לפני שיש לכ"ל תנועה מיוחדת אבל מי הוא למעלה מי הוא למטה לא יוכלו להכריע בכלם סדורם היאך הוא וגלגל נכבה הדרומו עליו שהוא למטה מכולם ושבתו הוא העליון ואחריו צדק ואחריו מאדים וכזה איך שפך אבל בשמש ונוגה וכוכב לא יוכלו להכריע בסדורם כלום אבל בטלמוס הויג' הנודע מסביר שהוא כשמש באמצע לפי שהוא הכבד שבכלם וכו' מקבלים אורה מהמו ומתייחסת תנועתם לתנועתו וראוי לכבד להיות באמצע כדי שיקבלו הכל כבוד ושפע מהתקרבות לוו וע"ז הדעת שחכו רוב האחרונים וכן רבי שלמה ז' בביורו בין שדרו בתפלתו הנכבדת כתר מלכות אשר כראש על מה שסודר מהתפלות אבל יש מהאחרונים שסדר נוגה למעלה מהשמש וכוכב למטה ממנו וזה עשה רא"ב בע הויג' שיתישבו ו' הדברות על זה הסודר וכן כתב הרמב"ם ז'ל כי אלו ככר ז' אל ציא"ל היה או' כן . ויש מי שסדר שמש תחת נגה וכוכב למעלה מהירח כי כולם מסכימים כי כוכב תחת נוגה וכן עשה הרמב"ם בספרו הנכבד כרי שיתישבו לו הויות היסודות מהכחות השופעות מאלו הכוכבים כי הדבר נראה כי הירח מניע יסוד המים יורה זה גורל הנהרות בתוספת הירח והשמש מניע יסוד האש יורה זה תוספ' החום

מונן אבות ה"ב

הסוּם בארבעת הימים ומיעוטו בקיבוצו והוּה' הנאמרים שהם כ"ב מניעים יסוד האור ולפי שני התנועות שבהם וככותם פעמים נראים מהמרים ופעמים נראים מאחרים פעמים נראים לזמן פעמים נראים לדרוש ע"כ האור מקבל הצורות מהרה ואינו שומרם ובלבד הסולות מניע יסוד הארץ ולפי שהוא האור התנועע כי אם הלך א' בק' שנה ע"כ הארץ היא חמרת התנועה וכן אומר כי כפי מספר הכוכבים בגלגל המלאת הם מספר הנמחים והמשך לזה מרכבת יחוקל שהיה לה' ד' פעמים וכן ע"כ ד' משיות היו במולד :

ונראה

שהדעת הנכון בזה הוא דעת בטלמיוס היוני שהיה מניחו באמצע או בזה האחרון שישים השמש למעלה מהירח כלן הפק שאין טעם להפסיק בין קונתו וכוכב בשמש הנראה שחמתי ישראל כשתפקו כב' דעות אלו אי זה מהם האור לקבל כידוע הוא מרכבים אל שני מערכי יש לו גבולה על שאר כרות שהוא ערות לישראל שהשכינה בישראל שנותן בה שמו כמדת חכמותיה וממנה היה מתחיל וכה היה הסיים כמ"ג ע"כ שבת והחכמה נחלקו אם זה הכר המערכי הוא הכ' שהוא מערכי לראשון כשהם מוכחים מורה ומערכ כמ"ג ביומא או הוא האמצעי שפי הכר הוא נוטה לזר הארון וישו מוכחים כפון ודרום זהו החלוקת כמנחות אף החמורה מונחת מורה ומערכ או כפון ודרום וכראה שרעת העולה מהתלמוד הוא שהיו מוכחים מורה ומערכ טכן הוא סתם משנה בת' תמיד וביומא חי טובה כדשון המורה ככנס ומצא כ' כרות מורחיות דולקות ודאי שהכר המערכי הוא כנגד השמש ולרכבי האור כפון ודרום היו מוכחים יהיה הכר מערכי הוא הכ' למורה שהוא הראשון שמוערכיים ודאי להקדימו כמעלה לשאר המערכיים והוא כפלא מאד שיפול בין חמתי ישראל בדמות אלו המחלוקות שכלל בין אלו המעיינים ויורה כי המורה רומת לזה :

והדעת

היחד מיושב בזה הוא שהשמש למעלה מהירח שלא להפסיק בו' כוכבי לכת הנכוכים כי כן אמר סתו' הללוהו שמש וירח הללוהו כל כוכבי ארץ כמ"ג למעלה והוא דעת סתם משנה ולסודות שהם בעלי נפש בגלגל המזלות היה מדליקה כי הכנסת היא כר גבוה שב' נר ה' כשמת אדם ומוכח הקטורת היה נתון באמצע הכית כנגד הארון ולא היה מפסיק בין המורה והשלחן אבל היה משך לזר חוץ לסודות כי מהכחות השופעות בגלגל המזלות וז' כוכבי לכת ממונים היסודות ונות הוי' מהס' ד' צורות כמו שמוכח הקטורת יש לו ד' קריות שהם מתאחדו' כולם בארם שהוא בעל נפש בכח הדגוף כמו הקטור' שהוא נותן ריח אחר כליותו באש וכשתצא מהדגוף היא מתדבקת עם העליונים ובאשרה קיימת בקיום העליונים ולזה היה מוכח הקטורת מכוון כנגד הארון וכנגד מוכח הנשמת אשר בחוץ כי אם הארם יגיע ל' השלמות המכוון בו ידבק עם העליונים המכוונ' בכרובים אשר על הארון ואם לא יגיע אל השלמות ויהיה ביקר ולא יבין נמשל כשחמות דמיו ונשרפו כמוכח וכסוף זה החלק האמצעי מאהל מועד היה הפוכות שמדלת בין הקדש ובין קדש הקדשים והוא דמו לגלגל ס' שהיא ערכות והוא מתנועע תנוע' א' ככ"ד שעות והוא סתם היום והלילה ומכירים כל הגלגלים אשר תחתיו להתנועע בתנועתו הוא מקיף ככלם וכן סדרו בטלמיוס ובעל תכונה חדש' וכן סדרו הר"מ ז"ל ור"ס'ן בכידול והראב"ע אבל בין רעד סדר בגלגל המזלות הוא המקיף בכל זמנעו על שוש ארסו שאו' שתכלי' הגלגל הוא בשכיל הכוכב ולהניח בגלגל כלל כוכב שקר והר"ל ז"ל שפע דבריו וקנאשו דבריו והשתדל לאמתו וכל טענותיו בזה יסתלקו כמ"ג כי ז' מולות אינם בגלגל א' שהוא בגלגל הכוכבים הקיימים לא שהכוכבים הם הם נוצרי' כעין נשמת קלל והגלגל היומי העליון ממנו הוא ספירי מקבל מנוצות על אותם הצורות הנראות הם ז' מולות ומאותם הצורות הנראו' הם שופעו' כחות כזה העולם השפל וכן מן כוכבי לכת הם נשפות צורות כאור צד שאומרים כי משכתי נשפית צורת וכן שחור ומפנה צורה בתולה יפה וכן משאר הכוכבים הנכוכים והם נשפות לשרים שהיום כאור אשר עז' קטורי כשמי' ירועים וכשפעות ירועות ובאכשמי' ירועים ובדרכים ירועים הם נעשים הכשפים כמו שהוא ידוע בחכמת הגנדרומוסא :

ועי'

אזל יוכחו לשרים לא אלוה לא דיון שהם תבפוסים כמעשה ירי כלו' שהם ווכחים לכוכבים אלא שהם מניעים אותם כבואה שלם ואחר ואשר בתים מתחת לארץ לרבות השדים וכ"א להביא את הכוכב ואמר בגיטין כבואה אית ליה כבואה רבנא לית ליה וז"ל שהם מניעים פקליא של מעלה כי הכחות השופעות מהצורות הכליות מהכוכבים הקיימים כמולות שהוא פעמליא של מעלה וזאת היא ההבנה טבעית אשר כס רצה החל בקיום העולם ואלו הפעולות הנשעו' ע"ה הצורות האלו הנראות כאור העולם הם חגדרו' לאותם ההגות טבעיות ובהנחה זו סרו כל הטענות כי בגלגל הכוכבים היומי הוא כעבד לפני המלך המאיר לפניו וכאורו הולך המלך כן בגלגל הכוכבים לגלגל יומי שהוא משתמש בכיבודות הגלגל הח' להשפיע בזה העולם השפל הצורך לקיימו :

ויאנחנו

לא נניח תלמוד ערוך מרזל ותורה שלמה הרומות לזה מפני שיחה בטלה של אלו שהרי כפי' אין דורשין הניחו החכמים כן שהביאו שם ת"א א' לרו' א"ר ב' דקיעים הם שב' הן לה' אלסיד השמים ושמי השמים כי הם מנו כל הגלגלים בעלי כוכבים שהם בגלגל המזלות וז' כוכבי לכת בא' והם פי' הר"מ כס' המורה והוא הנק' שמים והגלגל המקיף ככל ומניע לכל כק' שמי השמים וכמ"ג למעלה אזהו פי' הללוהו שמי השמים ואח' הכיאו מאח' א' לר"ל נראה כחולק פז' והוא ח"ש כי ז' הם והמתכוון במאמר זה וראיתו יראה שאינו חולק כלל והוה שקראם בשם וילון דקיע שחקים וכול חצון מכוון ערכו' ולא יחייב ז' שוית' ז' כי מי שהוא נבר ורופא וחיית ויכונה באלו התוארים לא יחייב מזה היותו ג' והוא יעקב עקב את אחיו וישראל שיה את אלהים אינו אף' שהם שנים יעקב וישראל ויתרו היו לו ז' שמות והוא א' וכן זה החכם לא חייב שיהיו ז' דקיעים כפדרי' אבל אמר שהם ז' שמות לכל שם כח מיוחד וקרא שם הא' וילון ואמר שאינו משמש בלו' אלא ככנס ערכית ויונא שחרית ומחדס בכל יום מפעם בראשית שאל' הכוטה כדוק שמים וכו' והוה הגלגל העליון שאין בו כורה ואינו משמש כלום ונק' וילון שהוא כדוק כמו שקראתו התורה שרבות שהוא וילון מפסיק לזכיות וכן קראוהו ז' עפדור כך שמעתי מאחורי הפרדור ונס היא אינה משמשת כלום אלא מקבלת הצורות כמו שקבל זה הגלגל מן הגלגל הכוכבים הקיימים ולזה היו בה כרובים מפעם חושב וכמוסך המכריל בין האהל לחדר היו כרובים אבל לא היה מפעם חושב אלא מפעם דוקס להאריעו כי אלו הנמצאות השפלות הצורות שקבלו הם שפעות מהנמצאות העליונות ואיך הכרל גדול ביניהם וזה הוילון הוא הנכנס ערבית ויונא שחרית שהוא עושה התנועה יומית וקרא שם הכ' דקיע שם שבו חמה ולככה כוכבים ומולות קבועים שב' ויתן אותם אלהים בדקיע השמים ומכאן נראה שאינו חולק על ר"י שאמר כ' דקיעים הם כי אלו הח' כלל כדור א' והשאר שקראם בשם דקיעים אינו אומר זה החכם שהם בגלגלים אחרים למטה מאלה או למעלה מהם אבל הם כחות שופעות מאלה הגלגלים כרצון השית וקרא א' שחקים שבו רחיים עומדים וטוחנות מן לנדיקים ל"ג רומו אל הטוב הנפון לנדיקים שהוא מוון רוחני שופע להם מהרומכיים וקרא האחר וכול שבו ירושלים וכ"ה המונח במו ומיכאל כ"ג עומר ומקריב עליו רתנו כי סוף הנדיקים הוא אקריבם מיכאל לריח ניחוח לשמ

מגן אבות ח"ב

שהוא יחזיק בני קהת הנזשאים המקדש למעלתו מפני שיותו בית אב לאהרן ככהן וכמעמד שהיה מקום השכינה לבני גרשון בני
 גם הוא לו יתנו מעלה להיותו כבוד לוי והיה כושר איריעות שהם לאהל על המשכן וכשאר הצפון לבני מררי הקטן שבכלל והיה כושר
 הקרשים שאינם אלא ליסוד האהל וכן הדגלים היו מקיפים מהנה לוייה כא' לפי תדרבתו כי דגל יהודה במורה לפי שזכה במלכות
 במדות הזקן שאמר לא יסור שבת מיהודה והוא נבחר באחיו בהצלת יוסף כי יהודה נבחר באחיו ובתנולו ב' אחיו מאמו הקטנים
 יששכר ויובלן כי לא היה ראוי שאחיו הגדולים ממנו יהיו תחתיו כדגל אחד ולזה וכו' להיות בני תורה כמ"ט יהודה מוחקקי ותכנג
 יששכר יודעי בינה לעתים ויובלן מוסכים בשבת סופר וכדורם היותר נכבד אחר המורה ראובן ונתנו לו שמעון אחיו ולפי
 ששכט לוי וזה להכדל מהם לפי שלא טעו בעגל נתנו לו כבוד שפחת אמו שהוא גד ולפי שהיו בני ראובן שככים לבני קהת ע"כ
 נשתתפו רתן ואבירם ואין בן פלת עם קרח לחלוק על מרע"ה. וכמעמד שהוא מקום השכינה אפרים שהזקן הבכיר על אחיו
 מנשה ועש"ה ב' שבתים ועממם במיתן אחי יוסף אביהם בן אמו ולעולם שכינה היתה בחלקו של יוסף במשכן שילה ובחלק
 במיתן בכית עולמים וכשאר הקטן לבני הלכות והיה ראש דגל דן כבוד שפחת רחל ועמו אשר קטן בן שפחת לאה ואחיו נפתלי
 הקטן לשפחת רחל והו הסדור האלהי להיות כל איש במקומו הראוי לו והיה להם מפות צבועות כמין גם וכן דגל ואמרו שהיה
 ככל א' מהם מפת מיוחדת והיו ד' צורות צורת אריה ליהודה שכן דגוה הזקן גור אריה יהודה צורת ארס לראובן לפי שצא דודאי
 שהם צורת ארס והיה סבה להרכות שבת בישראל והוא יששכר וצורת שור ליוסף שכן ברכו מרע"ה כבוד שורו הדר לו וצורת נשר
 לרן שהזקן דמיו לנחש ושפיפיו יש כמין זה מו שיש לו כנפים לצופף והוא היותר תקיף שבמינו והוא צורת דרקון שהיו עובדים
 הכופרים הא' וא"ל שיש לו זיבין בין פרוקיות ר' סנפיר וקשקשת זיבין וקלפיין וכן בכתוב תנו זיץ למואב הוא כנף וכן קראו
 הכתוב מעופף וכן כמ' כ"ח כיום נחש בעל כנפים או מפני שתנועתו קלה כאלו הוא מעופף כמו שהעידו עליו ונתנו לו הנורה
 היותר קלה התנועה והיא צורת הנשר והיו ד' צורות אלו סדור המשכן שהוא דומא למרכבה כמ"ט יחזקאל המרכבה כד' פנים
 לו וכן בכית שבעה שלמה היה בקירות הבית דמות בקרים ואריות וכדורים הם צורת ארס ככנפים (ועמ"ט פ"ב) וא"כ
 ככללו בו ב' צורות צורת ארס וצורת נשר :

ולתת

טעם למה נדמית המרכבה כד' פנים אלו היותר טוב כזה הוא מ"ט א' בחגיגה וכן כב"ר שד' גאונים הם אריה
 כמיות שור ככהמות נשר בעיפות שהוא מעופף ויתר גבוה מכולם ודורים לכולם וארס התגאה עליהם וה' מתגאה
 על הכל ועוד אתן טעם אחר בע"ה לקמן בפ"ג יע"ה. וכמו שכלכת החיות היו הולכים האופנים וכוסע כסא הכבוד כן בכנסו
 הדגלים היה נוסע אהל מועד שהוא כסא הכבוד וכן מה שאני חושב כזה :

וייש

בקצת אלו הדברים כמפרשי א' בדרך אחרת ובכל דבר שאין מופת בכיטולו לא נמנה מה שהוא מתישב יפה מפני דעת
 קודם ואין ככז' דומת לא' ח"ו ואף לא לשכליה הנכדלים שהיו ת"מ ודקדמי לא יתחוו והכרובים הסוככים בארון הם
 דומת לשרפים ואופנים וחיות הקדש שאמר בנ"ה שהם תחת הרקיע והרקיע על ראשיהם והוא למעלה מכלל ערכות וכו' כרובי'
 הם דומת מראה שראה יעקב לשרפים בכנפים אלא שלא לו לא היו אלא ב' כנפים לעופף אבל כנפי הפנים והרגלים לא היו להם
 כי כסוי הפנים יספיק להם בהכניסם לנגד הכפפות וכו' די לזניעות וכו' והוא הדגלים היה בגוף הכפפות ורגלים כדמות ד' תיות
 היה לעת הנסיעה והארון באמצע דומת מרכבת יחזקאל שהיתה לעשות על הנסיעה (ועמ"ט פ"ג לקמן) :

ובכר

א"ל כ' שערי בינה נכדלו בעולם וכלם נמסרו למטה חסר א' און אותו שער כ' רמוזו כמ"ט הרגוב' שהיו אנכ'
 גלה זה באמרו ודקדמי לא יתחוו וכן לשון המאמר שאמר נכדלו בעולם היה ששער הכ' הסכדראים הוא וכפי דעת
 מחכמי תכונת הגלגלים יש מ"ט גלגלים וכל אלו נמסרו למטה כי לכל אלו יש שער בינה כי לכ"א יש בו נפש שכלית אשר בו
 ישתוקק בניו אל השכלים כמ"ט מהם כאצלות הנורות בעת התחתון שהם כלם במדרגת היולי נורות הארס ורקיע שכל
 ראשי החיות הוא שער מ"ט ושער הכ' הוא שער השכלים נכדלים הנכדראים וזה לא נמסר למטה כי לא השיג חכמת
 מהותם :

ואל

השער הזה רמוז הכולל כי הוא קדש לה' וכן יום העצרת שהוא יום מ"ת הוא יום כ' לספירת העומר ויום ח' עצרת
 הוא רמוז לזה כי הוא אל חב הסוכות כמו יום מ"ה לפסח ועי' פרי כנדר ז' שבועות של ספירה וכן דעת א' באמרו
 ראוייה היתה עצרת של חב להיות רחוקה ממנו כ' יום משל לחג שהיו לו כמות נשאות במקום קרוב וכמות נשאות במקום רחוק
 לו שהם נשאות במקום קרוב אית כיומא דיונון וייתון ואלו שהם נשאות במקום רחוק לית כיומא דיונון וייתון אחר המלך אני
 ואתם נשאת יום א' כך כפסח עי' ישראל ונאשים מן החורף אל הקיץ לפיכך היא רחוקה ממנו כ' יום ראית כיומא דיונון ויתון
 אבל כה עי' ישראל נכנסים מן הקיץ אל החורף טרות דרכים קשה לפי' אינה רחוקה ממנו כ' יום דלית כיומא דיונון ויתון אחר
 הכ"ה אני ואתם נשאת יום א' ע"כ :

ורפ"ו

מרכבים בו ומן כמו עצרת שהוא רגל כפ"ע כמוהו ורמוז למה שהוא רמוז אמנם השבועות כלם בשמיטין וכדגל'
 הם כנדר ו' ימי בראשית לרמוז לחדוש שהוא יסוד החורה ולפי שהגלגלים הנזשאים הכוכבים אינם אלא ח' גלגל
 המולות וו' הכוכבי לבת והגלגל היחיד הוא ט' והי' הוא רקיע שעל ראשי החיות והוא גלגל השכל כמ"ט ולזה רמוז דוד באמרו כי
 ארצה שמיך מועטה אצבעותיך שהי' כנדר י' אצבעות והוא הי' קדש לה' ע"כ היה הי' קדוש לה' כי היום הא' הוא להכניס
 היצר בתשוקה בתקיעת שופר והיה בחדש השביעי לגאולה כי השביעי נבחר להורות על החדש וגם החדש שהוא הוא ראשון
 לכריאה וכלל יום הוא מתקרב לאל תדרגה אחר מדרגה כאלו התשוקה מקרבנו מרקיע לרקיע עד שהוא מגיע ביום הזה אל
 הרקיע שעל ראשי החיות שהוא תחת כסא הכבוד שאל' שובה ישראל עד ה' להיך עד ולא עד בכלל ח"ו כי לא ישובו רעיון וכן
 המעשרות כולם הם קדש לה' מפני זה הטעם והיו מ' מדרגות כמו שהם בהשגה שבה סימי וכן בסדר הכבוד אשר כמשכ"ג
 מדרגות המדרגה היותר קרובה אל הכבוד הוא מעשר מן המעשר כי הוא עיון לפנים מעיון ונמסר למשרתים הקרובים אל הכבוד
 הם הכהנים המקודשים ומדרגה הב' היא מעשר א' מן הדגן הניתן ללוים ומדרגה הב' היא מעשר בקמה הנאכל לבעליה אחר
 שקרבו האומרים למנוח כדי ליחד כוונתם לכהנים המעמיקים בעיון בכוונת המעשר הזה והכבוד הנאכל לכהנים הוא רמו
 לרקיע שעל ראשי החיות שהוא כבוד בכר' באלו הרקיעים והוא פטר רחם ואין בזה חלק לישראל כי לא ישיגו ממנו כלום אבל אשג
 הדיע אל תכלית השלמות ושיגו מציאותו לאמתת מהותו כי כז' בעולם משהלום האינוקסיים להדבקו עם השכלים הנכדלים. ולפי
 שמעשר בקמה וכבוד הם שני קרבות רמוז לכוונה א' וההכדל אחר ביניהם אינו לא לפי עומק העיון ומדרגת ההשגה ע"כ כיתן
 הכבוד כלו לכהנים המקודשים והמעשר כלו לישראל אין חלק בו לכהנים כי הכבוד כיתן להם שהוא רמוז לזה. ולזה תמצא שאין
 בכל

מגן אבות ח"ב

א' שמעך השרכיט : ובלמדנו כולם ש"ר אחר שידר ה' לסיני כעצמים אף ת"ה ושם אמרו כשם אליהו ז"ל שהיו ב' אף מרכבות וכל מרכבה במרכבה שראה יחוקל שגא' רכב להים רבותים ושם אמר ה' מוסר בשמת סדרים ל"כ רכוא ולף מלאכים שהיו השמים אותם ועושים לו דרך וא' מהם תכרו לפניותו כבוד לנלמו של ה' לפי שכל העולם מלא דרוח ומיוקין חרי' בר שלום אין לך בית רובע בחללו של עולם שאין בו ט' קבין מיוקין וכן הוא בברכות וסמכו לזה אם יש עליו מלאך מליץ וכו' ובפרקי ר"א אמר ה' לטובים כסא הכבוד הוא וכלכל לטובים . ובת' משלי כפ' כרב עם סדרת מלך אחר שיש אף לשים ורכי רכבות לפני הב' המצבים . ומדרשות מלאים מזה כי ת"ה אין להם מספר וכן מלאכי חבלה . וא"ל לחלוק על מאמרים או המקובלים ופסמים על המקראות מפני סכרות בעלי שקול הדעות והמקראות כפשוטן מורים כן התורה שלמה בת' ואתה מרכבות קדש וכפאר הכתובים ג"כ נא' הים מספר לברויו וכן אף לפני ישאמריה וכו' וכבר הקשו ז"ל בחגיגה ב' מקראות שזו לזה ואמרו כאלו פזמן שב"ה קיים כאן בזמן שב"ה קיים תלמד שבתמטעם פתילא של מעלה וכו' דריך תיקון וכן כתוב רכב להים רבותי לפי שגא' ומה שפי' בוס הראב"ע אין כפ' ואתה מרכבות קדש שהוא כמו אותן סביבות של אישע זר"ל שהיה במראה הנכבדה וגם אותה של אישע אנחנו דמין עליה שם כתיב ויתפלל לאישע ויאמר פתחא את עיניו ויראה ויפקח ה' את עיניו הסעור וירא ונתקו הפך מלא שמים ורכב אף סביבות אישע וכן הורה החכם שהיתה ראייה זו מתקן בנינו עינים כלעם בתוספת ראייה כמו שהיתה עושיית משה לברו קבול בתוספת' שמישה וכן בענין כי האל שאמר ראייתו אח' ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עוזרים עליו מימינו ומשמאלו ויאמר ה' מי יפתה את אחיב ואש"פ שבעל הכוור פי' עשוקר דיוכורו של מוכיחו לא היה לא לנ' כי נתן ה' יוח' שוקר כפי כל נכחיו וגם הוא דבר עליו רעה אבל אמת הוא הרב שיש צבא רב לא' מהם לרמזים כמ"ג א' כערך כבוד קדושים רבה והם כפי להים להתנוג על ה' והם להשג' כמו השטן שהסטיין לאויב ויחא לבלע' לשטן לו ולא נתן לו ה' ק"ב לא לביאל נכריא אוריאל רפא והם ד' דגלים והם המרכבה שראה יחוקל ד' חיות ור' אופנים ור' פנים ור' בנפים ומ"ש ז"ל בחגיגה שפרקיע הנק' ערכות הם שרפים ואופנים וחיות הקדש ומ"ש ר"ל שש' שומע שירה בחיות הקדש וכן הם כל ברכותיו שאנו א"ו יונק משרתים ואשר משרתיו וכו' כל אותה ברכה וכן נא' יפקוד ה' על צבא המרום וכו' ש' פרס גר יון מלכי פרס ואחר הקדמת זו אגלה סוד היצין כפי מה שנראה משוב הספוקים והכרעת הל' כדברים לא יבאישם העיון השכלי ויתקיימו בו הרבה מנפות התורה :

דע כי השכלים הנכבדים מחומר זהם חזיניו הנלגלים ומזיניו יסודות לקבל הצוחות לא ישגומו החושים כלל ועליהם ת"א ודקדמי לא יתחזון וזה שער לא בהסר למרע"ה שח"ל כ' שיערי בניה נכראו בעולם וכלם במסרו למשה חזן שא' ואש"פ שהרמב"ם כתב שזה השטן אינו מדוקדק שאותו א' לא נברא מרכיב אהק' נראה שתרבם ודקדמי לא יתחזון וכו' וראי אותם נכראו ועליהם אמר בחגיגה ה' כ"י לך ראו' לרברכו וכו' וכו' כתיב כלום פיק מלברד ולבך מלהסר ולא יקופם מקום ולא ישיב מציאות' לא השכל אזינס גרמים לנבואים לא במראה הנכבדה ע' אספקלריא שאינה מאירה כמ"ג כפ' ש' פני זה וכו' ש' הא' אבל יש כמצאות דוחניות בתכלית שקיות אינם שכלים נכבדים לגמרי שלא יקופם מקום ולא כענין חומר לגמרי ישגומו החושים והם כ' מנינים שא' עליוני פשוט בתכלית שהיה והקדושה ע' כ' לא ישיגומו והספסוד והא' תחתיו מורכב מרכבה דקה מלא ודמיון הכבד שביניהם והוא כדמיון הפל' חמר הנלבל מחומר יסודות ודמיון צורתם כדמיון כפש האדם המשכלת מנפש הכהמה ולזה הים האדם נצב הקומה לסודות על הדמיון אשר להם יעם אותם נמצאות עליוניות והכהמה יאפילו המעופפים קומתם לגד מטם לקורות על הדמיון אשר להם עם אותם כמצאות תחתונות כי נפשו היא מורכבת מרכבה דקה כסרכבתם ונקראים העליונים מ"ה ויתחתוני מ"ה ושדים ועל העליונים :

אמרו ז' דברים נאמרו בכני ארסג' ככהמה ג' כמ"ה יש בהם דעת כמ"ה והמלאכים בקומה זקופה כמ"ה והמספרים בלשון הקדש כמ"ה ג' ככהמה אוכלים ושותים ככהמה זפרים ורבים ככהמה ומזיאים רצי ככהמה וענין הרצת והתיבות הקומה ידוע וענין הספור בלש"ק הוא שמה אומרים שירה לפני ה' וענין קדושה כמותה וכבר דמו ישראל לה"ה בענין השירה הזאת כמ"ה חולין ועל התחתונים אמרו ז' דברים נאמרו בשירה ג' כמ"ה וכו' ככני ארסג' להם כנפים כמ"ה ושטן מסוף העולם וע"ה כמ"ה ויודעים יח שעתיד להיות כמ"ה כלו' שמה מלאכים קלים לבוא במלאכות ה' לכל אשר יצוה אותם מ"ה לרחמים ולו לחבלה ולשיתות קרובים א הנלגלים יותר מחמו הם שומעים העתידות כמו שאנו רואים שאלים כסדים מנידים קצת העתידות ומ"ג ש' ככני ארס פרים ורבים ככני ארס ומתים פניי ארס כוונתם לומר כי הם מורכבים מיסוד האש ומיסוד האויר והחום הוא מתוך לחותם וצרכים חזון להחליף תמורת הניתך חס ככני ארס והפריה ורביה ידועה כי יש בהם גברים ונקבות והחיות היא הפיר המרכבה ומנינו אשמדאי בימי ש"מס וכו' ורבי יוסף ויש ביניהם יותר מלאך שנים :

והתימה הוא תמאמרים ז"ל שלא אמרו שכני ארס מתים ככהמה זכ' שחשבו לו' כן שלא יטעה ארס בדבריהם לו' כי כמו שהבטחה אינה עומדת לרין כן הארס ע"כ לא השטן כיניהם כמיתתם ומכ"ה יתבאר ההבדל שבין הנמצאות הדוחניות העליונות וכן הדוחניות התחתונות והשהוף שיש לבני ארס עמסה ועם הכהמה וכן בלו יותר מזה כפ' אין דוחיין וכפסחים פ' מי שהיה טמא אר"כו ההשתכחה השיבתו ב"ק לאותו דשע בן צנו של במרוד הרשע שהמריר את כל העולם במלכותו עליו כמה ימי שנותיו של ארס ע' שיה ואם בבכורות פ' שנה והלאה שהרין עד לרקיע ת"ק שנה וצביה של רקיע ת"ק שנה וכן בכל רקיע ת"ק שנה ולמעלה מהם חיות הקדש דגלי החיות כנגד כולם קרובי החיות כנגד כולם סוקי החות כנגד כולם צוארי החיות כנגד כולם כסא הכבוד כנגד כולם ומלך אל חי וכו' ואתה אמרת אעלה על זכו' ע"ה והשיעור שכתבו לרקיעים ככר פי' הרמב"ם במורה שאינו דרך גומא אבל הוא שיעור גשמים בלתי שומרים תמונת אשר יש בין רקיע ורקיע כמ"ש בחומת הרלב"ג פחמיתו הנלגלית ומ"ה למדנו מבריהם כי יש מה נמצאות דוחניות שפלות למעלה מהנלגלים אינם שכלים כדגלים מחומר לגמרי שלא יקופם מקום ולא יהיה להם שיעור ומ"ה מלך אל חי וקיים שוכן עליהם כוונתם לומר שמהם עלולים חמנו לא שיש שכינה גשמות שאפי' במלאכים אחר אין ישיבה למעלה ואין לו השיעורים כמו שיעורי שפ' קומה כי כוונת אותם ספר הוא לו שהנמצאו כולם הם כבורו של הכ"ה . ושיעורם כך וכך או כוונת בזה לשיעור הכבוד הנראה לנבואים כמ"ש כפ' שלפני זה וזה הספר היוחס לרע"ק והזכירו בעל"ם הכוור והראב"ע כפ' כי תשא וההיחב"ם כפ' חלק . וזאת דאיתו ולא שירמו שיעור למצא הא' הלילה כי אפי' השכלים הנכבדים העלולים מחמו ית' אין לדמות להם שיעור אבל השיעורים הנאמרים בחיות הקדש הם נאמרים כשיעור הרקיע ודבר הלמד מענינו הוא וז"ש שיש נמצאות דוחניות עליונות למעלה מנלבל העליון והם ברקיע שכל ראשי החיות והאדרעת בעלי

בעלי הקבלה בלי הנמצאות הנקראות מ"ה ואותם הנקראות מ"ח וכן כרזו חכמי ספרד בתפלותיהם וטויותיהם וכן ר' האי"ו באון כתב בתשובה כי השכלים הנבדלים מהם טובים בשמים כמ"ש הפלוז' והם הנק' מלאכים והמהם הטובים באויר כ"כ בגלגלי היסודות והם הנק' שדים ואלו מתלבשים בבוף אויריי נתפס בהתפס האויר כנארת עכ"ר:

זכינו

להסכים לדבריו אלל שהוא תיחד מקום לשדים באויר העליון ולשדים באויר התחתון ואינו כר' שלא יסיה כיניהם וכן השדים כי הם התחלפו המקום בלבד והיותו ככון הוא שיהיה מקום בעליוני השמים כמו שהגחנו אבל המתפלספי הסומכים בחקירתם ולא ישיבו לאמת אלו הנמצאות בגלגל הכמיטוס וכבר נתאמת מצויות השדים בחוש הזכירו אותם חז"ל במקומם אשמדאי ויוסף שירא וכן טלמיון ואיברטין והיו מהם מומנים אותם לרין וכנכעיים אל הרין כמ"ש כפ' כל הכשר הסוא שד א' והיו משתמשין בו ואמר בא' מומניה דלא חפקי ש"ש לבטלה וענין אגרת בתמחלת בפסחים וענין ההשבעות שמשכינעין אותם וכן חסדרי אשכנז היו משתמשים בהם ובה היות פטורם בין האומה ולוחשים עליהם וכן יש מקום בספרד מתעסקי בחכמת ווהדרומקסיו וא"ל להכחיש כל זה וכן יש מקום לפלסופים שמונים וחותמות השבעות אל מ"ה ומפ"ו סיכלות ובס' רויאל ובספרים אחרים פנתיים וינוסים בהם ועשים תפלות וזאים מרדכי הסקס וכ"ל אמת לרוב פרסמו והמכחיש כל זה מתחש האמת וטוב היה להם להתפלספים לומר לא השיב שבלגומה וזאי הוא אמת לא נכחש אותם אמת לאמר שלא יענושו ודמיו וכל אדם להכביע עצמו אל הקבלה אמתית ולא יפתה למופתים כי ההקדמות הצריכות לאמת הספלה אמת כאלו העמוקות הם כשדרות וידעו' השכמים והכבאים ואחר שהתאמת כל זה מדברי רז"ל אפשר הוא ג"כ מדרך העין השכלי וידו בו המכחישים המתפלספים אז לא יודו ואמר כי אלו הנמצאות שהם כ' מינים כדלגים במדרגתם כדלגים בפעולתם עליהם דברו רז"ל כמ"ת שדברו המ"ה ובמלאכי רחמים ומ"ש וטען וכיוצא באלו והנה פתחו לנו פתח גדול באמרה כל העושה מצוה א' קנה לו פרקליט א' וכל העובר עבירה א' קנה לו קטיגור א' וכ"ל בלמדנו כשעושה אדם מצוה א' מוצאים לו תלמדך א' ש"כ כי תלכונו יצוה לך ולפי הספר המצות יהיו מספר הפרקליטין והאדם כדון אחר רובו ועל הרוב אלל שלפעמים הלכת תלמדך א' תנצח להרבה קטיגוריא כמ"ש ותקרב לשאת כעסו וחיותו למתתים אם יש עליו תלמדך תלמדך א' מני אלף וכו' ומה ככבר דקדוק חז"ל שדקדוק כפ' בתם מרליקין וכן הוא כמ"ת דכתי מערכא אחר מאלף לא כח' אלל א' מני אלף כלו' שהתלמדך המליץ הוא א' מני אלף המקטרגים אין בהלכתו חלל א' מאלף בעצמו כלו' שאין ההלכה במורה אלל אותה מצוה מתעבר כה סיב עכ"ל אותו חלק קטן הוא מנצח לכל הקטיגורין העומדים לפני ה' חיותו ומשמאלו כשדון אחאב ואז"ל אלו מימינים לזכותו ואלו משמאלים למוכותו וצדא הרחו וו רוחו של נכות שאעפ"י שהיה רע לשמים כמ"ש קלוה טעשה אחאב כחמדות טעשה ירכעם טוב לבריות ותרן במחמו ומהנה ת"ח מכסיו הים וקיים שקול ולא הכריע כף האוירי דינו כ"ל אפיכות דמים שהיה כזה רע לבריות ג"כ ופי' כידון להריגה מרדכ"ו:

ובזה

כתיב הספק שספקו חז"ל כה"ל ועבדתי בארץ מצרים אנו ולא תלמדך וכו' ובמקום אחר אמרו כמ"ש שכל' וה' הוא וכ"ד והריב' המאמרים סותרים זה את זה ואז"ל ולא יתן המסחית וכו' ואתם לא תצאו אש הפתח ביתו כיוון שניתן רשות למסחית לחבל אינו וזכחין בין טוב לרעע וכן הענין קשה איך אפשר שאומה רעה כמצרים יקח נקמה מהם ע"י עצמו אבל היה ראוי שיטלח בהם משלחת מלאכי רעים כמ"ש ומלמדך אכזרי ושולח כו' אבל הענין כזה הוא שאינה מכה משולחת שלא היתה אלל בכבדורי מצרים ולא בפטויהם והיתה ג"כ בכבדורי בהמה וכל מכה שאינה משולחת ויש לה הפלאה היא מיוחסת לה' כמ"ש שו' תכות היו ג' ע"י משה וכו' ע"י אהרן וכו' ע"י הקב"ה וא' ע"י כלם ואשר הם ע"י אהרן דנ"ך לפי שהיו ביסודות כבדות ויפסיק לזה כח אהרן בשליחות האל' ואשר הם ע"י משה כמ"ש שהם ביסודות דקות וצדיק אל כח משה שהיה נאמן בית ואשר ע"י הכ"ה עירוב דבר בכבודות כי יש בלן הכבד והפלאה בין איש לאיש וזה מיוחס לאל' ושחין היה פיה ככסן לאהרן וזיקה באויר למשה הפללם להכ"ה ולפי שמכת בכורות היתה הפלאה בין כבוד לפטוט ובין ישראל למצרים ובין בהמה לבהמה היתה הנקמה להפיל שריהם של המלה שכל' ובכל אלו מצרים אעשה שפטים אנו ה' ובאמרו אל אין ה' כפרע מאומה עד שפרע תלהיה תמלה שכל' יפקוד ה' על צבא המרום כמרום וכל לו הדרכים אינה מפעולות מלאכי חבלה שאמרו כיוון שניתן רשות למחבל וכו' ע"כ היתה נקמה זו ע"י ה' וכבר פי' בכ"ד בענין סדום כי גבריל הוא כ"ד של הכ"ה כי ע"י היתה מכה זו כפי חיוב דינו של הכ"ה להכות בכורי מצרים אדם ובהמה ולהפיל שריהם העוורים אותם ע"כ חז"ל שלא היתה מכה זו ע"י מלמדך המסחית כאשר היה בימי דוד וכחיל סכדריב ולא ע"י שרף כמו שהיה בימי אליהו שכל' ותצא אש מן השמים ותאכל אותך ואת המסדך ולא ע"י שליח הוא חטט"רו המסדך המערכות כי כמדת דינו של הכ"ה ע"י גבריל נעשית מכה זו וחיוב דינו של הכ"ה היה שיצמדו בתוך ביתם עוסקים במנות פסח ולא ימותו בכוריהם כבכורי מצרים ולא יצאו הפתח ביתם ואם יצאו תפגע בהם מדה"ד בעצמם צווי כאשר פגעה באשתו של לוט בהכניסה אחריה כי בן גוזה מדת דינו של הכ"ה לפי שהיה האויר מלא משחחים כי ההפיכה כסדום והויתם בכבודות ע"י מלאכים המסחיתים היתה נעשית כי הם תחת משלחת גבריל שהוא שרו של עולם ויהי חתיש יפה וכן מ"ש רז"ל ששני מלאכי' מלונן לו לאדם א' טוב וא' רע והמעירים עליו הם הן הנמצאות כי לפ"א מהם נמסרו אה לשמירה כאמרו כי מלאכי' יצוה לך אם לחבל באמרו ומלמדך אכזרי ושולח בו וכן מ"ש רז"ל שכל אומה יש שרש למעלה מהמחני מינים אלו ומלא הכלאב ה' החקינו אל ליעול רשות כשאר' ככנס לכ"ה שתכדור מוכדמים משרתי עליון ואמר כי שר פרס דוביל שמו לפי שדומם לרוב וכן שרי הפורענו' קוראים להם במדרשות שמות לפי הפירענות שמומנים עליון וכל מדרשי' אל ופוטו הכתובים יבאו כתקנם:

ואחר

שנתבאר זה אומר כי המקובלים טקבלו שהמלאכים הנראים ברמות אכשי' ודמיונות אחרים שלא כבודאיה הנבואה הם מתלבשים באותה צורה וקורין אותו מלבוש שאין אוחס מלאכים השכלים הנבדלים מכל חומר לבחרי החיניים הגלגלים כי אותם המלאכים לא יראו לעולם אלל במראה הנבואה אבל אלו המלכשים כאלו הנורות הם אלו הנמצאות קראם אתה כבוד ככרא לאו זה הם שתרצה והם הנק' ג"ה ומהם מ"ח כי אחר שאין שכלים נבדלים מהחמירות הגדל מוחלט חב"פ שהם בתכלית הדקות ולא ישלטו בהם חוש הראות אבל אינו נמנע שיהלכשו צורה אם צורת אדם או צורה אחרת ויש דמיון לזה המאור שאין חוש הראות שולט בו וכשהוא מתלבש יראו ממנו אותיות בשמים כאותם זככות הנורות במערכ כעת שקיעת החמה בעין עמוד של אש ויעמוד זמן מרובה ויג' באמצע היום יראה באמצע הרקיע בעין כוכב ישיבהו חוש הראות כן אפשר באותה המצאות רוחניות להתלבש צורות ושיבוש השוטים לקצת בני אדם וולת קצת וישגו בחלק מהשגל מהאויר ואם משכנס היא למעלה ממנו כי לדקותיהם עוברים הגלגלים ויודים למטה בשליחות הש"י הוה שמוכר השמש והכוכבים הגלגלים ודמיון זה הכרק אשר לדקותיו ובה ביותל עב וישרוף הכלים שבתוך הבית ולא יראה רושם ככותל וכן יונד' הוהב אשר בכים ולא יווק האדם ולא הכים ובה בתוך השפינה ולא יראה בה רושם שריפה ויהיה תוכו שחור שיוף כפחם וכו' הושג לנו בחוש וכ"כ הפלסופוס וכתבאר

מגן אבות ה"ב

וקראר מזה כי המלאכים הנו' הכתבי הקדש הם על ג' מינים ונדיבים אנו לערב ביניהם שלא יתערב מין במין המין הא' הם השכלים הנבדלים מכל חומר והם המנועים הנבגלים והשכל הפועל מכללם וכבר כתבנו כמה הוא הספר הנבגלי' המתנועעים ויהיה מספר המנועים בהספרם כי כל מתנועע מהם יש לו מנוע מיוחד והנרא' ממדרשו ר"ל שזה חלוקים לר' ראשים וקראום בשם מיכאל ובביראל אוראל רפאל ואחר שהם סוכבים לכסא הכבוד כמ"ט בפר"א ולפי מה שעלה בידנו מההכרע' המדרשות יהיה מיכאל מנוע הנבגל הפעיל כי הוא הנק' שטר הגדול ואחר שהרים ואין במתנועעים מתנועע תנועה יותר גדולה מהנבגל היינו ואמרו עליו שהוא כדורם כי הדרום נק' ימין והימין מורה על החוץ והכח והיה בביראל השכל התחתון שהוא הסבל הפועל וורה עליו שמו לפי שמדרגתו קרובה למדרגת האנשים ע"כ יקרא איש ובגר והאיש' בביראל והוא המנוע שכל האדם מן הכח אל הפועל וכן פי' זה בעל הכבוד ואחר עליו שהוא בצפון והצפון נקרא ששאל והשמאל אינו חוץ כיתוף וכן זה השכל הוא העלול האחרון משאר השכלים וכן רוב היישוב בצפון והשמאל זה השכל אינו אלף להעמיד היישוב ויהיה אוראל מנוע הנבגל המנולי' ונק' אוראל לריבוי הכוכבים המאירים אשר בו ויהיה רפאל מנוע הנבגל השמש כי הרפואות כלם מתיחסות לאור השמש וכן מ"ט בכרדים ש"מ חורגא דיומא מסי שאלמר וורה ללם יראי שמי שמש נדקה ומרפא לעיל ואמר בפ' השותפים בענין אפ"ה ארלי וימא ארלי קיראל וכבר כתבתי זה לעיל ותחתיו' כוכבי לכת כי כלם הם מקבלים אור ממנו ותנועתם מתיחסת לתנועתו כמו שהוא ידוע למעיין עיון מעט בחכמת תכונת הנבגלים ולפי שגבול המולות הוא תכניע בתנועתו שאר גבגלי כוכבי לכת כי כלם מכונים תנועתם לגד אזור גבגלו וחפני ויהי לו מנוע על שאר כוכבי לכת והוא מקיף בהם עכ"א כי אוראל במורה ורפאל במערב כי המורה הוא יותר כבוד מהמערב כי הוא מקום ריחת השמש ביום ומה שמבלה כפי' כי אין מדרגת אלו השכלים אלא ר' כי יחזקאל ראה המרכבה על ר' חיות :

יעוד

יתכאר כפ' זה בע"ה למה ראה להס' ד' פנים וד' כנפים וכן יורה זה הרבנים שהיו ד' סביב הכבוד הוא המשכן כמ"ט בע"ה וכן מראית הסלם תורה חב' פנים הא' כי היו בו ארבעה מלאכים שנים עליונים וכן יורדים והב' משלל כמה מעלות היו בסולם ר' וד' כתיים אשר בתפילין של ראש וקשר של תפילין המורה שהתנועים נקשרים עם העליונים כמ"ט יורה כן ג"כ לכנסות הניצית שהם רמו אל המרכבה כרפתם ז' שאמרת כלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד וזה הימין אינו חושב כחוש כלל אלא במראה הנבואה אל הנביאים והמלאך סקרא לאברהם בעקידה ודבר עם יעקב בדעות גאל לבן ומראית הסולם במלאכי אלהים ואשר נראה למטה כנסה וליהושע בירוחו ואשר ראה יחזקאל וזכריה ורביאל כלם מזה המין ולא יראו להם ולא דברו עמהם אלא המראה הנבואה והמעשים היו נעשים בפועל כמו העקידה וכשצאת המעשה הים מתדבק עם הרוחניים ושומע קול המלאך כמו שהיה שומע משה בכאז אל אהל מועד כעת הדבוק השכלי :

ובבר

כתבתי הברל משה מאברהם כי למטה לא היה המלאך קורא כמו לאברהם ושאל היה קול נכרא בטמא לחושים כמו שהיה בעת מ"ת' המין השני הם הנמצאות הרוחניות שהם תחת גבגל הירח הנק' מ"ח וזהו המלאך שהיה במחנה אשר ואש"פ שהמדרשות יחסו ואת המדה לבביראל כבר פירשתי כי הוא חדה"ד ואלו מ"ח הם תחת מחשלתו כי הוא משגיג על זה העולם השפל כמ"ט וכן המלאך שראה דוד וחרבו ש'ופה בידו להשחית את ירושלים הוא זה והוא המלאך המות ואזל הוא שטן הוא זכור הוא ע"ה וככ"מ שמו' מלאך להשחית הוא רמו אליו הנמצאו' וישבום החושים כמו שנתפרסם ובבר אלף על השדים לא' נראה ומזיק לב' נראה ואינו מוזיק לב' אינו נראה ואחרו נר כשנים לבנה כג' כי לרוב דקותו אור גדול מעבכ אותו אם לא יתלבש צורה תושב בצורת הקורבני' מד' יסודות ושטן איוב הוא מזה המין וכבר אמרתי למטה נק' שמו שמאל' . ומה המין הם בני האלהים שבאו על בנות האדם והולידו הענקים לפי מדרשו ז"ל הכ עזא ועזאל שהזכירו במדרשו' וביומא אמרו שהעביר המשלח לעזאל היה חספר על מנעשה עזא ועזאל כל' לבר על העריות והזנות אמנם המלאך שינא לשטן לבלעם אינו מן השכלי' הנכרלי' ותוליה הלבבר בן שהיו האתון דברה לא היה במראה הנבואה וכבר תמו אותם עם הדרכים הזרים הנכראים בין השממות ולמה יקשה עלינו להאמין זה והלא כמה עיפות יש בעולם המלאכי' לדבר בדבור האדם והראה הא' זה לבלעם ל ראותו כי כמו שכתב הדבור למו שאינו מדבר בן ימעטנו בריצונו הלבבר כשהיה הדבור נכד רצונו כמו שחשב לבלעם לקבל לישאל ואם מן הרוחני' העליוני' אפשר הוא כי כבר בא האלהים לבלעם בחלום הלילה וכן דבר עמו לאחר כן אבל מה שהוא נבלה לנו כי המלאך זה הוא מתין הזה ולא מהרוחניים העליונים הוא מה שראתה אותו האתון קודם לבלעם ולבלעם הונכר גלוי עינים לראותו וכבר פי' כי נפש הבהמה היא מתיחסת לאלו הרוחניים ויחד מופשט האדם ע"כ ראתה אותו האתון קודם ומ"ט עליו המלאך רחמים היה הוא לו' שלא היה להיוקן אלא אם לא ישמור פי' ה' לברך את ישראל' . ושעה אנשים שראה יחזקאל ואיש בני משחיתו בידו הם מזה המין וכן פי' ז'ל כמ' שכת' שט קנף אף וחיתה חסיית השכר וחכלה וכן ומלאך ה' רודפם ומלאך ה' דוחה הם מזה המין וכן וישכן מקדם לבי' את הכרובי' הם מזה המין וכן פי' בכ"ר שהם נראו פעמים כאנשים ופעמים כנשים ובפ' ג' שאכלו את' אישתלבישית של מ"ח איסתכפיה של רוח רעה ועיטלי' שדים וכן כלפיסה מעשה שדים בלתיסה מעשה כפיו' ע"ה מ"ח :

המין

הנ' הם הנמצאות הרוחניות הפשוטות שלמעלה מהגבגלים הקרויים מ"ה ונראים מדבריהם כי מדרגתם למטה ממדרגת חיות הקדש פת"ט בספרי כי לא יראתי האדם וחי ארבע' האדם במשחצו וחי אלף מ"ה אר"ט התימני אינו כחוסוף על רבי לא כחוסוף על דבריו וחי לו חיות הקדש ומ"ה ולו היו מ"ה השכלים הנכרלים אף חיות הקדש גדולים מהם והם מתלבשות צורות נראות לחושים לגדולי המעלה אשר באנשים או להאנחת הש"ז על בני אדם ועז"א לזין די חררהין עם בשרא לא איתויה והם נק' כבי אים וכבי אים הבו לה' כבי אים ויערו כל בני אדם ומזה המין הוא המלאך שראה הגר כי הגר לא כביאה היא שראתה שכל כדבר במראה הנבואה ובס' הדובר ליה לא היה כביא שנתמה עליו ותאמר בהם הלום ראיתי אחרי ראו ועוד שא"ם שם ותקרא שם ה' הדובר ליה איה ל' ראי ועל הנביא לא יאמר כן אבל הוא מהרוחניים המתלבשים צורות והיתה רבילה בהם כבית אפ"ה ואין לתמוה אך כראו ליה חוץ חביתו של אותו נדיק . אחר שראתה אותם בביתו ואינו רחוק שתקרא למלאך הדובר אליה אל ראי ותאמר עליו שם' כי בן מנינו כגדעון על המלאך שראה לו כאמר שם ויאמר אליו ה' . ובמחנה כאמר כי אליהם ראינו והם מאלו המלאכים כי גרעון ומנוח ואשתו לא היו כביאים שיראו השכלים הנכרלים במראה הנבואה ובס' הנראים אליהם לא היו כביאים שהיו כגדעון לא' וישלח את קפת המעצבת אשר בידו וכו' וירא גרעון כי מלאך ה' הוא ויאמר גרעון איה ה' אליהם כי על כן ראיתי מלאך ה' ואלו היה נביא לא היה נבואה מענינו ולא היה חתירה גרעון על שראו וכיוצא בזה כאמר במחנה ויהי כבלות הלהב מעל המזבח שהתמה ויעל מלאך ה' בלהב המזבח וכן' ולא יסף עוד מלאך ה' להראה וכו' ויאמר חמות

אל אשתו מות כמות בני אלהים ראיתו וכל אלו העניינים אין ראוי שיבואו על כבוד :

ויאני תמה תמ"ט כולתנו כפי שנסתפק כי המלאך שרצה למחוא היה כבוד לא שכונא כוס אין שניינים למאמר א"ל נסח שהפטט ממנו סותרו גם הם ללא הערו זה לא לפי דברי אשת מנוח שרצה לאשה איש השמים בא לי בני חובה שהיה כבוד ולמרו מכאן כי הכבוד נק' מלאך וכן ויעל מלאך ה' מן הבבל איתו מלאך הים מזה החין ור"ל אחר שהיה מביחם מדינתם שהיא אליה ת"ל לא היה כבוד וכן ת"ש אכרס לאליעוד הוא ישלח מלכו וכו' אך וכן כי מלאכיו וכו' על זה המין כא' ויהיה די כביעה דמי לכר אליהן וכן אלהי שלה מלאכיו וסדר פוס אריות על זה המין כא' ויפגעו בו מלאכיו אלהים וכו' מזה המין היו ובאמרו מחנה אלהים זה יורה על ריבוי גדול במ"ש כר"ה כי לעצ' יום ביום יבאו אל דוד לעזרו עד לחסדה גדול במחנה אלהים וכן ת"ש כאליע ועסק ה' את עיני סענר ורא' והנה הסד מלא שופים ורכב אש סניבות ליעז' ועל אלו המלאכיו כאלה יעקב לל' ושלח יעקב מלאכיו מחש' ומזה המין הם ג' אגשים שרצה אכרס כי לא היתה מראה וזו מראה הכנאה שאם לא היתה מראה וישר לוט במדום אבל הענין היה הפעל בהקין לא במראה הכנאה א"כ לא היו שכלים כבדלים ולא היו כביאים שהיה הכתוב זכר לנו כי כראה לו הס' וראה ג' אגשים וקרא אותם ה' שהיו עם הקדש שהיו קמוץ וכן קרא גרעון למלאך ה' כי ראוי והוא א"ל טוב אשוב לך וגם כא' ויאמר ה' למה זה נחקה שרה למעבר אשוב לך כת"ש בגרעון ויאמר לו ה' ואמר שלא היתה המראה מראה כנאה לבמרו שלא יבא מחנה דבר אל הפועל גם לא היו כביאים שהיו הפכו את סדום א"כ הם מזה המין שהיו נכבדות דוכניות מתלבשות צורות וכמו בצורת אגשים כדמות אורחים וצ"ה להם חאכל כמו בגרעון ומזה אכל עם לא אכלו כדי לשרוף המאכל ולעלות הלה כי ככר נבמר מליחותם אבל באכרסם צדו כאלו כבדעתי כעדין לא נבחר שליחותם :

וכו"ש כיומא ובמ' הפועלים וכן דרך רמ"ז בפי שורש' ובכרס' אמעל מיעל באמצע בכרס' כימימ רפא בשמרו כב' המעלכום בדרך סרב באמצע וסדר' בימימ וקטן כמלאו זלמ' המלאכים ככר אמרם שהם גדלים כבדלים זכבל' ספק אלו לא היו שכלים כבדלים הגה שמות אלו הרוחניים הם פעלים מהשכלים הגדלים כפי מדרגותם והגדול שבהם כבד' לכשר את שרה נק' ועל שליחותם הם נקראים ואלו הרוחניים הם פעלים מהשכלים הגדלים כפי מדרגותם והגדול שבהם כבד' לכשר את שרה נק' פ"ט מביא שיהא הסר בגדלו וזה השלח הוא יעלו ממנו באלעזר כי משהי'לר ככר האצטנביות שנסתכל בו אכרס' וראה כי שרי לא תלד זה הסר כמו הוא לשרר המערכות כמ"ש ואמר' בל' לשתף את סדום נק' ע"ג בכרס' כי אלו מדר' והוא ליתון מיכאל כי פעולתו היתה בזה השליחות יותר גדולה בהצנכת ד' כוכבים חסבלת לוט וזה שלוחו היה עלול ממנו כי היה מדרגתו מתחתונים המשמתיים ואמר בא לרפאת את אכרס' זלסללת לוט נק' בשם הפאל כי הוא מר ממנה על כל ההצלות הקלות סוגי או סגלת מיתה מהפוכה ולפי שב' המלאכים אלו בשלח למדום ומיכאל לא בשלח אלא לכשר וכשהלים שליחותו נסתלק ע"כ לא באו לסדום אלא כ' מהם ונמתק המכשר לפי שב' המלאכים לא היו מתין א' כי ש"ח מלאך רחמים ממ"ה והכ' היה מלאך משמתי ממ"ה עכ"ל שאין מלאך א' יעשה כ' שליחות לפי שהיו שליחות אלו הפכיות על שלוחים מתחלפים מתין ומ"ש א' אכרס' שהים כמו יפה דמנו לו כאכרס' ל' א' שלא היה כמו יפה דמנו לו בתלכית ונתנס' לו' כי אכרס' היה כבוד וראה במראה הכנאות שכלים כבדלים וזמן אלו השליחות ככבודו אלא במדרגת אגשים אבל לוט לא היה כבוד ולא שהיו מהות שכל כבדל לעצמו ואלו שבמלאות דוכניות ככר' היו במדרגת מלאכים כלי' הפק ומיכאל כי יפה :

וישאר

לכאר שהיה אשר נאבק עם יעקב שלא היה במראה שפואה שאם לא היה יעשה בפועל למה היה צלע על וירכו זלמה אין אנו אובלים יוד' הנטה זלמה אמר כי ראתי אלהים פנים אל פנים והלא ראה כנראה יותר גדולה מזה במראה הסולם מלאכי אלהים עלוים וזררים אבל זה האיש היה שהצורות הרוחניות המתלבשות הצורות ורואים לו באש לחוק את לבבו שלא יורא מאחיו כי בתלכית עליון שרה ויכול וכ"ל שהים סר עמו שהים מהסדום העליונים העלולים משכל הככר המניע לגבול האדים כמו שדורש אל המקובלים ומזה המין הוא שחוכמו אל יתפלל אדם בלשון ארמית שאין ת"ה נוקקים לו הוא מזה המין אלא שהמאמר כעצמו קשה שהרי אמרו לא הצווח למיכאל ולא לבבריא' לדיו את מוח ואח' עמי לך שח"ה' כה' ליונו בכל קראנו אליו וכו' כל אשר יקרא כשה' יתל' וחיליה ששכניו אמצ' יבואו וכן היה כי הוא חקק עכו"ם שכל תפלותיהם אינם אלא לקדושה שיתפללו בעדס וחיליה לזו מזה' שאמת היא כי אנו חוכמים כתפלותינו וכות אבות והנביאים והסוברים בי בן הוכיר משה כתפלתו וכר לכרס' וכן אכל' התפלה היא לאל פלי אמצעי' זהות זה המאמר הוא כי התפלה היא לאל אבל אנו צריכים פרקליטין גדולים שתהיה לו לרצן ורומה זה לפי שתקדי' וירדון למלך שהשופרים מכניסים אותה אל המלך ואם ששופרים הם מלאכים רעים הם שופרים אותה על פניו עכ"ל והמקובלים כי שר' אל פנים ששנו לקרות כמ"ש הוא כרי שתפללו' לא ימצאו אגב רב תמ"ה לעצבם מלהכניסם לפניו ית' עכ"ל שיתפלל אדם כלל' כיוו' שח"ה החכמים אותו וכניסום לפניו ית' לא שתפלל אליהם ח"ו ומכאן יסרו השורדי ספרד המונים המונים החכמים תחתונים וכיוצא באלו המאמרים ולפי שוכות הרבים גדול ושכינה עמם אחרו כי בכבוד מותד' להתפלל בכל לטון וכן החולם אמרו ששכינה עמו כי לרוב צערו הוא דבק פס האי' וסומע לקול תפלותם בערו אינו צריך למ"ה ובכרס' לכו אמרו עליו פלמרו לוסף' ע' לטון כי הוא השכל הפועל המוביל שכל האדם מן הכח אל הפועל וככר הזכרתי זה ועל' כי אחר המרכן נתמצתה פעליה של תעלה כי כיון שנתמצתו המתפלל' נתמצתו המוקין אליהם להכניס תפלתם ועל' שחכשת' ת"ת רכב אלהים דכותים אלפי שאין דכותים וכ' אגשים כי כפי שיעור שכנת המקבלים הם החכמים הנכונים מהם הבכורות אשר הלוים הוחלפו פהם היו כ"כ אלף כן היו הנוקקים אליהם כי כל משוב חושך אלו כס עליוני ומש שהיו עורפים דכ"ז מוצר' באותה טעה אחר ת"ת ועל' אינן ת"ה אומרים שירה למעלה עד שישראל אומרי' אותה למטה לפי שם מכפיסה הטירה שאותיות יעד' ע"כ ישראל הם קודמים ועל' ששרו אל יעשו אחר ליעקב שמיום שנברא לא שביעה טעה לו' שירה עד אותה טעה והיא השייה שאמר יעקב על ידו שראה אלהים פנים אל פנים ונכנס ונש"ל עכ"ל וכפ' אין דורשים שח' כורא בכל יום כת ת"ה אומרות שירה והולכות להם כי דוד' שולך דודו בא וצדיקים מתרשים בכל יום וזהו טובו מחדש בכל יום ת"כ ובת' קינו' כפ' חרשים לנבקים דכה אמונתך ומה אנו אומרים יותר משרתים ואשר משרתיו וכן דרשו כפ' קדמו שרים אחר נובנים שישראל קדמו שירה לת"ה על הים לפי ששנס נעשה אליהן ות"ה על שירן של ישראל אחר שירה ע"כ בשאר' באחרונה עם הנשים וזו בתוך עלמות תופפות וכ' א' כולמרו כי לפי שיעור כמו של כל א' מדבר צמו כי לפי הסגיה היה קדיבור אליו :

גם דוגמת המטבן תורה על זה כי אחר הטלחן והתמורה והתוכחות והפרוכות והמסך המפסי' ביניהם' סיו הכרובי' לתפנית המרכבה ואלו הכלים הם דוגמת כל התמצאות הנשמיות מהגלגלים והיסודות :

ובכר

הקטן על הרב ז"ל שפי' סוד' כנפים הם להורות על ד' תבניות שלם היה להם כנפים לצדף אלא שתים וכו' סיו לכסות בזהו יסוד' ע"כ נראה' המטבן הדברים שהמרכב'ם הם רכביו אחת אינם פני' לזאת המרכבה לא כדעת המתרגם ולא כדעת המדרשות ולא כנראה' מהפסג' ובתחלת המראה אחר כי נפתחו לו השמים ויראו מראות אלמים והנרא' הוא הוא כי למעלה מהשמים היא המרכבה ות"ס ז"ל כל' מה שהיא יחזקאל ראה ישעיה' אלא שיוחזקאל רומם לבן כפר שראה את המטבן וישעיה' רומם לבן כדך שראה את המלך ככל יום עכ"ל' אתם ואראה את ה' ולא פני' איכות האויב' פרוט אחר פרט ולא לחולס' האנשי' השומעים ספורו כי ישעיה' היה עם בני' היושבי' סביב' במקדש ככני כדך הראים בכל יום המלך ולא סוכך לפי' להם דבר וזו היראותיו המלך והם ידעו מעצמם איכות הראים ויחזק' היה בגולה בין עם שלא ראו המקדש ככני כפר שלא ראו ארמון המלך מעולם והוא צריך להודיע' הפרט' כלם ואלו הפני' הסגנו' הם יותר נאות' שלא לתת חולשה לכבוד ולפי' הגלגל המטבן' כי רמיון ישעיה' לבן כדך הוא לו' כי דאס המלך קבוע ככסא' מתלכתי כעיר המלוכה והרמיון יחזקאל לבן כפר הוא לו' כי דאס המלך קבוע במוט' המקום לתקום והוא יסבת שינוי המרכבות כי ישעיה' ראהו יושב והשרפני' פומרי' ממעל לו ויחזקאל ראה המרכב' נוגעת' והם המראות אינם מתחלפות כלל כי מה שראה זה ראה זה למראה א' נתיכוננו * והתחלפות הראים היתה לפי' התחלפות חקביעות או כסופה המקום לתקום * וכן פתב בעל הכוזר ר"ל שזהו סבת התחלפות אשר בא כשני השמות של ולפי' שתחלת כבוד' ישעיה' היתה להוכיח את יש' שיטבו בתשובה ושיקדשו את עצמם מן המאמתם כדי שתשאר קדוה' השכינה ביחסם ע"כ נראה' המראות הנכבוא' שכינת הכבוד באלו היה בהיכל כאשר היתה במדבר בהאל' מועד ובמקדש בתחלת בנינו ע"ל שלהם שאל' שם ה' אחר לשבון בערפל עכ"ל' שהוא ראה את ה' וישב על כסא' רם וגשא' להורות על ההתרוממות והתנשאות אבל שאלו מלאים את התיכל' בלו' שולי הכסא' היו מגיעו' עד התיכל' כי שם היה המבד' טובן על הכרובים וראשו יושב על כסא' לא רוכב בדמות כוסע' ע"כ לא ראה היות' ואופני' נוסאי' מרכב' ואחר כי ראה ת"ה עומדים ממעל לו כתבניות שרפים להורות כי שליחות ישעיה' תהיה לעם שיטבו ולא תבא אף תחת ה' לשרפה וראה תכונתם כן שהיו בעלי כנפים כמו הכרובים להורות על קלות' התנוע' וכי הם שלוחי' המקום משרתיו אמנם לאלו ראה ו' כנפים לא' בשמים וכסה פניו מפני הכביעות להסתכל בשכינה כמו' ויסתר משה פניו וכאלו' בשמים וכסה פניו שלא להביט בשכינה וימות סכ' כי לא יראו האדם וחי אפי' היות הקדש כי השגת המלאכים לעלתם חלוט' תאר ובשמים וכסה רגליו להורות ג"כ על הנמוע' שלא לעמוד בפני השכינה מגולה הדגלים ולפי' המדרש שלא יהא תדביר עון להראות כף הרגל את' ת' יסיו רגליהם מנכסי' שלא יסיו עומות בני נוכרים וכו' רמז כי הש' דעה לקבוע שיכוננו עצמם ולכסות על פשעיהם :

ורפי

אמות הענין להורות על הקביעות סיו פניהם ורגליהם תכוסו' כי תנוע' המקום לתקום הוא מגלה פניו ורגליו ובשמים יעופם כי היו מוכנים לשליחות המקו' אבל סיו עומדים קיימ' להורות על בקשת הקביעות כמקום ולא היה העיפות לסלוק שכינה ובאלו וכו' יעופם שהיו מקלס' ולפי' שהיו מכוונים פנים ורגלים לא ספר דמות פניהם ורגליהם כיוחזקאל' ואלם יחזקאל לא ראה להם אלא ד' כנפים וחז' כי אחר המרכב' נתמעטו כנפי' החיות והאמת כי אותם שהיו מוכסות רגליהם נח מעטו ולזה ראה רגליהם ככף רגל עגל וישעיה' לא ראה זה ואשר היו תכסות פניהם לישעיה' היו מכסות גויותיה' ליחזקאל ולזה כתבו פניהם אלו ולא כתבלו לישעיה' והסתים אשר בהם יעופם מניהם ראו אותם כתבונה א' ולא יחזקאל שראה כנפיהם פרויות למעלה להורות על התעופו' ולפי' שזאת המראה שראה יחזקאל היתה להורות הנכסופ' והנמוע' המקום לתקום הוא הילך על עכר פניו ועפניו ורגליו מגולג' ע"כ היו מגולג' פני החיות ורגליה' כי הולכות סיו איש אל עבר פניו כוסעות המקו' לתקום אבל ישעיה' ראה המרכבה קבועה במקומה בתקיעת הקביעות שם שיטבו ישראל בתשובה ע"ל שליחות ישעיה' :

ואמר

ישעיה' שחזר קול השרפים שהם קוראים זה לזה אחר נטילת הרשות זה מזה להיות אגודה א' להקדים שם האל באומה ויראה כמ"ס בהרבה יגור אור להורות כי אם ישראל יעשו תשובה תתקיים השכינה ביניהם ומה היו השרפני' אומרי' קק"ק ה' צבאות כלו' הרכה קדוה' יש בו יותר מזה שאפשר לומר כי הוא אלהי צבאות כלם וכלם מסועבדים לו ועכ"ל כמר בנזרל לסיף לו לעם קדוש כמ"ס התורה סן לה' אלטיך השמים ושמי השמים וגו' רק באבותיך חשק וכו' ועכ"ל מלא כל הארץ כבודו ועכ"ל כמר בישראל להיות לו לעם קדוש כאשר קדושים תהיו כי קדוש אני ה' ובעת הכרו' א' בת"ת כן היו התנאים ביניהם אם שמוע' תעשו בקולו וכו' כי לי כל הארץ וכו' כמ"ס בכלאן מלא כל הארץ' כבודו ועוד אחר ואחם תהיו לי מתלכתי בהים וגו' קדוש עכ"ל קק"ק ה' צבאות ואתם תהיו לי מתלכתי בהים וגו' קדוש ואחר מלא כל הארץ כבודו והיותם לי פגולה מכל העמים וכו' וספר ישעיה' שהסיפ' רעשו ונעו מתקומת אמות לא יוכל הכבוד לבנון כמה אמות היו מקול הקורא כמו שרעש' כל הארץ וקדו כל ההרים ככני צלן בעת ת"ת וירא העם ונמועו להורות כי העצמה הזאת הדרם מאד כי הנכנס בה צריך שיכנס בהמה כרתת וכוע ועמורא * וספר עוד כי הכית ימלא עשן להורות על התנע' ההשגה הזאת כמו שהיה בת"ת חזק' ענין וצדפ' ואחר המרכב' כמ"ס המורה כי בעת ת"ת היה חזק' ענין וצדפ' ומטר מעט הוויז זה מאמר גס שהיה יעטו וכו' וכוונת הדב' לו' שהיתה השגה מועטת לנסבת עובי' הסוגר והשרתן * וספר הכבוד עוד כי בראותו זאת המראה כתיירא לעצמו שלא ימות ואחר איו לי כי נרמיתי לשון כריתתה ונתן הסכה כי איש שחם שפתים וכו' גם העם אשר הוא רואה מראה זאת שהוא מתלה לים הוא עם שחם שפתים והשרפים העומדים ממעל לו קוראים בלשון קדוש וא"ל לזאת דברי אלמים תייב קדושים אלא לקדוש כמותם וא"כ ראוי שירא מתויתת וכוונתה כי את המלך ה' צבאות ראו עיניו שאפי' לעתהו לפני מלך כ"ו ארם חתירא כ"ג לפני מלכו על עולם וקדושים כאלה העומדים לפניו ע"כ הזכיר המלך ה' צבאות וספר הכבוד ע"ל גי ע"ל אלו' ה' ה' השרפים וכיוצא דמשה כי בלי העק' כי השרפים ות"ה שליחי' החוקם הם לעשות מלאכתו ולכל' וישעיה' דרכם לירום כי הם עושים המלאכות ואמר הכבוד שלקחה במלקחים מעל הפזבח שיפסיקו המלקחים בין ידיו של ארץ לפניו של כבודו שלא ירדף חם השרף את הכבוד כי לא היה שלום אלא לרמתים וגם השם היתה מעל המזבח שהיא שרפת הקרבות לבערה ואחר שהביע אל פניו לשרוף טומאת שפתיו שיטאר קדוש מוכן לשליחות האל' ואחר זאת ההבעה אל פניו שחם שהשרף א"ל סקר עונו וחטאתו תכופה ואח' שחם את קול ה' או' את חילא' ומילך לנו כמו שבראה בסכה למשה וכתירא הכבוד לו' שלא נא ביד תשלח כמ"ס משה כי כתיירא שלא ישרף כי כבר נכזה כרעפה והודיעו ישעיה' בזאת המראה כי הדונה להתקרב אל המראה הגדול היה

מגן אבות ח"ב

בית דין לבכרה גדולה ולמטה. עגמונה ככל מהאמת והדוק. וזהו ימים טובים וכלכל שלמות וכלכל שלמות קדושה תלכד מה ששים
המכוון בלוח המראה להשתלח לנגד ולפניהם ולהחזיקם בתשובה. כדי להיות לעמק קדושה לה' וכוונתם תתקיים שכינתו כינוסם וזה
העולה לנו מוצאת המרכבה שראש ישיבים במראה שכוונתם:

אמונה

יחוקל דאה המרכבה בתקופת א' רבעים הא' ראה אותה במראה הנכבדה בדרך כשרים כחזק הערה פאה מן הצפון
הב' ראה אותה נוסעת מעל חמתן הכות מעל הכרובים אחר אשר נשאתהו הכוח מן השמים במראה להים לירושלם
לכחות הפעם במראה אותה נוסעת מעל הכרובים על חמתן הכות ראה אותה נוסעת מחמתן הכות אל פתח שער בית ה' הכרובים
ומהם על פוך העיור ואח' על הכרובים אשר מקדם לצד וכל אלו המראות ראה אחר גלות בבל עם גלות יכניה קודם שבשרף הבית
בגלות גרמיה. ובעצם הד' ראה אותה אחר החורבן לצבאר אותה בשוכי הכבוד למקומו כי שם כתוב כבוד ה' אלהי ישראל בל
דרך קדושים וכו'. כי היום חוד הכבוד המקדים אשר מס' נכס בשעת החורבן כאשר ראה במראה ה' ולא ראה פתח שער עמק
וערפל כאשר ראה בפעמים הא' שך ספיב הנבנה כי שם היה מורה על ההתלקקות וע"כ היתה הסתכל מלאה גובה כבוד ה' שם
שם היה חמתן הכרובים והבית היה מתמלא וצנן לפי ששם נסתלק הכבוד והיה בו שך בלגמית ובאחרונה שלוחה כשהיה
מורה על סוכו אבל שם קול גדול בפעמים הא' קול המולה גדולה כקול שרי בכרבו בתקופת מלכות זכריהו וזכריהו וזכריהו
ובתקופת ראה אלוהו וזהו המראה כתיב ואמר אלי בן אדם את נוקם כסאיו ואת מקום יכפות רגלי:
הוא במראה הא' כי עדין לא נבשעה שביניה מעל הכרובים למה לא ראה אותה באה מן הצפון על נהר בכרובים
בהמ"ק לדרומה על ככל הוא שאלמד הצפון תפתח הרעה ועדין לא נבשעה שביניה תמונה יבנה מ"ק פד המראה
הג' ובשעתם אל קדוים נשעה אל צפון:

ותימה

הוא במראה הא' כי עדין לא נבשעה שביניה מעל הכרובים למה לא ראה אותה באה מן הצפון על נהר בכרובים
בהמ"ק לדרומה על ככל הוא שאלמד הצפון תפתח הרעה ועדין לא נבשעה שביניה תמונה יבנה מ"ק פד המראה
הג' ובשעתם אל קדוים נשעה אל צפון:

הנהגה

אלל כתעוררו כזה ואמרו והשפיעה הלכה לצפון לכבוש כל העולם כולו תחת כבודו של אלהי ישראל ויהא כבוד אלהי ישראל
מחר הב' את בניו כי בשמים אומה שפלה היתה שאלה ארץ כשרים וכו' מה טוב הוא אלימי אמות העבדים ראה בג'
הצפון תפתח הרעה לשרף העיור וכית ה' על חלק צפון וכן פירש' ולכן היתה המראה כהמש תמון חרם ששבקפה העיר וכוונת
היתה כיום הכבודים שאל' בעמוד להרש הסוף הוא חס המלה פס שאלו עבדים. וענן המרכבה הולח שמים בתכות בסופה
פאה אותה ויחוקל במראה הנכבדה. מתוך שהוא נוסע מחוקם למקום ובשאו"ב עננה מתגלגלת האופנים והחיות מושכות
אותה וס' ד' כמ' ש' ותבא מרכבה תנצחיה כשם חמות ב"ח וסוף פ"ג ופ"א במרכבת פרעה ויסד את אופן מרכבותיו ואח' על
אופני המכוונות שפעה גלמה העפה האופנים כמעשה המרכבה כי המרכבה נוסעת באופנים אלה שבוות המרכבה האלו ד'
חיות לר' רוחות השמים כדי שתהא יתנועעה לכל המדרים כתנועה גמלה בלא שבוב כמ' ש' לא יסבו בלכתם ואלה תפלה
פערה באה מן הצפון שהיתה נוסעת שמרכבת נוסע לרא' אל נהר כזר לרבר עמו לשלחו בשלמות האלו והיה הכבוד נסתר
בעין גדול ואשפת לקח' ונוגה ל' סבוב ויהי בכבודי כפיך שהתמלאו ב'ן היה כמעשה הר סיני שך ענן ופרש' להמנע' השגבחה
קפני חומר הארס המפוך ואל' לקוח כל הקלע לפרוש ההצב כמו שנתפרש במ' אהרן ולפי שכן אענן ואשך מורה על חרון אף
ואש לשרוף העיר ונבשעה מורה על נפישת הכבוד ולמה להם שיחוד למקומו כמ' ש' במראה הד' והארץ האורה מכבודו וכן פירש'
ועין התמלא אסור לשתבון בו ואל' ע' חיות אש תתללל וכו' אע"פ שהיה חיות תתללל חך שיהיה חיות חיות ללא ח' ואל'
לכרובים: ובראשית ואל' חיות ואלה אותם כדמות חיות:

קיוצ

תיתם שהרי רמות ארס ראה להסוד' פמה שראש להם לא היה להם עמי חיה כי חס עני אריה ולמה קראש חיות
והתשובה בזה כי ראה אותם כתלכות הגבורה ע' כ' ראה אותם דמות חיה כמו שראש דניאל האומות השולמות כעת
תקפס כדמות חיות ד' חיון רברבן וכעת החולשת אחר ולבר אריה. ועדין יש שאלה למה יחד להספני ארס דאל' ד' פנים ראה
פני ארס פני שור פני אריה נשר ורש' אל פ' השיכ' לפי שדמות ארס היתה היותר נכבדת שבהם והיא חיות יעקב ויה' דרך דרש'
והרמב"ם אל תקן כזה כי לא היה להם לא דמות פני ארס לא שיש כני ארס דומים לשור ואריה וכשר והכילו ראיה שהרי במראה ג'
ראה פני שור פני כרוב וגבוב הוא צורת ארס קטן השנים וזהו על דעת אל שפ' ברוב כרוביו: אבל הראש"ב הקשה כי כרוב
הב' ש' ארס ואינה ב"ק הדמיון וע"כ פירש הוא אל כי ברוב פני צורה לא תיחד כשם ברוב צורה יותר משאר צורות ולזה כשראה
כב' פני הכרוב לא כשתנה שום דבר מהמראה הא' כי פני שור הוא פני כרוב כי גם החיות כלם קראש מרובים במראה ג' ולפי
דעתו וזאת עדין לא תקנו כלום למה ייחד אר' בעני ארס יותר משאר צורות ועוד קשה לרש"י אם כלם הם כמכים למה ייחד פני
שור בפני כרוב וקושייתו תהי"ב ב"ק ביה היא שרשית אין וקושיא שהרי הכף ברר היא אצלם שרשית כמ' ש' הכדור והאימום וכתוב
כתלך עתיד לכידור ויהי ג"כ ב"ק הדמיון כבוד אל ארץ החסות יידיש וחמותו כדור וכמ' קהלת אמרו דברי חכמים כדרכות כדור
אל כמות מה הכדור סוף מתגלגל וכו'. והנה שח"ק הדמיון עצמו שורש וכן כמעלת כרוב שהוא לרש"י זלש"ב. והמראה ב' הוא
ראה ד' חיות לר' רוחות א' ככל רוח וראה להם פני ארס כזר אחרות שהיו חולפות כמ' ש' אש"ל אש"ל אש"ל אש"ל וכו' שלא יסוכו
בלכתם כשישתכם הרצון ללכת מרחו א' לרוח אחר ע"כ היו פונים פני ארס לזר שבו הרצון ללכת ופני אריה חסיון ופני שור
מהשתל ופני נשר כנגד פני ארס לאחוריו ולפי שהכחול כתלכות חיותיו לא ראה אלא הפנים הפוכים לזר הרצון ללכת אחר וזה
מראהו דמות ארס להנה וזה היה כתלכות מה שהיה חסיון חסיון אחר ששיב אלו הפנים כשתכל צוד וראה ד' פנים לכ"א וד' כפול
לב"א מהם כי לא היו בודות ארס לגמרי שאין לו אלא אופנים אחרים צד שהוא פונה ללכת ומה צדדים האחרים אין לופנים אבל הים
להם לכל צד פנים והאסור יענן שאל' אבל הם לעולם לזר פני ארס היו נוסעים כמ' ש'. וכן לא היו כמות ארס לגמרי אבל הם
לס' ד' כנפים:

קיוצ

יפרש חס צורך היה בכנפיהם וספר פ' למה ישיביה ראה להם ו' כנפים ויחוק' לא ראה כ"א ד' בנפים אח' נסתכל
בחיות וראה להם רגליהם ולא פ' כמה חך ראה שרגליהם רגל ישרה לזריות על הנפיעה וכאל' אין ישיבה לחתלה כי
הנפש קפץ שרגליהם ואלו אין פגליהם רגלי ישרה וראה כי לא היו כי אש כ' רגליהם וכוונת א' שאם היו ד' כרגלי חיה
היה חס הכתוב בן כמ' ש' בפנים וספר פנים. וזה כי הענין ההלכו' הם פני ארס והאקף אין לו לא כ' רגליהם וכשתכל צוד כתכונ'
שרגליהם וראה אותן ככף רגל ענל ושהיו נוצצים כעין נשאת קלל שהוא ארס מהיר המשתכל בו. וכן ראה להם ודי ארס מתחת
כנפיהם לכל חיה כ' ידים אחו' לר' רכביהם וכן הענין והכנפים היו ד' לכ"א חיות כרי שלא יסבו בלכתם כי לכל צד שיש
שרצון ללכת תלך חסיון שיהא לחיותו צד לזר פניה שהם פני ארס וחסיות אחרות יכלו אל עבר פניה לפי שהיו חסיות אש' אל
לחיותו וזהו על תכונתו כי שני אש"ל אש"ל שני אש"ל אש"ל חיון וזה כנגד זה לנפיש ופני ארס היו פונים לזר חוק לזר ההלכה

ונתת פי' הד' פנים כי פני אדם היו כנגד הפנים להורות שהם כענין שכל עיוני משיבים צד תנועותיהם להשלים רצון האל וגם יש להם שכל מצויי שהרי ראה להם ידי אדם והירים להורות על המעשה כי כן ראה להם ישעיהו יד' ובידו רצפה וכן יחוקל כמראה ב' ושלח הכור' אל ירו וישא ויתן אל הפני לבוש הכדים ופני אריה היו ל' הימין להורות על הבכורה כי תנועת הימין חזקה ובידו שבחיות אריה וע' כ' היו רגליהם נוגצים כעין נחשת קלל כי בגבורת האריה ברגליו שבהם היא חדריהם וכשהוא הורע כל החיות שבעולם אינם יכולים להקימו ונראה רגליו באלו הם נחשת קלל כחוף והתלהבות כח' ז' על אש שלמעלה שהיתה רבועה כארי כבית א' - ואומרי' כי המכה עצמות אריה זה בזה יצא מהם אש ושאיין מוח בעצמותיו כי הם מקשיים כי חלל העצמות מות' ושלש' והתקשיות מות' תוחק ופני שור מהשמאל להורות על הושיבה לאופנים כמו זככי הבקר מושיבה העגלות כח' ז' בתורה ברגלים ואין ככל הכמות ראוי להיה יותר מהשור ולכן בחרו בעושי העגל אלו הפנים שהם חורים על הנסיעה לזאת מהמדבר ויש עצה לכו אלהים אשר ילכו לפניו. וע' כ' היו רגליהם ככף רגל עגל וגם היו בתכונה זו כדי שהיה ראויים להליכה לכל צד כי הם עגולים ויכ' א' ככף רגל עגל ולא אחר רגל שור להורות על העגול וראה מצד אחר פני נשר כי היו להם כנפים ואין כמנופפים יותר קל מהנשר שנה' כנשר יטוש עלי אוכל ולפי שהכנפים הם מצד אחר ע' כ' ראה פני נשר לצד אחר כתצה כי ראה להם ר' פנים לפי שיש בהם ר' ענייניהם ענין אדם בשכל ובמעשה ידים ופני אריה בגבורה והתנוצצות כעין נחשת קלל ופני שור למשך האופני' בכף רגליהם ופני נשר לעוף בכנפיהם ששכי תנועות היו להם הליכה והתעופפות שנה' וכלכת החיות ולכו האופנים לנגדם ובהשא החיות מעל הארץ ישאלו האופנים לעומתם ומה שקראם אשה אל אחותה ואיש אל עבר פניו כי מצד שהם חיות וחות להם הם אשה ומצד עצמם יאות להם הם אש.

אחר זה אחר ופניהם וכנפיהם פרוות מלמעלה ויש טעם הפסק תבנית פניהם שמינו מחובר עם וכנפיהם שהפנים לא היו פרוות וגם לא היה אומר פרוות בלשון נקבה על הפנים שהם זכרים ר' פנים אבל כנפיהם היו פרוות מלמעלה כי כנפים הוא לשון נקבה ר' כנפים פרוות לצד מעלה להורות כי היו מוכנות על הנסיעה מהארץ לצד מעלה ואחר כי מד' כנפי' היו חוברות כ' לכל איש ואיש פרוות מלמעלה וב' חככו' את גבולותיה כי לא השיב מהות החיות וגם ישעיהו לא השיב מהות השרפים כי הטבת המלאכים נחצת מהכנפיהם אבל הפנים והרגליהם ראה מגוללים לצורך ההליכה כח' ז' וישעיהו ראה הכרור וישב בלתי נוסע ע' כ' ראה הפנים והרגלים תכוסים ג' אחר שפי' תבונתם פי' איכות תנועתם כי היו סוללים איש אל עבר פניו ; ותמה הרמב"ם ז"ל על הפנים שהם אלו הפנים והרגליהם ראה מגוללים לצורך ההליכה כשזיה הרצון ללכת אל צד המזרח הנה הנהיך לצד פני הארץ כי לא היה להם ר' פנים והאמת כי לצד פנים אדם היתה ההליכה כשזיה הרצון ללכת לצד אחר היה המהיך לצד פני אדם על אותה היה שבאותו צד ע' כ' לא היו צריכין להקיף כמו האדם כמבונה לשנות מהלכו מצד אל צד שהוא משנה פניו ויחיק מצד אל צד כמו ויסוב שמואל ללכת וז' אש אל עבר פניו ולכו אל אשר ישיה שמה הרון ללכת כלו' הרצון ולכו לא יסבו כלבתם כי רוח האל היה חניע החיות ורוח החיות חניע האופנים לכל צד שיהיה הרצון של האל לר' רוחות שהרי עתה ראה תנועה חצפון אל דרום ובמראה ה' ראה התנועה מתוריה למעבר אחז' פי' כי רמות החיות מראיהן כבחלוי אש בוערות כמראה השרפים היא מתלהבה בין החיות כלו' האש היא מתלהבת בין החיות כי משם נקח בחלוי אש לזרוק על העיר כח' ז' כמראה ה' וראה תנועת החיות בתכלית המחירות כמו הברק כי כן ת' כמראה הכוכב כמו דרבק שבה כהמירות לשרוף בן ואת המראה היתה מורה על החיות הפורענות וארץ מאי כמראה הכוכב ארבעה כאור שיוצא חוכן החרסי' כלו' שהאש היא בעלת גוונים ור' בטם ר"ם כן פירש אחר בזה שכונן וצד בכירה הי פסולת ותים בכירה הוא מתלהט ועולם וורד - ולדמו הענין הוא להורח שאפי' שהפורענות היא היתה וע' כ' הוא כמראה הכוכב אבל היו רצים ושבים להם להמתין אם ישובו בתשובה וכס' יעיר הכוכב רחן מזה שאם ירוץ האדם להרום הקצב כענינו שיושב לאחור ולזה כתב שם ז'ם בלימה צפויים כמראה הכוכב ונתכליתם אין להם קץ ודברו בהם ברכוה ושוב ועוד אמר ז'ם בלימה כלו' פיך מלדבר ולבך מלהרהר שוב למקום וכו' שכך אמר והחיות רגלו ושוב ודומת אלו הפנים היו צורת הרגלים כח' ז' ולא כשתכס בזה אלא כי הם היו פני אריה לצד ההליכה ואחריו אדם ואחריו שור ואחריו נשר :

והפכה בזה כי במדבר היה רגל יהודה כוסע בא' כי הוא היה מלך יהודה בתמלה ועל ע' ב' היו פני אריה לצד ההליכה ואחריו לפי מדרגתם צורה אדם בדרום שהוא ימין העולם ופני שור כנגד פני אריה כמו במרכבה ופני נשר כנגד פני אדם כמו שהיה במרכבה כמו כן ובמרכבה זו היו פני אדם לצד ההליכה כי כן היה ראוי שיהיה הכבוד שפנים ואחריו כותין פני האריה הכבוד והכבוד פני שור והכבוד פני נשר כי כן הוא לעולם לפי מדרגתם :

ואחר שספר מראה זו שהשיג בה החיות התחיל לספר מראה אחרת והוא השבת האופנים הנטושים כפי הכבוד והרה"ם פי' כי האופנים הם היסודות והכריחו לומר כן לשון הכתוב שאמר והנה אופן א' בארץ אבל אינו מתיישב יפה שהרי הכתוב לאופנים קורא הג' ג' ו' כ' צורת המרכבה אינה מורה כן כי היסודות הם גופים מתים ואין בהם רוח שאמר הכתוב כי רוח החיה באופנים ויין להם קול לקלם לאל כמו החיות - והכתוב או' וקול הכפי החיות וקול האופנים לעומתם ואכשי ככה"ל תקנו והאופנים חיות הקדש ברעש גדול התנאים לעומתם משכחים - וכן ח"ט וראה להם נובח להם והכריה קושיית אחרת וגם רץ לא יראו כן שאסרו ללמד זה אלא ראשיפרקים וכדיענת הסודות הסתרי יש לכתוב הלמוד כפרשהא וגם יוכתן כ' על לא יפס כיון שהרי פי' גבלים והמראה אופן א' בארץ תרמוו מלרע לרום שמיא - וגם פירושו אינו מתיישב כי תנועת הגבלים א' הסבוב אין שם הליכה והתנשאות כמו שראה להם יחוקל ולפי הענין שהוא מורה נסיעת הכבוד ככסא מוכה על מרכבת עץ וימשכוה בהמות או חיות יהיה כ' למעלה מהגבלים כח' ז' שבערבות הם שרפים ואופנים וחיות הקדש וכסא הכבוד ו' כ' כמו שהיוו' הם המלאכים חניעים הגבלים כן האופנים הם כמנאות אחרות רוחניות מתנוצצים כתנועת החיות וכסא הכבוד עליהם וכן בדוגמא זו ראה יחוקל פמראה הסבובה על נהר כבר בארץ - וע' כ' כי ראה אופן א' בארץ ממש רובמת אופני מעלה והם הנטושים כסא כבוד עליהם ואמר כי ראה אותו אופן א' אלז החיות החניעות אותו כאשר היה רצון האל להניחו יהיה לר' פניו כ' האופנים אלז חיים א' מד' חיות ולא ראה לו רמות פנים כי אין לאופנים תנועה תעצום שיתנוצצו אבל פניהם אבל היו מתנוצעים אלז פני החיה שהיא אלזה וראה כי מראה האופנים גם עצם האופנים וז' מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשים שהיא א' חלככי האשור ורועה היתה להם שהיא כעין חיים כמו שצ"א ברזם יוא - ואז'ל במחנות תכלת דומה לז' ויש דומה לרקיע ורקיע דומה לכ"ה : וירוע כי הרקיע אין לו גוון כלל אלא שהראות רואה אותו כאותו גוון שהוא עין האדם וכן ראה יחוקל האופנים שהיו בתכלית חוזהו והברקות במראהם וכעצמם ולא היו כמראה החיות שהיה מראיהן כבחלוי אש כמו השרפי' מראה

מגן אבות ח"ב

אראה ושעיה כי הכל מראה א' כדעת ד"ל כי צורך הענין הוסיק להם לראותם בנפשות על ישראל שיהיו משריפת הפניו כעונותיהם ואתר וחוקא שראו זה האופנים שהיו לוד' פנים בדמות א' לר' פניו כי לא היה האופן חלוק עניינים כמו החיות שיהיה מזה היות לוד' פנים חלוקים לפי חלוק העניינים כי אין להם רק ענין א' להמשך החיות בתנועתם ואתר כי ראה מראהו ומעשיהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן. ופי' זה הוא כי זה האופן שהיו לוד' פנים כ"א מהם אכל חיה א' כמ"ט במראה ג' אופן א' אצל הכרוב הא' פי' לכו כי כ"א מהפנים היה אופן אצל החיה אשר במראה ג' קראה כרוב כמו שפירש למה שנה עם חיה למה היו מעשיהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן ר"ל ששני אופנים היו באורך א' לנר מורה וא' לנר מערב יב' אופנים היו כרוב א' לנר צפון וא' לנר דרום והיו מורכבים זה על זה כמין שני וערב. וזה כאשר יהיה האופן בתוך האופן וכן פירש שיהיה אופן א' וארבעת פניו על ד' רבעיהם כדי שלא יצטרכו לסבב כלבתם :

ואחר

ספי' תכונת האופנים איך היתה כצד שיוכלו להתנועע תנועה ימנה לכל נד שיתנועעו כאשר יהיה שמה היות והרצון האלהי ללכת פי' ענין א' ואחר גביהם ונוכח להם ויראה להם אחר כי האופנים להם גב גבוהה כמו והעגלו' שיש להם גלגלים והתגלגלים בעת הנסיעה ועל הגלגלים גב העגלה אשר על גב ההוא מונעים המשא וכן אלו האופנים היו להם גבות ואם גביהם כהפסק הגם כל' והלש גבין ואותם הבנין היה להם גובה גדול לרוממות הכבוד שהיה יושב על הכסא שהיה על גביהם ומתוך גבהם הגדול היה להם יראה כי כל דבר גבוה גדול ונרדו כותן יראה בלב המסתכל בו כפיו ומראהו במראה מלאך האלהים מורה אחר וכן אל עם נורא מארץ מראה ואפשר שר"ל כי האופנים היתה להם יראה מפני הכבוד השוכן עליהם וכן יסרו בכברת יוצר כלם בא' עונים באימה ואומרים ביראה וכן בקדושת רבה יסרו ומשפטים שאולים באימה ויראה ואמר אחר כך כי גבותם תלאות עינים סביב לארבעתם ר"ל כי לכל נד מד' צדדים יש עינים לנבותם כדי שיראו החליכה לכל נד כך פירשי. וכן אמר למה במראה ג' ואופנים סביב האופנים היא נמשכת לתנועת החיות במקום אשר היה הרצון האלהי הוא רך הלשון ואין כאן ענין נסתר. ופי' אחר כי תנועת האופנים היא נמשכת לתנועת החיות במקום אשר היה הרצון האלהי ללכת בגלגלים שהיה כחך גדל ועל להסתלק הכבוד המקום להקום בארץ או להתנשא בכפיהם להסתלק לבמרי מעל הארץ לשמים באותו נד עצמו היו הולכים או מתנשאים האופנים היו בעמד במקום שהיה הרצון שתעמוד באותו מקום כן האופנים היו עומדים כי רוח החיה באופנים וכן היה הנושא או באהל חוץ כי הענן והוא הרצון האלהי היה נוסע תחלה והגלגלים שהיו בדמות החיות נוסעים אחריו ונושאים הארון שהם דמות האופנים נוסעים אחריהם :

ואחר

שהשלים תנועת האופנים ותכונת תנועותיהם השלים המראה וא' ואמר ר' ראה על ראשי החים רקייע כעין הקרנ המראה נטויו על ראשיהם ומ"ט על ראשיהם הוא כולל כל החיות ויעיד עליו סוף הפסוק שאמר נטויו על ראשיהם וזה רקייע אחר שהוא נטויו על ראשי החיות כלם והחיות היו אצל האופנים והאופנים היו נושאים הכסא ולזה היה לגביהם גובה גדול מניע עד הכסא אכל פי' הכביא שהוא ראה גבם על ראשי החיות היה נטויו ולא על האופנים היה וזה רקייע קוא במראה זו דומה לזור א' שהוא גבוה תחת הכסא הכבוד ע"כ ראה אותו במראה הקרנה המורה בתכלית הדיבור :

וב"א

כפדיקו ר"א מהו כעין הקרנה הבור' אכנים טובות ומרבליות והוא מאיר לכל השמים כאור הנה שאלו בתוך הכית והשמש היה שבגבורתו מאיר בצורה שג' ובהוא עמים מריבון פדיקו' עתיד' להאיר לעת' ל' שג' והמשכילים ויהיו כוהר רקייע והוא דומה לכסא המלכו' שפורשים על העגלה כנר נאה ואח"ך מניחים הכסא עליו ודומה לזה שהיו יריעו' תכלת וארמון ותולעת שמי לאלה על הכרובי' ועליהם היה ענן כבוד ה' כרמות כסא וכו' שוכן הכבוד ולזה היו יריעות שתחתיו' מעשה השב שהם כרמות המלאכים שכנה הרקי' שעל ראשי החיות ומפר הכביא הי' תחת הרקייע היו כפיהם גשרות בעת העמידה כמו שראה אותם פירות המלמלה בעת הנסיעה וחוד ופי' כי מלבד אלה הכפנים יש ב' אחרות לככות את גווניהם פי' לכו כי כפיהם התנועעות והיו פתחים ישרו' בעת העמידה פתחי' פירות כי השיב להם עמידת הכבוד במקום ונסיעתו מהם אכל כפיהם הגוויות ראה אותם קבועות כי לא ראה לעולם גוויותיהן כי ימנע להשיב מהות המלאכים :

והשלים

לספר כי אפי' שהרקייע היה מפסיק בינם לבין הכבוד היה להורות כי אין השבתם לכסא הכבוד כי הרקייע מפסיק בינם וכמ"ט כפר"א ברוך כבוד ה' מקומו במקומו לא נחמר אלא במקומו שאפי' החיות המושאות הכסא אינם רואי' אותו שנתן השי' בינם לכונו רקייע שאלו על ראשי החיה רקייע וכן יסרו בקדושה רבה כבודו מלא עולם ומשרתיו שאלו וכו'. אכל אפי' שהרקייע היה מפסיק בינם לכסא הכבוד כשהיו כפיהם פרוות מלמעלה היה כשמע קול גדול. ומפר הנביא הפלגת הקול שהיה קול שרי בדברו בעת מ"ת שסיים מאותו קול מה שהיה מסרעש ותנועת העם ועבד' לא כשמע במראה ג' אלא עד החצר החיצונה כמו שספר למטה וכן היה קול מדבר למטה כשמע קול גדול ולא מושב אלא במראה הנכבא להביא אליה ולזה ירעם אל בקולו כפלאות אכל כשהיה שהיה הדבור יוצא אל הנביא היו מרפות כפיהם כשמעם והיה שומע הדבור מעל לרקיע ולא היה הרקייע מעכבו מלשמע הקול ולא קול כפיהם החיות כי היו מרפות כפיהם כשמעם והדיבור ששמע מעל לרקיע הוא פ"א אפי' שאלו קול מדבר והגיד הנביא כי הדיבור יתנו לא היה מוכפיה החיות אלא מעל לרקיע. וענין זה ספרו יחזקאל כי כשהדיבור היה בא לנביא היו החיות מרפות כפיהם' ואז היה הדיבור מדבר מעל לרקיע וכשאלם הדיבור היו הכפנים מתנועעות ותנועת הכפנים מרעיש האויר ויוצא הסם ולפי' כשמע קול גדול ולא מושב אלא במראה הנכבא להביא אליה ולזה עם היותו בתכלית החוקק ומשני וזה נק' הנכבא' יד' א' אכל לא היה נשמע לזולת הנביא ופי' קול המולה קול דבור גדול ממנה רב שהוא גדול באיכות וכמות וא"א להבדילו יותר :

והשלים

לספר כי היה חמול לרקיע אשר על ראשם במראה אכן ספיר דמות כסא ומראה הספיר כתב הנביא ע' שהוא ארום והביא ראיה ממ"ט ארמו עצם מפניו ספיר גורתם והפ' הזה כפול ע"כ פ' כמעשה לכת הספיר מן לכה והוא כמ"ט כאן במראה אכן ספיר כי הכל מראה א' כמ"ט בפי' שלפני זה והלכה והאפי' א' הם שנאמר ותהי להם הלכה לאכן אכל הראשונים יסרתם כ"ט פי' ספיר קייטטאל בלעז והלמה ללשון קדר ושואו בעדר המרא' ע"כ מקבל כל המרא' וראיתו של החכם אינה ראה כי הוא ספר שהיו ארומים כפניו וזכרים כספיר כמ"ט כמן והמן כרז נד הוא ועיניו כעין הכרולח ושתארו היה כגד וזהו כעין הכרולח וכן ספר כי היו במראה ארום כפניו' ויש ארום וך וארום עב' עכ"א כי גורתם היה ק' כספיר וכן דרך הכתוב לתאר עצמם ומראהם כמ"ט מראהו ומעשיהם כעין תשיש כל' בוונס ועצמיהם היה כאכן תשיש וכן במראה הזקני' אחר כי ראו כמעשה לכת הספיר וכעצם השמים לשוטר וכאן אחר כי גם המראה היה כעין אכן ספיר והיו הכסא לפי שהוא הנמוץ יותר גבוה שהוא בכל הכפניות ואין בכל הכפניות תניסיהם לזוה השם יותר מזה שנחזף שם השם העליונים

העלוינים לרעת זל והמקובלים כמ"ש כפ"כ ומש"ה הממים כמאי וכן רוכב שמים וכן לרוב בערכות וכ"ל זל כי ערכות הוא כסא הכבוד תפסו הכתובי' ורז"ל הכמנחות יותר גבוהות להגותינו ואם הוא יושב ורוכב במה שלמעלה מהם כמו שהוא מפורט בזאת ההשגה גם הוא יושב ורוכב עליהם . ורז"ל הכנולאים כלסון קדש פי' לנו כי הספיר אינו ארום אבל לפי מדרשים אשר גם הם לא הכדילו בין מראה הרקיע אשר ראוהו הזקני' למראה דמות הכסא שראה יחזקאל אפי"פ שיראה ממדרגת טהם השנות חלוקות ומראה א' כי כן הפסוק נותן להם מראה א' כאבן ספיר ועל כלם אמר שהם מרא' תכלת הדומה לים וירוע הוא כי מראה הים ומראה הרקיע אין עצמי להם אלא שהראות הוא חושב אותם :

ורפי פירושינו והוא פי' הרחב"ס והראב"ע כי מה שראו הזקני' הוא מה שראה יחזקאל א"כ ספיר הוא בעדר המראי' לזה נראו הנוים עליוני' טהם הכסא במראה אבן ספיר לפי שהם נעדרו המראי' כלם כמ"ס כפ" טלפניו זה ותרראה הפלגת אלו העניינים הפשוטי' כי ראה לכ"א מהחיו' והאופני' והרקיע והכסא מראה תיחד לפי עומק ההשגה כי אחרון אחרון יותר פשוט כי החיות ראה מראיהו כחמלי' אם והוא מראה ארום וך שהוא ממוצע בין המראי' כי הלכך והשחור הם הקצוות והארום הוא אמצעי כיניקה על כן הוא כמזל על פנים רבים והוא מראה ישעיהו הכל מרחוק אפי' חלושי הראות ואח"ך ראה האופני' בעין תרשים והוא התכלת כמ"ס כי הוא נוטה לשחרות ולזה נק' תכלת שהוא תכלית העצמי' פי' הכל נאבדו אליו והוא לא יאבד אליהם פי' מלאכת העצב וזה המראה לא יושב מרחוק כי אם לרקי שראות :

ואח"ן ראה הרקיע שעל ראשי החיות בתכלית הוזהר שהוא בעין הקרה שהוא בתכלית לפיטות עד שהוא תחליט הראות כמו כינון הסווג כי לא ישיבוהו אפי' רקי הראות אלא עז' אספקלריא של זכוכית מעסקת בין הדואה והכראה . ואח"ך ראה דמות הכסא נעדר המראי' כי לא ישיבוהו כלל כי אין לו מראה והוא כאבן ספיר :

והשלים עתה הנביא לספר כי על דמות הכסא ראה דמות במראה ארום עליו למעלה וזאת ההשגה בתחלה ראה אותה חלושה ע"כ היא ככללת בהשגת האופני' והרקיע וכסא כדעת רז"ל שהכדילו השגות אלה לנ' חלקי' וכ"ל שתוב כה וארא כי לא השיב עתה אלא שהשגות אלה אינם אלא מרכבת לרוכב עליהם וכלם הם עלולים מעלה א' ית' טהם מרכבת כבודו :

וכבר ידעת מדרכינו למה הוא רומז במראה דמות אדם ומראה אחרים ואז"ל במד' כמה גדול כחן של נביאי' שמדמין צורה ליוצרה והביאו מק' זה ועל דמות הכסא דמות במראה ארום מלמעלה ר"ל שאינו דמות אלא במראה הנכואה טהם מדרגו הכבוד המושב רצוה היותר נבדדת שבצורות השפלות לא שיש בה צורה כלל לא צורת אדם ולא צורה אחרת ומ"ס כפ"כ ובר"ה שאסור לעבור פרוץ ארום טכ' לא תעשון אתי אל תקרי אתי לא אותי הוא לפי שהכבוד המושב לנכואים הוא מושב אליהם בפרצוף ארום וכבר פי' רי"ג ראהו כל תמונה בנימ' ארום וסראב"ע זל כפי' טי' השירים דודי זא וארום מעשיו וזים וצחים לישדים וארום באש אירנה לראויה דגול מרכבה אלף אלפין שמשונים ראשו כתם פו כה כסא כבודו קווצותיו תלתים שחורות בעורב ענן וערפל סביבו עיניו בונים על אפיקי מים שרי מלאכו וכדבריו כריה על אבן א' שבעה עינים ואו' אלה עיני ה' השומרות בכל הארץ לחיו בעצמות הכוסם הם שרי העיני' שפתוחו שטני' הם טלוחיו עושי דברו שמדברי' עמ' רבינו הגביראל לזכר הדרי' וידי' נלילו והכ' הם הנלגלי' והם השמים מחוללי' בתרשים הם הכוכבי מעין עשת טן אפודת הנלבל העליון והוא הקי הרחב אמצעי מעולפת ספירים הם החולות שקוין עמודי טה הוא האש והאור מיוסדי' על ארצי פו הוא הארץ כמו על מה ארביה הסביבו מראהו לנכונן מי שיכנס לנכונן יראה ארץ יפה יתקוב שאין למעלה מחונו ולא ימצא פחותו עד שיראה אחרים יותר באים ופילוי' בעיניו כן מעשה השמינה בחור בארזים טהה עלי מים שלא יכלו מעשיו בעיניו דהשי' לבקרי' חכו מתקני' וכלו מחמדים תורתו ומצוהו הנחמדים מזהב ומפז רב ומתקיים מרעש וכו' אלו הם דברי החכם זל והם מתוקי' מרעש ומפת צופים :

וע"פ מה שמכרנו מעיני כסא הכבוד והמלאכי' הם עליו' ערבי' ופיס וטוב טגל החכם זל הכריחו כמגלה לפרט אותה דרך מדרש ע"פ קבלת רז"ל אשר במרכבה צופי' המרוחקי' מרעת הפלוסו' המלאכי' גלולים וטופי' ועל מים מי מרזם המים החיים רבו הכוספים :

והנה החכם זל הורה כפי' זה לפי' הראשונים שהספיר אינו ארום שחרי פי' מעולפת ספירים החולות וטם הכוכבים ספירים אין להם אורה מעצתם אבל מקבל' ארה מהשמש ואינם ארומי' וע"ה כי דבריו פי' החכם זל חן יש לי להוסיף על דבריו ולפרט שקוין ימודי טה היסודות ד' שתמיצתם ישרה במין עמוד והם ו' קננות והם חיותדים על ארצי פו טהם ה' צורות וקבלם החומר ראשון שהוא נעדר הצורה וכמו שכתב הכבוד כנה ארום לכתם פו כן כנה החומר הראשון התחתון בארצי פו כי הפו לרוב וכותו הוא קרוב להיותו נעדר הצורות וכן טה החי' העליונים טהם מכוונט בשם כסא הכבוד והחומר הא' טהם המרי' בלי צורה ושנייה קראים בלימה וטם בנימ' פו כי נק' בן החומר הראשון טכא' הולס ארץ על בלימה וכן בזה החומר המקיף על הכל אמרו עליו כפי' בכלל הנמצאו' הרחוקות א"כ בלימה כלום פיך מלכרר ולכר' מזההרר וההפרש טיש בין כ' חמרי' אלו שהמקיף בכל הוא בתכלית הזכות כמו שכתב טכא' הרחוקות א"כ טנה הכתם העוב וז"ס עליו ר"ל הגדול שהיה חומר לכוסו של הכ"ה עכ"ל עליו ראשו כתם פו וזה החומר התחתון הוא כהחליה העביר' עכ"ל עליו מיוסדים על ארצי פו וירוע הוא כי הארזים לעמודים הם בתכלית העובי ככר לארץ וז"ס עליו ר"ל הגדול שהיה מטלב שתחת כסא הכבוד הורה על עביו ועל שפלות מקומו :

אחר טהשלים זאת המראה הכ' הכוללת דמות האופני' והרקיע והכסא והאדם אשר בכללם כאמר דמות כי לא היה רק במראה הנכואה התחיל במראה הנכואה הנ' ואמר בעין חמל' במראה אש ונובה לו סביב במראה הקטת אשר יהיה בעין ביום הג טם כן מראה הנובה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' זהו לשון הכתוב במראה זו ורז"ל הכדילו בין מראה זו למראות הראשונות כי לזאת המראה הדרכו הסתר והעלה ויחר מהראשו' כמ"ס למעלה ולא התירו לרדוש בזה אלא ראשי פרקים כפי דעת א' ורפי רעוה אחרות אפי' ראשי פרקי אקרי אלא א"כ היה מכין מדעתו והתמו כזה שיביע האדם לימי הזקנה ושיהיה טרבעוכה וטפתה מחבו רתיחת הכחורות הגורמת להפוך ולהרום המצב כלל ישוב הדעת כי הטעות בזה מביא לידי סכנה ז"ס ז"ל ר' א"ר תא ואבמרך מעשה מריכה א"ל אכתי לא קשאי ואמרו שהוא ינוקא רהוה דריש כהשחל ונפק מורא מחשחל ואזלתיה וכתבו טעם בזה טאני ינוקא דלאו אורה ארעא ועיני ארלהיה גורא לפי דעת הפלוסו' הוא שהעומקים כהכמת האלהו' באים לידי חולי שרפון שהוא אש של עצמות אבל לפי דעתי הוא כי מסבולת זאת החכמה הוא טגר' לעוסקי' כה בטורה במראה

מגן אבות ה"ב

במראה הנראו' כפינו בעת מ"ת וכמ"ט ז' כח' חגיגה פתח ר"א כמעשה מרכבה ודרש ויראה את מן השמים ומכבה כל
 האילנות שבשדה פתחו כלם ואמרו הללויה נעשה תלאך ח' מתוך האם ואמר הן הן מעשה מרכבה ואמר מה על ריבנו סידר מן
 החמוד ותעטוף וישכ על האבן תחת הית אמר טכניה עמנו ומ"ה מלון איתנו ואנו רוכב על החמוד וכ"א פתח ר' ודרש
 כמעשה מרכבם אותו היום תקופת תמוז היתה ונתקשרו שמים בעבים ובראתה כהין קשת בענן והיו מ"ה מתקבצים ובלום
 לשמוע מ"ת כביי אדם שמתקבצים ובלום לשמוע ולראות בחומוטי חתן וכלה וכן במד' רות כשהיו דורשים ר' ור"א בכית אביו
 של אלישע אחר והיו הדברים שהיו' כתיבתם כפינו וא"ל לשרוף ביתי באתם על האשר לדרוש כזה ליוקא לחולשת טבעו וכ"א
 מה מעשה בתינוק ח' שהיה קורא בכית רבו כמ' יחוקאל והיה מכין בחשמל ויצאה אש מחשמל ושרפתו בקשו לבנו ס' יחוקאל
 ח"ל חכמה בן חוקיה חס וזה חכם כלם חכמים ואמר שם מעלה לפליטה והכילו לו ש' נרכי שמן וישכ בעלניו ודרשו והבניו
 לא היתה מפני שהוא מביא לירי טעות שהרי נתנו טעם לזה חסו זה חכם כלם חכמים והחכם אינו כופר אבל הבניו היתה
 לעומק המושג והקטן הנכנס בחכמה וזו מעצמו כל לירי סכנה ועל דרש אותו להקל ענינו אל הענינו' מעצמן בחשלי' קרובים
 אל החשמל והה שדרש בו זה השלם לא הגיע לירבו וגם הוא נבנו ולא נראה כלל לא לנו ולא לקדמונינו ולא ידענו מה דרש בו ולא
 מצו' בו לר' ענין מיישב כי הם אמרו מאי חשמל חיות אש ממללות במתני' תנא עתים השות עתים ממללו' בעת שהריבור
 יוצא מפני הכ"ה השות וכשעה שאין הריבור יוצא מפני הכ"ה ממללות וכתב רש"י שאין זה מתיישב לני ענינו והוקשה לר' ז' זה
 לפי שזה רואה המרא' הכ' טכ' שם ויהי קול העל לרקיע אשר על ראשם בעתם תרפינה כפייהם כמ"ט למעלה ולפי שזב
 הענינו' שהיה דבר רביר על אופניו יש לחקור ההבדל שיש בין זאת המראה למראה הכ' כי שם נאמר וירא והנה דמות במראה
 אש ממראה מתכיו ולמטה וממראה מתנו ולמעלה כמראה ויהי בעין החשמל ובו' והנה שם כבוד אלהי ישראל ככבוד אשר
 ראיתי על נהר כבר :

והנה

רש' ז' כתב על כ' מראות אלו של חשמל על הא' אשר שלא ניתן ראות להתבונן בו ועל האחרונה אשר אמר
 להתבונן בו ובכ"ס אמר וחכם מהין מדעתו ולא אסרו ההתבוננות לבמדי וגם יש מתיר לנדר ראשי פרקים אלא
 טלקטני' כאשר לבמדי גם חכמים בן חוקיה דרש אותו :

ע"ב

ישליש אותו מהו הסאמר להכונן בו מדעתו או ללמד בו ראשי פרקי' ומה שיר' כזה הוא כי יחוקאל ראה במראה
 הנכבואה מה שבקט מרע"ה בא"ה במראה עינים באמרו הראינו בא את כבודך וכן באמר במראה זו מראה דמות ה'
 הוסיף כאן לומר מראה דמות כי זאת המראה היתה בכבואה מתוך ט' אבספקלריות ואבספקלריות שאינה מנוחמת שפירשתי
 עניינם במה שפיר' ומראה עינים לא היתה בין אלה ראות עין בהשתמשו' השמש' וכמו שהמראה שראה חשה היתה חלוקה
 לכ' מראות מראה האחרים המושג ומראה הפנים הכלתי מושג כמ"ט וראית את אחורי לפני לא יראו ונא' כי לא יראו האדם
 ופי' ז' בספרא כפ' ויקרא ולא כל חיואפי' חיות הקדש ומ"ה ועל זה היו פני השרפים מוכוסים במראה שראה ישעיה
 והיה סדקיע הפסיק בין החיות במראה זו לפי שהיו הפנים חגולים וכך מפני המראה הפני' כי ראה יחוקאל מראה החשמל אשר
 הוא כבוד ה' שתי הסבו' מרא' מתניו ולמעלה והוא המראה הפנים וממראה מתניו ולמטה והוא מראה האחרים וכן פי' הר"ק
 ז' בקונטר' המרכבה וכן א"ל כמד' חיות מהין ובה יחוקאל ויגלה חדרי המרכבה שה' הכיאוה' המלך חדריו ר"ל כי המרכבה
 שראה יחוקאל הוא הכבוד שג' ליש' כיום מ"ת וכ"א ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחוקאל בן בוני סכנן אלא הכבוד
 שראה משה הוא השנה מוחשת רובת' אל הכבוד כמ"ט ומה שראה יחוקאל היתה במראה הכבואה וזו כבוד מושג לנביאים
 למעלה מהכבוד המושג לכל יט' ואפי' לנשים כמ"ט כפ' שלפני זה ע"כ אמי תוה מהדמכ' ז' ז' שכתב בדרש' המתחלות
 תורת ה' תמימה שלא נו' מעשה מרכבה בתורה כמו שנו' בה מעשה כראשית והאמת הוא שג' בה אבל כדמו כי מעשה
 כראשית הונדך לפרש לפי שלא היה כימיסה אבל מעשה מרכבה לא הונדך לפרש כי ראו בעיניהם בעת מ"ת ויראו את אלהי
 ישראל והיה מראה זו של יחוקאל כמ"ט והמשכן הוא רובת למרכבה ומראה הסולם שראה יעקב ממעשה מרכבה הוא א"כ הני
 נתפ' בתורה כמו מעשה מרכבה ומה שראו בעת מ"ת ומה שראה יחוקאל והכבוד שג' לנשים ורובת' המשכן הכל הוא ענין
 בכבואה לא שיש כזה דמו לא' ומ"ט כאן ואפול על פני אינה כפילה אל הכבוד ררך אלהות אלא מפני אימת המראה המראה
 וכן נא' במראה ב' בבקעה והנה שם הכבוד ה' עומד ככבוד אשר ראיתי על נהר כבר ואפול על פני ונא' ח"ך' ותבוא בני רוח
 ותבמירני על רגלי בלו' שנתחוק לעמוד על רגליו כמ"ט כדניאל במראה נהפכו צירי עלי ולא עצרתי כח וגם באמר ואחוקני
 ויאורו אלי אל תירא איש חמדותי וכי' ועזא כמ' שהמשל על פניו כשרואה הקשת מחוץ פניונו נלו' למ הרבם שכל המראות הם
 ענינו' ככראו' תקבצים מושגו' ומקבצים כלתי מושגו' והמושבות הם כל הנמצאות כלם תדמו' הכסא והרקיע והאופני' והחיות
 וכ"ט הנמצאות המושגו' והגלגלי' ויסודו' ומורכבות המס' וכך בכלל מראה האחרים וממראה מתניו ולמטה בחשמל ואשר אינם
 מושגות הם השכלים הנכדלי' הכל חומר והם מניעי הגלגלי' ויסודו' ז' ואלו הם בכלל מראה הפני' שתי"א ודקדמי לא יתחון
 שאפי' ככבראים יש הסבו' נעלמות וכ"א ז' כי במדור העליון יש שרפי' ואופנים וחיות הקדש ומ"ה הוכירו כל המרכב' והוסיפו
 מ"ה שהם השכלי' הנכדלי' ועליהם אחר אבן' ודקדמי לא יתחון והוא בחשמל וממראה מתניו ולמעלה א"כ החשמל הוא כלל
 לכל הכבוד מראה הפני' ומראה האחרים וא"כ יפה אחל חיות אש ממללות ועתי' חיות ועתי' ממללות וכמתקן קושיית רש"י
 ז' שלא נתיישב לו זה לפי שכבר נו' במראה ב' והאמת הוא כי זאת המדרגה הג' היא כוללת כל הכבוד והאשר בזה והמביא
 לירי סכנה הוא להתבונן בעצם הכבוד הנק' בשם פנים ומשהו' כי השנה זו נעלמת לבמדי כי לא ידע מהות השכל הנכדל מי
 שהוא שכל היולאני' ואלו הוא זה שא"ל כי לא יראנו האדם וחי בהינה' אינם רואי' אבל במיתת' רואי' וכמ"א לפניו יכרעו
 כל יודרי עפר וכפשו לא היה בו והיו או שכל כפועל והראיה המפורט' בזה שכל הכבוד הוא ככלל במראה החשמל והמראות
 הראשונות של החיות והאופני' והרקיע וכסא הכבוד ומראה אדם אשר עליו הכל הוא כבוד ה' כי במראה ג' באמר כי ראה
 החשמל וישלח תכנית יר ויקחני כניעת ראשי ויביאני ירושלים והנה שם כבוד ה' אלהי וס' במראה אשר ראיתי בבקעה ובבקעה
 באמר שהיה שם כבוד ה' ככבוד אשר ראה על נהר כבר ח"כ כבוד ה' הם המראות שקודמות לחשמל כמו שהחשמל באחר עליו
 שהוא מראה כבוד ה' ומה שהזכיר במרא' ח' ממראה מתניו ולמעלה תהלה וא"כ וממראה מתניו ולמטה ובמראה הג' הוביר
 הדבר בהפך לפי שבמראה הא' הקדים המוקדם כמעלה ובמראה הג' הקדים המוקדם כבוד ההשגה ועוד ברי למדוך תכנית
 יד שהיה המתחנים ולמעלה אל הלוקחה כניעת ראשו כמי שהוא כועס על עבדו ומושכו כשערות ראשו והורה כי הנה הוא
 כועס על התפובו' הגדולות שהיו עושים יש' כמ"ט כפ' שם :

ופירושי זאת המראה בפרטיו הוא כי הוא ראה במראה הכבואה דמות אדם חלוק ממראה חתניו ולמעלה היה בו כעין חסהל וסביב לו במראה אש וכן בתב בתקלה ומתוכה כעין החשמל בתוך האש ופי' במראה נ' שהוא במראה וזהו כעין החשמל הורה כזה על המנעת ההשגה לכתרי שהוא מראה יותר וך ויותר דק תכל ת"ש ממראה אש לחיות ועין תראש לאופנים ועין הקרח הכולל לרקיע ומראה אכן ספיר לדמות הכסף ומקיף אותו להשלים יותר מראה אש כדי לשדוף כל הקרב הקרב הכלתי מוכן לזה כמו שגמרף ההוא וינקאו או להיות תומת אש ולכבוד המשתמשים בו בפתחה הזופים במרכבה כת"ש מאת זל וקראו חסהל לפי דעתי שתוק מלדבר כת"ש במו' כלום פיך מלדבר וב"א חש תלחש תלמלל ותמראה מתניו ולמטה היה במראה אש ומונה לו סביב הוא הכבוד המושג לנביאים כל א' לפי מדרגתו והוא מראה האחרים וזה הכובא ראה אותו במראה הקשת אשר יהיה בעיני כיום הגשם כן מראה הכובא סביב הוא מראה כבוד ה' פי' כזה סתר העיני כי היותר שפל במדרגה הוא ממראה מתניו ולמטה הוא מראה כבוד ה' :

והנה

נראה יותר לתאר הכבוד ל מראה החסהל שהיה ממראה חתניו ולמעלה אבל העיני הוא שהוא אינו קורא דמות כבוד ה' אלא המושג לנביאים ויש הכוד למעלה חכבוד וזה נכראים שפלים מהכבואים העליונים חסס וזה מפורש ומתוך זה הכבוד יצא לו הרבוו בכבואה זא"ל כן אדם עמוד על דגלך לחוקו מאומה ששכבולה כפל על פניו ודבר עמו כמו שינא הדכוד למטה מתוך הכבוד והכמה זה החסל לדמות מראה הנגה למראה הקשת הוא על ב' פנים הא' חסס כי ידוע מחכת הסכע כי חומר הקשת הוא העב הרקק שגמר בו מעט רכיב דק ובשניצוף השמש חסס כויתחדשו מראות ראשון המראה הא' הסמוכה לניצוף הוא מראה ארום וקרוין לו המראה הייני ומתחדש בו זה המראה כי הלכן כשעובר בשחור תמנו מתחדש הארום התמונע בין המראים כמו שמתחדשת מהאש שהיירה הלהבה ארומה כשהיא אוחזת בפנים שחורים והמראה האמצעי הוא חלקן לב' מראות אדמיות כוטה לו לדר חיצון ודומה לו קשת ולא הדוונים אין יכולת כיד שום צבע לצפות כמותם והוא עיני סכעי כמו שאנו רואים שניצוף השמש כשתכה במים או כגשם ספירי וינאים תמונע ניצופות במראה הקשת וכן יראה כמי הים כשיכו בהשטות כדמות קשת ואם יקח אדם מים וימי ויזה הוזה דקה בניצוף השמש הנכנס בחלון כענין אבק ותהיה קשת הוזה בניצוף וקשתה חוף לניצוף יראה עיני הקשת ועיני אות הכרית על זה הוא המציאות העין לקבל זה הקשת זש והיה כעניני עיני על הארץ ונראתה הקשת בעיני אבל אחר המצאת העיני כרצון אלתי להראות אות הראות הקשת הוא עיני סכעי תמונ' שכבוד עלנים בין השמשות כדעתם זל והיה הקשת כבודת חגי כבוד לפי שאריום המקבלים הקשת הם כתבונת הארץ שהוא כרויית וניצוף השמש חכה עליו למעלה עד למטה בארץ ונעשית הקשת באותה תבונה וכבר ראינו הקשת פנימים הרבה קרוב אלנו שהיה הקרוב אלנו לא היה תפסיקו אבל היה נראית עד למטה כמישור לפי שהארוים היו עולים משם ולעולם אינו נראה בחגי היום אלא כבקר לדר מערב או כערב לדר מזרח לא נתיים הקצרים ששמש הוא כראש גדי רשוק הרבה מחקודת הראש ובתקומו' הצפוני' ולפי שהקשת יש בו ד' מראות כ"א חלוקה מהאחרת כוזהר ולטויות כן היה המנה הוה שהוא כולל שיהי בו ד' מראות חלוקות זו מזו אש חיות ועין תראש האופנים ועין הקרח הכולל הרקיע אכן ספיר הסכא זה א' חספנים מראתה החכמה להמשיג הכונה לקשת וסכ' חסס הוא כי תהקשת יצא קשת אשר כי העב העיני חקבל גוויי העב האחר שחבל ניצוף השמש כחורת ניצוף השמש כשתכה במים אל הקיר וכמו שחקבלת המראה של וכוית הצורה שיש במראה האחרת אשר כגבדה וכן אליו המראות כולם הם אצילות מהאצילות כי מהנצבא הית נצבאלו אליו החיות הנקראות כבוד ה' וחסס נצבאל חס הוא מושג בכבואה לנביאים וספר הנכוא כי בא אליו הדיבור חתני זה הכבוד בשליחות לישאל כמו שבא לחשא בסנה ולמשיע בשנת מות החלך עיניהו וזהו ללכת לבולה כת"ש וזך בא אל הבולה אל בני עמך ויברת אליהם וכו' ואחז ספר כאלו נצאתהו רוח ונסתלק הכבוד מנדה בכר זש ותשאני רוח ואמצע וכו' והרעש היה תכפני חיות אשר בעת זאת הקול מעל לרקיע לרבר עמו תרפינה כנפיהם כת"ש ועתה ששתק הדיבור נסתלקו חסס זש וקול כפני חיות השיקות אשה אל אחותה וקול האופנים לעומתם וקול רעש גדול והיו אומרים בדרך כבוד ה' מתקומו זש והאופנים וחיות הקדש כרעש גדול מתבאאים לעומתם פי' שהאופנים היו מתבאאים לכוונת החיות וכולם החיות והאופנים היה להם רעש לסודות על הימונע אבל כשרמס לא נאמר רעש גדול אלא עונים באימה ואומרים כידראש לפי שראה אותם תכוסים פנים ודגלים לסודות על האיהה והנניעות ולא היה שם רעש להודות על הקיום במקום כמו שפי' וזה עיני הקדושה כבר פי' :

אבל

עיני זאת הכרבה פי' דר"ק בני' ליוחאל שר"ל שהכבוד סר מתקומו מעל הכפרת חתני כ' הכרובים חסני עונות ישראל וזה הפי' קשה שבמראה זו עדיין לא נסתלק הכבוד עד מראה נ' ועוד שהכבוד לא היה בעיני כבואה זו על הכרובים כי אש על כהר כבר ועוד שאם חספנים הסתלקות הכבוד מהכרובים היה קלוס זה א"כ נמותם זל ישראל הוא ולמה תקומו זל ללמדו בכרבת יונד ובקדושה של תפלים שהי' שנוכר בתפלותינו סלוק השכינה אבל הוא בהסך שהכבוד ראהו במראה הכבואה כשהר לרבר עמו ואחר הדכוד חוד לתקומו הוא ב"ה . ועז תקנו לו' בקדושת אחר בדרך כבוד ה' מתקומו יתלך ה' לעולם אלהיך ציון לרוד ורוד לו' מתקומו הוא ציון אפילו בעת הגלוה טנא' והיו עיני ולבי שם כל הימים ואם אין שם גילוה שכינה אבל שם חתני עונו ופי' קלוס הוה הוא לומר כי הכבוד הוא שופע לשאר התקומות מתקומו זה ב"ה כי הכרבה הוא עיני שפע כמו כרבה השופעת מים ואינה נחסרת ולזה נקרא הלי' מקור טנא' כי עתך מקור חיים ואומר מקור מים חיים וכבר כתבתי זה וע"כ נאמר זה הקלוס עתה כי תקום הכבוד אינו נהר כבר אבל שפע עליו מתקומו וסס הוא עתה חוור ועכ"א במראה ד' בשוכ הכבוד אחר החורבן את תקום כסאיו ואת כפות רגלי אשכנ שם בתוך בני ישראל לעולם וזה רומה לקלוס ששפע ישיעם מלא כל הארץ כבודו כיון שהיכל אשר שם ראה הכבוד נתמלא כל העולם כבוד :

ודעת

זל פ' אין דורשין ובפרקי ר"א זכחד' יליף בתקומו לא נאמר אלא מתקומו שאפילו חיות אינם יודעות תקומו ר"ל כי הכבוד השוכן במקדש הוא שופע עליו מהעליונים לא השיבו החיות מקור השפע והרמס"ס זל פי' מתקומו מתדרגתו כי אין העולם מתקומו אבל הוא חקום העולם וזה אמת הוא אבל שענין הוא תישיב כת"ש והנה כת' המתרבה שראש יחוקל על נהר כבר והכ' שהייתה כבקעה נא' עליה שהיא ככבוד שראה על נהר כבר והנ' אשר נשאתהו רוח כן הארץ וכן השתי' ויכול ירושלימה במראות סכובת אחר שראה שם הכבוד במראה אשר כבקעה והמראה שראה כבקעה הייתה במראה שראה על נהר כבר לישב ששכני שמתנא בין ב' המראות ונביח מה שראה ו' אכשים אשר פי' ומה שראה אשים לבוים סכדים שזל שהוא ככריש כיון כראה לרגיאל וכבר פי' זל שהוא מדה' ולקח בחלים חכונות המרכבה לשדוף העיני וכבר פי' כפ' זה עיני גבריאל מה שראה אותו ולבוים סכדים היה להודות על מעלה שסדרה בכ"ג בשעה שנכנס לפניו ולפנים אבל אותו שראה רגיאל גויתו בתראש

נגן אבות ה"ב

כתרשם ועניו כמראה ברוך ועיניו כלפידיו אש וירוצותיו פנין נחשת ונראה מאותה מראה שזה האיש לא היה גברייל שראה בחזון
תהלה בי אש היה גבריאל למה לא הזכירו בשמו כמ"ט בשאר מקומות ומה שמחזק זה הוא שהרי החיות לא ראה את גבוהותה
שהיו מכוונות ואיך יראה גבוהות גבריאל שהוא שכל כבודו אצל זה האיש לכבוד הכרובים שראה ריגאל הוא א' מהמלאכים ושמים רוחניים
ובא אליו רבמת המרכבה שמראה החיות ומראה האופנים וקול רעש שהוא אצל מלאכותיו כשאי כסא הכבוד ע"כ היתה גבוהתו
בעין האופנים שהיו בעין תרשיש ושאר איבריו כמו החיות שהיו גחלו אש וכוונתם כפיין נחשת קלל וקול דבריו כקול המון והנה השמו
שבזאת המראה הוא שנתנה שם חיות לשם כרובים שג' וארא הרקיע אשר על ראשי הכרובים כאבן ספיר ועוד כי החיות שבמראה'
הא' היה פני הא' פני שור וכמראה זו לא נזכר פני שור כי אש פני כרוב :

ויש

כזה כ' תמיהות הא' איך נשתנה חפני שור ל' פני כרוב והוא אחר ודמות פניהם המה הפנים שראיתו על כהר בכר והפ'
למה יחד זה בשם כרוב והלא כלם ראש כרובים וכבר אחר בסוף הוא החיה וכו' וארע כי כרובים המה ור'ל נתעוררו
כשגוי פני שור לפני כרוב ואחר ויחזקל בקש רחמים ונתפכו לכרוב ארד רכס"ע איך קטגור נעשה סגנונו :

והרא"ב

אל הקשה שהרי העבל לא נעשה כיתיו . וקושיא זו איך לא רגלים כי לפי שראה רגל עבל אחר זה הוא מוזכר
עון העבל בקש רחמים שיטתנה ולפי דעת ר'ל הוא כי פני כרוב כמו אדם כי תרגום ילד רבוא ופ' כרוב
כרובוא והלא פני אדם הוזכרו במרכבה והזכרו לו' אפי' כרובי ואפי' וזמרי ואפי' שדכריהם מתושבים אצל לפי מ"ט כי פני שור

הזכרו לענין הנסיעה כדי שיהיו רגליהם ככף רגל עגל זריבים ואפי' וזמרי ואפי' שדכריהם מתושבים אצל לפי מ"ט כי פני שור
נתעורר גם לזה גם לשנוי שם החיות לשם כרובים וכבר כתבתי דעתו ולא נו' בחיות בשד ולפי דעתו האופנים הם הגלגלים כרעית יונתן
העניינים . ודר"ק נתעורר במראה זו שכו' בה באופנים בשד כי הם בעליו בשמים ולא ראה כן לחיות אצל לפי מ"ט שכל המרכבה
כ"ע החיות הם השכלים הכרובים ע"כ ראה באופנים בשד כי הם בעליו בשמים ולא ראה כן לחיות אצל לפי מ"ט שכל המרכבה
הוא למעלה מהגלגלים איך באן שאלה כי כל מה שראה במראה הנכונה הוא לצורך הענין ראה לחיות פנים וכנפים ידים ורגלים
לפי הזכר כמ"ט ולא ראה גבוהות המורה על מהותם כי היו מכוונות להעביל המהות ואין צורך לראותם בזאת המרכבה ולאופנים
ראה גבוהות וכשרם לצורך המראה כי על גב האופן היה הסכא כשא ועכ"פ צריך לראותם בגבוהות וכשרם ומ"ט לאופנים להם
קורא הגלגל באוניו איך לפ' שהאופן כק' גלגל כי זה ידוע שהאופן כלה"ק הוא גלגל אצל כל לו' שהוא שמוע קול קורא לאופנים
ואחר להם הגלגל כמי שקורא לחבירו ואי' לו ראונו שחייב דרכו וכן פי' רד"ק ואי' שהוא דרך קריאה כמו הקהל חקה א' לכם הרור
אתם ראו וכו' והנה כשתלקח שאלת בשרם וכשאר שנוי שם החיות לכרוב ושינוי פני שור לפני כרוב :

ואני

מתעורר עוד למה שלא נתעורר א' מן הראשונים כי במרכבה הא' ראה פני אדם ואח"כ פני אריה ופני שור ופני כשר
וכמרכבה הזאת ראה פני כרוב א' ואח"כ פני אדם ופני אריה ופני נשר וכלי ספק הקודם במעלה קודם בסדר בזאת
המראה וזה סותר דעת הרמב"ם ודעת הרמב"ם ע"כ שאו' שלא נשתנה כלום אלא השם בלבד וגם לר'ל יקשה קשת למה הקדים אפי'
זמתי לאפי' וכרובי אצל הם יתרוצו בזה כדי להפנים דעתו של יחזקאל שנתקבלה תפלתו וכשתלקו פני שור הראו לו פני כרוב תהלה
כילפי דעת ר'ל הרבה נתמעטה הפורענות שהיה גבור עליהם כמו שכתב בפ"א דמגלה וכו' לתרמו . ובאחרון תימאל ודכריהם
כפנייהם הם :

אבל

לפי פשט הענין עוד יש ללמוד מלך כרי שיבאו כל העניינים על הסדר נכון שהמרכבה היתה דוגמת מרכבת המלכו'
בעת הנסיעה ועתה אפרש כל זה והנה מוזאת המראה נראה כי פני כרוב הם יותר נכבדים מפני אדם ואין במצד בעול'
בעל פנים יותר מהאדם כי אש המלאכים המראים במראה הנכונה בפני אדם מראים הלא תראה אשת מנוח אהיה איש אל הים
בא אליו ומראהו כמראה תלך האלהים נורא חזק וכן ויחזקל כשרצה לתאר מלך צור בכל מיני שלמותי מחכמה ויפני אחר את
כרוב מחסך הסוכך וכו' וכל אלו הם תארים לתלך וכ"א ואחלנך מסר להים ואכרך כרוב הסוכך מתוך אכני אש גבה לכך כפיידך
שפת חכמתך וכך יורה כי הכרוב הוא התלך בעל יפעה ווהר ומתהלך בין אכני אש כמו המלאכים וכן הכרובים שהשבין הלא
מקדם לבן ערן עד להט החרב יורה שהם מלאכים של אש לוהט וכן פי' ר'ל וגם מ"ט שהם פני ילד וסמכו לזה המלה כרובא אפי'
שהראב"ב הלעיב עליהם לפי שמתל כרוב הכף היא שרם ומלת כרובא הכף היא כף הדמיון וכבר תקנתו זה למעלה כי אין זה
קושיא אצל כונתם היא לו' שהם פני אדם בתכלית היופי וירוע הוא שאין יופי כבודת האדם כי אש בעת הילדות לטוב מוקו
ולמינוט השכונות רבים אשר האדם בגרלו מבקש המאחזים שור יפיו ומו' מלא מפני צורת הפנים לכד כק' כרוב אלא בשנתוספו
בו כנפים . וכן פי' זה רד"ק יורה ע"ז וירכב על כרוב ויעף וכן הכרובים שעל הכפורות כי כאמר לו אתם שיעשה כרובים ולא פי'
לו שיעשה כנפים אצל אחר שהיו כנפיהם פכושות מלמעלה ונראה מזה כי כל כרוב יש לו כנפים ע"כ לא פי' לו עשיתם כי הוא
מפני כשם כרוב שהוא בעל כנפים אצל פי' שהיו פוראי כנפים וכבנייה של יחזקאל כתוב שהיו שם כרובים ושני פנים לכרוב
פני אדם ופני כפיר ונראה כי מפני פני אדם נקראו כרובים לא מפני פני כפיר אצל יש ראייה משם שהם אפי' וזמתי כמו הכפיר שהו'
קטן האריות :

ואחר

הקדמה זו או' כי לא נשתנה כלום בזאת ההשגה האחרו' ממה שהשיב תחלה וכן יורה הפסוק שאומר הוא החיים
אשר ראיתי והם הפנים אשר ראיתי וא"ל להכניש הכתוב ויניקו בזה דברי הרמב"ם והרא"ב ע"ל אצל כשתמית
התנועה כי במראה הא' היתה תנועת ההצתק מתקום למקום בארץ דרך הליכה מכהר ככר לב"ם ובמראה הב' היתה תנועת
ההצתק מלמעלה למעלה דרך התנשאות כי ב' תנועות אלו היו למרכבה שגאמר בלכתם ולכו ובכשאתם מעלה ארץ יבשאו האופנים'
ולזה היו ידים לאופנים כמו ידות לקרשים אשר עליו חתבלגל האופן בעת ההליכה והיו להם כנפים להתנשא וכן תרגם יונתן
ידיהן אשתרדיהן לשון שפיכה ובלגל זה מתבאר בכתוב כי הא' אחר הדבור שרוב עמו כתוב ותשאי רוח ואשמת אחריו קול
רעש גדול לא כו' שם התנשאות מעל הארץ אלא קול כנפים החיות משיק' אשה אל אחו' כי בעת ההליכה הנכנסים היו מתנועעין
ובמראה הב' כתוב וישאו הכרובים את כנפיהם וירמו מן הארץ וגם במראה הא' לא זכר כנפים לאופנים ובמראה זו הזכיר להם
כנפים להורות על התנשאות מעל הארץ ואפי' התנועה הוא גרם שינוי הדברים כי בהיות המרכבה נוסעת בארץ מתקום למקום
היא ראויה להקרא בשם חיות כי תנועת החיות היא ההליכה לא התרוממות והתנשאות מעל הארץ ויצר פני השור לא היו אלא
חפני כף רגל עגל המורה על ההליכה בטענות העגלות והאופנים ועתה במראה הב' שראה הסתלקות מלמעלה למעלה קראם
כרובים כי תנועת ההצתק והתנשאות היא למלאכים ולהזכרים ולפי שתנועת ההליכה כשתמית לתנועת ההצתק ע"כ כשתנה שם
שור שהוא מורה על ההליכה לשם כרוב המורה על ההצתק ע"כ כשתנה שם שור לשם כרוב הקדמוני ועתה ואחר פני כרוב
ואח"כ

ואח"כ פני אדם ואריו וכבר פני' למה היה בדגלים פני אריו בתחלה כי יהודה ועלה בתחלה ע"כ היה פני אריו בתחלה ואחריו ארם ושור וכבר במדרגתו ומ"ס ז"ל יחוקאל בקש עליו רחמים והפכו לכרוב הוא לו' כי אחר שנבנה גורם להסתלק הכבוד מישראל בקש שלא יהיה ההסתלקות ממקום למקום למטה שחליף ישראל באומה אחרת שלא יהיה קטיוגור סניגור שתשרה שכונתו על שוכלי ישראל כמו שהיתה עד עתה על ישראל ולזה היו פני אדם פרוץ ועקב ע"ס ברצת ז"ל לומר כי השכינה היא מיוחדת בודעו יותר מודע אברהם ונחם שהם ישמעאל ועשו וכני קטורה וע"כ בקש רחמים עתה שלא תשרה עליהם בהסתלקות מישראל בעזמותיהם ושיפכו פני השור המורים על ההעתק ממקום למקום למטה לפני הכרוב המורה על ההתרוממות למעלה ושתחזור השכי' אל השמים ולא תשרה באו"ה כמו שראה חסד דרך שיר ברח דודי ודמה לך לכני או לעופר האילים וכו' ומה שראה עתה המרכבה' לזמן הבית הוא לפי שראה התועבות לנד צפון כמ"ס והנה מצפון לשער המורה סמל הקבלה וכן פני' דר"ק ומ"ס היא הקמה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל על נהר כבד ואדע כי כרובים הם לא בתחדשה לו ידעם בתנועתם כי עתה ידע כי תנועתם אינה תנועת חיה ממקום למקום למטה אבל ממטה למעלה כמו המלאכים והוא ואדע כי כרובים הם לא טוב למקומם בתוך אכני אש בהתלהבות הכרובים הנרמו בגודל צור כמ"ס :

ודע

כי כל אלו המראות שראה יחוקאל היו במראה הנבואה כי בן כתיב וארא מראות אלהים וכן במראה ד' כא' במראות אלהים הכיאוני אל ארץ ישראל וימימי אל הר גבוה לא לקחו עתה בניצת ראשו כמו שהיה במראה ג' כי שם היה מורה על הכעס להראותם על התועבות ובואת המראה היה להראותו הכנין שיהיה בימי המשיח וע"כ היתה מראה זו על הר גבוה להורות על המעלה וכבר פני' שהיה בעשור למשך תשרי להורות על הכפרה ועל הגאולה ומרות כי היה של יובל ומ"כ לקוחת הלככה לחקות עליה עיר ירושלים ולבנות עליה דין ולשפוך עליה סוללה ולתת עליה מחכת כרזל ושכיבתו על צד שחאל ט"ן יום ועל צד ימין ת' יום ולקיימתו הלחם המעורב מאותם מינים לעשותם עובד בפניו הכקר ולקוחת תער הגלבים להצביר על ראשו ועל זקנו וכל אותן המעשים הכל היה במראה הנבואה . אבל בעל' ס' עולם אחר כי המעשים יצאו בפעל בקיץ וזה כי הוא כתב לפי שמראה הא' היתה בטנה ה' לגלות יובלן בה' למדש שהם יד' חדשים ואלו הימים לפחות תל"ז יום ועוד וימים שנמד משמים בתיכם היתה בטנה ה' כשש' בה' למדש שהם יד' חדשים ואלו הימים לפחות תל"ז יום ע"כ כתב שהיתה שנה מעוברת והיו ע"ה אחרים שלא נעשה בהם דבר להשלים ט"ו חדשים . וכן רש"י כתב כי מה שהצביר רש"י ליחוקאל במראה הקבוע הכיב הכיב הוא לפי שהיה כהן והיתה תלחה עצמות חתים כראה מדעתם כי המרכבה היתה במראה הנבואה אבל המעשים היו בפעל בחור :

אבר

ז"ל אש מפני היותו כהן לא הכניסו בכקעת העצמות למה נזה אותו להשחית פאת זקנו ופאת ראשו שלא לישראל כאשרו ולכתיב כי תוספת לאזן ע"כ כראים דברי הרמב"ם שכתב שכל אלו הדברים ומה שידמה להם שהם זרים אל הטוב' ואכל התורה כבון הליכתו ישעיה ערום ויחף וטמונת ירמיה אזור כפרתו וסוף ילא יצא חלז ולקחת השבע אשת זנונים ומקלות כרים ומראות אלו של יחוקאל הכל היו במראה הנבואה ומראה גרעון בגיאו זה היה כחלוס כי לא היה כבול לראות מלאך שהוא שכל נברל אלא א"כ הוא האותם המתלכטים צורה :

ואני

תמה חמנו שהוא כתב בפ' ת"א מה"כ שגרעון היה כביא ובפ' ת' אחר שהוא כביא שריו חמנו מנ' קלי עולם ואין אנו וינאים מדרכו של הרב בזה כל וולתי באכשים שנראו לא"ה בבשורת טרה והפרכת סדום והאיט הכאבק עם יעקב ופתיחת פי האתון כי אלו המראות אבי מאמץ שהיו בהקין וכן מלאך אשת מנוח ואש הרב ז"ל לא כתב זה אבל כשאר דברים שנעשו הנביאים שסוכר הרב ז"ל שהיו במראה הנבואה גם אני אומר פן וכבר הארכתי בזה בפ' זה אמנם עשיית כלי גולה ליחוקאל לבינו העם ומוטות עול בוארו ירמיה ששבר אותם חנניה זה היה בפועל בהקין כי בן פני' שם הכתוב אולם הדבור שהיה ליחוקאל בראותו זה המראה שהיתה בלא שפק במראה הנבואה גם הוא היה במראה הנבואה אמנם הדיבור לישראל במעמד הר סיני בו' הדברות הרמב"ם סוכר כי היה שם קול נכרא מדבר עם משה דיבור אחר דיבור וישראל היו שומעים הקול ואינם יודעים מהו מדבר ומשה מביע להם הדיבור ומפרשו וזהו אומרו אכני עומד בין ה' ובימיכם וגם זה הוא בעבור ישמע הים כדברי עמר ומ"ס הם ואל ידבר עמנו אלהים קדק הרב ת"א שטרב' ולא יתמלל עמינו וכו' ולא תרב' ולא ימלל כמ"ס וידבר ה' ומליל ה' ולפי שאז"ל בש"ס גם במד' אכני ולא יהיה לך חפי הגבורה שפענכוס פני' הרב כי אחר שהביע חרע"ה ב' דברות אלו לישראל וידעה אותם כמותם שכלי היתה ידעיתו וידעתם שזה בהם כי כל דבר שיודע במופת משפט הנביא ומשפט מי שידעה שזה אבל שאר הדברו' אינם מנר המושכלות אלא מכת התפורסמות ולא ידעום אלא חפי חרע"ה ויהיה א"כ חפי הגבורה שפענכוס שמעו קול דברים כמס"ה קול דברים אתם שומעים וערות השכל על המתת ב' דברות אלה שהם חיוב המציאות והרחקת השכינת ואחר ששחצו זה והקול שחמנו ידעו ב' דברות ראשונות ויבא נשמתם כפי ח"ס כדברי רז"ל ועליהם דבר אתה עמנו וכשחמנו וכו' וכן מ"ס בפ' אתתן אש יוספים אכמו נשועו וכו' קרב אתה ושחט ושאר אותן ספור אח"כ יצלה הוא ע"ה אל הים וקבל שאר הדברות והביעם אלהים והם שומעים הקולות קול שופר והרגמים והכרקים וכיוצא בהם אבל קול ה' לא שמעוהו לא בכ' דברות הראשו' ולא כחתון אותיות אלא קול דברים כהרם השומע קול הכירו ממקום רחוק ואינו תכין מהו מדבר והו דעת הרמב"ם ז"ל בזה :

ודישון

הרב בפ' ל"ג מה"כ הוא וכו' הוא הנכבד מכל מלך שנית וקבל שאר הדברות והרבה נשתכשו בהכנת זה הלשון והבינו שנית נקשר עם מלך ונש הרלב"ג כתב בפ' התורה כי חרע"ה הוא נכבד מכל מלך שנית ופי' אותו לשון זהו ובא פעם שנית אותו נכבד מעל מלך לקבל שאר הדברות וכן נר' מלשון הערבי והמעתיק הול' להעתיק וכו' אותו נכבד מכל מלך פעם שנית :

ואני

תמה אחר שהיה קול נכרא לא קול כבואיו למה היה נמנע לישראל להבין אותו ואעפ"י שלא הגיעו למדרגת הנבואה לפי דעתו ז"ל כי הקול נכואיו הוא כמנע שישיבוהו החושים ולא ישיבוהו אלא המשגים למדרגת הנבואה אבל הקול נכרא אחר שהוא מושג לחושים אינו תכין אופן הנכע' הדברים חמם למי שאינו נכוא ועוד מה תועלת היה להם בהשמעת קול ולא השמעת דברים ומה שהסוּף להם אמונה ויריעה בהם שהשכל חשב אותה בלא שחמית קול וזה היה יותר ראו בשאר הדברו' . והראב"ע תופס הדברים כששטן כי שם כתוב וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר וכדברות אחרות כתיב את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם ודקדק החכם ז"ל שלא אחר כאן את כל הדברים האלה מפני קצת שמויים שהיו בדברות אחרות כי הוא ז"ל בפ' יתרו היה אומר כי דבור אכני הוא מכלל י' הדברות ובפ' ואתתן גור כי אינו מכלל י' הדברות ומלק לא תחמוד לב' הדברות וכעזר בזה בהפסק בין אכני ולא יהיה לך הפסק וכלא תחמוד יש הפסק בינו וכן ולא תתאוה וראה כי הוא טעות שהחברה

מגן אבות ה"ב

שהמורה כולה א' היא - ויש מהפלוסו' מחלקים לה יהיה לב' ובכל זה לצב עליוס הרמב"ם בדרש' תורת ה' תחומה :
רבי' הנביא עומד בין ה' ובניכס פי' אל טוס היה אחר מעמד הר סיני לקבל סאר המצות והו דעתו אל שאמר שלא שמענו
 מפי הנבוכים אלא כ' דברות והס אנכי לך ע"כ כאלו כ' דברות אלו - לנכח אנכי ה' אלהיך כי אנכי ה' לסיך
 אל קנה ושאר דברות שמעו הקול ולא היו מכינים ע"כ הוא כלסון אמצעי ולא תשא את שם ה' אלהיך לא אחר את שמי כי הדיבור
 היה להשא שיאמר להם אכל היו שומעים הקול להאמין לתסה ועל אלו הדברות נאמר אנכי עומד בין ה' ובניכס וכמחילתא אמר
 שעל אלו נאמר תסה ידבר והאלהים יעננו בקול תסה משמיע דברות לישראל וכאלו להם הדברות בהדרגה כי כב' דברות
 ראשונות היה להם כח לשמוע הקול והדבור ואח"כ חלס כחם ולא היו יכולים לשמוע הקול שיבינו ממנו הדבור וכששמעו הדברות
 בולם חלשו כחותיהם ואפי' קול דברים לא היו יכולים לשמוע עכ"ל או קרב אתה ושמע ונאמר להם שאר המצות על תסה בלי
 שמיעת קול כי בכר הומוק נכיו לחמן . והרמב"ן כן היה דעתו אכל כן טעם להשמיע הדיבור שפי' שב' דברות ראשונות
 שהיה כרו שהיו נכויים כלם באמונת סאי וכאסור על לפי סאי עקר כל התורה . ואני תסה ממנו כוח כי אחר שהיה קול נכרס
 לא היו נכויים כי השומע קול נכרס אינו נכיו כמו נכרסה כבוד נכרס אינו נכיו כן השומע קול נכרס אינו נכיו אכל הוא
 במדרגת השמעת מסיס כב"ק שהיה מדרגה למטה ממדרגת שאר הנכויים ולוה היו פורטים מן השמיע ועוד אס אפשר להשיב
 הפכוסה מי שלא הביע למדרגת סדך פלא לתה היה קול נכרס ולא דבור נכוי על כן היותו טוב שיאמר כוח סוא שהשי' לקרב
 ישראל לחמונתה הראה להם המרמיעים קול נכרס מוטס וכך דרך פלא ומוסו שאמנו אפסר' דבור הנכוחס שהו
 יבור סכלי ומראה רוחי שהס המוסיס השמו כז' כ"ס שישיב השכל הדיבור ומראה הנכוייו וסמא נכיון הרב למור שהיו כלם
 נכויים כב' דברות ראשונות שלא באו להם מאמצעי בניכס לה' אכל הס בעצמם שמעו ווהו פניס בפניס דבר ה' עמכם ובענין
 שמיעה וו כלם היו במדרגה א' כי הקול היה א' נשמע להם אנעי' שבמדרגת תנחומא ובאלה ס"ר נכרס שבס הקול קכל אותו כ"א
 כפי כחו והכיוו רמון לזה מסמן כי כ"א קכל כפי כחו הילדים בטעם חלב ווהו לטד שממן והוקניס כנפיחית בדכס והכחודים
 עשו אותו ענות וזה א"כ היה דרך פלא וכ"א סעף נאמר ירעם אל בקולות נבלאות וכן לפסות לרוח מטקל אכל בהשגת המראה
 סיו מדרגות בלי ספק וכמו שהיו בהתקרב אל תקום הכבוד וכמו שהסרשו אל מטה מחי' בפ"ע אהרן מחי' בפ"ע וקניס מחיכס
 בפ"ע וכן הסקס אל שאר ועוד אדבר כפינן מדרגות אלה ב"ה :

והדבור

הנשמע לנכויים כתב הרמב"ם אל כס' המורה שא"ל להיות במראה הנכוחס אלא בחלום של נכוחס אכ' בחלום
 אדבר בו והו ישג שמע קול אכל במראה בהקיץ א"ל זה אלא ח"כ באותה מראה נשקע בתדרגה כמ"ס
 ומדרגה נעלם על אכרס ואלו יהיה בחלום של נכוחס וישמע קול והדבר נשמע להשה כשאר מצות . וכתב הרמב"ם בתשובה
 שהיה קול נכרס נכרס מן הטעם וכתב עוד כי רבים אומרים שלא היה סכ דבור גיף ולא קול אלא שתפס מרע"ה אחיוה כדועות
 עליונות ומכינס ושומעת ע"ד דבור האמת הביון הרעת מה שאין אנו יכולים לירע איך הו . ואלו לא טעס הכתוב למור
 וישמע את הקול מדרס אליו הייתי מודס בכך ועוד שפי' לוחות שניות אינס הולכות בן הלבך אין לנו למור אלא קול נכרס היה
 וייתכן שמן הענין היה יונא וכן ראינו שלא יכלה אלא בענין כמ"ס בפ' בית סא ווהו הסוכות של הכ"ה ומן הטובה השמיעת
 ממנו שלא יבורו רע חפץ לכות וכשצרתה סכינה על מרע"ה יסריר הדברים ע"פ הדבר שאין ממנו אלא טוב ויחלציתו
 עכ"ל בתשובה אל ודכריה נכוי' וברדיו' הס אע"פ שסספרו פס"א מה"א כתב ברעת א' . וראיתי לכן נטד בספרו שחור
 לפשוות התור' עם הפלוסו' בדמות מורה נכוי' שחלק דבר ה' לנכוי' לב' חלוקה' ה' שיהיה הדיבור נכוי' בלי אמצעי מלאך
 אכל יפעל האל פועל כשומע יכלה אותו ענין . ה' שיהיה באמצעות לטו' יבראהו האל כשמע המיוחד בדבריו וכנפט
 אשר בכר לדבר אתו ווהדבור האמתי ואשר הו ייחד האל בו מרע"ה ולא הו יודבר ה' אל מטה לאחר עכ"ל סחכס
 שישמע אליו פעולה אמן אחר כרכותיו ולזה כתבתיו בתוך דברי קדושה והו הליקס סכלית כי זה הדיבור לא ימלט מן' חלוקות
 אלה ווה אס שיהיה דיבור סכלי או דבור נופני ואס הו דיבור סכלי אס שיהיה על אמצעי או שלא על אמצעי הו דבקות נפט
 הנכיו והדכו' הנפסי הו הקול נכר' והדבור סכלי על אמצעי הו על מלאך ואשר אינו על אמצעי הו דבקות נפט
 הנכיו כרעות עליונות ומכינס וירעת רצון ה' והדיבור שהו על קול נכר' לא יוחד לבר מרע"ה הדכרי השמעלי הוה כו
 גם ישרל השיבוה בשתי דבר' הראשונות כי כמ"ס וידבר ה' אל מטה כן נא' אסר ראייתם כי מן הסמים דברתי עמכם וכענין א'
 היה דבור ה' להשה מיוחד משאר הנכוי' כמ"ס בפ' הקודס והנה היה נר' כי הרמב"ם חלוק' על סחכס כמה שחלק הדיבור
 הסכלי אשר לשאר הנכוי' לב' חלוקות ה' על אמצעי וסוה מלאך וסכ' שלא על אמצעי ווה כי הדכ ככת פ' לר' מה"א מס'
 המורה סכל נכיו חוץ ממהס תכוחסו הנכוחס על מלאך יפי פטט המאמר לא תבא הנכוחס לשאר הנכוי' אלא על מלאך והס
 סותרין כפטט' חלוקה' זה הישמע אליו סנר' שהו חלוקה הכרחית וגס ראייתו אל ויאמר ה' לה על מלאך אינה ראיס שכובי' מלאך
 הו סרכקס לא הביע' למדרגת טרה שלא הווקק' לנכוחת' למלאך וגס הרמב"ם כן הו דעתו שאין מהכוי הנכיו שסחול לו
 הנכיו על מלאך וסוכיח כן הדברו דלל סאת' בענין בלעס אנו לא הלכתי עד ש"ל ה' לך אסר אתה או' שאחור כך הו
 אומנותו למור הוה לו' דבר ומלאך החוירו הנה בלו דברו ה' לא היה על מלאך וכן באברהם אברו המלאך היה קורא והדבור
 היה מדרס ווה נ"כ הו' שהדבור א"ל לבוה על מלאך כן נר' סותר דעת הרמב"ם אל . אכל לפי האמת אינו סותר כלל כי
 דברי הרמב"ם אל אינס מחייבי' שלא תהיה נכוחתו אלא על מלאך כמ"ס מפטט דבריו וכמ"ס הרמב"ם וס שהו כת' בחלק הנו'
 בפ"ס נכרסו במדרגת הנכוחס דבר אל ואולי תקסה עליו ותאמר כי ככר מנית במדרגת הנכוחס שיהיה נכיו שמע הדיכופ
 טפסס ידבר עמו כיטעיה ומיכיהו והיות יסורו סכל נכיו ישמע הדבור באמצעות מלאך אלא מרע"ה שסאמר כופס אל פס
 אדבר בו :

דין

כי הענין כן שהאמצעי הו סכח המדרגה שהו אמנס ישמע שהסס דבר עמו בחלום של נכוחס ומרע"ה מכין מעל
 סכפור' מכין סני הכרובי' חכלתי השתמש הכח המדרגה עכ"ל הרב אל . וקרא סכח המדרגה מלאך כי כן הו
 דעתו שסכתוב יקראו' מלאכיס כמ"ס בפ' מחלק הנו' ואפסר שבס דלל וירו כן שאמרו שמי' בחלום אדבר בו שהו על מלאך
 נאמר וס על נכוי' שאר הנכויים סני אס יהיה נכויאכס ה' אלא א"כ כפ' שסמלאך סאוכיורו ככאן אינו מהדבר אלא הו קורא
 וסאל מדרס כמ"ס באברהם ופי' טרה הרב מורה שאין תנאי נכוחת הנכויים שדכר עמו מלאך וכסתלקו מעליו קוסיית
 הרמב"ם אל ולא נטאר על הרב קוסיול וולתי כמ"ס כי לא יסגורו ראוית המלאכי' אלא הנכויים במראה הנכיו' ווה אמת הו
 בסליוס נכרלים שהס מניי' סגלגלוס והסכל השועל וכן הורה הרמב"ן כפ' כלק אכל יש מלאך רוחי תתלבש הנורות כראות
 נכיו

לכבד ולזנות הנביא המלאך להגיד לזנותה מהדמוי לה שאינם כביאים וכבר כתבתי זה בפ' זה וזה לא השיבו הרמב"ם כי אינו
 מדרבי היינון אבל הוא מוסב למקובלים כתבו הרמב"ן בפ' ארואל וכ"כ בעל הכוזב ואינו יודע אם דעת הרב ז"ל שהשכלים כדברים
 הם המתלבשו הנזרות אם לאו לפי שהוא כתב כי גבריהל כדמה לרביאל כדמות אש והיה מראה בהקיץ ודניאל לא היה כביא
 כמש"ל וכן דבריו לא נכתבו בדרכי הנביאי' כי לא הביע למדרגת' ובלי ספק כי גבריהל הוא השכל הפועל על"כ נק' גבריהל
 וגם נק' אש כי מדרגתו קרובה למדרגת' שכל אינוני והוא המציאו' מן הכח אל הפועל והשכל הפועל שכל כדברל הוא כשאר
 המציעים וכן מנאו הר"ם ב"ם המדע מדרג' במלככים הנק' אישים ואע"פ שר"ש בן תבון הביאור מלו' המורה כתב שלא ידע
 מנין יצא לרב זה כי יש מדרגה במלככים הנק' אישים אבל הרב הוציא זה מר"ש והוא גבריהל שהוא השכל הי'והוא כלל ספק
 שכל כדברל כמ"ס בפ' הקודם ואיך יתלבש צורה מוחסת בראיה בהקיץ ע"כ אני או' כי גבריהל לא נרא' לדניאל אלא במראה
 הנבואה לא בהקיץ בהתלבשות צורה במראה החושים ומה שלא קראוהו כביא אינו מפני חולשת השגתו אלא מפני שלא היה שלות
 לישראל כנבואה כחבר זכרים ומלאכי וכן פירש' ולכן איז' דאיכסו ערפתי מניס דאיכסו כביאי ואיכו לאו כביא ובמראה הכ' שראש
 בהקיץ ענין הנבואה לא נכח בגבריהל אלא לכוש הכדים וזה היה א' מהשרים העליונים המתלבשים צורה נראית לזכי החושבני
 הפפש כמו ב' אגשים שראש במראה הנבואה שהיא בכ' שפתי הוואר ועז' איז' איהו עדיף תנייהו דאיכו חזא ואיכסו לא חזו ובכלל
 אש גבריהל כמוהו בדניאל הוא השכל הפועל עכ"פ היה בחוון כי כן כתו' והאש בגדיל אשר ראית בחוון בתחלת מוצף ביצף
 נגע אלי ורבו שהיו בחוון בתחלת כן היה באותה מרא' כי א"א לצייר שהשכל הנכדל לבתרי יתלבש צורה ישירה החושים וזה
 היה מרא' זו לדניאל בהקיץ בהשגת החושים כדעת הרב וזהו זה גבריהל א' מהשרים המתלבשים צורות כאכל מנח שב' הפופ'
 נק' שכל הפועל על שמו כמ"ס בפ' זה בענין ג' אגשים הנראים לא"ו ומ"ס הרב כי אפשר לכבי הנביאים ולזכי הפפשות שלא
 הגיעו למדרגת נבואה לראות מלאך מדרג' ויקרא זה גלו' עינים הוא כפלא שושב השכל הנכד' מחומר ככלים גשמיים ואין
 כבכס הצויר שכליו ואם קבלה נקבל אבל לא וכינו להכינו הכנה שלימה עד יבוא מורה דרך לנו :

ולפי

דעתו ז"ל הרב' השמות הא' השגת המלאך בהקיץ כדמות אגשים אחר התלבשו כבוד ככרא וזאת השגה ישגיגוס
 מן שיש בהם קצת שלמות כהג' וכיוצא בה' והכ' למעלה מן והוא ראית מלאך מדרג' עמו בהקיץ ראית עין הנק'
 גלו' עין וזאת השגה ישגיגוס הקרובים לנבואה ככבי הנביאים והשגה הנ' הוא הנכוא' במדרגותיה :

ונישוב

עתה לבאר כוונת הפירוק והוא לדבר באיכות הדיבור שמתני היתה תורה מן השמים וכאמר כי במעמד הר סיני
 היו ב' השגות כ"א בעלה ב' עניינים ובהשגות אלו היו מדרגות השגה הא' השגה מוחס' מושגת לחושים והכ'
 השגה נכואית מוסבה לשכל וכ"א מהם בעלת ב' ענייני' ראיה ושמיעה והיו בה מדרגות כנגד ג' מצינות שהיו בתוכן
 מדרגה א' מדרגת' ישראל שהגביל אותם שלא יגיעו בקצה ההר ששם הכבוד והוא כנגד מחנה ישראל ומדרג' הכ' היא מדרג'
 אהרן והזקנים והיא כנגד מחנה לוי וגם אלו אע"פ ש' מדרג' א' לכלם אבל הם מתחלפים ביותר ופחות באיז' אהרן חזי' בפ' ע'
 זקנים מצינה בפ' ע' ומדרגה הנ' היא מדרג' משה שאל עליו ומשה נבש וכו' והיא כנגד מחנה שכינה והשגה המוחס' שהשיבו היא
 ראית הכבוד ושמיעת הקול וזאת השגה' לכל ים' המובילים היתה השגה חלושה מאד כי הכבוד היה מוקף אש עם ענין חשך
 ערפל כמ"ס ותקדכו' ותעמדו' תחת ההר וכו' והדבור היה חלוש' כפי כחם שהיו יוצא מתוך האש ולא היה מביע להם מן
 השמים שב' מן השמים שהשיעך וכו' וידבר ה' עמכם מתוך האש קול דברים וכו' ועם היותו מקבל חוש' כצבדו בתוך האש לא
 יכלו לקבל אלא ב' דברות ראשונות כדעת ז"ל ושאר דברות באו להם בחוש' גדולה שלא שמעו אלא הקול ומשה מפ' להם
 הדיבור ואף הקולות האלה החלושים לא יכלו לקבלם עד שאמרו דבר אתה עמנו וכו' וכן בהשגת ראיה היו יראים פן ימותו כי
 כן אמרו למה נמות כיתאכלנו האש הגדולה הזאת ואף כשמיעה זו החלושה לא היו כלם שומים אלא כ"א כפי כחו דרך פלא
 לחמלה עליהם כדעת ז"ל שהזכרתי למעלה ע"כ כאשר להם טובו לכם לאחליכם כדי שלא יראו האש הגדולה ולא שמעו הקול
 ההוא ויהיו והזקנים שהיו בהר כלי ספק מעלת' ויתר גדולה באלו השגות מוחסות בהשגת ראית הכבוד שהרי עלו בהר ולא
 יראו מאכילת האש ולא שמיעת קול חצ"פ שהיו קרובים תכל' ישראל אל הכבוד והשגה זו היא למטה מהנבואה הניעו אליה
 אבשי לכה' ויחמי ה' שה' שהיו משתאפי' בב"ק כככשי' בפרדס וצופי' במרכבה ושמעי' קול כמ"ס וזו היתה מדרגת' מי שראש
 אלו אליהו ז"ל כמ"ס בש"ס אבל מרע"ה הציג למדרגה לא הביע למדרגה לא הביע' אליה ילוד אשה והוא שככס לפנים מנ'
 מצינות חשך ענין וערפל שב' ומשה נבש אל הערפל וזהו מביע הדבור המקול הנכד' לאינו מכלי שום אמצעי' והשיג הכבוד
 ולא הפסיק בינו חשך ענין וערפל כזאת השגה וכמו שהשגתו היתה כראית' הכבוד ויתר גדולה ככר פי' זה ז"ל שכאמר ושמעו
 את הקול קול המשו' בכתוכים שב' קול ה' ככה קול ה' שוכר ארויס ואמרו עוד ששקול היום נפסק ומשה שמע ויש' לא שמעו וזה כלי
 ספק דרך פלא שהרי אין לספק בקול ההוא שלא היה קול נכרא מוסב כחוש השמע וזאת היתה תכלית מדרגתו כזאת השגה
 מוחסת' זהו חלק ג' מדרגות אלו בהשגה זו המוחסת' ובהשגה שכלית הינו ג' מדרגות כלי ספק אחת יש' שלא עלו בהר לא
 מני' בכתוב שהשיבו השגה נכואית כלל ומ"ס ז"ל שלכ"א מישראל כראית לו מרכבה במרכבת' ומקאל זה היה במראה אש שראו
 בהר שבא' ומראה כבוד ה' כאשר אובלת כראש וזהר לעיני בני ישראל והיה דומה למרכבה שראש יחוקאל אבל הוקירה ואיולי
 בני ישראל כלי ספק השיבו השגה שכלית ככואית שהרי כתוב ויראו את אליהו ישראל וכו' ובלי ספק שזאת המראה לא היתה
 מוחסת' ראיה עינים שהרי אמר הכתוב כי לא ראיתם וכו' וכבר פי' השגה זו שהיא בהשגת' ומקאל שהיה במראות' שהיה כמ"ס
 שם וכמו שהשגה המוחסת' היו בה' עניינים ראיה ושמיעה כן אפשר שהיה בהשגת' הזאת הנכואית ראית הכבוד ושמיעת
 נבואה השיבו בה מה' שלא השיבו יש' אבל למטה מדרגת' משה כי כמו שמה היתה מדרגתו בהשגה המוחסת' למעלה מהשג'
 אהרן והזקנים כלי ספק היתה השגתו הנכואית בב' עניינים אלו שם ראיה ושמיעה' ויתר גדולה מהשגת' אהרן והזקנים כי אם
 במחיתו המוחסות היו יותר שלמים מבחיתו אע"פ שאין זה ביד אדם להשלימותם אם לא היו שלימים מטוב' היכירה כ"ס שהיו
 כמותיו השלמים יותר שלמים כי בידו לתשלומם בהשתדלות' בחקירה בסודות המציאות והתורה גלתה לנו כי מרע"ה היה יותר
 שלם מאהרן היותר שלם שכלל ישראל בב' עניינים אלו שם בהשגה שכלית שהם השגה ראיה שכלית והשגת' שמיים ככואית
 וזה שלפי שאהרן ומרים שהיו נכואת' לככוא' משה ואמרו הרק אך במשה דבר ה' הלא גם כנו דבר חרה אף ה' עליהם וא"ל אם
 אהיה נביאכם ה' והו' מאת' ה' להבדיל בין נכואת' משה לנכוא' אהרן ומרים שהיו גדולי הנביאים והכריכה בכ' ענייני' אלו אשר
 בהשגה הנכואית והם השגת' ראיה והשגת' שמיעה ודבר ואמר אם יהיה ככואכם ה' והוא מאמר הזה הוא מאמר חסד לפי משמעותו
 ע"כ הוצרך לנק' להכדיל המא' ואמר אם יהיו לכוון ככואי' אלה ה' וכו' :

וכן היא סוביית הס"ם כע"ף שהקטו שם על מי שאומר שאם לא חטאו אבותינו לא מתו והכתוב ע' יבמות ופ' נחלות ותרבו שעל תכלו נכתב וכל אותה סוביא מוכחת הן (ותשובתה אחרים דהרי שייכילמי שמת בחטא ועון וכו') וכן במדרשות כמה סגורה על אדם מיתה על שאל על מעץ הדעת המשלול והלמי שכתב בט לשאתו והניחו בכיסו ושם לה עלילות דברים כדי לבעוס עליו וחסרו בידה ואמרה בלשון תמיהה כבר הייה יודע שכתבת לי בט על זה אלא כבר היית רוצה לברשמי והתעללת עליו למצוא טענה לברשמי כמ"ש בילגורו בפ' ושם ע"פ פ"ג מורא עלילה שהסב"ה בא בעלילה על הכריות חכ"ל נראה כי דעתם לומר כי התורה היתה כתובה לפניו ית' כמ"ש משה בנתיב הו' ונתנה לנו והספור אשר באו בתורה יצאו אל הפועל ברצון הו' ועחקו מחשבותיו ואחר שביארנו איכות הדיבור בתורה מן השמים נביא תשובות נכחות על החולקים עלינו וכאים לומר שאין תורה מן השמים ח"ו :

אמנם

החולקות עלינו אין צורך להביא תשובה שהרי הם מודים כי תורתנו היא תורה אלהית ובדבר א' הוא טעותם ועוד נדבר זה בפ"ד כע"ה ואחר שהם מודים בזה אין צורך להשיב בזה כי בהודאת בעל דין אין צורך לעדים אלא על המתפלספים בזה שלא האמינו אלא כמה שהמייב השכל אבל מה שלא הגיע בו העיון כחופת שכלי הם מחכימים אותו ומספקים ואומר כי יש לנו ראיות כנגדם כי תורתנו זאת היא תורה אלהית מן השמים . הו' מה שהשיבו החוששים בזה אתם ראית' כי מן השמים דברתי ועמכם ואין ראיה גדולה מן החוש והוא טורח לכל המופתים ההקשים וקבלה דור אחר דור כלכד שלא בפל' ספק בקבלה הו' במקום המוש' ועזא ית' רק השחר לך וכו' יאמר זה המעמד אשר ראיתם ונתבאר לכם תמונה כי זאת התורה היא אלהיה לא זוסף כמה ע"כ פרסמו אותה בכל דור ודור כדי שתהיה לכם ראיה ותשובה נחת לכל מי שיחלוק עליה ולזה רמו שע"ה כשור השירים ש' כי טובי השולמית טובי טובי וכו' הזכיר טובי ר"ע כנגד ר' מית הבבורות עלינו ויאמרו לנו לשוב אליהם ויראו כבו כבוד והדר ואנו משיבים ש"א לא להס' להראות לנו כבוד אשר ראינו על הר סיני כבר השיבו מסוככים במחולת כ' תחנים תמכה שבינה ותמכה ישראל ולפרסום זה היכיר עד שהיה בו תעמד שהוא הר סיני הוא עוד היום וגם היום הוא אשר נסיה בו זה המעמד הוא הפורסם אצלנו והוא זמן מתן תורתנו ואלה הדברים לא יבחיסם אלא מתעקש רוצה להכחיש המפורסם הקרוי למותם כמי שרצה להכחיש שאין לנו בגלות מפני חורבן כ"ה שהיה ע"י טיטוס ואין דברים עם כוונת אלה א"כ די לנו בזה ראיה שיש תורה מן השמים . הו' כי התורה היתה בטלה כל כיווס הקודם לה כיווסו הנאבא והברכה תמים והמכריזים והכנעניים וכונעא כאלו וזהו אלפים מהשנים השתדלו האומות לבטלה בטענות ומלחמות ולא יוכלו לבטלה ולזה רמו ישעים ואחר כל בני יוצר עליוק לא יצלה וכו' טובי טובי כ' דברים שמתדללים בזה האונו' לבטל התורה א' בכלי תלמחה כמו שעשו בנינים בגדות ומגדות ועושים עוד היום ועזא כל כלי יוצר עליוק לא יצלה והכ' בטענות ויכוניות נכחיות כמו טענות הפלסוף ומכחי הדתות ועזא וכל לשון הקיה אתך לתשפט תרשיעיו ומה שאין תצלני הכלי והרשענו כל לשון אינו מפני כחמו ובכלתנו כי אינו חלוטים בזה הגלות אלא שטבע האחה לבטל השחר הקם עלינו והחרון הוא נושא את נושאו ויש זאת נחלת עבדי ה' יאמר כי זאת התורה שנתנה לנו מורשה ונחלה צדקת ה' לעבדיו והוא הירוצה בקיומה ועומד בנגד המשחיתים המשתדלים לבטלה . הו' כי היא כוללת כל השלמות שלמה הנפש בנתיב דעות אמתיות ושלמות הבוף בתיקון המדינה וקיום היטוב בסדרת המוקים פהכריות והענין הזה עכין אלהי לא יוכל עליו כח שכל אנושי כי הכחי המחקר המשתדלים כחם השכלי אשר בהר להעמיד דעות אמתיות עד החקום אשר יטיב שלמה לא ישחללו כלל לתקון היטוב והנחגת המדינה והמשתדלים בתקון היטוב והנחגת המדינה בכח מדמה אשר בהם לא ישחללו להעמיד דעות אמתיות ואלו הו' בתוח סבת המשתדלת להעמיד דעות אמתיות והכח המשתדלת להעמיד היטובים בכל א' מהם תוספת ומגדפה ואינם על שלמות האמת והתורה הכוללת ב' שלמות אלה בתכלית השלמות היא בלי ספק תורה אלהית מן השמים . הו' וישר משפטיה ודיניש כמו שהעיד עליה הכתוב באמרנו ושמרת' ועשיתם כי היא חכמתכם וכו' כי מי גוי גדול אשר לחקים ומשפטים צדיקים וכו' ולא יפיר זה אלא הבקי בדינינו ויודע משפטי האומות ואשא משלי על א' מהם ועליו תקיים האר' . יש מי שדכין כרא וברתא יתרון כמרא וזה רחוק אל הסקש להשוות הנקבש לומר והישמעאלים רמין שאין הבת ירשת אפילו אלא פחוקס בן ויה רחוק מההקש שירע מי שאינו ורע במקום ורע והתורה להיות נכחונה . הו' כי היא גלה לנו חסודת האלמות מה שלא יגיע אליו מחקר שכל האנושי כמו שהוא ברחו כסוד שם המפורש ואשר השמות המקובלים ביד הכביאים והחכמים המקובלים מהם וכבר כתוב במשה המורה להפסדן' סאלקירה אל כי אפלטן הפלוסוף' עמו בענותק אלהותו הבהילו והיה תכלית הונכחו להכין דבריו . הו' כי היה ימיהם הנביא ונבאת כי בזמן אפלטון היה אכל אינו חושב שיהיה אלא א' מתלמידיו החכמים וכבר ראיתו בחלמד הו' ליתוקאל המה עמוקות כשבנו מחנה לנו חלושי סומן קטני שהשנה ותוכל לתקום תמכה מה שהשיבו ממנה ההאליס' הצופיה במרכבם והנכנסים בפדרם אשר בהתעסקם בה היתה נראות להם השפינה והיה הדברים שאינם כפתינאם כמינו לא עשה כן לכל גוי ומה תאמר בניי שאכלו כמותיהם מתכבאן' מפני מה שהשיבו בחכמת האלקות הנרננו בתורה שהיא תחת ה' מן השמים . הו' כי היא גלתה לנו מו"ב מה שלא הגיע בו הקש שכלי וכמ"ס כאלה ע"ר שאמר אנן' לדורו' הקיסר שנתבניור מפני חכמתם של ישראל שאפילו קטנים יודעים מה נברא ביום א' וכונס ב' עד יום הו' ויה השלם שנתבניור . מפני חכמה ו הבר ראה חכמת ארסמו כי קרוב מאווחו ומן היה והטיד כי לא השיב שכלו אשר כאמר עלינו שהשיב כל מה שבכח השכל האנושי להשיב מה שידעיים תש"ר מיישראל מסדר הבריאה ויה להיות התורה הוואת אלהית מן השמים . הו' כי אנחנו מקובלים תמנה ענין קביעות החדשים וביבור השנים להסכים יחד חדשי ירחים עם שנים שמשיות עזא' נא' כי היא חכמתכם וכינתכם לעיני העמים ופי' אל בשבה זה חסוב תקופות וכאמת היא חכמה לא יגיעו אליה חכמי המחקר אלא הנביאים המקובלים מהתורה :

דל"א

נראה כי הנמצים מחשבים לחמה ועושים שנתם שס"ה יום ורבע יש כחשבון זה קרוב ואין להם דרשיחיו כי תחלת חדשיהם פעם יהיה בתחלת חדש ירחי פעם באמצעו פעם בחדשו והישמעאלים מדישהם הם ירחיים ואין להם שנה שמשית' אלא יבוסים י"ב חדשים ירחיים ואח"כ עושים ראש שנתם י"ב חדשים ירחיים אינם כי אם שני"ר יום או סנ"ה יום ואם שנת שמה היא שס"ה יום ורבעי א"כ בכל שנה תחסר שנתם י"א יום בקרוב ע"כ משתנה חנם פעם בקין פעם בחורף ובכל עתות השנה וחכמת תורתנו האלהית חברה כ' חכמות אלו כשוני גמור והודיעתנו כי ימי חדש הלכנה הם כ"ט יום וי"ב שעות וכ' שלישי שעה שהם חלקים וחלק א' מע"כ בשעה שהם ע"כ חלקים וחלק א' מתת"ף בשעה ומכל זה החלק הלוקו השעה לתת"ף

אחר לזה וכן אליהו בחר הכרחי קרבו והתורה אפרה זה שא' השמר לך פן תעלה עלותיך ככל מקום וכו' וכן ברעון הקריב קרבן בלולה בנפשו והוא לא היה בן זמנו וכמה רבנים אמרו עשה ולולי הקבלה היה חוטא וכן דוד ואמאל יסרו כאמונתם השמרות לשורר בכ"ה והיו מנינו בתורה שכתב שתיהם המצוה קבוצה בזה ושע"ה למה הוסיף בלים על אותם שעשה משם והניח זממה שעשה משם וכן אוריה הכבד מקרית יערים למה עכב על מצות לא תוסיפו לראותם ושנה בה כפ' שופטים והזכירה בתוכחה כי תכלה חזק כי מפני פקוח נפש חותר לברוח למצרים ומה ששאל חגי לנביא את הכהנים בת זרת טומאות ב' שאלות היכן הם בתובות בתורה וכן עזרא שעשה פרוכת בין ההיכל ולפני ולפניו ולא היה סג ארון כי היה נבנו מתוך למד דבר זה בתורה וגם העמיד על הקהל לתת שליטת השקל בכל שנה וחוקיה שיעשה הישר בעיני ה' למה עשה פסח במשך הכ' מפני שלא התקדשו הכהנים ונתקבל לרצון והיו מנינו בתורה דבר זה הנה אלו ראיות שהתורה נסמכה בפ' איש מפי איש עד מרע"ה ועד כי כל זמן היות הכבואה בישראל וזה היה בכל זמן בית א' ובתחלת בית ב' וגם אחר הפסק הכבואה הכהנים חסתי משום בבת קול עד זמן שמעון הצדיק היו ישראל שומעים לבעלי הקבלה בפ' התורה ותקנותיהם הלא תראה איך תקדו' צומות ומגל' אסתר ומצות המנוח ואין בזה משום כל תוסף אחר אמרם שאינם מצות התורה אלא תקנות ואחר זמנים אלו נץ המטה של מינו' ופרש הוזהר הוזהר והיו בכית ב' ב' כתות זו אחר זו הא' היה דרוק וביהוים ואלו הם שכתרו כע"כ עם הכהנים תורה שבע"פ כמ"ט עניינם בפ' ד' מח"ב והיו תלמידי אנטונינום איש סבו כמ"ט בפ' א' מח"ד והלכו להם לחזק ידי השומרונים סכבלט השומרוני' והכירו ישראלים שהתחמו עמו וכו' שם כ"ה והקריבו עלות חוץ לבית ה' וחקקו חוקים וכבית הסוהר הן נמשש בן יהושע בן יהוצרק הכ' הן סכבלט אחיו של שמעון הצדיק וזאת היתה תחלת המינות וכת' ב' היא כת של קראים שפירטנו עניינם במתן הנה שהתחילה ביהו שמעון בן גטח אשר יבאיהם החלף יעצוהו להרוג כל חכמי ישראל לפי שאמרו שהוא חלל ושמש ככהוה פ' שנה ולבסוף נעשה דרוקי לנפור בתורה שבע"פ אחר שהחריב ב"ה של כותיים והרג הצדוקים הכופרי' בתחית המתים ואלה ב' הכתות' און הפרש בנייהם וכלם קראים דרוקים וביתוסים וההולכים אחר הקבלה היו נקראים פרושים בתורה והכת שלטא היא כת המשועמדים הסכבסים בחוד המעמודיה ופי' משועמדים מפני האמונה הנק' מעמודיה והעובדים ע"ה היו נקראים משועמדים מפני שנתכבדו יעשיהם לאכיהם שבשמים תרגום כל בן נכר כל בר ישראל ראשתמר ותרגום ויכירם ואשתמודעים והיה לזון משועמד טעמודיע' וכיבכה תקמו בתפלה ברבת המינות שלל היו בזמן כהנת הדולה כשתקמו בתחלת בית ב' יח והוסיפו ברכה זו כשתחמו אל הכהנים מפני שהיו מציעים אורם והקראים נתלדלו אחר חורבן הכות עד שבמי הבאונים זל עמד עין א' חגי' דוד מתלמידי ר' יהודאי באון ופניו שהכירו בו שמץ פסול לא שמכוהו באון ולא שיעוהו מן השמים להיות ראש גולה ומפני קנאה וטיבא שהיה בלבו הכהני תורה שבע"פ והסו' והריח את ישראל הוא ושאלו בנו והעמיד תלמידים וכרה בלבו חוקים ומשפטים והסת' ונק' קראים. וההולכים ע"ה הקבלה נקראו רבני' וע"כ נהגו כל ישראל לקרוא לכ' מישראל רבי ואע"פ שהוא ע"ה וביתו ר' פעריה באון היה מיואי אל בלאבי שברה מלכו תורה והיו תלמידים אותם לתיבוקות בלחות עד שבא ר' פעריה באון ונכחה ולא היו התופים כי אם מצט כי כל קהלות הקדש שבארץ ארזם וישמעאל מתנבנים עפי' המשנה והש"ס והיו בהם רבני' מחברים ספרים ע"ה הקבלה לאין קץ ואלו הקראים כלם בטלים במיעוטם כי אין אלא מיעוט במצרים ובקצת מקומות המזרח ובמקום א' במדבר נק' ובלאון ושמענו כי מתו כלם ולא נשאר מהם עד א' באותו מקום וכולם בלבים אלמים לא יוכלו לנכות און בהם מחבר ספר ואפילו פיוט א' ולא בקשה ותפלה כמו שעשו הרבנים הסומכים על הקבלה ומי שירצה להכניח הפסוק יראה ענין הקראים ומי שירצה חכמת התורה יראה פי' הש"ס והמשנה ויראה כי עליהם נאמר כי היא חכמתם וכינתם לבעיני העמים וההבדל שבין אנשי הקבלה והקראים ההבדל שבין ת"ח וע"ה כי אם תניח ע"ה בלא קבלה ואחר על זמן שהוא שאל א' ות' לקראי איך תפרש זה הפסוק שיש לו שני פנים כך ולא תפרשהו בכנים אחרים ושיבך כך פירש עין או שאל או בכימין והרי חייבו ענתה אל הקבלה ולמה נביח אנו קבלה חכמים אין להם מהספר קבלו מהנביאים מפני הדשים מקרוב באו מתו מהספר והם גם הם הסופקים בדברי עצמם כמו שהעידו זל על דבריהם שהיו אחרים על ענין דם נדה אף על פי שדרקיות אנו תתיראות אנו מן הפרושים :

ואתה שביארנו הצורך אל הקבלה על כת של חייני נסיר מעל קבלתנו ספקותיהם במה שטועני' עלינו שנקבלתנו היא סותרת המבואר בפשטי התורה והלילה ע"כ א"ל אין מקרא יוצא חירי פשוטו ולא הוציאו מכלל אלא והיה הכבוד אשר תלך מפני ב"ה הקבולת משה וכבר בימי רזל היה משא ומתן ביניהם בקצת חתומו' כמו שזכרו בענין התוקם תמורה וכבר ר' אחרים במגלת תענית ובמנחות וכמ"ס בפ' יש מוחלין בענין ירושת הוקן לבת הבן ולא לבת בני בת הבן היא יורשת במקום אחי אביה באלו היה אביה קיים והכת אינה יורשת במקום אחיו וזו משנה נמצאת וכן בענין מסוך המים ובענין פרה אדומה בטבולי' וים וענין קטורת יוהד' אם הוא נעשה בכנים או בחזן ולהכניסו בפני' באלו ב' מעשי' כבר הסכימו מן הסתמים לדעת הקבלה וחתו' בב' מעשי' אלו תקף לנעשייתם מיתה משונה הכהנים שעשו אלה על דעת הצדוקי' כמ"ס בירוש' וכן בענין מחמת השבת שרבה היצמות הזכירו בכרבות ובתענית שהוא מחמת' לט' יהיה בלוחי' וים מהשכוב ואפני' לפי דבריהם שהוא יום שבת משם התורה תפסה יום א' לרמון שאם היתה הספירה תתחלת מחמת השבת והיה יום הכבד' מחמת השבת והוא דמיון לשאר הימים כאשר נהגו הכבדאי' ולא היו טועים וכן בענין החר חלב האלים הקבלה חמתית הכריעה בן מאמרו כל חלב שור וכשה עני חלב השוה לשלשתם והאלה לא היתה קריבה כי אם בכשב וענין עין תחת עין אשר קבלנו כו' עין תחת עין תשלומי' עין אפני' לפי טענות איו סותר הפשט כי התורה אמרה שזבוא עינו אם לא יתן כפרו ולא אמרה התורה הכופר אלא ברובח מוד או באונב. וכן מ"ס התורה ומכא נפש כהנה שלמנה נפש תחת נפש אינו ר"ל שאם הכה' סוסך הכה' סוסו אבל אמרה קח סוסו בן אמרה שאם הוציא עינו יתן לו דמי עינו. ואיך נוציא עינו אולי ימות והיה נפש ועין תחת עינו זה סותר השכל וכן אם אין לו אלא עין א' ונמיה אותה הכה' ישאר זה בלא עינים והמורה כפי' א' והתורה אמרה באשר יתן מוס בארם בן יתן בו לא יותר והנה שמוסן אחר כאשר עשו לו בן יצאיתם להם והם לקחי' אשתו והוא הכפיר מודים ועד קמה אבל רעה עשו לו ורעה שלם להם :

וענין אל יצא איש ממקומו א"ל לפ' מחקומו ממש שהרי כתיב והיה מרי' מראש כחדשו ומדי שבת כשכתו יבא כל בשר וכו' והרי יצאו ממוקומם. וענין לא תבערו א' יכו' אומרים לא אמרה תורה שהבערה אלא ביום שבת אבל כע"כ לא אמרה ולא צותה לרבות שהבערה בהכנס השבת. והם אומרים לכזיר שבר' העשו מפיית ומתירים אכילת יצבכים ומתקנים וזה הפך התורה כי לא אמרה אלא היוצא חתמן היין. והם אומרים שזכור במעי' אמו משום אהו' ואת' בנו ואין זה בכלל אות' ללא

מגן אבות ח"ב

לאו שאזכור אין לזי עובר ואע"פ עבר על אחת ולזלו לא באשר הכשר דלא אחר לא תאכלו . וזה אינם אכלים אזכורו האחרונים
 מהם המה ואינם בודקים הריאה ובעיני נדה יש להם מנהגים שאין להם שורש וענף כלל . ושעמתי שהתבטל אחר שנתבטל
 בע"מ המלאים הקדירה חלב כדי שיטעון התבטול והוא סתר להם כיוון שלא נתבטל ביחד . וככל זה וכיוצא בזה כסילים
 בהכרח יכלו כי אין להם על מה שיטעמו ויהיו ביחד עשרה מהם וכ"א סברתו משוכעת בידו וכחשיכה יתלכו . ואנשי
 אקבלה הם הקהל חקה א' ומשפט א' להם ולורעם ולכל בני ישראל היה אור במושביו הם . סנה נתבאר כי התורה היא חן
 השמים בין תורה שככתב בין תורה שבע"פ :

ובכאן נשלם ח"ב והוא חלק שמיני

חלק שלישי והוא חלק יעקב

ואתחיל

עתה כח"ב כפ"ה והוא כענין תמיית המתים והנחמד לזה חלק יעקב הוא חלק שלישי בתמיית המתים ולפי
 שתמיית המתים תהיה על ידי מלך המשיח הנלותו הוא מהשגת הא"י אשר תקדם אליו ידועתו את מלאכותיו ע"כ
 הוא בחלק זה החלק נד' חלקים עקרים מעיקרי התורה הא"י כיריעת האל הכ' בהשגחה ובמול ועונת הכ' כביאת המשיח הד'
 בתמיית המתים :

פרק א'

כיריעת הא"י כדבור הא' חו' הרבית נכלל בו הא"י הוציא ישראל מצרים א"כ הוא יודע ומשמית
 וכן כדבור ב' וכן' נכלל כי הוא פוקד עון אבות על בנים ואינו מחקה א"כ הוא יודע ומשגיח . וכל
 התורה כלה היא כנייה על עיקר זה ומושב כל ראשון ודבר שאין צריך להביא עליו ראיה ומופת הוא
 שכל השלמות ראוי שימצאו באלו והיריעה היא שלמות והסרון היריעה הוא שכלות והשכלות ראוי שירוחק מהאל א"כ הא"י הוא
 יודע הכל ואם העולם הוא פעולותיו איך אפשר לומר שהפועל יצלם ממנו דבר מפעולותיו וזה יחייב שהאל יודע כל הדברים .
 אבל הפלסוף התחכמו כיריעה זו איך היא וכמה היא וכתב כלכלו בזה הדברים בין המצוינים בלבול גדול ואומר אני שפ"ל לאחר
 ואל תתחכם יתגר למה תאמרו אמנם לפי שכבר דברו בזה על החקירה ראיתי להשך אמריכם בזה כי גם כאשר אל תרשע הרבה
 ואל תהי סכל וכו' כי טוב אשר תאחזו בזה וכו' ואמר שאלם ההתחכמות ביותר הוא רע הצויים מההתחכמות הוא יותר רע ואמר
 אל תרשע הרבה להזהיר על ההתחכמות המביא לירי גיאה מעיקרי הדת ואמר ואל תהי סכל להזהיר על העוונות מהחקירה כי
 סבים אליו ימותו בלא עתם ואף אם יארכו ימים כי לא נברא האדם אלא לרצת האמת ואם ידע השקר ונשאר סכל מת בלא עתו
 ועל כיוצא בזה כאשר עלימו אבר בלא כלל' שהזמן אבר והלך בלא חמדה עליהם ומה שראוי לראם הוא שיאחזו בקבלה וגם
 מהחקירה אל יבטו ידו כי חו' שיראת מטאו קודמת להכמתו יא ידי חוכת שנייה מהאמונה דרך קבלה וקיומה בדרך החקירה
 כפי שיבור השגת שכלו ואומר כי הפלסוף אמרו כי הא"י הוא שכל כדל וענין השכל אינו ענין אחר אלא שהוא השכל
 והמשכיל הוא יודע הדבר שהשכל וזה ענין לא הכחיטוהו הם . אמנם מה שהוא יודע בזה חקרו ואמרו שאינו יודע דבר אחר
 וכבר הקשה עליהם אבו אמר ואח"כ ידועת הא"י כי האדם ידע עצמו וידע וולתו והאל לא ידע
 אלא עצמו וכבר השיב רמב"ד באחרו כי חקום הטעות בזה הוא בהיחש ידועתו ליריעת הא"י ואנחנו דונים לידע מהשכל
 מיריעתו הנעלם מיריעת הא"י וזה טעות כי אין בין ידועתו ויריעת הא"י רק שתוף השם כי ידועתו היא קודמת ל
 ויריעתו חלוות אליהם ודעת הפלסוף בזה הוא כי הם חקרו הכמצאו כלם וראו שהם מורכבות מחומר וזורה משתלשלות זו
 מזה עד שהם עולות לנמצאות שהם צורות נפרדות מחומר והם מתעלות אל הצורה הא' שכלם משתלשלות ממנה והוא הא"י
 וכיריעת הא"י עצמו הוא יודע כל המשתלשלות ממנו וזוה סרה קשית אבו אמר מהם אבל יש בזה חקירה לפי דרכי התורה
 ושמיים ששנייה כי הא"י יודע החלקים האפשריים בה שורש ההורה הוא שהאדם בעל בחירה אינו מכריח בפעולותיו א"כ אין לו
 בהם בחירה וזה סותר התורה כשורש הזה ואז יש לו בזה בחייה אפשר שיטעה או שלא יעשה א"כ אין לאל ידועה כסוף
 המעשה ויהיה זה חסרון בחקו ית' והפלסוף נטו אל הקצה הא' לסלק מהא"י ידועת אלה הדברים הפרטיים ואמרו שאין זה חסרון
 בחקו ית' כי אין ראוי שיתאר החסרון אלא במו' שדרכו גיטיב הדבר שהוא המושג ולא שגיבו אבל אם אין דרכו להשיגו אינו
 חסרון לו אם לא השיגו והשגת אלו הדברים הפרטיים אין חסרון הוא הכולל מכל כח חמרי א"כ אין מדרכו להשיגם וא"כ אינו אצלו
 בחוש הראיות ושאר החושים הפנימיים והחיצוניים ואם האל הוא הכולל מכל כח חמרי א"כ אין מדרכו להשיגם וא"כ אינו אצלו
 חסרון אם לא השיגם ואם שנית שאלו הענייני הפרטיים הם חמריי' והדברים החמריי' לא ישיגם אלא מי שהוא ומכיו הא"י מציאותו
 אינה תלויה בכו' וא"כ אינו חסרון אצלו אם לא השיגם ואם ג' לפי שכל השגה הוא שלמות למשיג ואלו היה הא"י משיג אלו
 הדברים הפרטיים היה נשלם השלם בפחות ואם ד' לפי שאלו הדברים הפרטיים הם רבים והאל הוא א' בתכלית הפיטיות ואלו
 היה משיג אלו הדברים הפרטיים היה מתרכה בהם ואם ה' שאלו הדברים הפרטיים אין להם תכלית ולא תקיף ידועה במה
 זשאין לו תכלית . ואם ו' כי הידועה בדברים קורם בואם היא תכלית בהעדר ומה שהוא תלו בהעדר אין קריו ידועה ואם
 ז' כי בכל יום הם משתנים אלו הדברים הפרטיים . ואלו הא"י היה משיגם היה מתחדש בכל עת ואם ט' אלו היה
 הא"י משיג אלו הדברים הפרטיים היה חסרם סדור יותר נאות ממה שאינו רואים מרעת הטובים וטובת הרעים . ואם י' אלו
 היה הא"י משיג אלו הדברים הפרטיים היה יודע זה השגשם הכעל כמות לכמה חלקים הוא מתחלק ומטבע השגשם הוא שיתחלק
 לחלקים בלתי תכלית וזה יחייב שהאל אינו משיגן ולא יודע תכלית חלקיו כי כל אלנו שטענות טעמו הפלסוף' לאמת שהאדם בעל
 בחירה ולקיים טבע האפשר ושידועת הא"י לא תכריע א' מב' חלקים האפשר שאין זה חסרון בחקו כאשר היה בתחלת העיון
 וגם זה הרעת התורה השלמה הרחוקה אותו כי משרש התורה הוא כי הא"י יודע מעשה בני אדם ויבטול ועניש לפי מעשיהם .
 והרמב"ם ז"ל בחנן מואת הקוציא בהקדמה הא' והיא כי ידוע הוא והפלסוף מורי' בזה כי הא"י מוחתו ויריעתו דבר א' וכמו
 שידועת מוחתו כעלמת כן ידועתו איך הוא יודע הדברים בעלמת חממו וע"כ הרבה להוכיח הפלסוף' על ידראה שדבר ז"ל כי עם
 היות שהוא יודע כל הדבר' איך יהיה ידועתו לא תסלק טבע האפשר ובחמרה מהדברים ואע"פ שזו נכנס כיריעתו הוא
 אפשר כיריעתו ית' וכן ידועתו מקפת בדברים בלתי תכלית ותלויה בהעדר וכריכו ושינוי ובחמרו ואין בו לא שני ולא רבו ולא

הדום כאשר הוא בדיעתינו כי זהו ההכרל אשר בין ידיעתינו וידיעתו . ודברים הקשו עליו בזה כי אין לסבירל בין ידיעתו ות ידיעתינו כל זה ההכרל לפי שאנו דורכים בדברים אשר נחייבם לאו חסד שהוא שלמות לנו ראוי שניחם אותו לאו וזה שהוא חסרון לנו ראוי שגלגל אותו מהאז ואין בין מה שהוא אצל האז למה שהוא אצלנו בזה שתוף גמור אלא התחלפות בחפזה ובכח כי מה שהוא אצלנו שלמות הוא בזה כיודר טלם בזה שהוא אצלנו ואנחנו כשחייבנו לאו ידיעה אינו אלא מפני שהידיעה היא שלמות לנו ע"כ אין ראוי שניחם לאו ידיעה אלא באותה ידיעה שהיא שלמות לנו וידוע הוא שהידיעה בואת שהרב אל מייחס לאו אינה ידיעה אצלנו אלא מחשבה ומבוכה ובלבד והרבה חתרו בזה המעיינים מאנשי התורה לתקן הדברים שתהיה לאו ידיעה בדברים כחיים וישר טבע האפשרי ולא היתה ידיעתו סבת מצוותם ולא היתה סבת מצוותם היו קרומים כמוהו כי יש אחרים שאין אחריו שהיו יודע העתידה ושלמת טבע האפשר ולא היתה ידיעתו סבת מצוותם ולא היתה סבת מצוותם היו קרומים כמוהו ואנחנו רואים אותה מתחדשים א"כ אין ידיעה היא בהם סבת מצוותם אלא האדם בכחירתו הוא תמציתם והוא יודע היותם אך יהיו בתכלית היותם ולו דברים באחרים בפה לא מצויינים בשכל כי אחר שידעו תכלית היותם אינם אפשרי ולא כי האדם יודע תעשה האדם מה שהוא מסודר תפאת מערכות השמים אבל לפי שהאדם בשכלו הוא כחיי לטבות הסדור שהוא א"כ הם דברים בחיים ומהו הסדר ומהו הסדר ידעם האז ומצד הכחירה לא ידעם וזה הדעת הוא מקיים דעת האפשר ומתקשר ידיעה האז . וכוונת לדעת הפלוסופים ומורה להם במקצת וזהו מה שאנו בורחים ממנו :

ויש

מחכמי דורנו שהיה או' שיהיה יודע מעשה בני אדם ויודע תכלית המעשה קודם היותו אבל יודע כי המעשה הוא יהיה בכחירה מהאדם שהוא וזה"ל יבין באמר בפה כלתי מצויור כי אחר שגלה הידיעה בתכלית המעשה נסתלק טבע האפשר ומהו אנו בורחים ג"כ :

והנה

חכמי התלמוד אל הם חסדימי בזה עם הפלוסופי שאין לאו ידיעה אלא א' ואל במצאה כל באי עולם עובדים לפניו ככני מרן ואמר בבב' וכלם נסקרים בסקרא א' כלו' שאינו יודע אותם ידיעה פרטי' לא ידיעה כללית ולא זה נטה הרמב"ם ע"ל באמרו בפ' וזרל כי האמת כי הכל ידע כל חלק ע"ד כל ולא ע"ד חלק ובפ' אמר כי האל לבדו יודע השמים ואלוקים בדרך כלל אל כפ' כי תשא וההכרל שבין חכמינו אל וכן הפלוסופי הוא הפלוסופי' המלקים ידיעה האז המפרטים ולחכמינו אל לא יתחייב להם זה ושלמות הפלוסופי' בזה הוא מפני שלא מצאו דמיון בדיעה האדם לזה שבו דעה הא' דע שרטים ארבע והיה זה באדם מפני שולקת סכלו ולחוקו כי כמו שכל האדם לואה המשיג הענייני' האלו היום ויש לו צדוד לא יודע שרטים ארבע והיה זה באדם מפני כן הוא לואה לטוב בדיעה א' וכרצו א' הרכה הידיעה ואין להקטין ידיעה האז לדיעתינו בזה כי כמו שידעו ויותר שלמות הידיעה כן ידיעתו מקפה כמה שלא תקיף ידיעתינו וזה יתכן שלמות ידיעה לו ית' יותר מדיעתינו ומה שטענו שאם האל היה יודע וולתו היה כאלם הוללתו והטענה היא שהידיעה היא שלמות האדם והיותו חסר השלמות בלא ידיעה אבל האז ששלמותו הוא מעצמו אין ידיעתו לולתו השלמת אותו אבל היה חסרון בחוקו אם היתה לוולתו ידיעה בזה שלא תהיה לו הוא ידיעה ובה סרו כל תלמות הפלוסופי' על מה שהכחו בדיעה האז הענייני' הפרטים וולתו כב' דברים הא' רוע הסדר הכר' בעולם .

ועוד

כדבר בזה כפ' שאמר זה בע"ה והשכחי מעליו את הלמותם והכ' בענין טבע הכחירה אשר באדם שלא יהיה מוכרח במעשיו אחר אשר הקיפה בזה ידיעת האז ובדיעת הכחה הרתחלק לבלתי תכלית ידיעתו בזה היא בדיעתינו שהוא יודע שהוא התחלק לבלתי תכלית וה"ל להיות בזה ידיעה אחרת ובענין טבע הכחירה אומר כי אי אפשר ליחס לאו' שלא ידע כל מה שעתיד להיות וכבר אמרו חז"ל מנין שהקב"ה יודע כל מה שעתיד להיות שכל' הנך שורב עם אבותיך וקם העם הזה ונכה וכבר תקנו אנשי כנס' הגדולה ברפ"ה גס כל היצור לא ככחד מתוך ובו' הכל בלוי ונפיו לפיכך ה' אלהינו גופה ומכיו עד סוף כל הדורות והכתוב אומר מי פעל ועשה קורא הדורות מראש וכתיב בטרם אנדך ככתן ידיעתך וכתו' ה' יודע מחשבות אדם וזאת תולדה לסקרחה אשר אקדים לזה והוא לסחור דעת האומרים כי לפי שהטבות אלו הענייני' הם ככח חמרי נסתלקה הטבה ומהאז ועכ"ל בנינו כועדים בעם ובו' הכיטו און הלא ישמע ובו' כלו' אע"פ שאין בו כחות חמריים כיון שהיה בראש אלו לא היה משיג אותה הטבה מהאז והשמיעה אך היה בורא אלה הכלים המשיגים הראים והשמיעה ואחר שהוא רואה ושומע הוא משיגה ופוקד ועונש וע"ל היושר בוים הלא יוכיח ובו' שאם אדם הוא שלמות לו ליסוד החטאים כ"ט האז המלמד אותו דעה ע"כ אחר זאת התולדה הולת ה' יודע . החשבות אדם ובו' וכתוב ה' חקרתי וידע וכו' כי אין אלה כלליו וכו' כלו' מורם שיצאה התלה כלליו ידיעת אותה וכן פי' זה במדרש רבה כפ' וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב חסד וכן פי' הרמב"ם כפ' תלים ומה ארריך בזה והל המקרא מלא מזה והשכל מעיד עליו כמו שהקדמנו ש"ל שאדם אנו מה שלא ידע מי שבראנו וכידו רוחי ומה שהכחיל המתחכמים לסלק הידיעה מהאז בזה הוא כדי שיתקיים להם השם הזה שאמר בעל בחירה היה כל יותר מה שהקדמנו מידיצ' האז בזה יבחר שאם נפלה בו הידיעה א"כ אין לאדם בחירה בעשיית הפכו אבל התורה הניחה גם זה השם ורצון הבחירה שהניחה גם זה השם הראשון בדיעת האז' ואם היו שני השגשים האלו קותרו' זה את זה לא היתה מניחתם התורה בני אין מדרך התורה להניח שרטים סותרו' אבל לפי האמת אינם סותרים אמנם אך אינם סותרים הנה בעלם דבר זה מכל אשר דבר בזה היה פלוסופי' או דתו והוא שהפועל הא' בעצמו יש בו ב פנים א' טוב וא' רע ובדיעה נפלה בזה הפועל שיעשה האדם ונשארה הבחירה באדם להטותו לא' מב' פניה אם לטוב אם לרע ובהם הם התקיימותו ב' השגשים שהאז יודע מה שעתיד להיות וא"ל שלא יהיה ואם יהיה הפועל הוא ג' הטוב או ע"כ הרע . זהו בבחירת האדם וע"כ הוא ראוי לגמול ועונש כי וזה שרש וזאת האמונה והמשל כבר נפלה הידיעה באדם הענייני' סוד שיבא לו חסרון ממנו וא"ל וולת זה ונשארה הבחירה בידו שיסא חסרון זה לטוב והוא לעשות ממנו דקה ואם לא יבחר הטוב ע"כ יגיע חסרון ע"כ בוים וכבר הובירו זה חז"ל וכתפרסם להם כחוש בכן אחתים דרכן יוחסין בן וכאוי וכן הנה נפלה הידיעה באדם א' שמינת חבירו ועכ"פ ימיתו ונשארה הבחירה בידו להורגו ואם לא יבחר בזה מסככים לו סבות שמיחיתו ואל' אל' הב' הוחסין לפונדק א' ועולה בסולם וטוב ממנו והרינו ואחר כי יפול הסופל ממנו ראוי ה"ל ליפול אלא שגלגלים וזהו ע"כ וכאוי וכו' על ידי חוסר בלומד כך היתה הידיעה כפלת בזה שזה ימות ע"כ זה אלא ששארה הבחירה בידו אם ימיתו בידו אם יגורם לו סבות ככנין גב בלא וועקה או וכיוצא בזה הסגוקים הרי בתחייב עליו ואם לא ימיתו ברצונו יתגלגלו לו סבות שמות ע"כ ולא יתחייב זה עליו ואל' לא היה היתה בת שבע לדוד משעת ומי בראשית לא שאכלה פנה הלו' היה יודע האז שיבעל דוד לכת שבע ונשארה הבחירה בידו לבעול אותה באיסור או בהתר נמצא שכל הדברים ידעם האל קודם היותם א"ל שלא יהיו כן ועכ"ל האדם נענש על פגולות סריג ונמל

מגן אבות ח"ג

טוב על פעולת הטוב כי בידו להטות הדבר ההוא לטוב או לרע הרי פתחם הרב ומרי ותחשב לו לזדקת ואם הרבו שלא בטעת מעשה קודם מעט או אחריו מעט היה חייב מיתה הנה הפועל הזה כבר ידעו האל ית' וכאשר הבחירה ביד האדם לטעות או לטוב או לרע. וכבר גלו לנו רז"ל גלוי יותר מזה במשנה באחרם הכל צפוי והרשות נתונה והיה זה המאמר לרע"ק שכתבם לפרדק וכתבם בשלום ויצא בשלום והוא השיב זה השרש כי הכל גלוי וצפוי לפני ית' ויבא הרשות נתונה:

יעוד

יש לזה דמיון בענייני משפטיו הכבדים שאע"פ שהמסודר מהם א"א להשתנות אבל ביד האדם יש בחירה להטותו לטוב או לרע וזה האזרחיילי במאדים גבר אסור דמא הוי אנטכא או אומא וקאסה על זה המקשה מעצמו שגור במאדים ולא היה לו לא זה ולא זה ותרגו לו מר נמי עניש וקטיל הנה ביארו בפי' כי המסודר א"א לכתולו אבל האדם יש לו בחירה להטותו לטוב או לרע וכן הקשה כמה שיתחייב לפי מוב חמדו שאם הוא חס ולא חוק הכנין בלי ספק יהיה אוהב נשים וזה א"א להתבטל כל זמן שאמר מוגו על זאת שתכונה וכאשר בידו להטות הדבר לטוב או לרע לבעול בהיתר או באיסור וזהו כי ישרים דרכי ה' וזדקיים ילכו כס ופושעים יכשלו כס או' כי הדרכים המסודרים מהאל הם ישרים אך הבחירה ביד האדם ללכת בהם ביושר או במהסול וכמשל שא"ל על' מלוט וכנותיו שהיה פועל א' מסודר מהאל לזאת מהן ב' אומות וכנותיו כתוכונו לטובה והוא נתכוון לזכות והוא' כעכש וזהו זכו עמוי ולא עמויני. מואבי ולא מואבית ופרעה היה משלים רצון האל משראל וכעכש על מחשבתו וכן נאמר על סמריים שהיה שבת אמו של הקב"ה וכעכש על מחשבתו שאל' והוא לא כן ידמה ולכבו לא כן יחשוב וכו' וכעכש שאל' והיה בניכצע ה' את מעשהו וכו' וכן היה עמין כוכבדנצר שקראו האל' כוכבדנצר עבדי וכאמר עליו מפץ אתה לי וכעכש על מחשבתו שאל' ושלמתי לכבל את כל רעתך אשר עשו בניין לעיניכם ודבר זה נאות ומסכים לאמת והוא כלל גדול אם תמשיך בו כל הפרטים הנאמרים תחת כלל זה יעלו בידך אמונות שלמות בתורתך לא תבטל ידיעת האל' ולא תחלוק על הבחירה ולא תאמר הדבר לסוד נעלם בידעי' האל' וזכרוך ה' אשר גלה סודו אלינו כן יהיה עמנו תמיד לגלות עינינו להביט בפלאות מתורתו אמן :

וכבר

חקרנו בזה חקירה הלוגה בם' אוהב משפט ולא חזינו דעת יותר ראוי לסמוך עליו מדעת הרמב"ם ז"ל ואמרנו שאין לנטות ממנו עד יבא יורה דרך לנו ועתה בא המורה לנו מעצמנו ומחקירתנו ולפי מה שעלה בידנו בזה יבא מאת' הזל הכל בידו שמים חוק מצויים פחים כי חקרה בני האדם אע"פ שהכל בגזירה מאתו לפי חייב משפטיו אבל האדם הוא הגורם בסכלותו לאותם חקרים וכבר א"ל אין אדם נוקף אנכעו תלמסה אלא א"כ מכרוים עליו תלמעלה ואין בזה מתירה בתאמרים וסביאו ראה לזה מפס' מה' מצעדיו גבר ודרכו יחסן כל' המצעדי' הם מסודרי' מהאל' והבחירה והספן ביד האדם הוא לטוב או להפכו וכן עמין בת פלוגי לפלוגי הוא על' העיקר כי האל' יודע כי זאת האשה תתפיים לפ' כשיתכענה וכאשר הבחירה ביד האדם אם יכענה באיסור או בהיתר וכן לעיני השדה אם יגלנה או יתכנה לו במתנה ובירושה ובחכמה ועמין פן ינחם העם אינו מסלק ידיעה מהאל' אבל ידוע הוא שאם עברו ישראל דרך ארץ פלסתיים הבנוי המר והממהר והם לא הורגו במלחמה וקורכים לטוב למצרים שכל ספק ישונו למצרים ע"כ מעט השית מזה הדרך ויהיה זה המאמר כאלו נא' לא ברא האל' אדם דק רונג פן יהיה נחם בחום השמש והאש וכן פן ימות במלחמה לפי שהיה רצון האל' שלא יור במלחמה מן שלבו מוקמו על אשתו ועל ביתו ועל כרמו כי זה כלו ספק לא יסבול אריכות המצור ויפנה לב אנשי המלחמה לטוב ע"כ הוהיר ה' שיהרבו שישוב שאם לא ישוב בלי ספק יפול לכבו עליו ומיתוהו אנשי המלחמה ויהיה מאמר זה כה"ש לאיש אחד שלא תבעול ארמית פן יפגעו בך קמחין שאם עשה כן כוראי ירע האל שומות ביד הקבאלן וכן הוא זה המא' ועמין הכסוף הוא שהאל' היה יודע שיצחק או כינא בו מהמחוסים לא יארע להם מהכסוף והוא אדם נוק דמאת' יש לו פנים והאדם המנוסה יש לו בחירה לזרדו לטוב ולרע ואם זרדו לטוב הרגו במר הטוב וזהו מאת' המכנים אמרתי לך העלנו עם לעולה ואחר שהעלינו הוירדנו ונחשב לנו זכות על אשר פתר המאמר להעלה גמורה וכן ע"כ זה תמושך שאר הנסיונות לא שהית' וסתפק בדבר אם יהיה או לא יהיה ומוצא שפירו לא יזוכה לומר דרך נסיון ולחזור בו ופי' עתה ידעתי כי ירא אליהם אחי כי יבאה מחשבתך מן הכח אל הפעל ויש לך זכות הפעולה שהוא יותר גדול מזכות הכח והמחשבה ועמין הקשאת לב פריעה ולב סוחון היה ע"כ העונש לחטאים קדומים ומנע האל' עוהם בחירתם הטבעית כמו שמנע לירכעם תכועת ידו הטבעית ע"כ העונש לא שהיה האדם מוכרח ביום מעט' ממעשיו שהיו לטוב או לרע אע"פ שהיו ידועים לא' כי בידו לבעשותם טובות או רעות וידיעת האל' ובחירת האדם מתקיימים יחד ומה שהוקשה לראשונים מפני מה נענשו מצרים אחר שגזרו עליהם ועבדו ועמו אותם אפי' אפי' כי ילמנס כתחמו בזה כי השית לא גזר עליהם עבדות ועמו ואלת' אבלהם היתה מה תתן לי והבטיחו הארץ ובלה לו שלא ירשחו אל ארדור רביעי כי לא שלם עון האחרוני עד הנה והבטיחו האל' כי כל זה הוא ויהיו גרים בארץ כל להם ומתוך היותם גרים כהכרח כי עדין לא נקלו הארץ והבנוי המר ההוא יענו אותם בדרך לטוב הרע לא כבנותיו ית' וכוון שם עושים כן כודין לטוב וידון אותם כדון אמת כדון מי שבעשה מה שלא נצטוו :

פרק ב'

בהשגחה ובמול ועונש כפי' הקודם נתבאר לנו ב' שרשים תורניים האל' שהאל' יודע הפרטים והב' שידיעה הזאת לא תסלק טבע הבחירה מהאדם אחר שנתבאר זה והאל' יודע מחשבות בני האדם וכבחיירתם עושים מעשיהם אם טוב ואם רע אם בן מחיוב משפטיו הוא לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו וכל התורה כלה בנויה על זה השרש מתחלתה ועד סופה כי אדם וחוה נענשו על עברה מאת' האל' כאלהם העץ הרעב גם הנחש אשר השיאם ויאלכו וקין נענש על הורגו הכל אחיו ושפך דם נקי ודור המבול ודור הפלגה ואנשי סדום והמריים כלם נענשו על רשעם וכן הצדיקים במלם טוב כצדקם כח זבחהם ושאר האבות ובנותם נאלמו ממצרים וכן ייעודי התו' כבדכות וקללות הוא מהשגח' האל' בפרטים וכי הוא גומל ועונש וכו' הולך על סדר כוון בתורה וכבאיהם גם בדברי החכמים בקבלת תפלות המסורים ובעשיית הנסים איתרחיש ליה כי אם זכעונו' מחפשים אמאי איעניש ואחר אשר סחוש מכיר כל אלו הענייני' והתורה העידה עליו והשכל מחיבו המכחיש בזה הוא כופר ואין לו חלק לעת' ב' :

אמנם הפלוסו' ארסטו מלאו לבו להכחיש זה לא שהכחיש לזאת ההכחשה מופת שכלי כי אם ענייני' מוחשי' לפי דעתו וזה מכה קושיא קדמוני' מפני מה צדיק ורע לו רשע וטוב לו כי לפי מה שהוכח מהשגחה היה ראוי שיסודרו הענייני' סדר יותר כמות מהם שאנו רואים כי הרבה צדיקים וישוים תלואות והרבה רשעים ומזלימים דרכם וזה מכנים ספק גדול

גדול כלב כל אדם כי אם האל הוא מוסדר אלם הענייני' שיה ראוי שיסודרו סדור יותר נאות לתת לכל איש במפעלו וכדרכו על כן החלוט המאחר שכל אלה הפרטי' אינם מושלמים מהאל' אבל מושלמים אל הקרי וההודות ואין הכרח אצלו בין חסד טרפו אריה ובין זכוב טרפו עכביש והשגח' האל' אינם אלא כמציאות הקיימות בשכלים הנכדלים והגלגלים אשר בהשגחתו היא סבת קיומם והשפעת השופע מהם ביסודות הם מתקיימי' המינים אבל האישי' ההויים נפגמים מושלמים אל המקרה ולזה הוא אומ' כי השגח' האל' תכלה ותפסק אצל גלגל הירח אלו הם דרכיו ואנו על מין נסמך לא נביח תורה שלמה שלמו מפני טיחה במילה שלו :

אבל

יש לנו לחוש קצת כדי להעמיד טרטי התורה לתקן קושי' זו מפני מה צדק ורע לו רשע וטוב לו וכשנסתלקה קושי' זו נשארו דרכי תורה קיימים ובוהו נסתעפו הדעות זה אומר בכה וזה אומר בכה וגם ס' איוב לא כתחבר אלא לאחת אמונה זו לתקן קושי' זו ואות' כי סדור זה המצוי' השפל יורה על מוסדר השגיח בו בכללו וא"ל השפל במקרה אבל מכה מציא השגיח רוצה בקיומו וזה באמצעות תנועת הגלגלים ושפעת השופע מהם מנינוטי הסככים וזה נר' ומפורסם בשמש אשר הוא סבת התקופות וכאשר הם נסדרי' ירכה הכריאות והטוב בעולם וכן כנינוטי הירח בגלגל' כ' בריכויו הנסרות והשמיים במילואו והכתוב אר' והמדר תבואות שמש וממדר ברש ירחים וכשהם יוצאים ממדרם בסבת תערוכת נינוטי הסככים האחרים ונוטים התקופ' לזר הום מופלג ירכו המולאים החמים בקרחת והשיחוינין והמדרסות וכשהם נוטים אל הקור המופלג ירכו המולאים הקרים וכן בשאר איכות . א"כ יש למולות מכווא בהנחת זה המציאות והתורה גלתה זה המועט' בראשית כפ' מאורות ואלו הם חקת השמים שאל' עליהם היריעת חקת שמים אס תשים משטרו בארץ לשון המשל' ואעילו בצמחים היבתי יקו' א' שיש להם משל' באחרם אין לך עשב' תלמט' שאין לו מול ברכיב מכה אותו על קרקרו ואומר לו גרל שאל' התשים משטרו בארץ לשון שטר וא"ל להכמים המוחם ולהתחדד ולומר שאין למולות רושם בהנחת העולם השפל וסידורו ע"כ הטוב והחביב' ואם יש כורע מקצת בקצת העתים לא היתה הכוונ' האלהית אלא טוב והרע המועט הנפול בו להכרח ההייה שאין הויה בלא הפסד לא היה מכוון מהאל' לזה השריש' התור' ואמר' וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד וא"ל והנה טוב מות שההפסד הוא טוב להיות ממנו ההייה וכ"ל א' אין דבר רע וירר מן השמים ואלה הסדרים אין לאדם בהם תחבול' לשמות סדרי בראשית וכמ' א' אס יתכנסו כל העולם אינם יכולים להאריך כנף הזכוב ולקצר רגל הכמול' וכן ההקש בשאר הדברים ואם מפני סדור אלו הדברים יקרו טובות לרעים ורעות לטובים אין תלונה בזה אלא האל' כי על מנת כן נכדראו הנכדאים כלם שיתקבשו ע' הסדור שראתה אותו החכמ' האלהית ובמשל' מה יתאוכן אדם חי גבר על חטאיו מה לו לאדם להתרעם על מדותיו דיו חיים שנתת לו בלו' מציאותו הוא חסד גמור וטוב לו מציאותו עם אלו המקרים שהיא מתרעם עליהם מהצער מציאותו כי אין רעה יותר גדולה מהצער המציאות אלא הרעות הנפולות בין בני אדם שהם קוראים תגר עליהם הם ג' מינים :

הא'

והוא היות רענו הוא בסבת סדור הנחבת העולם כמו שיקרה בקצת העתים רענו ורעות וברקים או ריכוכי שמיים ומפסידים מדינות ומקומות וזה אין לאדם תחבולה להנצל מהם ואין על זה תלונה על האל' כי הכרח סדור המציאות חייב כן . וגם זה הוא מעט מועד ולא יאירע זה אלא לעתים רחוקות :

והמין הב'

הוא היות מזה הרעות הנפולות בין בני האדם בסבת מלחמות ומריכות הנפול' ביניהם וגם זה אין תלונה לא' כי הוה נפול ביניהם בסבת רוע בחיירתם וההנחתם והאלהים עשה את האדם ישר ומידם היתה ואת להם :

והמין הג'

הוא היות מזה הרעות הנפולות בין בני אדם בסבת רוע בחיירתם במאכל ומשתה ומשגל וע' נאמר אולת אדם תסלף דרכו ועל ס' יופע לבו ודי בזה לתיקון מפני מה צדק ורע לו :

אמנם

קושי' רשע וטוב לו נרא' שאינה קושי' אלא כי האל' הוא טוב ומטיב לכל ולא ימנע טוב מהרע כמו שלא ימנע תסארות הדורסי' צפריהים שבהם דורסי' ופני שהוה תקון קיימים וכ' מסכימי' בו הפלסוף' והדתי אין הכרח ביניהם כלל וההכרח שביניהם הוא כי הפלסוף' לא יראה שתהא השגח' האל' רבקה באיש א' להצילו בצדקתו מאלו הרעות ולא למוע ממנו הטובות ברשעותו והדתי יראה שהשגחה רבקה באיש א' מכני אדם כמו שהיא רבקה במין כלו מנר קיומו כי האדם מנר שכלו שהוא קיים בקיום המין כן השגחה רבקה בו כמו שהיא רבקה במין . וכזה יש עיון דק כי ידוע הוא שאין מציאות אל המינים כי אם בשכל ואין שם נמצא בפועל אל האוישים . וכבר ביאר ארסטו במה שאחר הטבע שהענין הוא בהסד' שהאיש' מתדשים המיני' בשכליו עם השטנות וכיון שאין המינין נמצאים בפועל והשגחה אינה אלא במה משלו מציאות בפועל וא"כ הפלסוף' שהוא רואה שאין השגחה רבקה אלא במה שיש לו קיום ואין קיום אלא המינין והמין אין לו מציאות ומה שאין לו מציאות לא תדבק בו השגחה א' כמהו סבת קיומם ע"כ הוא אומר כי השגחה אינה אלא בגלגלי ובסככים ובשכלים נכדלים ובסבת השפע השופע מהם אל זה המציאות השכל תקיימו המיני' אבל האוישים כל ענייניהם מושלמי' אל המקרה אין הכרח בין אשתי האדם לאיש הכ"ח . והדתי לפי שהוא רואה שהשגחה האל' היא רבקה באישים מנר שכלם שאין לו קיום בקיום השכלים הנכדלים וסכל הגלגלי' וכל מה שיש בזה העולם השפל לא נתהוה אלא לצורך האדם א"כ מההשגחה הרבקה באיש תאישו האדם כמשכה השגחה למיני הכ"ח כרי שיתקיים מציאות האדם בקיומם וזה דבר מוסכם הוא משפלותו כשאחרו בתועלת האיברים ותועלת הכ"ח והצמחים והמתכות נמצא בו כלם הם לצורך האדם אס לצורך חומו ומלבושו ופרנסתו ומעונו אס לצורך רפואת מחלתו כי אפי' הו כרים המויקים ומנא בהם רפואת לצורך האדם ואס כתפשא חסיד א' יום א' בנזות אריה הרורס או בעור כחש הסנטך הנה נכדרא אותו מוקן לצורך האדם וכן פ' שטבע כרס ופשה ממנו יין ושתה ממנו חסיד א' כוס הנשככו אפשה ונתרפא הרי נכדרא אותו יין לתועלת אותו חסיד ועל כיוצא בזה אחר רבי' הקדוש כשאלה כמעט ונתרפא כיון של תפוחים של שבעים שנה שניה ביד גוי א' ברוך שחסר עולמו למומרי' וע' א"ל אין להקב"ס בעולמו לא ד' אמות של הלכה ואחרו כל העולם לא נכדרא אלא לצוות לזה וזה' ו' וזאת ברך עבדא כל אלה לשמשני וכבר לשמשני בזה שקדס וא"ל שיהיה כל וס במקרה אלא בהשגחה אלהית כמו שאריך בזה בשאר דבר כנפש כ"ע :

ומה

שהכיו הדתי על הפלסוף' לחלוק בזה הוא שאחר ששכל האדם הוא קיים בקיום העליוני ראוי שתלזה אליו השגחה אלהית כמו שהיא על העליונים ועוד כי דבר זה כתפרסם כחוש כמו שספרסם התורה מעונש הרעים כהנעה אליהם רעות יוצאת מההקש השכלי וממהנה הטבעי אחר הקדמת היריעה תאיש מפורסם נכבולה והצלח הטובים מאותם רעות והצלחת הטובים שלא כמהנהו של עולם וא"ל ליחס זה אל הקרי וההודות לרוב מציאותו ולהיותו ע' איש שלוח מהאל' אין לספק בשלימותו

מגן אבות ח"ג

בשלמותו וכל אלה הדברים יתקיים בהם הדתי אמונתו שהיא חסנית באיש איש מאישי האדם לבחול טוב למוצא ולקבול רע אל הרעים :

ועי ישיב הפלסוף ויאמר אלו ראויים הדברים נמשכים כזה היה הדבר כדברי הדתים אבל גם אנחנו רואים הרבה טובים וכלו עליהם שלא על הדרך הנכונה הטבעי כמה רעות וכמה רעים ראויים לרע מלתיאם הכללה וינאלת מההקשה הטבעי ואם אין הדברים מסודרים מהאז כמו שאמר הדתי היה ראוי זה הטוב להנצל מהרעות הבאות עליו והיה ראוי למנוע זאת ההכללה מזה הרע :

והדתי אומר בדעת הטובים שהיא הטובה הטבעית והטובות ככל בה כח' מנ' נדדים אם מצד הכושר אם מצד הכושר * אולם מצד הכושר כיוון הטוב שנראה בלוי טוב אינו טוב כי יודע מנפשו ויודע שהוא רע וכיון אדם טובים בו ונודע עליו שהוא טוב ויודע מהטובותיו יודע שהוא רע או עשה אינו רע יתחייב עליו זה הרע ואולם מצד הכושר כי אלו המקרים שנראים רעים אינם רעים ולטובתו הם :

ובזה נחלץ הדתי מהקושי הפלוסוף בענין נדיק רע לו והוא מתעצף להרבה פרטים ובענין הכללת הרעים ג"כ אומר דתי כי נפל בה הטעות ג"כ כח' מנ' נדדים אם מצד הכושר אם מצד הכושר אולם מצד הכושר כי זה הרע אעפ"י שברובו מעטיו יראה שהוא רע ואין לפתק בו כלל א"ל שלא עשה אינו טוב ראוי שיטולם לו גמולו ואלת ההכללה אולם מצד הכושר כי זאת ההכללה היא לרעתו . וגם זה כלל גדול יצאו ממנו כמה ענפים נחלץ בהם הדתי מקושי רשע וטוב לו :

ואחר טענת לקה קוש' הפלוסוף נאסב לשרטטו כי הטי' הוא משגיח על אישי בני אדם ויגמול טוב לטובי' דרך הכושר הטבעי ודרך תופת וכן יעניש הרשעים כפי מה שתחייב חכמתו וטובתו לרעים איכה קושיא כמו שהקדמנו ורפת הטוב אפי' מי שהוא יודע בעצמו שהוא טוב וזריקו היא לטובה כמו שאיך כל דעבדי תשיח למי כמו מי שקלה ויטה למות ויתרפא דרומה לחכמה טבעי' בורעו מפני שהנפול דם ממנה דרך הקוה כן צרת הצדק מביאה רפואה לעולם כמו שספרו חז"ל מיסורין של ר' בשנתרפא מהם א"ר הויה אה להם לעוברות שבא' דכולהו שני דיבורי' דד' לא הוה צריך עלמא מפרא וכולהו שני דיבורי' דד' אלעזר כד' שמועו לא שכיב איניש בלא זמניה ואברהם סכל' נכסיונות כד' שלא ואברו' דורות שמכח ועד אברהם כמו שאברו' דורות שמאדם ועד נח כמכול ואכלו של יעקב הביא חיים לעולם והוא שאמר הכתוב והוא מחולל מפשעיו וגו' וכן כוננתו כפרא לנו והוא האמר האומות על גלותו ולפי שכבר הארכתיו כזה בס' אורח השקט ראיתי לקצר כאן ורי כזה ככאן לפי כוננתו זה הספר :

והעולה מדברי מה שהיה כי אינו היה ראוי לאותם יסורין לפי שא' אלו בלא פונות וכן הורה הוא כמו שנראה מדבריו וכיון וכונתו ג"כ אחר עליוסה בלדר אם בניך הטאלו לו וישלחם ביד פשעם וחתך לו איוב כי כבר היה חוטא להם אולי השאלו בני ותלונתו לא יתם אלא לטם הארץ האז' לו ולא יכרהו בקלות תרף החטא ולמה קצבם ליסרו כח' ויסורין תכופים בלא רוח כין זה לזה ועל פן היה גיור כי באיכה היה מתגבר עמו ואלפו בתהלה גור כי יסוריו מוסר היו לקצת חסאים וסכסיומו כטובה ולא קבל זה איוב כי לא היה מקום לטוב וכיון שראו הכיריו שהוא לא יורה טהם תוכחות מוסר שיביאו לאחרית טובה גזרו עליו עשהו רשע גבור * והנה איוב חוטא על הרשעים חספס האל וחכריו חסאים על הרשעים איוב המפורסם בגרף ע"כ הרה אליהו עליהם יסר ואל' סאתה הוא בדרכך סאתה צדוק הטיא לרעמים אבל כמה סאתת כי האל מתנהב פתך באיכם על אריכות האף והנכס בפעב' הן זאת לא צדקת כי זאת סללות גמורה ליהם לאל סדות אנושיות כי ירבה לזה מלכס אבל רע כי האל אינו דבר עם בני אדם להודיעם עונותם שטובותיהם אבל עי' הלמות מעורר אותם וכבר הים מעורר על זה וזה היה פתך כמו סאתת פו פחד פחדתי ואלתי וזה התעוררת לחזור בתשובה א"ב האריכות לטובה היתה תביעת היסורין הוא הטבע הענין כי הטען שהוא סאתת פך הוא טבעו ועם סאתת החיים כמו שהיה רך את כפשו שמור יותר טובה היא התביעה למתן החטא ולא סאתתו במחנה ימים אבל כמו שהטען הוא שליח הפכירות כן יש מלך מלך מלך צדקותיך וילך בערך בסבר צדקותיך ותעלה ארוכהך כזה עלו הדברים מתוקנים וסתק איוב ולא דבר אליהו אחר' לא תוכחת לאיוב על כונתו ואלת הכעירה ליהם לאל מרת האוהבה וכן האז' הוכיחו על זה ואעב אמר כי הוא מתנחם על זה והו מה שהעליה כזה בקצרה :

פרק ג'

בכונת מהשיח שכלה פתחת בימינו אחר שנתבאר לנו כי תורתנו היא תורת אמת ולא תשתנה ולא תסור ונתבאר כי אליה משפטים א"כ אנחנו מהחוקקים בה יותר מכל האומות וקרושינו נסדרים עליה ולאנחנו שרדתי הרב מדוכאים ביד האומות עליה א"כ יש לנו להאמין אמונם שלחה כי עוד ישוב אליו כרחמים למחמתו כמות ענה ארתנו סנות ראינו רעה על יד מלך חכם וכפיו יראו על ידו פעולות וינאלת מההקשה הטבעי היותר מהם טעוטה על מי שקדמו מהחושיעים אותנו ומי שאינו האמין בזה אין לו חלק לכה"כ כמו שכובר בעיקרי הדת וסויו סביף מהם וגם כופר בתורה הוא סתרי הכטיהה אותו כמו שהוא מפורש בפ' כלעם שהוא התנבא שבכחם של גראל כפואס ראשונה התנבא מהם נחלי דת האמת ולזה קראו יגרים וזם תמות נפשי מות יגרים מותי כחלל עשה"כ וזהו אמרו ויהי אחריתי כמוהו וככונתו וז' לא הוה צדק דבר עפוא לאל עליהם כי אם בשכחש בונה טהם כאלות עת שחלה הנבואה שלי' וככונתה סמית הוסף בשכחש בונה סעתידי לזהות שווד לאלות וזן קודם פטיית מרע"ה וסו בנחום למלכי מדין אשר פבולו אותן לקלס וזם לא יאשב עד יאכל טרף וזה מללום ישתה וככונתו ג' סוסים בשכחש בונה סעתידי לזהות אחר זה הוא סכנסס לארץ וסלחמס במלכי כנען והספר מלך עמלק ביד מלכים וזם יגדס מלכו ותנשא מלכותו והנבואה דר' הוסוף בשכחש סעתידי לזהות אחר התלך המנכס לאנב והוא מלכות בית דוד ודבר במלך הראשון בית דוד וגם המלך האחרון והוא מלך המשיח ועכ"ל כאלת הנבואה אראנו ולא פתה זה דודי אשורנו ולא קרוב זה מלך המשיח שיבנה כוזן רתוק באחרית הימים . דרך כוכב מיעקב זה דוד וקס שכס מישראל זה מלך המשיח שכן הכניא אומי וינא חוסר מנוב יסי וכבר משרשו יגרה ומחן פאתי מואב זה דוד כי הוא הכלל בהם והוכחו כפרט לפי טהם עם כלק וקרקה כל בני שת זה מלך המשיח שיארכי כל העולם שינאו חג' בן אדם והארכי שת ולא הוכרי אדם הראשון לרמו כי זה יתיה כחוף העולם כמו סאותיות שת הם סוף האותיות ועל סתלך ס ימי כאשר יורד מיעקב והאכיר שירי מעיר סל' ימים שירי כהל עני אויבי ישראל ומשם למד דוד ואמר יורד מים עד ים ומר המאמר ויהי אדם ירע והיה ירע טעור אייביו כי הוא שהלנו גלות זאת ועליו ככככא הכניא ולא יהיה שירי לכות

עשו ונאמ' ועלו חסידים בהר ציון לשמש את הר עשו ואלו ישראל יהיה עושה חיל ויהיה לה' החלוצה • ובסוף נבואה זו
התנבא כי סכרוב יגלה את הקני שהיו עם ישראל וז' איתן מושבך שנתחכרת עם ישראל ואם כסלע קנך ואע"פ שגם אתה
תגלה לא יהיה כמו עמלק שכך שהיה עדי אובר וז' שכי אם יהיה לבצע קין ער מה אשור תשכך לפי שעיני אשור היתה קשה
שכלכל כל העולם כלו את' אוי מן יהיה עשמו אל' עוד התנבא כי אשור יפול ביד כתיים הוא רומי שהם יעלו המבלים והוא
אשור והגולים אלו ישראל שהם בני עבר עב"א וזים מיד כתיים ועמו אשור ועמו עבר והתנבא כי גם כתיים יהיה עדי אובר הוא
החיה הר' שהתנבא דניאל שהובר גשמה ויהיבת ליקודת אשור ולז' על כתיים וגם הוא עדי אובר וכו' היתה חתומת
כחולתו וכל מה שהתנבא כלעם הכל תקיים וולתי ואת הנבואה האחרונה • ויש לנו להאמין שגם היא תקיים כמו הראשונות
ואע"פ שנתאחר כבר הוריי ג"כ שהדבר אינו קרוב ולפי שנבואתו תקיים עד סוף יע"כ נכתבה בתורה ומרע"ה כתבה
בתנאים האלו והאמין בה אע"פ שלא היתה נבואתו וז' ז' חשה כת' ספרו וספ' אויב סיפור שלא היה בתינו ופ' כלעם שלא
היתה נבואתו וספ' אויב כת' להחיר הספק דרין ורע לו רוס"ל דרך כלל שהוא יסוד תורתנו ופ' בלגמ ג"כ להחיר זה הספק
דרך פרט מבלותינו ע"ה היתה נוח לנו בתורה • וגם בתורה נרמז ענין המשיח דרך תוכחת לא דרך נבואה וזה ברברי הכרי'
האחרונים כי הראשונים שהיו בהר סיני כפ' את כחותיו נרמז בהם גלות בכל שהיה מפני עז' וביטול שמיטות ולזה נזכר בהם
גלוים והמנים הראשונים בהם או תרצה הארץ את שבתו • וכן באחר גלות בכל ער דתם הארץ את שבתותיה בסוף דברי הימים
וכן בהם ודריים והתירו את עונם ואת עון אבותם כי בן דניאל ונחמיה ועזריה היו מתודים ומתפללים לאל ובדברי הכרית
האחרונים לא נז' בהם עז' אלא מפני המחלוקת כמו שהזכירו בנח' יומא ונרמז שם באמרו יולך ה' אותך ואת מלכך וכו' וזה היה
אבריהם שהיה מחלוקת בית הורודוס שהיה עבר בית השמונאי ולא היו ראויים לחלוק שגא' לא תוכל לתת עליוך איש נכרי וכו' כמו
סנ' בהם' סוטה ובריש בבא בתרא ורומי היה נוי אשר לא נרע לשמו כי לשון הספרים שגלוי בתוכם בבבל קרוב הוא ללשון
הקדש כי הארמי והעברית קרובות זו לזו אבל לשון רומי לא ידעוהו ישראל ושם באמר והשיבך ה' מתקדים באניות כי כן נרמז
בס' יוסף בן ברוין כי טיטוס מילא אניות מישראל והביאם למצרים וכל שגא' חצצר המצור והמזוק כפ' והיה כי תבוא הכל
תקיים בכללם של הספרים וט' טיטוס כמו סנ' קנת חזה בנח' גיטין ובס' יוסף בן ברוין ובתוכחו' אלו לא נז' בהם קן
כמו בראשון או תרצה הארץ וכו' אבל כתי' ויהיה כי יבאו עליוך וכו' ושבת עד ה' אלהיך וש' ה' א' ארץ את שבתך וכו' הכטייה
בבאולה יצ' תשובה וחמר אם יהיה נדח' וכו' וזה לא היה נדחיו בקצה השמים ולא יתקבצו אלא תכבד
ואע"פ שכתפלת ככס' הנדולה נזכר זה הפ' בעזרא על גלות בכל הוא ע"ד ק"ו שהאל ית' הכטייה ופ' בקצה הארץ לקבצו
וכ"ס שהוא ית' קרוב לארצנו מהארץ וס' נזכרו שני אומות הרודפות אותנו באמרו על אויבך ועל שוביך אשר

דרפוך :

אחר

שנתבאר פ' מרכיבי תורה מכוונת הוא מחכה ענין ביאת המשיח והסופר בזה כופר בתורה • ומרכיבי הנביאים און
דרך להבוא ראיה כי סוף כחמתיהם היו בביאת המשיח אבל האומרים כי כבר באו תקיימו הנבואות עז' כי הוא היה
משיח אשר עליו נזכרו הנביאים וכן קבלו מהם שיטת האלמים ודבריהם דברי תוסו הוא היה קודם הדין הכתי השני ודברי
התוכחות האחרונים היו אחריו בסוף בית שני כמו שפירשתי וס' מתפסקים במדרש קומת כי כיום סחרכ בית המקדש איתליך
משיחוכו ומשם תנא סתירה כי הוא נולד קודם שחברן הדינה וכן המדרש כלו מוכיח כי באותו ווס היתה הלידה משם א"כ אינו
הוא עוד הם והתפסקים בתלמוד שאחרו שיתא אלפני שני עמלא שני אלפים תהו שני אלפים תורה שני אלפים ימות המשיח וכו'
ברכי אליהו וכו' כי זה אליהו הוא אליהו הנביא ודבריו הם דברי הנביא ומשם ג"כ תנא סתירה כי כבר אמר ובעבודותינו
שרכו יבאו מהם מה שיבאו • וזה שהיה הוא מלך קודם השלמת ד' אלפים כי קצ"ב שנים אחר החרבן נשלמו ד' אלפים והוא נולד
ומת קודם החרבן • וזה נא' לומר כי ראויים היו ישראל לזה אם לא ינרם האש ואין מ"ס בתלמוד תנא דבי אליהו נא' על אליהו
התשבי שהיה מנינו בתלמוד תנא דבי אליהו ר' נתן אומר כפ' מי שזיה טמא א"כ הים אחר רבי נתן שהיה אחרון לתנאים וכן
אליהו וכו' לטוב אמר לרב מלא הסודא שהיה אחר החרבן אחריתו אמאי לא איתי משיחא כפ' א"ל של יווא הנה שבעלי התלמוד
כתבו שאליו הצידי אחר זמן רב שערדן לא בא המשיח וכן כפ' ערבי פתחם תנא דבי אליהו אע"פ שאמר ר' עקיבא וכו' וס'
מביאים ראיה מהנבואות וכבר הרבה להשיב עליהם הבאון ר' סעריה זל כפ' ה' אמות והביא ראיות ברורות שלא תקיימו עדיין
הנבואות העתידות לבוא כימי המשיח והביא ט"ו נבואות מכוונת מענינם שלא תקיימו כמות ב' חמש מהם יתבאר ענינם שלא
תקיימו מהספוק וחמש מהם יתבאר ענינם שלא תקיימו מהקבלה וס' מהם שלא תקיימו יתבאר מהחשן וממה שאנו רואים :

המנה

ה' הראשונות שנתבאר מן הספוקים שערדן לא תקיימוהו ה' מהם הוא מ"ס כי עתיד הו"ה לקבץ את כל ישראל
ולא ישרא אפילו ה' מהם בארץ כנעניה שגא' ובנסתים על אדמתם ולא אותיר עיר מהם איש וכימי בית שני לא
תקבצו כל ישראל אלא קנתם וזה יתבאר מהספוק שאמר כל הקהל ארבע ריבוא אלפים שלם מאות וצארים וסכ' שגא' כחמת
ירושלים שיתקבצו כל ישראל כימי השיעיה חיייה היה שגא' מעולה ומשניער ומחתת ומאיי הים וכימי הגלות הראשון לא גלה ה' מיש'
לאוי הים כמו שנתבאר בירמיה ובסוף יחזקאל ובחלכות כי לא גלו אלא לבבל ובין שלא גלו לאוי הים יחזק' תקבצו משם א"כ לא
כאמרה נחמה זו על בית שני כי אם על קצון גלויות יצ' מלך המשיח והנ' שגא' כחמת ירושלם שגמי כבר והגויים וכמו חומות
ירושלם וכמו בני כפר חומותיך וכימי בית שני לא די שלא בנו את החומה אלא שאפילו לישראל לא היו מניחים לכמותה כמו סנ'
כס' עזרא • והר' שכאמרת נבואה נז' ופתחו שעריך תנווד וכימי בית שני נסגרו הדלתות לפני בוא המשיח ולא כפתחו ער חום
היום שגא' לא יפתחו שערי ירושלים וכו' והה' שגא' כחמת ירושלם שישתכרו כל האומות לישראל שגא' כי הגוי והתמלכה אשר
לא יעברוך ויכרו וכימי בית שני היו הם וכנייהם משיבירים למלכות שגא' הנה אנחנו עבדים היום וכו' בספר עזרא הנה נתבאר
מהכתוב שאלו ה' נבואות לא תקיימו וכימי בית שני ועתידים להתקיים לימות המשיח :

המנה

ה' ראיות שהתבארו מהקבלה שלא תקיימו כימי בית שני ה' מהם היא מה שהתבאר יחזקאל מתלמת גוב ומבוב
וישראל יהיו דולקים את עמי השלם שכפ' שנים וכימי הים לא יבשרכו לחטוב צנים משיבירים שגא' כי כנסק
יבערו אש ודבר זה אלו מקובלים שערדן לא היה ואין א' מהאומות אומרת שהיה זה הכ' מה שהתנבא ישציה מי יבש נהר שימור
בתקום א' ובהר פרת כו' מקומות כמו שיבש ים סוף לישראל כמי שיבשרו הגלויות המתקבצות דרך יבשה שגא' והמריב ה' את
לשון ים תכרים וכו' והיתה מחלה לש'ר ועמו וכו' ומכוונת הוא שזהו לא היה מעולם ואף האומות אינם אומרים שהיה זה הכ' מה
שהתנבא וזכירה כי כימי הגולה יבקצו הר התיים שגא' ובקצו הר התיים וכו' וגם זה לא היה מעולם ולא אמר ארם מעולם שזה
היה

מגן אבות ח"ב

שם הד' מה שהתנבא יחוקאל כי הכית יבכה ביופיו ובכזרתו ומוצאו ומובאו וכל אותו עמנו ולא תיש וס' זכות שני כמו שהיה חקוק בידנו מרכותינו זכות שני שלא היו על אותה תכונה סה' מה שהתנבא יחוקאל שיצאו מים חיים מירושלם שאל' ויושבי על פתח הכית והנס חים יוצאים וכל אותה נכוחה וזכרים ג' כ' כתנבא עז' ואמר ומעין יוצא זכות ה' וזה אמו תקובלים שלא היה עדין ולא הכחישו אדם מעולם לו' שכבר היה :

אמנם

ה' ראיות שכתבאר עניינם ממראית העין שלא נתקיימו סה' מה שהתנבא צמיח כי כל האומות יאמינו בימי הגאולה ויהיו יחידים לאלהי ישראל דכתיב לכן חבו לי כאם ה' ליום קומי לעד כי תשפטי לאסוף ביום לקבץ תמלכו' לשפך עליהם זעמי כל חרון אפי כי אש קנאתי תאכל כל הארץ כי או תהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' וכ"א דע"ה כס' תהלים אין כמוך באלהים ה' וכו' כל ביום אשר עשית וכו' כי גדול אתה וכו' וכן ישעיה אומר בני נשבעתי יצא מפי צדקה דבר וכו' וכן זכריה אומר ולא יהיה חלוק האומות ולא יהיו ישראל בשלות ובהשקט ולא יהיה להם עול מלכות ולא יאכלו ביום יגיעם ולא ישתו תירושם כמ"ס נשבע ה' בימי הגאולה והיו ישראל בשלות ובהשקט ולא יהיה להם עול מלכות ולא יאכלו ביום יגיעם ולא ישתו תירושם וכן מוכח המורשת וברוב עוון אש אתן את דברך עוד מאכל לאויבך וכו' כי תאשפיו ויאכלו וכו' והנ' מה שהתנבא ישעיה וכן מוכח המורשת הסכים עמו כי בימי הגאולה לא תהיה מלחמה בעולם שאל' וכתתו מלכותם כי תאמין וגו' ואמר רואים היום מלחמה בין האומות ודומה לזה מה שהתנבא ישעיה ובר ואל עם כבש וגו' ושעשע ונא וכו' לא ירעו וכו' וכן כתיב ואל תעלה ירעו כא' והתורה אמרה והשכתי מיה רעה מן הארץ ואנו רואים שהם בטבעם כאשר כתתלה וזה' מה שהתנבא יחוקאל שכתוב מלכות י' השבטים לכות דוד ויהיו כ' פעמים לעז' א' מלכות ירכעם שהוא חבני יוסף ומלכות יהודה שהיא לכות דוד ויהיה מלך המשיח שהוא מכות דוד מלך עליהם שאל' דוד עבדי בשאל להם לעולם וכל אותה נכוחה וכן ישעיה הקדים להתנבא בזה באמרן אפרים לא יקרא את יהודה וכו' וזה לא היה בזכות שני כי לא נתקבצו כי אם אותם שהגלה נבוכדנצר בכלה חבני יהודה וכימיין וקצת משאר שבטים שנשטמו אליהם אבל הגלות הגדולה שהגלו מלכי אשור לחלו והכור לא עלו ועדין הם עם ומפורסם הוא אצל הרשעים ונס' אצלנו מהמלכות הגדולה אשר לישראל לפנים ומהם סבסיון והס' מה שהתנבא יחוקאל שארץ מרום תבנה שאל' וזכתי את שכות סרום אחותך וירדע הוא כי ימינו סרום היו מתקיים והיו משקים מהם שדותיהם כמ"ס יורא את כל ככר הידרן כי כלה משקה והיום שיהי חרבה ומימייה מלחמה א"כ לא נתקיים זה בזכות שני ועתיד להתקיים בימי מלך המשיח אמנם אם הקץ הוא מפורש בכתובים בזה שצו כל מחשבי קיצין כי חשבו כי התלך גלה אותו לרביאל באמרן אשרי המחכה ויגיע ליתום אף שלט מרות שלטים וחמשה וש מי שטעו בזה ותרבוהו ימיה חמס' והמפרשים החכמי אומרים פירשוהו שנים והתחלפו בזה בהשכחם והאמת הוא מה שפירש הרמב"ם ע"ל כי קץ הפלאות הוא קץ ביאת המשיח לא גלה אותו המלך לרביאל אבל א"ל שתום וחתים הדברים כי שתומים וחתומים הדברים גם לרביאל אבל סודיעו כל מאורעות שאירעו לישראל מהחיות הנבוכרות וכל מה שהזכיר לו ככר עבר בזכות שני ויש ממנו בגלותו זה ואל' כי בזכות קץ הגאולה יתעוררו מלחמות מהתנבאות ומהשתערויות מלך הנבב הם הישעפאלים האוקיים כה ומלך הצפון הוא אלוף מבריאל והמאמינים בו ואז תהיה עת צרה גדולה וסס מכליו משיח ואמר המלך כי כמו שהיה חזית הסדר התמיד ועד עת תת שוקן שומם והועז' ככ"ה כן יהיה זמן אלו הצרות בעת התחלתם ועד עת הגאולה ימים ארץ של"ה קרוב למספר אותו זמן שהיה לפני השורבן עז' החרבן אין ביניהם תום' כי אם מ"ה ימים עכ"א אשרי מי שיוכל להכות כל אותו זמן ולא ירך לזכו ולא ימערדו רגליו הפני תוקף הצרות ואלו היו שנים חמס' לא היה אפשר לו לחדש לחיות ארץ של"ה שנים ושיחכה כל אותו זמן אבל הכונה היתה כי בימי הגאולה יהיו ימים של צער כל אותו זמן שהם קרוב לר' שנים ואשרי מי שיחכה ויגיע להם עתתלתם לסופם והבטיח לרביאל שהוא ימיה עם המתים על מלך המשיח והוא שחמס' דבריו כתחמם אותו על מותו קודם זמן השיעוה כי אחרי מותו יעמוד לגדלו וא"ל ואהי לך לקץ ותמוה ותעמוד וגו' ובאלה שמות רבה ער' המדש אמרו י' דברים עתיד הכ"ה למדש כפה"כ א' שהוא עתיד להאיר לעולם סכ' לא יהיה לך אור השמש לאור יומם - כ' שיצאו מים חיים מירושלם ומרפא בהם שאל' והיה פל נעם מיה אשר ישרץ כל אשר יבוא עם נחלים וכו' - ג' שיתבו האילנות פירות ככל' מדש ומדש והיה האדם אוכל מהם ומתרפא שאל' ועל סנהל ועלם על שפתו וכו' - ד' שיכבו כל הערים המרבות אפילו סרום ועמורה שאל' ואחורן סרום ועמורה תשוב לקדמותן - ה' שיכנה ירושלם באכני ספיר שכ' צניח סוערה וכו' - ו' ופרה ורוב תרעוניה - ז' שחמיות בורות כרית עם ישראל שנאמר וזכתי להם ברית - ח' ביום ההוא עם חית השדה - ט' שאין עוד כבי ויללה שנאמר לא ישמע עוד קול כבי וקול יללה - ט' שאין עוד מות שנאמר בלע המות לנצח - י' שאין עוד לא אנהל ולא אנהל ולא יבון אלף הכל שחמס' שנאמר ופרוי ה' ישובו וכו' ובכתב פסוק זה כפ' ועל השמות החלום אל פרעה פעמים כי ככון הדבר מעם האלהים וממחר השל"ה לפשותו ולפי שחתמו דבריו בתחית המתים כאלים הדבור בזה כפ' הבא בע"ה כמו שיעדנו ונקדים לו הדברים הנצייכים לדעת לתי שהוא בתחיות המתים ומשאל בשאל העור יתכרך ויתכרך :

פרק ד

המיוחד לתחיות המתים ולשון משנה האומר אין תחיות המתים מן התורה ויורה זה הלשון שאע"פ שהוא מורה כה אלא שלא נזכר בתורה אין לו חלק לע"ה ויש' פי' שכיון שהוא אומר שלא הכחישהו התורה אע"פ שהוא תאמין כס' דרך סכרה הרי הוא כופר בתורה שהרי נזכר בתורה ונראה מפורש שהוא נוטה לרעת המינים המאמינים בתורה שככתב וכפרו בתחיות המתים כמו שצינו כפ' היראה השקללנו המינים ואמרן אין עולם אלא א' ואלו הם הצדוקים המפורסם באמונתם שלא יאמינו בתחיות המתים כמו שהזכירנו בילמדנו שהצדוקים אומרים כלה עני וילך בן יורד שאל לא יעלה וכן הוא כפ' חלק שהצדוקים אומרים אין תחיות המתים כלל וכן הוא מפורש בספרי הרומיים כי הצדוקים היו חולקים על הפרושים בדבר זה וכן בכריתא דספרי שבו אמר ר' שמעון ל' לעוד מכלן סלקתי ספרי כותים שהיו אומרים אין המתים חיים אחרתי להם שהי הוא אומר הכרת תכרת שאין ת"ל עונה כה אלא שהיא צתייה ליתן את החשבון ליום הדן א"כ תאמין בתורה ומוטה לרעתם שאין תחיות המתים מן התורה הרי הוא מין בהם ולא יוציל מה שהוא תאמין בזה והתקומות אחרים שהוא כפר בתורה שהזכיר אותה והתקום שנו' בתורה בו' הדברות לחפץ יאריכון ימיו וא"ל לפרט זה בעולם הזה כי ימינו ככל עובר ואלו היה ארץ שנים פעמים סוף אדם למות ע"כ פירשוהו כפ' א' כמה קירושין וסוף חולין לעולם שכלו ארוך וע'לו דברים בפסחים וכן כפ' חלק אמר אני אמית ואחיה יכול חיתיה בא' וחיים בא' כדרך שהעולם נוהג לתמור לומר החציתי ואני ארפא מה תכס ופזזה בא' אף מיתה וחיים בא' נכאן תשובה לאמרני אין

ואין תחנות המתים חן התורה ושיא תשובה גדולה וראויות אחרות יש הזכירים גם' חלק ומן הנבואים יחון מתוך ומן הכתובים הפורש ורכים שיטתי אדמת עפר יקינו ואתה לך לקץ ותנוח וכו' וכן חכה אמר ה' ומתית ומתית וגו' ומתים שהיו אליהו ואלו שבע ויחזקאל הם ראיות גדולות באופרות זה ולפי שבעין תחית המתים הוא טוב ל גופות והוא ענין בלתי טבעי כשאר הכתובים ע"כ נרדף לרוב כזה פני נפשים הא' בזהות הנפש והשאריות הב' בענייני הכתובים אשר לכולם הוא חדוש העולם :

הנושא

הא' בזהות הנפש והשאריות ירוע הוא שהאדם נכדל מכהמה כנפש המטבלת שעליה נאמר בו שהוא כגלם אלהים מה שלא נאמר בכהמה ואע"פ שיש לכהמה נפש חיה כמו שיש לאדם אבל זאת הנפש המטבלת רק היא יחידה באדם ועליה נקרא האדם אדם ויש מחלוקת בין המעיינים אם הם באדם שתי נפשות הא' הנפש החייתית שהיא משתתפת בה ע"י הכהמה והב' הנפש המטבלת או אם הנפש האחת היא הנפש החייתית והשנייה הנפש החייתית שהיא הכתוב שאינה חלה א' כי לטען הכתוב הוא יוצר ה' אלהים וכו' וישח באפינו נפשות חיים וכו' ונראה מתאמע זה הכתוב כי האדם בתחלת בראותו היה עפר הן האדמה מוטל גולם באבן דומה והב' נפש באפינו נפשות חיים ואז חזר האדם לנפש חיה ומה שכתב בו סב"ה כדלוי הוא הנפש המטבלת כי לא נאמר כן בנפש הכהמות . וכוונת הנפש שכתב בו הלא יתברך היה לנפש חיה מתנועע בכהמה ועובות ורבים א"כ היא נפש א' וכן היה דעתו של רבנו ספרדי באין לל כשפר האונות וכן היה דעתו של הרמב"ם ז"ל כפי המסקנה אבל הרמב"ן ז"ל נראה לו מדעתו של אונקלוס שהנפש והות באדם לרוח ממללא שדעתו נוטה לאומרים שהם נפשות שונות כי תחלה היה מתנועע כשאר הב' והוא נכסר נפש באפינו נפשות חיים חזר משכיל בואת הנפש המדברת וזהו והות באדם לרוח ממללא ונר לרוב ז"ל טעו . וכ"דעת רז"ל ממ"ט דכא כדא נברא שדריה קמיס דרכי וירא הוה משתעי ליה ולא משתעי אמר דתון חבריה את תוב . לעברך וכן הביא ראיה מזה שאמר בוויקרא דבה א"ר אבין כשעה שהאדם יצא הגוף אומר לנשמה הנפשמה אומר לנפש והנפש אומר לחלף וכן כר' ממ"ט רוחו וכשמתו אליו ולחשוף כי זה יורה בני משמעו שהם שנים וכן נראה ממ"ט בבב"א חגיגה כי בערכות הם רוחות וכמות שפיתורים להבראות ולא עשאוהו א' כמו שעשו בעצמותיהם של בריקים שהם נפשות השארות כי לא נאמר חלה א' וכן דקדק זה הרמב"ם ז"ל בספ' המורה ובדברך בשכל בדבר שזין דרכו המדב"ם שיתרים זה את זה והתקבולות האומרים שהם ג' נפש רוח ונשמה והנפש אבלותה היא ההשפירה ה' שקוראים אותה יעזרה וזהו הרוח אבלותה מהשפירה הנקרא תפארת והנשמה אבלותה מהשפירה ה"ג היא בניה והוא רוחו כי האדם יש בו השגות חלוקות יש השגה קלה מיוחדת לנפש והשגה ביסודית מיוחדת לרוח והשגה דקה מיוחדת לנשמה ויהיה פני' הפסוק לפי' הרמב"ם ז"ל ויצר ה' אלהים את האדם מתנועע עפר מן האדמה כי כלל תנועה לא יקרא אדם ואח"כ נכח באפינו נפשות חיים ויהיה בואת הנשמה לנפש מדברת ואין שיהיה חכ' אלו אדיות הנה הנפש המטבלת היא צורת האדם ובה הוכרל מה' כח כמו שזכרנו הב' מהנחתים כנפש התנועה והנחתים מהדומים בנפש הנזוהה א"כ כל הנפשות הם באדם נוחות וחיונית במדרגת היולי אל הנפש היות המדברת והוא אצלם במדרגת הנזוהה . א"כ מדבר בתחלה בואת הנפש ואח"כ נדבר בנפש המדברת בע"ה :

דע

כי הנפש היא נזוהה לבעל הנפש באצלת בו באמצעות השכל הפועל המתן הנזוהה אחר הכנת החמרים כי ההרכבה והנזוהה אינה מספקת לתת צורה אלא באמצעות השכל הפועל כי הרכבים ההווים מההרכבה וההמוזה הם יחסר או יעדיפו וישתנה המורכב והמתמוז באותו איכות ברכיבו ויגיעו והנפש לא השתנה כי הנפש הנזוהה בכל חיינו הנחתים היא א' וכן הנפש החיונית וכן הנפש המדברת אין שני הנפש באין אלא יתין משאר האישיות א"כ הוא ענין וולת ההרכבה וההתמוזות ולרסו ואתר כי בוחן זאת הצורה הוא השגות שאר הכרכים ואחרים או' כי הוא שכל נכדל שיקראוהו אפלטון הוא הנפש הכללית ורכים והמקבאים קורין אותו כותן הנזוהה ויהיה השכל הפועל וחז"ל קראוהו שרו של עולם וזאת הצורה היא שלמות לחומר שכלל זאת הצורה כי בלעדי הנפש היא כדלוי חסרה והנפש השלמה איתו וזאת השלימות הוא ראשון לכל השלמות הנמשכים לזאת הצורה והמשל כי השלמות הראשון שגביע לצומח הוא זאת הנפש שבה יצמיח ואחר זה יצמיחו לו שלמות אחרים שהיון ומרפא וזאת השלמות החזרת וזה השלמות הראשון היא לנפש חיה שאין לו נפש און לו זאת הצורה לא הצומחת ולא החיונית ולא ההרבה א"כ הנפש הוא שלמות ראשון לנפש וזה הב' הוא טבעי לא מלאכותי כי הנפש המתהווה בהלאכת מהמלאכות אותה מלאכה אינה מספקת לתת לנפש ח"כ הנפש הוא שלמות ראשון לנפש חיה וזה הב' הוא טבעי וזה הנפש הטבעי אם שיהיה כליו כלו שיהיו לו כלים יגמרו בהם פעולו חו שיהיה בלתי כליו אלא פשוט דומה החלקים והנפש היא שלמות אל הנשמה הכליו כי הפשוט לא יפעל כלום א"כ אין לו נפש אב"ש שינועל לרוח החלקיה כח כמו טופת הרוח וגר עין הפיזיות און לנפש ער שיתחום מהם המתחום בכח אשר בו וזו יתיה כפל נפש חיה הנזוהה הוא כליו כי יש בו שרשים המו שפה והאצטומכה לב"ה ועליו שהם כמו העור למחסה למשקל א"כ הוא נפש כליו לא פשוט ולזה היה בעל נפש ויחיד חתמם הכליו אל האבר הדומה החלקים המופרד מהם כח נכחו' הנפש כמו הטיפה והרעין האשר יוצא בורב הלטאה כח התנועה אחר שתפסק מהלמזאה והטפה אינה אלא כליו משכל הפועל א"כ בדר הנפש הוא שיהיה שלמות ראשון לנפש טבעי כליו וכן בדר אותה הפלגות ואח"כ הנה כחלקו הרופאים עם חכמי הטבע כנפש האדם כי חכמי הטבע און' כי אינה אלא נפש א' יש לה' ג' כמו' כפי דעת א' הכה הא' הוא הנה החיונית ועשכנו בלב וזכה הב' הוא הנה הטבעי והשכנו בכבר והכה הב' הוא הנה הנפש ומשכנו כמו' או' ב' בחות המדגשת והזכה כפי דעת אחרת כמו שדבר מזה בע"ה וזהו על דעת אחרתו אבל הרופאים אומרי' כי כל' א' מאלן הכחו' הוא נפש א' וזהו דעת ג' אלהים וכן היה דעת אכוקיט ופלטון אבל ארסטו בואר כי אה היו ג' נפשות א"כ האדם אינו א' מדר נזרתו אלא מדר חמרו ודבר הא' ראוי שיהיה א' מדר נזרתו והיא הנפש לא מדר חמרו המאוחד במציאותו ואלו היו הנפשות ג' לכל' א' אכר ככר א"כ הים האדם א' מדר חמרו לא מדר נזרתו כמו הרברים הקשרי' וזה שאר והאמת הוא כי התחלת אלו הכחו' הוא כלב כי בהצבכל החזון נושא ה' בכר החלק היצב שבו ומתחיה חזמו הדם ומתה מסתלח אל האיברים והיותו ד שבו הולך אל הלב לחלל שבו והשאר אל חזר האיברים הם כיוונים תאורתם ומחלשי' בו הם שניתך מהם וחזר אותן דם חלק אבר אחר אזא מתצגם אינו אחר בכל אבר והחלק דק שכתמון תתחום תחמו אידות דק כמו שמתחום ברכרי' המתבסלי' על האש אידות עולה והיותו דק ודק מזה האידו' הוא הולך אל הלל הלב הפנוי מכל דם והוא בתכלית השווי תחמו' אינו במדרגת הקיר כמו החיים והעפר ולא במדרגת קצוה כמו האש והאור ער שאם היה אפשר להעמידו באמצע העולם לא היה מתנועע למטה כתנועת החיים והעפר לכבודותם ולא למעלה כתנועת האש והאור לקלותם כי זהו איה המון והנה מתנועע בסבוב החסויות הגלגלים כי היא בתכונה כדולית כתכונה הלל הלב ויש לו וזהו ולטויות כמו שבין הלכן המקבל לטויות חזר השגה וזה האידות ככה אלהי' הוא מקבל צורת החיוה ופל זה האידות כק' הב"ה ב"ה ושאר הגוף אינו אלא בעברים משתמים וזה הרוח הוא כווא חכה ואינו כדרכו האומרים כי

מגן אבות ח"ג

כי הוא בעצמו הוא הכפש וזה הכפש הוא נשאל על הלכות על כן אמר הכתוב יבט כמרסן כחיו ודעת הסלמו' הוא כי פלג הוא קונה כח הפוסק אשר לכח הטבעי וכח החוש והתבונה אשר לכח הנפשי כמורה החוש והרפא או שאינו קונה כח ההנהגה עם היותו בכבוד ושם הוא משתנה שנוי אחר לקנות זה הכח ואינו קונה כח החוש והתבונה עם היותו במחוש ושם הוא משתנה שנוי אחר לקנות זה הכח וראוינו כזה כי בהיותו בלב אין לו כח ההנהגה ולא כח הרבש והפלגוס' ויאלץ זה ואע"פ שאין נראות פעולות ההנהגה אם בכבוד או כחוח אין זה ראה כי עס הוא קונה'אלו הכחו' אין פעולתם נראית עד היותם פשוטם נראות הרפא מורה שהחושים הם' הם באים מהחוש אל האזכרים הנשואים להם שאע"פ שבחוש הם קונים אלו הכחו' אין פעולתם נראית עד היותם בכבוד או כחוח ודבריו נראים יותר לפי שהוא באמצע הדוף יותר מן החוש והכבוד והוא כן לפי שכל הדוף צריך לו ויותר זה כי הוא משכן הכחות כלם וכו' התחלתם וממנו משתלחם אל הכבוד והחוח ועוד יראה כן כי הולך כהולדה בכחם תחלת מה שהוא מתהנה מהטפה הוא הלב והללו ומשם הם מתעפפים האזכרים כלם ומשתלחים משם הכחות כלם ועוד נדבר למטה ב"ה ונראה בלשון הכתובים נקראו אל הכחות רוח ונפש ונשמה וכן פי' הראב"ע ז"ל בפ' קהלת הכח החיוני אשר בלב רוח כי אין בו כי אם רוח והוא נשאל כח נק' רוח והכח הטבעי אשר בכבר הנפש נק' נפש והכח הנפשי אשר במחוש נק' נשמה כי משם הם יוצאים החושים הפנימיים והחיצוניים הם כלים לנפש המפעלת הקרויה נשמה וסימן לאזכרים המתחווים בהם אלה הכחות מלך חוץ לב כבוד והם בארם כתבונת ג' עולמות החוח כתבונת השכלים הנכבדים שהם מניעים הנבלים כן החוח מותן כח התבונה אל הארם והוא העליון כמוהו ומהו א"ל שהראש הוא מלך לאזכרים והלב כתבונת הנבלים שכתבונתם מתקיים השכלים כן כתבונת הכח החיוני הם מתקיימים האזכרים והוא מותן להם החיות והכבוד בתבונת החושים וההפסד מושך מוון ודוחה המותרות והטרם מפסיק בינו ובין הלב כמו שהעולם השפל הוא נמשך מהעולם העליון התיכון כמכחו וכחחורו והכח השכלי בארם כמו הא"ל בעולם שהוא מנהיג הדוף כמו הא"ל הוא מנהיג עולמו ומפני זה הכח נקרא הארם עולם ולא הכ"כ כי אין בכל הכ"כ זה הכח השכלי אע"פ שמתקיים בהם שאר הכחות ואלו הכחות קורים אותם שרומאים נפשות עד גבאלינום אחר עם הספר כי בארם ג' נפשות נפש טבעית נפש חיונית נפש נפשית ואין קפידא קרא אותם כחות או נפשות כדבוק אחר שידעת עניינם ולפי שהכח הן הם משתתפים בו הזמנה וחי והתדבר והוא כחיוני אל שאר הכחות נדבר בו תחלה להודיע עניינו :

הריבור

בכח הן זה ששכח השתתף בו הנפחים והכ"כ והארם כי כלם הם גיונים הנפחים המתקנים וב"ה מהם והארם תכלם ואע"פ שהם משתתפים בזה הכח אין הכח בהם א' כי הצמח כיוון בכח הן הצמחים ובכ"כ כיוון שכל' א"י נפש מיוחדת הים הצמח בעדר החיות וההרגשה וכן הדין לכ"כ עם הארם ואף מיני הכ"כ אין הכח הן אשר בחומר הוא הכח הן אשר בסוס וכבר המשינו כה משל לב' מקומות חשובים בא' זרחה חמה והאירי ובאחר האירה הלבכה ובאחר הרליקו בו את הכר והאיר ואין אור האחר באור האחרים אע"פ שיכללם עם האור כן הארם כיוון בחלק מהן מהנפש האיוסית והחומר מהנפש החמורית והמסומתהפם אשר בסוס כיוון בחלק מהן מהנפש אשר לה ואחריו חלק מהנפש לא שהנפש תתחלק אלא שהפעולות הם נקראים חלק הנפש יש לה פעולות הרבה כל פעולה תקרא חלק מהנפש אמנם אם הצמחים יש להם חוש והרבה מה מן הראשונים יש שהיו אחרים אע"פ שיש להם צער והעמוג ויש להם חיות וישחחו ויתאכלו והכלוא דליה לזה בכפילת עליהם ויבשם ונשטו הכתובים נראים כן שיש להם רכה וקניה וזילה תגל עירכה ויתפרח (ישעיה) כחכבלת פרח תפרח ותגל אף גילת זרען וכן ויקראוהו כל עמי ערין וכף הוא משל לכבי ארם וכן יש אחרים כי יש להם זכרים ונקבות ושינה וקניה והתנאות וארסטו ימאל כל זה לפי שאין להם כליו הנשימה ולא כליו החוש אמנם הוא בוד שאין להם אלא זה הכח הן שהוא כיוון בארץ מהמים וזמנה בכח השמש המכה בו בסוס כיווני א"כ יש לו סכות להזאתו הארץ והמים והחם שהמשם א"ל מתערב בו האירי כי הוא ספוגי ויש בו אורניות ע"כ הם עולים המים שהוא כיוון המים ארם אשר בהם החושך אשר בהם לעליוניהם ואלו היו מקשים לא היו עולים ע"כ רוב הצמחים אינם שוקעים במים כמו המתכו והאזכרים אע"פ שיש להם מקצת שוקעים במים כמו האזכרים היא עין ויכר' ויש בערבי ודומה לו לפי שהוא חקשי הרכה ואין בו ספוגיות וזה אכזר דואים בחוש כי עיקר הצמח תקוע בארץ ואינו מתנועע כב"כ שיש להם כח החוש והתבונה והוא צריך אל הארץ ומושך אליו המים ובהכח נצוץ השמש הוא צומח ועולה כאור כי מטבע החמיות למשך הלחות כמו שהוא מושך האזכרים מהארץ וכשירדו יטובו מים ויהיה גשם וכן מושכים אותו מכתון הארץ לעליונה ויקרע הארץ ויבר ממנו מים והם המעיינות והנחלים וכן הוא מושך החיות השמש הלחות בצמח לספוגיות ולזה הוא מוסיף גדול תשא"כ באזכרים ובמלח למקשותם וע"כ לא יושבו בתות' הצמח האזכרים מושכים הלחות ע"כ ימחר בהם צמיחת הצמח והתדבר נכח בו התליות ע"כ לא יצמח בו צמח והכתוב אומר בפירוש ומלא שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח וכו' ולא יזרע ארץ מלחה ולא תשב א"כ ד' יסודות הם משתתפים בצמח עם אזכרותם שהם החוש והקור והלחות והיוכם וכמו שהכ"כ כיוונים מפיהם כן הצמח כיוון חסרשו התקועים בארץ והם פה הצמח ולפי התמונת האזכרות ישתנו מיני הצמח כחיוני בעלים ובפירות ומשתתפים בעובי ודקות בקושי ורכות קליות וכבדות כשעירות וחלקות בקטנות וגדלות שנוי מראים ושנוי טעמים ושנוי ריח ושנוי טבע והם על ה' מינים הא' אינחה המזרע והשני מהעפוש כמו החכל המלוכלך מצואת זכובים והארץ שסדרשו עליה פולין הצמח תרדן והג' מרטיבות המים והד' מהנטיעה והה' שיצמח על צמח אחר כי יפתחו חלקיו ומושך השמש הלחות בחוף ויגדל זה הצמח כמו החושים ויש צמחים שאין להם צמח אלא מהשרש וצניחו כמו הסומים והאחיות והשמש הכל כמקל לאזכרות האזכרו כי הם מתדמים כזה לכ"כ ולפי שהם מתדמים א"ל יתקו זה הוה כי מקרני הכשמים יעלה צמח וכמו אילן מוליד ב"כ כמו האזכרו שבארץ צמח גדל בו עוף כחרטומו ופסהו נכפס ממנו הוא מעופף והשרים אוכלים אותו כימים שכלם להם כשזרעו אין להם בו דין כשר וחכמינו המפרשים אומרים שהם אחרים ממש שרץ העוף יש כהודו אילן גדלה בו צורת אשה תלוייה כשזרעו תיה וכן שנתר גדולה נופלת וצועקת צעקה גדולה ומתה ומסרחת בכלתה יותר משאר בכלות וכמו שיש בכ"כ אזכרים פשוטים ומים חלקים ואזכרים מורכבים כליים ועורות ועצמות ומותרות כשצר ונפרקים וקישורים ועצבים וגידים כן יש בצמחים והאזכרים המאטים הם הקורה והענפים והזרועים והכלים הם חלקי האילן בכללו שיש בו שרידים ובלים והפרחים והעירות וקליפת האילן והפירות הם כפירות והעצמות המצמידים הדוף הם גוף האילן וקורתו והעורות הם כמו הלולבים והקמקמות והעלים והאזכרים והעצבים הקושרים המישים הם גוף האילן ויש אילן שאין לו פרח כמו התמר יש אילן שאין ברעיונות בתוך הפרי וכמו שברוב הלחות המתרכה בכ"כ יצאו ממנו מותרות ומסחרים והנרות ככשים כן יוצאים מהאילנות מיני שרפים כי אותם שהם רכי המותר כמו שרפים ולבנה והאזכרים ומר ושרף ערבי וזפת ועטרן הם מוציאים זה השרף וזאת שאינם רבי המותר אין מוציאים שרף כי

הם שיונו מהמים הם צריכים לחנום בלכך ומותר המון יוצאים העולם והקונקות כמו השתן והצואה והיועה כ"ח וכמו שהב"ח
הם השתנים קצתם מקצתם יש הולך על ר' ויש מעופף ויש שט כמים ויש ממוצע בין אילן ועשב כמו הקנים והעופנים ויש מוציא
עליו משרטו ויש מקורתו כמו אילן כמו הכרוב שהזכירו ר"ל כירושלמי והפנים ויש ממוצע בין העשב והירק כמו מלוביה ותרדן
וכמו שהב"ח יש מהם ביתי ויש מהם מדבריו כן הנמחים יש מהם גמי ויש מהם מדבריו ויש מהם פדראי ויש הררי ויש כהרי ויש
ימי ויש אגמי וכמו שהב"ח ביתי חוור מדבריו והספק בין בצמחים חוור מינים הרבה מדבריו פדראי ע"ז מלאכה ידועה לעובדי
אר מה ויועיל לזה המקום ופרקי השבט וכמו שיש ב"ח בלתי מולידים אם מפני טבעם אם מפני חלו מרוב הלחות כמו התישום
השמיים כן יש אילני סרק שאין בטבעם לעשות פירות כמיני ארזים ויש מרוב הלחות כמו הערבה והסד' סונים עושים פירות
אין להם ריח ולא פירות וכו' כהרה התורה השלמה בלולב ד' מינים אלו טעם זה כמו שהזכירו חז"ל וכפ' הקומץ רבה אמרו על
ד' מינים אלו שנים עושים פירות ושנים אין עושים פירות וכמו שיש ב"ח שאם ירבה עליהם המותר צריכים להמשיכו ואם לא
יחלו ולא יולדו כמו הכשבים כן הגפנים אם לא יומרו אותם בכל שנה יחלש כחם ולא יוצאו פירות וכמו שיש ב"ח הארזים ימים
מפני מיעוט תשמישם והארזים תשמישם יחלש כחם כצאת מהם הורע כמו הצפרים הזכרים שאינן חיינ יותר מ"ב חדש מפני ריבוי
תשמישן כי אותם שהם שחורי הנאר אינם נראים כארזים והם הזכרים כן יש בצמחים כי הזתים הארזים ימים למיעוט פירותיהם
יותר משאר אילנות והחטה והירקות כשהוציאו הורע כלם לחותם ויבשו וכמו שיש בעלי חיים מדכבים אותם ומולידים זה מזה
כמו הסוה והחמור והאיב והשועל והכלב ונקבת הקורא עם התרנגול וידמו הנולדים לשניהם להיות מונם קרוב כן יש מן הצמחי
מתרבים זה מזה כהפוחים והפרקים וסקרים עם מ"ש מש ופרסקים עם אגוזים וכן אותן שהזכירו חכמים במשנת כללום (ידמו
הנולדים לשניהם אלא שבדוב הזמן ישתנו המורכבים) וכירקות כמו שומים עם כנלים ומדבריו עם פדראי כמו הזתים עם אילן סרק
ואותם שהזכירו חכמים במשנת כללום וידמו הנולדים לשניהם אלא שבדוב הזמן ישתנו המורכבים מהב"ח וישבו לרמות הנקבה
הראשונה או ל הזכר הנותן הנורה לפי דעת הפלוס' כמו הורעים שיורעו' כארץ אחרת ישתנו כסוף העינין לרמות הורע שבאותם
הארץ כמו החטים הנמים כשזורעים אותם בארץ שהפחים דקים יטובו באורך הזמן דקים וכמו שיש ב"ח מתילדים מעצמם כמו
העכברים והצפרדעים וע"ז וכד ונקבה ויש מולידים בינים ומהכינה יצא האפרוח ויש מולידים כיוצא בהם כן יש הצמחים שיצא
מעצמו ויש כנטיעה ויש כזריעה וכמו שיש ב"ח מוציאים ורעים בלא זכר ואינו עושה פרי עד שיתן בו כח היצירה כמו התרנגולת
שאין הכינה מוציאה אפרוח אלא בעזר הזכר כן יש אילנות שעושים פרי ואינו מתבשל עד שיתלו בו מהזכר כמו הדקל והתאנה
ולפעמים כשמנעב הרוח מהזכר אל הנקבה יספיק לזה ויה דבר מפורסם הוא וכן הזכירו חז"ל בפ' תמוס טעמו וכמו שיש ב"ח
שאינו מוליד מפני חלו והולא או הפני רוב לחות ומרפאים אותן בהכחשה ורוון כמו התישום ואח"כ מוליד כן האילן הקשה אינו
מוציא פרי וכשיבקעו אותו ויתנו כתובו אכן עושה פירות ומוה א"ל אילן המשר פירותיו טוענו באכמים וכמו שיש ב"ח המוהרים
עיבורם ויש מאחרים עיבורם כן יש צמחים ממהרים ביטול פירותיהם ויש מאחרים וכבר הארכו בזה ר"ל כחם' בכורות כי לכל
מין ממיני הב"ח יש לו דומה בצמחים תרנגול ל"כ"א יום ודומה לו לון כלב לפ' יום ודומה לו תאנה חתול ל"ב" יום ודומה לו תות
חור ל"ט יום ודומה לו תפוח טעל וכל מיני שרצים לו' חדשים ודומה לו תבואה כהמה דקה טהורה לה' חדשים ודומ' לו גפן בהמה
נסה טהורה לט' חדשים ודומה לו זית טהלה ל"ב חדשים ודומה לו דקל זאב ארי דוב כרדלם פליוקף קפוף ל"ט שנים ודומה להם
בנות טוח כי שנה ראשונה היא שנה שנייה הוא בחל ג' צמח לפעם לע' שנה וכברו באילן' חרוב יש מאלו חשעת הוצאת פרי עד
ביטולו ויש חשעת בטיעתו עד עשייה פרי וכן בפ"ח יש בזמן עיבורו ויש חשעת יצירתו עד זמן עיבורו וכן כלם יש דומה אלא
הנמש הארד מכל שופן עבדו טבע שנים ויום א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'
ובצמחים אינם נוטים רובם נוטים אותם אלא פעם א' פעם א' שדומה לו מוכססין ובמות טוח וכמו שיש ב"ח יש להם זמן ידוע לתשמיש ורוב'

ושקצת מיתחית כן הוא כולל הלימות ואשר הגיע מהמון לכישול כמות הוא הדם שהכבד האוויר חס ולא לטבעו ואשר לא הגיע לכישול כמות הוא הלככה שהיא קרה ולחה ואשר העליב כבישול וכעשה קצף היא האדומה שהיא חמה ויבשה ואשר שקע בשמרים היא השחורה שהיא קרה ויבשה וכאשר קצת מיתחית שאין צורך לגוף בהם כמו אל הלחות וזה השנוי משתנה המון ככבד נקר' כלשון יון כימוס ואחר התהוות הליחות בכבד הם השתלחות אל שאר האיברים דרך הורידים והנה האדומה היא נפרדת מהדם והולכת אל כים המרה ומשם הולכת אל המעים לרחון אותה בחדותה מהפרט עד שהיא מגיעת כפי טבעת ועוקצת עם לעוזר תאות הצינאה והשחורה היא נפרדת מהדם והולכת אל המוחל ומשם עולה כפי האינטומכא ומתנועעת והלכת פיה האסטומכא נדרוג וזהו סבת הרעב ותאות האכלה ושתכח הוצר אשר השגיח הסגחה זו להעמדת הכ"ח כי האדומה אשר בטבעה לקלותה יורדת והשחורה אשר בטבעה לרדת להכרותה עולה והלככה הולכת עם הדם ללחה האיברים אשר הגיע להם יובש מפני התנועה והחמיה הולך אל הכליות והמקום יוצא בשתן שהוא מותר העכול השני אשר בכבד :

ולפי

דעת הרופאים החללת השתנות המון אל הדם הוא הכבד ולפי דעת הפלסוף אינו נגמר התהוות לרם אך עם היותו בלב ועוד ארסוב הדבור בזה ע"ס ואחר הגיע הדם אל הורידים הוא משתנה שנוי אחר ומתפשט על האיברים דרך דיות מהורידים כמו בלי דם המתביתים וכפרם על האיברים בדרמות של ומותר זה השנוי יוצא דרך נקביו בויצה ולחות האף והאזניים וכל אבר הוא משנס אותו לטבעו עד שדומה לו ומדבקו אליו כדי להחליף מה שמתך ממנו כסבת החום הטבעי אשר באדם אשר הוא מתך לחות האיברים וזהו תכלית זה המון מה הכח שהיא להעזרת האיש ולא יפטר ממנו עד יום הניתוח והמין הכ' אשר הוא בהשאלות האיש הוא המגדל כי המגדל בגוף מיון יותר ממה שצריך להחליף מה שמתך מהאיברים אותו מותר משתמש בו הכח המגדל להוסיף על האיברים בגדל שגדלו יותר ומה שהיו כקלעת קטרים באורך וכדומה ודעומק וזה עד שגייב האדם לטוף גדולו עד עשרים ושתיים שנה ואז יפסק זה הכח וישתמש הכח בזה המותר להגדיל האיברים בעובי כלבד כמון וכחלב והוא חלית זה הכח שהוא המין הכ' מהסוג הא' שהוא להשארות האיש והסוג הכ' שהוא להעמדת המין ולהשלתו הלא הוא שני מיני המולי והמזייר והמוליד הוא ב' מינים הא' הוא המוליד הוצע בזכרים ובנקבות והשני הוא המגדיל זה הוצע אשר הוא התרעה השלקים למנוג כל חלק מחלקיו מנוג מיוחד כפי כל אבר ואבר המתהווה ממנו וזה סבת כפ' כפי הרופאים הכח המונה הראשון והמזייר הוא המזייר בכח אלהי כפי מה שכת' גאלניוס וקורין אותנו ז' מלאך ההמיה על ההריון לילה שמו והוא המזייר האיברים ותכונתם כל אבר כפי מה שהוא והוא תכלית זה הכח להשאלות המין ולפי דעת גאלניוס זה הכח הוא מה שהיה כאלשיכס לא בכבד ע"כ האשכים אבר ראשי כמו הלב והמוח והכבד שיש לו ראשיות לקיום המין והנה הן עובר המגדל ישימה עוברי' אל זה הכח המיוחד לשמירת המין והשאלות ועוד נרחיב הדבור בזה בע"ה במה שיבא כמה שנחלקו בו הפלסוף והרופאי' ואל הכחו' הנעצרות יש להם ד' כחות עובדות אותם הכח המושך והכח המחזיק והכח המעכל והכח הדוחה והנה הכח המושך בחי שיש לו זה הכח הוא מושך כח' מ' פנים אם בכח כלבד כמו האבן המושכת הכבול הנקרא מטיכאס וזה סג' לה שיש בה חרלי שחפפ על ותפעל כלל הוא נמשך הכבול אליה ואם בהכרח הרקות כהמשך המים בטפופ' כשטופאים המנה האויר וכאשר רחות ולא הכרח הרקות ועולים המים ואם כהמשכת הגר לשמן ויא' כי גם זה הוא להכרח הרקות כי האיש הוא מכלה האויר אשר בהסגנות הפתילה ולהכרח הרקות כמשך המון אליה וכן ירא' חכמות החפשים יש מושכים בטאוכה האויר ויש מושכים בהרפה וירא' שסיכת המשיכה היא א' בשניהם כי האש שורפת האויר ולהכרח הרקות הוא מושך וזית המשיכה היא השיכה הניתח למים מפני חום השמש המתך הלחות ועולים המים בספיגות והמושך האסטומכא אותה גאלניוס שהוא מושך בליף הסוף באורך כי האסטומכא היא חרובה בפתילין קנים ליפין מהם באורך מהם כלכסון ומהם כרוחב הליף הסוף באורך הוא מושך באורך כי הוא מתקבץ לחון בזה הוא המשיכה ואחר שש הכח המושך להסיד' למון הוא משמש הכח המחזיק בליף הסוף באלכסון שהוא חקיף על המון ומחזיק בו זמן ויעזרו הליף הסוף כרוחב כמה שהוא מתקבץ לגד ממש כדי שלא יצא המון מהאסטומכא ואחר שמשם המחזיק משמש כמה המסוה לרילוס וכשהוא פועל זה השינוי להביט שיהיה תמורה מה שמתך לחזור חלק אבר נקרא עיכול וכשהוא משנה המותר מדקיקות לעובי או מעובי לדקיקות להכיבו לרחותו בשתן וכצואה וכצויה נקרא ביטולי ואחר שמשם הכח המעכל משמש הכח הדוחה בליף הסוף כרוחב בהתקבצו וממזייר המותר לרחותו ואלה הד' כחות ועבדום ד' אובות והם הלחות והקור ויבובש ואין לנו צורך להרחיב בזה כפי וסו תכלית הרפואה להעמיד הכרואות בדומה ולהסיר החולי בהפך והכח הן הזה או' הרמכ"ס ז' שאין בו מצוה ולא עבירה לפי שהוא פועל שלא ברצון שהרי הוא פועל בעת השניה וכן הוא האחת וז' קיבה ישנה כי היא חכלי המון שאין להם מון כמו שהוא יסך אבל אני אומר שהוא משמש בעל כרחו למצוה ועבירה אח' למצוה כמון של מצוה באבלת פסחים ודומיהם וכבעילה של מצוה בקיום פניה ורבים וזה לעבירה באכילת מאכלות אחרות והעילות אחרות שמעולם מתכחו יסוטים שקלקלו עתידים ליתן את הדין כה"ס ז' במה' חולין :

ועתה

אלשים הדבור בכח המוליד והן אומ' כי הנולדים יש מהם נולדים הסתמכות זכר ונקבה ויש מהם נולדים בעיפוש האשפות בלא זכר ונקבה ואני ראיתי במדקיקא שהסרץ הנקרא פשוטת והוא חסור והוא השיעור אבנו ויש לו כפפים ועומף בהם שהוא לוקח גללי הכהמות בשיעור כדור ומגלגל אותם מחקום למקום ויוצאים הפלגליים פשוטות קמטות ויה' להס' ד' רגלים והסרץ הזה נק' בלעזו אשכראוט וכערבי בפסאיה ויש מהראשונים שהיו חושבים שאבן ערסיה שהיא חיס דומה לתול יוליד בלא חסור זכר לפי שהוא יפית גורים קטנים מאד וינתיקם מחקום למקום ולזה נעלם זמן עבדו אבל בלא שפק שיש לנקבה מהם מקום דחס כמו שיש לשאר חיות וכן השבו הראשונים שיש לומר וזרדיו ומחבות ויחבר שנה ויחבר שנה ומשנה לפי שיש תחת הונג גלישה כעין ארשה כשריטות הנקבה אבל בזכרים הוא יותר מתהפכת וכן חק' א' יש בו אבר הוטר ויש בו אבר הנקבה וא"כ יתחבר תעצמו אבל זה הכחוש בפלסוף כי הטבע לא יעשה דבר הפול ואיני ששעמי כי שספן או הארכבת ויש אות' הארכבת לברה שנה א' היא זכר ושנה א' היא נקבה ואפשר הוא זה ולא נכחיש הפלסוף הלא שיהיה זכר ונקבה יחד כמצא בחק' א' אלא דרך שגגה כמו האכרודימוס ועוד נרבר בו בע"ה והמולדי' חובר ונקבה הם מולידים מינס לקיום המין אבל המולדים מהעפוש' הם ב' מינים הא' שאינו מוליד כלל והב' שהוא מוליד מסוגו כלו ב"ה מתנועע שאינו מתינו ואין בואת ההולדה זכר אבל הוא נפטר' וספלוסיף נתחון לו' שא"ל לנולד מהעפוש' שיליד חיוטלפי שכל דבר שיש לו מורה א' א' אליהות לו ב' חמרים מתחלפים ואם המין המתהווה מהעפוש' הוא אפשר שיליד מנוג ח"כ לזה המין הו' ב' חמרים מתחלפים הא' העפוש והב' זכר ונקבה ולפי שהנדרים הם מתחברים מחומר וזורה א"כ הן למין א' כ' בדרים מתחלפים וזה הכל הפלסוף

מגן אבות ח"ב

שקר וכזב וכמו שא"א שיהיה דבר א' מהטבע והמלאכ' כמו שחושבים בעלי האלקימא לפני שפכות הטבע והמלאכה הם מתחלפים בן א"א הטבעיות שיהו סבותם מתחלפות ויסכינה כחין וזורה ועוד חזק זה שאם היה אפשר שימצא מין מוכר ונקבה ופגלתי וזכר ונקבה היה הטבע פועל לבטלה כי הזכר והנקבה בזה החין מותר או דבר קרה יכל במקרה והזדמנות וא"א לומר שהאלוה' שיהיה ענין עצמי שתהיה בקרי והזדמנות ואפילו על צד החוץ א"א שימצא מין מהזדמנות וחזק זה במופת לפני דעתו ולפי זה הכחיש הפלסוף מה שאומר שהעכבר הנולד מהאשפ' יוליד מינו כמו שחושבין בני אדם אמנם קרא להם זה בסבת הרעיון כמו שקרה לבעלי האלקימא שרצוים לרמות המלאכ' אל הטבע אלו הם טענות הפלסוף אם החוש יסכים עמו בזה כי הדבר נר' לפני שכתתי החדש' וכספיו' נולדים עכברים מוכר ונקב' מאותם שנתהו מהעפוש וכן ראיתי לזכו חמד אל מואלי שכה' כי הם מתסוים מהעפר ואח' מולידים מוכר ונקב' והם עכבר ונחש ועקרב וכן נראי' קבלת רז' בעכבר שחזו בשר וחזו ארמה שאינו מטמא אלא מריבץ הכתוב מפני שאינו פרה זרבה ונרא' מדבריהם שאם נשלו גופו ונעש' עכבר שלם שהוא תשריש מינו בעכבר שהזכיר' תורה ואם קבל' היא נקבל' שהחוש למעלה מהמפת' אמנם הפלסוף יקש' לו על זה מפני שהכחיש מתעשה בראשית ואנחנו על דעת החידוש כאמין כי כל המינין נתהוו בלא זכר ונקבה ואח' הולידו מינם ושמה נאמר כי אין למדן מתעשה בראשית טעמן לא היה שם טבע קיים ואם עכבר מתהו' מהעפוש מוליד מינו אמנם ההולד' תפסק בזה סגולת זכה ויתקיים החוש ולא יכחישו המופת עוד אחר הפילוסוף כי המינים המתהווים מהעפוש ומולידים טוב בלתי מינים לרוב מה שימצא יותר מבעלי הלהיות והם קלפי הגוף המולידים תולעת וכן הזכירו חז"ל בדברים שחאיה חיש מהם משרשים שלא ממינם וכן אומרים הרופאים כספריהם כי האסקנקור היא תולדת אל תמסאח אשר כבולום שאותה הולדה היא נעסק' והנולד מהם אינו מוליד לא טוב ולא מין שאם היה תולד וולתו במין וזה הולתו וולתו במין שיה הולך העכב' בלתי תכלית והיו מינים לבלתי תכלית וזה שקר והמינים אשר יולדו בלא זכר ונקבה הם דומים לנמחים הנולדים מכלי זרע מהעפוש ובעלי החמד הקשה והם החלזונות אין מהם משיולד מוכר ונקבה לפי שטבעם דומה לטבע האילן אשר יולד מהעפוש :

ואחר

זה הנה נר' שהנולדים מוכר ונקבה שניהם הכרחי' בהולדה אלא שהזכר הוא מתחלק אל הנקבה שהיא' הוא במדרגת המניע והאחר במדרגת החומר ויראה זה מדרגת וההחוש אולם מדרגת כי הזכר הוא המוליד והנקבה היא סיוולת ואמנם החוש כי איכריהם הם מהחלפים בחוש כי איכרי ההולדה בזכר הם ב' והם הזכרות והכנים ובנקבה הם הרחם והרדיוס שהם להכרח גידול הולד ואף הוסיפו בזה חסדי בינים כי הם הכרחי' בהולדה ואם אירע עפע בא' מהם פצועה או דכה או כריתיה אינו מוליד כמו אם אירע פנה בזכרות ובכנים כמו שהזכירו בענין פצוע רכא וכרות שפכה והחטים ההם הם שכלים לרוע מן הכחיה אל הזכרות ושחיתבגל' בהם הורע והרבה דברים כתבו חז"ל בזה בקבלום מה שלא השיגו זה חכמי הטבע בענין כריתיה הגיד' אם נשתיייר בו מהעטרה כחוט השערה על פני כלו מוליד ונקרת בקולמוס או כמרוכ נקב למטה מהעטרה וניקבה העטרה ואם נחתה שהיא פסול החומר להכשירו ואם נסתם שכל שי בא ממנו שכת זרע ויוצא השכל המיני דגלים וכן הקאנון דאיתי כי ג' שכלים הם א' למיני דגלים וא' לשכת זרע ואחר לריחים ולא יראה כן מדברי חז"ל כי הריחים הם שכת זרע בלתי חבול ושביל א' להם ואם נכרת ביניה א' וכל אלו נקראים סרים אדם וכן בסמיני סרים חמה והוא כרדי שמים כל שאין לו זקן וטעור לקוי וסמינין אחרים וכן איהו קים לה כוונה בחץ איהו לא קים ליה כוונה בחץ אינו מוליד שיורה על הולדת איכרי ההולדה וכן בסמיני אילוני' כל שאין לה דדי' ומתקש' בשעת תשיש וסמיני' אחרי כל זה מחבמת הקבלה האמתית ולא הביעה חקירת חכמי הטבע לכל זה אלא שלא דברו הם ז' בזה אלא לפי צורך תורתם אבל כל ד' לא אמרו להו ולפי שאברה חכמה חכמינו מפני שלטול הנלות אנו צריכים לחשוב כורות נשברים ובלתי נכרי' כספיק והנה הפסקנו הדבור כי השעה צריכ' לכך שלא יפצה אדם לומר כי חכמינו ז"ל לא היו בקיאים בהכמת הטבע וה' וכוונתו לראשונות וכאחר כי הטבע מבידל מדות הזכר ממדות הנקב' כי הנקבות ככל הסוגים חלוש' ומשתעברות ומקבלות הלמוד מלבד נקבת הרוב הנק' אל פחד כי הם חזקות יותר אבל בשאר הסוגים הם יותר חלושות ויותר בעלות תחבולה ושלום למטה שלום הזכרים ומועט' התוכנה והשגתה גדולה יותר בתרבות ביניסם והזכרים יותר בעסנים וכמה יותר ומועט' התחבולה ואלו המדות נראות יותר כאשר מדותיהם נראות ובלבד האדם כי הוא טבעי שלם בכל דבר וימצאו לו העניינים נראים ע"כ נמצא הנקבה יותר רחמינית מהזכר והיא מקנה ואוהבת הרבילות והקללה והיא רעת סעפס מהזכר ואוהבת הכוב וקלה לטעות ולהפתות ועוד ז' נשים דעתן קלה בעליהם והזכרים בהפך' והזכרים בגופן יותר גדולים וחיייהם ארוכים מהנקבות מלבד הפרדות כי הם יותר גדולות ותמינה יותר מהזכרים :

והנה

אמרנו כי הזכרות מאיכרי ההולדה והוא הפני החשיבות יותר חס' פמין הב' כלו ספק לא מפני ההכרח שהענייני' הטבעי' יש מהם מפני ההכרח ושהם הפני החשיבות והזכרות הוא מפני החשיבות שאלו היה מפני ההכרח לא היה מין ממינו הב' המולידים זכר ונקבה נפרד הזכרות אחר היוותו הכרחי' לזה וכבר מינו מינים אין להם זכרות אלא כשמתקרב הזכר אל הנקבה הוא פולט הרע החוסי ביניו אל הרחם כי אלניהם: להם זכרות היה מתקרב שכת זרע דרך העכרות בזכרות לפי שטבע שכת זרעם קר ולא היה מוליד כמו מי שזכרותו ארוך אינו מוליד כמו מי שזכרותו ממוצע ורז' רמז זה כאמרם כל מי שזכרותו בחוף מוליד וכל מי שזכרותו בפנים הטול' בינים והוא לקור טבעים אינם יכולים לעשות הווש שלמה אבל נתן הפלסוף סכה לאלו המיני' שאין בהם זכרות לפי שאין זה האבר' במצא בהם שיהא להם עצבים ומחוסים ולזה מי שאין לו שוקים מהב' אין לו זכרות לפי שטבע השוקיים עצבני' ואע"פ שהעפופות יש להם שוקים אין להם זכרות לפי שהשוקים אינם בתקום זה האבר' אלא באמצע בטנם ולזה היו להם שוקים ולא היה להם זכרות וזהו כתבאר כי אין הזכרות למולידים מצד ההכרח אחר שכתבתי מין בלתי זכר' אלא מצד החשיבות להוליד' הורע אל הרחם שהוא בתוך הנקבה ולהרבות שתעגוב' בזכר ובנקבה :

ואחר

אשר דברנו בזכרות דבר בינים והנה יש בב' שאין לו בינים כלל כמו סוג הדגים והנחשים ויש להם דרך ועבור בו הורע וכן הזכירו חז"ל בהם שינוי אחר מאשר הב' שם משתמש' פנים כנגד פנים ואין ב' דומה לזה לא האדם ואע"פ שהעדר הכינים יראה חסרון להם אבל זהו שלמות להם ולזה השלים הטבע חסרון הכינים בשלימות איכות השמישם זה רמז ז' שנתנו סבת זה מפני שדברה עממה שכינה אבל הסכה היצמית בזה הוא השגחה אלנה' להשלים קור מוגם אשר פסכתו נעדרו הכינים בהתחממותם כשהם פנים כנגד פנים והו' רכור השכינה כל' השגחה אלהית ומי שיש להם כינים מהם שכיניהם תוך גופם כמו סוג העוף וסוג הב' אשר יעשה כינים ולו' דגלים וכבר הזכירו חז"ל כינת' השין במקצת שמונים שרשים

הם הצב והלטאה והחומט אע"פ שיש מהם כיוצא בו בלא ביצה ומהם שכניהם חוץ לנפש ואשר ביניהם תוך גופם יש מהם שהם קריבים ללב ובהם ב' דרכים מפולגים לביצת הוצע כמו סוג העופות וההולך על ד' העושה ביצים ומהם מי שביציו בסוף הכטן כמו הדלפין ומאותם שהם חוץ לבטן יש מהם כגלים בסוף כטנם כמו האדם ויש שהם קרובים אל התושבת כמל החזירים החתולים וזה עוור לרבו הפולדה כי הוצע הוא יורד מהפנים אל הרחם מלמעלה למטה ע"כ יורד בשפע מה שאין כן במי שכניהם כגלים :

ואחר

שספרנו חצי שני הכ"ח במיני הזכרים נספר תועלתם בהולדה ודרך כלל אומר כי הם בעבור פועל הוצע שהוא להוליד והראיה ע"ז שהם ראשונים לזה הפועל מי שנחתכו ביציו כמו הסרסומים ונצתה עניינם משאר זכרים כי קולם כמלש ולא יצח להם זקן וככלל הזה יסוד חובס כחוב הכאים וכל הכ"ח שיחתכו ביציו אינו מוליד ואחר שנתכר טענין הכצים הוא כשכיל הוצע כמו שהרדים הר כשכיל החלב צריך לחקור אם הם לזה כשכיל הכרת כמו הדדים לחלב שא"ל להיות ורע מוליד ולת הכצים או הם כשכיל החשיבות כי הסכבע יעשה כשכיל ההכרח ולפעמים כמה שאין הכרח כי יעשה הטבע כשכיל החשיבות והנה ג' חלוקים וראה שהכצים ההכרחיים בהיות הוצע כמו הכרח האברים הראשונים במציאות הכחות הראשונות אשר הם כמו הכרת הלכ במיני והכרח הכבר בהזנה והכרח המוח בחוש והתנועה וזה שהוא יראה שזה הכח הוא מיוחד בזה האבר ושהוא א' פאליכרים הראשונים והביא ראיה בזה כי מי שנחתך ממנו זה האבר אינו מוליד והפלוס' וראה שאינם אלא חפשי החשיבות כי אם היה מציאותם חפשי ההכרח לא היה נמצא מין מוליד שאין לו ביצים וכבר נמצאו הדברים והנחשים שאין להם ביצים ומולידים כי הדברים יראו השכילים שלהם מלאים ורע בעת הזכורה וראיה הכרורה משור אחד שנחתכו ביציו והרביעוהו תקף על הנקבה ונתעברה ממנו ומה שהביא ראיה ג' חלוקים על הסרסומים שאינם מולידים אינה ראיה שהכצים הם הסרסומים לזה אלא שבשנחתכו הכצים נחתקו השכילים ונחשבים למעלה וישתנו יוצרו ויפחד חובס ולא יתבטל בהם הוצע והראיה שהביא הפלוס' מהמינים שאין להם ביצים אינה ראיה שלא יהיו הסרסומים במין שיש לו ביצים אבל היא ראיה שאינם הסרסומים במין הכ"ח שהוא כ"ח אחר שנמצא קצתם בלתי ביצים אבל אפשר הוא שהיו הסרסומים במין שיש לו ביצים אבל הראיה שהביא מהשור שנחתך ותקף הרביעוהו על נקבה ונתעברה היא ראיה אם אמת הרבר ואם לא כהאמת והאשר הרבר בספק אם הם הסרסומים או לאו והאל ושתבח ויודי האמת ואם אינם הסרסומים ברעת הפלוס' יש לחקור מהו חשיבותם אם אינם אלא על צד החשיבות והנה ארסטו אחר כי התועלת בכצים הוא כדי שלא ירא הוצע בחשיבות חפשי העקומית שיש בעורקים אשר בכצים כמו העקומיות שיש במעים כדי שלא יצא הסזון במהרה ותראה האחר המאכל וכן העקומים אשר בכיצים הוא כדי שלא תתעורר תאות המגבל בכח בחשיבות ויחאר יציאה הוצע ממנו יותר ויארך ומתהווה ויהיה על זה כי הכ"ח שאין לו ביצים הוא מהיר לתאות המגבל וימחר לו יציאת הוצע ויקצר ומן חבורות הרף שמהחברים מוציאים ורעם וכפרדים זה מזה אמנם טענין תכונת הכצים במקומם ככ"ח הוא כי אותם שכניהם מפנים הוא לקור חובס ויריכום חוס הגוף לכישול הוצע ואשר ביניהם מכחון הוא לחוס מונס ויספיק להם מזה הכצים :

ומה

נפלאו דברי חז"ל בענין זה שהסרסומים שאפי' מין א' מהם כ"ח אפי' ממנו בתי ומדבריו אסור להרכיבה זה עם זה אם הם מאזנים בתכונת מקום הכצים שהא' ביציו מבחין והא' מבפנים הבין אוו כתיי עם אוו כר לפי שהבתי ביציו מבפנים והאוו כר ביציו מבחוץ הורה זה כי אין חובס א' וזה כשני מימין אפי' שהם מין א' כי האוו כר לפי שהוא גדל במחברות מקום הם ביציו מבחוץ וכתיי לקור חובס ביציו מבפנים ואין עורו קשה שיהיה לו קרום מקיף למחסה אליו היו ביציו מבחוץ וכן שאר העופות לזאת הסבה ביציהם מבפנים להרה עורם וכן אם אין צורה נאות לנחות למחן ולמחסור הם תוך גופם כמו הפיל והקיפוד והטרטובא ביציהם חוץ גופם לפי שצורה קשה ואינו נאות להיות חגן וסתר לכצים ואשר להם ביצים כמו הנחשים והדגים הסכה בזה ארוך גופם ואלו היה להם ביצים היה מתקרר הוצע ביציאתו דרך מעבל ארוך כמו מי שזכרותו ארוך אינו מוליד כמו מי שזכרותו ממוצע וכן הם בטבעה הם קרים כי הדגים משתנים במים והנחש כ"ח אפי' שיש לו ארס שורף מוב הפולדה הוא קר כי משבני הוא תמחית הארץ ויורה על זה איחור ומן עיבורו שזיה שבת שנים כקבלת ר"ל וכן הורה הפלוס' שהם קרים וכתן בזה ראיה הלוכתם על גמון ומשכנם במחומר' החמים כי ולויה לא יתקיימו ויש ראיה לזה מוונס שהוא העפר ואלו היה להם ביצים היה מתקרר הוצע לזה ג' הערים הטבע ששטשו פנים כנגד פנים למוסף להם חום כשישתכלו זה בזה :

ואחר

שדברנו באיברי הזכרים נקלם הדיבור באיברי הסקפה והם שנים הרחם לקבל הוצע והדדים למשוך חלב להניק הפולד והדבור כרחם הוא בב' דברים הא' בתכונתו הב' בחקומו ואשר בתכונתו הוא כי ברוב הכ"ח הוא נחלק לב' והסבה בזה התחלק גופם לב' ימין ושמאל וזה במי שמוליד ב' אבל מי שמוליד יותר מכ' הנה מספר חלקיו ימצא כמספר ימיו והנה רחמי העופות והדגים והרף הגוף המרסו הנק' בלסון יון מלאחיא ורחמי רוב החי' יראה כדדלים נחלק לב' וכקטני הגוף לא יראה בהם זה לקטנותם והכ"ח המרכיבי רגלים חשבו אכסו' המרכ"ב שרחמם א' כלתי מחמלק ואולם הפלוס' לא יוכל להשלים סבת כל זה והדבור כרחם בחקומו הנה רחמי כ"ח המולידים חי בטבעם יש קצתם שהוא בשפל הכטן כמו רחמי הנשים ורחמי הדלפין הם בזה התואר כמו שביני הזכר הם קרובים לשפל הכטן קרוב טבעם להרס בהחלל שלקריזותם נספרו כמו' הגוף אבל הרחם בנקבה הוא רחמי הנשים וכבר רמזו ר"ל רמון הדלפין למוז האדם כמ"ס הדלפין מולידים כבני אדם ורמזו ר"ל גורם מולידים מכני אדם וזה פלא מרכיבים לל להסכים כמה שנמצא בדרך מחקר בדמיון רחמייהם בשפל הכטן והפלוס' כתן סבה בזה להיות רחמייהם בשפל הכטן באלו המינים לפי שהם מקום רחב ורך והעובר הוא גדול צריך למקום רחב ולכן היה למעלה היה דוחק המסך ומניק לנקבה וכן הוא למטה לפי שיצא כמהירה וזה זכרוהו ר"ל באמרו ג' חדשים הראשונים הולך דר במדור התחתון אמעניים במדור האמצעי אחרונים במדור העליון כוונתם כי כשהוסיפו גדול מוצא מקום רחב מלמעלה למטה יע"ז לל עושה גדולות עד אין חקר וכי' אדם כותן חפצים בתוך תאונים כ"ז שמכביר יורד למטה והקב"ה צד את העובר כ"ו שמכביר עולה למעלה ובאמת הוא הפליאת הטבע ית' הוצר ורחמי העופות הם בעליון הכטן וכתן הפלוס' סבה לזה לפי שהם מולידים בינה וצריך חוס גדול לנגד הקלופה ע"כ הם קרובים אל המסך וגם כי הביצה תצטרך אל מקום והנחשים רחמייהם ממוצעים וסבת זה לפי שהם עושים ביצה ואין צמיחי הנחשי' המוליד כיוצא בו אלא אפי'הם וכבר הזכירו חז"ל שהנחש מסיל ביצים אלא שאינה כביצת העוף שהאפרוח גדל בחון אלא תוך הגוף הנחש הוא גדל הנולד תוך הכיפה ולפי שהם ממוצעים בין העופות המטילים ביצים ובין כ"ח המולידים כ"ח שני רחמייהם ממוצעים בין שפל הכטן לעליונו ואשר יורה כי גופם רחמי העופות המטילים ביצים וכן כ"ח המולידים כ"ח שני רחמייהם ממוצעים בין שפל הכטן לעליונו ואשר יורה כי גופם רחמי העופות

מגן אבות ח"ג

הע ופות אצל המסק הוא לצורך החום כי הדגים המטילים ביצ' בלתי שלמה וישלכום בחוף רחמיהם הוא רחוק מהמסק ולקדירותם אינם יכולים להשלימה בתוך גופם וככאן נשלם הדבור בשני הכונת הרחמים ושניו מקומם :

דג שאר

לתת סבה למה היו כל הרחמים תוך הדג והביצים לזכר מקצתם תוך לבדו ומקצתם חוץ לבדו ואולם לפי שהיות הולך דריך לה חום גדול והוא הלזם בתחלת ההווה לכן השומה תוך הדג לריכויו החום שם לא חוץ לבדו לקור המקום ולמהירו הפגמים ההווה שם והביצים אשר הם חוץ לבדו יספיק להם הקירות לטמנם מהפגמי ולשמור חומם ואשר לא יספיק להם ולא יאות להם זה השומה תוך הדג וזה חספיק לתת סבה לזה . והנה יש לקצת ב"ח שני שבילים להוציא המותר הא' למימיות והא' לייבש ולקצתם אין להם אלא שכול א' כמו העשבו' כי המותר הממיי כלה בכונה והנה המותר הזרעי יוצא משביל המימיות במי שיש לו זה השביל להדמות המותרות בלחות ואין ראוי להרבות שבילים אם אפשר בשביל א' ואע"פ שלפני האת' הם שני שבילים א' למימי הרגלים וא' לשכבת זרע וכבר הזכירו ח"ל זה אבל דרך פתח א' יוצאים שני המותרות והנה העורב נרא' שהוא מואיל שכבת זרע מפיו כי לא ראו לו חיבור אחר אלא בכניסה פה אלפה והפלוסו' הכמיש זה כי באותה נסיקה אינו מטיל זרע כי הנכנס דרך הפה הולך בבטן ואין שם הויה ושמה מתחברים כשאר עופות ואם לא ראינו זה אבל ח"ל האמונו ונתכו טעם לזה מפני ששמשו בתיבה וכוונתם לומר כי שיכו טבע הוא להם שלא יהיה בשאר עופות שיצאו מהתיבה לקיים העולם ע"ד החבור הטבעי ולזה צרפו לזה מי שנתנה טבעו משאר הכריות חס וכלב ודרכי קבלה הם והפלוסוף זכר כי גם יש אומרי' שיש מיני דגים מתחברים בכניסה כמו העורב וגם הוא הכמיש הזרעה כוונתו וגם ר"ל לא זכרו זה בדגים והפלוסוף חקר בכ"ח הבלתי דמיי' שהד' סוגים הרך והחרם הקשה ובעל חוליות והוא כי לפי הדגוף ולא יראה לכל אלה הסוגים שהם יתחברו לעין אבל לקצתם יראה זה ולקצת יסופק בהם ורך הפרם הנה הוא יתחבר אחר כנגד אחר כמו שהוא מתחבר הנמל וכוונתו שהזכירו יעלו ר"ל וסבת זה כהפך הוא הפני אורך גופם והלל למדו מזה מוסר וע"כ צרפו בזה שהוא צמוע בתשמיש ויתבאר לזכרים של זה הסוג המשמש אחר כנגד אחר שכל דק מלא זרע וימצא בנקבותיהם רחמים קרומים קרוב מהמעשים והוא סדוק בב' חלקים וכו' תהיה הביצה והמלאקיה יתחברו זה עם זה בהסתככות קלתם בקצת וכן העכביש תקרב אל הזכר בקורו האריגה ויתחברו בטן אצל כטן לפי שבטנם (בהרבה ביצים) עגול ובנקבות המלקייה הרחם בהם מבוואר וימצא בו בתחלת בלתי כבדלת אחר תהיה נפרדת ונחלק בהרבה ביצים וכיצתם בלתי שלמה כביצת הדגים שיצוים ביצוים בלתי שלמות ושביל הזרע לזכרים והרחם לנקבות ימצא בזה הם ג' כמו לסוג רך הפרם ואולם באבר אשר בו יתחבר העיני ממופק והחרימי הקשה הכ' חלוון אין לו הויה נוסד ונקבה כאשר זכרו למטה ובעל החוליות הוא קלפי הדגוף מהם מה שונד כמותו במין ומהם מי שיוליד כמותו בסוג והוא המתילד מהעפוש כמו שנו' למעלה והנקבו' בסוג אשר יתחברו מאלו הם גדולי הדגוף יותר מהזכרים ולא יראה לזכרים ההם שביל יוצא בו הזרע ולא לזכר אבר וכניסהו בנקבה אבל הנקבה בזה המין לה אבר תכניסהו בזכר למטה זה נרא' ברובם ואשר הם על חילוף זה הם מתי מוסר וגם בדגים שיצאו ביצוים הרבה מהם נקבותיהם גדולות הדגוף יותר מהזכרים וכן ההולכים על ד' העושים ביצוים והים זה כן לפי שהיה כמות להריון ורחמי הנקבות כמות לתמונת זה הכ"ח והם קרובים למישים כמו שנמצא לשאר כ"ח והעורב יראה ברחמם כמו שהוא חבוא' כדגים ובכל כ"ח אשר לו גודל ואולם בקטן מהם לא יתבאר זה בעבור קטנותו ור"ל רקדקו בזה יותר והפלוסוף לפי שלא היתה לו תורה ומצאו כי כל דג שיש לו קשקשים הוא מטיל ביצוים ושאיין לו קשקשים משריץ ובקצתם הוא נעשה ביצוים וקודם שיטליק אותם הם מתהיים בבטנם וסבת זה כי הדג שיש לו קשקשים הוא שט כעליוני המים כי יש לו ספיר וטבעו קר ואינו עושה בריה שלמה ושאיין לו קשקשים הוא גדל בטיב ושם מתחמם ומוליד כמותו ולפי זה אסרתו התורה כי יש לו עיני וגסות :

עוד

אמרו כל המוליד מניח וכל המטיל ביצוים מלקט וסבת זה כי מוליד יש לורחם רחב והדרין שהם למשיך החלב מוסמך מהרחם ואשר הוא מטיל ביצוים הרחם הוא צר ואין בו מותר לשלוח אל הדרים והלל חוץ מן העטלף שאע"פ שהוא מטיל ביצוים הוא מניח וסבת זה כי העטלף הוא המוצע בין העופות וכן ההולכים שיש לו כנפים ואין לו כונה ויש לו האצבעות ע"כ עניינו מחוץ' להטיל ביצוים ולהניח עוד הלל כל שתשמישו ביום מוליד ביום כנף הרגול אלא א"כ ספרא מארעא שילדת גם בלילה ובל שמשמשו בלילה מוליד בלילה כנף עטלף וכל שתשמישו בין ביום בין בלילה מוליד בין ביום בין בלילה והם ארם ושאר הבריות וזה תלוי במשפטי הככיים שמעתה עכור ויודעים עת הלידה הנה נשלם הדבור באיברי הזכרים והנקבות ותועלתם ועתה נשלם הדבור בעינין ההולדים וסבתו ותחלת החקירה בזה הוא במות הזרע ועצמותיו כי מזה מובל לעמוד על אמיתת פעולתו :

וצריך

לחקור בזה בשלשה דברים הא' אם הזרע הוא מכל הדגוף אם לאו הנה הראשונים היו אומרי' כן והביאו לזה ג' דליות הא' מדר הרמות שהנולד דומה לאביו ולא בדברים הטבעיים בלבד אלא אפי' בדברים המקריי' כמו שזכר ארסטו חמיש היל' כאב מאבר א' וה"ה כן בכנו באותו מקום עצמו וכבר זכרו הרופאים כי יש חולאים באדם מהזרע בירושם כמו הפקרוס וגיר הנפש ושאר מקרים וכן במדות האדם בכעס והשאון וכיוצא בהם הכנים דומים לאב ואילו לא היה הזרע יוצא מכל האיברים לא היו הנולדים דומים לחולאים והסני' שכבר יצא חמיש א' חסר אבר בן חסר אותו אבר עצמו אכן ראוינו איש סווא' מא' מעיניו הוליד בן סווא' מא' מעיניו ג"כ וזאת ראוה כי הזרע יוצא מכל הדגוף והב' גודל התעוב כעת יציאת הזרע בכל הדגוף ואילו לא היה הזרע יוצא מכל הדגוף לא היה מתעבב כל הדגוף זה התעבוב ואלו האנשים נחלקי' לשני כתות כת א' אומרת שיוצאים מהזרע איברים כפועל צל' שמכל אבר ואבר יוצא כמותו אלא שלקטנותם כגלגלים מהחוש והם בלתי בעלי נפש וכשתקבנו יהיו בעלי נפש וזהו דעת בן בקאיל וכת אחרת אומרת שהזרע הוא זיכא וקצף יקרה לכל האיברים בעבור הציפה כמו שיקרה זה בדברים המתנועעים בחווק שמוציאים קצף וכן נוצא בפיות הסוסים וזאת היתה דעת אבוקרט וארסטו סותר כל אלו הדעות בראיות קצתם סותרים שתי הדעות בכללם וקצתם סותרים א' משתי הדעות וזלת האחרת והא' בסתירת הראיה הראשונה שהיא ההדמות שאם היה סבת זה יציאת הזרע מכל האיברים לא היה הרמיון בין האבות והבנים באבר אשר א"א שיצא ממנו הזרע כמו הצפרנים והשער כי מבוואר הוא שאין יוצא מהשער שער ומהצפוף צפורן וכבר נמצא ההדמות לכן אל האב בצפרנים ובשער א"כ אין סבת ההדמות יציאת הזרע מכל האברים וגם ההדמות הוא בקול וכתמוצה וא"ל לומר שיצא הזרע מזה עור הבוא ראוה שנית שאם היה סבת ההדמות יציאת הזרע מכל האיברים לא היה דמיון בין הבנים אל הזקנים כי אין הזרע יוצא מהזקנים שיהיו הנולדים דומים להם וכבר נראה בני כנים דומים לזקניהם א"כ אין סיבת הדמיון יציאת הזרע מכל האיברים ובהו אין חולק שירמו הבנים אל הזקנים וזה פמה שהעיר ארסטו

אדם שמתעבדה מכניו אשה וילדה בת לבנה ואח"כ נתעבדה ואת הבת וילדה כושי וכוונת בזה העדות וספכו ראיות כתוב לא מחכמי ישמעאל וכן הוכיחו חכמי ישראל ול כח התול אומתו בר חיולא בר אבמא ונס ערות' דרש כסימן שראש לבנו בדרש דומה לאבי אמו אלא היתה בכנו קטנה וכאבי אמו גדולה ולא ידע אם יגדל בנו כשיגדל ומה שראינו אבחנו מהכן הצדקם בשתי רבלי דומה לאבי אמו ולא היה כן לא אביו ולא אמו עוד הביאו ראיה שלשית שאם היה סבת ההרמות יוצאת הורע מכל האיברים לא היה אפשר שילד ממני שהוא חסר אבר כן כשיהיה שלם מאותו אבר וכבר נתמצא מני שהילד שלם האיברי' מי שהיה חסר האיברים א"כ אין סבת ההרמות יוצאת הורע מכל האיברים ואת היתם כראש שהיא סתירה לשתיה הרעות יחד אבל ר"ל בר' שדעתם הוא דעת אבוקרס ואמר דמכלכל ורעיה ולא היתה להם סתירה וזו הנה הרעות שהיו הם מקשים א"כ חסר יולד חסר למי שאותו אבר יולד אבר ועם שיתם הורים זה אומרים הכלכל ורעיה ויש לפ' שאין דעתם לומר דמכלכל ורעיה שזנא חסר מתמצית כל האיברים כדעת אבוקרס אלא לדמות שאין אבר מוליד אבר אבל כל האיברים הם משתתפי' בזה המותר כי הוא המותר האחרון למזון כל האיברים ולא היה בו כח להיות כל האיברים וידוע הוא שזה הענין נרדף שהיה מטופף בין הנמח ובין הב' ואם היה הורע יוצא מכל האיברים לא היה אפשר שיצא ממנו רב הענפים והנמח היוצא מן הגרעין וידוע הוא שאינו יוצא מהקליפה המקפת בו ומוליד גרעין מוקף בקליפה וזאת ראיה שאין הורע יוצא מכל האיברים הנה יתחייב שיצא אם מהאיברים הכלליים והוא באיברים הכלליים המתדמי' החלקי' אם הכלם ואם יצא מהאיברים הפשוטים לא היתה ההרמות באיברים הכלליים וידוע הוא שההרמות הוא באיברים הכלליים א"כ אין ההרמות הפני' ויצאתו מהאיברים הפשוטים ואם יצא הורע מהאיברים הכלליים הנה יתחייב שיצא מהפשוטים שהרי כבו מהם והם האיברים המדמי' החלקי' ואם יצא מהפשוטים הנה יתחייב שיצא ממנו שהרי כבו מהם הפשוטים והם היסודות ויצא מהורע א"כ מן השמים ומן האש ואם יתקרו יצא מהמורכבים ולא מהפשוטים לא היה ההרמות נמצא באיברים הפשוטים עוד הביאו ראיה חמישית שאם היה יוצא מכל אבר ואבר כמותו ויהיו יוצא חסודר כמו שיהיה סתירה כדעתם וזה כלו שרד כי כבר הולך הנזכר לבדו והתקפה לבריו וקודע א' יצאו ילדים רבים ועוד כי אבמא רואים כי האיש א' ב' צמחו פצע יולד וכו' ופצע נקבה עוד הביאו ראיה ששית שאם היו האיברים רבים יוצאים בורע הנה או יצאו הרובקים או כלתי הרובקים ואם יצאו הרובקים אפשר שיצא בהם פועל איברים וזה שהנה אמנם יוצאו איברים בעלי חיות מזה שהם בחלק א' ואם הם נפרדים א"א שיצא בהם חיות ואם אין בהם חיות א"כ אינם איברים אלא בשיתוף השם ואיך יתהוו הם איברים בעלי חיות ובאשר יתהוו מהם האיברים ואם אין בהם חיות אלא בשיתוף השם א"כ אפשר שיתקף הדבר מהדבר המשתף אליו ואם אפשר זה הנה אפשר שילד אינו רב שורדן מזהו דבר שידומן ולא יהיה דם מן הדם לבד ובאשר מן הכשר לבד אבל יהיו כלל מרבה א' ולא יהיה מההכרח שהיה יצא אבר מאבר ואפשר שיתהו האיברי' וס' נפרדים במקום ויצא ההדבר א' מרובק מחובר במקום א' וככלל כי לא יוצא אבר כלתי מתפצא אינו אבר נפרד כמו שנת כבר עוד הביאו ראיה ו' שאם היה הורע יוצא מכל האיברים יהיו יוצא מהנקבה כמו שהוא יוצא מהזכר ויתחייב מזה שתיים הנקבה מולידה מעצמה כלי התחברות ובר כלל וזה שקר עוד הביאו ראיה ח' שאם היה סבת ההולדה וההרמות יוצאת הורע מכל האיברים לא היה אפשר שילד הב' מה שלא ידמה לו במזון ואולם כבר יצא הב' מן המזון ומי שאינו המזון במזן כמו שנתבנו למעלה א"כ אין סבת ההרמות יוצאת הורע מכל האיברים עוד הביאו ראיה ט' כי כבר נתמצא אילן יוצא מצנף א' מענפי אילן אחר אע"פ שאין זה הורע יוצא מכל חלקי האילן ואם היה סבת ההולדה יוצאת הורע מכל האיברים לא היה יוצא אילן מענף מהענפים עוד הביאו ראיה י' ומה שהתפרסם מביטל המוליות שהנקבה תכניס האבר בזכר וזה יראה מהם שיראה שאשר למטה יכניס האבר באשר למעלה וא"כ הזכר אינו נותן הורע בנקבה ויתחייב מזה שאין סבת הורע להולדה וכ"ש שאין סבת ההולדה יוצאת הורע מכל איברי הבוף ועוד שאם היה סבת ההולדה יוצאת הורע מכל איברי הבוף יולד זה לא היתה טע הולדה א"כ אין יגדל הולד כי כמו שהולדה היא הוייה בחלקיה וכמו אשר יצאיה בזה אינו הכשר בפועל כי אם יצא הכשר על כשר לא יגדל בשר לא יגדל בשלש רחוקו ואמנם הוא כשר בכח המזון שמתנו יגדל אינו כשר בפועל אלא בהחן ההולדה אינו מהאיברים בפועל אבל הורע בו בא מהאיברים איברים ככה כסבת ההתעברות וההתפוצות וז"ל מה שנידף שיאמר כסבת ההרמות שהוא מיוחס אל המניע המדמה לא אל המומר אשר בו הוצרכו כי האיברים הם כמו המומר לצורה אשר בו יצר אבר אשר בו יפעל פועלתו המיוחדת לאותו אבר והאחד שבה הדמיון מפני שההיות האיברים קצתם מקפתם הוא האומר שהכל דומה לאב מפני שהוא ילכט לבואו באלו הטענות ביטל הפלסופ' ראיות האומרים כי הורע יוצא מכל האיברים מפני ההרמות ואולם טענת' הטענות הנמור שמה ענין כל הבוף אינה טענה לפי שסבת התענוב וברונו הוא אינו' ההרגש אשר לאבר המצטל ומזון ההתעוררות והנמור ואלו היה סבת התענוב יוצאת הורע מכל האיברים היה תענוב כיניסם כשום וכענין א' ולא יהיה הא' קודם האחר ואולם טענתם שכבר נתמצא חסר אבר עלול יולד כמוהו אינה מוצדקת לפי דבר ימצא חסנים מולידים שלמים וכוונת הטענה נאשר הפלסופ' חושבן כי מואת הטענה יש קושיא לשתיה הרעות כח' ועוד נרבה מזה אמנם הוא מתחון שאין הורע יוצא מכל האיברים משאר הטענות. ובאשר לבאר :

הענין

השני והוא מהות הורע והצמחותו אמנם ורע הזכר נר' שהוא מותר המזון האחרון אשר שהיה דם נקי ורך יחסיה מחנו ורע בבלי ההולדה שם הכניסה המתחברים כינס ובין האבר ואינו זיבה וממנו' נולדת מהאיברים כמו קנף באשר אמרו הראשונים ונאמר זה הפלסופ' בקהרמ' אחת והוא שזה הורע לא ימלט מהיותו או אבר מחדשה החלקים או מיתר וזו מובאר שאינו מהאיברי' ההתדמה החלקים שם חלק אבר כמו הכשר והעצב שם חלק אבר כלני והורע אינו חלק אבר א"כ הוא מותר ואם הוא מותר לא ימלט מהיותו טבעי או בלתי טבעי והורע אינו מותר בלתי טבעי שאם היה בלתי טבעי לא היה מתהוו ממנו ולר' כי מהאיברים הכלתי טבעיים לא יתהוו מהם דברים טבעיים וכפאן יתבאר שאינו זיבה מההרם החום הנמצא לתנועה כי המותר הנוצא ע"ה הדרך הוא מותר בלתי טבעי ואם היה בלתי טבעי לא יתהוו ממנו היות ועוד כי המותר הכלתי טבעי אין לו מקום ידוע מהבוף ולא דרך ליוצאתו וידועה ובצאתו מהבוף ישמר ויכלה מהרה והוא מתחלק לטבעי הבוף ומקום הורע הוא הכניסה והשכלים כמו שמקום החלב הוא הדרים א"כ הוא מותר טבעי ואשר יאמת כי הוא מותר טבעי ולא זיבה וקנף מה שאינו רואים מהכ"ח גדול הבוף רב השומן אשר הוא מעט הורע ומעט הכניס ואשר הוא קטן הבוף הוא רב הורע ורב הכניס ולזה היה אדם דק הרגלים יותר רב המצטל ואלו היה הורע זיבה וקנף היה הדבר בהפך שיהיה כגדול וכשאין הרבה ובכחוש מועט אבל לפי שהוא מותר טבעי ומועט כגדולו הבוף רב שמיים כי המותר הוא כלם בגופו כמו שהכריזם הכלתי

מגן אבות ח"ג

בזמרו' הם מעט הפירות עד שזמורו אותם וכן הערכה אינה עושה פירות לרוב לחותה והתשיש השמנים לא יתחברו כי אם מעט
 עד שיכחשו אותם הדועים מכא' יתבאר כי הורע הוא מותר טבעי ואם הוא טבעי לא ימלט אם שיקבל בו הטבע תועלת או
 לא יקבל בו הטבע תועלת והמותר הטבעי אשר לא יקבל בו הטבע תועלת הוא מותר המזון הראשון שהם הלככה והאדרומה
 והשחורה ואשר יקבל בו הטבע תועלת הוא מותר המזון האחרון הוא הדם שחמנו החלב בדדים ושומן בכליות וזולתו וזה המותר
 ויותר שהוא יקרה נזמנו מעט מהרבה אחר שיהיה מהדם כמו החמאה מן החלב והורע אינו מהמותר' שאין מקבל מהם תועלת
 הטבע כמו הלככה והאדרומה והשחורה כי אלו יתרכו בסבת חולי או רוע מזון או בסבת מיעוט שני האדם או ריכוזים כמו העלר'
 והשישי' וזה המותר אשר הוא הורע הוא מעט וימצא בנופות הכריזאים יותר בנופות המולים ואם ימצא במולים הוא רע אין לו
 תועלת כהולדה כעבור מה שיתערב עמו מהמותר רע ולזה ימצא מהאכשי' מי שילד בעת אחרת והתורה השלמה הכדילה
 בין הורע הכחות להולדה הקרוי קרי לרע שאינו ראוי להולדה הקרוי זכ ורז' הפליגו כהכדלה ביניהם כעצם ובתראה כי
 הכחות להולדה לכן עב העצמות ושיאינו ראוי להולדה דק שחור כמו הורע הכחות להולדה שפסד כצאתו לחוץ כמו שמכור סבת
 וס' אחר זה ולזה היה סמני סרים שסכת רעו דוהס כל' השוק ואלו המותרות שרעוים הם מותר המזון הראשון וכיון שהורע אינו
 א' מכל הדברים האלו הנה יתבאר כי הוא מותר המזון האחרון שהוא ככה כל האיברים ולזה אפשר שיעול בו הטבע ויזו
 כוונתם אל ש' זרי מכלכל ורציה ורצון כזה המאמר שמכל איברים יש בו כח מעורב לא שילמד אבר אבר שכיין שהוא מותר
 המזון האחרון הנה יש בו כח מהאיברים כלם ולכן הוא כחוי שיתהו ממנו כל האיברים והורעוים אל מסכים לרעת הפלגו' עוד
 דקדקו מחנו כי המותר הזה יתערב עמו זיכה וקפץ מפני תנועת האיברים ואל' להכחיש זה אל' שאין ההולדה מותרת זיכה
 כרעת הראשונים אל' מעצם המותר הטבעי ולא לא מכל טפה ארס נולד אל' מן הכבוד שכה משל לאדם שזורה בכית הגרנות
 בוסל אוכל ומכית פאולת זהו כוח רביר' וברוך שגלה חמתו להם עוד חוק זה הפלגו' כראיות הא' שנופות סכ"ח כהיותם
 בזמן הגדול לא יראה בהם זה המותר רז' הטבע לפי שהמותר הזה ישמש בו הטבע כגדול וכאשר יקרב השלמות כגדול וראש
 בהם הורע וזה כוחן הכבד' ואלו היה הורע מותר בלתי טבעי כפי היותו וקפץ לא היה לצמיחה ולגדול הכ' כי כאשר יבא חסדוף
 ימלט הדוף והסכה כז' לפי שהוא מצט ממזון הרבה ואם יקרה מזה קנאה נקצת בני אדם והו' לאותם שהם חמים ולמים והכחור'
 מהם לפי שהמותר כזה יתרכה בהם וכיציאתו הוא להם רפואה והכ' כי מי שהוא מרכה כמשל מוציא דם לפי שלא קיבל כישול
 יראה מזה שהורע הוא דם קודם שיקבל בכלי ההולדה וכלי הורע והר' כי הורע ומעט בוקנים מפני העדר הכישול ואם יהיה
 להם הורע בלתי מוליד וכן ורע הקחיים הלום בלתי חבוש' וכן ורע המולים הוא רע בלתי מוליד לתערוכת ליחות רעות וזו ראיה
 שאינו קפץ אבל הוא מותר המזון האחרון ועוד יתן הפלגו' סבה להרמית המולד' למולדים לפי שהמותר דומה כדבר שהוא
 מותר ולזה היו בו כחה כל האיברים ומכא' יתבאר לפלגו' כי ורע הזכר הוא מותר המזון האחרון וכתבאל בכלי ההולדה אחר
 היותו דם ונעשה המזון הרבה ורע מצט לפי שבו כח כל האיברים וכהפ' ע' זהו המזון החייוני הוא מרתיחו ומעלה בו קפץ
 ונעשה לכן כמו החמאה כי בן בטבע המרתיחו' הסהם מתעבים מעלם רתיחות לככו' כמו מי שיערב האמן במים כשתערב
 בו אורות וכן כשתערב סיג הכסף עם האמן והמים ויחומם יהיה מהנו נשע גדול חמה זהו ויותר עב ויותר לכן
 בן הוא הורע ולזה כשהוא מצטטן הוא מתדקדק ומשתחרר לפי שיצא ממנו האורות ולא כאשר חמתו אל' היתמיות ומעט המארכו'
 ולזה הכוונה הפלגו' מה שהיו חסכים שרע הפיל הוא מתייבש בחוק ונעשה כחין עכבר וזה אי אפשר כי האורות שבו שהיה
 הם ולא הוא סבת עביו ולכחו ולזה המזונות שיש להם חור ולמות בטבע הורע המתהוה תהיה אם יש בהם מטרות וית נעשה כח
 הורעונים והלפתות הם מרכים הורע והאומר כי ורע הכוונה הוא שחור אינם אומרי' אחת וכאלו לא היה לעולם כן שסרי סיניו
 לכמה גם ורעו לכן למה שמתכנו והם משתתפים כורע' נ' ראשי החום מהכבר והלחות החמוח והירוח מכלל ולזה היה כחות
 שיתהו ממנו כל הדברים ועתה נדבר בחותר הנקרות שהם שמים דם נרות והורע ואין זה חקם להולדה והנה רעת רז' שאין
 לורע הנקבה כלל מחוץ להולדה ואל' שותפים יש באדם אביו ואמו והקכ"ה אביו מוריע לזכר' אמו מוריעת אורם והכ' ואל' סבת
 בות' כורוח וכמה וכן אמרו אדם משהא לזכרון ולא באדם לפי שהוא ורע בלתי חבוש' ואינו כחות להולדה כמו שזכרנו ואשר
 מטמא באדם ולא לזכרון לפי שאין הזכר' נאות להולדה כי הטומאה היא כמה שהוא נאות להולדה כלזכר' באיש ובאורם באשה
 זאע' ש' שהוכר אינו ראוי להולדה כבר הניע בו הכישול האורם לזכרון אל' שפסד עצמו מפני חולי ע"כ שומלתו ממרם יתברר

ועתה

נחקר כזה מדרך הציון הי' לי והנה הפלגו' לפי שנתבאר לו מדרך הציון שהורע הוא מותר המזון האחרון ולזה
 היה נאות להולדה רוח החקום חייב שיהיה נרות ראוי להולדה כמוהו לפי שהוא נ"כ מותר המזון האחרון לא שסוף
 בלתי חבוש' ולזה לא קרה לו מהלזכר' מה שקרה לורע הזכר מפני תערוכת הרוח החיוני שבמור' כישולו כמו שזכרנו בורע הזכר
 ולזה יראה הורע הזכר לזכרון מה שקרה לורע הזכר מפני תערוכת הרוח החיוני שבמור' כישולו כמו שזכרנו בורע הזכר
 הניע הזמן הראות אלו המותרים והם שיניו הקול ונפחת הכינים באיש והדרים באשה ונפחת סוף ונפחת סוף ונפחת סוף
 השערות במקום הערוה כשייכה אמנם ויחודו הכשים ברם נרות ויחד מהכרים לקור חובב ולריכוזי הלחות ולזה כשירבה באיבר
 דם בלתי חבוש' ויחה אותו הטבע כהפ' מובללים הנקראים בלשון רז' וסמות ולהם כזה חממות מפוארות כחלוקי הוסתות
 לא הניעה אליהם חמת הרחמי' ולפי שז' זוהר בלתי טבעי דומה אותו הטבע כמו שירחה אף הפזרות והוא ברוב כעת
 מסרון הלככה עינם הנרות אל הצהל אשר כעורקים כוחם השלג' אל האסטומכא' מהאסתומים ומה שיורה עזה דמיה טבעי
 אל המותרות שלא יקרה לנשים בעת וסרותיהן לא רעיעת אף ולא הנרות שחורים ולא כאכ' ניד הנסה' ודומה לו מאלו המקריני
 שהים מריכו המותרות ועוד כי המותרות יטו אל הזכרים אל החלקים הארביים שהם ריכוזי השערות וקושי העור מה שאין כן
 בכשים שהם מצטטו השער ורבי הדוף לפי שהמותר הוא נוטה אל הנרות ולזאת הסבה לא ימצא דם נרות אל' כנקבות האר'
 אבל כשאר כ"ח אין בהם דם זה המותר לפי שהוא נוטה אל השער והקרניים והמזע' והאומר הנרות כבשים הוא מפני חום המז'
 יותר מהאכשים הוא מהחיים הקודם מה שאין ראיה מתמונתם ועיניהם ופעולתם הטבעיות והנפשות ונש מעצם הדם כעצמו
 שהוא כח בלתי חבוש' אין בינו ובין ורע האיש אל' העדר הכישול מפני תבוכות סקור עליו ולזה לא תחלשנה הכשים ככליטות
 כמו שיחלש האדם כפליטות הורע לפי שהוא מותר חבוש' מתערב בו רוח חיוני המכיל אשר כפליטותו יותר ממנו הרוח החיוני
 עד שרביע חממו מולסה אל הדוף מכא' יתבא' כי אחר שהרמיו בין ורע האיש ורע הנקבה הם מותר המזון האחרון ע'כ
 קצת שיניו ביניהם מהחום וסקור על בן יתבא' שני אלו המותרות הם סבת ההולדה ולזה תפסק ההולדה מהשנים כהפס'
 נדמים

נאות כמו שפסק מהזכרים בהפסק זרעם ולזה היה פלא באמנו שרש בלדתה אחר שחזר להיות לה אורח כנשים וגם הנשים
 שסם מעטי האורח הם מעטי הכנים וכח"ל כל אשה שדמיה מרובים כניה מרובים ועוד ירא' שלא יהיה העבור אלא כיעת
 שיהיה הרש נאות ככמות ובאיכות להולדה וזה יראה מהמקרים שיקרו לנשים ורחל אמנו שהיתה מעטת ההולדה אמרה לא אובל
 לקום חפניך כי דרך נשים לזיכה הנשים המעטות ההולדה ובא להם האורח כצער גדול וכ"ל כשם שהשאר יפה לעיניה כן
 הרש יפה לנשים ומה ששפרו ממעט' דורקטי שאין השבח להם והראיה הברורה כי מהנרות מתהוה סודר חש שפסק הנרות
 בעת ההריון וגם בעת ההנקה לפי שהמותר נוטה מהרחם אל הדרי' כי שני האיברים הם נקשרים זה בזה כעבורקים גם כניסים
 ולח"ל יש כשני זמני' אלה הנשפטים בענינין הוסחות המורים על שלמות הכמות כדוך שכחד כהם מכ"ל התבאר מדרך הראיות
 הברורות העיונות כי מה שקבלו ד"ל שהצובר מתהוה תהוה ומדם הנרות הוא אמת לפי שיש דמיון כניסים שהוא מותר המיון
 האחרון עם שניו שנימים תכישול והעדר הכישול מפני שניו מוג' סוגי הזכר' והשקבות מקור וזוהו :

ומענין

זרע הנקבה אם יש בו כח על ההולדה אם לא בזה נתלפנו ארסטו הפלוס' ובאלניוס וכבר ביארנו כי חכמי ישראל
 ז"ל הם אומרים כי אין לה מבווא כלל בהולדה וכן הוא דעת התורה השלמה המאירה עיני החולכים באפלה כמו
 שביארנו מענין הטומאות אבל כשתלל לזאת זה מדרך החקירה העיוני' במהבנו בספרנו זה כפי"ה הכה הפלוס' הסכמתו היא
 שאין לזרע האשה הכוח כלל בהולדה כי הוא לרקוח שכלו אשר לא הים כמוס בלמוות העולם הניב למה שקבלו ד"ל מהנביאים
 והתשפטי תורה השלמה כמו שזכר וקדם בזה שתי הקדמות הא' כי יש לזרע הנרות מכווא בהולדה וזאת ההקדמה כבר ביארנו
 ובאלניוס הרופא לא הכחי' והב' שאי אפשר לב' דברים שיהיה להם כח א' תמיון א' יהיה אותו כח מוצב ומתפעל שיהיה מהם
 הויה וכשתתבאר זאת ההקדמה יולירו ב' דרכים אלו שאין מבווא לזרע - הנקבה בהולדה שאם היה לה מכווא בהולדה וכבר
 ביארנו שיש לזרע הנרות הכוח בהולדה א"ל היו ב' דברים ממין א' והם דם נרות וזרע הנקבה סכה להיות אחת והיא ההולדה וזה
 כבר הקדמה שהיא שקר ועד' גור הפלוס' שאין לזרע הנקבה מכווא כלל בהולדה ולבאר הקדמה זאת השנית שאם היה לזרע
 הנקבה רכווא בהולדה כמו לזרע הנרות היה על אחת מק' פנים אם שכל' מהם מספיק מעצמו פנים זה ופנים זה האחד אם ששניהם
 צריכים רכווא בהולדה וזהו מה שח' יתהוה ממנו קנה והאחד יתהוה ממנו קצת אם שההולדה בכללה נתהוה משניהם דרך שתערבות
 והתמזגות והוא יבאר שכל א' חבב' פירש האלה הם שני האיברים הא' כבר כתבנו שקרות זה אצל הפלוס' אבל דברינו כוונת
 הב"ח המעטם המנוע הולידם מדרך ונקבה האלה היה אפשר כן הים למין א' בעצמו שני חמרים מתלפלים וזה אם הוא שקר כמו
 שזכר גם הוא שקר שיהיו סכה ההולדה דם הנרות וזרע הנקבה כאל' בעצמו ובאלניוס הורה בזאת ההקדמה שהוא אומר שכמו
 שיש למינים נורה מיוחדת יש להם חמר מיוחד וכמו שהיורה"ה בן החומר א' ולזה א"ל שיהיה מין הסוס חמור ובכלל הנה זאת
 ההקדמה הוא א' שדמי הכמה אמנם הפנים השייך ב' והבאר שקרותם מה שביארנו שקרות האומר ונאצים איברים נפרדים
 ואח"כ יתחברו וכן אם נאמר שדמי הנרות ירה האיברים וזרע הכרבה יתהוו איברים ואח"כ יתחברו זה שקר ג"כ וכמו שאין
 לנורה א' שני חמרים מתלפלים כמו שביארנו בפנים הראשינו בן א"ל שיהיה לנורה א' חלקים קצתם בחומר הא' וקצתם בחומר
 הא' וכן הנושא לנורה והוא דרך משל גוף הב"ח הנושא לנפש א"ל שיהיה לחלקים חמרים מתלפלים ואע"פ שיהיה חלקי גופו
 מתלפלים כמו שהחלפות האיברים המדמי החלמים כעננה בקוטי ורכות ולכן ישחרות וזולת זה וכבר אמר הפלוסוף שא"ל
 שיתרכב גוף הב"ח הנוגע והם הנרות הם לא בההרכבות הגוף מהאיברים הרגילים או ע"כ הדיבורים כמו האיברים
 הפשוטים המיסודות כד' ובאלניוס לא יראה שיתרכבו ע"כ הערוכ וההתמזגות וכמו שכתב א"ל לא נשאר אלא שיהיה ע"כ
 ההרכבה וזה שיתהוה הזרע האשה איברים לבדו ומזרע האיש איברים לבדו וההרש איברים לבדו ואח"כ יתרכבו הגוף וזה שקר
 וכוכ אמנם ההויה כדרך שהיה תהלה באבר הנושא לנפש ואח"כ יתהוו האיברים העוברים למושא כשיוחברל מן החמר ריב מניב
 מעט עד שיתהוה הגוף בכלל ולזה יתחלו העצמות ואם הם יסודות הגוף מתהוים באחרונה וזו מוחש אליו הן ראוי שיאין כשאר
 האיברים שהחומר המזרף להם לא שהחומר יתהוה לבד והי בד לבד ואח"כ יתחברו עוד נראה זה בחוש שהעל בתהלה נאית
 בתואר א' דמיעוד לר הסוד זאת החרייה עד שיוכלו כה בפועל איברים ובראשונה הלב והשאר איברים אב ע"כ אם אחרון
 והפלא מן' סינא שהוא חכם כחמרת עיונית אך טעה כזה ויטה לרעת באלניוס ואין פלא מאלניוס שהוא לא ראה בארשים
 השבעים והפנים השלישים ג"כ הם שקר שאם שכת ההולדה הוא התמוז זרע הנקבה כדם הנרות לא ימלט מכ' דברים אם שיהיו
 שניהם שוין באיכות ובמות אם שלא יהיו שוין ואם לא יהיו שוין הנה הא' הגדול בכמות יקבל מהעצמ' איכות לבד כמו שהלכ
 משקיה שהיא מקפיהה אותו ואם לא היו בלתי שוים הנה הא' יקנה לאתר נורה ואיכות וזה שקר שיש היה בן הים זרע הזכר
 לבטלה וילדו הכקבות בלא התחברות וכר וגם כי זרע הנקבה הוא נחנע שיקנה לזרע הנרות איכות נאות להיות לפי מה שזכר
 לבינינו שהוא דק ממנו והוא כזה בתכלית הפסך לזרע הזכר ואם היו שוים הנה יתאחד מהם גשם מהדירה החלקיק ובאלניוס לא
 יאחד כן כי הוא אומר שהנורה היה שיתהוה גוף הים מן הדם ומן הזרע להתחלפות שבע האיברים המתדמים ול"ל שיהיה היותר
 ראוי בטבע שיהיו העצבים ובכלל האיברים הדבקים תהוה ושהיו שאר האיבר' מן הדם הנה יראה מדברינו שאין האיבר' מתהוו'
 תהוה וזה ע"כ שהתמוז' וזה שזורה בן בהורא' בעל הריב אין אנו צריכי' לעדום זה שכתב בן רש"י בזה וענין ההתרכבון'
 שאחר באלניוס כבר כתב שקרות זה א"ל מבווא שאין ההולדה מהשתערבות של זרע הנקבה ודם הנרות ומוה התבאר כי אין
 הזרע הנקבה מבווא בהולדה וזהו מאמר הפלוסוף שאמר וזה לטובו שא"ל שיהיו ב' דברים להם כח הזרע אחר ויתהוו יחד כי אם
 הוא זרע אינו נדות ואם הוא נדות אינו זרע וזה תורף דברינו ושבח חכמתו על זה התאמר בן רש"י בפ' לפרס ב"ח ואמר עליו זה
 טעמה לחל אשר הפרוד זה האדם בשלמות ויחד אותו בתכלית המעלה האינטימית אשר א"ל לאיש בכל דור ודור להביע אליו וזה לטוב
 בן רש"י וזאת אליו שמע שזרעית חכמי ישראל מקובל מהנביאים ומחז"ה השלמה היה משבח אותו וזמר שחביב ביהדות
 שכלו מבלתי קבלה לשה שהאמת לחינים אותו בשע' האלה ככואיו ובאמת אפשר היה לומר שהסויה היא עם התמוז' וזה
 הנקבה כדם בשוין שאין לפ' וסוף ראיה כביטול זה אלא הוראת באלניוס ואפשר היה לחלוק בזה אלא שקבלת ח"ל תננה וזה ז"ל
 אומרים כי האשה מורעת אורה ולא לובן כפי"ה אולם וזה שראה מדבריהם שם על דעת באלניוס בזה שכתב ע"כ הדין והאמת
 האיברים מתהוים וזהו וקדם הדם עוד נכר מזה כפי"ה והלכ"ג ז"ל בביאר' לה' ב"ח והפ' הזויה בפ' כי הזרע קיים
 ב' לזרע הנקבה מכווא בהולדה והמבווא שיש לו הוא שהוא חכן לחומר הנקבה לקבל פועל זרע המזרע והמבווא ראיה מביעת
 תרמולת שאין לה זכר שיש לזרע הנקבה מכווא וזה יתברר החלוק מהלמוון והקליפה מהם ואין זה מוכרע כי אפשר לחומר
 הנקבה שיהיה בהויו לזה מולדת זרע כמדת החוש הטבעי כמו שיקרה לנשים מולי הרחם כמו שזכר אה"ל בע"ה והראיות הם

מגן אבות ה"ג

חוקים כמו שחצו נשים מתעבדות ולא הוריעו וקבלת רבותיו מבריש כמו שכת' ונאסו לכוונת המאמר והלאה שכתב בזה
 הפלסוף הוא שהנשים כבר יתעבדו וכלתן יפלטו ולא יפלו עמו הכאה עד שהחוק אומר' כי המתעבדת על דרך זו תלך וכך
 וכן ימצאו נשים מתעבדות בתשמיש עם יוכס לחמס וכ"ש הנשי' השחרור' והלכות דכות השער ליוכס חמס כי המלכות מתחוק
 הורע ולא ימצא זה הלכות בעת התשמיש אלא בלכות מועטות השער שאין לחותם כלם כהיות השער וזאת היא הראיה שהביא
 ארסטו שאין ורע הנקבה כורך אל ההולדה כי אם דם הנרות לפי שהוא מותר המון האחרון וראוי הוא שיהיה חומר דם משותף
 להולדה לכל האיברים כמו שהוא משותף לגדול האיברים בהוזה שאין בין הגדול וההולדה אלא שההולדה הויה כללית והגדול
 הויה בחלקים אמנם החיוב המוביע לחשה בעת שפולטת זה המותר הוא כמו התענוב שיש לנער בעת שהוא קרוב לפת
 הכבדות שיתענב ולא יפלוט קרי להעדר החום וחולשתו ואינו יכול לבטל המותר האחרון בשלמות שיהיה ממנו ורע כמו שיש לגדול
 כח על זה כן ורע הנקב' הוא כעדר החום ואינו מכוול ע"כ היא צריכה לנער הזכר ואולט היא פולטת אותו מפני התנוע' והנכוד
 שיש בחיות מקום ומפני תאותה להטגל וכשהפלוט אותו תשקוט תאותה א"כ אין התנוע' בפליטת זה הורע ראיה שיש לה מכוול
 בהולדה כי בן יתענוב הנערים ואם אין בורכס כח על ההולדה ולפי שטרשי התורה הויה התענוב באשה להכרות תאותה לפי
 שבהחלקה כעציר לידה ולחלחל שיש לה תענוב גדול בתשמיש לא היתה נוקתת לבעלה והדכה נשים היו פורשות מבעליהן לפי
 שהיה להם צער לידה וגם היו שוחות כום של עקרון כדי שלא יבא לידי הריון כמו שכת' בתלמוד ע"כ כיותן להם זה התענוב
 כאחריו ית' ואל' אישך הסותך כדי שלא תבטל הפדיוה ורביה מפני צער ועצבון ההריון הנכוד עליה ולזה הויה תענוב הנקב'
 יותר גדול מהענוב ההרים ומה שורה שהנרות הוא סבת ההולד' מפני שהוא מתמעט בכאם השמכות לפי שאותו מותר הוא כלם
 בשומן ול' שרה אמנו בא כח אל שמתני אולי אכנה ממנה כי השכה שהמנע ההריון ממנה הויה מפני רוב השומן וכשתכנס צרתה
 בכית וכ"ש שפחה כאשר תכפיסנה משמן בשרה ירזה בראותה שפחה שתינע' בבירתה ואז תהיה דלויה להריון וכן הכ"ס
 נערי הרס שאין להם שומן ירבו ילדו לפי שאין המותר כלם בשומן והו דעת הפלסוף' אמנם גאלניוס יראה שורע הנקבה יש לו
 כח אל ההולדה ויטעון כזה טענות חוקות והם שמים הא' מה שנמצא בכיתוה שיש לאשה איברי ההולדה כמו שיש לאיש ואין חילון'
 ביניה' אלא שבאיש חוץ לבוף ובאשה הם תוך הבוף כי הדמם הוא על תמונת בינים ונזאר הדמם כמו הזכרות באיש וקרום הביני'
 המקיף בהם כמו בטני הרבה והביני' בעצם הדמם נקום הבינים אשר בזכר מחוץ ואחר שהם שמים כצורה יתחייב שיהיה
 פעליהם א' בחין ואם היה חלוף בפעולה הוא במויעוט ורובו ברחות לא באיכות וזו שאל לא היה לרע' האשה כח בהולדה
 היתה בריא' הבינים לבטלה וחת טענה גאלניוס כזה והויה דעה' סניא בטע' אליה גם אמר שאוה דעת ארסטו לא כפי מה
 שהוא הוכן מדבריו כמו שכתבנו ואולי טענה גאלניוס מהניתוח ראוי לעיון כה אם מתחייב ממנה מה שחייב הוא שיהיה לרע'
 הנקבה כח בהול' ואומר' רשד שאין ראיה מדמיון אלו האיברים שהיה פעולתם א' שהיו גאלניוס הוא מורה שהרדים באשה
 הם מפני החלב והרדים באיש בעבור החלב אלא בעבור תועלת אחרת כן העמון כעצמו הבינים שהם באיש בשביל הורע'
 שנאות להולדה ויהיה באשה להניחוח התענוב ההכרחי לשמירת המין עוד כמו שפנינו פעולה א' נאלת האיברים כלתי מתדמ''
 כמו חום הראות המלכות הרפריי שבעין וההולדה אין לה זה הלכות' וגאלניוס יורה כן הוא בהפך שיהיו אברים נותרתי'
 ופעולתם אינה א' זהו כית ל זאת הראיה והטענה הב' שטעון גאלניוס כי ורע הנקבה יש לו כח בהולדה הויה חזק'
 כל' שהנודים פעם ידמו אל הזכרים ופעם אל הנקבות ונריך שיהיה זה בסבה א' רוללת מאוספת וזאת הסבה אם שיהיה דם אש'
 שיהיה ורע ואינו דר כי הזכר אינו ג' ורע דם א"כ הוא ורע ששניהם יש להר ורע א"כ כמו שורע הזכר יש לו כח בהולדה כן יש
 לרע הנקבה ולזה ידמו הנודים אם לזכר אם לנקבה ואמנם חייב גאלניוס שיהיה ההדיוח לבטלה כוללת ש"ס הויה לבטלה מיוחד'
 הויה ההדמות לבטלה הויה המיוחדת ואם הויה סבת ההדמות דם הויה דומה לנקבה ואם הויה סבת ההדמות ורע הזכר
 הויה דומה לעולל לזכר וראשך הויה ההדמות לזכר ולנקבה א"כ הויה הסבה כוללת משהיפת והויה הורע שהם המשותף' בו הזכר
 והנקבה זאת הויה טענה גאלניוס כזה וזאת הראיה שתבטל כאשר יתבאר במה שובא הסיבת הויה קצה הנודים ונר' וקצתם
 נקרות וקצתם דומים לאם ומהו פועל ורע הזכר בהויה ומהו פועל דם הנקבה ואז יתבאר שאין הכרח סבת
 ההדמות שתהיה סבה כוללת משותפת ושיתחייב מזה שיהיה לרע הנקבה רח בהולדה ואחר שביארנו שסבת ההולדה הם ורע
 הזכר וזה הנרות כבאר :

דיעבין

הנ' כזה והוא מהו פועל ורע הזכר ומהו פועל הנרות כזאת שהויה אמנם כבר התבאר שורע הזכר הוא מותר
 המון האחרון המכוול והוא מעט ההמות והרומ החיוני היסודי ירבה חלקיו ודם הנקבה הוא מותר בלתי מכוול
 ואחר שתבאר זה הכה נעיון עיון כללי ברל הויה שחייב שהיה לה סבה פעולה וסבה חרריה ובשהיה זאת הויה כמין שאין
 לו זכר ונקבה הנה תהינה שתי הסכות האלה מחוכרו' כמו הענין באילנות ובמין שיהיה מוצמו חב"ס ואינם נפרדים כפועל'
 אלא כמא' ובגדר אמנם בסוב שבו זכר ונקבה ולא תהיה הויה כוללת אמנם הנס החיוני שיהינה אפי' הסכות האלה נפרדו'
 כפועל' ושהיה הא' סבה פועלת והא' סבה חמרית ובאשר התבאר זה הנה א"ל שתהיה לרא' סבה שאינה
 לאחר הנה א"כ כל' מהם הויה הסבה הפועלת ובאחר הויה הסבה החמרית ובאשר יבאר זה הנה יתחייב מזה שיהיה הזכר
 הסבה הפועלת כי הוא המניע והנקבה הסבה החמרית כי היא המתנוע' ויתחייב זה ג"כ כי תזכר הנקבה הוא דם והוא ממון
 האחרון המשותף לכל האיברים וזה מכלכל ורעיה אחריו א"ל' וראוי שיהיה חקר לכל האיברים והצד' כי הפעל בתחילתו
 הוא דם ויתחייב מזה שאשה נתן החמר והסבה החקבלת ולפי שאזר זה תוריע ורע מתעבר בו הרומ החיוני המצומד ונתן
 עמו א"כ הוא מין הסבה הפועלת כי כשהערב ורע הזכר עם חומר הנקבה הוא מקפיו ומועצמו ומבדר ממנו החלקים
 הממייים שאינם ראויים להולדה והוא רמו האומן הפועל הכלי שאחר שבהויה הכלי ממנו אינו צריך לו כי אחר שזה אמת שורע
 הזכר הוא הסבה הפועלת הזכר האויריות המתערב בו והוא מוצא לאותו החמר יש לאותו אויריות א"כ חזר מה שהוא מוצא
 למתוה וכלי אליו א"ל' שיהיה חלק מהמתוה שאם היה חלק מהמתוה לא היה למתוה כלי כי המתוה מתבאלו שיאשה המתוה
 וא"כ הוא בשם או פועל בכלי בשמו והפועל הויה בידם שחר שיהיה בשם אל כח א"כ הוא פועל בכלי בשמו והוא הרומ הנרע'
 כמו שביארנו ואחר שאינו אלא כלי א"כ אינו חלק מהמתוה אבל הוא העמידן חומר הנקבה כמו שצושה החתמה (כל' היקבה)
 כחל כן החלב הוא חומר והיקבה פועלת כה שהקפאה ואח' ככיתך אותו רוח ויוצא כמו לחות הויע' ונ' סיכא מוכר כי זה החום
 נשאר בו והוא החום היסודי אשר בידם ואחר שהוא דעת הפלוסוף אבל כן ראש גור שרעית הפלוסוף הוא שאחר שחום הורע נתן
 שמהו לחומר הנקבה ככה האוירות אשר בו הוא ניתך ויוצא כי והו פועל היקבה בחלב שהוא מקנה לו הצורה לא שיהיה הוא
 הצורה

הנורה בעצמה וזשה הלא בח"כ תחוכני שהוא חומר ביתך בתחלת ההורעה ואח"כ וכבטיכה תקפואני בכח הפו' בו ההקפאה ובעמידה ולא רמה החלב לחומר שהיה מפני הלובן שהרי החומר הוא דם אלא לרמוץ ההתכה קודם התערבו עם הזרע הוא פועל ההדפאה כבטיכה ולפי שהחומר הוא לנקבה והנורה הוא לזכר חכם בן חכם ישמה אב וכן כסיל תובת אמו כי הכסיל כחשך אחר החומר אשר נתנה האם ע"כ יש לה תנועה שחומרה היא סבת מציאות זה הכסיל וכשהוא חכם ישמה אביו כי הוא הקנה לו הנורה המשובחת וע"כ רבקה אמרו היתה אוהבת את יעקב כי הוא אסף את הרפתה בתובת כחה הכסיל עשו כי היותם החומר ה' הורה על טוב החומר וכסילותו של עשו נתבלה כי לא מרוע הקרה אחר היות יעקב חכם אלא מרוע בחירתו ולפי שהקרה הוא נתינת החומר והזכר נתן הנורה ע"כ הנולדים ידמו בחמדם אל הנקבות ויותר מהזכרים כי הנולד מהנקבה מעטת החומר בחומר וכחיותו יהיה הנולד קצר ובחוש אב"פ שהוא ארוך ועב וכשהאשה ארוכה ועבה והיה הנולד כמוה ואב"פ שהוא צר ודק וכן הוריו חלל הדול והזכרים עסה דומים לאמותיהם אם פוסיא אם איתן וכששנים הזכר והנקבה שזין יעוד הפועל אל המתפעל והיו הנולדים דומים לשניה' בהפלה אם לבדול אם לקוטן וז"ל זכרה לא ישא את זכרה' שלא יבא מהם תורן כנס לא ישא נכחית שלא יבא מהם אבדעו :

ואחר שהתבאר זה מדרגת ההקפאה השכלי השתדל הפלוסוף לחמת זה מהחוש והביא בזה ג' ראיות הא' כי יש כ"ח זכר ונקבה ולא יולדו עד שיתחברו או הזכר עם שיצו (כ"ל כ"ל) כותן ורע בנקבה וזה מהכ"ח המרשים שהנקבה מכנסת אבר כזכר וכן יש מזה המין שזין חכמים דבר אחר אלא עסה מתרבים זה עם זה וישתמשו שניהם זמן ארוך מבלי שיראה ככהו ויע' זאת היא רחיה שאין מהכרח הסולדה שיתערב ורע הזכר עם חומר הנקבה ע"כ ההתמזגות ושייתוהו משניהם האיברים אלא שהזרע כבעלי הזרע נתן כח העמידה כמו אלו המינים שהנב' מקבלות כח העמידה בהתחברם לזכריהם חכמי שיבא חכם ורע והכ' מה שיראה לכונן העופות שהנקבות שאין להם זכר תלדנה בינים גמורות אלא שאינם ראויים להולדה עד שיהיה עמהם זכר ואפילו בגמורה הבינה בלא זכר והתחבר עמה זכר קודם שתלד אותה תהיה ראויה להולדה לעשות אפרוח וזאת ראיה כי לא התערב ורע הזכר עם חומר הנקבה אלא שנתן לה כח ההולדה ואחר שנתחברו הזכר עם הנקבה ונעשו בינים גמורות אם יתחבר עמה זכר קודם לידה יהיה האפרוח דומה אל הזכר האחרון במראהו והבקיאים בתרנגולים ירעו זה וילדו שהוא כוונת חלל באמרה על גליה שהיה בר מאה עפין וחד נכאפי' שביצלו אותה ק' בוכרין וחד כלבא כלומר שמוז' עם אמו כלליה א' וכלם הועילו בצריה וז"ל גליה הכלב אביו לא שתיה כוונתם שמוז' כלם נתהווה בהתמזגות ויש מפרשים כן באהליבמה בת ענה בת זבעון ששניהם באו על אמה בזה אחר זה ומ"ש אין אשה מתצברת וחזרת ומתעברת אינו סותר זה שאין לו שתי שהיות אלא היתה א' שיעו שניהם בכח הפועל הרומה לשניהם ולזה אחר בהדרג צור ילדך תשי הקב"ה עוסק בצורת הולד לסוף מ' ויש היא הולכת ומקללת עם אחר כך יכול רפוידין של מקום אומר של מי אצור של ראשון או של שני הוא אומר צור ילדך תשי שתתם כחו של יצר ואת הראיה היא העמידה כי שזיר הוא הניתן הסכה הפועלת לזכר והפ' מה שיראה מסוגי הדברים שאחר שתטיל הנקבה הביצים יתשך הזכר להם ויששך בהם ורעו ואשר יביע בו מאיות ורע יתהיה ממנו דג' וזאת ראיה כי הזרע הסכה הפועלת הוא לא הסכה החמיקה ון קרשד חוק זה מהחמר שלא יבטל צד שיתלו בו יצנף מעופי הזכר וכן אולי התאכה וכן הזכיר רז"ל מרכיבים רקלים דמנחי כופרת דכרא לנכותא וזאת ראיה ג"כ שאין זריז כחית להולדה בכמות אלא באיכות והנה הזכר הוא כמו האומן העוסק בתיבה שזינו חלק מהתיבה והמו שהכניר יש לו כלים כן הזרע הוא כליו להולדה וכמו האומן שאין לו רלי ופועל באיברי גופו כן המינים שאין להם זרע והם תולדים בהסתככות והשתפפות זה עם זה כמו שזכרנו וכבר העיר אבוקרט שהוא ראה האשה שאחר זמן מועט שמתעברה דקה ורלבה ופלטת שכתב ורע והפלה כפל כבר נקפה והקיפו קודם זה וזרע כי לא היה כפל חלק מהזרע והן העיר ארסטו שהוא ראה כן ולא כשאר לפלוסוף אלא לרת סבה למה היתה הסכה הפועלת והשתפפלת במחיים מחוברות לא יתפרדו וככ"ח הם זכר ונקבה מתפרדות ואומר כי להיות המינות משונות ויותר שלם המינים השזו בו שתי סבות אלו נפרדות כדי שישתדקו ויתנועע' להתחבר זה עם זה כי השתדקת היא השיבוה למשתדקת הלא תראה שבהשתדקת ושתדקת האדם להיות לו שחוף עם העולם הנכונת ויבאשר היה הכ"ח יותר שלם מהנמה לפי שהוא מתנועע והצמח כח על כן השתדקו בו שהי אלו הסבות נפרדות מדר החשיבות כדי שישתדקו ויתנועע' ולזה היה הזכר נפרד מהנקבה ויתחברו כשתמזגו מדר השתדקת ובעבור היות הפועל מי הזרע מתנועע בין הכ"ח ובין הצמח לא ימצא בו זכר ונקבה כמו הכ"ח ולא ימצא בו פרי כוח הצמח אבל חילוף הלחות הדול בו הנה השלמתו כוונתו בתיבות ראיות שזכר והנקבה הם סבת ההולדה שניהם יחד ושההולדה היא מדר הנקבה ורע הזכר ואין לזרע הנקבה כח ההולדה ושזכר הוא הסכה הפועלת והנקבה היא הסכה החמרית ולא כשאר לכו לבאר אלא תאמרי חלל זכר אולם שמונים לרעיה באלנוס האומר כי בהתמזגות זרע הזכר יצר הזכר הנקבה מתהווה הולד כמו שזכרנו מרענו וגם זכרנו שתורת זה הדעת על כן נבאר כי חלל הם לרעיה הפלוסוף שאין לזרע הזכר כי אם הכח הפועל ומזה שגראה מתאמרם ז"ל חכמים לרעיה באלנוס הוא מ"ש ז"ל חכם מרעיה לובן שמתנו עממות גרים ונפרמים ומזו שבר"ג לובן העינים אמו מורעת אדם שמתנו צור וזכר ושזיר ושחור שבעין וזו מאמרם ז"ל הנותנים איברים מיוחדים לזרע הזכר ואיברים מיוחדים לזרע הנקבה ומ"ו שיהיה רעיהם כרעיה באלנוס שהרי בתחלת ההויה אין לו עצמות ולא צמורים והרי הם נתנו סומן למי שנולד קודם זמנו אם לא נבמדו צמרכו שהוא כפל והיבן אלו רואים כפל שהיה בו לובן הזרע שמתנו עצמות ונפרמים אבל כוונתם לומר כי האיברים הלכנים יבאר עליהם הכח הפועל שיש בזה זרע ושאר האיברים וכבר עליהם חומר הנקבה כמו שהאפרוח דומה לתרנגול האחרון שהתחבר עם הנקבה אב"פ שלא תתערב בה מרועו חמה הכח בלבד כן קנת האיברים קבלו זה המראה מהכח שיש בזה זרע יותר משאר האיברים וכא' ז"ל בכ"ר הכבוה זה יש בו פועל של לובן ויש בו שס"ה גוונים כמין א' עולה בחימו כלומר שאינם נעשים הויה א' ואלו הקב"ה צד את העובר באשה כלה עומדים לובן הוא זרע הזכר כי הוא הפועל ולא נתנו סבת התחלפות עירוב שני המינים וכא' בתלמוד בא וראה שלא כמדה הכ"ח מדרת כ"ו אדם מוחן ורעיהם בצריה כא' עולה בחימו כלומר שאינם נעשים הויה א' ואלו הקב"ה צד את העובר באשה כלה עומדים למין א' כלומר המינים מתחלפים כטבע זרע הזכר והם הנקבה נעשית הויה א' הרי שפירשו רעתם שאין חילוף החמרים נתון חילוף כלל באיברים שהכל הויה א' ולא כשאר אלא שס"ה הוא חומר והא' הוא פועל כמו שבא עליו המופת עוד אחרו זכעו נתון שמינים לתוך יורה כלה עילוייה לנכע א' ואלו הקב"ה צד את העובר באשה וכל א' זא' עולה למימו וזה פלא אחר שהכבד כשמערב שמינים כלם נעזים זכעו א' ואין כל מין מהשמינים עושה זכעו נפרד וזה חומר א' ונעשה זכעוים שמינים ואלו היה סבת השמינו סבת החמרים לא היה זה פלא כחק החל' ויותר נפלא הוא פועל הזכעו שמתמזגים הרבה נפרדים נעשים א' מחומר הפועל

מגן אבות ה'ג

ההיות שכל מהנפרדים עושה פועל כפרד אבל חפני שדעתם כי החומר הוא א' וכביעו משונים הפך המצב עושה המינים משונים כבש א' ע"כ הוכיחו זה הפלואות הטבע וע"כ הכיאו פסוק אורך על כי נוראות נפלאותי נפלאים מעשיך בפני יודעת מאד כל נפשי יודעת שהם נפלאי מאד ואמרו דעה"ה כשהיה חסד כל בחכמת הט' בבריא' האדם כי מתחלה הוא נבשה כפניו הרחם דרך עשיו וע"כ אחר אין צור כלהינו אין ציור כלהינו שהוא צד צורה בתוך צורה והוא אשר עושותי בסתר ואח"כ מתק' אש וזהו חוקמתי בתחתיו ארץ וכבר ספרו חז"ל היאך הוא תחלת ההיות וז' תחלת בריותו כרישון כלומר כמין ממנו חבב שתרגום סלעם רשונא שהוא כמין שפופרת חלולה וזהו בקרא שפיר מרוקם ושתי עיניו כשתי טיפים של זכוב ומרוקמים זה מזה ושתי חוסמיו כשני טיפים של זכוב ומקורבים זה לזה ועניו תתוח כחוש השערה ובנייתו כעדשה פי' תוקם הזכרות ואם היתה נקבה נרונה כשעורה לארכה וחתוך ימים ורגלים אין לו ושתי ירכותיו כשתי חוטים של זאורים של שתי כלומר שהם דקים וטיבורו פתוח ועניו תתוח סתום ואוכל ממה שאמו אוכלת ושתי ממה שאמו שותה ואינו מוציא רעי שמא ירדו את אמו וכיון שיצא נפתח סתום וכסתם הפתוח שלמלא כן אינו יכול לחיות אפילו טעם א' וכל זה שאמרו אחת הוא. עוד אמרו כי הוא כמעני. אמו מקופל ומונה כפנים שתי ידיו על שתי צדעיו שתי אצבעיו על שתי רכובותיו ושתי עקביו על שתי ענבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו עוד אמרו כי ע"כ נאמר בקבלה הלא כחלב תתיכני וכבבינה תקפייאני וזהו בתחלת ההיות שהוא חומר נוזל ביתך ואח"כ כקפא בבבינה וע"כ אחר עושותי בסתר רוקמתי בתחתיו ארץ ואמר בקבלה אחר זה עוד וכשר תלבישני ובעצמות ובידים תסוככני כי ע"כ היא ההיות תחלה נבשה העור ואח"כ מתמלא בשר ואח"כ מתקשים העצמות להיות יסוד אל האיברים הראשיים אשר הוא ראש לכלם עכ"ל הם ז' כי האדם נוצר מטיבורו תחלה רכוס הלב שהוא האמצעי והוא' מראשו נברא תחלה רצח לדמותו אל הצמח ואח"כ מתקשרי' הצמח' בבידים וע"כ רוח גלמי ראו עיניך שהוא או כבולם בלא צורה ועל ספרך כלם יבתיכו אליו האיברים כלם שמתהיים זה אח"כ עוד ואח"כ בשר' כעצמות ואח"כ עיניך המתוככים על הלב וז' ימים יוצרו ולא א' בהם כלומר כפת היצירה לא היה א' בהם ולא נכלם חמך א' הם כמו שהתחילו ואמר לא ככחד עצמי חמך ואח"כ שהקריאה הוא ולא א' בהם וכזוהו הוא מתפרש כמו הסתוב בארץ וכן פי' הרמב"ם ז"ל וכן כי עתה שיתם לא שהוא כתוב בארץ תרגמו העצמות ע"ד הסתוב ארום כרין הויתון כלל הויתון ופירשו החופרים כלם ע"כ הסתוב בארץ ואם קרוי בוא'ו ואח"כ בנותן לו הא' בהם חיינו וז' חיים וחסד עשית עמדי חיים הם שכתב החיובי וחסד שאר הכחות בכח הן והמרגיש וכן האיברים הכמנאים באדם שאינם חמד ההכרח אלל חמד החשיבות כמו הכינים וכן החושים הסבולים ודומיהם אשר אמר הפלוסוף עליהם שאינם חמד ההכרח אלל חמד החשיבות ואח"כ כותב בו הכפס המשכלת שכבאר עניינה וסודה ויסודה אח' כע"ה וז' ופקודתך שמה רוחי הוא הנשמה הפקודה באדם לשתור החיות הזה שאינם אלל פקדון עד אשר תשוב אל האלהים אשר נתנה וז' רז ע"ה עובד כשהוא כמעני חמדו כר' לזון על ראשו וזופה בו מסוף העולם ועד סופו שאלמר כהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חמך כי הנשמה העליונה בה משיב האדם סודות העולם ומסופו ועד סופו ונתנה באדם בתחלת החיים כי בה נבמרה הויתו ושאר הכחות הם ההיולי אליה וז' הכ' בנותן בו רוח וכשמה וקלסתר פנים וראיות העין ושמיעת האוזן ודבור שפתים והלך רגלים ודעה ובינה והשכל הרוח הוא הרוח החיובי והנשמה כה השכל קלסתר פנים וחסד הפנים שאין כזורתו כשאר הכ' ראות העין ושמיעת האוזן חוש הראות וחוש השמע ודבור שפתים הוא כנבר חוש הטעם ויותר נכבד ממנו כדבר הלשון והלך רגלים כה התנועה והחוש ודעה השבת המושכלת הראשונות ובינה השבת המושכלת השניות להכין דבר חמך דבר והשכל השבת העניינים האלהים הנודעים לאדם חכמה הנכואה ובכללם התורה האלהית ומצותיה וזה תקנו בתפלה ומכחו מתוך דעה ובינה והשכל כראש הברכות של אלהת הצרכים כי זאת היא החינה הטובה שחנן האלים למין האינשי וכפרט ישראל כוחלי התורה ולא נו' בזה חוש הרוח והוא בכלל הנשמה כי נשמת רוח חיים היא בארץ ושם הוא חוש הרוח וכא' ז' כל הנשמה תהלל יה הללויה אי זהו דבר שאינו נכנס לגוף והנשמה נבנית ממנו זהו הרוח ודע"ה מורה לג' ית' על בריאתו זאת ואמר אורך על כי נוראות נפלאותי ועם היות חשיב הרבה כזה היה מדבר בראות וחולשה בהשגה זו להשיב חכמת האל באדם בשלמות עכ"ל ולי מה יקרו רעיק אל כלומר מחשבותיך ונפלאותיך בבריאתי מלשון' בנת לרעי מרחוק הם יקרים וכבדים על מה עצמו ראשיהם כלומר ראשי האיברים הם עצומים ונדולים כ"ש שפרטים שתחת הראשים שאין להם מספר כי כשהוא מחשב בהם כשינותו כל הילולה באמצע עיניו הוא מאיר הבקר ואין די בלינה להשלים עיניו בהם וז' אספרם מחול ירבון הקיצותי ועודי עמך וכא' במקום אחר דבות עשית אתם ה' אלהי בנפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידים ואזכרה עצמו מספר והנה הרבישו ז' כחילוף שפול בזה הסדר בין ספר איוב ויחוקאל כי באיוב הקדים העור ואח"כ הכשר ואח"כ העצמות ואח"כ הנידים וכחוקאל כתוב וזקרבנה העצמות עצם אל עצמו ואח"כ והנה עליהם נידים ואח"כ וכשר עלה ואח"כ ויקדם עליהם עוד ומלנו חשל בזה למי שהוא לכוט והפשיט בדניו שהבדד התחתון הוא הוא לוכט תחלה והאמת הוא בדבריהם כי בתחלת החיים היותו דק נברא תחלה ואח"כ העב' אבל בת"ה שפירו החלקים צרים לרבה העצמות המפורדים ואח"כ לקדם בבידים ולתת עליהם בשר ולקרום עליהם עוד ואינו אומר בת"ה עוד וכשר תלבישני הוא כנבר' הלב שהוא המתהווה תחלה והוא הוא איוב שהיה מדבר על עצמו כי זה כל האדם והשאר אינם אלא לשמירתו והוא לשמירת הרוח החיובי ומתקן שלו והרוח החיובי הוא האדם ועוד נשלים הדבור באיכות זאת שהי' ע"ה המחך בשניכר כרוח החיובי כע"ה ואמר שהשלמתו דרכנו אלל בדברי קדושה נצרך לזה מה שראוי בזה המקום מרעת קרמונו :

בענין

הנדות והויכות והלודים בטומאתם וטהרתם וכבר דברנו מהקרי והויכה כמה שהוא מסכים לעיון השכלי והנה הנדות אע"פ שהוא טבעי בנשי' למיעו' תנועתם ולמיצוט חומם כי בסבת זה הוא מתאסף כגוף ליחות צריכות לנקות אותו אבל מ"ח בעת וסתה ראוי להרחק ממנה כי יש בו ארסיות וכא' כי כשתסכל במראה בתחלת ראיתך יראו בה טיפי דם כמו שכתוב בה' טיפה ויקוצה ואמרו כי האשם בסתעברה כנדותה יהיה הולך מצדדי כפי יום השמים שהיא מתעברת בו בעשריות מהשני' לנולד ארסיות א' בעשר שנים ראשונים אם יום שני כעשר שנים שניים וכן ער' ע' שנה לשבעת הימים והאידיהו רז' בלמדנו וראיתו לא' מרופאי ישמעאל בספ' הרפואות וסכת זה לפי שהוא מותר מוון בלתי מבוטל רוחה אותו הטבע להיותו בלתי ראוי להזנה והרי הוא כמו סלימות הרעות שהוא צריך להדיק אתם ברפואה הקבוצ' ואע"פ שהוא חומר החיים כמו שהזכרנו שהוא קודם שהביע בו עפוש שתהא צריכה להדיק אותו וכו' שזהו מחלוקת חכמי ישראל שא' אומר אין אשה מתעברת אלל סמוך לוסתה כל' שיש שם חומר מוכן אלל שלא הביע ומנו להדיקו כי עדיין הוא בארוב אל השכב וא' אומר סמוך לטבילתה לארצה זה הסכם שתתעבר' סמוך לוסתה להיותו קרוב להדיקו חפני עפוש ונתן ומן שצדק סמוך לטבילתה כי אע"פ שהוא רחוק הרבה ממנו וסתה ועדין אין שם חומר מוכן כל כך רוב תשוקתה לתשמיש בעת עלותה

פלותה מטבילתה שנתרחקה מבעלה כל ימיו וטמאתה אותה תשוקה היא מעוררת החומר הכחות להולדה להתקבץ בהם וזה ענין כפלא במחלוקתם ז"ל היות וזה טעם חכמי ישראל ז"ל להרחיק התורה הנדרס מבעלה כדי שזה חכמה על בעלה כל טעם כשע' ראשונה וישע' לזה כי כת שבע נקבעה סמוך לטבילתה ולפי שם הכרות אינו לא חוקר המזון האחרון שהוא הרס ע"כ אין באשה טמאה אלא מראה אורם וז"ל ר' ימינו רמים מממאים באשה לפי שהארום הוא תמונע בין הלכך והשאו' ששם שתי קבוצות המראים כלם שנים מהאמצעיים נמיסם אל הקצה האחרון הוא הלכך עם מעט חלוק בפחות ויתר ושיש' כונו' אל הקצה האחרון הוא השחרות עם העט חלוק ב"כ בפחות ויתר אבל הלכך אינו מטמא כלל כי בידוע הוא שהלככה היא למה לא הניעה לכלל כישול ולא הית' דם ולא תהי' מהלככ' היות ולא תתעב' שיגיע ממח' הרוק כזמן הוס' אבל השאו' הוא טמא וכתנו טעם כזה הני' שחור ארום הוא אלא שלקה ויה' המאת' הוא לר' חכמה שאתרו עליו שהיה בקי ברפואות וכן הוא באמת שאין הניחה השחרה אלא עכירות הדם וכיון שהיה דם מתחלתו והגיע בו לקות ראוי הוא בטומאה אחר הלכות ויתר תלפני הלכות ואם כהיותו דם ארום נוסח' כ"ס אחר שלקה ונעשה שחור ומהו השורש ויאלו לרז"ל הרבה דינים בענין המרפית מלכד שרשים אחרים לא השיגם בליכום בהכמתו כמו שספר בעל ספר הכוור כרוך שפחד בהם וכבר כריסה נאמר חזק הירוק אם הוא טמא או שחור וכו' כפל מחלוקת בין חכמי ישראל עקביא בן מהללאל מטמא וחכמי' מטהרים וכ"ל סיבת מחלוקתם שזוה' בענין היות הליחות כי חשבו חכמים שדין הירוק כדן הלכך כי כמו שהלככה לא הניעה לכלל כישול ולא היתה דם העולם כן היא הירוקה כי העולם לא היתה דם וזה לרקיקותה שאם השחרה היתה דם אפשר שתתעבה ותחזור שחרה ולזה מותנין דם הקרבנות למחרם כדי שלא יתעבה ולא יוכל להוות תמנו אבל אין תתקדק הארומה אחר היותה דם עבה וזהו אמת ועקביא' החולק עליהם אחר שאין להביא ראיה מהעובד והדקות כי הוא מקרה אל החום והיובש ע"כ דם כשהוא מוליג כחום הוא מתובש ומקדקק ונעשה שחור ע"כ כמו שהשחור ארום היה אלא שלקה כן הארומה שהיתה דם ונהפכה לירוקה ואין זה אמת כי לא ישתנה הדם מטבעו אלא חפזי לקות הנדרס לו עובד ועכירות והנה הארומה הם שני מינים ארומה טבעית וארומה בלתי טבעית והטבעית היא ירוקה כזכר והבלתי טבעית היא כחמתי שהניעה בו הפרשה עד שהכפפה לירוקה לרוב היובש והרפואים אומרים כי זאת היא מתיחה ושתי המראות אלו הם שוות כחום וטעמה ומתחלפות כפחות ויתר ע"כ שניהם שהורות כי העולם לא היו דם וא"ל מחלוקתם של חכמים אלו והוא כפלא מאד לרקיקון בעניינים הטבעיים והיה ותן טומאת הגרה טבעית ימים כי כן טבע האולם גבולם טבעי' א' ואם הוסיפה יום א' או כ' ימים הדבר מסופק אם הוא הרקס טבעית כן' ימים הראשונים אלא שהיא שגגת הטבע כזה היותם ובמ"ל ז"ל דמי' ית ימי איתוסו בה או חולי היא הרקס בלתי טבעית ע"כ תשחור יום א' אחר יום או ב' ימים ואם לא ראתה בו היא שחרה וכו' היום או כ' ימים היא וכה קטנה ואם ראתה ב' ימים רגופים כוראין אין זה הרקס טבעית וחולי הוא זה ע"כ הוא צריכה גבול אחר של טבעיה ימים בהפסק טהרה כי בגבול זה אם לא ראתה כבר כתפרשה מחוליה וזו קרויה וכה גדולה כמו הוב שהיא הרקס בלתי טבעית כמו שזכרנו והוא הלכה להטעה חסתי כי אחר ז' ימי' בדרות ה'י"ג ז' יום שאם תראה בה ב' ימים רגופים ריבה כדן וכה ואע"פ שלא היו אחר ז' ימים הטבעיים סמוכים להם וזה ענין כפלא כי ז' יום הוא גבול מחוליה וכל שלא עבר זה הגבול אחר טבעיה ימים הטבעיים עדיין לא נתכבד בקיומה החמות הרע המליאה ושיהיה זה נקמן טבעי וכשעברו ז' יום נתכבד הרקס והיה ליתח נדתה ואם תראה יש לו דין דם כזה ולא דין דם ויכה כרוך הני' אשר בלה סודו לעברו חכמי ישראל והאשה בעת הריונה איכה רואה דם כי המתור הוא הוא משתמש כמזון טעמו רואה היא מפני חול' א' הצובר כי הצובר הוא כאל' מאיכריה וכמו שכתבו ז"ל עובר רך אמו ויש להם דין באשה עובדה שמתה ופרכם הצובר ואח"כ מת שאינו יוראה להחיל לאחיה מן האב משום ראיון מיית כרישא ואתו פרכום אינו אלא כונכ הלשאה שהיא מתרכסת וזה נמשך לטעמה שאינו אלא א' מאיכריה והרובים אשה שנתחייבה מיתה היא וצוברת והת' גלתה זה שלא חיובה תזון אלא כבניפת הילדים ואזר אף הויאל ראשו הוא כילוד ואין דוחין נפש מפני נפש להרוב אותה להולדת אמו ואם היא חקשה לילד וזה הצינן פויש בו שאינו אלא כשתתה מחולי כי בלא ספ' יגיע שחולש' אל העובר וימות קודם שתמות הוא אבל כשהמה שנאספה ונמתו לצובר חדש' או ישיג' לו שלא למות תחלה ויבקע הצובר רחמה וינח חי וזהו כן פקוצה הנו' להם ואלו הם סודות מסודות הטבעי נכלו להם בחכמתם ולפי שהעובר כיוון המרה בעורו כרסם איכה רואה בעורה מעוברת ע"כ בלו לנו חז"ל שאין האשה קובצת ועת כזמן הריונה כי אינו לא מקרה בזמן ההוא לא ענין קבוע וכשהיא יולדת היא מניקה דם טבעי כטבע הנרות ע"כ יש לה בתחלת לידתה דין נדתה כאחרות ית' כימי נדת רותה תטמא והכדילה התורה כזה בין זמן לזמן כי בתחלת לידתה הוא מקור משת כטבע דם הנדות ואחר זמן אינו אלא תמנית הדם כי לחולשתה מפני צער לידה לא יכלה להקיות הכל וכשזר תמנית קרובים למימיו כמו שכתבתי שהחיות יוצא בקילותו עיקר הדם שהנפש יוצאה בו ואח"ך יוצא דם התמנית שאינו מטבצ' הדם השיקרי כבר הזכירנו ב"כ זה חז"ל כן הולדת לרוב חולשתה איכה מתקפה אחר הלידה מכל הדם בגבול הירודי ונאזרו תמניות אינם מטבצ' הדם הראשון כהרסיותו ע"כ הכדילה תורה כטומאתו שהראשון היא טמאה לבעלה כנדה וכשניאם טבלה שהראשון היא טמאה למקרה ולקראים חפזי תום' קדוש' וטהורה לבעלה ובמ"ל ז"ל בעלת חולי היא וזה נקרא דם טהור וזה ההכרל בין זמן לזמן ואולם ההכרל בין זכר לנקבה כי ירודי הוא שחור חם והנקבה קרה וירודי היא שגבול החוליים החמים הוא יותר קצר מחוליים הקרים ולזה חלוי הארומה יגבלו יותר מהרה מחוליי' הלבנה והשחרה ע"כ היתה טומאת לידה כזכר גבול קרוב הטהור כנדה וזהו ז' ימים ובנקבה כפלוים והוא טבעיים וכדמי טהור היו לזכר מ' יום מעט הלידה ששם ל"ג יום כי יום מ' ב"כ הוא גבול מחוליים הטבאים כמו חולי הקרחת הרביעית ובנקבה הוא כפלוים עד פ' יום ששם ס' ימים אחר הפסק נדתה וז"ל שמכך לום שהזכר נמרת נורתו כמ' יום והנקבה כע' יום לפי דעת חז"ל אבל יש אומרים שאין זכר בין נקבה כמ' יום א"כ תום' הנקבה על הזכר כדמי טהור הוא לקרירות הליחה כטבע החוליים הקרים שגבולם ארוך וכן האשה כימי הנקבה איכה רואה דם כי שמתה שהיה כיוון בו העובר כזמן הסריגן הולך אל הדמים לזמן בו הולך שיהיה מונו דומה למה שאים כיוון ממנו כזמן הסריגן שלא הוסי כעתק אל הפסק ע"כ אם רואה דם בזמן הזה הוא ג"כ חפזי חולשת הולד היותו ע"כ איכה קובצת וסת ביונה וספ' מת הולד או גמלתו אמו איכה קובצת וסת כל כד' חרשים וכתנו טעם כזה לפי שהא' בעת לידת' איכרי מתפרקי' ואיכה חונדת לאיתנה עד כד' חרשים וזה חופלג כדעתם שלרוב חולשת צער הלידה אינו מתקבץ חותר כי היא צריכה אל המתור שהוא להחליף כן תמור' מה שישתק תמנה בעת הלידה וזהו כוננת תורתו הקרובה כדברים אלו לקראם כמתותים ולהחיותו מרכיבים המזיקים וחכמי ישראל ז"ל הוסיפו קדושה על קדושה כי כונת ישראל הצנועות הוסיפו טהרה על טהרה שאפי' רואות ששפת דם כחולל' יושבות עליהם טבעה נקיים ברוך שכתב בישראל מכל האומות ולפי שסתרנו דעת גבוליים וז' סיכא הסתך אחריו האומר כי יש לנקבה

מגן אבות ה"ג

כה בהולדה והבוא ראיה מההדמות שהנולד דומה אל הוהר או אל הנקבה א"כ ראוי לנו לחקור מה הוא סבת ההדמות לפי דעת ר"ל האומרים שאין לזרע הנקבה כח בהולדה והסכים הפלוסופ' עמיהם ונס' כן רשד' כן הוא דעתו ונקדים לזה סבת ההתחלפות בנולדים מהזכרים אל הנקבות הנה יש מהראשונים שהיה או' סבת ההתחלפות הזכרים והנקבות הוא הרחם כי אם הרחם הוא קר וילד נקבה ואם הוא חם וילד זכר וזה הדעת בטל מראיות ג' הא' שאם לא היה ההתחלפות טבע הורע המתהווה ממנו הנולד לא טבע הרחם א"כ לא היה התחלפות בין הנולדים אלא בחום ונקור כי הרחם החם וילד חם והקר וילד זכר קר לא התחלפות השינוי האיברים בזכרות ונקבות כי אם ציורו כ' ילדים כשנלמדי בכרייתם לא' מהם איברי הזכר ולא' מהם איברי הנקבה וציורו שגפלו בכ' רחמים הא' חם והכ' קר והיה אותו שיט באיברי הזכר כרחם הקר ואלו שהיה בו איברי הנקבה כרחם החם לא וילדו לזכר איברי הנקבה אפי' היה בתכלית הקור ולא לנקבה איברי הזכר אפי' היה בתכלית החום וכמו שהכבטן הקר או החם לא ישנה צורת כלו המרם ותכניתם כן הרחם לא ישנה צורת הנולד בזכרות ונקבות מעמי חום וקור והכ' שאם היה סבת התחלפות בהם הרחם וקיריותו א"כ היה כרחם כח מציור ואם יש לו כח מציור לאבד א' יש לו כח מציור לשאר איברים ואם יש לרחם כח מציור יהיה א' מב' דברים אם שתיהם הנקבה וילדת מעצמה בלי התחברות זכר או שיהיה זרע הזכר חומר לזכר וכז' התבאר שקריותו יש מהראשונים שהיה או' כי סבת ההתחלפות הוא צדדי הרחם שאם כפל הורע בצד ימין יהיה זכר ואם בשמאל יהיה נקבה וזה דעת החכם כי בחוש נתבאר להם כי כשיקטרו או יתקכו הביצה השמאלית מהזכר יהיה הנולד זכר ואם הימנית יהיה נקבה וארסטו יאמר שמה שהעירו תוה הוא סקר ואימת שקריות זה כי תרכס מהכ"ח המולידו' וכך ונקבה אין להם ביצים עוד יש להטיל דעת זה שאם היה סבת ההתחלפות אינו בורע ומטבעו לא בצדדי הרחם והיה סבת שאר האיברים שנמצאים לזכר ולנקבה כמצאם בורע א"כ יתחייב שיהיה בצד שמלי המרחם זכר נולד בלי זכרות וכצד הימני נקבה בלא רחם ויש מהראשונים שהיה או' כי סבת ההתחלפות הוא יציאת הורע מכל האיברי' מהזכר ומהנקבה ואם המזכר הוא זרע הזכר יהיה זכר ואם המזכר הוא זרע הנקבה יהיה נקבה ואלת' הדעת אע"פ שהיא יותר משוכח' מאשר הדעות לפי שנותנת סבת ההתחלפות בטבע הורע בעצמי לא בסבת מקומות הרחם וחמו וקיריותו אבל לפי שהוא בנוי על הקרמה בטלה שהורע יוצא מכל האיברים כמו שהתבאר ביטולס' ע"כ בטלה זה ג' וכשאר לנו לתת טבה לזה כפי דעת האמת ומה היא הסכמת חז"ל בזה וכאמר כי סבת ההתחלפות הוא בנוי על ג' שרשים הא' כי זרע הזכר הוא הסבה הפועלת וחומר הנקבה היא הסבה המתפעלת כי זרע הזכר הוא חם ובסבת החום הוא גובר על חומר זרע הנקבה שהוא קר כמו שהקדמנו ומעצמו ותקפיו זה כי להיות שני החמרים נולד מהם א' במין א"כ אין ההתחלפות בין שני החמרים אלא בחוון וחולש א' זרע הזכר חוץ פועל וחומר הנקבה חוץ מתפעל וזה שרש א' נתבאר במה שקדם והכ' כי התחלפות תמונת האיברים הוא כדי שיהיו יצאותם לפעולתם כי תמונת העין היא כדי שתהא כאלוה' לחוש הראות וכן תמונת האוזן היא כדי שתהא כאלוה' לשמוע וכן הזכרות תמונתו כדי שיהיה כאלוה' לזרוע והרחם הוא כדי שיהיה כאלוה' לקבל ושרש א"כ סבת התחלפות האיברים הוא התחלפות בכחות לא שיהיה התחלפות האיברים סבה להתחלפות הכחות והג' שכל היה יתהוה והמתפעל על הפועל ואלו תהיה על הפועל כח הפועל יגבר עליו כח המתפעל שאע"פ שהפועל והמתפעל הם הפכים ממין א' הם נכחיבד המתפעל חלש כח הפועל ואלו תהיה הויה בצורת המתפעל ואחר שהכחו שרשים אלו מהם יתבאר סבת הויה הזכרים והנקבות כי הסבה בזה הוא החוון והחולש בורע הזכר כי כשהוא בחוון חומו יקנה לחומר הנקבה חום שיהיה לחום לכות הזכרים וכשהוא בחוון זרע הזכרים הוא חלוש ודומה לחום לכות הנקבות כי אין בין הזכר והנקבה אמתני או יתהוו לחומר שהוא איברי הנקבות דומה לרחם הנקבה ודומה לחום לכות הנקבות ואפי' שהשרשו' הלאה הם אבתיים נא' בני כחמיו יש' אל דקדקו יותר בסבת ההתחלפות הנה כי הם אחרו אשה מורעת תחלה וילדת זכר איש הוריע תחלה וילד נקבה והסכ' בזה כי חומר הנקב' וזכו כשיתקב' הדם כפי הרחם ואלת' היא הורעת הנקב' או יבא עליו הורעת הזכר בתכלית חומו ויקנה לחומר הנקבה חום דומה לחום לכות הזכרים ויהיה הנולד זכר וכשהוא מוריע תחלה ולא ימצא החומר מוכן יחלש חומו וכשיבא עליו חומר הנקבה ימצא חומו חלוש כחום לכות הנקבות' ואז יהיה הנולד נקבה כי טבע הזכר הוא מתפעל מחום חוץ לחום חלוש כמעט ומן כמו שהתבאר מהאנשים ארוכי האבר שאינם מולידים הראש כאלוה' שהאבר שלהם הוא ממוצע וזה מפני חולשת החום באורך השביל וכן הדין כשהייתו כרחם עד בא אליו חומר הנקבה ולא' שרשה שתלד אשתו זכרים ויבעול ויטבע או יטבע עצמו על הכטן והטעם כדי שכל זרע הזכר ימצא החומר מוכן ולא יחלש עד בואו וכשהי' מוריעים שניהם כא' שא"ל בכרכו' בפ' היראה שאופשד' שיהיה זכר או נקבה על תפלה וזהו ענין תורני או יהיה א' מב' דברים אם שיהיה הנולד ממוצע בין זכר ונקבה כמו שנמצא זכר נקביו או נקבה זכריותו וזהו ענין תורני או יהיה א' מב' דברים מהם על האחר סבות ממוצע כמו שזכר הפלוסופ' בסבת הזכרים והנקבות והם ה' הפונים א' מהם חומו והכ' המונ' והג' נשיבת הרוחות והד' טבע התקום והה' המים והאוויר אולם חומו כי שבחורים הם מולידים הזכרים והנערים והנקבים נקבות כי הנערים לא נתחוק חומו מפני הלאות המזכר מהם והנקבים נחלש חומם אולם חומו כי בעלי החיים הלחים רובם יולידו נקבות כי לתבבורת לחותם בזכר הקור עליהם והיכשו' מולידים זכרים לתבבור' החום אולם נשיבת הרוחות כי כשנשיבת הרוחות הלחים בעת המסבל יולידו נקבות וכשנשיבת הרוחות היכשים יולידו זכרים וכן העיד ארסטו שהרוע' מסתכלים בעת שחורים וכשהם מסתכלים בדרום יולידו נקבות וכשהם מסתכלים בצפון יולידו זכרים בארצו' שהרדמוני לח והספניני יבש ואלו המקום והחמו' יראה בהם רושם בזה בסבת הקור והחום ולפי סבת התחלפות הזכרים והנקבות הוא חוון חום זרע הזכרים וחולשתו וצריך שיהיה ראותות בין זרע הזכר לזרע הנקבה ויהי' מובל ביניהם כי הם א' במין ואע"פ שהם מתחלפים בפחות יותר ע"כ כשהחום בזכרים הוא יותר מהראוי לחומר הנקב' הוא שורף ולא תהי' תמונה הורה כלל וכן אם הוא קר הרב' ע"כ ימצאו בני אדם יבעלו אש או יולדו ויבעלו אחרת וילדו ויש' אל שאלא זכה ליכנות מסכה וכן תבעל אשה מא' ולא תלד ותבעל תאחר ותלד וכאלו על זה בעיני חוטרת ליראי ומרא לקבורה וכן ראוי אשה נאטת לב' ולא ילדה והם יולדו מכשו' אחרות ואחר ילדה מומות וכן יקרה מי שילד בטהר א' זכר ובטהר אחרת נקבה וכן יבעל שתי נשים מהא' יולד זכר מהאחרת נקבה וכן יקרה לנשים מבעל א' יהיה להם זכר ומבעל א' נקבות וכז' מפני החום המובל בין זרע הזכר לחומר הנקבה לסבות שזכרנו בסבת חוון חום הזכר וחולשתו ולפי זה היו משתדלים האבות להודווע עם בני המשפחה להשאת המומים והיו מתרחקים מהמשפחו' המגומות כי חומר הנקבה לפי המים הוא מתבדר על הפועל וכן הוכיחו תולדות אברהם אבינו ואמת' הוא המשל זרוע חוטרת לאוירא אבקרא קאז וזהו כשכב רחם על חום הטיל כה וזהמא יש' שצמרו על הר סיני פסקה והמתן ומשל הוהמא תבבורת התאיה ופיסקנה הטרבל בתורה וזהו א' פנצ

פגע כך ממונל וזו משכחו לז"ה ודי שארם היא ומשפחה א' לפי קשה למצוא משפחה אחרת ביוצא בה אלא בסיוע אלהי וז"ל
 כת פ' ל' מן השבטים וזכר והו' קשה לזכר בקריעת יר סוף בוונן שני ע"כ הטוב לו שיבחר ממשפחתו וכ"ט כת אחרתו כי הכן
 דומה לאל והיה דומה לאלהים והיו רוב הכנים דומים לאחי האם והראוי כפי הארץ דומים למשכן ובני עשו דומים לכניות ואם
 א"ל לו בכת אחרתו ויש מקורבותיו וכחשן אחרתו הטין דארעך וזוין מנהגן ורע כי הדומה בדומה כי יהיה אחרת קל לסתפצל
 מהם ועל אחר היותו וזמניו ואלו היה שני תחומים התחלפים התכונות ואם היתה היותם כא' אחד הפרט שנתנו לנו חז"ל שאין
 אשה מתעברת ויחורה ומה עבר' הוא כי החומר משהו ממנו הא' קנה מורע הזכר חווק חום או חולבא טאם הוא התחלפות בין
 שני הכחות בהתחלפות חום הזכר החום הנקבה יהיה הא' זכר והא' נקבה ואם הם המין א' מתחלפים בפחות ויתר יהיה האחד
 חווק החום והאחר חום החום בהתחלפות עשו ויעקב וכן המדות ההיות לא' מהאחר כשהיה וחזקיהו כני ר' חייא טאה' נבמר
 לו' חדשים והא' נולד לט' חדשים ועוד נדבר בסבת החלומים בע"ה וזוהי השלמנו פונתנו בסבת החלופות הזכרים והנקבות
 על דעה חז"ל בהסכמת המקור העיוני כי לא יפול מכל דכריהם ארצה אבל עדין נשאר לתת טעם למ"ש חז"ל במין א' שיהיה
 זכר ואח"כ יתהקף להיות נקבה כמו שהזכירו שהזכור הוא בדרלים ונקרא ג"כ בן אבא כלומר אפעה שהזכר לאחר שבע שנים
 חוזר נקבה בא' מקמא ואלו כי כיון שנהקר שבעו בסבת הזקנה נהפכו האיברים מוכרי' לנקבות אבל עדין יש לתת טעם למה
 ששעתי בארץ ארום כי האונות או השפן אינו זכר אס א' מהם אס שניהם ויש או' הארבעת לברה שנה א' הוא זכר ושנה א' הוא
 נקבה הפליאות הטבע שתבח הונד :

ועתה

נדבר בסבת ההדמות אשר לנולדים אל האבות ואל האמהות ואל וולתם ונאמר כי הראשונים יש מהם מי שהיה נותן
 סבת זה וניחא מורע מל האיברים ולזה ידמו הנולדים ל' המולדים כי אשר יתן ורע יותר ויטו לו שדמיון ואתו אחר
 שיוצא יותר ויהיה הדמיון יותר וכבר בטלנו דעת זאת ועוד כי לפי דעתם היה ראוי שתדמה הנקבה אל האם והזכר אל האב וכבר
 נמנה הנקבה דומה לאב וזכר אל האם ודעת סבית יש כזה לראשונים כי שני סורעים הם מתחמדים ולא ידמה הנולד לשניהם
 ואע"פ סוה הדעת הוא יותר קרוב לפי סמיתיו סבת הדמיון אל כה מורע אבל כבר נתבאר כיטולו שאין ורע הזכר חומר לנולד
 לא פועל לבד ועוד כי אלו דואים הרבה מהנולדים לא ידמו לאב ולא לאם אלא לזולתם ועוד אם היה סבת שדמיון שתעברות
 והתחמדות הורעים היה ראוי שיהיה משותף הדמות בין האב והאם ועוד למה תדמה הנקבה לאב והזכר לאם וידמה סוה היה
 דעת חז"ל שאמרנו לבן לא ישיא לבנה שלא ישיא חרם כהן שחור לא ישיא שחורם שלא ישיא חסם טפיט פל' כלו בתכלית השחרות אבל
 כבר חייבנו לתאמרוהם הדומים לזה בענין לזכר שאינו יודיע וזוהי מורעת אדם שאין בן דעתם וגם לפי פשט המאמר אינו נראה
 בן דעתם טאם לזכר ושארות הוא גורם לזה יותר היה ראוי ליחס זה אל הסבה היותר קרובה אל הסוה שהם מורע והרם וסוה ראוי
 שידמה הנולד לזכר כורע או ארוי ררה הכדור ואפילו היה האב כושי או האשה כושת כיון שדקה ארום והיה ראוי שיהיה הנולד
 לעולם ממוצע בין לזכר ואדם ע"י או ליחס למה זה הדעת כלל ונראה כי סבת ההדמות היא א' כסוד עם סבת התחלפות הזכרים
 והנקבות ויתחלפי בהדרגה וזה שכבר נבחרה פי דמי דורר הוא הפועל והמעצם לזייע הנקבה ויתן לו ג' צורות האחת הצורה
 המיומת והיא הצורה הקרובה יותר האדם הה מאמר המיומה שאדם מוליד אדם ושור מוליד שור והכ' הצורה הזכרית אשר הוא הדרג
 בחיותו המין והג' הצורה האלויה שהיה לזה האיש הדמיון אליו כלומר שחור או אדם או לבן והדומה לזה מאמר העיקרים ותכונות'
 וכשישאל הדיע על קומר הנקבה מהשלים שלמה יתכוו אל הצורות בשלמות שיהיה מן אדם כמותו וזכר ודומה אל האב ואם
 יחסר לחולשת הקרבת הפועל א' חללו הנזורה ועיקר הנולד אל הפכו וזוהי טאם יחסר להצאת הנזורה החיובית לא יהיה זה הנולד
 אדם וידמה לשאר חיותו כג' ח"ה"מ"ל ילדה כהן הנכיה וכיצו בהחמה חיה וצוץ וכתין לילית וזוהי כהיה גיש לה ככפים וכתיב
 נחם וליה כזה הכונה בענין טומאת יולדה ושהרתו כ"ה"ש כוללות דמות טלנל עיני דומה לשל ארה וקריא וקפופא טיש להם
 לסחית כאדם וכן מ"ש ולד בהעי בהמה או בהמה בהעי אשה ואם קבל אכיה בה קוראין אס באמר בקרובותיה מחמת קירוייה
 ש"ע"פ שאין כהיה זו מתקיימת היתה האלם אס יש בה קיום מיצ ונאמר זה להם דרך כמות וכבר נכתב כס' לו' זכרון כי כ"ה
 נסחטה פרה בשנת הרבן הכית השני ומצאו בהעיה ככס' ובחז"ל רחל שילדה מין עו עשו שילדה מן רחל פרה שילדה מן חמור
 וחמור שילדה מין סוס וכן קלטו בהעי פרה ושהט פרה ותצא בה דמות וינה וכל אלו הם מחולשת הפועל שאינו מיקנה הצורה
 המיומה והם אצל הפילוסוף הפליאות הטבע וכשיחלם כה הפועל מלהשקות צורה הזכרית תעתיק הצורה אל הפכה והיא הנקבה
 וכשיחלף זה קהי ויחסר על הקבות הצורה האישיות אשר תיחדו יעתיק הנולד אל הצורה אשר תלך מוצאת הצורה אל הספק והחלוק
 והיא צורת האם האישיות ולפעמים יחלם הפועל מהקבלת צורת הזכרית ויתחוק על הצורה האישית ותהיה הנקבה דומה לאב או
 יחלם מהנקבות הצורה האישיות ויתחוק להקבות הצורה והיה זכר דומה לאם כי בא' מהם הפועל והמחפצל והמוצע שמהם
 הכירו ויקפה בא' מהם לנולד אס נזרה זכרית או צורה אישית וז"ל לכן לא ישיא לבנה ושחור לא ישיא שחורה וכן נזכר להסמך
 כזה ענין נבוה לא ישיא נכוהיה וכזה לא ישיא נכמית וכן איפער לתת סבה לזה כשהוריצו בא' :

אולם

כשאר לתת טעם כי הנולד לא ידמה לפעמים לאבות ולאמהות וידמה לאחיהם ולאחותיהם ולאחותיהם ולאחותיהם
 ולאמר האדם באשר הורגן וזה נמשך אל סבה הקודמת כי השתחוק הפועל ידמה אליו והשיחלם מיצ ידמה לטריט
 והם האב והאם של המוליד ואם יחלם מיצ ידמה לפעמים והם בני אביו ואחיו וזל שיהיה הכח פעולתו יותר טובה יהיה העתיק
 הצורה אל דמיון יותר קרוב וכשיחלם הפועל לקבות הצורה האישית אשר בו וכשרטו וענפיהם יעתיק בהכרח הדמיון אל הספק
 האחר והוא הסתפצל ויהיה כדמות האם או א' משרטיה או ענף משרטיה והכל כפי חווק תנועת זאת ההשתחוק או חלומה כי
 אס היה חוקה תעתיק אל האם ואם היא חלומה תעתיק אל משרטיה ואם היא יותר חלומה אל ענפי משרטיה ואם תתבטל זאת התנועה
 מהכ' צדדים מהזכר והנקבה יהיה הנולד דומה לשאר הורגן וממין האדם וזאת הסבה כמו שהיה לדמיון הכלליות היא אל האיברים
 הפרטיים כי ידמה הנולד לאב א' לאב או לאם או לאביו או לאביו אמנו או לכניהם או לאשר הורגן וממין האדם לפי חווק
 הפועל וחולשתו והפלוסוף אחר כי לפעמים ידמה הנולד למקנת ע"כ היו כוזרים הקרמונים מונקת יפת האור וכ"ש שיש לבחור
 אשה חבוהה כמו שהיו האבות עושים וכמו שהקדמנו וכל זה הוא על דעת הפלוסוף וכדאס טיש בזה סבת אחרת והיא פעולת הדמיון
 כי בעת ההמה יתהיה הנולד על אחת הצורות שידמו אותה הזכר או הנקבה ואם מ"ש הפלוסוף הוא הסבה הקרובה וזאת הסבה
 היא הסבה הקרובה כי בסבת הדמיון והטעם יתפצל הטבע ויתהיה הנולד על אחתו ממין אשר שתחוק בקוליריו או כולותו וז"ל
 שדמיון כי הכן הדומה לאב הוא לפי שהנקבה משתקקת אל הזכר יותר מהזכר אל הנקבה וכשהיא דומה אל האם הוא כהכך ואם
 ידמה לשניהם שתוקתם יש להם כשווי ואשר ידמה לזולתם הוא הצעירות טיש להם בעת החבור לזולתם כמותו וזוהי חו' חכמי ישראל
 מקדשים

מגן אבות ח"ג

מקדשים עצמם בשעת תשמיש שלא יהיה כנשים אחרות והיה ר' יוחנן עומד בעצמו טבילה כדי שיהיה לנשים כפולות מכות
 הטבילה שהשתוקקת גדולה לזכר האותה שעה כבוד פועל והיו להם כמים יפה תואר כמוהו והיו נוהגים כפניעתם אחר הטבילה
 בצורה שאינה נאותה וכו' מזה ב' ערכי פסחים ולמה נחפס אחר מאמרים אלו וכמה תורה שלמה במקלות אשר פזל יעקב אבינו
 בעה יחס האלו וכו' מהם היה נעשה ורע במעשה יש בו שתי תמויות הא' שהמים הנכנסים כפה אינם הולכים דרך
 הרחם אלא דרך הכרם וענין העורב ככר פירשנוהו ועוד כי המים הם יסוד פשוט ומהפשוט לא היה היה ע"כ נרא' לומר שבעת
 יחס האלו שיהי עת האביב שהוא עת התחדות החוץ ואלו הם הקאורים היתה חתמונית תאוקת הנקבות לזכרים והיה מתחוק
 דמויות לזורת המקלות וכמעט תנועה בעת שמת המים והשתכלות צורת המקלות היה מתאסף חומר רב ברחם האותו ציור
 כי המים בקריורה מכנים החום לצד פנים וכאלו נעשה המים ורע ולא ויחמקה שהוא לשון אנדרוגינוס וכך נקבה לומר כי היו
 עושים מעשה פועל ומעשה נקבה מתפעל והפועל שהיו עושים הוא ההתפעל מהמקלות לתת צורה אל החומר וכשהיה הזכר כל
 עליהם היה מתפעל החומר באותה צורה דמויות ויולדת האותה צורה ובאמנם אל שהמים היו עושים ורע במעשה יש לו פנים
 אחרים כי יש לתמויות תבוא גדול כעצב הבהמות כעצרו וצמרן כי בכך וכך הפלסוף כי ברומי יש שתי נהרות והבהמות השויות
 מא' צמרן לכן והשיות מאחר צמרן שחור ולפי שהדמיון הוא פועל ככל זה הרבה כשהיה מניח המקלות באותם שקתות היס
 חתפעל הטבע בשתי המינים והיות כמות מראות שהיו במקלות ומכאן למד ר"ע תשובה למלך ערכי שאל אפי כושי ואשתו
 בושית ובני לבנים א"ל כותלי ביתך מה הם א"ל לבנים וכן היו עושים רומיים להביט בצורה יפה בשעת תשמיש ולקוחים כני
 ציור היקרים לזה כמו שזכר בתלמוד ו' סיני כתב כי הציורים הנפשיים מעוררים ענינים טבעיים כמו שיקרה הילוד דומה למי
 שירמה בלבו צורתו אצל המטבל ויקרב מראהו הקראה מה שנוחייב אצל הורפת הורע ואלו הם דברים ירחיקים רבים מקולקלם
 מלקבלם שלא עמדו על דברים עמוקים מעניני המציאות ואולם אותם שיש להם כוח בדיעה לא נכחשו כהכחשת מה שא"ל
 המלא עכ"ל. עוד כתב ראינו לזה החשכות תנועת הדם מן המעיות לו אם הרבה לקיט ולענין הקורים האדומים עוד
 כתב כי מן השער הזה קמות השינים לאט באכילת איש אחד הדברים האמורים ומצוא הכאב באכר וכאכ לזולתו כמו שתכאב
 עינו כשיכית בזולתו שיש לו כאב בעינו וכן מי שיתחלף חוזה בסכת ציור מה שיפחד שיפול בו אלו הם תורף דבריו הסכים ברעתו
 למה שהשיגוהו בקבלה מן התורה השלמה :

ואחר אשר השלמנו כוונתם בסכת הזכרים והנקבות וסכת דמיון הנולדים למולידים וזולתם בשלים לתת סבת השינויים
 הנמצאים דרך פלא בנולדים בתמונה וזה הנם השתנה היצירה ביצירה מהטבע אם בכח' או באיכות כמו שהטעום
 אם בחספראם במצב ואשר בכמות שיהיה ראשו יותר גדול או יותר קטן ואשר באיכות כמו הטעום וכן השור טראה ארסו שלא
 היה לו פי שבעת להוציאה רעי וכן הנוכרי האו יומא דלית ליה תפסקותא שייך ליה משאוי וכו' וכתבו בשם עלי בן הנוא"ן הרופ'
 כי הוא ראה ילד שנולד כלי ידים וכלא דגליה וראה אשה א' נולד בנקבותה אכן א' קשה בצור ארוכה ורחבה בשתי אנכיות היה
 מנוצת המטבל ופחד לחתכה כי היתה בת מלך וראה ילד מלך בוקן וכות שחי וכות הערוה ואשר במספר שהיו לו שני ראשים וכבר
 ראינו אפרוח בתוך ביצה שהיו לו כ' ראשים וככל ראש שתי עינים וכן הוכירו זה א' ואחרו הסיף ונוקא דאילר והיו ליה תרי רישי
 והיתה השילה כמה יתן לכסן כשהוא ככור אע"ע שאינו תקינים ודרך נחות שאלו בני שיש לו כ' ראשים באוה מהם יניח הפילין
 וכן העיר עלי' רצואן הרופא וכן חמין זה מי שנולד כר' רגלים וכתב ר' משה'ן תפון א"ל כי בא עכו"ם א' ב' ק' י"ח ששה בינו
 בקומה והיה יוכא בן בטנו וחזהו תימא א' כאלו ראש התינוק ונולדו וכתפו הימנית עם כל רדופו בכלל תוך האיש ומתחילו ולמטה
 סוכס כאלו פנים אל פנים וזאת התינוק בין בטן לבטן והיא באהם בן כ"ב שנה והצבכות נפות ושמות כמו התינוק בן שתי
 שנים ועצמות השוקים חלקים בלתי שמים וארכם ורת וחצי ומתמטו ולחצלה שנתה מצב התינוק יתן התינוק בלתי בתוך האיש
 ושאלו לצד הכט פני האיש והצר שהאלני יומין האיש ועצמות הרוד דקים ואין כיוור כי אם שתי אנכיות והאיש לפי דבריו מרביש
 כמה שניע בכשר התינוק והתינוק לא יוציא רעי ולא ישתן ונראה שהפכע לא השלים לעשות מהם שניים תאומים לפי שלא היה שם
 חומר ועשה חצי שורה מתדבקת עם הצורה השלמה וכ' השינוי ביצירה הוא שני בחספרא וכתבו בשם'ן סיכא כי אשה ילדה שתי
 בנות תאומות גופה כבדל כראש וידים ורגלים ומתחברות מעט בחתיסם מן הצד ואשר במצב שיהיה הטחול ככר ימין והכבד
 ככר שמאל ורוב מסקד חוכים היו אומרים שאי איפער שילד ככס ויהיה לו ראש שור וארס שהיה לו ראש ככס ורז"ל הזכירו בפי
 אדם ופניו תיש גופו תיש ופניו אדם וכו' גופו אדם ופניו בהמה אפילו עוסק בתורה אומרים בא ובשחוט אותך גופו בהמה ופניו
 אדם אפילו מרש כשרה אומרים לו בא הלון יכס והפלסוף לא כתאמת אכלו וגזר כי א"ל שילד אדם ורגלו רגלי הסוס שתהיה
 תקנת היצירה תמין א' וקנתה תמין אחר שתהעבר האשה השניהם יחד והכיאל ראייה לזה מחילוף ומני העבור שזמן עבוד האדם
 בלתי זמן עבוד הסוס ולזה נראה לו סקר שהיה מורכ' משני תמין ואלו היא טבעית והנה הוא מורה במקנ' אדם זמן שנים א"ל שאלו
 שיתחברו כפי א' הצורת כ' תמין ויתקיימו וכן הוכירו א"ל כל שתשמישן ועיבורם היה ונולדים זה מזה ויהיה המלך דומה במקצתו
 לזולתו או בתחברו אליה ב' מינים כזה אחר זה וקבל הנולד מתמונת שניהם וזה א"ל נה לדיעת הול' שמתר אין אשה מתעברת
 מחזרת ומתעברת כמו שהקדמנו ואם הנולד הוא בתמונת שני המינים אין עיבורם שום א"ל התהוותו על זאת התמונה היא
 קשהפד החומר וחולשת הפועל לא שנתהה משני מינים אלא שתמונתו דומה להם והפלסוף נתן סבת השתנות האיברים בכמות
 ובחספראם בתום' אם בהסרן דרכו הסותר או מיעוטו כי באיברה המתד או מיעוטו ולא יספיק אותה מותר הוא האות לראש
 והיו לו כ' ראשים ואם הוא נאות אל הדיים היו לו ד' רגלים או ד' ידים או תום' אנכיות כמו שנו' בכתוב ואנכיות ידיו ואנכיות
 רגליו שם ושם עשרים וארבע וכבר נשאו ונתנו כדבר הול' אם הוא חסרון בכדיאה להיות מום ככהנים או תוספת שלמות וזה נמצא
 בקצתי הנוק שיש להם מותר הרבה כמו שזכרנו וכבר נמצא בולל הימים כר' בפנים וביצת רעננות ככ' תלמונים וכן ראינו אפרוח
 בכ' ראשים וכמו שזכרתי וכן ראה ארסו ככא היה לו קרן בשוקיו והוא שינוי זר כי היה לו ג' קרנים במקום השנים כמו שאנו
 דואים בכל יום היה בתום' אנכיות בידים אבל קרן נשוק הוא תפליאות הסבע שהיה בטוק מה שאינו דומה לו מ' יתרון האיברים
 הוא איפשרי לריבוה המתר אלא שאם היחרון הוא באכר ראשי כמו הלב והכבד ושראף א"ל להתקיים וכן אמר הפלסוף והול'
 ששלימו לתת סבת זה שאחרת ואחרו כל ריתיר כנטול דמו וכמו שא"ל הקיים בחסרון אותו האבר כן א"ל בירתו ולהם א"ל בוס
 חספטיס צדיקים בעניניו הטרפות לא השיבו חמיון פלסוף ורפואיהם וכן הוכרי שהסועה בריה שיש לה שני בנים ושני שרוא'
 ואחר קנתה זו אין זו בריה בעולם אלא ולר במצי' אמו ולא יקשה להם עדות ד' משה'ן טכין א"ל שראה איש א' יוצא מאמו אחר כי
 לארכו הם אלא באיש א' יש לו כ' ראשים במקום א' אבל העדות הוא שהיו שני האשים אלא שלא עמדם יציאת הא' וכדקס

באחד טעמיה ובה זה הוא שבה האנדרוניום כי החומר הנסוף כשיהיה נאות לאיכות הסוליה אם הפועל חזק איפשר שיוגד כב
 זכרית וכן הוכיחו לנו מי שיש לו שהיה ערלות ואם אינו חזק בשלמותו יהיה מהומת זכרות ונקבות כא' אלא שאינם בשלמות כי
 האנדרוניום אינו לו בינים לפי טעמי האיכוהם הא' הפך הכירו וא"ל סיתחכרו כלכ א' הנורה המובית המיוחדת בנקבות וא"ל
 שימצא בנזק א' שני המתירים יחד על השלמו' ר"ל רע הוכר וחומר הנקבה ולא שני איברים המיוחדים לזה וא"ל שימצאו ב' איברי'
 כלם בנזק א' בשלמות כי האיכוהם האלה לא נכראו לא בשלמות הכחות כמו שהקדמנו וכשהכחות הם הפכים זכרות ונקבות א"ל
 שיתחברו בנזק א' ואשר איפשר שימצאו שני איברים בנזק א' הוא כשיהיו הפרים או הא' הפר והא' מלה וזהו מהלוקתם של הז'ל
 באנדרוניום מי שאמר בריה בפני עצמה הוא השב כי שני האיברים הם הפרים ואשר אמר זכר הוא וחיבים עליו מעני תקומות
 השב שהזכר הוא שלם והנקרה הוא חסר כי חסר כי חסר על כה הנקבה ואיפשר שאשר נסתפק בזה הוא מפני שיש
 באנדרוניום יבצר כה הנקבות על כה הזכרות ויש שיבצר כה הזכרות על כה הנקבות ולפי שלא ידענו באיזה הוא הזכר כאשר
 בספק וזה יוכל להחבר הטעם הנז'ל הזה כי אם יתעצב בהתחברו אל הנקבה יותר מהתחברו אל הזכר מזה נקבותיו וזכרותו
 הוא אלה ונקבותיו הוא חסר ואם יתעצב בהתחברו ל הזכר יותר מהתחברו ל הנקבה נקבותיו שלם וזכרותו חסר ושעמתי מפי המבט
 אדוני וקני אביא י"ל שיבטו בנזק א' והוכר לפני המלך בפולס וא"ל שיבצר כה' שלא ישתמש באחד ואם ישתמש בו ידיונו
 לשרפה כדין המבצר וזו כי אחר שנשתתש בזכרותו נזון בנקבותו כדין זכר וזה נוטה למע שזכרנו ולראיתו בא' חספרי הרפואה
 כי האנדרוניום הוא נקבה והזכרה הוא חומר בשרי' בשגבה הטבע ישעיה פועל הזכרות בזכרים ואין לו דין זכרות ולפי זה
 היה דיון נקבה לכל השפטי' בצינץ הכא עליו ולשאר דיכין שנסתפקו בו חכמי יש' אם זכר אם נקבה וזה דקוח מאד וראו
 תרבות א' וזכר וילהם ארוכה כהרענו' אלא שלא היתה זקופה והיתה קוראה כתרענול והרואה אותה אומ' חזר ויש לה ביני
 זכר והלמוני נקבה ושחטו אותה חזר והצאו בה הלמוני בינים ובה מצאו שם בינת זכר א' והראו אותה אליו ולמי און' כי זאת לא
 הגיעה חומה לעשות אותה זכר ונשארה נקבה זכרית בתום' חום כמו שנמצא נשים חזקות בזכר וכמו שכתב היתרון הוא תום'
 המתוך כן סבת החסרון הוא מיעוט החומר וכבר שיענו שצמצא אפרוח המינום בכך א' לזכר והזכירו הז'ל מי שזולד בעין א'
 ויך א' ונזק א' ויש וישטו אטיס וזה שדומה לזה ובהו שימצא החום' והחסרון באיברים החינוים כן ימצא באיברים הפנימיים
 וכבר נמצאו שתי חדרות ושתי לניות והזכירו הז'ל כמה נטולים ומטרים במיין הסרפות אחתם השינוי במצב שיהיה השחול בימין
 הכבר בשמל אם ימצא כן הוא חסגבת הטבע והוא פלא ורבר אחר הפלוסו' שהוא איפשר באפסרות התחלפות ימין לשמל ושחול
 לימין באשר וסבת התמונה הזרה הצד האיכות רבו המו מטוס הוא מחלשת הפועל אם מקושי המקבל כי כן יקרה בזכרים
 המללאהווייר שירא ההפסד מצד חולשת האוחו' או מצד קושי אומר המלאכה ולזה כפל החלוקת בין הז'ל בטומטוס שנקרע ונמצא
 זכר אם הוא חוליד אם לאו כי האומר שאינו חוליד אומר כי הלה היווח מורה על חולשת הפועל ואיך יתחזק ע"כ א' שיהיה
 שלם שיצירה בחי שזולד שלם ודיון כדין פרים חמה והאומ' שאפ"כ שיוגד אומר כי שגבה היא הפסד שזולד פתום ובשקריב
 הוא בשלמות והחום אמת זה הדעת כי מצו' בימיהם טומטוס שנקרע והוליד בניס הרבה והשחולק נסתפק בזה אם נתעבר' אמת
 מנווח' . ואחר שדברנו בסבת זרחה ההמוני נכרד :

בסבת

התאומים כי הוא חסום חום' האיברים אחתם הכ' כזה הוא על ג' מינים הא' מין שלא יוליד אלא א' והוא אשר
 נופו גדול כמו הגמל והפיל והסוס וכרוב מי שיש לו פרסוח קלוטות והכ' מין שיווליד ולדות הרבה והוא החי שהול
 קט' הגוף והז' כרוב הולך על רפיו בעל האזניות ויזק קטן הגוף והכ' מין שהמרוצץ בנזק והוא כרוב בעלי הטלמים הססועות
 אחתם החזיר אע"פ שהיא טופע טעם פרסוח הוא ממוצע בין שיש לו פרסוח קלוטות לשיעור פרסוח טסועות והיה זה כן לפי טעם
 מרובו מי שפרסוחיו קלוטות ויש מי שפרסוחיו סדוקות ומכאן התבדר סבת איסורו אע"פ שהוא טופע טעם בטבעו וטכצ
 הקלטה א' אחר היותם מין א' ולאמר כי כה רובו הגורם הוא דיכוישלהו' והחום כמו שפ' השתול על פלגי מים אשר פריו יתן לרוב
 ולא ימיש העשות פרי והאומרי' כי ככה רבוי הולדות התפור הורע במקומה הליקים תסרחם כי לא יראה שברקום א' והחלק
 הזרע היות ממנו רבוי הולדות ע"כ נתנו סבה זה התפורו במקומו' הליקים טעו כדעתם זאת כי החום הכחיס והו כי ארסעו
 העוד שראה פעמים הרבה ככ"ח התרבה ולדור שני ילדים במקום א' ולמה לא תהיה תורה שלמה שלמו כשיהיה בטלם שלהם
 וזר אומות בערב עשו הנה היו שניהם במקום א' והן ויהי כמשכ ירו ושנה יצא אחיו אכל סבה זה כי החומר שיתהוה ממנו הולד
 יש לו כמות מוגבל בטבע והאשר היה בחומר הכרבה יותר ההכחה המיוחד בכלי המשווה ויהי יסכול זה הולד יותר
 מה' דמיון זה כי מושישלו עינים רבים לעשות שני תפוח ויודענו לז' אומנים וכל א' מהם ישלו כליו אומנותו ויש מקום רחבו
 באדרו להניח שם שתי היבות לעשה שתי תפוחות וחומר הנקב' הוא דמיון העצור ורע סוכר הוא דמיון הכלי וכח שיש בורע הוא
 האומן ורחס הנקבה הוא הפרע' כ כעירבה אומר הנקבה וחומר הזכר והכח חזק והמקו' רחב יתהו שני וולדות ואם סבה הוא
 בהללות החוזק יהיו שני זכרים ואם הוא בתכלית החולשה יהיו כ' נקבות ואם הוא המנוע
 יהיה א' זכר וא' נקבה וזהו על דעת הז'ל אשה שינוי ומהעברה וההעברה והמורה ומהעברה ולזה הנ"ח שכתבעו להוציא ורע רב ווליד
 ולדות הרבה שהנרבות מזה פותן הנורה והכליות מצד סבת החומר והכ"ח שכתבעו אינו מוריע אלא כמות הנאות לולד א' לז'
 ווליד ילא ולד א' והכ"ח הממוצע בזה הענין יהיה ממוצע בדמיון הולדות והנה החי גדול הגוף הוא מעט הולדות לפי שהחומר
 בזה כפופ ואינו רב הורע והמקום ג' כ' יצר להכיל לשני ולדות לפי שחם גדול נופע אל האבות גדול מיהם גדול האבות כי זלד
 הפיל כמותו העגל ולא יכול להחם כ' ולדות והחי קטן הגוף ירעו רב ויהו ולדותיהם לאבות קטון מיהם קטון האבות ע"כ לרוב
 ורע ולרוב המקו' לפי שהם גורלם שיוולדו הרבה מהמה ממוצע צבירל וזמטון ממוצע רביבו ומיעוט לכה זו והי' המנוע
 בין שני אלו המינים וזה כי גדל גופו יחייב מיעוט הולדות והריון הקושי יחייב לו ריבוי הולדות ולזה ווליד כרוב א' ולפעמים
 יוליד יותר תא' וזכר שפרו רז' שהיו כמות יסאל וולדות ו' בדרם א' ואיפשר והכר שמעט כי כצפת ילדה אשה א' ו' בכרם א'
 וכלם בחקיקתו והשפתם קרובה משפת החזירים ואינו ראוהו ג' וכס' רפואות ראיתי שראה כן והוי כ' זכרים ונקבה ומה שראיתי
 היו שני נקבות וזכר ושפע זה המחבר שתי נקבות זכר וזכר וזכר דת' כי הגודלו על ה' בכרם א' וילדה עשרים כד' שנים וכן
 שפר העלום' ההכחה סבקה ארץ מכרים שיוולדות ר' וה' והראי' א' זל הפיר שראה ר' זכר' נח כי הרפואים היו אומרים כי עד
 ז' יעו בכרם א' אכל כרוב הוא עמים ונחראו התאומים סבתם הוא מה שהראינו והנה הלבואה הולרתה מיעטת והולכת כי כתחלם
 תולדו' או ס' ואח' ג' ואח' ג' שנים ואח' א' כי החומר יכלה כמה שתלד תחלם :

מגן אבות ח"ג

אמנם כוונת העבור הנה יש לכבדו רשע בזה כי יש הקשים מצוירי' כוונת החריון בכל כ"ח אם בסבת התנועה היומית
אם בסבת תנועת הגנה אשר לשמח אם בסבת תנועת החוש אשר לירח כי יש כ"ח שלם קרוינס ליתים מובילים
יש לחדשים מובילים ויש לשבס ככר כתבנו ויה שהזכירו רז"ל דמיון הכ"ח לזמני' כזה והמשל הגדול בכל זה הוא הירח לפי שיש
לו טבע מורכב טבע הירח וטבע השמש כי באמצע החדש הוא בשמש אחר ולזה יש לו רושם גדול בכל זה כוונת שגרה מעניינם
כדוקים וכגדודי' וכרוכבי' בתנוע' התימון והרמות וגם בגבולי' החוליי' וגם יש לשאר הככרים רושם ואם אינו מורגש לינו וטעם
זמן החריון האמצעי לפי קבלת רז"ל הוא ט' חדשים שלמים כא' מל' יום להיותם ג' תקופות שמשיות כי יעורר השמש לירח כהיום
זו והוא על הרוב וזהו שאמרו אין האשה יולדת אלא לרע"א ימים והם ט' חדשים מלבד יום הלידה וזהו הסיפור שמכון ואולם רע"ב
ורע"ג הם שאין הטפ' קולט' כיום א' לעול' לא כיום ב' או כיום ג' והם רע"ב רע"ג ואם שתי' יותר ולא קלט' היא מסרה' ואולם רע"ב
להזריע ולזה פירושו יש' מנשואיהם ג' ימים קודם ת"ת שהנעלות באותו יום אם יפלטו יום ת"ת אינם תמאות לפי שלא תמאה
אלא טפה הראוי' להזריע וכשנשאת אחר שינאה מוכר ג' ימים ולא קלט' אין לה דין טפית ורע"ג אלא כשאר ממינות הוולד
מהמש' וזמן קצר יש לו להריון והוא לו' חדשים ושני ימים ולפי שהוא קצר נתנו לו זמן הימני שלם מלבד יום הלידה ומלבד יום
העיבור וכתנו ס' לזה ויהי בתקופות הימים ותהר חנה ותלד בן שתי תקופות ושני ימים והיא קולט' וזהו הסיפור שמכון ואולם רע"ב
לס' יולדת לשלמים יולדת לו' יולדת למקוטעי' וזמן ארוך יותר מהאמצעי יש להריון והוא היותר מב' חודשים והוא שנה תמימה וזה
הוא להם אמת כלא ספק ועושים בו מעש' שהלך לאשה בעלה למדינת הים אם ילדה האשה עד א"כ חרש מהשיני' אותו כי הוא
בן לאביו וז"ל רבה תוספאה עבר עוברא עד תריסר ירחי שתא נמצא שהאמצע על הרוב הוא ג' תקופות והקצר שנים והארוך
ד' ועוד יש להם זמן יותר קצר והיא תקופה א' וזה הזמן הוא להארת העובר והוא שבו כבגס חיות בעובר ולא' המשמש כיום
ג' סרו זה כשופך דמים ומה שאין כוהרים מזה הוא כי שומר פתאים ה' שהעובר באותו יום הנכנס ברוח חיות וינקחו דוחק
התשמיש ויהיה נר' מדעתה של חל' כי הזמן הקצר הוא לריבוי כח הולד כי כח הולד הוא חמור הגדול והזמן הארוך הוא לחולשתו
והמוצב לכה בימיו ולזה גדרו הם כי השבטים ומרע"ה ושמואל הנביא וגם יצחק אבינו כולדו לו' חדשים למקוטעים וכלא
ספק היו שלמי הכריאה אבל חכמי המשפט אומרי' כי הם יותר חלוש' מהנולדו' לט' חדשים והנה תה שהעור הפלוס' מהנולדו'
כשביעי שבילי' האזנים והנחיריים הם שחומים ואשר נפתחו כחון יורה שלחונן יצירתם ואלו מהרמח מהרה ואינם צריכים לאחם
להשלים גידולם כי הם כטבעם ובצמחם לרבוני חומם ולחות השלימים יצירתם חון לרחם והפלוס' הרה' כן והוא לא הוכיף
כמיני עיבור כי אס' ח' וט' שניהם לקיים לא' למיתה וזהו הנולד לח' וכן סודו ז"ל כי הנולד לח' הוא כפל וזה פלא שהנולד לו'
לזמן קצר יתקיים והנולד לח' זמן יותר ארוך לא' יתקיים והרבה טעמים של הכל נאמרו בכרוב זה ז"ל שהנולד יקרה לו שיליה
כח' וזה דבר כפי כל החולי הזה אילנה טבעי שיקרה לכל נולד והכמי' הככבים אומרים כי כ' כוכבי' לכת הם משרתים לזה כמעט
אמן כוכב א' בכל חרש ושכתאי' חלמה וזהו יסוד הדין ז"ל ביהאור ידוע"כ בחרש ה' שהוא לככב שהוא על הלשון ככרש
הלשון כולד והככב ה' הוא לככה הוא כו' ואם הולד בשלמותו ככר בשלם ומנו לצאת ואם יצא יתקיים ואם לא יצא באותו החדש
מורה על חולשא ואם יצא בח' חרש ככרש איתא המורה על חולש' ומיתה לא יתקיים ואם ישהא עד החדש ה' שהוא לזרד
שמורה על הקיים יתקיים וזהו יותר קרוב וזה דמה לגבולי' החוליים כי יום' הוא יום גבול והוא טוב מורה חווק הטבע ויום
ט' הוא תכשר טוב ויום ח' הוא גבול רע כי אם כו' שהוא להטבע מורה על חווק הטבע ואם המתין עד הט' אזי"פ שמורה קצת
חולשא לאחוריו אבל אינו רע אבל כשה' כ"ח מורה חולש' יתירה כיון שלא כו' ולא נתיי' עדין להמתין עד הט' וכשאר בחולשתו
פ"כ הוא רע וכן ענין נולד בח' הוא ע"ז הדמיון כי הגבולים הטובים הם כוונת הקופות או שתי' או ג' אור' ואבוקרס היה אומר
כי בחרש ה' העובר הוא מתעסק תלמעה למטה להחזק ר' ליוש' ויקבל חולשא גדולה וזה הספק הזכירוהו רז"ל אבל לא
כחרש ה' אלא כעת הלידה כן נולד לו' כן נולד לט' ואלו הן חבלי יולדה וזה יותר נאות וחכמי המשפט נותנים גבולים
להריון והסג' כדעת רז"ל אלא שנתחלפו להם באיפוריהם כי הזמן הקצר להם הוא רע"ג כדכרי' חולש' האמצעי רע"ג ומלשית
והארוך רע"ג ימים ומותנים בזה כלל כי בחקם מול הלכה ומעלתה בעת החריון הוא מעלת הנומה בעת הלידה ומעלת מול
הנומה בעת החריון שם תהיה הלכה בעת הלידה והסג' ומני' הנכרים ואנחנו על דעת רז"ל נסמך כי הם רכרי' קבלה ומס'
הפלוס' כנולד בח' הוא שלא ימלט כא' מג' עניינים או שיהיה זמנו לו' ונשתהה ואם שיהיה זמנו לו' יוצא קודם זמנו ואם שיהיה
זמנו לח' יוצא כשאר הנולד לט' ול' ולרכיוו הים דרוי' שיהיו רוב הנולדים לח' לקימח כי אין בו אלא ספק א' מג' ספקות והוא
שיצא קודם הפלוס' לט' ושהא הוא ז' ח' או כו' ט' ונשתהה ע"כ יראה שאינה זמנו לח' אינו כן קיימא כי אין זה זמנו הטבעי וזה
זכ"ש אם הים ז' ט' יוצא קודם זמנו ע"כ רובם אינם בני קיימא כי אין זה זמנו הטבעי וע"ד המשפט שיהא כן ו' ישתהה וזה
מעט חן המעט לפי שהיו לט' הוא מעט והסג' לכל נולד היא חצט ושתהא שיהיה לנולד לבן ז' הוא מעט חן המעט כי נש
שלמות גידולם לו' חדשים אינו אלא לרוב כחו ואין טבעו נוח לנשיות ואם ושתהה אינו אלא הפני חולשא קרה לו ואם אינה
חולשא הוא חצט ע"כ יש קצת מהנולדו' לח' מתקיימים וכן ראינו וכן רז"ל מודים כן שגמר כשערו וכשנרכיוו שהוא כן קיימא
ואומרי' כן ז' אלא שכתהם ואחרו שכל ששהה לו' יום אינו כפל אלא שיש להם כזה עניין כפלא והוא שאת' כן ח' חדשים אין
עושים בו מעשה עד שישהה כן עושים ויש מפרשים שאנו מחויקים אותו ככפל עד שיעברו עליו עשרים שנה וזה הפי' הוא
כפל כי איך אפשר שיכנס לחופה עם אשתו ולא יאכלו עליו אביו ואחיו אבל הפי' הנכון בזה הוא שאם הביא כ' טעירות אחר
היותו כן יב' שנה ויום א' אין מחויקים אותו בגדול אם אכל הלכ להיכו קרבן עד שיעברו עליו עשרים שנה ולא יתברר
שאותם טעירות של גדלות אבל קודם לכן אנו חוששים לזה לפי שלא נולד כשאר הנולדים לו' או לט' . ואחר שדברנו כוונת

העבור דכר :

במתעברות

ומחורות ומתעברות הנה הכריות הנסו' כמו הכריות כעלי הפרסות הקלוס' לא יתעברת אחר שנתעברו
לפי שאין להם חותר רב כי חותרם כלה בגדול גופם וגם רחמם לא יוכל שני ולדות לגדלם כי ולד הפיל
הוא כמו עגל ואשר פרסותיהם סרוקות והעלי האכבעות וכן העופות הקטנים מתעברות אחר עיבור ראשון מפני ריבוי מחזרם
וכ"ס אשר מרכים שער כשוקיהם כי ריבוי השער יורה על ריבוי החותר ולכן היו האנשים רבי השער בבית הצורה מרבים
התשמי' ואשר הם ממוצעים בגופם בין הגדול והקטן אופשר שיתעברו עיבור אחר עיבור ויגדלו שיהיה ע"כ כשלא יהיה בין שני
העוברים זמן רב וזה ימצא בוסם ובארם לעתים רחוקות וזהו ר' דעת הפלוסוף אבל חל' גזרו שאין אשה מתעברת וחוד' ומתעבר' כלל
כלל וישע' להם זה שאנו רואים שאחר שנתעברת האשה נעמק דם נרותה א"כ אין לה נותר ואם מתעברת אינו כה לכלל קיימא
וזהו

וזהו סגול שחוריו חלל שהוא צורה בלתי שלמה וכן כתב הפלוסוף שאפי' לדעתו טיבולות להתעבר ברוח מצינות איתו וכ"כ
 פטריקו סני הומניס ואשר יתעברו עבור אחר עבור הראשון ויבא שלם וכ"כ יוצא חסר לפי שהחפון נאמר בראש עד ששלם
 בידולו והכ' יוצא נהכרה יציאת הראשון ולא יושלם בידולו עד יציאתו לחוץ מפני ששאר כל המוחים והלחות המטלמים גידולו בחוץ
 כמו שספרו הרוב הכחור שהיא מוליד גורים סומים אחר תשלם בריאתם בחוץ ויפקחו עיניהם וכשהם נקנים לחולשתם וילדו
 אותם סומין וישארו כן וכבר העיר הפלוסוף כי הנולדים לו' נולדים סתומים מכלי' הילומים והנמורים וכשהם גדלים הם נפתחים
 ופכת זה כי לחהיר' ויציאת' לא נשלם בריאת' עד שיבא לחוץ ודומה זה לקצת פיות' סתומה' אותם קודם נחמד ביטול' ויבאר ביטול
 אחר שנתלם אבל החויר מוליד ילדים שלמים לפי שהוא ממונ' בין המרכה ולדות' לאשר אינו מרכה כי הוא שופע ספע ויש פרסותיו
 קלושות כשל סום י"כ מרכה ולדות' בשאר שופע ספע והם שלמים כמו שפיקר' שיליד שנים לרוכ החום והלחות וזה יקרה
 להם כשהיו סני העיבורים זה אחר זה אבל אם יתרחקו לא ישלם השני כי החומר כלה בראשון ולזה יוצא קצת נשים יסבר פי
 רחמן אחר העבור עד עבור ההרש הטני ופסק ברותם ולזה אין מתעברות וחורות ומתעברות ולאסו אחר שכבר נמצא זה בחוץ
 שעבר וז"ל העירי עירי' נאמה שלא היה ולא ישיה כן לצול' וכן יראה מרכיהם ז"ל שהעובר האחרון הוא המפסיד הראשון ועושה
 אותו סגול' והואן שיפסל להיות בין הריון להריון יש מתעברות אחר שילדו ויש בין הריון להריון שתי שנים ויש בין הריון להריון
 ג' שנים ולפעמים ד' וה' וז' וכבר ראיתי אשה שלא היתה מתעברת אלא חו' שנים לו' שנים אבל אם עברו' שנים ולא
 נתעברה התיאשה מלה עבר וכו' וזהו מקץ עשר שנים לשת' אכרס וכו' כי עזר אותו זמן היתה מקום שתעבר וכעצב י'
 שנים נתיאשה מהריון וחמי' תשיש הכ"ח מוגדרים ידועים ורוכס הוא כעת הסתו והכנסת האביב וארס משמש בכל זמן וכן
 הכ"ח הגדל עם הארץ לחמיותו והציאות מויבו והוכרים יתאוה השמשית בסתו והשנים כקין ורוכ' תשמישי העופות הוא באביב
 ובתחילת הקיץ וכן הכ"ח המחיי והרוע יוצא מהסוכר לאחר יד שנה שהוא רואה קרי וילד עד ס"ה שנה והנקבה אחר שתראה דם
 כריתה ח"כ שנה ויום א' עד ח' שנה וזה כרוכ ואחר שדכרנו במתעברו' וחורות ומתעברות נדבר :

בחלב

וטכחו הנה הדבור כחלכו וטכעו הוא כנ' דכרים הא' כתועלתו והכ' בסבת עת יציאתו והכ' כעצם החלב אולם
 תועלתו היא כי הוא יוצא כנקכות הכ"ח המולידים חי בנוסם זה הזכיר הפלוסוף וז"ל דקרקו יותר תמנו כי כבר
 נמצא רטיל ביצים וחמין והוא העלף וכבר זכרנו אכמו סבת זה כי הוא ממוצע בין המעופף והחולך כי יש לו כנפים
 ואין לו כנפה ויש לו ס' אצבעות ע"כ הוא ממוצע להוליד ביצים ולהניק ותועלת החלב הוא בעבור מזון הולד ולזה יצא כעת
 הראוי לריון הולד והוא אחר שגולד כי במעי אמו ניוון כמה שנינות האם וכשהיא יוצא כהפך המזון שהוא לחלב בדרים ולזה
 כעת קריבם הורה והוא ה' דש הו' יוצא חלב בדרים מתוך חבושל וקודם וס' נמצא בוולת מתקיות או מלוח על הרוכ לפי שאם
 יצא קודם זה העת יהיה לבטלה ואם יתאחר אחר הלידה ימות הולד ולפי שסבת החלב אינו אלא לתועלת מזון הולד ע"כ בדרים
 הם מופנים חלב בפיו מה שתכול אנטומית הולד לטבל ולזה יריבו השנים אהל' צריך לניק כשהרבישו' מהחלב כהפך בדרים
 כי ידעו כי מה שבאצטומותה כת' ל ידעו כי מזון אחר מהחלב כהפך בדרים ולזה רוב היונקים אינם רוצים לניק אלא
 משדי אחס לפי שהוא מומר שגומה בתהווה ואע"פ שיינו מסתכל כאמו הוא חזיר כוח ובתפול כמה ידע לה בטעמ' וכריחה
 וגם השנים האלנות שיהיה הנקב אשר ברב השיעור אשר יכול היונק למשך כי אם היה יותר רחב היה שואב בורים וחונקו ואם
 היה יותר צר היה קשה המצינה לניק לחלשתו וימות ויש החשור מפי צוללים ויונקים יסרת צו וכו' ויאתר כי זה קורם שינ
 הזורדי' בפיהם המכחישים השנחת הא' בפרטים כי הפי צוללים ויונקים יסרת בהונתם נתיסר צו וזאת האמונה וכן מה שדרשו
 רז"ל בענין ואל השכחי כל גמולו בענין דדי היין האינושי שהוא במקום חלב לב' סבות הא' שלא יסתכל בעירוב והכ' שלא ינק
 מהקום סופת אלא החלב הנכחד התגוף וכן סדר הקווה באדם מתחלת ההרעה עד סוף הגדול הוא מורה על השנחת הא'
 ולזה המסורר' הקרתי ותדע אהי ידע' וכו' ארחי ורבעי וכו' כי אין מלה וכו' וכתן בזה ראיה מסדר בריאתו שג' אורך על
 פי כוראות כפלאתי וכו' כמו שביארנו למעלה כל וקום שדרשו דר במצי אמו ואמר שירה שג' ברכי כפשי את ה' וכל קרכי את
 סס קדשו ינק משדי אמו ואמר שירה שג' אחר ברכי כפשי את ה' ואל תשהחי כל גמולו כוכים לומר שהתכליות הוא
 היה תעורר אותו לתת שירה לאו המשנים וכ"א כי אתה נוחי מכטן מבטיחי על שדי אחי עליך הוש כתי מוחם מכטן אחי לי
 אתה ואמ' עליך כסהכחי מכטן פחפי אחי אהה גווי הנה ביארנו תועלת החלב . והנה יש לרזל בזה ענין נפלא בעלם
 החכמי המחקר והנה האמרם כשהם שינקת מן הטורפה קבתה אפורה טרפה שינקת מן הרשייה קיבתה מותרת רז"ל כי בטכס
 הראשון נש"ר כל' היותו בצורתו הראשונה ולא נתעבה להיות כילום פי' ליחה וכימום וזה נפלא חיד יורה על חכמתם כטבעי
 הדברים אולם בסבת עת יציאתו הוא כי דם הנדות הוא כלה בגידול הולד ולזה יפסק דם בעת ההריון ואחר ששלם בידול הולד
 אותו מותר הולך אל הדרים כי אינו צריך אל הולד ושם הוא מתכשל לפי שהוא מותר קפי וז' ולזה היו הדרים והרחם השתיפים
 ונבראו שניהם כל' בין הכנדות וכשיצא הולד הוא ניוון מאותו מותר כאשר היה בראש וזה פסק דם הנדות בזמן ההנקה ג"כ
 ואולם עצם החלב הוא מותר דם הנדות המכושל היטב כשיערכ בו אוירות חס ולח וזהו סבת הליכ' כמו שצ"ל בסבת לובן
 חורש ומעו מי שאמר שהחלב מובא כי גם המוגלא הוא מתלכנת כשהפצע מכשל אותה לרשותה לחוץ אבל החלב הוא מותר
 זך ונקי מכושל היטב ולזה היה לכן ומתוק . והנה נשלם הדבור בזה בע"ה ועתה נדבר :

בטבע

הולד כמעו אמו וכאח' כי הוא אינו נעדר ההרגש כמו האילן ולא שלם ההרגש כמו האילן כי הוא אינו נש"ר ככמו הישן כי השינה
 תאמ' למי שדרכו להיות ער וכוה הוא סכלות האוהה האומ' כי העובר ישן במעי אמו שבע שנים אהנם הוא
 הרגש חסר דומה כהרגש החי הממוצע בין טבע החי המרגיש השלם וטבע האילן כי העובר בתחלת יצירתו יהיה כמו האילן
 ואין באילן שינה כמו שאין לו תעורה ויעתק אל טבע ההרגש השלם במצעות זה הטבע ולא יהיה רוב חיותו אחרי נחתו מכטן
 אמו אלא בשינה לפי שהשינה קרובה בעצמותה אל זה הטבע ולזה יוצא הנער הקטן יעשה פעולותיו הטבעיות כחיותו ישן
 יותר מעשיותו אוהי' רש הוא ער כי בחיותו ישן ויכח וישחק ולא יעשה זה בתחלת ההולדה כחיותו ער וכן החבועה אשר ככטן
 היא תנועת אלו החיים לא תנועת חיי הנער ואחר ששלם זה נדבר כההרות היות הזכר קודם הנקבה הנה הזכר ינמר זורתו
 קודם הנקבה וזה יראה בחוש במעלות וכבר בחלקו הכתי' ג' בזה יש מי שאומר זכר למ' ויום ונקבה לפ' ויורה עז' ומני דם
 שזרד לזכר ונקבה ויש מי שאומרים א' זה וא' זה למ' והראוי שאמר בזה הוא הרצת הראשון כי פשט התורה יורה כן וגם לפי
 הטבע להיות הזכר חס ויבש ויהיה גידולו מן הנקבה שהיא קרה ולחה ולזה יתנועע הזכר ברחם יותר מהרה מהנקבה אולם
 הנקבה תגדל חוץ לרחם יותר מסוכר וזה כגד הולשת המקבל שהוא מתפצל מהרה מהפועל כמו העור' החלושי' המתכשלים
 יקרה

נגן אבות חז"ל

יותר מהפס' הדבאים וכמו שהשעורה מתבטלת יותר מהרה מהחמה וללא כי האמה כת לכ ענה ויום א' הדיעה לנתי הגדלות ויכולה לילד וחיבת כמות והוכר עד היות וכן זה שנה ויום א' לא נביע לזה והכחיל סוחר הן ויכן ה' אלהים הן הנלם זכן הנקבה כת ג' שנים ויום א' כאלה כחלה והוכר עד היותו בן ט' שנים ויום א' ולפי שטוב סוחר והנקבה כנדרים לא תלדנה הנשים זכר ונקבה כי אם על המעט ועל דרך הרוב הם שני זכרים או ב' נקבות : ועתה נדבר

מנה

שיקרה לנשים בעת שיפסק נדותן תכף תשמיען ותתכבה בטנה עד שחושבת מהם מעוברות ויקראו הרופאים זה חולי הרהם וכן יקרה זה לנשים שאינם נכפלות כשמתאוות לתשמיש ולכן חנוים הרופאים שתפצנה כעין זכרות להעביל בו ואז יהיה נהך אותו מותר בהתענבם באותו תשמיש ויה החולי יסאר בהם לפעמים עד עת הוקנה וימות בו ולפעמי' תלך חתיכה קשה עד מאד לא יתכבנה הסכין כי אם בקושי והפלסוף נתן סבת זה חולשת הטבע והפחד הכיטול וזה כשלא יסכים הטבע בין שני הזרעים באיכות וכמות ויתבטל זה המותר מהחום הפוחלט לא מהחום המיוחד לזיור ותמוכה ויקרה להם קשה שיקרה לזכרים שיפעל בהם החום הטבעי בעת הכיטול שהוא יתעבה ויתקשה כי מדרך החום הטבעי שיפוג החלק הלח ויקפיה הארצי ולפי דברי חז"ל יהיה זה ג' כ"ב כשיקרה עבור אחר עבור שהטבע הוא התעבה להטלים הראשון וכל השני עליו ונפסדה נורתו וכסאר כלתי שלם אחר היותו של שני מאוחרת להיות הראשון ולא היתה הויתם כאל' להיות תאובים ונפסדה סנדל שהזכירו חז"ל וכל' ילדה כמות חתיכה לכנה עוד הזכירוהם ז' ענין לא מצאתיו לפלסוף בענין בטנה שלא הביעה לכלל בברות שאמרו שהטבע בחוד כרי שלם התעבר ותמות שאחרו עליה בנתי' יושלמו' עברה וילדה עד שלא הביאה שתי טערות היא ובניה חתים עברה עד שלא הביאה שתי טערות וילדה אחר שהביאה שתי טערות היא ובהה הית ונר' סבת זה כי אם אשה ראונה להתעבר עד שתגדל ויבנה בה המותר וזהו כשהביאה ב' טערות כי השער יורה על ריבוי המותר וכשעברה קודם לכן וגם ילדה טבעה לא תחזוק עדין והמותר אינו שלם ע"כ הבן מת שלא היה המותר בלות לולד קימא וגם היא תמות להולדת' כי לא תסכול צער הילדה וכשנתעברה קודם לכן וילדה אחר שהביאה שתי טערות הבן ימות עכ"פ כי בשעת ההויה עדין לא הביעה לזמן שהיה החומר בנות להולדה אבל הוא תתקיים כי בתחוק טבעה ותסכול צער הילדה וזה בלות והבן לפי דעת חז"ל הואת אבל בנתי' אחרו כי קודם זה הזמן אינה מתעברת כל עיקר תוך הזמן היא תתה ועברה מת ר"ל בי בזמן הקטנות א"ל לה להתעבר אבל תוך הזמן זהו אחר שהביאה ב' טערות ועדין לא עברו' טרשים עליה אם קבלה הריון אינו לקיים לא להזל לא לחולשת המותר ולחולשת כחה וזה יותר קרוב אל הטבע וכן בתקיים לנו בחוש והשלמו' דברנו כזה החלק המוליד מהכח הון בדברי קדושה וכפנה לכח החיוני ב"ה :

הריבור

בכח החיוני הנה הרופאים אומרים כי זה הכח הוא כשוא על הרוב המתהווה מאיכות הלחות בהיותו בלב ושם הוא קונה זה הכח והלב הוא ראשון לזה הכח ומשם הוא תשתלח לזה העורקים היוצאים ממנו הנקראים שרינוס א' שאר האיברים ופעולת זה הכח היא שאר מכן האיברים לקבל החום והתנועה וזה הכח הוא ראשון לקבל האיברים הכח הנפשי ששוא החום והתנועה (כ"ל שז' לא יפעל' שלפעמים יתבטל מן האכר החום והתנועה כסבת חולי או סיתוס מ"ח מסיבת זה הכח עדין הוא חי כי לא יתעפש וכו') בסבת חולי' אלו סתום ועדין הוא חי כי לא יתעפש ולא יפסד וכשימות האכר אין בו לא חום ולא תנועה א"כ כל התנועה הרביש הוא חי ואין כל חי התנועה הרביש ויתבאר מזה כי יש באכר בעדר החום והתנועה ככעלי הפקד כח זה ישמור בו החיות וכשיוסר החוץ יחזור לקבל החום והתנועה לסבת כריאות הכח החיוני אשר בו וכן יש אכר שאינו חקבל כח ההנהג' מפני חולי ויש בו כח חיות ולזה התירו חכמי ישראל ז' כיצו הסרים שקורין אותם ביצי השליאה אי"ש שאינם מקבלים טהונה שהרי אינם גדלים כיון שאינם חסריחים ויורה זה שם להם חיות ואין דינם כדן אכר מן החי שהוא אכור א"כ אין כח החיות כח ההונה וגם כח ההונה אינו מכן האיברים לקבל החום והתנועה כי אם היה הכח הן הפועל היו הנמחים הרבישים א"כ הכח החיוני הוא המכן לקבל החום והתנועה לא כח הון א"כ זה הכח הוא ג' לון ולחריגש ופעולתו הוא לתת החום באיברים וכשנעדר הוא לא יהיה בהם כח ההונה ולא כח הדיגש והלב הוא התחלה לזה הכח ע"כ כשימות הכ"ח יתקרב הלב תחלה וזה הכח אש"ע שפעולתו היא להכין האיברי לקבל החיות הוא ב' כח התחל' תנועת העצם האידי דק א האיברים והתחל' התקבנות והתפשוטות לכשימה ולרפק וזהו דעת הרופאים כזה הכח אמנם הפלוסוף ר' אקוים בזה ושרש דבריהם הוא שאין כחן אלא שני כחות הא' כח הון ויחזרו כזה הנמחים והאחר הכח הרביגש ויחזרו בו הכ"ח ואם היה שם כח ג' ונלתי הון והרביגש למה לא במזל זה הכח בא' מהדברים מיוחד כמו שכתב הן והרביגש והנה כח החיוני שטען בו באלונים פעולתו היא התקבנות והתפשוטות וזאת הפעולה תיוחס אל הכח הרביגש הנותן החום והתנועה ולפי שפעולת הכח החיוני אינו אלא התקבנות והתפשוטות היה דפק היטן מתחלק לרפק העיר ודפק הכח מתחלק לרפק התנועה וכל אלו החילופים הם מהשינוי כח הרביגש וא"ל לומר שתנועת התקבנות והתפשוטות לרפק תהיה לזה הכח הכשימה לבר אלא להביא הרוב אל האיברים לקבל כח ההונה והדיגש וא"כ אין שם ונלתי שני כחות הא' כח הון והכ' הרביגש הנותן החום והתנועה לאלו הכחות וכתב הרופאים כי חכמי הפלוסוף שרי בתחילת הכריאה כמות החיוני כאשר ויפת באפיו בשעת חיים וכאחר באסיפת הכריאה כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וכואת הנפיעה שהיתה באף שהוא מקום באיפת הלב כשלא האדם ככמותו א"כ הלב הוא מקור כל הכחות וכמותו ויחיה הכ"ח וכמותו ימות וזהו זימת לבו בקרבו כיון אל האסיפה ואחר זה הכח ארסטו אומר שהלב הוא החילת כמות העורקים הכלתי דופקים ויטעון בזה שתו טענות הא' שהחילת כח הון הוא מסלב וכל שהוא התחלה לזה הון הנה ממנו בהכרח הכח התגדל וכל שיש בו כח התגדל הנה בהכרח ממנו כמות העורקים הוא חלקי בני ששם כלי כח הון הוא הלב וכבר בתבארה הקדמה זו שהלב הוא התחלה לזה הון אבל באליוטם כיוש הקדמה וזוהם התלדה בני הוא אחר כי הככר הוא התחלת הכח הון ויוליד מזה כי הוא התפלת העורקים כי התחלת הכח התגדל הוא הון וכן יתחייב מזה שאם העצב הוא כלי הכח הרביגש נומח מהמוח שיהיה המוח התחלה לזה הון ואין זו ראייה מכרחת לפי שאפשר הוא שיהיה העצב נומח מהמוח ולא יתחייב מזה שיהיה אותו אכר התחלה ראשית לאותו כח וזרי המוח הוא קרולת וא"ל שיהיה הוא התחלה ראשון לזה הכח ועוד גרחיב המאחר בזה כשנדרר ככח הרביגש והטענה הכ' שיטעון ארסטו כי התחלת העורקים הכלתי דופקים הוא הלב לפי ששם דיומים לזו וא"ל שיהיה הככר התחלתו לפי שהככר הוא כשרי אינו דומה לעורקים אבל העורקים הם דומים ללב ויאמר ארסטו שאותה הקדמה היא מורגשת כמותו אבל באליוטם אומר כי התחלתו הוא בככר ומכיל ראיותו ג' כ' מהכחות

וכוה א"ל לעמוד בו בטלמות כי לא יהיה חכמה זו שלמה לא כימי ג'אלינוס וסוף עמוד על מה שלא עמד איש לפניו וגם אחריו
לא חס כחווה וכן העיר ז' רשד ויבטו ימיכי מואת ההקדמה שאחר שהעיקים הבנתי דיוקנים רומים אל הלב יתחייב שהיה
החלפתם חסד ו' סוף חולק על זה ואומר שאפשר שיוגד מהמקום מה שלא ידעו לו שהיה האלמוג הוא דבר קשה ויולד מהארץ
הרכה זו הסעכה היא שהצמחת האלמוג מהארץ הרכה אין הרכות מוליד בעצמה קושי האלמוג לפי שאין צורת האלמוג והטוב
הדך שממנו יתלד א' אולם היה הפילדור האלמוג ממקרה קרה אל הארץ והוא נמוחת וה תדחהו אבל הדבר המתלד מדבר הוא
א' ממנו בצורה הוא רומה לו כי לא יולד משרש רמון ענף אחרון וא"כ אם היו העורקים הכלתי דיוקנים רומים אל הלב בהכרח
ממנו היה צמיחתם וארסטו יחזה דעתו בהקדמה מפורסמת והוא שהלב הנחתו הוא באמצע הבוף ויה בכל ב"ח לא שאדם ראשו
הנחתו) נוטה לזר שאלו וראוי הוא שהיה באמצע לפי שהתחלה ראוי שתהא במרחק מזה לכל הדברים שהיא להם התחלה
אלו הם טענות הפלוג' לחייב שהלב היא צמיחת כל העורקים דיוקנים ושאינם דיוקנים אמנם ג'אלינוס דעתו שהסג' כמות
שבה החיוני התחלתו הלב ונמנו הנטימה והשתקצצות והשתפשות כדפס והכח הזן התחלתו בכבר וממנו הכח המוליד ויש לו
אבר ראשי הם האשכבה והכח המרגיש נמנו החוש והתנועה התחלתו המוח והגידים הדיוקנים התחלתם הלב והכלתי דיוקנים
התחלתם הדבר והעצבים התחלתם המוח וכבר נבדקו זה ונודענו עוד כשנבדק בכח המרגיש ב"ה ומה שאנו דורשים בכאן הוא
אם התחלה צמיחה הנדיים הכלתי דיוקנים הוא הלב כרעת הפלגוסוף שזכרנו או הכבר והנה ג'אלינוס יטעון שהכבר הוא התחלת
צמיחתם והוא יורה לפלוסוף כי התחלה כח הזן הוא התחלת צמיחת העורקים כי הוא הכח המגדל אבל הפלוסוף לפי שחייב שהלב
הוא התחלת כח הזן ויאלמח טענתו ו' כשתי הקדמות הא' כי המוליד הדם הוא התחלת הכח הזן כי הוא המוח האחרון והכבר הוא
המוליד לדם א"כ הוא התחלת כח הזן ויאמר היה התחלת כח הזן יהיה בו הכח המגדל שממנו צמיחת העורקים א"כ צמיחת
העורקים הכלתי דיוקנים הוא הכבר והקדמה האומרת כי האבר המוליד הדם בו התחלת כח הזן גם הפלוסוף יורה אותה אבל
ההקדמה האומרת כי בכבר הוא הולדה של דם לא יקבל אותה הפלוסוף מוחלטת כמו שנבאר אח"כ ע"כ לא יתחייב לו ממנה
שהיה הכבר התחלת כח הזן ולא היא טענה ג'אלינוס לחייב שהכבר התחלת צמיחת הגידים הכלתי דיוקנים עוד טען כוח
טענה אחרת מהנחתו והקדים בזה שרי הקדמות הא' שהעורק המגניע מהכבר אל הלב הוא סעיף מסעיפי העורק הגדול הנק'
עבר הלכה והכ' שהסעיף יתחייב שהיה מהדבר שמתענף ממנו אשר הוא יותר עבה ממנו כדמיון היסוד אל הבטן וזה יורה
בצמיחה ובאלימות שהקלעים יסעיפו מהשרש ואלו הנחתו שהלב הוא התחלת אלו העורקים יהיה כמו אילן הפוך יהיה שרש"א'
מסעיפיו וסעיפיו יתעפכו לזר שראו וזה הפך האלימות כי השרש יותר עבה מהסעיפים והסעיפים מסתעפים ממנו וזאת היא
סעיפיו והנה ההקדמה הא' א"ל להרישה אחר שהחוש הצידי עליה אבל מה שחייב ממנה ג'אלינוס היות העורקים הגדול התחלת
זה העורק אינו מתחייב ממנה חיה אחת כי א"ל צום נבדקו יורה שיש צורך יורה שיש צורך ואח"כ יתעבו ויתעפכו ויחזרו אל
זר השרש וכן כרוכ הצמיחה רמו הדלעה והנפטיה והרהר מהצמח וזאת היא העובי דאיה על שהוא שרש כי איפשר שצמח צמח
דק למיעוט חומר שמתקור צמיחה כחמה שיש בו ריבוי חומר ויהי עבה לצורך פעולתו ומהו יתבאר כי אין חופת ג'אלינוס כוח
חופת חותך ואע"פ שהוא חתוק כוח אפי שהחלה למוד בחכמת הניהוח היא כוח העורק הגדול ואחר שבו היא התחלת
הלמוד בהרכה מהאלמוג כוח הגדול אחרון במרגיע ממנה מה שרשש שהיה זה העורק התחלתו הלב לפי שהבדל נמצא הרבה מהכ"ח
שאין להם חלל ימני והם אשר אין להם ריאה ויש להם ככד אין זה חייב שהיה ההחלה בככד כי לא יחייב ארסטו במופתו שהיה
התחלתו החלל ימני שכלב אבל יחייב שהלב יהיה ימני או שאלו ארנס נשאר לחקור אם הככד הוא אבר הראשון המוליד לדם או
הלב כי כלא טפק האבר הא' המוליד בו היא התחלת הכח הזן וז"ל בו היא התחלה הבח המגדל והשרש היא התחלת צמיחת
העורקים ומופתי ארסטו הב' הא' שכלב היא התחלה הכח הזן והב' שהלב התחלת צמיחת העורקים והב' שהאבר אשר בו
התחלת הדם ראוי שימצא בו בעצמותו לא בעורקים לפי שהוא התחלה לעורקים ולא נמצא אבר בנוף בזה החומר אלא הלב ח"כ בו
התחלת הדם ומג' מופתים אלה חייב שכלב התחלת הכח הזן הראשון בטבע שהוא המוח האחרון אמנם ג'אלינוס סוחר חופת הא'
ואומר שהתחלת הכח הזן היא בככד וגם המופת השני הוא סותר ואומר כי התחלת צמיחת העורקים הכלתי דיוקנים הוא הכבר
אמנם המופת הב' יראה שהוא נחויב סגורה אחרון לפי שאם התחלת הדם הוא התחלת העורקים והתחלת העורקים לא יתחייב
שהיה זה עורק הנה זה הרה"איו בעורק ואם הלב הוא כוח התואר או הככד הנה ג'אלינוס יורה שהוא הלב ומהו יוליד ארסטו
התחלת היות הדם איו הככד אחר שנמצא בו הדם בעורקים ואחכס על כרחו אנו צריכים להכריע עמנו אל המופת השל
ונכריע החוש שלא יסתור המופת השלנו והנה דברי ארסטו הם מופתים ובג'אלינוס רצה להכחיש מופתיו כונה ג'אלינוס לו מהחוש
בנתוח וכבר אמרו שאין כח בא' מן המועינים לעמוד על מה שעמד הוא בואת החכמה וא"ל להכחיש מה שנתאמת לו ממנה ע"כ
בא החפס ז' רשד והנהיג המוחם מהנהוח ע"פ דרכי המופתים שהניח הפלוסוף ומה שהניח הפלוסוף ומה שהניח הפלוסוף ומה שהניח הפלוסוף
התחלת הכח הזן לפי שיראה בו התחלה הדם ורז'ל כן אמרו שהכבר הוא מקום הדם וז"ל דרכו דרמא כנדא ואמרו אשר לנו הדם
היו זר לנו הככד כלומר שהוא עצמו דק ולפי שהוא התחלת הדם נמצאו אצלו האיברים המכרילים למותו הדם כי הכליו מכרילים
המותה המוח והמריה המותר הכרמיו ולפי הככד כועם יורה וירקת בו טעם וממיתו כלומר כי התחלה הוא בככד והיה כי
יעבד והתקוף והסגדל הרעב ימסך הקרה ואז תשקוט תאחוז כמו שאנו רואים מהמחויבים כי כעת הנהנו לאכול יתאוו ואח"כ
תשקוט תאיתם לפי שהכבר מושך הדם מהניח והטחול מושך המותר השוריים ולפי ז' טחול שותק כי במשכו השחורה נזכר
הדם וגם ימצא ממנו דרך ילך בו הדם אל כל האיברים וזה יגדור כי כל האיברים מיונים מהכבר ואף הלב ולא נמצא אבר כיוון
מהדם שכלב אלא הריאה וז"ל יתחייב שהיה האבר המוליד לדם הוא הככד ושהיה כוח הענין הוא ראש לא עבד ללב וכיון
שבו התחלת הדם המשתלח לאיברים והם ללב הנה בו כח הזן ואין ראוי שהיה הוא עבד כוח ללב אלא ראשי ויתמוך כוח עוד כי
הוא תחייב על האומרים כי הלב יקח ממנו מהכבר בלתי מחושב ויבטלנו ואחר יסאלונו אל כל האיברים ואמר שאם היה הדבר כן
היה מחויב שהיה בלב עורק א' ונמחו ממנו העורקים ויבטלו כ"כ א"ל הריאה ילך אל הריאה ולו יתחייב שלא יוון מרם הלב אל הריאה כלכד וא"ל
בו הדם מהכבר אליו הנק' כמו שימצא שצמח ממנו עורק ילך אל הריאה ולו יתחייב שלא יוון מרם הלב אל הריאה כלכד וא"ל
לומר שהאריטי בעצמו הוא המגניע הדם מהכבר אל הלב ואח"כ יחזור באותו עורק עצמו אחר שנתכשל בלב כי זה נכנע הוא
מהחוש לפי שיש בעורקים שכלב ד' פיות ויראה שזה העורק המגניע מהכבר אל הלב ואח"כ יחזור באותו עורק עצמו אחר שנתכשל בלב כי זה נכנע הוא
ההפס"ט עוד יהווה אל מקומו כתנועת ההתקצצות וזה מסכב להכניס הדם לזר ולצבור מה שנכנס ממנו שלא יבא וספית הב'
בהפך זה שהם יפתחו מפנים לקוף להוצאת מה שיצא ממנו מהדם והרוח ימכע מה שיצא שלא ישוב ואלו טענות חוקיות כתארח

מגן אבות ח"ג

זהם גאליונם לבטל שיהיה הלכ התחלת הדם אשר יזנון בו האיברים ועתה על מי נסמוך מופתי ארסמו חייבו טבלת התחלת
כה הן ומופתי גאליונם חייבו שכבד התחלת הדם אשר יזנונו בו האיברים בא החכם ז' רשד וקיים הכל ואמר כי אין ספק שהם
הלכ המשתלח אל כל הבוף באמצעות הרוח אשר בנידים הרופקים הוא מקנה להם החום הטבטי וזוה החום יושלם ביכול הדם
המשתלח להם מהכבר שיהיה המון האחרון לזון בו האיברים ואע"פ שהכבד הוא התחלה לרם הראשון כהיה הוא אחרון בטבטי
ואין דעת ארסמו שהלכ יבוא הדם אל הכבד כמו שתביא האסטומכא הכילום אליו אבל אומר כי מהלכ באמצעות הנידים הרופקי
ישתלח חום טבטי אל האיברים מוכן הדם המשתלח להם מן הכבד להיות להם המון האחרון אין תועלת הדם דבר אחר לא שיהיה
מזון אחרון לאיברים וכבר הדם גאליונם שכבדים הרופקים יש רוח אלף שעקרו הוא דם ובאותו דם המשתלח מהלכ עם הרוח
בנידים הרופקים בשלמה צורת הדם הן אל האיברים והנה יחם הלכ לרם הכבד הוא יחם הצורה אל החומר וזוה נתקיימו מופתי
הפלוסוף ולא יחמיסומו מופתי הנחיה וזו מה שהעלה בזה ז' רשד וזוה אומר כי מה שאומר בן סינא בזה שאין צורך למשכילים לקח
בזה השער משפט חותך והראה פנים לכ"א מהדעות שדבריו יוצאים מדרכי ההקט ואין לנו עסק בדבריו בכלן כי דבריו בן רשד
בזה הם מתוקנים אין צריך להסחיל כל צדעות וזלזון בזה ואחר שהתבאר ביאור נבלם מהלכ הוא שורט כל הכחות כלם וראש לשם
וע"כ א"ה היה לבי כדונב נחם בתוך חצי ואחר אשר לבו כלב הארי המם יחם ואחר ויחם לכב העם והיה למים וכז' רחזו על נפילת
כחו כענין אל יפול לב אדם עליו א"כ ראוי לנו לומר כי הוא התחלת היצירה כמו שהוא סוף האפיסה רצונו כי כמו שסוף האפיסה
הוא קרינות הלכ בן החלת ההיה הוא חום הלכ וכא' ז' האדם מטייכוור כבדא כלומר אמצעי וזה כי כטיפנט זרע הזכר עם החומ
הנקבה ופעל בו כחוסו ויעמידו ויקפיהו בכח אשר בו כמו הקיבה אל החלב וזה באידימתו ויעבהו ויתוזה ממנו בוף החלב
יתקבץ באותו חלב אריות דק הם ואחר יתערר ממנו ורע הוכר לא נשאר בו כלום כי אם הכח שנתן בו כמו שביארנו חייבו זה וזוהו
חלב המתהווה הוא חללו של לב ואומרים כי הדם הנמצא בכיבה בתחלת ריקנותה הוא דם הלכ ואותו אריות הוא שורט הכחות כלם
וזהו הכח הסיני והוא החום היסודי כמו שזומר הנקבה היא לתות השרטי שאכרם ובכללת זה החום היסודית והלחות השרטי יזוהו
האדם כי א"ה להחליף אותו וזה הבוף החלול שקראוהו חבתי ישראל שפיר הוא בהיות הכ"ח כמדדנת הברעין אל הצמח ובעוד
תנועת הסככים השל הפועל מקנה אל החומר ההוא כח להתפשט ממנו איברים כמו שמתפשטים חסדרעין טעמים ושרשים
ויתהווה מכל חלק מחלקו החומר ההוא אבר כמות לאותו חלק כי החלק הכמות להיות מוח יתהווה ממנו מוח והחלק הכמות להיות
עמנו כבד יתהווה ממנו כבד וכן שאר האיברים וההיה הראשונה בזאת הכריאה הוא שיקפנט קרום כי הוא יבט יותר מהשכר
ובתוך הקרום יתהווה בשר ובאמצע יתהווה היצורים שאמצעותם ישתלח החום הטבטי אל האיברים הראשיים תחלה והכבד מתהווה
תחלה לצורך ההנהגה כי בו התחלת הוכת האיברים ואחריו המוח כי בו תחלת השרט והתנועה כי העובר בתחלת ההיה צריך
להנהגה ועדין הוא מתנועע וכאשר יבדל מעט יתנועע וירגיש בריח שהריחה אחרו ולזה ימצא המוח יותר גדול משאר האיברים בעת
הלידה וכן העינים מפני רוב הלחות שבהם וישלם גדולם חוץ לרמם לרמם כמו שימצאו גורי הכלבים כוללים סומים וישלם גדולם חוץ לרמם
ושכר נראה כי הכינים לא יתהווה עד באחרונה ואחר התהוות אלן האיברים וההוה הנידים ואחר הצדמות כי ינטרכו לנבוכ חוץ
ואחר הצפורים והשער כי אינם כי אם שאריות המון ויברתום ויחליפו משא"כ באר האיברים כי בהכרתם אינם נרכקים אלא
בתחלת ההיה לרוב הלחות הטבטי הנשאר בהם מחומר ההיה כמו הסעיף הנפסח החליפן ובאר מצורה בו שחומר ותתרכק קוד
שיבט וכן עושים מרכיבים עוף בתוך האילן שמרכיבים אותו כמות ריכוזי הלחות ולפי שהצפורים והשער הוא אחרית סביל כדמה
אחז"ל שאם שערו לקוי ואינו נבמר בצפורים שהוא בחוקה כפי ולא קודם ומנו לא תבמר היותם אלא חוץ לרמם לפי שכרת
אין צורך לכינים להנהגה וזאת ההנהגה אשר היות השנים לא תושלם עד חוץ לרמם לפי שכרתם אין צורך לכינים ולפי שהשנים הם
לעשים שמחלב ולמכת זה וקבלו התכה ע"כ נתאחרת ויצאתם וגם יש מהם שלא יבדלו עד היות חוץ גדול ויחליפו חקטנים הם
הצורך אליהם גדול וכאשר נשלמה היות הצורך הריחם יתנועע וכלת המרחם ונשלם בידולו חוץ לרמם כמה שהטבט עסיק
לזה ואין צורך לזה לרמם וכבר כתבנו למעלה מה שכתבו חז"ל באיכות עמידת הצורך בתוך הריחם ולא הניעה חקירת הפלוסוף
להשיב מה שכתבו הם ז' בזה ולפי שכלב הוא החום היסודי והוא בתכלית החוץ וצריך לנשב עליו כדי שיכנס בו אריות קר לרמם
עליו ולהנחילו אחר שנטתה בתוך הלכ ע"כ כבירת הריאה שהיא מפרחת על הלכ כאדם המנשב כרעיפה על פניו בעת החום
ולפי זה היה הצורך לבראת הקנה שיהיה הריאה בתלית בו ולשיכנס האויר דרך הקנה אל הריאה ולצורך הקנה כבדא שצורך ארוך
ולפי שאורך הצורך חפני הקנה הצורך לבראת השטט כדי שיכנס החלב ממנו אל האינטומכא ולפי שהצורך אינו אלא אריות
הקנה והקנה אינו אלא לצורך הריאה ע"כ הדגים שאין להם ריאה אין להם צורך והעופות יש להם צורך וקנה לפי שיש להם ריאה
והאומר בתלמוד אין ריאה לעוף נאמר עליו שאינו בקי כתרנבוליה שהרי יש לרם ריאה בין בלעפותיהם וכן הכח יש לו ריאה אע"פ
שאין לו רגלים ואריות הקנה הוא לכ' דברים הא' להוציא הקול ולזה היה חוליות חוליות כדי שיהא פזית להוצאת הקול והכ' כדי
שלא יכנס האויר אל ה"ב כהיירות ויוקנו בקרירותו או שישלשוהו ותחסר לו הוקפה או שימיתהו פתאום וכשהוא ארוך ישתנש
חקרירותו קודם הניגו אל הלכ והנה הגמל צויר ארוך לפי שאקווי אריות כדי שיביע אל הארץ בעת המון אבל האווים הגדלים
בתוך המים צוירם יותר ארוך משוקיהם לפי שהם בניוים מהדגים שבתוך המים וצריך שיהיה צוירם מביע אל תוך המים יותר
הרגליהם שהם על המים ויש בחיות מין אחד נקרא וראפה והיא היה טהורה שתרמם רבי סעדיה ז' זמר הכתוב בחיות טהור
גראפא וזאת החיה הוא מאוכה הרבה אין בכל הולכי על ד' כמות כי צוירם יותר קצר מאורך שוקיהם ולזה לא תוכל להניע אל
פיה המון הארץ אלא בניע"ר כה ואחר שיתרחק מלפניה מרחק רב ולזה רוב מיעותה במדבר הוא מפיור' המדבריים והרואים
אותם אומרים כי הוא דומה לגמל בדאשה ובצויר' אלא שמצב פניהם ואחורים הוא כלכסון א"ה שיתעכב עליו דבר לרוב סיפוטו כי
מוקרת' יותר גבוה מאחוריה אע"פ שאין ידיה יותר גבוהות מרגלי' אלא שיפוט גופה הוא כן וזאת החיה היא יותר גדולה יותר
מהגמל כן העוד לי מי שרא' אותה בפאם וכן כה' בן רש"ד שרא' אותה בארץ ברביאה לא באגדלוסי ולפי שהקב' הוא חפני
צויר להניעו אל הלכ והשטט הוא חפני המון להני' אל האינטומכא והיה לב אחורי הבוף ואסטומכא אחרי הלכ והריאה ע"כ
נתחייב שיהיה הקנה לצד חוץ כנגד הריאה והשטט לצד פנים כנגד האינטומכא ולפי שהחון הוא נכנס מהפה אל השטט והעובר
דרך הקנה אלן היה פי הקנה פתוח היה נכנס עם המון והיה מויק ע"כ השטט לו דרך כיסוי לשמרו שלא יכנס בו מזון וזהו שיכו
בובע וע"כ אחז"ל אין השיקן כסערה אלא יקדים קנה לושט כי הדבור יבא מהקנה ובעת יציאת הקול נפתח שיפוט כובע וזה
באותה שעה הוא אוכל יכנס בקנה המחלב ומיתהו או יכאנו לדי סכנה והכ"ח שאין להם שיפוט כובע הנה פי הקנה הוא סתום
ויפתח בעת הנשימה לכך ויש הסודאשונים שהיו טעוים לומר שדרך הקנה עוברים אוכלים ומשקים וזה טבלות מכאן והחשובין

אלו וטע חכמים ומצויות ומ"ס אל ריאה טואכת כל מיני חקים לא היו סבורים שדרך הקנה נכנסים חקים מהרי כפי' אמרו כחוט
 טנחאל אובלים ומקום דחקה מהרי עירשו שהחקים נכנסים דרך השוט וכן אמרו בר' כוסות שזכרים הסכה שמשכ דרך שחאל
 ונתנו הטעם מהא יקדים קנה לנשט כי השוט כראה לדר שחאל יותר קולנד ימין הרי הודיעו כפי' שבשנים צריך לאהר שחא יקדים
 קנה לנשט אבל מה שהריאה טואכת כל מיני חקים הוא מ"ס הרופאים כי הריאה אי"פ שסיח כיונות מהדס המשתלח אליה מן
 הלב יש בה למות מותרו מפני כיוולת מהמוח וזאת היא טאובת מיני חקים שהיא למה בחקרה מפני המותרים הלחי' הנכרים ליה
 ולפי שהלב הוא האבר הראשי לכל הבוף ע"כ לא יסכול מהחולים מה שסכלו שאר האיברים כי לא נחצח בו מעולם לא רוע מוני
 ולא פירוק חבור ולא חודט ולא כתבו בו הרופאים אללו החללים כמו שכתבו לשאר האיברים כי הוא לרוב הרבטו דומה כל מה
 טויןקו ולא יניחו להחקק ואם יקרה לו דבר מהחללים מיד מת ולוא'ל יקוב הלב לבית חללו טריפה כי הוא חולי חמית לשעתו
 וכן לפי שהריאה היא טכשרת על הלב כשיג בה חולי מונע אותה מלנטכ כגון נקב אי"פ שאינה ראשי היא טריפה מפני נשיכ'
 הלב ולוא'ס לחול' טעפטים כטרפוות לא השיגם גאליוס כמו שהר"י כזה בעל ס' סבור ומס' מ"ט הדיתה בידי שמים כשרה
 תמוס דהר"ד כריח גורי ארס טריפ' והוה הצמוק טאינה יכולה לנטכ ונתנו לזה כסיון לרעת אש בידי ארס אס כ"ט שרייתה כפוערין
 כ"ר טעות טעת לעת או הדרא כריח כשרה ואם לאו טרפה וזה יורה על פלאי חכמתם כטכעי הכ"ח וכן בשאר טריפות אחר
 שהקדמה שהקדמו טריפה אינה חיה י"ב חדש יש להם חכמות רמות ונבחות וכצנכות יותר מחכמות ארסטו ובאליוס ואמרי אשר
 דברנו בחוצלות הלב החללים כדבר :

בתועלותיו

הפירטיים ונאמר כי הלב הוא כמו סכ"ח מחבוצע והנה ישבו לפימם יתנועע בהם ובקצת נכות סכ"ח
 יש עצה ויהיה זה הן לפי שהוא בהם גדול הוצרך אליו הממוכות יותר חקים החלפים ואותו עצם הוא כמו
 יתר יטובר בו קטור הלב והנה כחלק הו ארסטו הפלוסוף ובאליוס הרופא כטמי הלב כי הפלוסוף יראה שהב"ח גדולו הבוף יש
 בלבים שלשה כטמי ודא"ר טייה בכל לב פחית מב' כטמים ונתן סכה לשני כטמים לפי שהפלות והטניות נאותים לב' נדרים
 ר"ג הנין והשחאל ולפי שהכטמים האלו הם החלפיה י"ב ס' החלפיה נדרו הימין והשחאל ככ"ח ולזה יראה שהצר הימני
 הוא יותר חס מהשחאלי מפני שהכטן הימני הוא יותר חס מהשחאלי ואשר יחצח מהב"ח בעל ג' כטמים הוא אלל הפלוסוף טעני
 שהשכיכות כי הנ"ל בו באמצע ופי קטור והאחצני יותר השוה ובאליוס יחשוב שלא ימצא כ"ח בלבו שלשה כטמים ושכלל כ"ח
 בעל ריאה כ' כטמים וב"ח שאין לו ריאה כטן א' וזה שהכטן הימני הוא ללקים הריאה והוא יותר קר מהשחאלי ואשר יכריע
 במחלוקתם וטעם אל לא דברו אלל בהקמה חיה יצוף הטחור ובה' אחר יש להם ב' חללים א' גדול וא' קטן וכשאר כ"ח
 לא דברו הם אל ומיני הטאלים מהכ"ח אופשר שלא יהיה החליית הפלוסוף והרופא חילם בהסדה א' אומרים להם טיג להם
 שני כטמים שהם בעלי ריאה הם כלם כי האומר אין ריאה להרננו' כבר נאמר עליו שאינו בקי בתרגולו' שהרי אנו רואים טיג
 להם ריאה בעלי ונדר כן אגבנותיהם והנה יש לו לב פחין הפיחה ויש בלכות הכ"ח החלפיות כגדול קוטן בקושי ונכות כי מי
 שהוא קשה הלב הוא כפי' ומרגיש מעט וחי שהוא רך הלב הוא חמור ומרגיש הרב' ואין כל כ"ח שכלו גדול כיום אל גופו הוא
 ותפחד הרבה כמו המים הק' אכן ערס ואשר לבי אהצני יותר חוק הנהירה והיחוס והסדה כזה כי גדול הלב כחש אל גופו
 חומו אינו מתתם ללבו והוא כמו מעט אש כהירה גדולה אשר חמומה מצט ואשר גופו מחוצץ חומו הוא מתתם אל לכו והוא
 כמו אש כהירה קטנה שחומה גדול ואמנה הלב גדול באמצע הבוף לחיות אהצני יותר נכבד והטכע יסדיר לאבר היותר נכבד
 החקים היותר נכבד ואמנו גרו השפל כונה לר' שחאל להטות הצד השחאלי לפי שהוא כטכני יותר קר והיה צריך שיתקרב
 אליו הלב יותר ולזה צוהו הטרופיה שיונמו הפילין בצד שחאל שתא טימה רנדר הלב כמו שפי' אל כמו שהתעלה של הראש הוא
 בחקום שחמו של תיבוק רופס כן צוה בהפלה שליו כנדר הלב כי שני איברים אלה הם יותר נכדרים שחאלם ולפי שהכבד הוא
 בימין שהוא הטכע להטות אל השחאל הלב לקרב אל השווי הצדדים ודבר כוארנו שהלב לא יקבל חולי כי לרוב הרביטו יאפס
 מיד ולפי שהכתאר שהלב הוא מקור רל הכחוח הון והרניט הי' יין ראוי אל הפפס שהיטה א' ע"כ יצאו ממנה עורקים ולכו
 בהם הרוח והדם אל כל הבוף כמו שהולרים הרים דרד העולות מהכריכה העליונה אל כל הגן להטקות והם מטעפי ומתדרקני'
 ומתעבלי' לפי צורך האיברי אשר הם נמשיה ליהם עד שיגיע בקצת העורקים שיצא מהם מותר הרס כויעה כמו כלי מרס היוצא
 מרפנו המים ולפעמי' ימצא דרך פלא כבי ארס טויעו רה וזה לרקות דמס ופתי' פיות העורקי' וכקבים' אבל מהעורקי' הרחב'
 יקרה הול' הרס כמו מהנארו' כרעיפ' וההתוס' בטחוריו' ומתחככיו' וזה יקרה בזויאת הרס מטבעו אס ככמותו כריכויו לא יסכלוהו
 העורקי' אס באיכותו כשיהיה דק וירכה בו חמימות ויהיה יציאת הרס לפעמי' אות טוב כמו מהאף והתושבאכת ולפעמי' אות
 רע כמו מהריאה וכבר הוכיחו חלל טיג הפרש בין דם היוצא מהכבד ליוצא מהריאה ואמרו למה דאתי מופחא כדקי' ליה
 כגילה דחשתא חי סריך מריאה קאפי' ואיתלגה הקהא ואלא חכברא קאפי' ולית ליה תקבא' והמפת שנתנו כזה להפריט בין
 דם הכבד לדם הריאה חמת הוא אכל טיג הק' לריאה ולא לכבד לא יורו כזה הרופאים ואולי טעות יש בספר' וראוי היה לומר'
 דריאה ליה ליה תקנתא דכבר איח ליה הקנתא ואם אין טר טעות יהיה לריאה חככה כשאין נגע בתחלת החולי בחקום
 כמו שהוכר גאליוס ולכברא לית ליה תקנתא כיון שיצא דרך הפה יורס על כלכול הטכני ורוע האיכות ולפי שהלב הוא מקור
 החיים וצריך שמירה מהפנעים סכין לו הטבע חמסה ומסחר מהשומן חככה צילו אי"פ שאין מדרך שחלב והשומן להרכות
 אלל באיברים הקרי' כמו החליות והרעוב והיוני' הבוף האליה לרחק מהחום הטכני אבל האיברים החמים אין מדרכס
 שיגדל כולל חלב ולא שומן כי החום מתוך כל מחר ומנעבו וע"כ הכבד אין כו הלב ולא שומן אלל לשאמה אלפית לשחירת
 סכ"ח כוסף כו השומן למחסה ומקרא מלא הוא חכל משחר נכור לרך כי מהטו תוצאות חיים ירעס כי כמו שהלב הוא מקור
 החיים סכין לו הטכע שמירה יתירה כן צריך הדירה לשחור חככה לכו ונדר מכל הפניו שזכרים משמר . ואחר שדברנו
 בחוצלות הלב החללים והפירטיים כדבר :

נכות תיו

ובמדות הארס המיוחסו' אל הלב רי זאת הוא כוונתו בחקום הוא ורל מה שדברנו כזה אינו אלל הצעה
 לריונתן זאת והנה הכח המיוחד ללב הוא הכח המתעורר והוא שראו חלל יצר חלשון הכתוב כי יצר לב
 האדם רע מנעוריו וכשואו מתעורר כעשיית המוב נקרא יצר טוב וכשואו מתעורר כעשיית הרע נק' יצטר וז' כ' יצרים יש
 בו כ' ארס א' טוב וא' רע וכן ככ"ח יש שני כחות אלו כי בהעוררו לקיום הוא נקרא יצר טוב ובהתעוררו להפסד נק' יצר וז' ש'
 אלל היצה גבי בהסה דלח כתוב ויצר כשני ערוין הכי כמי דליח כה שני יצרים והא חייבא דשכא וכעטא הנה הוה טיג ככהת'
 יש שני יצרים ולא היקפה להם עזר הטוב שהתעוררות טבעה לקיום המין הוא טוב אבל חוקשה להם אס נאמר שאין לה יצרה

מגן אבות ה"ג

דרך כלל בלתי כיונה הפחיתות לזכרם שני מנעם הפח הדברי והפח הדמיוני שזכר עניינם לזכרם בע"ה וכשתנינו הכח הדברי והתבונה להכין ולהשכל ולהעשות והעשה הטוב וזהו יצר הטוב בהפולס ובשמנינו הכח הדמיוני לכבשת ההכרה נסוה בק' טוב כי טוב המציאו' כן הייב וכשמנינו לעשות הרע' נכ' יצטר בהפולס ובשמנינו לכבשת החמורות נכ' נ' כדע' שהיה בכבוד הטוב וכבוד הכונה חלפים ומכאן השוכה לקצת כתות מהמדרכי' האומרי' שאלמלא התורה לא היה לאדם לא טעול טוב ולא טעול רע והכלו בזה כי הענייני' המפעלים והתצוות השכליות הם טובים מצד עצמם בלא חורה והדברי' היוצאים מהדרך הנהוג הטבעי והאזהרות שהשכל הוגד עליהם הם רעים ב' כ' בלא תורה וכוסף על אלו הפעולות העניינים התוריים המקיימים סוף טוב והמכבדים הוא רע ואלו סב' פחות יש לא' קריית' וחיות על חבירו כי לא יהיה התעוררות להשכל ולעשיית הטוב ולכבוש סת' אמות הבחניות עד שיגדל ויבחיין בין הראוי ובין שאינו ראוי והסתעוררו' הראשון הוא בתחיל' שהיה נאל' זה רגו' החכם טוב ילד מספק' יחכם ממלך זקן וכסיל קרא להצט' ולר' והצדק זקן וזל' כי יצטר קית' לאדם משכנע' לזאת מחשי' אחר' דבר' זה למדני' ומקרא' משייעו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו ומעוררו' כתיב משנע' לזאת מחשי' אחר' והצדק יתן בו לכסיו' לכלל עובדיו ויסלו בו הכח הדברי' ולפי' שהאר' בטובו נוטה אחר תאות' וקו' וצדק' מלמד שיטהו להשלי' סבלו ע' כ' נסב' התורה לישאל להשלי' ויא' בראיתו ג' ע' בראיתו ג' שהיה בראיתו יצטר בראיתו ואלו הכ' כחן קראו רז' מלאכי' יש להם מנייני' דמחיי' מלאכי' השר' ורסו' רעו' וע"א הוא בטן הוא יצטר הוא מלאך המו' וצדק' בק' מלאך חיים וע"א שני מלאכים מליון לו לזרם א' טוב וא' רע וכשארם כל מב' ה' בע' ש' ומוצא כר' רלוק' וטולחן ערוד' ומטה מוצעת מלאך טוב אומר ימי רצון שיהיה כן לשכת הכאה ומלאך רע עוכה אמן בע' כ' וההפך בהפך ר"ל כי בהתחנן קצתם לעשות הטוב והצדק הוא בטל מאליו כאלו אינו באדם ובהתחן הצדק יתבטל והצדק וכאמרו' כיון שעבד אדם עבדות וטובה בה קותרם לו כל' שנעשית' לו כשהתורה וע"א לזאת בתחלה דומה לחוט השדרה ולכסוף דומה לעבות העגלה שאל' הונו מוטאי' עון בסבלי' השוא' ובעבות העגלה חטאי' רע וצדק' חמדה א"ל בהתחן חמדה וכן הדיו' בעשיית' הטוב כי הדיו' שיש ביניהם וע"א שמה אדם עצמו מן העבדות פעם היא טובה וכן' ומכאן ויאלץ הקב"ה משמרו' שאל' הן כל' אלה יפעל אל' פצתום שלש עם דבר כי הוקצעה חמדה וע"א רבלי' חסידיו יסמרו' ויש הכח הוא הולך הממונה על הקיימו' שהוא מעורר תאות' השמים וע"א כשנע' יקודה בתחם כלתו שהיה רועה לעבור ורמת' הכ' למלאך הממונה על הקיימו' וטובה אל' אל' הדרך' ובלתי' להלן ותראני' האקו' ותט' לפני מה להלן ע' מלאך אף כאן ע' מלאך אלה' שהנטיה הולת היתה לטוב' והוא מפועל הצדק' כי לא יתכוון לזכות אלה לקיים פרים ורבים מאיו' שתהיה ע' כ' נתן שכרה כעין כתובה כי כן היה קדוש' בלתי' דוד לקבות' אשה בגמול' ולתת' לה שכרה כעין מוהר ע' כ' ואלו חמדה מלכים וכן נטיית' אמתו לטובה היתה ובהשאל' מלא' רחמים היה וכן אלהי' שלח מלאכיה' וסגר פום אריות' ולא חבלינו הוא זה הכח המתעורר שהיה מלאך למנעם' מתאות' אכילתם חבני' אדם כרצון' האל' וזהו אלהי' שלח מלאכיה' והוא שליח רבונות' ולפי' שהכח הזה הוא בלב' אל' יצטר רוחה ב' עין חטא ועומ' כפתח' לבו של אדם קאל' לפתח' חטאת' רובץ' וכן אמרו' שהב' חטאו רע' שאל' בי יצר לב האדם רע וכו' ומש' קראו עירל' שאל' ומלתם את עירלת' לכבדם ויש קראו טמא' שאל' לב טהור' כרא' לאלהים' מכלל' דאובח' טמא' ומקאל' קראו נטוני' שאל' ואת' הנפשו' ארסין מעליכם יצטר' הנפשו' בלב' של אדם וכו' כל הגדול' מחבירו וצד' גדול' ממנו כי קח' הוא א' כעצמו ומי' שהתעוררתו חזקה אל' הטוב בה התעוררתו אל' הרע גדולה ולו' הכח' האיכות' והיות' עם שויע' אלהי' על הכונה הטובה ואל' בני' אדם פגע' כך חטא זה משכחו' לכ' אדם אכן הוא ביהוש' שהתורה קרינה מים אדם כרול' הוא מהפוזן' שהתורה קרויה אש' ואמרו' אחר' קטן יש בו באדם מחשיבו' רעב מרעיבו' שבע' כי הכל' תלוי' בכחירת' האדם ועל' הסייע' האלהי' אמרו' יצרו' של אדם מהצד' עליו' בכל' יום ויבקש' להמיתו' שאל' צופה' רשע' לנדיק' וכן' אדם הקב"ה עוורו' יכול' לו ואם אינו עוורו' אינו יכול' לו שאל' ה' לא יעריבו' בידו ולפי' שצריך' שיוע' אלהי' אנו מתפללין' ככה' הצילנו' מידה' ואל' ישלחו' בני' וכוף' את' יצרו' להשתעבד' לך ואפי' החסיד' שכל' חסד' זה הכח' להמרו' היו מתפללים' כן חסום' ואל' תאמן' בעצמך' עד יום מוחך' ואל' אל' שצדק' רע' נחמר' ביד' אנשי' כ"ה' אכל' של' ערוה' לא במת' להם לגמרי' שיש' כן צורך' לקיים' העולם' כי הכח' הוא א' לטוב' ולרע' ואם יתבטל' גם יתבטל' לטוב' אכל' ל' שהכתיבנו' הכ' שיתבטל' יצטר' שאל' ומל' ה' אלהיך' את' לבכך' יהיה' האדם' במלאך' שיש' לו כחירה' ולא יבחר' לעולם' אלא בטוב' כמו שהיה' המונס' באדם' הא' אלמלא' החטא' הקדמון' ויש' לעתיד' לבוא' תביא' הכ' הצדק' ושוחטו' לפני' הצדקים' ולפני' הרשעים' נדויקם' כדמה' להם' כהר' גבוה' וקרא' עני' קדמה' להם' כחוט' השערה' הללו' כוכים' והללו' בוכים' נדויקם' בגים' ואמרו' אף' יכולנו' לרבוש' הר' ורשעים' כוכים' ואמרו' אף' לא יכולנו' לכבוש' חטא' ורשעים' יכולנו' לכבוש' חטא' וזה' כלומר' שהקד' יבחנו' בדעתם' שהתחד' בפועל' הרע' תקבעו' כנפס' ותמחו' על' בחירת' הטובה' וקרא' עני' פחנו' בדעתם' כי לול' ההתחד' היה' קל' להעתק' מחנה' ותמחו' ענ' בחירת' של' שתי' הכתות' ואף' הכ' תהיה' עליהם' שאל' כי יפלא' בעיני' העם' הוא' ובשינוי' ופלא' וכו' כי הוא' ברא' אדם' בעל' בחירה' וכמה' ההכדל' הגדול' שנכל' בבחירת' והרשעים' אל' בני' החסידים' כן כת' כי זה' הכח' הוא' יצטר' ולא יסתור' תאחרו' זה' מה' שכת' בס' מורה' הנבוכים' כי הכח' הדמיוני' הוא' יצטר' בלתי' הא' אלמלא' כדביעות' והדמיון' יכוב' כהם' ומביא' לירי' כפירה' והכח' המתעורר' הוא' יצטר' במעשי' כמו' שביארנו' ואמרו' שנתבטלו' לנו' הדברים' ב' בבחירה' בשלים' הרב' בה' לפי' כונת' החק' הוא' ואם' דברנו' כזה' כענין' יריעת' האל' לפי' כונת' אמתו' חקוק' ואמרו' כי הנפס' התורה' השלמה' והסכימו' בה' חכמי' יוון' היא' שאר' אינו' מוכר' כמעשה' ובירו' יש' בחירה' שיעשה' או' שלא' יעשה' ואל' האל' לקין' על' הצדק' למתח' חטאת' רובץ' ויאלץ' תשוקתו' ואתה' תחשול' בו' כמ' למחול' ואל' אישך' תשוקתך' והוא' ימשול' כך' כי היא' היתה' יצטר' לזאת' כמו' הצדק' לקין' ומ' אל' הכל' כ"ה' חזן' מירא' שמי' יורה' זה' ומה' שהוא' בירי' שמי' העניינים' המפעלי' כמו' שיהיה' אחר' או' יקבר' או' לכן' או' שחור' וכיוצא' בזה' אכל' התלוי' ביראת' שמי' והם' הפעולות' האישיות' כי בכלם' יש' יראת' שמים' שחכירה' בירו' לכבוד' בטוב' או' ברע' אכמה' שמי' אדם' מוכני' מצד' טבעם' ומובס' למדה' מן' השדות' יסור' מהאחרים' כי סמוך' ועורר' לזה' אכל' אינו' חכירה' בו' ש' וזנו' טוב' ומוכן' לעשות' טובה' ולא יוציא' עצמו' מן' הכח' אל' הפועל' ישר' הכנה' לבר' ולא יהיה' טוב' ואפשר' שיבכיה' חזון' הטוב' לזאת' רע' וכן' ההפך' כי יש' שמנונו' רע' וכוכס' יצרו' וממשל' כנפשו' לעשות' טוב' ועם' שהוא' מתאוש' לרע' לרע' ודמיון' לזה' אכמה' חכמה' ע"ה' רע' כי א"ה' ע"ה' היה' מובן' טוב' בלתי' מתאוש' רע' ודוד' היה' חזן' מובן' ומתאוש' לרע' וכוכס' אותו' ואל' בנת' טובה' על' יצטר' א"ה' השלים' עמו' ועלנו' באמר' ברכות' ה' דרכי' איש' גם' אויביו' ישלים' אתו' ואמ' בבריהם' כי תתחלה' לא' היה' שולט' אלא' על' דמ' ר"ב' אויביו' וכשהוסיף' לו' ה"ה' השליטו' על' ה' אויביו' והם' שתי' עינים' ב' אויביו' ואל' שבויה' כי כשנחול' נשבר' יצטר' המה' או' לתשמיש' ודוד' כלחם' עמו' והרבו' שאל' ולבי' מלל' בקרבו' והראב"ד' אל' פי' שהרבו' בחשיבות' כננה' ושמעון' ישרון' ויבצע' וה"ה' יונה' אל' פי' שהרבו' בכבישת' יצר' שהיה' מונעו' אפי' מהשתד' שהים' מקטט' את' בנין' ואל' בא' עליוסם' שאל'

מגן אבות ח"ג

הבגוף הוא השווה כיוון הקצוות מהחום והקור והלחות והיובש הן כריאות המדות הוא השווה בין הקצוות אלא ע"ר
הרפואה כתי שאל גוברת כדאם ליהם קטלימות שרפואתו הוא להבכיר הספק כדי להחיותו אל השווה כן מי שבכרה פי תכונה
מהתכונות אל א' מהקצוות העסק ברפואתו הוא להרגיל עצמו בהפך כמו מי שבכרה עליו מדת הכליות ירגיל עצמו בפיוור
מעט כדאי שיטוב אל מדה הנדביות וכן מי שבכרה כו מדת מורך הלכב ירגיל עצמו לחסיה בככמות כדי שיבא לידי מדה
הגבירה כמינוע אלא שיש בזה סוד מסודות הרפואה כי כשיהיו כפי אדם א' נוטה אל הכליות וא' נוטה אל הפיוור יותר קרוב
שיחזור המפור דייב מהכילי ע"כ נריך הביולי להרגיל עצמו יותר אל הפיוור מהמפור אל הכליות וכן בענין הוסידות ושטיפת
הזימה כי מי שסוף בעדר התאווה יטוב בקלות לבקשת הסכנה להיות והיר יותר מהשטוף אל הוסידות ע"כ יש להרגיל השטוף
בזמה לבעדר הסכנה יותר מהנעדר הקצאה אל רדיפת הסכנה וכן בשאר המדות כי הקצה הראשון הוא טכני אל האדם יותר
מקצה האחרון ולא יעתיק ממנו אלא בהרגיל גדול והנה כפי אדם לפי מונס הם מתחלפי המדות כי מי שיבכר עליו הכח החיובי
לכך יהיה סכל משגב נחמד מבקש הנימוח והנקימה שופך דמים פורץ גדר האיסור מגלה ערות דומה לבהמות ומי שתתבכר
עליו הנפש המתאווה יהיה סכל חין בו כח המשער אוהב התאוות ומוסר עליוס ומרכה המאלכוס והמקסי והמטבל
והתעסק בתאוות הטבעיות ודומה כטכני לנחמיה ואם תבכר עליו נפש המדכרת יהיה משער מכיר רוחניות הדברים והכדלים
מגשמיים רב הענוה אוהב הענייני האמתי והטובים מתרח' מהעויות והדברים המנוסים והרעים וסוף איש תם וישר ואם יהיה
שתתרכב הנפש המדכרת עם החיובית תרכבו מדותיו למה שבו מכה החיובית בכור אחיך מרכה תפארת מתפאר בכינוח נחמד
ולמה שבו המדכרת הוא מרחם חוקר מנהיג לא ימלאו לבו להכנס בבכחות ונס לא יתרום על העניינים המטפדי' אלא הולך
קבל וככו ומי שתתרכב נפשו המדכרת עם המתאווה יהיה בעל תאוות כטכני כמי שבכרה עליו המתאווה לכך כמו שזכרנו אלא
שהפאת הכח המדכרת יכבוש את יצרו ויעשה הדברי' כסתר וכיראה ובהתרכב המתאווה עם החיובית יתרכבו כל המדות המ'
המטפיות לאלו הכחות ומי שתבכר עליו הנפש המדכרת והשטפית עליו השכל מאורו ויהיו ויהי דומה מרכה שרמיו ברוחניות
המלאכים וכלו הוא טכני שהיו כדאי' כ' רת' החכב ר' ינחם ישראלני ז'ל כס' פ' הוסידות והראב"ע ז'ל כס' ואלה
המשפטי' כת' כי באדם שני כחות וסם רוח והוא כלב ונפש והוא בככר והרוח היא המחקשת שדרה להתבכר והנפש היא
המתאוה לאכול והנשמה היא החכמה והטובה כחור וממנו יבאו כל ההרגשות ויש כפי אדם שכל לו הם חזקות בהם או כלם רפות
או זאת חזקה וזאת רפה או לא חזקה ולא רפה והנה כפי אדם על ז' ועשרים דברים משונים והם הנכבד נתן התורה לחוק
להבכיר הנשמה העליונה עכ"ל והנה מצות התורה הם להדריך האדם אל המיוצב במדות האלה כי במדת הוסידות התייר
לאדם ונותה כמדות פריה ורביה ואם שפיותו סלף לטעמו וסלף להרכות וכן התייר השחיתה ואם המאלכות אסורות ולא
צותה לזכר כי אם יוס' א' בשנה ובמדת הענוה והשפלות מצות רביר אב ואם ימורא לחכמים וקומה והיורד לזקנים ונעשה סורר
ומורס וזקן ומרס ובמדת ההשפקות מצות נקם ומתנות כהונה וזויה ומצות השבת חשבון והשבת אכרה והזרת הגוילס
ונכסה ועושק והזויה על הקצם האחרון ואמרה המרזבו אל יבזבו יותר מחומס ואמרי אבדתי קודמת לאבדתי רבו וסמכו
לזה אפש כי לא יהיה כך אביין עני' פיוור ועצלה יהיה אביין ובמדת המורך והגבירה אמרה לא תירא מהם לא תערוץ הפנייה
והוסייה מן הקצם האחרון שהמר לך ושחור נפסך ולא השי' דחי' כביתך והרחיק הנזקים והחבלות והנקימה והנטייה הוא
להרחיק מדה טכניס וסקנאה והמלך הושר ההבאה לבלתי רוב לזכו' וס' העם א"כ המתנה ע"פ התורה הוא כריאות
בתבכרותו והתורה היא המפקת להנהיגו בכריאות מדותיו ויאסור עצמו בהם שלא אמרה תורה הוא חוטא ע"כ נקר' הגויר
חוטא וא"ל וכי על איה נפש השא אלא שציער עצמו מן היין וכ"א לא ריך מה שאמרה תורה אלא שאתה אושר עליו דברים
אחרים וכ"א ת"מ תשרוי כתעני' נק' חוטא אלא א"כ נטה אל הקצה האחרון מפני שטכניס רונה להטותו אל הקצה הראשון כי
הוא רפואתו וזאת וכח"ש הרוחה סוטה בקלקולה יור עצמו מן היין כי זמח ויין ותיירס יקח לב וכן מה שהזכירו מאותו שהים
כויר טכני לשמצון הדקיק שהים יפה יעניס וטוב רואו קוונותיו לתלום סדורות לו וא"ל מהראיה לבגל שער זה א"ל רעה סיותי
ונסתכלתי בכואה שלי כמענין ופשו יצרי עליו ואמרתיו לו דוק' עד חתי אחי מתבאה בעולם שאינו טלך העבודה שאני מתלך
לשמים וכויר כוה נק' קרוש מפני שקדש עצמו כחומר לו לעשות חמרת וסיוג לתורתו ואמס שרש פעולתם איך הוא הסלכ הנס
יש מהתכוונ' שהם ביניאית החום מהלב לזר חוז פתאום כמו הכעס להתבכר שהאדם מונא בעצמו חוס מופלב ויתארמו הפנים
יעיאלו לחוק מעט מעט כמו בעת השמחה והתענוג ויש ככניסו ויש ככניסו לפנים פתאום בעת הפחד ויש ככניסו מעט מעט כמו
בעת החבל והיגון על מה שאירע והדאגה על מה שיפחד ממנו ומדברי רזל למדנו שהם אמרו ותחלהלם המלכה האר
שעירשה נדה לפי שהיתה התנועה לזר חוז מפני הרעם ויח' עוד חרדה הסלקת הדמים כשיאי כמחבול להכנס שם החיה לפני'
מעט מעט מפני היגון והדאגה כמו שהתבא' בגמ' נרה כס' תנוקה ויש כשתי התנועו' תמלה לפנים ואח"ך מחרחק הטכני
ויוצא לחוק כמו הכושת ולפעמים בהפך כמו בעת ההלכנה וכמשל' דאוי' סומקא ואתי חורא וכן בהתערב כ' מקרי' כמו כעס
ודאגה יבא החום לחוק תחלה פתאום ואח"ך יכנס מעט מעט וכן לענין השמחה ככשורה אחר יאוש יכנס החום לפני' פתאום
וחוק עד שיתעלף האיש והשכחה כאלו הוא חת וכשמרגילין לו הכשורה יתחוק הטכני ויבא החום לחוק ויסור עלובו וזה ענין
יעקב אבינו כבשורת יוסף שנא' שה יעב לבו כלו' שכתבטלה תנועתו כמו אל תתי פונת לך ואח"ך בתחוק הטכני ושבה נפשו
ליו ויצא החום לזר חוז וזהו ותי רוח יעקב אביה והנה החכב ר' שלמה בן כבודי ז'ל כס' תקון המדות חלק המדול' המנוגים ונתן
ל החום הגבוא ועזות זה אכוריו וההיגון למתון והכעס ונתן ל הקור הכחמון הענוה והשבת והרחמי' ומורך הלכב ונתן אל הלחות
הנכור והשמה והאהבה והכריבו והרגון ונתן ל היובש הראב' והקנאל והכליות והשגלה והשרטה ופירשם יפה כספרו וכשניהם כפי'
המסכתא נפרש פרטיות אלו המדות כל' במקומו הראוי לו ועתה לא באנו אל הכללים ולפי כי אדם אין דקיק בארץ אשר יעשה
טוב ולא יטא חנינו מהנכילי' שהיו כבה קצת מאלה המדות שלא על השלמות כי שלמה אע"פ שהיה מדכר ברוח הקדש ונא'
עליו כבכעון נר' אליו ה' כמה לריב התאוה כריכוני הנשים ונחשב לו חטא כמו שנא' עליו בעזרא הלא על אלה חטא שלימה ודוד
אמר ע"ע לי דבר בור יש' רוח הדבר כי ומלתו על לשוני ונטה ל האכזריות אע"פ שלא נטה בזה לא לעוברי ע' והיה רחמן לישרל
מ"ח כחש לו חסרון וא"ל ע"ל הכ"ה מצות והרירות ונמנע מלככות ב"ה וא"ל לא אתה תבנה הבית לשמי כי דמים רבים
שפכת ועל אליהו ז'ל כשעבד דין בכילוי הכעל א"ל הכ"ה איך מורך לעולמי לך טוב לירכך מדברה דחשק וזה מפני סמיכות
הפרטיות וכן שמואל הכניא נטה למורך הלכב ואח' ושחצ' שאלו והרגנו וא"ל האז אתה נטית למדת המורך עבדת בקר תקח
בדרך ולא תירא וכן יעקב אבי' וירא יעקב מאד ויבר' לו אחר שהובטח תהא' וכן אלישע נטה למדת הכעס והמורך למנבנים

לסדרות עליו כבוא האלו הן החיות המפסו' בין הנכבאים והטכונה ולפי רוב הנטייה מחשוני יהיה ריבוי החיות ומרע"ס
מפני היותו שלם בכל קדושתו והיותו על השני יותר משאר הכבאי' ע"כ נחת' עליו ותמונת ה' יכניו והיא חספסק לריח המאיר'
זככר כתב' זה ומה שהזכיר התורה להביא עצות מרחו' להקביר החיות השלמות ולהרחיק מהסכרו' במכותיה וכן בספרי
הראשון' ללמוד הטובים מזהם החסובות ולהתרחק מהרו' החסו' הפחותות ולא נזתה בהם כפי' במכות עשה וכו' וכו' כי לא
מצי' שאור' התור' הים עמו של אל תקבא' אל תכניסו הכה הטעם כוח שאם כאלו עמיני המדות דרך מצוה ואזהרה היה
האדם ככלל בהטח בכל רגע ועונה וכבר אמרו ג' עבירות אין אדם יכול מהם ככל' שהרוע עביר' וענין תפלה וחכך לשון
סרע ע"כ הניחה זה הדרך כי הא' חפץ להענין נדקול להנדיק כריזו' ולהרים מכסול מדרך עמו ופתחה דרך במצות ובספרים
הכל לטרה ומן השמי' חסייעין אותו כמו שאמרו' מן ולענינים יתן מן ואלו הכר' שג' כוח אשר א"ל וזאת זה אשר יצר לכ האדם
רע מנעוריו הרבה לסלוח בבגדי הכונה שהם באים לכפר על הכתף במדות הרעות כמו שפי' והיו שהנה כבדי' ו' קסה לכפר
על חסרון המדות והא' על חסרון הרעות אשר הכיאו אליו חסרון המדות כמו שבארנו והאכטע הוא נתון על הלכ ע"כ הוא
מכפר על הרוער הלב כי הוא מקור אלו המדות כמו שביא' והוא הכח המעורר הוא יצטר שהיה שרע לכל המדות הרעות וכל
המכטע עליו לחסום אחרו' וז' חכר שהוא נאמר וכחכע לעבירה הבורא ית' וכת' הרמב"ם ז"ל כי ה"ס הרעור עבירה קשי'
מעביר' הוא מפני טעם זה כי הרעור הוא במחשבה שהוא המלך הנכבד שבהם והעביר' הוא באיברו המלך הכבד שבו ואינו
דומה המעביר' ה' חרין למעביר' עבר ע"כ הטעם בהרעור יותר גדול מהמחשבה אבל רש"י ז"ל פי' בענין אחר כי ההרעור
בעתה הוא חמליט וקסה לבק' יותר מכלו העירוע בעצמו ואלו דרכי אלהים חיים וזאת הם אלא שדרכי רש"י
ז"ל הם נראים יותר לפי מה שבו' במג' ומה ע"ע זה והמכטעם מכפרים על גלוי' פירות לחסום התאוה שיהיה אדם זכיר ולא יהיה
שטוף נזתה וזלתי כהמר וכלו נתן מחסום לאותו אכבר שלא יעשה כרצון יצרו אלא הרצון יוצרו והכתובת מכפרת על שפיות
דמיה כי השופך דם חבירו לובט בגדי נקם תלכוסת ומבכיר כעמו עליו ויתאדם גופו ליציא' הנה' לחון ע"כ באלה הכתובת לות'
שילכס כבדי' לכני' להקטין תרומת הרעם ואם יאדים כתולע כמחר לבן יהיה ויפשאן נקו והביאו ז"ל סמך לזה ויטבלו את
הכתובת הרע כי בקנאה חמיה הוא לירדי שפיות דמיה לזלי עצת יהודה ולא יצולו משפיות דם שיעור עינים והמעיל מכפר
על לשון הרע כי זאת המדה היא חסרה מאד כי הרעור הוא חלק הנכבד שבו נכבד האדם משובי ה"ס ואין ראוי להסתמש בו לא
בדבור מוצי' ואע"י שיהיה בטלה היא רבונה וחסידי' ה' היו מנצי' תמנה ור' חייא לא ער שיהיה בטלה כל ימיו ודקדקו ודברת כס
ולא בשיחה בטלה וכו' ש' חפץ ראוי להורית כי אין ראוי להשאיע קולו כי אם כביאו אל הקדש והדרכי הקדושה והשכן מכפר על הדעיין
ע"כ בלו הפעמונים המוציל להירות כי אין ראוי להשאיע קולו כי אם כביאו אל הקדש והדרכי הקדושה והשכן מכפר על הדעיין
זהו על הלכ כי הדעיני' הם להרחיק העול והבזלה מהכירות אשר ראם לכלם החמרה שכל ע"כ כאלו אבני החטן ואבני שהם
בכתפות היעור כשכוח הטבטים והאכר' כרי לחסום החמרה שכלב כמו שסמנו' הם ומהיבנות אן צריך להביא אלהים הלא א"ס
ע"כ אמר ואם אקח הכל אשר לך וכן כמו כי הוא למדס דכתי' להענין אשר יצוה אח בניו ויר' וגם הטבטים לראובן הביא דודי'
דבר של הפקר והיה בניו קדור טמים יאורה הנכ שלחמי הגדי' הזה כמו שפי' הרמב"ם ז"ל איה מצובכ בניו כי קיים נדדו יוסף
ולא ידע חתו מאוזה כי אח ה'הם וכו' כי לא היה שולח אלא בהרעה ובהחן ח'ך יוסף את הכסף ביתה פריעה ע"כ
כאלו טמות הטבטים כחכמי החן ללמוד שהם לחסום האוהה והחידה הנטועה כלב איה חסובכ בניו כי קיים נדדו יוסף
שנא' והיה על מכו' תמיד ללמד שלח יהיה האדם ניד כרזל ערפו ומצוה נמושה ולא יהיה כאוהם שנא' בהם ומצוה חסם וזכה
היה לך מאת הר' לא אלה חיה יראת ה' על פניו והפ"ס ע"כ לאמדוי שמי' דהר' ע"ך כי יהיה מכו' קדש לה' וכן הפלה של
ראש היה בין העינים אלא יתור אח רעיוניו וי' לה יותר קדושה מהעין הח"ס ז"ל חייב למשתמש בתפילתו בכל עשה וטעם ח"ך
מהעין שאין כפי' ל' אזהרה מ'וכרפילין יש כונה אכור' כמו שהפלה של יד היא כבוד הלכ בתפלה של ראש היה בין העינים
שלא יתור אדם אחר הרעור הלכ ולא אחר מלאים העיין ויתלבט עמוה ונטיעות וע' אחר תנה בני לך לז' וענין דרכי תבורה וחז"ל
הכ לי לך וע'ך ואבא ידעכ' דאח דלני וכו' ז"ל ולא תתורו אחרי לבככ' מ' מיות ואחרי עיניכם וז' וזאת והמיות היא החסרון
כדיצית והזוה היא החסרון במדות לנטות אחר התאוה ואחרו' לבא ועינא תרי טססורי דעבירה מכוה כי העין רואה והלכ חומר
ואח"כ עושה מצטע דעבירה המצטע מרפר על בזה הרחוקי' דבר זהבוב' ויכפר על דבר שכתוב' כי האדם צריך להשפיל
ולתקני' ראשו ולא היותו הבא' אלא לאשר גאה גאה שנא' ה' מלך באלות לבט' והמתיקור כלבוש מלכות חייב את ראשו למלך
וע"כ ז"ל כל המהלך בקוהה וקופס' כאלו דומק רבני שרינה שנא' הלא כל הארץ כבודו והיו החידי' אכרי' עצמם כגלוי' ראש
ע"כ באה המכטע וגם טלית' של מכות היא להעטוף בו בהכונה הראש ולהסתכל בצינות כדיל' וזכור מכוה ה' ולא יתבאה
לפניו כי הא' אינו סובל האדם באחרו' ככה יעוים ורמכ לכב אחו' לא אוכל והכבר הש' זני' מרפר על חסרון הרצות הוא האפור
ע"כ אפור חכפר על ע' הוא חסרון הגדול שרעות וזה החכטעם לאחרי' הבוק' חתמצעו ער הארץ כי הע' ראוי להרחיקם
מאחריו כמ"ס בא תאמר לו שאם ישה אחרים יהיה לאחור ולא לפניה ובספ' הבוק' לא כעליונו להשליכה לאחור גם להשפלה
כמ"ס ז"ל על דגל מחנה דן בחירוה יסעו מפני שאל מוכה והסמך אצתנו בזה אין אפור ותרעו' והנה השלמנו כונתנו כדכור

בכח החיובי ונתחיל יצתה לרבר בכח המרבי' וכו' תוס' כונתנו כדכור בה' מחות כ"ה :

הדיבור בכח המרבי' לפי א' אסוח הוא מרכבה השכל שהוא נזר' המדבר וכמוהו הם רליו והנול' לוי וכסכל ישיב האר'
המכמות שתכליתם הוא השגת הידיעה באל כחה שאפשר להשיב לרל המדבר א"כ מחויב הוא שירבי האדם
בתפילה מרכבת השכל וכלנו ואח"כ ישתדל לידע זאת הידיעה כחהמח' מדינה אחר מדרגה ער שיבי' למדרגה האחרונה והיו
סלם השבחה שראה יעקב אע"ה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו ויצלו ככ' תפלות החממה הוא הח' צורת עצמו תקוק' נכסא
הכבוד הי' אחר השבחה זו יהיה כה' המלאכים והעומדים לפני האל' וע"כ מי שא' ידע מהות האל' איך ידע יריעה שלמה וזלתי
והראב"ע ז"ל צדק באחרו' מי שלא ידע גסו' באחרו' ויפול לא יוכל לרבי' השם כי כל מי שלא ידע מהות השכל וכ"ס ידעית האל'
שהיא השבחה האחרונה והפ'וכוף אחר זה כוח הלשון רע' עניןך וידע בוראך וז"ל הפי'ט בספרי ח'ך סוד יסוד הכל עין רעיון
כסה תבין ולא כנת יסודך ל"ל כי הטבה הא' קסה כי סוד יסודה הוא מכה עין כל רעיון וכל חשב' וכל מי שלא ידע יסודו
איך ידע סוד הידיעה הזאת וזאת הוא כי הדבור ככפ' יקרו בו שפוק' גדולות ולא דבר בו אדם דבור מפסיק ועכ"ל הפלוסוף
כ' יוסף דבור ככפ' כ"ס יוסוף כאל' אכטע כדבר בו כפי' חמו' כי השלמות לאחרון לאדם בהשגת החממות הוא לחלק כל
חלק מחלקי הידיעה על הדרך המופת כמ' שאפשר לסבא עליו מופת והיו מדרגי העבודה שהוא עיקר מציורי התורה כמו

הם הפעולות מהחושבים ר"ל שהם נשלמו במורגש מחוץ והיו כפועל האבר אחד טעמו בו ככה והפעולות הם באיברים
 התדומי החלקים כגון הפעולות הם באיברים הכלליים והיה זה כי הפעולות מתחלפים בקושי וזכרות ובשאר החלפיות וזריכים
 לאיברים כלים מורכבים מהאיברים הפשוטים ודומי החלקים כמו הכשר והעצב וההפעלות הם פשוטים כגון הפעולות
 המוחשים וצ"כ זריכים איברים דומי החלקים פשוטים גם כי הקדמונים היו מוחשים החושבים אל היסודות הפשוטים אשר מהם
 התרכבו האיברים דומי החלקים והיו מוחשים חוש הראות היותר רך שכלם אל היסוד היותר רך והוא האש ודומה לו כבוד וחוש
 הסמט שהוא אחרון בדרקות אל האויר שהוא אחר האש בדרקות וכן השתבש הוא הקול המקיים באויר ולאחר חוש השמיעה בדרקות הוא
 הריח ומוחשו העשן והוא מה שכיין האויר והמים ולאחר חוש הטעם ומוחשו המים ולאחר חוש המשוש שהוא העצב שכלם ומוחשו
 הארץ היסוד היותר עב שכלם והיה זה בן לפי שהחוש הוא מתפעל מהמוחש והמתפעל הוא פשוט והיותר פשוט שבו מוחשים הוא
 חוש המישוש כי שאר החושים ימצאו מורכבים מהחוש עצמו ומוחשו המשוש שהוא כולל כל הבנות ע"כ ראוי שיחיה זה החוש הפשוט
 רצוני חוש המשוש באבר פשוט דומה החלקים כולל כל הבנות כב"ה המרגיש כי הוא חי מפי זה החוש והוא חי בכלל לא במקצתו
 ע"כ צריך שיחיה מתפשט זה החוש בכלל והוא הכשר בכעליו הכשר או מה שיעמוד במקומו כמו מה שיאמר בספוג פים שהוא
 חרבים ואין לו בשר וכבר ראיתי במיורקא כיר דריונים בריה א' אינה אלא כמתן כ' אכנים ואומרים כי הם נפתחות להשוך
 העשירי משפת פים ונסגרות והיו מונס ואצ"פ שאר המוחשים שהם באיברים הפשוטים כמו הלחות הספורי לעין צריך שיחיה
 חלק האבר כליו וחי העין והיה זה לפי שאר החושים מתערב עמם חוש המשוש ולכן הם מורכבי זריכים אבר אבל חוש המשוש
 שהוא כרצא פשוט אין צריך לאבר כליו אלא פשוט והוא הכשר האמנם גאליונים יראה כי זה הכח סקנה אותו העצב אל הכשר ולא
 יסוד זה מה שהחכו שההרגש הוא בכשר כי העצב אינו מתפשט בכל הכשר וההרגש הוא מתפשט בכלו א"כ ההרגש אינו
 בעצב אלא בכשר הקנה אותו העצב אולי הקנה אותו אין ההרגש בו וכן יודה גאליונים בחוש הראות כי אצ"פ שהכח הוא כב'
 העצב והלוליונים אבל הלחות הרפורי הוא המיוחד בראות ואצ"פ שהקש נאמר כי אף אם יהיה כח המשוש מהעצב אבל אינו מיוחד
 לא בכשר ובצבור שיתחייב בכל ב"ה סימנא לו פעל מסוהף שימצא לו הפעולות מסוהף כמו שתאמר אבר ימצא כופעל הסוכה
 וההנועה במקום והיה הפועל באבר כליו הכה יחוייב כ"ה אבר כלו מסוהף כמו שיש לאבר פשוט מסוהף והוא הכשר
 ע"כ יראה ארסטו כי הלב הוא ההחלה אל הזן והמרגיש וגאליונים יתחזק' לזן הכשר ולא המרגיש המוח ויאמר ארסטו כי
 הפני שלב הוא ההחלה אל המרגיש ע"כ היה בצר אמנם מה שצריך לחקור כזה הוא:

אם המוח והעצב הם הכרחיים לזה החוש אם לא ואין אנהנו יכולים להכחיש מה שיראה בניתוח כי העצב והמוח לכ"ה
 שיהי להם קוץ ועצב יש להם רשע בחוש המשוש אבל אם ימצא ב"ה יש לו חוש המשוש נעדר המוח והעצב הנה א"כ אינם
 הכרחיים לזה הרח אחר שגמרא זה הרח ינעדר המוח וכבר אמרו כי ספוג היורש לו כח המישוש ולא נראת לו מוח ועצב ואם
 הדבר כן נהאמה שאין למוח הרח לזה הרח ואם שחא יש לו מוח ועצב אלא שהוא נסתר ממנו יהיה הדבר כספק כי זאת
 החכמה צריכה אל החוש ולקבל ערות האגשים שיכנה הירדס בערותם וכן הפלוסוף בהרבה מואת החקירה סוהך על ערות אנטי'
 סוהך בהר טלא יסקרו ואם הדבר הוא מסופק אם ימצא ב"ה בעל כח המשוש נעדר המוח והעצב נסוכ אל המופת ונאמר כי בכר
 שהכאר כי החוש הפשוט הוא כח א' והכח הא' צריך שיהיה לאבר א' פשוט דומה החלקים כמו שהתחייב שהכח המורכב יהיה
 לאבר מורכב ולפי שהחוש הזה רצוני חוש המשוש הוא חוש פשוט א"כ אינו צריך לראשיות המוח אלא הכשר בעצמו הוא ראשי לזה
 ואמרנו ראשי רצוננו ראשי חלקיו כי הראשי במוחא הוא הלב כי הוא ראש לכל החמו כמו שביארנו וא"כ אם למוח ולעצב יש
 רשע כזה החוש אינו רצד ההכרח אלא חדר החשיבות וזה כי זה החוש צריך שיהיה שזה ולזה יאמר גאליונים כי היותר שלם שבנות
 האדם הוא ראש האצבע ולפי שבו ישפוט האדם בין החור והחור והשופט צריך שיהיה שזה בין קצוות בעליו הרוב ולפי שהכשר
 סונוו הרס וישלח בו רוח מהא' המרגיש הרפוקים צריך שיחלח בו המוח לחוה דרך העצבים להשוות חומו כדי שיפשוט כשוו
 תן המורגשים שם החוש והקור והחיות והיושב והאוכו' הכחשים מהר ומפני זה כשיקשרו אבר א' יתבטל חושו כי נסתם הדרך
 אל הלוח המסוק החוש שראוהו האבר אשר יהיה סבת השבחה המורש הזה נחבאר חבל זה כי חוש המשוש הוא בכשר והוא כלל
 הראשון לזה הכח וז"ש אם כשרי וחוש פי' נעדר ההרגש כואר כי הוא הכלי הראשון לזה הכח וכן אך כשרו עליו יכאכ כי הוא
 המרגיש הכאכ ושההחלה הוא כלל ולא יסודו זה הרפוק מה שגראת ההבחוח לגאליונים ולפי שארסטו השיג זה בחכמתו אחר
 עליו כן רשד בזה המקום הנה הם כפלאה הכח להיות הנמצא בזה האיש וכמה היא רחוקה מהחלת המהטבה ע"כ דברו ז' רשד
 ולפי שקלם זה האיש אל הפלוסוף כהחמוזת זאת נאמר לו כי זאת הינוקחה של כ"ר יודיעין אותה שהרי לפי שהחיות אינו אלא
 הרגש וא"ל להיות חי שלא יהיה לו חוש המשוש אשר הוא בכשר והחללתו הלב עכ"ל הכחוב לבי וכשרי ידענו אל אל חי סוכיר
 איברי החיות כי להם יאוח לרנן לכעל החיות הנמור הוא הלב ונאמר חיי כשריב לבי רפא כלומר כי הלב שיש כורפיון ואין בו
 קבלה הוא מביא חיים בכשר ואם יש בו קבלה העצם החשה ירדב ורבר התבתי כי בהרגש הצער כחיו אך כשרו עליו יכאכ
 וזרגש התענוב נקרא בצורה לזון כשר כי הוא המרגיש כה ולהיות הלב כשרי לטבה וזכמו טקה ע"כ נאמר והסורתי את לב
 האבן הכשרכה ונתתי ללב לב כשר ונאמר ולרר שמו שמיר חשמוע כי האיש שלבו קשה הוא טפש ואשר לבו רך הוא נכון וכן מה
 שפארו קשה הוא קשה הסכנה ומוי שכשרו רך יש לו טוב הסכנה א"כ לא הוסיף הפלוסוף כהחמוזו יותר ממה שלמדו הנביאים
 כשיחתם והנה הראשונים היו אומרים כי כמו שהמושיב ה' זהם הראוהו והשתבש והיה הם משונים מוחשים עי' אהנעי כי לא
 ישג הראות המראה אלא בהתרחק מרבו וכן האחרים יש אמצעי ביניהם למוחשיה כן הוא בחוש המשוש וחוש הטעם שזריכים
 אמצעי ביניהם אלא שאותם חושים האמצעי הוא רחוק הרבה ביניהם ואלו המוחשים הוא קרוב ע"כ אומרים שאלחלא שיש אויר
 בין המוחש ומוש המישוש והטעם לא היו השיגים מוחשים ואצ"פ שהמוחש הוא רבך עם הכשר הממשש אותו א"ל שלא יאמר
 לחות האויר ביניהם בין המוחש והמוחש ועוד נשלים זה בחוש הטעם כ"ה והנה יש איברים נעדרים חוש המשוש והם הכשר
 והריאה והטחול והכליות ואין צריך לומר העצמות ולזה כשיש מורסא באיברים אלו לא יכאכו כלל אלא הפני הקירוס המכסה
 אותם שהוא עצבו וירגש הכאכ במקום התלויה ולזה יש לרזל דינים בענין הטרפות שאין בכשר איברים אלו טרפיה אלא הפני
 הקרמוח והסמכות והקשורים וגם חיה יתבאר שם רואים שהכשר אינו ראשי אלא הכרח הן אחר שאומרים שאם ניטל
 שכבר כשרה אם כשתייר בו כוית ואלו היה אבר ראשי בחולט כמו שאמר גאליונים לא היו אומרים כן וזה החוש ימצאו
 העצבות והחנות התלויות באבר התשיש כי השמש אל הכח המתעורר אלתוט לקיים המין כפריה וריכה וקויה האיש דרך
 רפואה ולקיום החנות עונה אם הוא מושפכר לאשה ואם לרע בהקרבות לתשיש הנחאם כמו העריות שהסוהר תורה עליוס

מגן אבות ה"ג

ואם להשלים רצון התאווה הכסמית וזה החוש שהוא כמין האדם יותר חוק מאשר מיניו כ"ח ולזה היה אדם יותר מטביל מהב"ח וזה מפני טוב חוש המשוש המורה על טוב ההכנה כמו שימצא רך הכשר מכין וחולשת חוש המשוש יורה אזהרה בלה כמו מי כששרן קשה בלתי מכין וזה החוש הוא יותר עב שכחושים ואמר ארסטו עליו בספ' המדות כי הוא חרפה לנו וקלסהו הרמב"ם על האמתו זה ופירשו כי בלתי הוא חרפה לנו שהוא מאשר אנחנו בא לנו דבר אחר כשאר הבקמות ואין בו דבר מעבין האיכויות אמנם שאר התענוגים כחושם כריח והשמע והראות הם ואע"פ שהם בשמיים הנה ימצא בהם עת א' תענוג להם מאשר הוא אדם עב"כ ואני אומר שאם הוא סבה לקיום המין הנה יש לו מעלה על שאר החושים שאין בהם אלא לקיום האיש אבל התורה השלמה גלתה חרפתו כי הוא החוש אשר הטא כוראש החושים אדם הראשון ולאמלא לא הטא היה כשאר קיום קמלאכי השרת ולא היה צורך בו לקיום האיש לפי הנגלה מהבורה או לא היינו משתמשים בו אלא לקיום המין ומכל תקום לפי שבני אדם נוטים אחר תאוות זה החוש יותר מהראוי ועל לא נמצא לרופאים בזה הנגבה כשאר הנגבות הבריאות לפי שיצר האדם רע מעצמו אינו מקבל מוסר הנגבה בו והיו דכריהם לבטלה בו וע"כ שתקו ממנו ע"כ בתאמת התאמת שהוא חרפה לנו והפני רוע הכחירה ומושגי זה החוש בכללות הם האיכות הראשונות אשר ליסודות שהם החוש והקור והלחות והיושם וכן האיכות השניות כמו השעירות והחלקות והקטיו והרכות והמקשיות והספגיות והקלות והכבדות והעובי והדקות והדבקות והזכויות וכו' נלמה בוונתונו בזה החוש וכדבר עתה בחוש הטעם שהוא אחריו:

הדיבור

בחוש הטעם זה החוש הוא בכל ב"ח אבל הצמחים אין להם זה החוש כי אין להם זה האבר אשר בו זה החוש והוא הלשון והאמרי' שהוא ישיב המר והמתוק כבר אמרנו שאין זה בכח זה החוש אלא שמתבלת כח ההנהגה הוא שלא ינוכס אלא הערב ואינו הם מתפשטים לא בכח חוש הטעם והנה זה החוש אינו מטיב אלא בפנישה מתכנסים אל לחות הלשון הנוכחי אשר הוא נושא זה הכח המביע אליו מהמח באמצעות העצב היוצר ממנו לצבלי הלשון ואינו צריך לבגש ככרו ואע"פ שכשיתערב הכטעם במים יופגשו המים בלשון ישיב החוטעם אינו שיהיו אמצעים המים בין החוטעם והלשון כמו שהוא החיור אמצעי בין המראה והעין שאם היה כן לא היה מתערב הכטעם במים כמו שאינו מתערב המראה באיור ואולם הוא שקר שהרי המים הם מתערבים בחוטעם והמתחייב מהשקל שקר וסודרו אמת א"כ אין השפת חוש הטעם צריך לאמצעי ככרו כימים והמים המתערבים בחוטעם הם קבלו החוש ואם הם החוטעם מלחות הלשון בלי אמצעי והנה הטעם בלתי הוא החוטעם לא דבר אשר בו הטעם כמו שהמראה הוא חוטעם לא בכל המראה כן הדבר בטעם והחוש לא ישיב הטעם לא החוטעם לא דבר אשר בו הטעם כמו שהמראה הוא חוטעם לא בכל המראה כן הדבר בטעם והחוש לא ישיב הטעם לא כלומר שיש כטעם' כי כאשר יפגוש הלחות ההוא הלחות אשר בלשון ישיב הטעם לא שלפניו והנה הלחות כטעם' כפוע' ולפניו בכח בענין כחלם שהוא בכל כפוע' ויש בו לחות נכסר וכשיות' ישיב הלשון טעם המלח והנה מושגי זה החוש הם ד' מינים הא' המוח' שטעמו המוח הכח כולו וכל ישיב היזש שזה אין לטעם והכ' המוח שטעמו חלוש ולא ישיבו החוש אלא לאחר זמן והד' המוח שטעמו רע מפסיד חוש הטעם לרצונו והר' המוח שטעמו ערב ויש כחוח' ועל המין הזה יאמר החוטעם המחולט ושאר המינים יאמר להם בלתי חוטעם ורין התריו בלילה הר' מינים כרין הכאכל עכ"ל והוא יאמר בחוש הטעם ג' דברים הא' שאינו לח בפועל והכ' שהוא איפשר שתלחלח בלחות החוטעם היה לח בפועל כמו הדברים שהם לחים בפועל תמיד או בכח כמו המלח והג' שהחוש מתלחלח בלחות הדבר שטעמו אותו לא שתלחלח בלחות וולת הכטעם ויש כזה ג' מינים הא' שחוטעם הוא לח ומן ההכרח שמקבל טעם אינו לחות בעל טעם והכ' שהטעם יתחייב שיחפעל החוטעם א"כ המחשויב שתלחלח בו הטובות שתלחלח בלחות החוטעם והג' שאלו היתה מתלחלח בלחות אחר וולתי הדבר הכטעם אבל הלחות שתלחלח בו והראוי על אי כמי שטעם טעם א' ראשונה הוא ישיב הטעם ההוא על אמתתו ואם בעוד שהלחות ההוא אשר בלשון יטעם טעם אחר הנה לא ישיב הטעם הכטעם הכ' על אמתתו וזה מפני שהוא ישיב טעם הלחות הראשון כטעם הכ' ואילו היה מטביל הלשון שבו חוש הטעם שתלחלח בלחות וולתי לחות הכטעם הנה יתחייב שלא יפסיד לחות הכטעם הא' טעם הכטעם הכ' וזה אחר שכניח שלשון יתלחלח בלחות וולת לחות הכטעם והלחות ההוא לא ימנע ללשון מהשיב לחות הכטעם האחר והחולים כל אשר יטעמו הוא חר והסבה כזה לפי שבבר על הלשון הלחות המר וזון המחוייב שבאשר יוטעם חוטעם מה בלחות אחר יתחייב שיהיה בחוטעם ההוא טעם החוטעם הא' שיהיה הלחות ממנו ועל' הם מתערבים המאכל כמש"ה כל אוכל תתעב נפשם וכתוב וזהמתו חיתו לחם וכו' וכן הדקות אוכלות הפחם והיוצא בו מפני שבכרה עליהם ליחה נכריה ותשכש תאותם וכן החולים יתאו למזון המיוק להם מפני שבכש שכלם ומוסם והנה החוטעמי' חלקו אותם חכמי הרפואה לט' סוגים התפל והמתוק ואמר והחריף והחלוש והחמוץ והעפוש והקופץ והדשן אמנם התפל הוא על כ' מינים הא' בעדר הטעם לבמרי בכח ובפועל והכ' בעדר הטעם בפועל והוא מוטעם בכח והם הדברים הקט' שלא יותך לחות מהם כלל ידבק בלחות הלשון וכשיותך מהם לחות על' תחבולה יושב מהם טעם כמו הנחשת הצרוף והכרזל והמטעמים היו ח' לפי שהעצם הנושא אל הטעם יהיה עב ארצו או יהיה דק או יהיה שיה בעובי ודקות וכחו אם שיהיה חס או שיהיה קר או שיהיה שיה ומאלה החלקים יסתעפו מיני הטעמים כי העב הארצני אם יהיה חס היה מר ואם היה קר היה עפוש ואם היה שיה היה מתוק והדק אם היה חס היה חריף ואם היה קר היה חמוץ ואם היה שיה היה דשן והסוד בעובי ודקות אם היה חס היה מלוש ואם היה קר היה קובץ ואם היה שיה כחוש ובקור כמו שהוא שיה בעובי ודקות והו שאומרים שהוא תפל מבלי טעם ולרופאים בזה דברים להכרזל בין כ"א מאלה המינים לפי הצורך להם כרפואת' אין צורך לנו להאריך בזה כי זה המלאכה הרפואית ודי לנו כיריעת הכללים לפי כוונת הספר ואע"פ שהחוש הזה הוא בלשון בנוחותו הכתובי' אל הדיק שא' ודיק יטעם לאכול וכיוצא בו הרכה לפי שהאבר הראשון המתקבל הנחת זה הטעם מהלשון הוא הדיק והנה יבא החוש מהלשון אל המוח דרך עצב היוצר ממנו אל הלשון מהווה הב' המתעצף מהמוח ויבא אל הדיק מהעצב המתעצף מהווה הד' לצד מאחור המוח והוא יותר קשה מהג' כי קרומות הדיק יותר קשי' מהקרומו' הלשון ויבא הוונ' אשר יבא מהם חוש הטעם באמצע לפי שיהיה הטעם יותר שמור והבאין אל בפי' תלים תרנס יבש כהרם כמי כמו הכי הפוך כמו כשכ כשמהלם שלמה ויורה על פירושי ס' הפ' ולשונו מודבק מלכותי ולפי שאין חוש הטעם אלא באמצעות הלחות כשיבט כחוס אין לו טעם והנה אב"פ מהלשון תועלתו הוא לזה החוש ר"ל חוש הטעם הנה יש לו תועלות אחרות :

הראשון

הוא הקול ולזה היה הלשון מתפשט בב"ח הבעלי קול וכל ב"ח שיה לשובו בלתי מתפשט הרכה והוא היות צר היה חלוש הקול כמו החי ההולך על ד' וזולתו ב"ח וכשהיה חזק מזה שלשנו מתפשט הרכה והוא רך ורחב היה הב"ח ההוא קולו טוב וערב כמו מיני העופות הרכים ע"כ יתשכ כי יש לעופות מינים מחולקות ויבנו מהם בקנת וחכמת שלמה ע"ה היתה כזה להבין כפגפגי העופות וואת היא חכמת התיארוך וכבר הוכיחו לנו זה בעצור וכונה

פנינו עלים ברח וזהו כי עוף השמים יולך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר והעוף הכף קח קולו קולו נעים וכלבד כשימות ח' מחינו ויגיע קולו לעומק הים וכבר הלכו אנשים לים ומצדו עם קקום היכה זועקים בקול כמליכ וראו עם חת ומתוכי קולו בקול תקוה והוא ערב חזר וראו אותו כבר והוא עף ומקיץ בקול ערב והח"ך ככל לארץ חת והכ"ח שהולך על"ר אשר יעשה בינים כמו השריצים לא תבשר לשונם לקול התקולות לפי שהיא גסה ונקשרת והכ"ח היא היתר נכבד שככלל והוא הכח' כלשון האדם והוא הריכוז בחייוך האותיות וכתמיד האדם כתועלת זה לפי שלשונו יותר טובה ויותר מתפשטת יותר דכה ויותר רחבה ולזה חי שאין לשונו מתפשטת בטוב ולפיכך רחבה יהיה על שפתים או עלג או שאר פגעים בקושי הריכוז ועז"ל ולשוני מורבת מלקוחי כלומר נעדר הריכוז ולזה יחשב שהע"ף רחב הלשון והרך יהיה אפשר שיכתיב בקצת אותיות בארם כמו הסוררי הפגמתי כמו שספרו עליו הנה לשון האדם יש לו ג' תועלות אלה והם חוש הטעם והקול והריכוז באותיות והוא התועלת המיוחד בו ויש מי שאומר שגבת חרש אדברו הכחמים שאינו שומע ואינו מדבר הוא מפני תכונת הלשון שאינה בו בתחלת היצירה שהיא מחוברת בלתי נפרדת ואין זה חמת אלא סבת אלמותו הוא מפני חרשותו בתחלת יצירתו שא"כ שחפ קול דברים ומי שלא למד דיבור לא ידע מהו ולא ידבר וה"כ החרשות הוא גורם לאלמות כשהיא מתחלת היצירה אמנם יש תועלת אחר כלשון לשאר כ"ח וזה שישתמש בו האבר מקום היריב"ח שי"ך כלשונם הצרעה והזכוכי אשר יפלו מהכחות ער שימצא מין שיקוב כלשונם כמו ה"ג בקצת כ"ח חרש שבו יחייב חרש קצת מיני הלשון והכחם יקוב כלשונם כמו הח"ן ויש לו לשון ארוך שותת כח"ס ח"ל שאמר לבחש מפני מה לא יכ"ך ש"ת ח"ל הוא גרם אמרו לו זה כי היה לו זה עונש על דברו לשון הרע ויש ללשונו שני עיפים וקויות דקות כמין קצת השער וה"ן למין ח' מחינו הכ"ח שהולכים על"ר הפק' עם אברין והוא כרמות הכחם שני עיפים לו כלשונם וס' אברין תרומור' סגריה ח' צנ כשמת שבצריים והוא נרי' שהוא שרץ שקורים וזכה בערבי ואלו המינים ישתמשו כלשון למינים' הסגון וזאת התועלת אינה בכל המינים לפי שיש להם כלים למשך המזון והם הירידים ולפיכך נעדרו זה התועלת כלשונם ואלו המינים חסרי הירידה הערים הטבע לתת להם כח כלשונם להשלים להם חסרון הירידים ואם הוא שלמות לאלו המינים אינו חסרון לנעדרו זה התועלת אחר ואם להם תועלת זה ביותר שלמות בידיהם ויש אומרים כי ככללים הלשון הוא מבפנים אולם הדברים יש להם כמקום הלשון לחת דבק בלתי התפרק ער שחשב שאין להם לשון והיה זה כן לפי שתועלת הלשון הראשונה היא לכל כ"ח כיוון הרגיש בו להכריז הדומה המזון ההכלתי דומה והערב מהמר ולזה זה שן התועלת הוא המשותף לכל כ"ח ע"כ הדג שאין לו לשון מכיר ומבדיל און לו התועלת הלשון אלא המיטע ע"כ הים החיובי שיהיה כן לפי שהוא כיוון בתוך המים ואלו היה מתעכב המזון בפיו ער שיכירנו ויכדיל היה מאצרב בו מהמים חלק גדול ע"כ כברא חוש זה האבר חלוש אחר שאין המזון יכול להתעכב בפיו זמן מרובה ער שינויא לחותו ויתעצב בלחשותו כמו חש שיקרה נשאר כ"ח ולזה יחשב שאין לו לשון וכבר מצונו לקצתם לשון ואולם התמסח הוא המשותף בין הכ"ח האידיוכין הכ"ח הארצני כי נכנס בו ויבא אל היבשה ע"כ הוא קצר הלשון קטן המוכח בין דג ובין כ"ח הארצני כי הוא בלתי מחפיקת והיא נלנית יותר מלשון הדגים והיה זה נאות לו לפי שתועלת לשונו הוא בהפך השאר כ"ח כי הוא חזק הלחי כ"ח הוא חלש השאר הכ"ח והנה נשלב

ואולם

המצות והעבירות התלויות בזה האבר ובו החוש הר רבות וגדולות מאד כריכוז הכחיים בתורה ובתפלה ודיבור אמת והשכח עם שמו באמת ולשום שלום בעולה ולשעיר ערות אמת וההפך כמו הדיבור כשקר והשכחע לשון לחרוד רוב וזהו שער וקולת הורים והרעים והשפטים וכרבת השם ולשון הרע הנבר כלם ועוד ע"כ בפיו ואומר לו אל"ף אלה ועוד נרחיב הדיבור בזה ע"כ המכתא בע"ה לפי כוונת הספר וכחוש הטעם אביילת קדשים ואבילת חנה ומצות עונב שבת ושמחה הרגלים וסגורם על הצוה וההפך אבילת מאכלות אסורות וחח הפסח ואבילת ביה והוללות והזכרות שחיבת תורה על ים שקולה ואומרים בעלי חרפה הפשטת כי הלשון נבמר בעובר חרש ה' לתחלת ההריון כי הוא חרש ככב בסדר ו' כוכבי לכת הראשון לשבתי ואחריו שאר הכוכבים כוכב לחדש ואם זה אמת ומתועלת הלשון היא הנוגת הקול כמו שנתבאר א"כ אשה שהפילה והניא קולה הנפל יהיה ראה שכבר עברו עליו ד' חדשים מהחלה ההריון והיה בתוך חרש ה' בהכרח און ביותר ולא חז' שהחכמים עשו כזה כלל אלא שיש הפילה ואין ידוע אם תוך מ' וים או לאחר מ' וים נתמו כלל ער שיטעיר וגם בזה לא לכל אדם ובה"ש שאני שחאל דרב גוכרים וכרוך היודע :

הדיבור

כחוש הראות הנה חוש הראות חשב החושים והם המראים כלם אשר הם כנושא ואינו חשב הדיבור הראות באמתות אלא בהקש אל המראה אשר הוא נשוא בו והוא חשב מוחשו כאשר יתפעל הדיבור האמנני אשר כינו וכן המוח כי בלא חמנני אינו חשב מוחשו כי כשיתפעל הדיבור הנרא' על העין לא ישיג לו מראה כלל א"כ האמנני הוא התפעל מהמראה ומניעו אל החוש והנה' האמנני חוש עבים חשוכים ומהם רקים מקבלים הספריות מאחרים ומהם ספרירים מעצמה והפכים החשוכים כמו הארץ והדור הירה הם החשוכים מצדמם וימנעו החוש לקבל המראים כמו שהיה בעת הלקות שהירה הוא בין השמש ובין העין ויו יחשך אור השמש וכמו שהוא כלילה כשהארץ בין השמש ובין העין והספרירים מצדמם כמו האש והכוכבים וכמו עיני קצת הכ"ח וקנה גופות הכ"ח שיש נראים בחשך כמו האור ואשר הם ספרירים מצד קבולם הספרירות מולתה הם האור והמים כי בארצותם יקבלו החושים המראים ואין ספריותם מצד עצמם שאם היה כן היה להם ספריות בין כיום בין כלילה בעת החשך אבל ספריותם הוא מצד האור והוא הטבע הכולל להם ולבשמים השממים שיש אור בעצמם ע"כ כשיחמו האור עם האור והמים יקבל המראים כלם ושיגם החוש באמצעותם והחוש הראות ספרירי השוך ולזה יבטרך לספרירי' הארצית חכב' לניא ובין המראה והוא האור והמים וכשלא יתמצע כימהם גשם ספרירי' לא ישיג מוחשו והדיבור הספרירי' אין לו מראה כלל כי אם ה"ן הראה לא היה מקבל מראה ונת המראה איש לו והדברים שיזנם נראים לא באור ולא בחשך הם הנקראים בלתי נראים וזה החוש אינו חשב אלא גשם במחשבו ובתמונתו וכבר א"ו מ' דריו שיש הפכים ואחר ויהיו והשחאל והמעלק והמטה ולא כל ראית אדם שגשגת בכתובים בשכלים הספרירים וה"ש בח' אינה ראות עין אלא השגה שרלית כמו שתרגמו יונתן ואנקלוס וכן כחשך אחרים הארון רבינו מעדיה"ל וכבר האריך בזה הרמב"ם ח'ל בספר המורה והנה העין הכולל השאר אוברים כקבול זה הכח והוא חוש הראות ומני שאין לו עינים מהכ"ח וכן האדם שהוא נעדר זה חש מתחילת יצירה אם מפני חולני קדם לו הוא נעדר זה החוש והחוש הזה הכולל חשינו המוח באמצעות העצבים המשותפים מהמוח אל העינים ויש לתת טעם לדברים הנראים מרחוק קטנים ומקורב גדולים וזה הענין הוא הנראים כי מתרבו נקש העכבות מוצאים שני קוים ישרים מקיפים כשני קצוות הדיבור הנראים ער שהיא הנראים עם כ' קוים אלו בתמונת משולש וכשהנראה הוא קרוב אל העין תהיה הויות

מגן אבות ה"ג

הזוית אשר בעיני כהנחת ויהיו שני קני הפין קצרים וקו הדבר הנראה ויהיה קטן וכל עוד שתתקוף תתחדד הזוית שבעין וקטן
הנראה עד שיתרחק כ"כ שיתקרב שני הקנים וישווקו א' ואז יעלה הדבר הנראה המצוי וזה אפילו לזכי החוש אולם הלזכי
הראות יעלה מהם הדבר הנראה אפילו בקרוב מפני חולשת ראותם בטבע היצירה או מפני חולו וכן כשיהיה דבר המפיק בין
העין ובין הדבר המאיר כשקרוב אל העין יראה הדבר המפיק ההוא יותר מהתאיר ויפתירו וכשיתרחק יקטן ולא יתיר הדבר
המאיר כלל לא יתנועע ראותו ע"כ הארץ איפה חונקת אור השמש להאיר על הכוכבים הבוכים לפי שהמאיר הוא יותר גדול
ההארץ והוא חונקת הירח בעת הייתה כגד השמש כראש התלי או בזכות כי כל הארץ עולה עד הירח בוית חרה וזה סבת
קררות הירח ואחר שדרכנו בהקדמת זה החוש נדבר באבר הכנף אותו הוא העין אחת העין ממונה וזה וסוף המשפט המיוחס
ופלג לחיות והראות הוא בלחות האמצעי הנק' אל רטובה אל גלילה כלשון קדר וההפתיקים יעמי שהפתיק ברדיו
הלשון ברד יעמי שהפתיק קימי הלשון קרה כלילה ויש מי שהפתיק פפורי הלשון דק ככפור על שרדפי הוא לחות לכן נק'
ספירי עבול עם מוצע רחב ושאר הלחות הם לשפירה ולתועלת זה הלחות והעורן אינו אלא כטיפוסד זה הלחות או יפסק
תכלול כינו וכן הנראה והתחלת במחת אלו התמונות הוא מהחוש מצומח שני הדרים המוקדמים מהחוש המנו משכונת שני תוספות
שם עם הדומים לשתי פטמות דתי העינים אשר הם הוא חוש הריח לפי דעת גליליוס חשם מתפשט מפי קרומות המוח עצב קטן
והוא חלוף א' תמונת הנוח לעין השמאלית וא' משמאל המוח לעין הימנית ויבטאו זה את זה בלחצו קודם הנוחם לנפוחים ויש
כזה ג' תועלות הא' כדי שהריח הנוח אל א' העינים יקום אופק לריות כולל אל האחרת ולזה מי שיתחם עיניו א' יתחם ראות
האחרת להיות כל הרוח כולל עם ולזה תתרחב נקב המחיצה הענכית שזוכיר אחרת בסתימת עין א' לחודק הדומה לריות לית
ואכ' כדי שתהיה לשתי העינים פוכלה א' והנראה כדי שיתאחדו במקום התאחדות שני עצבים ויהיה הראות לשתי העינים
ראות א' כי הדבר המוכח לשתי העינים כל עליהם כשיחוק ממקום א' הוא מקום ההתאחדות ולזה יקרה למען העינים שידחה
הדבר הא' כאלו הם ב' א' למעלה וא' למטה וכן הזכירו חלל בענין המוחין שרואה המהר והעליונה בא' ומדבר עם הכינוי והמדת
אחר עמי הם מדברים והנ' כדי שימצו כל עצב על חבירו וישווב כאלו במחתם מאותו המקום הקרוב ואלו העצבים בהתפשטם
מהחוש בלחצו אחר הפרדס זה רזה כנכס א' בעין ימנית וא' בעין השמאלית ויעשה מהם מציגה ומסך מקיף בכל העין כלל
ותקרא זאת המחיצה המחיצה הקשה ויערר מזה המחיצה קרום דק וישווב מסך ומכסה תחת המחיצה הקשה תקיף בכל העין
כמו הסלול כולל ולזה בקרא המחיצה השלשית ויתרחב זה העצב כעצמו ויהיה מהנו מחיצה תחת המחיצה השלשית כחון שפכה
ותקרא המחיצה השככית ואח' יהיה בלחצו זאת המחיצה בוק רך ולם כמראה הזכוכית וקרא הלחות הזכוכית ואח' יתהוו
בלחצו העין בוק א' עבול והוא הדומה ל' הכפור וזה הלחות הפפורי אשר פו הראות והיה עבול להיות לו קיום כמו שהלכלכל
יותר קיימים המשטחים ויש לו קצת רחב כדי שיקבל הרבה מוחצם כפת א' והיה לה ספירי שיקבל המחצים ויקיף הלחות
הזכוכית הלחות הפפורי והני האחר יעלה עליו בוק דומה ל' ארנית הערבגש וזאת היא המחיצה הערבגשית ואח' יעלה על
זה הבוק בוק כמראה לרין הכוכבים יקרא הלחות הכנפי ועל זה הלחות יעלה בוק יחלף מראהו בלחצו יש שיהי חזק השמדות
יש שלא יהיה כזה החזק ויש שיהי תכליתו והמחוצע ביניהם הנקרא אשחל ולשון ערבי כאלו הנוחים אשחל לרין אשחל הוא
המחוצע ביניהם והלרית כזה לירקם יהיו ציניהם תרליתיות ואח' יצתקו אל המראה השככית אשר לזה האר' והל' הם
משונים מהארס כזה כי לא ימצא כצמי המון הא' כי אם מראה א' כמציגין הבקר שמראהו שחור ועיניו העינים הדרים ויקרא
לפום הכין שאר הכ"ח דבר יתחדד כו כולל פתיחם יהיה עיניו הא' בציני קורקס והאח' כמראה האחד הכינוי אשר יצמיח יקרא
כדומה לזה ליריח בעת לירחם והחשף העש מעט וזה הבוק המהלף המראה הוא על הלחות הכנפי ובאמצעות פכה הלחות
הכפורי נקב יתרחב ויכר בעין אחר עין כו יתרחב בהשג' וזה הוא המקב הראות ויכר אלל האור החזק ויער הראות וזה
הנקב הוא כתיגן וזה הקרום יקרה המחיצה הענכית ויעלה על זאת המחיצה קרום וכמה אותה והוא עכוסה לכן דומה קערה
אחר כום הו' וקבית כנכס הזכוכית ההוא ואח' הקיף העין מחיצה דק לא הרבה אומה כלל אלא ער מקום שחרת העין וזאת
המחיצה היא עור לכן וקשה יקרא אל חלחאס כלו' המתרחב והוא לזכר שצין והנה במחיצתו המקרום אשר על המוח וזה שת
הקרבנית מהמחיצה הקשה ובמחיצת הענכית מהמחיצה השלשית ובמחיצת הענכית מהמחיצה השככית ואלו המחיצות הם
לשמירת העין והלחותיה לזכור וזאת היא צורת העין הנפלאה ואם נחלקו רוח הרפואים לא נחלקו אלא כשמות אבל כפנת העין
לא נחלקו ופ' היה המסורר לזכר על האחרים שאין הא' השניה על השלשית ואחר כינו כוערים כעם וכו' אם יכר עין וכו' כי
מי שברא כלו הראות כזאת החכמה הנפלאה אם לא היה מציב בה הראות איך היה בורא כלו מוכן לקבל חוש הראות וזאת היא
רשיה חוקה כי הא' מציב כל חש שהארס מציב כחוש הראות א"כ יעלו השניה על השלשית עכ"ל ה' יודע מהשבות אדם ולפי
שאלות הכפורי והוא כרום שאינה רואה והנה ראה בלתינום המולדת שהיא רואה ואין לה זה הלחות כי אפשר הוא לכה א'
שתהיה מב' דברים מתחלפים וכבר הזכירו אל בריה שאין לה עינים והיא האישיות והוא התבטח' המדברת בשדשים שת' ואשיות
וכן העטלף אצ"פ שיש לו חוש הראות הוא חלוט הדבס וללא ישיב ראות חזק כו' יתלשמו כמו שמלש כינוי השמש לחזקי הראות
וארסטו אומר כי סבת האכחל שישווב רב השמדות הוא סבת הלחות הרב כי בהשדות העמוקים רב הלחות ויהיה מראיהם שחור
ומעט המים יהיה מראיהם כמראה האורק ואלו שתי הקצוות הם הלחותית כליתית ושאשחל הוא המחוצע בעינים וכן יעורר לוח
שתערבות החלק הארצי עם החלק הממי וזה הבישול יעלו רואה כאלהל וכן יש רואה כזה לפי אהחם בעין כי שארש סבס
לשחרות והכולט סבה לאורק והמחוצע סבה לאשחל והאורק רואה כלילה יותר מצין השמדות לפי שאח' חשם הלחות ויותר מצין
לקבל האור אשר כלילה יותר ממה שיקבלו העינים דכי הלחות והאורק אור השם ויוק לזה לרחותם מה שלא יוק אל השמש
לפובי הלחות ושאחל המחוצע ביניהם כי הם טובי הראות לא יכר להם המחיצה השלשית כמו ש' לחל ולא תחלישם התנועה המקום
כמו אורק ויש כמי ארס כדי הראות העינים לתרחוק אכל לא ישיבו הכרלי הדברים אלוהם ויכרל חלקים ויש מהצ'ג
הכרלי החלקים ולא ישיבו מרחוק ויש מציגים מרחוק הכרלי הדברים והשגחה מרחוק הוא צומח העין סוכת המסתור ליתאכר
הראות מהאור אשר החזק ושתלה הראות אל המקובט אלע על יוש' כמו קלוח החום מן הקפס שגר וסבת הכרלי הדברים הוא
בקיות הכלי וטוב וזכותו ואשר יקרה לאנשים שיהיה כלו הראות כזה וך ולא ישיב להם מן טוב ישיבו הכרלי הדברים הקרובים
מהרחוק ומו שחתם עיניהם טובים כעדריו הזכות ישיבו הדברים מרחוק יותר מהשגת הכרליהם ומו שתמכרו בהם שני העינים
יהיה ראותם טוב כשני העינים והארס יותר שלם מהכ' ה' לרפות המוח להשיב מרחוק ויכ' יותר שלם ממנו בסכרלי הדברים כו'
לרקות

לפרק פורחן חכמה כח מרסה כ"ח ויש בריות שגורו' כעדריו שהם הראות כמו הפלג' לפי שזכר עליהם הלכות וכתבנו
יחזק הראות בהם והן כבני אדם יש קצת מולדים כן וכבר דברנו בזה כי הפסע יכול להשלים זה חזק לרחם ואחר שיכול להשלמו
חזק לרחם אין בורך להתעכב ברחם להשלמו ויש כוונת בזה בנתיבות שגורו שלמות ביהולת אחי שהם כוללים בו התבואה אחר
הקצבה כגמר ביטולה החום השמש וכן במינו עירות תולעים אותם פגין ומתפללים מעצמם כמו הפורדיו וכיוצא בהם ויש כ"ח
דקי הראות יותר מהאדם וכבר אמרו' ל' שהראה עומדת ככבל ורואה נבלות כאל' וזה הדרך וריות ואחר שזכרנו בכתוב העין

נדבר :

בעפפים

הם לשמירת העין לפי שהוא אבר וך חקבל ההפעלות עשה ל' שהיה שקרית העפעף כמו הגוף נחמד וכן
אחר העפעפים והנכות כדי שלא יוכלו החומר שיעיל עליהם חזקן והאדם הוא מניע העפעף יותר קל מאל'
כ"ח יותר לרריות ולפי שפעף קצת כ"ח הוא עב ע"כ היה ראוי יותר חזק ואיננו הכדלי הרברים המוחשים יותר מהאדם ויש
כ"ח מניע העפעף התחתון ור"ל נחמו סבת זה לפי שהם מוביחים לעוף והפעלים המניעים להם מלחמה כמו העפעף ע"כ היותר
חזק להם שיניעו התחתון ולא יניעו העליון ויש עופות שיעור העפעף קשה מאד ולא יאות לו להניעו והעדים הטבע שהוציא לו
המה שיטת' לאון קרוב יתמיד פו עיניו כשמי' כמו מה שיחזק לעופות הדוויסים כמו הנשר ואלוה ה"ח לקפני עפרד העפעף
לחלשת האותו וגמות עורו והעדים הטבע שהיה ראותו מהיר התנועה להשיג מה שיבצר מחולשת הראות והדגים אין להם
עפעפים כי המים יניעו עליהם מהפננים ונדבר :

בדברים

הנראים והפוחים והנה יש וזהו נעדרו המראה במוחלט והם הדברים הספיריים כמו שהם והזכוכית הן והמה'
והאור והגלגלה של' אלה הם ספיריים נעדרו המראה ולוה יקבלו כל המראים ויש מהם בעלי בושים ומהם
הוא מתפעל חוש הראות ומקבל אותה הלחות הכפויי באמצעות הנפשים הספיריים שהם האור והמים כשטלט בהם האור
ומה ע"כ להם לשיטת מצמחם כמו האש והכרבים וקבלם החוש בין ביום בין בלילה והבוים הם ה' הלכן והמוחב והאדם
והכפויי והשאר ולפי שהאדם הוא אמצעי ע"כ מינו רפוש ויש שני קצוות הלכות והשחרת וביניהם אמצעים כמו הירוק והאד' ו
ומינים' יש מהם רבו הצבע נוטה ל' הקצה והוא השחור' ויש מהם מעט' הצבע נוטים ל' הקצה הראשון והוא הלבן ויש מהם ממוג'
נוטים אל הקצה חכ' הקצוות כשני גלגל' הם באחד ד' לוחות ה' ל' כנדה והוא שחור' והוא יבשה וכימיהם שתי לוחות הדם
נוטה אל השחור כלוחות והאדם נוטה אל הלבן ביופעתו וסבת זה כי הלבנה ללוחות קרה לוחם נוטה ל' הלבן כי דרך הקור
ללכבן קלה והשחרת ללוחות קרה ויש מהם נוטה ל' השחור כי דרך הקור לשחור' הלבן והאדם נוטה אל הלבנה למינות
הגון כי הוא יבשה ומהם ודרך החום להלבן היפס' כמו האפר והאש נוטה אל השחורת לריכוז הגון כי הוא חם ולא ודרך החום
לשחור' הלבן כמו הפחם ולוה כשנוכח עליו החום יטוב שחור' וכח"ס ר' הניח' הוא שחור' אדם הוא אלא שלקם ומהתמוגות אל
המוגים יצאו שר' הנוטים הי באחר יתעדר התפלגותו בדרומי וצ' מהם ירוק ככדתי חלית הוא סבת הליחה הכדתיית שהיא
קלורת וההדומה ההלמינית פטיה ערב שהיפחה בדרומה יתיר' הירוקות והוא חל' זה לעין כי החום שרף הניבים הלחים
ותחזיר אותם שחורים פסחום וכשיבצר החום על המים יטוב אפר לכן היה כי החום יש חיר הלח' וילכן הינום והקור הוא הפכו על'
כן יפעל הפ' וכו' שחור' הרים כי מה' שחור' איהום והוא המלח מתוך הקור ומה' שחור' איהום והוא השחור' מתוך החום כי
מה' פועלים הפריים ויש בוונים סבת' אחרת כי יש מינו צבע צועים כהיא המיוחד להם כמו הרם שזכר אדם והדבר'
הדוקי' רוק ויש טבת' חומר' בזה נובעים צבע אינו כאל' מהם כמו שמהעיריות וי' שריות הקנחיות עם מי העפעף כשמש
קשה הדיו וכל הגונו' מקבלים צבע השחרות ואין א' מהם חיר אל הלבן אלא דרך טרפה השחור' אפר ויש בענין המראות
השטות והמדרכות לחל' יבנינים פלאים להעלה הכל החמה איננו ידיון מראה נעשה וסימניהם וכן בעניני מראות
המדרכות וסבל יוצא להם מרש' טבעי' הקובלים להם ויע' פ' שלא דברו פה' דרך הקייה ואחר שזכרנו במסות הדבר' הנראים
בטלים הדבור בהם שהוא עקר הינוה בזה :

אמנם

חוש הראות הוא החוש יותר נכבד שחוש' ולוה הוא חשיב הרבה מוחש' ואם הם הפכים כי הוא רואה הסמוך
והלכן יחד ושאר החושים אינם חשיב' מוחשים הפריי' כאל' וזה החוש לא יחננו הא' לאדם אלא שיהיה מדרך השכל
למשתנות' כי על זה החוש הוא חשיב הכמת הא' בהיות זה העולם ולוה היו ביצוליו הנוף כמו הנופה העומד בנבחה של עיר
וכן באח' המים עיניו כראשו ומהכרח העין היא עיניהם סביבות חיות להתייחסות כלי הינין שכבראו לו למהן ולמסתור לפנים
החוש ועל' היה המטור או' כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וכו' מה' חוש' פ' יאמרנו יאמר כי בהסתכלו ביצוליו החושים
עשה' שהם והככבים וכיר סמון התיך הלימו' וחסד הא' אשר מה' השפחה הפרטית בו ער' שמה מדיגחו קרובה למדרכת
המלאכים כאל' והסדרה מעט מאלהים עד שהחוליו על' אשר הכחזיה סאל' תמשלהו בהפעשה ידך וסוף הסמור דומה
לקחלפו והוא ה' ארוכנו מה אדיר שמך ככל הארץ וכאלו ספ' הא' הדרמה והאחרון משפט יוצא ממופת' ראיות ועל' אמ' הנכח
על הכתובי' גאל פועל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא יראו ולוה המסתכל בכבראו' הקימות צריך להודות לט' ועכ"א הרוואה חמה
בתקופתה וכו' או' כרוך עושה כראשי' וכן הרוואה היום ונבעות ימינו ונסרות וכן תקינו יוצר המאורות כשתחראש אור השמש
ופרכת' מאורי היום כמזכרו סבת' הפני שנתחדש אזונו אייבה תורה להראות פני שכינה כב' רגלים וכן טכחו המקבל פני רבו
ורבי' הקדוש רצה להקביל חכם תאור עינים והכואו ראה לז' וימי עוד לנצח וכו' כי יראה חכמים ויחוו וכו' הרוואה חכמים
במיתתם כך הרוואה אותם בחייהם עאר' ואותו חכם כרכם וא"ל הקבלתם פניה הנכח' ואינם רואים זר שתקבלו פנים הירואים
ואינם כראו' או' כי הפ' שנתחש בהוש הראות הופני להקביל פני המוקדש פני רבותיו הוא דומה' להקבלת הפבור' כראות סכל'
וכן ברבת הירח חיים אותה הקבלת פני שכינה וכן הרוואה דברים סלבו של אדם מחרהכ פראויהם חייב לכרך השם כחן
הרוואה חכמינו לאמר וכן והוא מתאוו לו ר' הרוואה פני חכם והרוואה כריות כאלת ומאן דעביד כוונתו נסון ורוואה חילנו' המלכלכפ
וככלל כל הנאת זה הקוד ראוי לסודות ספ' שחננו וזה החמה היא הראויה שהיא ב'פני' קרובה לשכלית לרוב דקאה הוהן הוא
שכינה ברובה השתמש בזה החוש הדבר' מ' פייס' אלו' כמו ההסתכלות בעלתי' אל תפני אל האלונים וכן ההסתכלות בעיני'
ולא תמונו אחרי לכתבם ואחר עיניכם וו ומה וכו' פועם עיניו מראות ברע' שלא לעבור כפית הכניסה במקום שהפנים רבילות'
לפיות' שם גלגות שוק ואל' הנה פני לכך לפי עיניו דרתי תצורנה וכבר הקדמנו זה בעשר הלכ' :

הדיבור

כחוש השמע הנה כלי זה החוש הם האזנים ויצא להם החוש תחתון דרך עפע' הנוח מחוץ החוש ה' שהוא קרוב
לאחרוני' קמות ושים כן לפי שכלי' ששמע צריכים שהיו גלגלי' אל שיפוט שתומ' ל' א' דרך האור והנה לכלל כ"ח יש
לשם

מגן אבות ה"ג

לזה אונים וזלתי הכ"ח המוליד ביצים והם העופות והדגים הבעלי קטקטי' ואשר להם אונים וס' אונים במציבות הראש לפי
 שמו נכב הקומה יספיק לו היותם במקום הפוא אבל הכ"ח המהלך על ד' השמות אונים בעליון הראש כדי להיטב השמע ולזה
 שמו מתנועעים לקבל בו הקולות מכל הנדרים ולזה הכ"ח שאינו כזה התואר הוא דק השמע כמו הסוס שאל' עליו מרחוק
 ירוח מלחמה כל' ישמע קול המלחמה מרחוק וכן כל כיוצא בזה ובלא ספק האונים אדם רחבות השכלים מקבלי' השמע העופות
 והדגים אונים אלא שכלים דקי' וכעדרו אלו המינים האונים לב' סבות הא' שצד האונים צריך שיהיה דך ועוד לו המיני'
 הוא גם הוא דך ויורה על זה פירוהו להם במקום שצד שאר הכ"ח הנוצט לעופות וקטקטיים לדגים והכ"ח כי אלו המינים אונים
 צריכים לחוש דק לשמירת כריאותו ולשמירת מיו כמו הכ"ח המוליד כמוהו ולכן לא הוצרכו לאונים להיטב שמיעתם והנה בחלז'
 האונים יש אור נח ואינו מתפיק מהם ואותו אור הוא המכדיל ביניהם בין הקולות והתנועות הבאות לו מחוץ ולזה היתה האוון
 לזלכיות כל' ששכלי האוון הם מעוקמים כמו נקבי המכשש שבוכסיה זו הכבדים כדי שלא יכנסו בו מים שאם יכנס בו מים
 בלי ספק היו מבלבלי' חוש השמע כמו שיק' למי שזכב' באינו מים או אור מחוץ או נוילס המוח שלא ישמע על האמת וזה האור
 הנח בתוך האוון הכה הוא מתהפך תמיד במקומו ויתנועע תנועה שמויחדת לו בטבע ויתחדש לו ממנו צלילה קטנה ומי שיטמט
 זאת הצלילה הוא דך החוש ומי שלא ישמענה אינו דך החוש וזאת הצלילה אינו הקול המתחדש מחוץ כיונה הקול הוא הטבעי לאוון
 ואשר התחדש מחוץ הוא התנועה הנכרית ותגיע אל החוש אשר באוון וזה בתנועת האור אשר מחוץ והשמע יתחלפו בו בני אדם
 בזכות ובהעדר זכות וזה בשני פנים אם בהשגה ערוח אס בהכרלי הנשמעים אס בשמיעה יחד והשגת הכרלי הדברי' הנשמעו'
 הם מובות הכלי ובוה הם באדם בתכלית הטוב יותר מכ"ח לזכות המין ונקיותו וזכה האדם מקורב מהכ"ח לחולשת עורו פ"פ
 הכ"ח שומעים מרחו' יותר מהאדם והאדם מכדיל הדברים הנשמעים יותר מהכ"ח כי האוון הוא שער הכניסה כמ"ש החכם
 אוון שומעת תוכחת מים בקרב חכמים תליו ואחר שביארנו כלי השמע איך הם מקבלים הקול ככאר :

איכות

הקול מהו ונאמר כי הדברים הרבים כמו הצמר ואשפוט הם אונים מחדשים קול כלל והמחדשים קול הם הדברים
 הקשים כשיקיש המקיש בחוקש וזה לא יהיה אלא באמצעות דבר אחר כי ההקשה אינה אלא תנועת גשם במקום
 ומן המחויב שתהיה לכל תנועה מחקום לתקום אמצעי ביניהם להמנעת הרקות והאמצעי הוא בין מה שממנו יתנועע למה שליד
 מתנועע וחייב תפני זה שיהיה כניסה אור והוא האמצעי להשמעת הקול או המים כשהים המקיש בתוך המים ויהיה בחוקש
 אשר בתנוע' ג' אלא שהקול המתחדש באמצעות המים הוא יותר מועט מהקול המתחדש באמצעות האור והיה כן לפי שאור
 המים יורס כל זה כי אש"פ שחוקש והמקיש הם סבת הקול האור שהוא אמצעי הוא הפועל הקרוב להתחדש' הקול ולכן
 פיינו חזיירים ראות בין המקיש והחוקש לא יהיה מתחדש קול אבל אחר שיש אור בין שחוקש והמקיש המקיש הוא רוחה האור
 לצד החוקש ואח"ך יבקש מקומו שהיה בו מחללה כמו שהרעין החלץ שהוא בין שתי אצבעות מצד הלוקותו הוא מתהפך מצד
 אל צד כשדחוק האצבעות אותו ויבא בדפני המקיש והחוקש ואז יחדש הקול ולפי זה יתחדשו הלוקות שקצתם צלולות וקצתם
 פכוריה לפי טבע שבמקיש ובחוקש כי כשישו המקיש והחוקש מחומר דק היה הקול המתחדש מהאור המכה בצדדים קול
 צלל' וכשהיה החומר עב היה הקול עכור ולפי התחלפות החמרי' יתחלפו הקולות ולפי צמי' יתחדש קול כשיקיש המקיש בחוץ
 האור אש"פ שאינו מקיש כגשם אחר וזה כשיהי' ההקשה בחומר ובחמירות כמו הקשת הכרק באור שהוא מחדש כרעמים מכלתני
 שיקיש בחומר אחר ושמה הקשה הזאת גם היא בחומר חוקש והוא כדור הארץ וכשהמקיש הוא חוקש בחומר חוקש ויהיה
 בחומר ההוא נקבים פתוחי' הנה יתחדשו קולות קטוני' כי האור הנסגר בקבוכ כאשר לא יהיה לו איפסרות' לזאת יתהפך
 בצדדי הקבוכ ויחדש קולו' חסוני' כמו כלי הניבון שהמנגן מקיש על הכלי ויתאסף האור בתוכו ויבקש לזאת יחדש קולות
 האונים כזאתו לפי המקומות אס דק דק ואם עב ואם המקיש הוא דק דק ואם הוא עב עב וזוהו כשצפה' חכמת המוסיקא
 ולרובנו דור ע"ה היה ראש חכמה זו וזש"ל כמד היה למעלה מראשותיו של דוד וכשצפה שרוח צפנית מנשבת וזהו בחני הילולה
 היה מנגן חליליו והיה עוהר המטתו שאל' עורה כבודי עורה הנבל וכמו וכו' וזאת' שירה שאל' חנות לילה אקום לשודות' לך וכן
 הלויים המשוררים במקדש היו בקיאים בחכמה זו והעיר הכה הנבואי של הכהן הראש באורים ותומי' כמ"ש והיה כנגן חמנגן
 ותהיה עליו רוח אלהים והשקול הוא כבד בתוך בור או מפרס מתהפך מצד אל צד ומשתייץ קול צלולה וזוהו אצל אס קול שופר
 שמע יבא ואם קול הברה שמע לא יבא ולא כי מתנועה השמיעית יתחדש קול הברה האור אלא שאינו
 כשמע למהק המקום שאנו בו מקבוכ הנבל יש אומרים שמעני שהיתוכן טענה שמלד הוא מקיש באינו אותו קול וסורבל בר
 תמיד ע"כ אין אנו מדינאם בו והיו השמים חספיים כבוד אל כיוש להם קול נבוינו כמו המוסיקא ואיפשר כי מפני שישור האש
 תפסיק בין הבלבלים לאור אינו הניע אלונו אותו קול כי אין הקול רביע אלונו אלא בסבת האור והנה כשתחדשות הקול
 ינטרך ג' תנאים הא' שיהיה המקיש והחוקש חלקים והכ"ח שיהיה לחוקש רחב הם שיסבכו האור והכ"ח שתהיה תנועת
 המקיש אל החוקש יותר מהירה תנועת האור כדי שיהיה האור פוגע בין שני טעמים כי אס היתה תנועת המקיש כנחת
 היה תפסוט האור אל הנדרים ולא יסגר ממנו כלל בין טעם המקיש והחוקש וקולות הם כ' מינים הא' חד הוא קול אשר
 כחדותו וחוקו יפקו ויניע חוש השמע בזמן מועט והכ"ח שכדור הוא הקול שתנועתו מאומרת וכבדה לא יניע חוש השמע דק
 בזמן מרובה והנעה קטנה וחלושה ועד עתה דברנו בקולות המתחדשים בהקשת האור כגשמים הרוממים ועתה
 דבר :

בהקשת

האור ככ"ח וזה כזמי מיני' הא' כצפנוף הקול השמיע ככ"ח והכ' כדבור ושס' אל' יכללם והוא הנבון לחכם
 אלו הקולות יתחדשו בהקשת בכלים הנובכלים כחי' והם כלי הניבון וההקשה היא תהיה מתאוקה ישתוקק
 הכ"ח לזה ולזה אנו חכמים כשיקרא התדגול הנוון לשמוי כינה כי זאת התאוקה נעלמה לכ"ח כצד השכל להכחין בעתות
 ולהרות לכ"ח המדבר דך שיה' נעדרו תשמנו לעבוד את בוראובי עת השינה לזלי הכרה הטבע הוא עת אבוד רומה למיתת
 ולפי שזאת התנועה היא תאוקה לגשם האור לקיר החום הטבעי' אשר תאותו התנשמו' יתנועע האור ויקיש בכלי הניבון
 לפי זה הכ"ח שאין להם דם לא יפגעו והדגים אש"פ שיש להם דם אינם מנפצים לפי שאין האור נכנס בגופם ויש מהכ"ח
 שאין להם דם ויש אלו קול כמו הצפרדעי' שבהירות רוחיהם אין זה הקול כינון אלא כשיתוף השם לפי שאין זה הקול להם מכלל
 הניבון שהוא הכלי המנובל לכלי הניבון כמו שזכר אלף החמיריה נקבים קטנים יניעו אליהם חממים אור ואלום הצפרדעים
 והדגים' ישאפו האור כי הנדרים יעירו כעת שהוא ישן ישמיע קול כשהוא על פני המים והתבאר מזה כי כמו שהלשון משמט
 אותו הסכע לגני דברים לטעימה ולרכור לטעימה הוא להכרח קיום והשמוש לרכור הוא למעלה ותשי' כן הוא תשמע לאור לב'
 דברים

דברי' ה' להכרח והוא הנשומ' לקרר החום שכלכו והמני לנפצוף והוא למעלה ומשיכות פני הנפש תתענג צמחיית הקולות
 הערכים בניגון כחמרו על אליטיג והיה כנגן המנגן וכו' וכן כשאלו כשהייתה רוח רפה מבעתתו היה דע"ה מנגן לפניו ולזה
 נבחרו כלי הסוד לנבחרות ית' כמון שכתב הכשר לכבד והיין המשמח הלכ ולתת לכל אבר ראשוו חלקו והוא השמוש למשיכות
 והסתמטו לנשימה אינו הסתמטו לנפצוף והראים עץ שאין אדם יכול לנכס ולנפצף כח' כי הנפצוף הוא האוויר הנעצר בתוך
 הניגון והנשימה כהוצאת הרוח והכנסת האוויר והניגון אשר בדיבור יושלים כב' דברים ה' בהרפת האותיות והפ' בתנועתם
 והג' כשעמים והם מיני הלחמי' אמנם האותיות הם ה' הימים ה' האותיות היוצאות מהצדון ה' האותיות המוכנות בשפתים ולו
 הם שני הקצוות ויש שלשה חמצעיי' ביניהם בתנועת הלשון ה' כשראש הלשון מונב בחיך והכ' כשנוגע בשיניים והג' השלשה
 הלשון מונב בחיך ואלה ה' חוצאי' יש מהם קלים יש מהם כבדים יש מהם בינוניים והנה אותיות הברון קלים ה' והבינוניים
 הם ה' והכבדים הם ה' וע' ולזה מי שלא הורגל בהם מקומותו לא יוכל לבטא בהם כמו הנצרים ולזה לא יבאו בלשון עברי
 פאוכי' לצולם לכבודתם וירעה היה עם מצרילא עברי' ואותיות הלשון הקלידי' ות' הרפים והבינוניים הם אלו כשהם דגושים
 רגש רפה והכבדים הם ט' ויש בלשון ישמעאל ט' רפה והיא המבינוניים שהיא תמוזעת בין קריאת ד' לט' ואומרי' כי קבלת
 היא כי קריאת ד' של וישע אהלי' הפרגו היא בקריאת הט' הרפה שבלשון ישמעאל ואותיות החיך הקלים היוד לבדה והבינוניים
 ג' ו' הדגושים רגש רפה והכבדים הקוף ואותיות האנים הקלים הם ה' והבינוניים הם ה' והכבדי' הצר' על זה האמת הברות
 להפעל הו' עפ' ה' והס' עפ' ה' והג' עפ' ה' והד' עפ' ה' והה' עפ' ה' והט' עפ' ה' והי' עפ' ה' והכ' עפ' ה' והק' עפ' ה'
 פכריה היא המבינוניים והס' יעור' הצהירי' ולזה תכא ה' לתורת ה' בלשון רבים יש בלשון הנשים אות ה' אינה בלשון
 עברי' והיא שקורי' השקועה אלה גור' והנצרים ניא ורשאינו צריכים לתכוב אות זאת כמה שאנו מסתמטי' בכתביו בלשון הנשים
 אלו כוהבים כמו ישמעאלים שאין להם ג' כחיו וכמו הנצרי' או אלו כותבי' יוד כמו הנצרי' כי נגש ושתמש בלשון כבוד במקום
 זה האות כמו ניא והכבד כי ה' היא במקומה ג' בלשון ישמעאל כי כן הם מתחלפים בהרבה שמות אלו אומרי' גדי והס' או' גדי
 וכן ה' בינה אומרי' גבאן גבור גבאר וכן הרבה ואותיות השפתים הקלים הם ב'ת רפה ווא' והבינוניים ב'ת דגושה רגש רפא
 ופ' רפה רגושה רב' רפה והכבדי' הם ה' וישמעאלים הם פ' רפה והנה יש ללשוננו מה שאין ללשון ישמעאל כי
 ישמעאלים איפשר להם להרשים הפ' הרפה שלנו ואנחנו אין לנו פ' רפה שתהיה דגושה וכך עושים בה' רפס וכן העי'ן
 והס' מרגשים אותם וכן ה' בלחצו התוכה אחר אוח כמה מרגשים אותם ואומרים וכרי דגושה ה' והנצרים אין להם רגש
 ובשמה מרגשים אותם ה' כופלים אותה או מקדמין אותה וכן הם מרגשים הפ' הרפה והנה יש בלשון ישמעאל כ' אותיות
 והס' גין ואינם בלשון הנצרים כלל ובלשון יון גין ובלשון ארם גין ובלשון ארם גין ובלשון ארם גין ובלשון ארם גין ובלשון ארם גין
 כשאנו רוצים לבטא בלשון ארם אנו מרפין אותה בקו אשר עליה וכן ה'גין אנו מכתים אותה בקו אשר עליה והנה ה' אנו
 לה שני הרגשות רפ' א' ודגש רפ' א' וכן ה' אלו ה' אותיות ה' והג' כשהם רפופות הם מאותיות הברון ע"כ לא יוכלו לבטא
 בהם הנצרים כמו ה' וע' שהם ראויות הברון ג' ולזה אנו תמים מלשוננו מפני מה לא עשה אותיות כדפוס ללו' ב' התנועות
 וערכם באותיות החיך אחר שמוצאם הו' הברון לא החיך ושחא הפני שהחיך הוא קרוב לברון מרגיש בהם מעט ואלו התנועות
 כלם יש מהם קלות ויש מהם כבדות כחוזק על דגש להורו על חוזק הפעולה ומהם הם המפעלים הכנייני' יש קל להירות על
 קלות הפעולה ויש כבד דגש להורו על חוזק הפעולה ויש כבד נוסף באות קורס השורש הפעולה היוצאה מהפעול לפעול ויש
 מורכב הדגש ונוסף כמו הפעול להורו על ההייה המופלג ויש פועל מורכב להירות ג' על הין מחוזק הפעולה ויש פועלים
 יש פעולים ויש הדבר כבד עצמו ויש מדבר בעד אחרים אך לנסתר אם לכה ויש דלשון יחיד ויש דלשון רבים ויש בלשון זכר ויש
 בלשון נקבה ויש בלשון עבר ויש בלשון ביכוי ויש הלשון עתיד כי נדר הפועל הוא שהוא וירה על פעולה כחון ויש בלשון מקור
 שהוא סוכל הכל ויש בלשון ציווי ואלוה פעוליה ויש שמה אם שכ חומר אם שכ דבר אם שם עיר נדר השם הוא שהוא מורה
 על פועל ואינו מורה על זמן ויש מלה לקשר הטעמים ונדר המלה הוא שאינו מורה על פועל כלל וכל זה הוא שורש הכמת דקדוק
 הבלשון והרכור הוא המרכבה אלו האותיות כי מוחא ה' לא יהיה דבור שלם ה' ה' אינו מספר שהרבה ממנו מספר כי בשתכס
 ה' על ה' לעולם יהיה ה' ע"כ לא הכנה ממנו לעולם תיבה כי התיבות מורכבות הם לא פשוטות אלא אם תצרף ה' מאותיות
 השמוש ד"מ כחון אך ה' ירדך וך שחור שם זה כרה וכחון אזי יט אשר בשלמורה הוא אזה יזה אטה וטה וכשהשתי
 אותיות יתהפכו שני פעמים ואם הם שלשה יתהפכו ופעם כי בשתכס שנים הקודמים לשלשה יהיו ששה אבב אבב אבב
 גאב גבאובס היו ארבעה יתהפכו עשרים ארבעה פעמים כי כשרפה המספר הקודם שהוא ששה על ארבעה יהיו כ"ד
 וכשהיו חמשה יתהפכו מאה ועשרים פעמים כי בשתכס הארבעה ועשרים על חמשה יהיו מאה ועשרים וכן תעשה לעולם
 והשרכה תהיה לפעמים מ' אותיות וזה על המעט ועל הרוב שלשם אותיות ויש מ' אותיות ויש רעפ ויהי מעט מה' אותיות
 אבל על ששים תהיה ההרכבה ברוב ויהי מ' ואיפשר שיעלה לעשר אותיות וההויה האלה חצי' לעולר שרשיה לא יבאו לעול'
 בהס' והנים לפעמים יבאו שרשיות ולפעמים יבאו בהס' וזה בלשוננו יהיה קל ויאוסר חשאר לשימה כי לשון נצרים כבד
 מאד וארוך ולשון קר קל אבל לא האוסר אבל הם הכנייני' עמנו מהר בוע הפיר קט צח ובאחוייה מהר לפעמים נוספים אנו
 שלמה כותב והם הסימנים אשר נתן בהם ר' שלמה ז' גבירול שהלפיהם ב' לעשותה משגת והנצרים מהשרשיים שלנו
 עושים משמטו כמו סר' וסר' ובלשון ארמית כוהבים כמו הנצרי' לעשות הר' משמשה עושים החלוט הלוטה והמחיתם
 נחתוקה כמו סנו' בירושלמי ולא ידענו סכה היות אלו שרשיות ואלו משמעות והחר' הראב"ע ז"ל כתב די מאותיות הברון לקח
 להיות משמעות היותם קלות והם אה' והינה הכבדות שמה ה' ע' וכן מכל מוצא בחר הקלות ואינו מספיק זה כי מאותיות הלשון
 הכית ה' ולקח הל"ה שהם יותר כבדים וכן מאותיות השפה הניה הפ"ה ולקח ה' שהיא יותר כבדה ממנה ואותיות השינים
 לקח ה'גין והינה ה'גין שהיא יותר קלה ממנה כמו שביארנו ולא הצינו כזה טעם כחון אלא שטבע הלשון כן הוא בהמכתת לשון
 הערבי כזה והיות קלה שכלם היא הו' ושמהיה לחכר הדברים בקלות ומהכבדות ה' ושמהיה להרחיק דבר מדבר כי החכור
 קל והערוד קשה וכן עץ ההיקש יש טעם על השאר וזוהי האותיות אם היתה השמה מהמציא אין לו לחפש טעם להסכתה
 ואם יש טעם לזוהי ה' היא הכמה נגבחה ממנו והסכת' הפכמים היא כי הלוחות טעם כותבות בכתב הרובע שלמול נקב'
 אזרית שצלה עמם מאוסר אלא שהוא מאוסר באותיות ופי' הרמב"ם ז"ל שכל אות לכה היא נוף א' מרובק גולתי כב' אותיות
 והס' ה"א ק' שהוא לזר שמאל נפרד מגב האות ונחנו חלל כזה טעם וכן במדרשות החכמים דברו כזוהי האותיות עניינים
 גמתיים לרהיטם כעלמים ומה שיקרא כי כתב זה נכתבו בו הלוחות מה שאמרו הם וכו' שבלוחות נבג טעם עומדים כי הכתב

מגן אבות ח"ג

זוהי חרות על הלכות עובר חב' הצדדים והמ"ם האחרונה הסתומה והס' הם סתומי' מכל צד א"ב מהנשאר באמצע הוא צפוד
 לעצמו והוא עומד בנס וכן הו"ו שלבו היא בכו ווי העמודי' א"כ אלו האותיות הם שנכתבה בהם התורה והנה התמונות אשר
 במכתב ההנדרסה הם תמלה הנקודה ואח"ך מהנקודו' יעשו קוים ותקפיים יעשו שטיח ותהטטיח יעשו מוגשם והקו' מהם ישרי'
 ומהם עקומים והטטיחי' הראשון שבכלם הוא ההשולש ואחריו המרובע ושאר התמונו' כעלות וזוית והתמונה העגולה הנעשית
 מקו' א' מהעגל נעדר הזויות והנה האותיות א"ל להם התמונה המוגשמת כי אינה רק כעשית ע"ג הלוח וכן הנקודה לא תעשה
 מהנה אות ער שאומרו' כי אין לה תצאיות כי אם בשכל וצורת האותיות א"כ אינה אלא תקפיים אלא שהנקודות יש להם מכתב
 גדול בצורת האותיות להכדיל בין אות לאות כי אין הכדל בין בית לכ"ף אלא בנקודה וכן בין ד' לר' וז' קווצותיו תלתלים על
 כל קוץ וקוץ חלי תליה של הלכות והכתוב מכ' ב' בפסו' אין קדוש כה' או מדלית ריש כפ' ה' אחד מהרוב את העולם ודברי
 גדול הו"ו זה בצורת האותיות האלו שיהיה כפירה ואמונה תלויה בנקודה א' ולז"א כי קוץ א' מעכב הכשר מוזהר ותפילין ואפי'
 קוצה של יוד וכבר הוהיר ד' ישמעאל לר' מאיר צהיה לבלר טוהר מוכוב שלא יאריך ויקצר האות בעוד שהיו לה ואפי'
 שהנקודות הם הכרה באותיות אבל הצורות הם מורכבות מקוים יש קו' א' שהוא כמו ו' ויש מכ' קוים כמו ג' ויש ויש מכ'
 קוים כמו ב' וה' וז' וי' ויש מד' קוים כמו ח' סתומה ואלו הצורות כלם אין בהם אלא קוים עם קצת הכדל בהם בנקודות
 ויש חב' קוים ארוכים וא' קצר מאחריהם כמו ה' ויש שהקו הקצר הוא באמצע כמו ה' ויש' והפ' הפשוט וכן ה' וז' והפ'
 הפשוטה אחת הם עם הצפופות אלא שהקו התחתון האריכו בסוף התיבה ויש מחזי עגול והוא א' למעלה כמו ה' או חזי עגול
 למטה כמו ה"ם עם הכדל שיש כפיחיתה למטה ובנקודה כזר השמאלי למעלה ויש בחזי עגול ונקודה לזר הימני כמו ה' ה'
 ויש בחזי עגול מתארך למטה וקו באמצע והוא העין ואל' חזי עגול וקו באמצע למעלה והוא הש' או חזי עגול וקו ארוך למטה
 לזר שמאל והוא הק' או חזי עגול וקו ארוך למעלה לזר שמאל והוא הל' ויש שהוא חזי עגול ויש שהוא קו ישר
 באמצע ובעליונו נקודה ובתחתונו כדמות חזי עגולה והוא האלף ואלו הם צורות האותיות כלם ונקראו להם שמות שאין למצור'
 באותיותיהם שמות כחבור אותיות כי אם על שם ההדגשה לכזר וישמעאלים ויש להם שמות אכל הם בנויים מלשונו ולא
 ירענו בהם כוונה וכן לא מצאו לכל האותיות צורות והוכרח להכדיל בצורה א' בנקודות א' למעלה האותיות אם למטה אם כה'
 אם כב' אם בג' וכן בלשון יון הם שנמצא חמנו בתלמוד ושפענו מהם הוא גבוב הלשוננו אלפא ביטא גימא דלת און כה'
 וקורי' אלפא כפה רפה וביטא כב' רפה וכן גימא כב' רפה ויון צורת אותיותיהם של ישמעאל' קצתם הם בצורות הצורות
 אותיותינו וכלם בהסכמה א' ואפילו היוני' הסכימו להאריך צורך הלח"ך למעלה כמונו אולם היה בן להורות כי הלשון הוא
 חרש אותה בהכנה לחיך ושמות אחריו ינו דרשום חז' על צד המדרש אלף בינה גמול דלים ויה מוסר באה בלמד מאותיותינו
 נפרדות ק"ו בהרכבה גם בצורה הגמול והלח"ך דרשו כי הגמול נוטה לזר הדל"ת כי הגמול חסדים מהזיונים אחר דלים וזה'
 הופכת פניה הגמול כי דרך הדל' להבייש הבעל הכיח ובי' חייב לתת לו בצנעה כדי שלא להלכין פניו וזה מוכיח מאד וכן
 יש להם כמה דרשו' כזה ומכל לומר ג"כ כי האף נקראת אף כי האחד תחלת כל השבון ומקבל הריכוז ער אלף וכן באלפא בתיא'
 של איך כבר היא עולה האלפא בתיא' ער מצד שם התקנע וכש' וסיף האלף עמהם לחזור אל האותיות והיו אלף ע"כ נקרא'
 אלף כי היא משלחת לאלף ויש טעם למה אנו קור' אותה בקמץ להורות על התכלית כי היא ראשונה והיא המשלחת התכלית
 ללמד אפי' ראשון ואפי' אחרון ויש לה' ב' חלקים הא' למעלה והיא נקודה רחוקה לעולם העליון שהשגתו קטנה והאמצע קו ישר והוא
 קוטר העגולה שהיא מחובצת העליונים והתחתון תושבת רחוקה לעולם התחתון הוא הדום רגלי העליון הפלנינים ית' שנת
 והנקודה אשר למעלה הוא יוד בלתי שמה והיוד הוא אות ראשונה מהכל להורות כי אין למחזי הגמול' ביריעת האף אלא
 התחלו' בלתי שלמוה והקו האמצעי הוא בלכוסו לרחוק על הכוונת הגמול' העליון שהוא המורה למערב כי בן הקו מתנועע
 מאמצע שהוא הקו ההתלה לזר מעלה מן השמאל אל הימין כאלו האלף היא בצפון ששם הישוב ועונה אל הדרום ומי שגיא
 פונה אל הדרום שמאלו הוא הניח ואם יהיה מעמד האלף בדרום תהיה תנועה מהימין אל השמאל וכן ראוי כי כל פנות שאתה
 פונה אל אלא דרך הימין והקו שבו לכה הוא כמין תושבת אל העליונים כלם :

ודע

כי המקובלים האדברים בעשר ספרות רומיות י' ספרות לשה בן ד' אותיות וקובו של יוד היא רומית לכתב עליון
 היא הספירה הראשונה הנק' בלשון הקדש אהיה אשר אהיה ולמיעוט ההחכמות כה אינה רומית אלה תיבה שלמה
 אלא קובו של יוד והספירה הב' היא חכמה רומית אלה יוד של בן ד' אותיות וקורים אותה בשם חסמות הקדש זה והספירה הב'
 רומית אלה האלף ראשונה של ש' בן ד' אותיות וקורים אותה בשם חסמות הקדש הויה ב"ה הנק' בשם אלהים כשהיא שמויה
 לשה אל"ף דל"ת כו' יוד שהיא מרת רחמים בינין כתיבתו ומדת הדין בצנין קריאתה והיא נק' כינה ושם הספירות ששם מסד
 ובכורה והפארת וכנה והוד ויסוד רומית אלהים ואל' של שם בן ד' אותיות והכלמה לשיכ' ב' עליונות וב' תחתונות והיא הקו
 האמצעי בראש היא הספירה הנק' הפארת ומשמות הקדש שם בן ד' אותיות והוא וד ימין חסד ומשמות הקדש אל וד'
 שמאל בכורה ומשמות הקדש אלהים צבאות וסוף הקו יסוד ומשמות הקדש אל חי וד ימין כנה ומשמות הקדש ה' צבאות וד'
 שמאל חסד ומשמות הקדש אלהים צבאות והספירה העשירי' למטה שהיא עטרה או מלכות רומית אלהים הא' אחרונה של שם בן ד'
 אותיות ומשמות הקדש ארבי והנה באות האלף יש לה חב' הין לרחוק אל זה וכן הכית נק' בן לפי שהיא בצורת בית פתוח לרוח
 ויש בה אחריו גמול' דלת גמול' דלים :

ובמדרש

כר' נתן טעם למה היתה בית ולא בך כי גם היא בצורת בית אלא שכביח יש ב' עוקצים א' למעלה וא'
 לאחריו וז"א כי היה זה בן לפי שאחרו לבית מי בראך הראה להם בעוקץ למעלה סכה' שהיא עליון ומה
 שחו הראה להם בעוקץ שאחריו א' הלומר יחיד בעולמו הוא והא' בירוש' פ' אין דורשין עשה רחוק יפ' כי הם זל אומרים כי העול'
 הוא כנוי באסדרה ורוח רכיעות אינה מסוככת וכן המיושג שבפולס שהוא רכיב כדור העולם אינו כלו מיושג כי סוף מצלות
 מקו השוא לזר הצפון הם מיושבות ויש כד' מצלות ער ההחב הצפוני אין בהם ישוב לרוב הקרירות וע"כ באה סכ' אחר הא'
 לומר שהעולם הזה הוא מחרש כי הוא סג' ליחורו שבראו וז"א במדרש כי באברהם הקב"ה את העולם בתקצו כל האותיות של
 הקב"ה זאת אומרת כי תחיל וזאת אומרת כי תחיל האלף לא באה אחר לה"ב' חייך בך אתה היתה לכני ויסוד כזה
 כי מעשה בראשית הוא מדבר בחידוש העולם חסב' ולילך ומתן תורה הוא מעשה מרכבה המדבר בחידוש של הס' המתחיל
 לכני ה' אלהים ע"כ התחיל מעשה בראשית כפ' להורות שהעולם נמצא שני מהראשון שהוא יסודו של עולם וכמו שקריאת הא'
 תורה על הספסל קריאת סכ' תורה על הסמיכות שהעולם נתיך לז' שהוא יחודו של עולם ואינו כמו הכית שבונה הכנא
 שאר

לאחר שבאנו און צדיק לו זכאלו אנו אחרים בית הא' וגם פנים אחרים יש בצורת האלף והכית כי הא' יש בה נקודה ואח' קין ואח' ק' שמה ואח' ה הכית בעלת מעלה ומטה וזדרים אלא שהכית נשאר נד א' פתוח שהיה בצורת בית ומוה למדנו שהעולם בכור האלף המוחלט כי הנקודה שמהנה יתהוה הכל און לו הציאות בא' בשכל דעה כמה סודות ואמונות למדנו מאת ייחוד הצדקות ואחר הב' באה הגמל לשוה גמילות חסדים לומר כי העולם מתקין כנ"ה וצורתה היא כחין פילון ותחתיו חרוך ובראשו חמין קצרה נקובה לקבל הים להחסיך ולמעלה ולהפעשט לחטה להשפיע מצוכו לזולתו הצדקים לו יש לה תה קטן למטה לזר ימין והכדולה הסגון כמין צנור שהקוהו לקבל צדקות כדי שלא יבלה עפר הצב במחוצת המים ויתעכב כאותו חקק לומר שאיך לעצמו ולא יפור כל מחמו והמכוכו לא יבוכו ויחד מדאי שמייך חודמין למי הצדק וכן כתוב בס' הבהיר לה' בחוביה כן הקנה שצורת הגמל היא כחין צנור לגמול דלים ואחר הב' בא הדלת לגמול דלים ובלה בצורת הדלת כשהיא פתוחה שמינה כעוזי הפותח והינה אחרי הכותל לומר שיהיה הדלת פתוח ולא שצנור ולו יש לה עוקף לאחוריה המכדולה מן הכרש לומר שהם ב' לוחות הכפתחות ובה קריאתה בהפסק לומר שהשאר כך כמי שפוסק הדבור ואינו מדבר עוד כן זאת הדלת אחר שפנתה השאר כך ואחר הדלת באה הא' והיא בצורת דלת ובה תליו כצד שמאל לומר שאם יפתח הדלת ולא יוציא תהיה כלום מה ויעיל פתוחו ע"כ היתה הרגל הלויים שם שהיה המהנה מוכנה שם אל הדל הצדק ויאלמו לו הא' לך וטול וע"כ קראו הא' ואח"כ האה היו יפרת מה"א והיא הרגל השמאלית מה"א שינוה אל הדל להוציא המתכה כידו ושתצא מרשותו לגמול ונקראת וא"ו כי כן היא צורה ווי העמודים ואחר הלוו באה ה"ל לומר כי גמילות חסדים און צדיק לומר שהיא כתרם לפני הפועלות אלא שהיא ג"כ כלי זין כנדר המצויים כי נחוסף בוא"ו קוף המחויורה זין כי המתקם שבה כלי זין וזה בטמה וכצורתה שהיא כחול וראשו עכ והוא כלי זין כה"ס זל ואם צורה להם כדרך לוחים בידם נקלות וכן כתוב ובחמקכם אשר בידכם וכן ובחמל יד ורומח ואחר שהסור במדה וו והכטייה עליה כהצלת וכמ"א וצדקה תציל ממות לקח לו דרך אחרת להפחיד לכובש עיניו ומעלים אותם מן הצדקה ע"כ באה אח"כ שהיה שהיא כחין פית פתוח מצדדין ופתוח למטה לעשות אצרות השך ומשמון הסתרים וזאת היא צורתה ונקראת חית מלשון חתה אלהים כי הוא עושר שחור לכעליו לרעותו ומחתת דלים רישט יספך עליו המון הצרות וחת וישכר כי מלה חמון חסר וזה שלא חסרו יפרצו וחת ואח"כ באה חטית והיא לזן כטויה שאחר שחת וישכר והיה מוטה בלתי סמיכות כי גם צורתה היא בלתי סמיכות למטה כאלו היא מטה לכאן ולכאן ויש לה קוף קטן לזר פנים להורות כי קובץ על יד כמכונת הצדקה לא ירכה חונו ומחבל ימעט והט' כעצמה היא כיתמונת יד קובצת ואיכה בסברת כילא יפאר ולא יקום הילול אבל יש לה לראך ואין סומך ידו ואח"כ באה סיור שמוש ידו וזה לשון יוד וקטן כמותו כי יוד מעשרו ויודל ויקטן ולפי שהיד יש בה י' אצבעות עשו חסידות מספר עשר וכן לפי שאצבעות היר יש בה יד איברים נקרא היר כן ואחר שהסור על גמילות חסדים שהיא אחר המצדקים שהעולה עומד עליה ו והיא קודמת בטבע אל הדברים האחרים כי לולי ג"ה האביו ואח"כ על כולל לא הגיע לכלל גדלות ע"כ לקח אח"כ לכוהיל על התורה שהיא הדבר השני שהעולם עומד עליו וזמן ג"כ כוח רחוק כיווד כי הווד מר"א היא סוף מספר ומצד א' תהלה למדרגה השנית והיא הפעולות ואחר שית ידו תחת תלמודו ויקטין עצמו כפניהם כמש"ל יודד הוא הקטן שהקטן עצמו ללמוד תורה אפילו במלכותו ויכוף ראשו אליהם ולזה היא קטנה וכפופה וכ"ל זל למה הווד כפופה לפי שהצדקים רפועים ואחריה באה הרף שהיא כפופה כשהם וכן שהיא ככף יד האר" פאוטה לקבל כן יכוף עצמו להלמדו לקבל מהם חוסר וזאת היא החלפת הלמוד והרף הפשוטה היא א' עם הכפופה לא שפסוהו כפופה כסוף התיכה להורות על ההפסק להורות שאם הפסק החבור בינו ובין תלמודו שיכסהו סלסול בעצמו בפשיטות ולא בפשיטה אל הספרים ואח"כ באה הלמ"ד לומר שאחר הכפופה ללמוד מהם שאם לא ילמוד לא הועילה כפופתו ובלה הלמד צוורה ארוך לומר שאם ידנה לזכות לכחיה של תורה וטרוח עצמו לרמוח לזי שבדיל חמון שאם יצדק עצמו לקטון חמון לא ידנה לזה ולזה הדרכיו ישכר סוג לכ ומעליו איש טוב כל' מי שהוא נסוב אחר ישכר הדרכיו ויאלמו די לי כמה שלמדתי אבל איש טוב לא ישכר אלא מדרכי מי שהוא עליו שירצה להיות כמוהו ויש המשווד במעשים הכטמה למעלה ממך תכיל חסרוך ותוסוף תומך אבל כפעולת הכטמה למעלה ממך הווד ליוצרך ואחר באה המה והיא כחין קובה אלא שיש נקודה עליה אל נד שמאל ופתוחה מעט להטה להורות שיעשה לכו רחב ואזינו באפרכסת שהיא מקבלה תלמיעה מה שנותנים בהטווחת ואח"כ מציאות דרך הנקב קמה תלמיעה כן יקבל תלמיעה חמון מה שילמדו וזהו ההג' שלמיעה וירחיק לו לכו כמו המה ואח"כ יוציאו מהנקב למטה ללמד לאחרים ואל תרע עינו בלמודו לאחרים אבל יפוצו העיונותיו וינה וזה נקראת חס מלשון חיס שנאלמו חיס עמוקים דברי פי איש נחל כובע מקור חכמה והתורה נקראת חיס שאינה מתקיימים אלא בפחות שכללים כן הוא כרפיפתו לאחרים ותיקיים תלמודו כידו והמס' הסתומה היא עם המס' הפתוחה אלא שהיא חרוצת מכל צד להורות על מקום ההפסק חלתי על צורות כמו במלת למרבה המטה שבהם מה שהמה צמקום פתוחה ובמלת אשר הם פרוצים באם פתוחה במקום הסתומה אלא שהקריאה תקן הכתוב ויש להם זל טעם בזה כמדוד וטעם הסתומה במקום ההפסק הוא לומר שאם נפסקו לתלמידים יפתחו וכאחרים אם ראיח דוד סתמו' חכמה עליו יפוצו מעיונותיו חזקה ואם לאו יהיו לך לבדך ואחר המס' באה הסגון כלומר שאם ילמד לאחרים יפרה וירבה כדגים שקרויים מן הפני שהם מדכור בניו ויניסו בהשתלמותיהם קרויים בניס וגם הוא יגדל שמו מן ויהיה הסגון כפופ' למטה לומר שיפוך מעיונותיו לאחריו ולזה הוא כחין צנור רענו גמול ולזה לא הוצרך לעשות לה קוף למטה כמו במל' כי בפיור הסתומה שהוא רחב במל' צדיק לעצור כדי שהקויה כידו אבל כפיור החכמה און צדיק לעצור מרדנה שמה יחסר לו וכמ"ס זל במדרש קהלת כי לקח טוב נתתי לכם וגו' רי און הוודש נשאר חפניה שיש לו חפץ ולחכיוו הפך אחר זולתו ומחליפה ון בנה לא יהיה לכה' כי אס' א' והתורה אינה כן אם זה יודע מעשה מרדנה וזה יודע מעשה כראשית או זה יודע מסכת' א' וזה יודע אחרת ומלמדים זה את זה יש כיד בא' שמים ולא חסרו כלום ע"כ באה הסגון כפופה למטה להורות על סמיכה ולא הוצרך לתת לה גב כמו גמל' להורות על הקיום כי הקיום הוא בא מאליו והכ' הפשוטה היא הסגון כפופה אלא שפסוהו הכפופה להורות על מקום ההפסק שאם נפסקו לתלמידים יצמוד על עצמו להוסיף לקח להאריך חימתו ואחר הסגון באה הס' והיא כתיבנות הס' למטה אלא שיש לה גב למעלה להורות שאין לה כטיית החכם כטיית האחר אשר לא יגמול חסדים כן כטיית העשיר און לו שמיכה כטיית החכם ואלו שמיכה כי יפול לא יוטל כי ה' סומך ידו ולזה נקראת סמך והיה הצב למעלה המורה על הסמיכה כי החכם הוא הסמיכה ואח"כ באה העין ואחרים פ"א להורות שיראה פעיניו ואח"כ ידבר בפיו ועל מה שלא שמע יאמר לא שחפתי ולזה כשהתקלו המרבנים ואחרו מה שלא ראו בהפכה האלפא ביתא באיכה העין קודם הפה וצורת העין היא כמו עין אדם שיוצא ענב תבטוחו כאלכסון מצד ימין אל נד שמאל ומצד שמאל לזר ימין וככנס כתיך נקב העין ושם הוא חקיק

שהוא לחטא לא נשתנית תנועתה מהשורק כשהוא באמצע ויש שתי תנועות יותר גדולות מאלו ה' הפתח והיא נרחבת הרבה
 וזריכה לפתוח הפה כהצעתה ולזה לא הספיק כוח לבקרה כבקורה והוצרכו להראותה בקו ישר להורות על הפתיחה והתנועות
 והשנית טפלה מתנה והיא הכריז ולזה נקרו אותה בשתי בקורות להורות שהיא אינה שפורה כמו שהחיק ולא פתח כמו הפתח
 והראו אותה בשתי בקורות שהם שני קצוות הקו הישר ונקראו כרי הפתח כי תנועתה צרה וישתמשו באלו התנועות באלף
 זכור ובכ"ה ולפעמים יפלוס להקל אלו הם ה' תנועות הראשונות אשר כל לשון הוא משתמש בהם בהצגת האותיות והצגתם
 און להם גורה לתנועות אלו והוצרכו להראותם באותיות כי אחר כל אות מוכתת יכתבו אות אחת להורות על תנועת ע"כ היא
 בכרה כתיבת לשונם והשתמשו באלו יש להם ג' גרות לבר ה' שהבדלה וישתמשו בה לחולס ולטווח והשנית השקופה וישתמשו
 בה לחיך וה' השתנוכות וישתמשו בה לפתח ולצרי ואין להם הכרה כוח לא לפי המקומו לא בגורה המורה על התנועה והוצרכו
 השתמשו באלו לעשות גרות ולו התנועות בקוים לא כבקורות כי רוב אותיותיהם אינם נכרות אלא כבקורות ויש תנועה אחת
 בלשוננו והיא השוא ואין לה הרבה כלל ולזה היא שתי נקודות וקופות כלומר כי אינם לא חולס ולא חירק כי כ"ה מוכתת אותה
 שכנגדה אלא שלפעמים ירכיבו אותה בכ"ה והיא כמו פתח וקוף שיתן לה קצת התינוכות ברוב דומה ל הפתח ולפעמים כשהיא
 שמוכה אל החיך דומה ל החיך וכשהיא המוכה אל החולס דומה ל החולס כיון שהיא משלשת חולס ומרק ופתח ולפעמים ירכיבו
 אותה אל בגול ופתח וזה כשהאות הייתה ראויה להיות בשוא ומפני אותיות ההרכבה שהם א"ה ה' נקרו אותה בגבול או בפתח
 ירכיבו אותה עם השוא להורות על ההרכבה וההרכבה כמו אלהים אשר הטוב לך הונו כנונים מנו מחוץ כדמיון חיך רכאו החלי
 עשה לך עירך מלחמה וכשתנו ההרכבה השואית כג"ע"א כשתלק התכיפה ונשארה ההרכבה ולפעמים תבא השוא בסוף האות
 כמו וישת וישת בסתר וישב הנונו שכי ויא שצריך להניעה אל התיכה שהמוכה לה כמו אלו היותם באמצע התיכה כתיבת ירמיה
 ישירו שהשוא הראשונה מוקלת והאחרונה מוכתת ואין זה אחת כי אלו היותם לא הים רבש בכית וישת בסתר והים ראוי להיות
 רבש כמו בית תכרך נדוי וכן לא פתח בין וישב וכן ממנו שכי ע"כ נראה שאלו השואים אינם מוכתים וכן לא היו באים שני
 שואין בסוף פסוק ויעול על צווארו ויכך ויאמר לא כי צחק שבתותי חללת לא הדרת כדמיונאל והמתל לא החתלת ואחרים באתנח
 וכן לא היו באים ג' שואים כ"ה וכבר באו סמוכים ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים
 ויכך וכה אחרי בלכתו דרוד וכן ויכך עליהם ויכך ובמיון וינקת חלב ביום ורמזת וסבת ופתח וסבת ערכת עליהם וכלהת
 כהתקד עניהם ביחזקאל וכן עם בדרך אחיך הלכת ונתת אבת מלכא פתח טעם ותכך לפניו ריאשיוו כרד וכרכום ארד וכעמך
 מה נחנת בבא לך חבלים והשת בהפרי ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים ופת אלהים
 בסוף כל תיבה היה ראוי לנקוד שוא להורות על ההעמדה ולקל לא נקרו אותה והשואים והשואים והשואים והשואים והשואים
 אותה כשוא כמו חלק ויכך וכיוצא בהם וכן בכינוי הנקבות אחותי את וכיוצא בהם והנצרים אין להם צורת שוא לפי שלא הוצרכו
 לה כי בכל תנועה יש להם צורת אות וכאין עם גורה נשאר השוא כשכע אכל השתמשו באלו יש להם גורה לשוא והיא כמין עבולה
 יש בלשוננו הקדוש ג' תנועות מורכבות מאלו אם הרכבה ה' אם שתי הרכבות מהם שההרכבה היא מנכרת אותה ומזה
 שההרכבה היא משפלת אותה ומזה שההרכבה היא ממצת אותה בין הנוכה והשפלות והם הקמץ והסבול והחטף קמץ והגבול
 קמץ והקטנה בגול וההמוצ' חטף קמץ והיה זה כן כי הפתיחה כשתתכב עם השבירה והוא הקמץ הוא מורכב מן פתח ומרק
 וילד לה קמץ והקמץ מורה על ההכחה כי הפתח פיו ומערב עם הפתיחה שבידה יבכה שפתו ולזה היא תנועה יותר
 גדולה מכלם שהתערב עמה פתיחה והבדלה וזאת התנועה אין אנו מכירים בה כי הקמץ אינו מכתים בה כמו הפתח והוא הקמץ
 בהכרה אולי הראשונים היו הכרילים יותר ממנו ולא נשאר לנו כזה אלא הכלה בענין שש הדל בין ואכרסה ואכרסה שהיא
 בפתח הוא לואכרסה כטרה תבא שהוא בקמץ והוא שהפתח מורה על היציר והקמץ על העבר וכן בין שמתו בקמץ והוא
 עבר ושמתו בפתח שהוא עתיד וכן כשמות והפעלים כי חסם הקמץ כלו הוא עם ואשר חזיו קמץ וחזיו פתח פועל עבר וכן
 בין הא שהלה והא היריעה כיהא השאלה היא כפתח והא היריעה היא בקמץ ולזה רוח הארס העולה היא למעלה היא בקמץ
 להורות על היריעה וורה על זה רוח הכמה הורדת היא לחטא שאינה חטופה וכן קמץ ופתח בואת התיבה של העולה יש
 בפירה שהמתן אותה פתח חספם בהשארות הנפש וכן הרין בה"א ה' יעות משפט שהיא בפתח והמחרס עליו לית כותיה בפתח
 להורות על הפתיחה שהמקד אותה בקמץ המורה על היריעה הוא כופר וזה ענין גדול תלוי והנה נקרו ויכך כהסמך בפתח
 והיה ראוי בקמץ והטעם כזה כי בלא הפסק הוא בסבול ובפסק די להעלותו מדרגה ה' הסבול לפתח והנשא לבו מהסבול
 שבין קמץ ופתח וורה כל זה שהקמץ הוא יותר גדול מהפתח ולזה לא יסמך לעולם אלא אם כן יש בה ופתח יסמך לקלותו ויש
 בין קמץ ופתח כמה הכלים ירועה לחמיו הרקרוק ואין זה מקומו וכשהרכבת השבירה תתערב עם הפתח היא ממש אותה
 ולזה כשתערב החיך עם הצרי הרחיב צורתו מעט ולזה נקרא הצרי קמץ קמץ והסבול פתח קמץ ולשון סבול כי
 הצרי הוא על קו פשוט והסבול אינו על קו פשוט וכל שלשה נקודות שלא יהיו על קו פשוט ישר יש בהם עבולה כמו ש' אחרים
 מהנדרים יש כמה הכלים בין צרי לסבול כי כסמיכות ויבא סבול וכפסק צרי ולזה כן הסמך הוא בסבול והמוכרת כצרי וכן
 יש הכלל בין את הסמך כמקף שהוא בסבול ואת המופק כטעם טרחא אורבוע וכיוצא בהם או כצרי ש כוח ענין נפלא כי
 מעשה ומקנה ומראה כשהם סמוכים הם כצרי וכפסק הם בסבול כי במראה המראה הראשון הסמך כצרי ושני המופק בסבול
 והיה ראוי בספק בתחלת המחשבה אולי מפני שכשהם סמוכים אל הכנויים הם כצרי כמו מראים חקניה מעשים ששקפתלק
 הכנוי נשאר הצרי במקומו והצרינו שהפסק בסבול אולי בעל השבחים היה ירוע כוח חס שלא ירענו אנחנו ולפי שהצרי היא
 קמוצה קטנה לא יבא עליה לעולם חטף שאם רצינו לחטוף אותה חזיר אותה לסבול ודי בואת ההרכבה לחטוף אות אכל הקמץ
 החטף הוא פתח מורכב משתי יסודות מה' ההרכבות השבירה החוזרת בו לקמץ ומשכא המוטפו ולזה היא תנועה המוכתת בין
 קמץ והפתחה ותנועתה קרובה לתנועת חולס כי החולס מוכתת אכחטף קמץ כהסמך מן חקף חקפו מן גודל גודלו מן
 עישה כל הענין מן רוב בנין ברוב חסדך ולפעמים יפילו השוא וורה עליו היות תבא אחריו כשהוא כדבשת כמו מעשה ידו אומן
 שרבה החם על חטופת הקמץ האלף כי לא יבא רבש אחר קמץ שהיא תנועה גדולה אלא אם כן היא מליבל אלא ימה שמה להם
 בתיים סימן א"ל"כ והנצרים והשתמשו הם משתמשי בואת התנועה עם התנועה המורה על ההבדלה והיא החולס והנה יש שתי
 גרות אחרות להקדיל בין החונו והרפיון הרבש באמצע היות והרפה לחילת להורות על הרפיון והוא קו ה' והשתמשו באלו יש להם
 א"כ שתי גרות אלו המחיק והמרפה אכל הנצרים מחויקים בהפילה או בתוספת אות ט"ז ואין צריכים להראות הרפיון אלא
 העצר המחוק והנה נפל שבוש גדול בארץ העבריים בין היותם לסבת הרבול כלשון הנצרים סבוליים בין תנועת הפתח
 וה'

מגן אבות ח"ג

והת' דבושה וכן תנועת השין והצדי וכן תנועת הכף והקוף כי הט' והצדי והקוף הם מנכסיהם אותם לעולם והת' דבושה והשין והכף מטפילים אותם לעולם ולפי זה יהיה הדין השוכנים כי יהיה גורם להם זה שכוש גדול כי במקום פתח קורין סגול ובמקום צדי חירק ובמקום חולם שורק והיה הדין השוכנים בארץ העלמים נזהרים מזה חזק אע"פ שאיפשר שהמלו' בעצמם הם מתחלפו' כמקטא שאין מבטא הק' כמו הכ' ולא השין כמו הצ' ולא הת' דבושה כמו הט' וכזה אין יכול' להכדיל אבל אין לשמות התנועה כלל מפני הברה זו ואחר שדברנו בדבר השני אשר בו יושלם ניבון הדבור בדבר בדבר הג' והס' :

המעמים

והם מיני הלחנים והנה בשאר לנו מיני הלחנים ג' והא' הכולל לקריאת התורה והכ' לקריאת התנכ"א וזה יש בו שני מינים קרובים זה לזה כי קריאת ההפטרה אינה בקריאת שאר התנכ"א והכ' לקריאת הג' ספרי תלים ומטלי איוב ושאר הלחנים כגון הכוטי' לשיר והכוטי' לתהייר ששה מיני הפיוטים כולם יש מהם קדומים כמו שירי ר' לעזר הקלירי ואומרים שהוא ר' אלעזר בר' שמעון היוזכר כמי התבאים ויש מהם נתיחדו בארצות ספרד לקחום המזרחיים משירי ישמעאל הם ערכים הרבה מושכים הלב יש מהם בארצות צרפת לקחום משירי העלני' והם בתכלית הניבון בהכנה ואריכות ולא ירענו הקדומים אם הם מקובלים מבני עמנו או לקחום מותר העמים כי מלאכת המשקל והחרוץ הוא דוחק המזכיר לכטא מה שלא היה ברצונו וכבר אמרו כי החפס ר' יהודה הלוי ז"ל כמעט בסוף ימיו מלעשו' שיר מפני זה כי מלעול או חלש שתתפס הכוונה כמו שכתבתי והמזכיר על כרחי יפסול מה שצריך להכניח ויבנה מה שצריך להשפיל ויבנה ויש אומרים כי מה שסופק המזכיר מלת את בפסו' ה' שומר את גרום מה שלא יצאה פן בחכירו הוא מפני ערבות השיר והמשקל :

אמנם

הנורות שאין משתמש' בהם בכתבי הקדש וכן במסכתות הקדומות המוקדמות שמיני שם חנוכות כמו כתבי הקדש הנורות האלה יש מהם להורות על התנועה כמו מקף לטון הכוכ שזהו קו ישר בין תיבה לתיבה לומר כי יש ביניהם סמיכות ודבוק וראוי להתרפה ויש מהם להורות על ההפסק בין התיבות הפך התיבות והוא קו ישר וקוף הפך המקף ויש מהם לתת מנוחה אל הקולא וזה כשהמאמר הוא ארוך ועסיקוהו באמצע ולא כמצא שני אתבאים בפסו' א' כי יתח' א' להאריך כדי שתי מנוחות ואם הוא בתחילת המאמר הוא להורו' כי הוא ענין כפני עצמו וכמוזכר אל תתחר' במרעיש הוא על אלפיא בתיא אלא שיש פ' כיניסם שמיני פסוקים הם המאמר אחד אלא שלרוב ארוכותו הצרכוהו הפסק באמצע אלא באתכח וא' בסוף פ' וכשיש נבינה ודקא בפ' לא הפסיקוהו בסוף פסוק וזה האתנה הוא לטון מנוחה וזכרתו הוא שני קוים באלכסון דקוים למעלה ופטרדיה למטה כזורת כאל להורות על המנוחה וההפסק שבתפס פסוק הוא עליו כקו ארוך נוטה למטה שהחל להורות על האריכות בהפסק וכשהקו הזה הוא באמצע קורים אותו שאריך שהוא בין המקף והפסק אריכות ממש וכשיש נקודה באמצע יורה שהאריכות הוא יותר גדול במעט שבר ע"כ נקרא' תבור וכשהוא נוטה לצד ומין קורין אותו טרחא בלשון השלכה בלשון הגריו כמו מי שמעליך דבר לאחורי ידיו או הוא לטון טורח כמי שטרח ומקפא מנוחה ויכא זה קודם אתנה וסוף פסוק להורות כי הוא כמי שמעליך לאחוריו המאמר והא"ך ימות ויכא לא' תבור כי הכוונה התבורי הנשכרת הורה שאכזר ופריך להשליכו ולנוח ומשתמשים בתנועת התבור כשני קוים וקופים והוא תרין חוטרין להורות על אריכות כגול ולא ירענו הכרל בין זה לזה ולפעמים תכוא לפני תבור תנועה כזורת ג' קוין כעין חדרגות וקורין אותה דרגא והיא כמו מאריך לא ירענו הכרל בין שתי התנועות וכאם על זאת הגורה לומר כי התנועה באה ממדרגות הרבה והיא ראויה להיות בשכרת ולהשליכה ולנוח ולזה באה דרגא ואחר תבור ואחר טרחא ואחר אתנה או סוף פסוק והס' לפני שיר באין ובתרי דרגא תכיר ומשחש' במנוחה באמצע הפסוק כשתי נקודו' זו למעלה מן הנוחות באמצע היות למעלה ונקרא' וקף קטון לטון וזיפיה שהוא למעלה התנועה בהפסק זה וזאת המנוחה היא כרוב אחר מנוחה יותר קטנה מנוחה והיא הפסטה שהוא קו ארוך למעלה בסו' האות וכשהמלה הוא מלעול עוסי' שני פשטיה וכן אם הם שתי תיבות ואם יש תיבה כיניסם ואיכה תכופה במקף ינקרו התיבה בשופר ישר והוא כזורת שופר נוטה לצד הוקף להורות כי הקול היוצא מהשופר הוא לצד התנועה אשר לאחריה וכמו שהמאריך הוא לפני סוף פסוק כן השופר הישר הוא לפני הוקף וכן לפני האתנה ואם הוא קודם הפסטה והיא השופר הפוך להורות כי התנועה הוא לצד חוץ והוא שופר השופר ע"כ רש"י הוא בראש התיבה דינו כדון העשטא וקורים אותו יתב פו יש לו מעט התיכבו' ויש גימטא גדולה והיא כמי שזורך דבר אל' לאחוריו ומחוריו וקורין אותו ודקא שהוא קו ארוך שתפסם למעלה חסוף התיבה וכפוף לחוכו ואחר זאת הנגינה תבא המנוחה על ג' נקודות למעלה בסוף התיבה להורות שזאת המנוחה היות יותר גדולה מתנועה הוקף הטון כמו שזמנתי הוקף הקודמה לה היא יותר גדולה וזמנתי הפסטה הקודם לוקף קטון ונקרא' בגולה המעטם שנקרא סגול לטון סגול כמו שפירש' וזו אם יש תיבה בין ודקא והסגולה יכא אפר ישר כיניסם ואם אינו תכוף חקף כי השופרות יכא לעולם קודם חקום ההפסק וולתי בסוף שפסוק שיכא בהם מאריך וכן יכא המאריך עם טעם אחר להורות כי התיבה מלעיל והארכת שם וכן עם השוא הנקרא' גימטא וצדקה כי היא חרויב היא ויש נגינה גדולה כפסית בכח בארם שתולש רכב הנטוע או הזרוע שיוציא השמים מעיקרו ויבטיחו למעלה ולזה נקרא' תלשא והיא כזורת קו ובראשו עגולה להורו' כי התנועה היא בכח בארם שתולש רכב נטוע ע"י שהבטיחו למעלה ויכא לפני התלשא לפי שיש סגול' והוא כזורת קו זקוף כאמצעו לצד חוץ קופטוט כמי שממיר רכב לאחוריו והיא התנועה מורה על המרעשה הפיוור כמי שרועה לפור מה שמעכו מלתלוש ואח"ך תולש ויכא אחר התלשא רביע כרוב והוא נקודה א' באמצע התיבה להורות על ניבון קצת מלשון כנינה בלשון תרבו' בארם הירובץ להנביח קולו וכשהה שתי תיבות זו אחרי זו או תיבה א' מלעיל יראם כשני קוים נוטים זה לזה וקראוהו קחמא אולא כשמהם כן הם ולפעמי' ירעמו כ' קוים סמוכים באות א' נוטים אל צד ימין וקראוהו שני ברישין בארם שתי תיבות עברש דבר למעלה לצד ימין ולפעמי' ירעמו כ' קוים סמוכים באות א' וכשהתנועה הזאת היא בראש הענין ולא קדמה תנועה אחת ירעמוהן כ' נקודות וקופות וקו ישר אחריה קראוהו וקף גדול להורו' על ההפסק שהוא בראש הענין כמו שוקף קטון הוא אחר פשטא והפשטא אחריו להורות על הפסק כאלו הנגינה ממוצעת בין פשטא וחקף קטון ועורכת משתיים ויש נגינה מורה על המרעשה והוא השלשלת כמי שהוא מחרש בעצמו על דבר ויש תנועה אחרת כזו והיא כזורת קרי פרה והיא נגינה דומה לפור גדול בארם הסכנה ותסמך לה ליעלה כחין חני ציבולה קורין לה ירח כן יומו וכעל המסורת היות יודע כי ראוי להסמך להפסק סוף פסוק מאריך ולדרגא תכיר ולזה חקף קטון וסגולה ואתנה שופר ישר ולפסטה שופר מהופך ולקרינו פרה ירח כן יומו ואין אכחו מכדילים כזה ולא בין רביע וקדמא אולא ירעמוהו וחקף גדול ולא בין פור גדול וקרינו פרה וכשלת הספרים יש ודקא בתחילת התיבה ובאמצע וכן יש פור גדול כזמנתי שלשלת ושופר מהופך למעלה ופסק תנועתו כזמנתי הרביע והמזכירים במקרה היו יודעים אלו ההכרלים ולא קבלום ובאורך הגלות אכר כל זה וכבר אמרו כי הגורם בן לוי כשהיה נתן קולו כשעשה

מגן אבות ח"ג

זה המושג הם טובי השכל כי יורה שהמושג הוא אך ונקי ויחבל ההפעלות מהדברים המורחים במצב סבב ומקום רחוק וכן הדין
המתפשט מהמורחים גם ממנו דק המפשט למרחוק ויש ממנו עב לא שיבנו החוש כי אם בהתקרבו אליו ויש שהוא נסתר בו ולא
יתפשט עד שיפחד ממנו ע"י שרפה באש או בחלילה באמצעות :

ועתה

נדבר מהו האמת בענין המורה אם הוא מגיע בהתכה מהמורה אל האויר האמצעי או בהשתכות חזלת ההתכה
ונקדים בזה הקדמה ונאמר כי נושא הדין בקרוב הוא הטעם וזה מחויב כי לא ימצא כצל רוח שלא יהיה לו טעם
וגרר הטעם הוא שיתערב הטעם היבש עם הטעם הלח כשיתילד הערכוב שהוא מחוס קרה לו ויתחייב מזה שהיה נושא הקרוב
פוח חומר מורכב ומושך לחומר פשוט ואלו היה האויר האמצעי המקבל הדין ונקבלו מולת התכה מהדבר המורה א"כ היה האויר
בעל טעם וזה מבוחר השקיות וההקדמה המכילה לדין שקר וסותר האמת א"כ האויר כשקבל הדין הוא בהתכה המצננת
הלח והיבש הכעל טעם המושך בעל הדין וינא לנו מזה כי אין קכול האויר אל הדין כקבלו המראה והקול כי בחציאותם האויר
אינו אלא חקוי רוחני כאויר מולת שהיה בו נושא המרי כלל אלא שהספריי מגיע המרי אל הראות והבלתי ספריי הקול אל השמיע
והדין אינו כן כי האויר אינו נושא קרוב אל הדין כי אין לו טעם והוא קרוב הוא האויר המתערב בו מהתכת הדבר המורה
שהוא איד נמוך בחוס ויובש נחך מכעל הטעם אמתם הכלי המיוחד אל זה החוש הוא הנחירים כי הוא כלי הדין והנשימה וכלא
חוסם כעור וקיבה ישנה יסן הנעור ונעור העין כיוון והולך לו שניהם ישנים שניהם נעורים מיד מת ר"ל כי חומר שאף האויר
והאירוסותמכא אינה שואפת ואם שניהם שואפים הוא מסוכן מרוב הקרירות וכן אם נעדרה שניהם שאיפת האויר גם הוא מסוכן
ושניהם חתים אבל אם החוטים אינו שואף והאירוסותמכא שואפת יתקיים קצת ולכסוף ימות וישתנו הנחירים בתכונתם במיני הס' ה'
כי יש כ"ח שאין להם חוסם אלא שכלים כמו העופות והנחשים וכ"ח ההולך על ד' העושה ביצים וישתייעב קצת ה"ח במרחסם
ארוך כיניהם לקרב המאכל והמשתה אל פיהם כי יברכו האילן במרחסו ויעקרו אותו ולזה הוא בסם ארוך בעל כח הוא לסם
במקום הדין ויש לתועלת אחרת כי בשוטו במים יוציא חרטומו מעל המים וישבו בו וישתנה מצב הנחירים ככ"ח כי ב"ח שאין
לו לסתות והוא ארוך הלחיים יהיו נחיריו בסוף הלחיים כמו הכלב והכבד וזה לסם יתרון כח בהרחה מולתם לאורך חרטומו ואשר
יש לסם לסתות חרטומו הוא אצל לסתותיהם לפי שישם כשר ויכול להדבק שם הנחיר והפיל הוא ראוי בזה יותר משאר ב"ח
לפי שהוא כבד הדוף ולא יוכל להניע רגליו בקלות להעזר בפעולה מהפעולות כשאר ה"ח ולזה לא היו לו לא טלפים ולא
כרסות ולא אצבעות וזרין בהיותו ל המים לעמוד שם וזן ארוך ע"כ שם לו הטבע הנחירים ארוכים שהיו כדמיון הכלי ששואף
הנאים לטוט במים שקורין לו חלל חבית של שיטין ורשיטוט במיה נופח עמו וישליך במים ובמרחסו ישתמש במקום הדין וכן
וילך המזון לפיו וכן יגיע למחייבו מה שיזנה אחרו שישיבה אליו שיש לו הכנה לכל מה שיזנהו ויקיים שליחותו וכמ"ס חלל שגבר
ע"י מיל וכו' ועקור האילן ויש במיני הדגים מין שקורין אותו בלינה בארצות ספרד שיש לו בערפו נקב כמין נחירים והוא מנסם
בו ויוצא ממנו בעת כשישתהו כמין סילון שלמים עולה למעלה מהמים בכה עליותו ודחיתו וכן מעידים ההולכים בים ומיני
העוף לא היו להיים ולא נחירים לפי שהוא צריך לעוף וצריך שהיה ראשו קטן לא יכבד עליו מלעוף ושאר כ"ח שאין להם ריאה
אין להם נחירים לפה שקנתם בחתיכה אשר בסוף הפה וקנתם בשופרת כמו שמצא בדגים הגדולים והכ"ח הקלפים ישג
הדין בקרוב שרפאתו :

אמנם

אם זה החוש יש בו מצוה ועבירה הנם החויה השלמה צויה למשוך כלי הקדש והרבים והלכיים כשמן המשמש
לחת לסם גדולה ומעלה וכן להקטור קטרת בקר וערב בשמים מיוחדים והותר להיות אותם וכבר אמרו קול
וריה ומראה אין בהם חשום מעילה וכבר הפליגו בריח הקטרת בהרבה מקומות וכן הוהירה חליהנות מריח של עץ ואצ"פ
שבהרבה דינין כאמר להם ריחא לאו מלתא היא בריח עץ החמירי חליהנות אר הוא מחכוין ואפשר הוא שלא יהנה ממנו וכא' סגל
הנהנה מהריח צריך לברך ולמרו זה מהארו רל הנשמה ההלל יה סזה אינו נכנס לבוף והנשמה נהנית ממנו ולפי שהיא הנאה
מושקת לשתיה לא חייבו לברך אחרים כמו הנהנה מהאכלים ורבר החקינו להריח בשמים כמ"ס מפני כשמה ית' וסדרו הכרכ'
על הכוס בהכרלה סדור כהן וטבעו כי בתהלה ברכה הוין לפי שהחוש הטעם הוא יותר עב כשמושים שאינו מריגש אלא
כפגמיה וכן הלשון למטה ואחריו בורא מיני בשמים כי חוש הדין הוא יותר דק ממנו כי מרחוק ריח וכן החוסם למעלה מהלשון
ואחר בורא מאוירי האש שהושג הראות הוא יותר דק שהיא משיג עד לשמים הגיע וכן העינים למטה מהחוסם ואחר ברכת
ההכרלה שהיא השנה שכלית להבחין בין הקדש ובין החול ולזה קבועה בחוון הדעת וכמ"ס מפני שהיא חכמה קבועה בכרכ'
חכמה היא חוון הדעת וכן המושג שהוא משכן החושים הפנימיים שהם תשישיהם השכל למעלה מכלם ואשרו להדין מתמקק
הנשים שאמר לו תכאף לא תהנה לאף וככאן בשלם הדבור בריח וכו' ה'לחנו הווכיבו באמשה חושים :

דבור

כולל בה' חושים הנה השגת החושים היא הפעולות הממוחשים רי כה שינה המוחשים יצאו מהכח אל הפועל כי הם
ככה מריגשים והמוכיא אותם מהכח אל הפועל הוא המוחש ולנחת הסבה אין החושים משיגים עצמם כי חוש הראות
אינו משיג העין וחוש הטעם אינו משיג הלשון וחוש הדין אינו משיג החוסם כי אם משיגים נושאים היו לעולם כפועל והיו
יוצאים מהכח אל הפועל מעצמם וכל יוצא מהכח אל הפועל צריך אל מוציא כי העין אשר ככה מקבלת הארפה אם לא יתקרב
לוי האש לא ישרף כן החושים אינם משיגים לא ככה וככלא יקרב ליהם המוחש לא יצאו מהכח אל הפועל ע"כ לא ישיגו נושאים
והיעזיה הוא מן הכח אל הפועל אינו משיג אמתו ולא הפוך כי לא יאמר כיוצא מן הכח אל הפועל שהוא משתנה ומתפך אלא
כשהיתה לו צורה ופשוט אותה צורה ולכא אחרת כמו הלכין שכשתנס ויהיה שחור אכל יצאת החוש מהכח אל הפועל אינו הפשוט
צורה כי החוש קורב השגתו המוחש אין לו צורה כלל וכן כשישיב צורות מסונות זו אחר זו אין לו הפסד בצורה כי חוש הראות
כשהשיג מראה לא ישוב החוש כצויע באותו מראה ע"כ כצורך להשיג מראה אחר לא השיג הפסד צורה שיקרא שני והפוך
והכתא כי יצאת החוש מהכח אל הפועל אינו משיג והפוך לא הוציא המוחש אל החוש כוול' שינו והענין בחוס הוא כמו בשכל כי השכל
משיג החכמה ככה רחוק והמשיגיל בצורו בלתי מתעסק בחכמה הוא משיגיל אותה ככה קרוב והנס היצאה אל השכל מן הכח
אל הפועל יקרא למוד ואל המשיגיל יקרא וריון והיוצאה הואת בין לשכל בין למשיגיל אינה שנו והפעולות אמת' כן הוא הענין
השגת החושים המוחשים אלא אם כאתר שהמוני הוא על א' מ"כ עניינים הא' שני מצורה אל צורה והשני שני בהנעת שלמות
מכלי הדין צורה ושלמות וזה המין האחרון אפשר שיאמר עליו שני בחושים אבל לפי האמת אינו שינו אמתו אחר שאין בו הפסד
צורה ככה אע"פ שהשכל והחוש הם שנים כי יצאתם מהכח אל הפועל שהוא בלי שנו אמתו יש ביניהם שני הדגלים הא' כי
החוש יענין כל החלקיות והם המוחשים הפרטים והשכל יענין אל הכללי והכ' שהחוש יענין במה שהוא חוון ממנו ולזה לא יבדש
בשינו

במירצה אלא כאשר ימצאו המוחשים והשכל יענין בהם שהוא נמצא אצלו והם המושכלות אשר בפני השם הצורת שקבלו החושים אינם הצורות שהם במוחשים כי הצורה שהם במוחשים הם בלתי נפרדות מהם והצורות שבחושים אינם אלא בעת שהמוחשים אצלם ואלו הצורות שקבלו החושים אינם נשואות בעת קבולם כמו שהם נשואות במוחשים שאלו ישיבן לא היו מקבלין צורות הפכיות בעת א' ולא כהו רואים שהם הראות יקבל הלובן והשחרות יחד נפרדים והוא הטעם המתקנות והמירדות מחזירים יחד א"כ הצורות שקבלו החושים אינם הצורות שהם במוחשים שאם היה כן היה לחושים צורות עצמיות תספכו ולזה ראוי שנאמר שאין בחוש לא כח לקבל צורות המוחשים הפכיות חכלי שיסתנה החוש ל המוחש כמו הספרינו לחוש הראות המקבל המראי' הפכיות המוחשי' הנה המוחשי' אל החושים שני מינין מין מיוחד כמו מראה לראות והקול לשמוע והטעם לחוש והריח לחוש הריח והחוש והקור לחוש המיטוש ומין השוחף לכ"א וא' המוחשי' וזה כמו התנועה והמנוח' והספדר והתנועה והשיעור שלו ישיבום כל החושים כי חוש הראות ישיב התנועה כשיעתיק המוחש אצלו ממראה ל מראה וישיב נ"כ המנוחה והוא העדר ההעתק ממראה ל מראה וכן ישיב המספ שהוא השיב הדבר מראים יחד וישיב התנועה כמו הכדוריו והעגול והכדוב ושאר התנועות וישיב השיעור והוא שהדבר המושב הוא ארוך או קצר ואלו הדברים כמו שהם מושבים אל חוש הראות הם מושבים אל שאר החושים שהשמש ישיב תנועת הקול בהשתנותו מקול אל קול וכן המנוחה בהעדר הקול וישיב מספר הקולות מתחלפים או בלתי מתחלפים וכן התנועה השירית בחבור הקולות וכן השיעור בקול ארוך או קצר וכן חוש הטעם ישיב תנועת המנועם בהשתנותו מטעם ל טעם וכן המנוחה המשיב הוה וכן התנועה לפי שהוא מושב מה וישיב המנועם על איזה תנועה הוא וכן השיעור אם ארוך או קצר וכן הריח ישיב התנועה בהשתנות הריח אל ריח אחר ישיב החוש התנועה וכן המנוחה והשתנות הריח וכן ישיב המספר בהשיבו תוודים החלפים רבים במספר הריח וישיב המספר המצא שחחושים ישיבו המוחש המיטוש והנה שגרת המוחשים הוא עצמיות אל החושים אבל יש להם הגנה מקריות כי בהשיבו הלובן ישיב כיווה הלובן הוא לרובן הנה השגרת הלובן עצמית והשגרתו לרובן בעל זה הלובן היא מקריות ובהשגה עצמית לא יטעו החושים לעולם כל היותם של מים וכוה טעו המדברי' אבל אפשר שיטעו בהשגות המקריות כי אפשר שזה הלובן אינו לרובן וכן כאשר נושאי המוחשי' וכת' שלנו כס' שיטה וזקנה שפעולת החושים והטעם הדברים בלתי היות ישרה וביחודות והם הרחוק ויחד והקירוב והאוויר וכמות הדבר המוחש והאכר והמשל כחוש הראות שהדבר היותר קרוב לעין וכן הרחוק יותר והטעם הראותו וכן האוויר הודך והטעם וישיב מסך בין חווש והמוחש וחולשת האכר נ"כ סבת המיניעה וכמות הדבר הנרא' אם קטן בתכלית או יותר ויש מוסף על זה איכות המוחש שהדבר שיותר כהיר וזך כמו השלג וינינץ השמש ודומיםם לא ויראו אמיתתם לחוש הראות והן יכולת בחוש להשיבם וע"כ לא תשחע האוון הקול הגדול ולא ירוח האף הריח המושב עכ"ר :

וישיב לחקור אם יש חוש ששי זולת לו הם' חושים שהם הראות והטעם והריח והטעם והמיטוש ונאמר שאין עם חוש ששי ויש בזה טעם מופתים הא' הוא מופה לקוח מן הכלים והב' מופת לקוח מהאמצעיים והג' מופת לקוח מהמוחשים אמנם מופת הא' הלקוח מהכלים הוא שכל חוש מאלו החושים שה' יש לו כלי מיוחד העין לראות והאוזן לשמוע והאף לריח והלשון לטעם והכס' לחוש ואלו הים עם חוש ששי יהיה לו כלי אחד ולא מצאנוה א"כ אין עם חוש ששי והמופת השני הלקוח מהאמצעיים נאמר הנה האמצעיים אל החושים הם היסודות ר"ל שכל חוש יעשה פעולתו בכלי שנוצר עליו וא' המיסודות וזו הקדמה ראשונה והשנית ואין יסודות יוחדם אלהם וולתי המים והאוויר בייחוד והכרוז מד' יסודות כלם בשווי והם כי הראות הוא מן המים והשמש הנבחר על כליו האוויר והדיח מיוחס לשיהם לאוויר ולמה ושיי מיני המושש והם הטעם והמטוש הם מיוחס אל הכרוז מד' יסודות בשווי ולא תיוחס הארץ מפני שהים הארץ נבחר על רגלי אלא מפני שהחלק הארצני שבו השיה לנאר חלקים הוא הסכה לצמידת כלי המושש והוא הכשר התולדה מכ' הקדמות אלה שאין כאן חוש אלא המיוחס אל המים והאוויר והכרוז מהם והכרוז בשווי מד' יסודות' כלם והחושים המיוחסים אל האוויר והמיר הם ג' והם הראות והטעם והריח והחושים המיוחסים לכרוזים בשווי מד' יסודות אינם רק שים והם הטעם וההושש החולרה א"כ אין עם אלא החושים וזה שאם היה בחושים חוש ששי והיה מן הכשר שיוחס החוש הששי ההוא אל היסודות וא"א שיהם אל היסודות רק אל המים והאוויר ביחד והם אל הראות והטעם או בהמנוה והם שניהם כריח יחד ואל היסודות' כלם בשווי והם בטעם וכחושש כמו שהבאר א"כ מן המחוייב הוא שאם היה כאלן חוש ששי היה כאלן כלי א' נמוך מיסוד ה' זולת מד' יסודות וזה שחר שאין באלן אלא ד' יסודות שאלו היה כאלן יסוד ה' היה לו איכות זולת האיכות מד' שהם החוש והקור והלחות והטובש ולאכנו לא השבנו איכות אחרת א"כ אין כאלן יסוד ה' והמתחייב ממנו שחר הוא שחר והוא הכהנו שאין כאלן חוש והמנוח ה' הלקוח מצד המוחשים הוא יותר חזק משאר המופתים והוא בי כל חוש יש לו מוחש כי החוש והמוחש מצטרפין כי כל חוש ישיב איכות אשר במוחשו המיוחד כמו הראות שהוא משיב הלובן וכן שאר החושים כאל' ישיב האיכות שבמוחשו ואחר שהקדמנו זה יתחייב שלא היה כאלן חוש ששי זולת מה' חושים שאלו היה עם חוש ששי היה מתחייב שיהיה ככאלן מוחש זולת מה' מוחשים שהם המראה והקול והריח והטעם והחוש והקור וא"כ היה מתחת א' מכ' דברים אם שנייה שהבשמים אשר אצלינו אין גשם יהיה בו זה המוחש אם לא יתחייב מוחש זולת אלו הבשמים אשר אצלינו הם המוחשים לחוש הששי הנה המושב לזה שיש לו החוש הששי לא לנו שאינו אצלינו או אם נרצה להניח שבשמים אשר אצלינו הם המוחשים לחוש הששי הנה יתחייב בבשמים אשר אצלינו איכות זולת אלו האיכות שישבום אלו הם' חושים שצטרפו ויהיה האיכות הוא המוחש לזה החוש הששי וכה' מכ' הנחות לא המתחייב מהם שיש עם חוש ששי שחר הנה יתחייב לפי זה שסותרו אחת והוא שאין כאלן חוש ששי זולת מה' חושים במיניהם החוש ההוא פרטי ישיב מוחש פרטי :

וישיב לאומר שיאמר שיש כאלן ששי ויהיה המוחש המיוחד לו המוחשי' המשותפים שזכרנו שהם התנועה והשיעור והמספר והתנועה והמנוחה הנה זה הדעת בטל כי אלו היה כן הו מושבים החושים אלו המוחשים כחמקרה לא בעצמם וזה שקר כי השגת חוש הראות במשל כתנועה היא בעצם כי החושים הם מתפתלים בהנוע' המוחשים בעצמותם לא כחמקרה וכן שאר החושים המשותפים וכן הענין לשאר החושים כי כלם ישיבו המוחשים המשותפים בעצמותם לא כחמקרה וכיוון שאינם משיבים אותם כחמקרה אלא בעצמותם א"כ משיבים אותם בחוש ששי זולת החוש המיוחד להם אמנם תימה הגדול כחמקרה אל החושים היא כמו שנאמר שהראות השיב מתקנות הדבר שהוא כרבעו ושואה הוא בן לרובן מפני שהוא לכן והיתה הגנה זו כחמקרה לפי שכבר קרה שזה היה מתוק ואפשר היה מר' וזה הלובן היה אפשר שיהיה בן שמעון אבל המוחשים המשותפים כמו התנועה והתנועה ואשר הם בעצם אל הדבר המושב בחוש א"כ היה הגנה עצמית לא מקרית ויתחייב מזה שאינה בחוש אלא החוש המשיב אותם והם המושש חושים א"כ אין למוחשים המשותפים חוש ששי ונאמר נ"כ שזאת ההשגה במוחשים המשותפים שהנחנו שהיא נ"כ עצמות

מגן אבות ח"ג

עצמות כמו השגת המוחש המיוחד לכל חוש אונה הסגה א' עם השגת המוחש המיוחד לחוש וזה בטאמר שהראות הטיב
 המראה והתנועה בהשגה א' אחר שמהיהם הם עצמות שאם היה פן לא היו משיגים שאר החושים התנועה אם היתה השגה
 תיחדת לחוש הראות כמו המראה ואחר שאר החושים הם משיגים התנועה והמנוחה והמספר והשיעור כמו חוש הראות א"כ
 זאה ההשגה עם השגת המראה א' אחר שהיו נמצאת נבדלת מתנה כאשר החושים ויתחייב הנה ששגת החוש המוחש
 המיוחד אינו מוחש א' עם השגת החוש המשותף לשאר החושים בני מן הכטל הוא שיהיה המוחש המיוחד אחר עם המוחש
 השגור ו' והנה יתבאר למה היתה השגת המוחשים המשותפים ליותר מוחש א' כדי שלא יבא לטעות בי השגת המוחש המיוחד
 והמשותף היא השגה א' :

הדיבור

בהנועה ואחר שהשלחנו הדבור ככה המרגיש ברבר ככה התנועה והכח המניע הוא אשר יכוון המיתרים בעת
 המשיכה ואשר ירפם בעת הרחיקה ויניע הפרקים והאזורים ויחשכם ויפספסם וכפספס ומעברו מהמוח דרך
 העצבים החוברים בעצבים והוא סוג גדול מתחלק למינים רבים כפי חילוק מיני ההתחלות לתנועות ויהיה בכל עצל טבע א'
 במשך אחר משפט הכח המשיח אשר נבאר אותו אחר ז' בע"ה כי האדם יוצא איבריו ומשיגים לתנועה לכל אשר ישתוקק
 אר לכוון ההתנבר אל להשיג הנאות וזה ענין זה הכח אמנם היאך הוא כלי זה הכח הוא ע"ד ז' כי כמו שזכרנו מהמוח המוחש עצבים
 סולבים אל העינים והאזנים והלשון והחוטם לקבות להם הכחות המיוחדים לאותם איברים כן יוצאים מוחש המוחש עצבים
 אל האיברים לתת להם כח התנועה כי העצב כשהוא קרוב אל האבר המתנועע יתמלא כשר ויקרא עצל ויתפשט העצב אחר
 העצל ואז יקרא מיתרו והוא מכוני המראה והוא נכרך באבר המתנועע כי כשתיתקון העצל הוא הוא מניע האבר לבר הנוף
 וכשהוא חפפס הוא מחוירו כאשר היה וכן יש בין שני קצוות שני עצמות כעין הפרקים הממכרים אותם והתנועות הם נעשים
 על העצבים והמתרילים ששגור אל התנועה הוא חוק כי שאיברים המיתרניים הם חוקים ע"כ יבאו לו העצבים מהמוח השגור
 שהוא יותר קשה מהמוח והחיים יבאו מהמוח עצבים וכן עצלי העפעפים והלחיים למי שתנועתם מלושה ישמק להם ענב'
 המוח החלוש וכבר הכרילו ר"ל כי המוח הוא השגור והשגור נכחו כולו בניהם אל המולות ולחיות וכבר זכרנו זה וזכרנו
 היה אומר כי תועלת חוט השדרה הוא להשגור ולקשרו זה כוח שיהיה בכוחו מן הקצה אל הקצה וזה אמת הוא וכבר
 א"ל מתוך פסול נתמחה פסול ופי' ששפך כחיתון בלה לנו כי תועלתו הוא שיעמיד הנוף נקשר וכבר בסתפק להם אם אינו
 יכול לפעול בפני כוונת א' אם הוא חולי מיתת א' לאו וכבראו העצמות באדם להעזר בהם בתנועתו כי כמו שהם הכרחיים כדי
 להעמיד הכשר שהוא הכרחי באדם שהוא הכרחי המיתר א' לאו וכבראו העצמות א"ל להתקיים אם לא היו העצמות מצמידים
 אותו והוא כמו העושים גורה מטיט שמכביסים בהונו על להתקיים הטיט וזהו הכרח עצמותי הפני הכשר כן יש להם הכרח
 מפני התנועה כי הם פרקים פרקים ויכנס הא' בחבורו כדי שיוכל לכונו אליו בעת המשיכה ולפספסו בעת הרחיקה והם מדויקים
 מקשרים בעצבים וכרמשיהם המיתרים היוצאים מהעצבים הכוונים בעת המשיכה וכחתיים בעת הרחיקה ואלו היה עצם א' לא
 היה אפשר זה ודבר זה בנללה תועלתו והכרחו ולו תוצא בקצת עצמות בין פרק לפרק יצמחו קטבים כדי שיהיה חבורם באות
 ולא יהיו קבוצים כמו שיש בין האצבעות ועם זה הם נקשרים כקשרים כדי שיהיו נחוותים אל הכפיפה וההפצצות וזו כיבויש
 קצת שחוסים שהוא עצב כך כדי שלא יגיע שבר לחוקם מפני התנועה וכדי שיאות אל הכשר הרך לעמוד עליו ולא ילחצו
 שפעם כמו שחוס הכחף שהוא ממוצע בין רכות הכשר וקוצי העצם ושחוס העפעפים הוא כדי שישמחו עליו העצבים המניעים
 העפעפים ולא היו העצמות שלא ילחצו העצבים ולא יכדו על העין והנה נבאר עצם המוח כמין קדרה שיהיה מושב אל המוח
 שישתלחו ממנו החושים אל הנוף והיה עליון מכלם כמו היפסה שאמר הח' העיר כן בתכ הפלנוסף ארסו ובלאינום השיב עליו
 שאר היה הרגש מפני המוח היה לרטנים ראש אחר שיש להם מוח ואלו אחר הפלנוסף שמכרח מציאות המוח היה מציאות הראש
 היתה תשובה עליו אבל היא אינו אומר כן שיהיה מנר ההכרח אלא מנר החשיבות שיהיה בקודם מהנוף לא מנר ההכרח
 במחלט ולפי שהסרטן א"ל לו ליהיה ראשו במקום הנוף רחוק מהלב מפני קור בורו העדים הטבע חוליות לעשות לו קרבים
 בולטות אל העינים שיהיה כמו ציפה אל העיר כמו שהם באדם סביב החוץ ומהמוח השתלח חוט השדרה דרך חוט השדרה כדי
 שישמרוהו והם פרקים פרקים להיות באות אל הכפיפה והחוט דרך נקבים יוצאים העצבים לרגל הנוף לתת כח אל התנועה
 והעצלות הם עקמומ היותם שלם לשמור רוב ושאר האיברים הפנימיים וכפול הכטן הם היותם שלם כדי שיתרחם שם
 הכטן לקבל המון וכאשה לקבל ב"כ הריון והידים הם שני עצמות מחוכרים הא' מחוכר אל הכחף והשני אל היד כדי שתהיה
 מתנועה יותר נאותות כי כעבור שיהיה האדם יותר שלם ויותר חשירי חבל ב"ה הוסיף לו כטבע העלים הניאותים לכל פעולת
 השכל ר"ל המלאכה האינטואיטיו ושתם עם זה נאותים לכל פעולות השכל כלים אשר יהיה בהם החכמות כמו החוץ בסוף
 וכוחה וכשאר הכ' הג' להם הרחיקה כמין א' לבר כמו הקרן לשור והחולעות לזרים ואלו האדם שנה הוא יעשה כדיו כל
 כלי המלאכה וכן שאר הכ' ה' הוסיף להם מן הכח בידים הנאות לפעולת הטובות כמו האזנות הדיבורה לעשות המאשה לבר
 אולם האדם בעבור שיהיה מלאו כללו היו כלים כללים ולזה היו הכלים המיוחדים בשכל ואלו שאר הכ' כ' כעבור שיהיה השגתם
 קרמית היו כללים פרטי' ולזה טעם האומר כי האדם יותר חסר וחסר"ל לבי שהוא ערום ואין עליו מגן ואין לו ברנלו כלל מלחמ'
 כמו שאר הכ' ח' וכל זה טעמו כי האדם הוא כיוצר חשיבות שיכל איבריים גלים בהם המלאכה חש' שצעה לכה' כותר שלם
 ויותר בולל חש' ולזה היו האצבעות נאותים כאלם לתנועה לאשר יחפון וכן חילוק האצבעות הוא יותר נאות לשם ג' אל החפץ
 יותר מהשני עצם א' כי יוכל לחיות ברבר הנבר כמו ברבר הכקפא מפני חילוק האצבעות וכמו שיתוף ברבר חרדל ברבר
 זכאכע ולפתמים ישתדך לכל האצבעות או לרובם אולם היותם חמש אצבעות הוא תמפר ממוצע בין הרכות והמניעו ולא יתק
 שוים באורך וקוצו בו בין יאות אל האחיה בהם והגדול יותר חוק להחוק משאר האצבעות ולזה א"ל להחוק בשני אצבעות
 חוק טוב אה לא ברבר ומ' שאין לו ברבר אינו יכול להחוק בטוב והגדול יחוק מנר השכל כמו אל בר העליון ושאר האצבעות
 יחוקו למעלה ולזה היה יותר חוק מהאחרים לביטבו היא האחיה החוקה ולזה נבאר צב וקצר ושאר האצבעות האמצעיות יותר
 ארוך כי בין רליו והקטן יותר קצר כי כקבוצן ישמו כלם וכן המשוט אשר כספיה האמצעית יותר ארוך והפנימים הם החוקים את
 ראשיהם כמו המגן וזה יתבאר כמו שכתבנו צפוינו שצבעותיו עוקים עור יש בהם תועלת שעה עורדים לקיפת הדברים בראש
 האצבעות ותועלת זהו בר באלונים והאשין וזה ארסו והם מתחיים מהמיתר ויבדלו כמו הכמר שכתבנו ולזה ר' ר' ר'
 צריפתם דומה לזה וכן השוקים הם שני חלקים דכתי' זה כוח היד ריב כנוף והשוק לרגלו' כי כן יאות להליכה והיו האצבע'
 חמש א' ש' שלא היתה בהם התנועה שהיא לאצבעות היריד כדי שיהיו חלקי האדם מקיפים עליו ויכוון לתנועת היריד ולמשיכה

והרננים להליכה ועוד נדבכר בזה הכבוד יותר רחב בה' וכעלי הספירות יש להם סוד בזה החספר ורמזו בעל ספר יצירה ולפי חשב
בעצם תועלת לסמוך הכשר היה הכ"ח הארצוי הכבד בעל עצמות למי אצריך בעמידתו א משפץ חזק ולזה היו העצמות כב"ח
בקושי וזכרות מתיחסו לשיעור גופם והיותו גדול שבכ"ח הוא המוליד מי כמזהו ולזה היו עצמותיו גדולו ואחריו כגדול המשריט
בנינים ולזה היו הקושים כדברים כמו העצמות לזולתם והדלפות חפני שהיו מוליד כמזהו היו עצמות ובעבור טכח הזכרות
יותר גדול טכח הנקבות וינטרף אל פעולות חוקיות היו עצמותיהם יותר קשים מעצמות הנקבות ועצמות טוב הטורף חב"ח
יותר קשים וחזקים משאר המינים שאינם מסוגם בעבור כח הטורפה שהוא הכבדי. ליהם לחייהם עד שאמרו מעצמות הארץ בעבור
קשים. באשר יכו קצתם בקצתם ואל מהם איש כמו שיבא מהאבנים ואין לו מזה בעצמות בעצם הרודע ועצם הירק ויש פעלי חיים
שאין להם עצם אלא קוים כדברים ושחוסים ויש כ"ח שאין להם עצם בפנים כי אם בחוץ כמוהו כ"ח בעלי החרם שהם טני מינים
אדם רק וחרם קשה והיה זה לפי שהיו קר המוג בעבור העדר הדם והכשר צריך מלבדו לשמרו שלא יתקרר חמום הסככי וכדי
שישאו לו למגן לפגישת הדברים שאיפשר שיזיקוהו ומאלו המינים יש שגופו קשה ממוצע בין דקות והמטבות העצב והכל לפי
הצורך לשמירת המינים ושתבה מן שרמתי על כל העשוי ויש רזל כל מעשה בראשית בקומתם כדברא שיתהו מהעשה ולא
ככטן אמותיהם שיתהו קטנים ונדלו בחוץ לרצתם כדברא כלו נתייעץ עכ"א וא' וא' רצונך שתהיה כדברא על זאת שתבנה
ואמר כן רצונו כי לפי מוג הרבבותו אותה תכונה היא היותר ביאותית לו לזכרונם כדברא כלו' וא' כדברא למי האתר יבנה
שכטבעו לשמירתו :

ואולם

כברא העצמות הנלנים לפי שהם קשים ולא ימשכו מהמוין אלא מעט והואש להם זה החלל כפי שיתמלא מהמוין
כדי שימטבהו מעט מעט כמו שצויים בשרשי האילנות שרתות המים כדי שיתמלאו מים וימשכו השרשים מעט
כי העצמות מיונים מהם שהרי הם גדלים. אמנם השינים הם קשים בעצם והם הפרמיים לצורך הלעיסה ומצאלי כ"ח ככדלים
בזה והנה היוצלת המשותף לכל כ"ח אל השינים הוא לקיחת המאכל והיתכוז פחלקים קטנים להקל בזה עכולו באספתו
ולזה היו באדם ובכל מין ההולך על ד' המוליד כמיוג' מינים ה' החותכות החדות שהם באמצע והשני הטוחנות שהם בפנים
טכחם שלעיסה והשלישי המתלצות טכחם מתנועות בין החותכות והטוחנות ועבודות אל השכיחה והשינים הפנימיות ינחה
לאחר עזרים שנה וינחה ככאכ גדול ואלו ה' מינים הם אור הא' עובר מה שאמר מהאריה היהודי שיש לו חמשה שורות
החמותכות ושיעור השיעור שני הארץ ושאר זה שזכירו רזל ששזו שגרים והוא אריה דכי עולמי כלו' של אותו יער ואמר שיש
לזכין לוכא לוכא ט' אמרתא ומשכא דידה שיתר אמרתא ויש ממיני קדמי ט' שיש לו מן השינים שורות רבות והם בחך
ופחלקי רכים המפה ואין להם מתלצו ולא פוחנו והיה זה כן לפי שהם פתוח המים ואין יכולת לעכב המאכל בפניהם עד שלעיסה
כדי שלא יכנס מים בפיהם ולזה הטוחנו להם שורות רבות חותכות מהשינים לשאלים החתיכה מה שיבצר ממנו בלעיסה ואמרו
כי הדגים שנסכנסים המים בנפם כעת האכלים סותמים פניהם ויוציא המים מאונם ויש קצת מינים שהקפה אינה כמו
קוצר כי השור הזכר יש לו מתלצות מא' כ' לנקבה והסוס יקרה לו דבר חסובל כי כשזוקן שנינו לכנות ושאר הכ"ח שאורות
וכ"ח שהיו שני גדולות וחוקות ורבות והיו חיו ארוכים ואשר שפניו מועטות ולאיות ומפורות מיון קצרים ויש כשינים תועלת
ג' מיוחדת והיא לתקון הדבור באו' ה' הדרכות להוציא השינים אשר זכרנו ולזה מי שפעלו שינוי ותקלקל דבורו באו'ם האותו'
וכמו שהשינים כדברא לג' תועלות מהם כוללות והם שומדות פרטיות הא' להכניס המוין וזה כוללות לכל כ"ח והשני הנכנס
האור כשקשה וזה מיוחד לכל כ"ח המתכנס והג' להוציא הקוד וגו' כ' מיוחד לכל כ"ח המתכנס והד' אל הטרישה וההירגה
וזה מיוחדת באריה ובחיה הטריפות ומפני זה החלפתו חכמות הפיות כי הפיה שאינם להריגה הם קטנות והפיות המכנות
להריגה הם גדולות הלחיים ופתחם גדול שיתחזקו בזה על הכשיכה ועל הטריפה ולזה היו פיות הנכבועים יותר רחבים משאר
פיות הכ"ח ההולכים על ד' והדגים שיאכלו בשר ויחלפו הוריים הנקבות באיברי ההריגה כי החזיר הזכר יש לו מתלצות
ונקבה אין לה וכן קרני הבקר שהם כלי מלחמתם הם גדולים מתר בזכרים הנקבות לפי שהזכר יותר חזק למלחמת הנקבות
ונדבר עתה בפיות העופות מהם שהוא חד ומהם שהוא רחב ומהם שהוא עקום ומהם שהוא ישר וכן ותלבו שרשיהם

ונדבר

בקוצו ורבותו וגדול קטנותו כפי החלפתו הפועל שיעשה זה העוף כי העוף החזק באלמות כדברא טרש הרטומן
קשה וחזק בלוח לזה הפועל ואשר יחיה וסיתושים והסובות הוא כהפך ר"ל שהוא דק וקטן וחסר כדברא חרטומי העופות
שטרופים ואופלים הכשר עקומים להפך העקום שהיה אחיות ויהיו לקרוע הבשר ולחמם יותר וכשיבדל הכשר יבדל
הרטומן ויתעקם הרבה וכסף ימות כרעב ואחרים כמשל בני יקרה לו כן מפני שהיה קרוע ומתם בני אדם חלשים
ואשר חרטומיהם ישרים בעבור שבו והולך לקטוף כגרעין פרו שמתחם גארם כשני קצות המספרים הדברים הקטנים ואשר
הרטומיהם רחבים הם העופות שיש עור בין אצבעות רגליהם והם הגדולה במהם כמו האווים תמונה פיהם כמו החר' שחפרין
פניו כדי שיחפרו בקרקע ככה לתלות העשבים ולאללם וכן קרה למגרי כבג' שאר כ"ח ההולכים על ד' שחרטומו רחב וחופר
בארץ ואוכל העשב והדג הנקרא קוסר כלומר אינפרדור הרטומן ארוך הרבה יותר מראי מב' ורתות והוא רחב יותר מרוב'
אזכע א' והוא כעין סוף לא דבר ממנו הפלוסוף ורמיה שהוא לו ככלי מלחמה להרוג בו הדגים אשר כיוון מהם ולהכניל מהכללם
עמו :

ונדבר

בקרנות ובאחר פי כדברא כב"ח שיש לו קרנים להריגה ולהניס ולהטין ע"ע כי הטבע העצום לתת לכל כ"ח מה
שישמרהו אם כהריגה כחלמחה כמו המתלצות והקרנים והצפורנים והחרטומים והפרסות העצולות ונקצתם
חותן להם במקום כלים אלו הקיחות השליכה ולקצתם גדול הקומה בעלי ובמל ומעט הוא מה שיתקבץ בו הטבע למין א' מהכ"ח
שני מינים ממנו זה העור כשמורה כי מי שיש לו קרנים אין לו מתלצות ולא פרסות עבולות אמנם הקרנים יתבאר עניינם שהם
מורכבים להכות ולהרוג והיו כראש כקוים היותר בלות לזה ואם היו כמי שאין לו ראש ויבדל יקרא ראש בשיתוף השם וקרנים
בשיתוף השם והיו שנים ברוב הכ"ח כי הם כ' בדדים ימין ושאל ואשר ינחה להם ג' קרנים וארבע כמיני הכבשים הוא מפני
רבו המותר כמו מי שימנאו שש אצבעות כדיו וכרגלו ואלם החמור היהודי יש לו קרן א' וכן שפרו חלץ שיש מין א' שיש לו קרן
א' כמנחו והוא קטן שהוא טכיא דכי עולמי כלו' צבי של אותו יער וכן שפרו כתחש שהיה כמיני משה וכן שפרו כשור שהקריב
אדם הראשון והיה ראוי בו כן לפי שהקריב אינו אלא הארציות החומר ומותרו ולפי שאותו שור לא נתיסוף מוכר ונקבה כי אם מן
הארץ לכה לא יתערב בהיותו אלא חומר א' ולזה לא היה לו מותר כדי להתהוות ממנו אלא קרן וכשהיא בקרן א' היא באמצע
כתחתו לפי שהים תועלתה יותר חזקה וטובה לפינת מרחקה מהשני בדדים מרחק שום אמנם תכונת הקרנים היא ביאותית אל
דחפיה

מגן אבות ח"ג

פדיונה וההרבה ואשר אינה נואותית לה או מפני גדלה או מפני עזובו כמו קרני האיל והצני או בעבור תמונתו כמ"ט בכרך
פירורי טעמי קרניו הם מתעקמות קצתם בקצתם הנה יש לאלו הכ"ח מין אחד מן העור יעמוד להם במקום הקרנים כמתינה
והנה כמו מה שניתן לאלו הסודות וקלות ההליכה וניתן לכרך היהודי אורק צאתו אל רחוק כשירדף אחריו הכלכל בעבור
שיתעסק בו ולא ירדף אחריו דומה זה למי שהוא כדרך מאויביו שהוא חפז מצות כדי שיתעסקו בהם והוא יכרה מהם ובעבור
שהקרנים הם להריגה מקשיים קצותיהם כמו דומה וחלולים כגם שהיה כדי שיהיו קלים וקרני הכבים והאילים היו כלם מקשיים
לפי שאין לקרני תועלת הדחיפה אולם הם חדים כדי שיעור בהם להביא נחשים חמורי עפר וכפס למזונם ואי יצאו למים לחום
כשר הנחשים וילכו על אפיקי משמיעים קול עד שיהיו צמאים ואז כאלו תערום על אפיקי מים יכו וימנע להם דבר מסובל
סמלנים קרניהם בכל שנה ויצמחו אחרים תחתיהם והיתה צמיחת הקרנים מהעצמות להיות חוקים יותר וזהו בקרנים שאינם
חלולים אבל החלולים העצם הפנימי שקורין אותו ח"ל וקרניו כמ"ט כמזכיר קדמו בזכרותו הזכרות הוא רבך בעצם והחיוב אינו
רבך בעצם כי אם בעור ולוה יצאו בקצת מקומות אורים יביעו קרניהם כמו זנבותיהם וכן יש ב"ח אחרים כן וזה הזכירות
הכתי ישראל ח"ל בירושלמי בענין כותב גט על הקרן שאם כתבו בזכרותו פסול מדין מחבור ובנכבותיו כשר מדין תלוש ובמקצת
מקומות יש מין נחשים לו כמין קרנים והם תוספות ודרך כלל כמזכיר כי הקרנים הם מותר מהכרה המותר הארצי ואעפ"כ
כשהטבע יכול לעשות מהמותר הוא תועלת מה יעשה אותו ולוה אע"פ שהקרנים הם מותר הארצי ולוה יחליפום ויחלופו
והיו בראש מקום שאינו חכשל להם פועל מציולותיהם עכ"ל כותב בהם הטבע תועלת להיות כלי מלחמה למי שצריך לו וממנו
אנו המינים שיש להם קרנים שאין להם שנים למעלה כלמי העליון כבר זכרנו ח"ל והיה זה כן לפי שזה המותר שכבראו בו השנים
למי שהם בו למעלה הוא בעצמו המותר שיתאוו ממנו הקרנים אלא שהטבע רצה אותו במקום היותר המועיל כי הצורך בקרנים
יותר מועיל מה צורך לשינים ולוה השליר הטבע מה שחמר לשינים העליונים בטוב הפעולה כהעלאת גרה ולוה מי שיש לו שיני
למעלה אינו מעלה גרה כי לעיסתו מספקת למחוד המזון ואינו צריך לעלות גרה להשלים כלעיסה שנייה מה שחמר מהלעיסה
ראשונה והנה המור הוא הפך הבעל קרנים כי המותר ההולך אל הקרנים נכראו המתלעות אשר הוא סודר בהם והם כוללות
דמות לקרנים הכוללות בראש הבעלי קרנים והיה לו זה כן לפי שאין לו פרסות עבולות לכלי מלחמה והיה צריך אל כלי אחד
ואחר שלא היו לו קרנים היו לו אלו המתלעות ואין המתלעות הם נראות יותר בחיור הכר מבחיר השיב כי להיות גדל עם חיות
רעה צריך כלים להלכה בהם ועליו נאמר יכרסמנה חזיר מיער כי הוא היה רעה מפסיד הכרמים וכבר כתבנו כי יש מין חזיר
שפרסותיו עבולות וכן יש מין חזיר יש לו מין קוצים בזנבו כמו חסמרות חדים והוא השליכם למרחוק כשהם נלחמים עמו והטבע
הערים לתת להם כלים להגנל בהם ובג"ח קח אחרו קימים לאחר שבע שנים כעשה חוח חוח לאחר שבע שנים כעשה סד ואז
הושע קימום ירעם חוח כההליהם והפריאים פירשו לשון קוצים ואין כן דעת ר"ל שפי' לשון בריות וכן תרנס יונתן קרסולין
ומחילין ואין ירעם לקונים אלא לבריות וכמו ירעם קח וקפוד ואם הוא לשון קוצים הוא בריות בעלי קוצים וכן ביטעיה כתיב
קימום וחוח והח"כ ושעיר על רעהו יקרא ולוה אחרו ח"ל חוח כעשה שר ושאר זה השך הוא א' מהבריות הזעוקות כשהנים שקורין
סגולה שכיבוהו כלשונו וזהו ושעיר על רעהו יקרא או הוא שרף א' יש לו שיערות ע"כ נקרא שיער ולמדו מדברי ר"ל כי הקריות
הוא קימום כשין כי הם כחבוהו כסמך וכן הוא בספ' המדויקים ומה שת' קימום חרמולין הוא כי הוא בעל קרנים בקרסולי
החבכים וחולם הגמל לפי שיניה למעלה היה ראוי מיהיו לו קרנים ונעדרו מהנו לפי שאורך גופו ואורך נוצרו מכלה כל
מותר שיש לו ודרך נחות אמרו במלא ח"ל למיבעי קרני אורכין קיצו מיונה כי מפני זה ג"ה הוא בעל האונים כי לא הספיק
סחומר לכל זה ולמדו מזה המור שא' יתן אדם עיניו כמה שאין ראוי לו כי הוא יעשה הן יאולל ממנו אף הראוי לו בקרח ועושה
ואחרים כמו שהזכירו בפ' המקבל שא' הקרנים הם מותר ארזי לזה ימצאנו בקצות הכ"ח נעדרו הקרנים אע"פ שהם ממינה
הבעלי קרנים לא שהם מלשונה הלחם כי אין ההררים רמינים אלו להלכה אלא שאין להם מותר ארזי כמו הזכרים יתהו ממנו
קרנים ומכבולת זה המין שיש לו הרמים שיש לו שלפיה ולא היו לו פרסות עבולות ולא רגלים סדוקות באכזבנות לפי שהפרסות
העבולות הכ כלו וכן וכה"ש ח"ל קדשין בהחפיה על ההום וכן דע"ה אכזבניה דירחי והטבע לא יתן שני מיני כלי וכן למין א'
ואחנם החמור היהודי יש לו פרסה עבולה ויש לו קרן א' לפי שהקרן הא' און לה מלחמה ויכר נמצא מין שיש לו קרן א' ופרסו'
סדוקות והוא אותו שזכרנו ר"ל וכן רבב הפלוסוף שהוא נמצא א"ר אם יודו שהרמים בזה החמור היהודי הנה לא יתהו לנו ראיה
כמי שיש לו קרן א' שהוא שחור עד שכבריה ברנליה אם פרסותיו הדומה וכבר נסתפחו ח"ל במהר אם נמצאת לו קרן א' אם הוא
כהמה או היה למחרת חלבו ולכסו דמו ולענין שהיה לא נכספתו כלל ויאר זה החמור היהודי הוא בקרן א' ואין לו טלפים והוא
שחא שחא לא חסאו לו מפני שאינו נמצא בשוב וזהו שלא חסאו למרס ולעניות השיה דא שכיחי בישיב וזה צריך ישוב לרעתם
ח"ל כי הנראים מרעתם שלא הדו בזה החמור היהודי אם לא נודע להם אבל הכ הזרירי ענין א' כסימני טהרת הכהמות והוא
שכבכפי העוקץ הכשר הולך שם שתי ועבר וזו סגולה ככהמות וחיות טהור' ולא נמצא הן כי אם בעבור הוא חמור הכר וזהו חמור
שהודי אולי ונפני שיש לו קרן הוא דומה לבהמות שהודות דוח הס' אמר לשון המשנה הוא כל שיש לו קרנים יש לו טלפים ושחא
לא כללו בכללם זה לא מי שיש לו שני קרנים ויש לח"ל משפטים כבעלי האכזבנות מהחמור הדוסיס בארם החלילים מאכזבנותיה'
איות מין מהם הורג ובאיות מין וכן בעופות הדורסים גם הן והנה העטלף יש לו ה' אכזבנות והאמצעי ארוך ועתה נתחיל
לדבר במיני הכ"ח המהכועים והשוכי הפלוסוף והיהודי וזו בו ענין בהם ונאלל ועיוב מדבר בכל מה שיהיה בלוי אלו מהם
ואע"פ שהיו אלו המינים פחותים לפי שחרמה האלהית כמינה שהוא יותר נבליה בחומר הפחות מאשר ככבר לקושי השמים
בחומר הפחות וזה הכואר המעניניה התלכרתיים רי השיבות האיוח והרפיה הוא עם קושי קבול החומר ומיעטו יותר נבליה
ומה שהוא עם קלות קבולו ורבויו כי ראוי שחור ופשוטיו לשינו בטבע הכ"ח והיה פחות או נכבד מצד הטבע האלהי שהוא
העורב כן לא מצד שהכ"ח פחות או נכבד ויהי בעל ח' הכוור ח"ל כי מכתת הא' והנכנתו ביצוד הפתלה והדבורה אינה מקוצר'
תחכמתו והנכנתו לשמש ובלגלם אף סימני ההשגחה והחכמה יותר רמה ופלאה כממלה ודבורה עם קטנותם עוד כתב כי אין
החכמה כנגללים גדולה מהחכמה הפשוט שג"ח ורן אחר המסורר ע"ה מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית וכו' ונחלק
אותם כמו שחלק הפלוסוף אולם והנה חלוקתם הראשונה היא שני מינים הדמיו ובלתי דמיו ואז ח"ל כל בריות שאין לה עצם אינה
תקימת יב חרס והנה הכ"ח הדמיו יותר מה חכ"ח הכלתי דמיו כי הדם יראה בעיניו שהוא חס ולא בעצמותו וזה כתבתי
בחוש המשגש אמנם ח"ל היותו ח"ק מהכ"ח וכאשר נכבד החיות ממנו והיה קר ויבא במקרה לפי שילך ממנו החום הטבעי ויקטע
לחיות שבו מפני הקרירות ומי שיקפוא הקרירות ומנו הוא ארזי וכבר היה הדם חס כחום נכרי כמו מה שיקרה לו בקדחת ואז

לא ילקח החוס כגדרו כי אינו כו' אלא במקרה כמו שלא ילקח הלובן כגדר האדם הלובן לפי שהלובן אינו נמצא בו מצד מה שהוא
 אדם וזה הדם הוא המזון האחרון לחיבים וזה מחולק מצד מה שכל מה שיצמח הפס כהכרח שיוון ואמנם המזון יסיה מהלחות
 והיובש וזה נבלה בנמחים שמזונם מהמים והארץ והסוון לא יהיה אלא אחר הכיטול והכיטול לא יהיה כי אם כחוס טבעי הכה
 בהכרח יהיה ככל כ"ח התחלת חוס טבעי וכאשר היה החוס וכיטול הכה בהכרח שיהיה לכ"ח אחר מחין לכסל המזון וזה
 האבר נמצא לכ"ח בהתחלפות במיעוט ורבו ובלאיכות וכיטוב וריחוק להתחלף חייבי הכ"ח בטבע כמו שיתבאר אחר זה אבל
 בהכרח הוא שימצא כשתוף לכל כ"ח אבר ומחו יכנס המאכל אל גופו ואבר בו יתבטל ואבר ממנו יצא המזון מהמזון המבוטל
 אשר איננו נאות לאיברים היוונים וכאשר היה זה כן הנה ראוי שיהיה לכל כ"ח דרכים רבים ויגיעו מאיבריו אל חקוס הכיטול
 שיגיע המזון מה המקום אל איבריו בדרך ההוא וכאשר היה זה כן הנה יתחייב שיגיע בזה הדרך אל האיברים לחות כבר
 ויתחייב שזה הלחות יהיה המזון האחרון זה הכיטול והוא מסכים למה שיראה בחוש ההנחות כי הוא ימצא לכל כ"ח
 וכפרט מהשמתו הולך בסן ועורקים מדובקים יבאו מכל האיברים אל זה הכטן וימצא האלו העורקים בכ"ח דמיון דם קשה
 בראוי שיהיה דם המזון האחרון ואמנם היה דם המזון האיברים לפי שהוא חמדם שממנו יתהוו זה יראה מבדולת העובר
 וההחלת עניינו כי כל האיברים יהיו דמיון התחלת הולד אמנם הכ"ח הכלתי דמיון הכה מזונם האחרון הוא הלחות ויחייב
 מזה שיהיה בכ"ח דרך שיגיע בו החוס מהאבר שהוא התחלת החוס אל כל האיברים ויגיעו בהם החוס יט בזה חקוס עיון כי
 בכ"ח המתנפש שני מיני עורקים דופקים ונקראים שריניים צומחים מהלב ובולתי דופקים ונקראים ורידים וצומחים מהכבד ואלו
 גאליונם יראה כי הדופקים ויחידים כהצעת הרוח מהם אל האיברים אע"פ שגם הוא מודה שם יגיעו דם והכלתי דופקים
 הנה הם האלו יותר מיוחדים בהגיעה דם ואע"פ שיהיה חושב שם מביעים רוח אל האיברים ולפי שהדם הוא המזון האחרון
 לאיברים הוא מן המחויב שכל מי שיט לו חוש מהכ"ח ובדולתו וחולויו הם נמשכים להפסד זה הלחות או תקיפו וקדם יתחלף
 בכ"ח בעובי ודקות וכוונות וכעכירות וכוונות אשר אין להם דם יותר בעלי לב ויותר חריפין מאשר כ"ח אשר לו דם כמו
 ויותר מחין ולולת הסכה ימצאו הרבה מהכ"ח אשר אין להם דם יותר בעלי לב ויותר חריפין מאשר כ"ח אשר לו דם וזה כמו
 הדבורים שם חריפין בכנין חלות הרבה להכין בו חונם ועושים הכתים בתכלית החכמה כא' מהם משופה סוויית וזה ענין
 נפלא בהם וגם דבקם הוא צרי לעקיפתם ומהו למד משורר א' ב' יס מעולים מהאדם המזין כלשונו ואין בידו רבולת סוקו וכן
 העכביש אורב קורי העכביש לגוד בו וכוונתו למחיתו וכן מנס אותו החכם עם סד' קטני ארץ וסמה חכמים מחובבים ואמר
 שמתת בידים תהפך והחבו האומן מהעכביש הוא שארבו וכשיפול על ארבו וכוונתו יארוו עליו לסעתו ואם הוא רטוב יזון
 רטיבתו ואם לא יוליכהו אל אוויר לו מוכן וישוב לתקן מה שנקרע מהארובה והאומן הוא הנקבה וסוכר חסר לא יצלח לעשות
 דבר ולא יגוד והוא יארוו כשתערב השמש והנקבה היא המשפחה השנה הנדירה והוכר עוור לם וכא' טע"ה חלף אין לארבה וינא
 חצן כלו ולא יצטרך לחלף לקבצם כי מצמחם מתקבצים וחוצצים וכורתים כל יבול לחונם וכבר פסר יואל הפלגה מהם ואמר
 במראה סוסים מראהו וכפרטים ירדון כאנשי מלחמה ועליו חומה וישיב בדרכיו ולכן ולא יעבטון אורחותם ואיש את אחיו לא
 ידחקו מיני אריות שיכו ומתלעות לבוא לו וכ' ראיוו בעיניו וכא' החכם על הנמלים שמתלים עם לא עצום ויכוו בקין לחתם
 וכן כהב הפלסופה מהנמלים שוראה להם שם בעלי לבב ויחר מהארב כ"ח דמיון בהכנת החיות ויתמצא בהם חכמה ב' קולכ' ו
 פדרך א' תמיד יואנדים ומחכו מה שיסוך והמנו מה שלא יסוך והמנו מה שיארוו והמנו מה שלא יארוו ויחשב בארבותו בפבור
 שיפול בו חיוני ויגוד אותו ולזה למד דעת החכם ע"ה את העם ללמוד חריפות מהקמלה ע"ד הנבלה לבקשת החיות
 וע"ד הנסתר לבקשת החכמה שהיא החיות ע"ה וכן אחר נך אל בנהל עצל וכו' תקין בקין לחמה וכו' ואומרים מהחכמות
 שהיא עושה ג' חפירות תחתיים שביים ושלשים והיא הטחנת הגרעינית בהצמעים שלא יתקחו אל המל לא בתחת תורה למדנו
 עליהם ולא הלחות הקדקע אשר תחת וגם שהיא מחלקת הגרעין לטנים שלא יצמח וכבר אהלל אל המל לא בתחת תורה למדנו
 גול הנבלה שאין גיוולות וזו מוזהר עליו הניחה הגרעין עם לא תגע בו אחרת וזה ענין נפלא בפריה הלוגה כו' ולזה כשהיה ב'
 יוחנן רואה נבלה היה אומר בן צדקתך בהרבי אל ב' השמחת קאל ית' נבלית בקיום זה המין וממנו נלמד לשאר מיני הכ"ח
 וייוחד א"ב כ"ח דמיון כי מי שהיה מהם דמו קר ממי שיפחד והיה נך הלכב ולולת הקבה יהיה הכ"ח הכלתי דמיון יותר נך
 הלכב מתפחד מן ה' ומן הדמיון מי שימצא בו מלקים קטנים ידמו העער ושעושים יותר עב והוא ראיה על תכונות הארצות
 עליו וייוחד הכ"ח אשר לו זה הדם שהוא בעטן מתאחר להקשים הכעס לפי שאלו הנשמים הארצות כאשר חוממו בחוס הכעס
 יהיו יותר חמים מולתם כי חומם קשה וידמה זה למה שדומה להשמה הארצות אל מה שיתחממו ומסכו שחמור דמו הוא בזה
 הפואר ולזה היה בעטן וסוק ושחא חפני זה בשור דנוה לנכר האדם בטעמו כמו שספרו זה האבולגים אותם ודל' הוכיחו כי חומם
 שום וכשים דבר בחושים חוששים שלא יחפוטו רדרכ ונחמו טעם לזה חסום דמיון כפי אדם שדמיון בני העים יורה
 על עכול חומם שהוא שום וישחוו מפני זה כמונייהם ושחא חפני זה אפסחת תורה שלא יהיה האדם באוכל את בשור וכבר כתבנו
 במה שקדם טעם אשר והרם שלא יגמד היות האב הנקרא בלגם היא הליחה הלבנה :

אמנם הכ"ח כשיפסק ההזון יותר תמה שדרך המזון אבריו ושאר מהרים מותר בלחות ולא ידחהו כי הוא בלחות ולא יתהוו
 מחמו בשר כי אינו צריך לו ויהיה מחמו חלב וסוון ולזה לא ימצא החלב אלא בכ"ח דמיון והיכולת זה המותר
 מהמותרות שדחה הטבע כי הסיני מותרות האקר ולא ידחהו כאשר המותרות שהם האריות והלבנה והיה מראיהם לכן לזכור על האריות כמו שביארנו
 הדם ולזה ישאירם הטבע ולא ידחהו כאשר המותרות שהם האריות והלבנה והיה מראיהם לכן לזכור על האריות כמו שביארנו
 בסבת לובן הוצע ולזה היה נף על פני המים ומקבל הדלקה כי טבעו טבע האויר וקאל ולזה לא יאזות להיות נשם לכ"ח אבל
 הוא ממוצע בין המותר והנשמות הנזורה על מראיהם וכן האריות והלבנה והיה מראיהם לכן לזכור על האריות כמו שביארנו
 ותענוב מופלא וזה גורם אל הכעוטה וכאחרות ית' וישחן יסורין ויכעס ע"כ ככח השוון בככאים שהוא בהם גדול יותר מאשר
 הכחמות והחלב בכלן למוחה ללמד לאדם שאם ירצה להכניע תאוותו יתענוב ויחפוטו ויחפוטו ויחפוטו ויחפוטו ויחפוטו ויחפוטו
 כי החלב והשוון מורים על טוב בריאות האדם ויתענובו אם הוא ע"ד הכיבוני שלא יבצר הרבה על הכשר שימנע ממנו טוב החוס
 כי אם יבצר עליו הרבה יהיה סכה לזקמות הכ"ח ולחשידות קיבלו הנשעים כי זה הכ"ח יתקרב בשמו לפי שזה הדם ירדן אל זה
 המותר והאבר שירבה בו השוון ימנע בו הרם וירבה בו הפגע והלחות ויתקרב וימנע חוסו כי החוס הוא כהשר כמו שביארנו
 וימות כי מן המבואר הוא כי אם הדוף הוא כלו חלב וסוון ימות זה הכ"ח ולזה ימצא הכ"ח רב השוון מעט השולדה כי המותר
 שיתהום ממנו שורע וחומר קולר יכלה בשוון והרבה נשים שמנות נספח מהם השולדה וכאשר שורע יגדל וי"א כי זהו מ"ט
 שרף

מגן אבות ח"ג

קרה בא נא אל שפחתו אולי אכנה מומנה לפי שאין אשה מתקנאה אלא בדרך חברתה וב"ט אם שפחה תהא צרתה ומרוב חקנה יבצר עליה סרצון ותאות להולדה וכן האנשים שירבה בהם החלב והסומן הם חלושי הפעולות הטבעיות ויש הכדל בין החלב והסומן שהחלב הוא מותר דם יותר ארצי מהסומן ויורה על זה שהקפלות החלב יותר רבה מהקפלת הסומן והמרחק אשר בו חלב יקפא יותר מהמרחק אשר בו סומן ולזה אסרתו תורה כי מרוב עב ארצי והתירתו בחיה כי הארציות שבה יותר קל מהכמה למתיר תנועתה וכמשל היה גסה ככהוה דקה לפירכוס וזה לקלות תנועתה ולזה דין החלב הוא כדן סומן הכמה למהירות עיכולו וכבר יזכרו הרופאים מלאכול החלב שהוא מוליך סיתומים ומביא לירי עיפוש הלחות ומוליך הקדחות ומה שיורה שהחלב הוא ארצי שהוא נמצא בכמה שיש להקרניה ופרסות סדוקות ואין לה טנים בלחי העליון לרוע עכולם להפדר מהם השינים הטוחנות והחלב אע"פ שהוא מותר הדם יש בו הועלת כב"ח והוא חמום האבר אשר הוא עליו ולזה ירבה בכליות ובאיברים השפלים בעדרי החום כי למויעוט החום הם ירבה שם זה הדותר וימצא בו זה העור לחמם אותם ואולם הלב הוא היותר חם שבגוף האדם ולא נמצא בו המותר מהעדר החום ולא לצורך עור לחמם אולי נמצא בו להסגת האל שיהיה לו בגן ומשיחה לפי שהוא במקום חם לא נעשה חלב והיה סומן ולפי שיש הועלת באיבריה מזה החלב כדי לחמם לזה כשימסר מהם זה החלב ע"י רופאים בקצת המכות והנעיס יפסד אותו אבר ומסגלת הב"ח הרמיי הוא שיש לו כבד וימצאו לקצת ב"ח טנים וזה בקצת מיני הדב וסבת זה הוא בכלל הדברים הנכבדים הפולים שהוא מצד החסיכות או הוא כחותם מינים שאין להם טחול והוא כבד ימין ונתן הפלגוסף בזה טעם לפי שהעורק הגדול הוא בזה הצד ומוכל לומר לפי שהוא מקור הדם וצריך חום לכשלו והימין הוא יותר חם מהשמאל וכן כבד ארץ שהטחול הוא בצד ימין והכבד בצד שמאל ואיפשר הוא כי גם ימצאו בני אדם ימינם שמאל ושמאלם ימין ולפי שהדם הוא הכרחי להזון הב"ח דמיי והכבד הוא האבר הראשון המטנה הדם כי השינוי אשר בא באסטומכא אובו אלא שיטתה אל הרילוח כמו שזכרנו ע"כ הוא הכרחי אל הב"ח דמיי שיהיה לו האבר וכבר כתבנו שארסטו וראה שהכבד אע"פ שיש לו ראשיות מה אלו אבר ראשי במחלט לכה הן כי אם הלב ובאלינוס יראה כי הוא ראשי במחלט ודעת חז"ל הוא כדעת ארסטו שלא דנו אחוה בדין טחול וכליות שאם נעלו לבמדי שהיא כשרה ולא כדן הלב שאם נקב טרפה אכל דנו אותו דין ארציות שאם נטל כלו טרפה ואם נטל מקצהו וכתיב חמנו כוונת במקום מרה וכונת במקום תליותו נערה כי אחר שראשית ההכנה היא בלב והבד אובו אלא הרפלים שיעור במחצת מהמחצות ההכרחיים והו מקום התליות כי מטעם יבא אליו המזון ומקום המרה להכרחיות דמיות המותר שם והנה הרבד יש לו ג' איברים מסתרים אותו הא' למשך נפיות הדם והוא כיון המרה והא' לרחות אליו עבירות הדם והוא הטחול והב' לרחות אליו מימיות הדם והוא הכליות והמקום וזה לב"ח דמיי שיש לו איברים הללו כמו שבארש אחר זה והנה יש לכבד דם גמול כשינוי מוב וטוב כריאותו להיות זה נמשך לטוב הדם וריכוזו ולזה תישיה ככדו רע מרוב רע וזה דמיונו ל' באחרם כבד כועס וכבר זכרנו והלוח הנו מרוב חמום והטרטוקס רוב מהב"ח ירעם בטבע לרוע הכבד שלהם ואורך האזרחות הוא לומר הכבד וסבת זה כי הכבד הגדול המטהו בו דם הרבה ואחר שיונו האיברים ישלח המותר אל האיברים היותר רחוקים והם האזרחות ולזה קטן האזרחות הוא רחיה על קטן הכבד וכבר האדם עבול ככבד השור :

ועתה

כבד בטחול והוא כרצא לב"ח שיש לו טחול בכה שכבד בצד שמאל ואם נמצא כהפך הוא ע"ד הורוח ואולי ע"י באחר לב חכם לימינו ולב כהיל לשהילו כי תי שאיכרו מהספרים הוא מהסוף כדעותיו ומדותיו וסבה הוא מתחלף כב"ח כגדול ובקוטן ולפעמי' ימצא ב"ח בעדר הטחול כמו שסופר בעוף שראשו דומה לראש העז וסבה נמצא בטחול דם עכור וימצא כינו ובין הכבד סבילים ולא ימצא כינו ובין שאר האיברים עורק וולת העורק שבינו ובין האסטומכא וכל זה יתבאר שאינו כבד כפול כמו שהיו חושבים זה קדמוני הרופאים וזה הרם אשר בו אינו כעכור ההנה אבל עכירות דם הכבד וארציותו כמו שימצא בין שמרים ושאר חסקים וא"כ הועלת זה האבר אינו אלא להכדיל עכירות הדם מהכבד ומה שיחוק זה מה שגר מתבכורת השחורה על ב"ח שיש לו טחול וכן בכני אדם עלולו הטחול ולפי שיש לו טחול שיחוק וכבר פירשנו מתמם זה ומה יתבאר סבת העדר זה האבר קצת ב"ח ומקצת קטנו כי אחר שהטחול אינו אלא להכדיל העכירות הדם הארצי מהדם אם איברים אחרים יכדילוהו אין צורך לזה האבר ולזה יש מיני' מהיעפוי' והרבים שאין להם טחול ולפי שזה המותר הארצי הוא בלה כמותה ובקשקש ואם היה שיהיה להם טחול כמו היינה והכשר הוא קטן לפני שהארציות הוא חצט בהם ולזה לא ימצא מי שהטחול שלו הוא קטן שהוא קטן הריא' אותה מים מעט כעכור תבכור' החלק הקר והיכש עליו ואחמם היה הטחול כבד משל לפי שהכבד בצד ימין ואין לו מקום יותר באות מהשמאל והנה יש לטחול ולכבד תופלת א' משופפת להם וזה שם בדמיון מסתרים יתקעו בהם עורקי הדגף וכפרט שכבד והם כמו היתדות שיקטרו בהם הספיק' כחבלים מחזן למים שלא ידחנה הדום והנה הטחול כאשר יגדל וכפש הדגף וסבת זה כי בגדולו הוא חפני מורסא קרה בו וימעט למשך זאת הליחה ות שאר מעורבת בדם וישנא אותו הטבע ולא יוננו בו האיברים ויונחשו ולזה כחיותו יורה על שומן הדגף כי יורה שאין בגוף ליחות עבירות למשך אותם הטחול ויכלל כי זה האבר הוא הכרחי לבריאות ב"ח להכדיל המותר העכור אבל אין ראשי כי נמצאו ב"ח בעדרי האבר ההוא ולזה מי שנחתך הסחול שלו אפשר לו להיות ולפי שיש לו טחול כשרה אלא שאם נקב הוא ככאב הרבה ויפסד לו למות זאלל וחמשים איש רבים לפניו כלם נטולו טחול וחקיקי כפות רגלים והנה תועלת הטחול ב"ח היא לטלות אל האסטומכא השחורה לרד דם בה להעיר התאות אל האכל וכבר דברנו זה וטחול האדם בטחול השור :

ועתה

נדבר בכליות והנה מוצא לכל ב"ח אשר לו ריאה דמיות וכל אשר יש לו בלאת יש לו מקום וכל ב"ח שיש לו קליפות וזונה אין לו כליות ולא מקוה וולת הטרטוקא המרכביות והמיות שיש לה כליות ומקוה לפי שיש לה ריאה דמיות זהו מה שהובדלו בו הב"ח ואחר זה יש לחקור היותם וצלתם וכאמר כי לפי שהכליות עוברות אל המקוה ושם מונחות כסוף השררה מרובק פה להם בעורק הגדול אל בכוניות הכבד והיה נמצא מותר המזון הממיי הולך אליו ואחר זה אל המקוה כדי שפעול הכליות והמקוה אינו אלא יונק הדם מן המימיות הדק אשר לא יאות להיות דם וכשיהיה אותו מותר בכליות מעורב עם דם יכדילוהו הכליות כשינוי מהדם והשאר ימסכהו המקוה ותכדילוהו הכלל שני ותזון מאותו מעט דם הנשאר בו והשאר שהוא ממיות דק שאין בו דבר מהדם יונא לחון ולזה ימצא מי שהוא הלוח הכליות יצא ממנו המותר דמיי ואחמם היו הכליות והמקוה לפי שיש לו ריאה דמיות לפי שהוא רב הנמא מרבה השתייה ויתכבה בכתנו המותר הלפאניטרך בהכרח אל הכליות והמקוה ולא ינטרך אליהם הצוף ולא הב"ח שיעשה כיוה לפי שהריאה שלו אינה דמיות ולפי שיהיה אין לזה הסוג מהב"ח טחול דק אלא קטן קשה ואחמם היתה הטרטוקא המרכביות והמיות ימצא לו כליות בעכור השור רי אותה וכבר ימצא ב"ח בעדר הכליות

הכליות והחוקים לרכות גופם ורעיונם ומהירות התפשטות לחותו כמו היה שאמר במין מסב"ח הדק החרס ויש כ"ח כוליקו
 מורכבת מחתיכות קטנות כמו האור כאלו הם כליות קטנות מורכבות והנה הכוליות החיות גבוה מהשחמאלית לפי שפעולתה
 יותר חזקה והנכסה חכב יהיה השיכה ויותר חזקה בהיותה קרובה אל העורק הגדול וגם האבר הנכבד יש לו הצד היותר נכבד
 ולזה היו האיברים שכבר סימני יותר גבוהים ויותר קרובים אל הצד העליון כמו שהכבד הוא יותר גבוה מהטחול ולזאת הסיבה
 יבדיל הכ"ח הצד הימני ושפיל הצד השמאלי ולפי שיש כ"ח בעדריו הכוליות א"כ כ"ח שניטלה כוליותו אינו מולי ומית כמו שקבלו
 חז"ל שאמרו ניטלו הכליות כשרה לא שאל לקתה והביע הלקות למקום הירץ שהוא עצבני תמות מחוץ הכאב ות"ס כליות יעצות
 לשון הכתוב הוא אף לילות יסרוני כליותי והוא כינוי אל המחשיבה השכלית וכולל לומר לפי שהכליות הוא מקום התאושש למשגל כי
 הוא קרוב לאבר השמאלי המתכשל עם הזרע ולזה נקראו כליות תל ככשפה וגם כלתה בפשי וזאת איברי הוודלו בזכרי וכנקבו
 והעצה תמצא בזכרים ולא בכבדות ע"כ יחסו העצה אל הכליות הלא תראה כי הסריוס ותחוכי הכינים הם חסר העצה והחכמה
 ואם הכינים יותר שפלות אינם לא חקבלין מהם א"כ יותר ראוי שתיוחס העצה אל הכליות משאר האיברים וכן כת' בעל ס' הסוחר
 זל לפי זה נכחרו הכליות לקרוב כי הם מקור העצה והמחשבה שבהם נכשל החוטא בחטאו ונרדף עיטרפם כי הם הכשיליהו ולפי
 שהכליות נשמש עבה היו קשיה התכה כחיוניהם וגם לפי שהם ארציים הם מושכים ארציות הדם ונשאר הדם הלא הארצי ויתרה
 מחכו המלב ויש בו תועלת לשמור הכליות מהקור וגם לפי שהם כשפל הגב מקום שאין בו בשר למגן מהקור והמלב מגן עליהם
 והכוליות הימנית מעט שמן מהשחמאלית לפי שתנועתה גדולה ותתך השומן וגם התנועה מחממת ואינה צריכה למגן גדול
 מהקור כמו צד השמאל לאיחור תנועתו והולשתו והכבשים ירבו השומן והמלב על כליותיהם וזכבותיהם עד שימותו מזה וכבר
 דברנו למעלה דבור כולל כהלב וכשומן והחוקים היא יותר גדולה באדם כהקש אל גופו משאר כ"ח ונראה לישאור כן הפני
 הפכוד והחשיבות כרי שיוכל לסבול הוצאה מימי רבלו ומן מרובה ולא עטרך להוציאם פעם אחר פעם ככ"ח הלא תראה מה
 שכתוב ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך ופירשו ז"ל שהם יכולים להעמיד נקביהם ולזה היו בני מועים מעוקלים ולא היו יגרים
 ואם היתה מקוה שלנו היה א' חכ' דברים או שהיה מוציא יותרו פעם אחר פעם ויורגל בפני הכריות או היה מעמיד נקבו וכל
 לדי סכנה כמו שהזכירו חז"ל כי כמות זכבכורו ואמרו סולן החומר מביא לדי יורקון ועתה נכבד בכיום המרה ונאמר כי לרוב כ"ח
 מרידה ואין זה לקצת כמו חסום והפרד והחומר והפיל והמל שאין ללו מרידה אבל עורקים קטנים בהם ליתיה מרה ואין לרלפין
 מרידה ולא לקצת הכ"ח הממיי ופעמים ימצא חן א' ימצא לו מרידה וגם לא ימצא לו מרידה כמו נשפר ארסו שיקרה זה למין
 העכבר ולפעמי' יתחלף זה בחין הא' שהיה שלא תהפלאות כמו מה שיקרה בהם שעבד במקום א' סוכר ארסטו ואחרים יש
 חספקים בו אם יש לכל אשו מרידה אם לא וקרה זה הספק בעבור התחלפותו בגורל וקטנות וכבר פסרו בני תורים ובני ושה
 אין להם מרידה ולא דבר בזה הפלוס' ומצא המרידה יתחלף ככ"ח שיש להם מרידה כי בקצתם תמצא על הכבד ובקצתם
 תמצא כמיעים כמו שיהא בדגים ופעמים תהיה ארובה בכל המיעים כמו מה שיהא בקצת הד' הממייס וכבר מהאנשים
 והנה נבניאום ובאילים תמצא המרידה סמוך לזנב למטה ואחר סוכרנו הכרלי הכ"ח במרידתם נוכח תועלתם והראשונים
 פתלפבו כתועלתם ויש ח' שהיה א' שתועלתם הוא לעקון האיברים וישויב בזה הרגש ויש ח' שהיה א' שהיה סבת החללים
 החדים ושהכ"ח שאין לו מרידה ויתר בריא והיו מיתמים אורך החיים להעדרה לפי שהם נצאו כ"ח חיים ארוכים ואין להם
 מרידה כמו הזאב והדלפין והפלוס' ואמר כי אלו העניינים יושבו למרידה אם במקרה אם בכונה שנית אבל בעצמותה
 היא להכדיל המותר הקפטי החדס כמו שהטחול הכדיל החות' העכור ויבא ראיה לזה כי המותר הוא מתנגד למה שהוא לו מותר
 ולפי שהדם הוא מתוק וזה המותר הוא מר מתבדר אליו א"כ הוכדלה המרידה להכדיל ממנו והראיה לזה כי כל מה שהיה
 מהכ"ח עלול המרידה היה יוצא דמו מהטבע וכל מי שהמרידה שלו יותר בריאה היה דמו יותר דך ומראהו יותר טוב ולזה ימצא
 החלק הקרוב למרידה מהכבד ככ"ח שיש להם מרידה מתוק מלד ומי שאין לו מרה ימצא החלק הזה מהכבד מר מאד ולזה אין
 המרידה סכה לחולי כי אם במקרה ואיננה היא סכה לבריאות וגם העדרה אינו סכה לאורך החיים אלא ככר הכ"ח אשר יבדיל
 זה המותר יותר ראוי שהיה סכה לאורך החיים מהכבד שאי יבדיליה וזה אמת הוא מקבלת רז"ל שאמרו ניטלה המרה טרפה וגם
 נקסה המרה וגם אמת הוא מ"ס קצת חכמי' ז"ל שהארכים שאם ניטל הכים שמועמים מקומו בכבד אם הוא מר כשרה כי ככר
 הכדיל הכבד המותר החדס והתחוק הפלוס' לומר כי הוא מותר משאר כחצ' כ"ח הממוחר' ככני מיעים שהוא מקום
 המותרות ולאו זכר הפלוס' כי בבכאים הוא בנכוחיהם כמו סוכרנו היה מחסוק יותר ברעיתו זאת וגם מיעוטו בגוף יורה
 שהוא מותר אמנם עם היותם מותר אינו נמנע שיטחש בו הטבע לתועלת כרו שכתב גאלניוס שתועלתה היא בכני מיעים
 מהלמות המתדבק בהם ולעורר החלום בעקיצתה רפי הטבע לרחות המותר ולזה כשיהיה סחום בכיום המרידה תעוב ויזאת
 המותרות ותפשט בגוף יהיה הירקון וזה הדעת נוטה לרעת האומר שהיא לעקון האיברים להיטב ההרגש ולזה העדר
 המרידה בקצת כ"ח הוא להיות מנוון קר ולא לא יחילד בהם זה המותר או להיות טבע בשמם דומה לזה החלק ומשכחו כל
 הגוף ולא יבדיליה וזאת הסכה בעצמה היא סכה גדולה וקטנה בחין א"כ כ"ח מי שגבד עליו החום והיושב אם מפני מנוון אם
 מפני מנוון תבדל בו המרידה ומי מנוון קר ולא ומזבוקר ולא תקטן בו המרידה ואחר אשר דברנו בכבד ובאיברי המשמש אותנו
 ראוי לנו להשלים הדבור בשאר איברי הגוף :

ונדבר

תחלה בטרפס שהוא נמצא לכל כ"ח שיש לו לב וכבר צדוהו מסך חכדיל כיניסם והנה הוא דך ודק באמצעו וקשה
 בכל שאר דרדיו וזכור סכה כל זה וארסטו וכל הקדמו' היו אומרי' כי תועלתו הוא להפסיק בין איברי המון
 השפלים לאיברים הנכבדים העליונים לפי שמתכבב הכיסול הוא להעלות אידים ולאו לא היה משך חכדיל היו כיווקים האיברים
 העליוני' הככברי' שהם הלב והמוח והעשן וכמו שמדריך הראשית לטום מחיצה בינם ובין העברים בן הערים הטבע לטום
 מחיצה זו כמו פרוכת בין האיברים השפלים העזובים ובין האיברים העליוני' הראשיים הנכבדים כי הצד העליון הוא יותר
 נכבד מהסתתן ויתחייב להיות כיניסם מסך חכדיל ובאלינום הפא אחריהם הקר בכתות ומצא כי הטרפס הוא אצל העצל אשר
 יגיע החום בכשימה כי כשיתקצץ זה העצל יתקצץ האבר וההפשטו יתפשט כי העצב והמוח הטבעי הוא מניע לעצל כלתו
 מתנובע והעצל מניע ומתנובע והיתרים והעצמות הם מתנובעים כלתו מניעים וזה העצל שהשיג גאלניוס לא נודע לארסטו
 והנה בן רש"ד טעם גאלניוס על הקורתו זאת ועוז דרכו לחכב דברי הפלוס' ולמסוד דבריו וכאמת בני מה שנגלה גאלניוס
 מהסתתן לא יסתור דברי הקודמין כי העצל המניע לחום לא יחייב היותו מסך חכדיל והיה מספיק שהיה כשאר העצלים
 המניעי' והיותו מסך חכדיל הוא מפני מה שכת' הפלוס' וקבלת האמת תכדיע כן שהיו במקום השכינה שהיה דגמת כנין האדם

מגן אבות ח"ג

יש מסך מחדל בין הקדש ובין קדש שקדשים דומת הטורפס וכדור הקדמוני זה והיותו אמצעי חסך רך ומעט הכסד הוא שלא
 יהטבו אליו לחיות מהגוף ויהלא ויתחדש בו מורסא ויויק אל השכל כי בהתחדש מורסא כטרפס יתערכב השכל כמו שגורס
 המלאכת הרפו' וזה מפני האידים העולים מחנו אל המוח ביושר בלא טס עיכוב וגם יורה שיש שתוף בין הטרפס והשכל בשחוק
 שיקרה לאדם המתמוש האידים הנחמכים לטרפס מחוץ וזה המתמוש נקרא דגדון ויקרה זה השחוק יותר לדקי השכל ולזה
 יאמר כי כאשר הוכה א' על הטרפס יקרה שחוק רב לחוס ההכאה ואולם גלגלום יראה שאמצעותו היה בחוס מעט הכסד
 בעבור רוב העצב הפגיע אליו מהמוח ולזה ג"כ יעורר השכל בהתערבבו ואך מיהיה מפני טעמים אלו הכל הולך אל מקום
 א' כי הטרפס יש לו הכוח גדול בטוב השכל ע"כ בחרה אותו התורה מהקדקן כמו שבחנה הכליות מפני שהוא מקום העצה
 כמו שכתבנו וכן אצבע הכבר המחובר בו מפני שהוא מקום התאו' ואפי' ששאר הב"ח יקרה להם שחוק אצל הדגדון והמתמו'
 אצל מה שינוטף אל הטרפס סכה זה הוא כי השחוק הוא סבולה באדם מיוחדת בו השאר כ"ח ולזה גלגלום כי לא ידע סבת
 השחוק מפני הדגדון והרוב כ"ל דעם' הפרקים כת' כי לפי שהשחוק הוא סבולה לאדם ע"כ אין לנו מבווא לתת סבת זה והכח
 יש באיברים הפנימיים קדומות קשיב דלוח כסר והנה תועלתם להויה שמירה אל האיברים כמו המגן ולזה נכדראו קשים וחזקים
 שותקצבו כזה שתי תועלות שמירה והסתר ולזה נכדראו דקות שלא יכבדו הכסר על האיברים ושלא ימטבו לחיות ויהלו ויהלא
 מפני רכות הכסר והלב שהוא נריך שמירה גדולה נעשה המסתור בתכלית מה שיפטר כמו שבארנו וההוא ג"כ יש לו שני
 קדומות ולזה א"ל שם נקבו שהכמה טרפה לפי שנקסקה שמירה ולא אמרו כן בהסתור הלב כי הלב עצמו הוא ג"כ מסתור אל
 הרוח החיני אשר בו אלא שם נוקב לבית חללו ככר בלש המגן וימות הכ"ח והעורקי' הדופקי' הם שני קדומות והכלתי דופקי'
 הם קדום א' לכדו ונתן גלגלום סבת זה כי הדופקי' צריכים שמירה חזקה מפני הרוח החיני ואם יפסק א' ישאר א' משא"כ
 בכלתי דופקי' וכן הריאם יש לה שני קדומות כמו שהזכירו חזן ואם ישאר הא' קיים יתקיים הב"ח :

ונדרב

עתה כבטן והוא מונה כב"ח שיש לו וסט כסוף הוטט וכב"ח שאין לו וסט אצל הפה ומחוייב היה לו הטבע לחיות
 באדם האיברים הנאותים לקבל המון תחת החוה להטס מהלב והראש לפי שא"ל שיהיה הכטן שהוא מקום
 הכישול למעלה מהאיברים הראשיים שהם הלב והמוח שהכזה א"ח טיונה למעלה מהנכבד ולו קיה למעלה יכבד עצלו וישנה
 פעולתו ומעשיו שהוא השכל וההרגש ולא הספיק הטבע בזה לכד הכלתי שישים כנייהם מסך הוא הטרפס וכבר זכרנו תועלתו
 ויתחלפו בהסתר וכשיעור ובתמונ' כב"ח שיש להם ד' רגלים ויולד חי בקומתו וזה שמי שהיה מסך"ח שיש לו שנים בשני קטניו יחד
 שיש לו כטן שיקרא איסטומכא וכשאר כ"ח מה שהוא בחקום איסטומכא וזהו לסוג ככ"ח יריב האצבעות ואשר יש לו פרסות
 עבולות ואולם הב"ח שאין לו שנים למעלה כלתי העליון כמו בקהמות והחיות השמורות שיש להם פרסות הנה יש להם ד' פרסות
 וזה ההכרל אשר בהסתרם ואולם התועלות בבטן בכלל הב"ח הוא לטבל המון עד שיהיהוהו כילום הדוחק למי שצורים כדי שיהי'
 מוכן לקבלו הככר ויתן לו צורת דם וכקצת כ"ח וישלם זה כבטן א' וכקצתם לא וישלם אלא ביותר מבטן א' ולפי שהכ"ח העציר
 השונים כלתי העליון יש לו בטנים רבים מדע כי לא נכראו הכטנים יותר מא' אלא להשלים מה שחסר בהעדר השנים העליוני'
 כי החוף המון בחלקים קטנים יעזור אל העיכול צור גדול וכאשר חבר בזה הב"ח זה התועלת לחסרון שניו הערים הטבע
 להשלים זה כריבו הכטנים גם כי זה הב"ח כרוב חוגו קשה וינטרך להפעל כמו הגחל האוכל קונים ובכלל הנה יד' סבות
 לריבו הכטנים הא' מיעוט השנים הב' קושי המון הב' חולשת הכישול לחולשת החוס הטבעי או לחולשת כלים להיותם מעט
 הכסר הד' בהיות המון רחוק מהיכון עצמותו ונטרך שנים רבים והסכה היותר חזקה בזה העדר השנים ורחוק המון מיעוט
 המון ולזאת הסבה בעצמה היו לקצת עופות קרקבן ולקצת דבר בולט בחוקרם מבטנו יעשה פעולת הקרקבן וירמה שלזה אשר
 תורה כל חי שיש לו פרסות עבולות ויש לו אצבעות מפני מיעוט הכטנים שאין עבולם כאלו וכשאר קשה יהיה מהעופות אשר
 יש לו קרקבן כי בו ייטיב העיכול לפי שאין לו שנים ואם הוא נקלף הוא יותר חזק העיכול כי הקדומות הכבולום הם יותר חזקי
 הפעולה וכן הופק שרימה לבטן להטיב העיכול הוא סימן טהרה וזה שירה על טוב העיכול בהממות טהרות הוא הכרל שיש
 בחלבה שהוא גותפעל מהקיבה וחברכן מורה על דקות חמרו ואפי' שגבמל דויה לכהמות טהרות כריבו הכטנים כאשר כי
 טווחו קשה כי הוא אוכל קונים ולזה חלבו אינו מתגבן כאשר בהמות טהרות והפלגום' לאדבר מהשטן שהוא מעלה גרה וזמן לו
 פרסות דרוקות והנה הדגים אין להם השנים הטוממות כמו שכתבנו ולזה שניהם רעות המעשה במאכל כדי שלא יכנסו החיים
 בתוניהם וע"כ נמצא לקצתם איברים בולטים אצל הבטן יעזרו בכישול המון ואלו האיברים הבולטים ימצאו בעוף כדד השכל
 מהכטן וכדגיה כדד העליון והכ"ח המעלה גרה החוף שלו קשה גם בלתי הלך לפי שהוא עושה שקום השנים וגם מבווא בחוף
 סגמל רדל אמר במל גיבי אית ליה כלו' דכרים בולטים דומים לשנים אלא שאמרו שאין זה בכלל במל עד שיגדל אמנם היו
 הכטנים ד' כב"ח שאין לו שנים בלתי העליון לפי שהכטן הראשון יקבל המאכל בלתי הכושל והוא אליו באונד וזה הכטן לא
 יעשה במאכל דבר ואולם הכטנים הב' הם פועלים בו והיו ג' לפי שזה באוח בטבע שהיו לו שני קצוות ואמצע כי הכטן הראשון
 יתחיל בעיכול ואמצעי ימצע העיכול והג' יגלימהו ואולם ההתחלפות בגדול וקטנות וזה להתחלפות צרכו אל המון וריבויו
 ופיעוטו וסבת התחלפות בתמונה היה זה סבת שכונתם לאיברים השכנים להם בי האיברים השכנים לבטן ככ"ח יתחלפו
 תמונהם ותוכונתם ולזה היתה איסטומכת האדם מתחלפת בתמונתם לטולתו מסך"ח להיותו גבז הקומה והראש על מה שזכר
 מריבו הכטנים שהוא להשלים העיכול מה שנמצא לקצת העיפור' שמונח במים שאין להם ושאק בעבור לחוס ביוונס ומחירו פעולת'
 וקצתם אין להם קרקבן אבל יש לו בטן בשריו יתחוק על בישול המאכל ועכולו וכן יתחבר הענין בדג ר"ל מה שהוא חמנו יש לו
 בטן בשריו הנה אין לו האיברים הכולמים ובה היענה לפי שהוא אוכל הכדול והזוכות וצריכה עיכול חזק יש להם קרקבן נקלף
 כמו שהעיר הרמב"ם א' ובכלל הנה ינטרך הטבע לריבו הכלים אם לקושי החומר אם לחולשת הפועל ואם לריוק עצם הפועל
 מעצם המתפעל :

ונדרב

עתה כמעים והנה יש בחצי הכ"ח התחלפות רב כי התחלפות בכטנים בשיעור ובמספר ובתמונה כפי הנאות
 לכ"ח ברצון הכוראית' שהוא יושב וון מקרני האמים עד ביצי כנים' וכתוב נתן לכהמה לחמה לכני עורב אשר
 יקראו וסנה דרך כלל באמר כי צריך לאיברי המאכל ג' מיני איברים הא' מבטל המון והכ' מחיץ ומן מה עד שישמטוהו
 האיברים והג' המקבל סמות לרחותו והמבטלים הם הכטנים והמחזקים למון הם המיעים הנזים הפקלתוים ולזה ימצאו
 בכל

ככל ב' הדמיון אליו המצויים ורוב העורקים המצויים מסככר והלב הם המצויים בזה המצוי הצר העקלתון והמקבל המותר הוא המצוי העבה הנקרא צור ובלשון רז"ל שביא ריבוי שהאכזים שגאים אותו ואינם אוכלים אותו וזולתו כמו החלחלת ואשר ירדק בזה המצוי המעורקים מסככר והלב הוא המצוי כמו אשר יתבחר מהם כמבטל הוא תפס זאת היא תכונת המצויים ואולם סבת שינוי המצויים המעורקים כסתחלפותם וזכרבוים ובמיעוטם וזרותם ועקלקלותם הוא כדי שארץ המזון להתייבב בהם שאם היה המצוי א' צר היה יוצא המזון ממנו חסרה ולא היה מתבטל ממנו כי אם מעט ובחוקק התמדת האכילה המתדבקת יהיה רעב הב' תדיר ויבחה וימות בבחשו והרהר ולולה לא יוצא המצוי אלא בקצת ב"ח ומינים לפי מהשגחת האל מעט זה המצוי חכ"ח שאין מונותיהם מצויים ולא מנעו חכ"ח הימנים לפי שמונותיהם מצויים וכל חוק ששים המצוי ורוב העקלקלותו הים וזמן עמירת המזון במצויו יותר ארוך וזה רמזוהו ח"ל באמרם יודע גדוק דין דלים בליו וידוע לפני מי שאמר ויהי העולם שהכלב איך מונותיהם מצויים לפי" המצויים המזון במצויו וזהו ששינוי כמה תשאה האכילה במצויו ג' ימים שאם הכלב חסד המת כל ג' ימי" המצויים כחלל שערך אינו מעובל וכרמים וכעופות כדי שיתפרק לאור ותשרף וטעם הדברים מפני ויש שאמר וטעם המצויים מפי שחוס טכעם הגדול מעכל הרבה והם מונותיהם מצויים ולזה ג' היה בטן הכלב העליון דומה לטען האדם כי גם האדם היה מדרך החשיבות שיתעבב המזון בעליון בטנו וכן רב ולא ירעב וזמן קצת תדיר דרך וזולת עור היתה מהשגחת האל על הכלב שכתן לו טעם בהמצא לו מזון שירפנוהו ואלא המזון שירפנוהו וירעב שכתן לו המזון שכתן לו מקום מים מצויים ואין אוכלים מצויים וכשהוא שוחה ילוק ובלשון המפחיתו הוא כשיבא אב"ל יצא ויקרא ולפי שהדברים בכל עת הם מקבלים המזון למיירות וינאחו הן המצוי ח"ל ג' כל וזמן שמוקנים בבורה כתוספת בהם דב נחש וחומר וכל אלו מונותיהם מצויים ולפי שהכלב מונותיו בלתי מצויים אשר הרחוב והחלבים עין נפש לא ירעו שבעה בל"ו שתאותם חוקק ליעולם לפי שלא ישכחו לעולם ונכחם לכקת המחלל וכרעבדוס ילכו בחמ"ה ילכו לערב יתמו ככלב וכו' המה יעשו לאכול אם לא ישכחו וילינו ולואת הסכה היה המצוי המקבל המותר צר ומצט העקלקלותו כדי שלא יצטרך לזקביו תמור ויש מצוי קרוי גס לפי שלעולם הוא נחצה ריקם לפי שהעורקים הנקראים המעורקים מונעין לחמו להכריזו אל הכבר והוא דבק אל העורק שקרוים אותו שוער ולכל כ"ח שית לו בטנים הרבה יש לו אבר קרוי קיבה יתקבץ בו מותר דומה לחלב נקפא וזה האבר לזה המותר הוא כמו כוס המריחה אל המרה וינאח בזה הכ"ח מפני ארצותיו והוא מותר מה המותר הבטול והבטן שתחתיו בכני ארם דומה אל בטן המזיר בניורת הכלב ובהנחה וכבר זכרו זה ח"ל בשם דבר בחיורה בוורים תענית שלא תשתלח בכני ארם מפני שדומה לטען המזיר בניורת החלב ובהנחה וכבר זכרו זה ח"ל משום דרדו מיעושו לכני אכש"י ומצוי שבאים מר מאד עד שהכלבים לא יאכלו אחרן אלא ח"כ הוא שכן מאד הכה דברנו מאמר בעיניו הב"ח הדמיון המוליד בדומה לו והנה לח"ל מאמרים מורים על חמקתם בטעם הנמצאו' כלם ומת"ס ש"ס שאם ינאו בני מצויים והחזירים והפוכים שהאיש שהוא הוא הולך למות ולהם החכולה בזה להחזירם מתקונים שיסבכו לאיש שהוא דבר ירדב עליו בגון שחיתה כמ לפינו דרך לחיות עינים וכשיתאנח יחזרו מצוין מתקונים והוציאו זה ממאמר התורה הוא עשך ויכונך שהאל עשה הוכניות כלומר תיקונים מסודרים שאם יתהפכו ימות הב"ח וכו' אין המצויים דם בכני מצויים כלהיות" בשפ"ל בני המזון רחוקים מהכבר שאר האיברים כבר מצאו הדם ולא נצאר אלא מה שיוון ממנו המצוי וכבר השכו ח"כ אין לחוש לדמיון המצויים כמליחה וכו' שאם יתכבו בני מצויים והלב טהור סתמם שהוא תמין עליו כי למיעוט דמו שם נתהוה שם זה המזון והוא דבר אלהים באלו הוא דבר א' עמם ואלו העינים מוקבלים מסביבם לחוש ולעיון והם ענינים תדירים אינם לאומות ולכן לא דברו בהם ולא השיגוהו ויש דמי מצויים בעוף ובבהמה ונשארו נפרדים או נדבקו אחר כך גם כן יש בזה המצויים מחמת התורה אם הם בני קיי"ה או לאו על הארץ הידוע להם כל דיתיד כנטול דמי ונשלים הדבר בזה ה' יגמור בעדנו אחו' :

הדיבור

כב"ח הכלתי דמייס והנה אלו המינים הם ממוצעים בין הנחם והב"ח הדמיון כי הנחם הוא כיוון מהלכות קרוב לטעמו ואינו צריך לכלים לשמות המזון מטרצו והב"ח צריך לכלים רבים לשמות המזון אל הדם הנינונים ממנו לפי שהוא רחוק מטבעם והב"ח הכלתי דמיי הוא ממצע כי הוא כיוון מלכות כלתי דם אבל יש לו שני יותר מלחו" סמינטי" בו הנחמים ע"כ יש לו קצת כלים יותר מהנחם ואין לו ר"ל אותם כלים שיש לב"ח הדמיי ולו אין לו תאיברי הגוף לא עור ולא ריאה ולא מקום ולא כבד ולא בליית ויש לו אבר דומה ללב ונו ריאה על שהוא כיוון ומרגיש בלבו כי ח"ל לו העדר הלב מפני שהם החיוני בדעתו המסכים לדעת ארסטו שלא כדעה בלימות והנה תאיברי הגוף יוצא לו אבר הוא במקום הלב אבל הב"ח הדמיון ויש לו אבר נאות לקבל המזון והוא הפה והבטן ואבר נאות ליציאת המותר והיותו לחולשת בריאותו אין לו זה האבר כדעת רז"ל שאמרו דמעלצא אית ליה דמפסקא לית ליה כי לחולשהו לא יתקבל המזון כי אם מה שצריך להחליף תמורת מה שניתן ושאר איברי הגוף הנמצאים בב"ח הדמיון לא ימצאו באלו הב"ח לפי שאותם איברים עמידתם מהדם ונצטרכו לאלו הב"ח לעמידת הדם בהם אבל בסובו אלו הב"ח שאין להם דם לא עשה להם הטבע אלו האיברים וזה הסוב הוא בחלק נד' מינים הא' היא סוב הרך הגוף הנקרא בלשון יון מלאקיא והנה זה המין יש לו פה וכו שינים ואבר ראשי תמורת הלשון ואחר הפה כמו וטט ארוך אחריו זפק כופק העוף ואחריו בטן מצוי מתפשט וכלה אל מקום יציאת המותר ויש התחלפות במינו זה הסוב מאלו האיברים התחלפות כפחות יותר ותועלת אלו האיברים ידועים הם בעצמם תמה שקדם ויש לזה הסוב אבר יושר בו והוא אבר יהיה בו הרוע וזה הרוע בחקצת מיניו יותר רב חקצת וזה הרוע הוא בכוס מדובק וזה הכוס דבק במקום אשר ממנו ינא המותר וכאשר יפחד זה הב"ח יל"ו אותו המותר הרוע יועבור בו המים עד שייעלם גופו בו והוא שחמש בזה המותר כעבור השמירה וכפרט חוק א' תמינו נקרא בלשון יון כמיא ואולם יקרה לזה המין זה הפועל לפי שצפתה פלג"י עמוד פלג"י החיים וקצתם מרבה רגלים בעל קשקשים והוא ישתמש בהם במקומות לרחות מי שיקרב אליו וזה מספיק לשמירתו ומצב זה האבר יתחלף במינו זה הסוב והמין שישמש בו יותר הוא כבד השפ"ל לריבוי המותר בו והיה המותר רב בזה המין כדי שיהא יותר קל להוציאו ולהביעו אל מקום רחוק וזה המותר כמדאש צואה לככה מצואת העוף והיה המותר רב ג"כ כעבור ארצותיו ולזה עברו יותר גם מעור שאר מיני זה הסוב ואמנם הקרה לו השלכת זה המותר לענין פחד לפי שהוא כעדר הדם וכן יקרה לזולתו מחכ"ח הדמיי שהוא ילשך מותר המקרה כאשר יפחד וכמש"ל ותתחללל האלכה מאלד שהוצרכה לנקבות והמין הב' הוא הרך החרסי ויש בזה הסוב מיני החרסני" וכרטינים מינים רבים וזה הסוב בכלל יש לו פה וכו שינים כמקדם ממנה וכימיים אבר אשר ידמה הלשון ואחר הפה כמו וטט ואחריו בטן ובבטן נקצת סרטנים ולקצת מיני זה הסוב דבר יושר בו והם שינים כמצאות בו והיה זה כן לפי שהשינים אשר בהם מהם לא יספיקו בחיתוך המזון לפי הנורך והושמו בו אלו השינים כבטן כעבור טוב זה הפועל ואחר הבטן מצוי פשוט וכלה אל מקום

מגן אבות ח"ג

הקום יציאת המוחר והמון הנ"ל הוא הקשה המרשינו כל האובדים הנמצאים לך המרשינו נמצאו לו לא שום בקצתם יבדלו וקצתם
שכדורל הבין יותר כדברים אשר לקטן הגוף וזה כי לפי הסוב שינים חדות והאבר אשר בין השינים הדומה ללשון הוא כזה הסוב
בשרו רבו שהוא בב"ה הנק' מלאקיה וכזה הסוב מין לו בזה האבר חרטום ונקוב כן פתו סנו' בזה שעבר ושתמש בו כפעול'
הלשון בטבע וכזה הסוב אחר הפה אבר דומה כזפת העוף ואחר הדומה לוטט ואחריו הכטן מעי פשוט וככטן זה כ"ח מותר
ואוכלים איתן ויש לו שם כלשון יין והוא בקצת מיניו ובקצתם לא ומהיניו זה הסוב שיש לו כחמטו שני פתחים יפתח' ויסגורם ומהם
יש לו דנת א' ואלו השערים יבנה בעבור השחירה רמו שיעסק האדם ויפחם בעבור המחיה ומהם חס שיש להם במקום
השערים כסוי יעשה בו פעולת השערים וכן ימצאו אליו השערים למרפנים ולב"ה הנקראים קפוד והוא כגם כזה הסוב ויש לו
סבולות לא ימצאו במיניו זה הסוב וזה שהקפוד יש לו ה' שינים וכיניהם האבר הראשי שקוא תמורת הלשון בחלו הסובים ואחר
זה הכטן והוא נחלק בה' חלקים ובו ה' ביצים בחספר הכטנים והשינים ואולם ואכל במיניו סוב הקיפוד הצפה על המים לבד וזה
המקרה יקרה לכל מיני הדג ר"ל מקצתו ואכל בשדו וקצתו לא יאכל וכן המותר שכנפוחים וזה המותר שכזה הדג דומה אל
הביצים ואינם ביצים ע"ד חלמה ולמנהם כדמדת הסומן כי לא ימצא בו המין אלא בזמן אשר ירעב בו נשמו וזהו בזמן
האביב והחורף לפי שזה הבן לא יסביל מנוק הקור ולא מנוק החום ולזה יש המים במחצות במיליו הלכט בעבור המחיות אליו
הלילות ויעור לזה בעת האביב והחורף שפני שוני אליו העתים ימצא בהם מרעה רב ולזה יפתחו קרבה מה' בים בחלו הפ'
ומטם ממקומם לכקשת המרעה וראשי אליו הסובים באמצע הדג לבד הקיפוד וסבת זה מפני קול מנוקם ולא' למחו לשתרחה
מהלב לפי שהאבר הזה קר בטבע ולזה לא יקרה הראש בחלו המוטם כיכר ולא מנוקל ומנוקל וזהו כמות שלפס קרוב ללכ וזה
יתבאר בהנמחים כי שיתר חוק חום יוצא ענפים מהשרש יותר חזקים ולפיות הלב שרש החום איסודי ויתר קרוב אליו הוא
יותר רב הנמחים ולזה לא הסובים שטבעם קר הערים הטבע לעשו' מוחם שהוא קר בטבע קרוב ללכ להשנות חום הלב קיריות'
זהו כיני הקיפוד ה' לפי שכטמו עגול והנחו בכטמו בעיבול ובסכוכ ושי סיו ונות סיו קצתם נחמיו' וזה ממה שאל' בזה הסוב
ולואת הסכה כעצמה נמצאו הביצים במיני החלזון הספרים נפרדים אם שלפס אם ה' ואחנם ימצאו במה שהוא וולת הקיפוד ג'
לפי שסכוכ גומס כד' א' ולזה א"א בביצים שלפס הכ"ח שיהיה ונות הנה כיני הקיפוד לא ימצאו שינים אם א' אם ג' או יתיר
מהמסם אבל אם היו יותר מהמשי יהיו נמשכים נדבקים אחר שלא יוכלו נפול לפי שלפס א' מהם גדול מנוקל ואלו היו ג' או
קצתם נחמחים מקצתם ואלו היה א' היה המלאכה כל הכטן והיתה למצת כימי המון ומקשה תנועת הכ"ח לפי שפצמותו
מוקבל וככלל הכה נחמין בעבור שהוא חומר הביצים בזה הסוב הוא מנוקל בטבע ונפיו מנוקל ג"כ וגדול הכינה הא' ממנו
מוקבלת ע"כ א"א שיהיה הדג זה הכ"ח פחות מזה המספר ג"ל חמם ולא יותר מזה וזה כי אם ימצא בכל יותר או פחות לא
יהיה גדול הכינה מנוקל ולא יהיה גדול חומר הכינה מנוקל וזהו מספר הנקדר בלוח לפי שהוא מספר שיש לו אמצעי וסתי
קצנות וכעבור סטיו מספר השינים בהיפוד ה' היה יותר גלוח שיהיה מספר הכינים המשה וזהו בעצמות סבת מספר הכטנים
והקפודים בעלי קוצים ישתחשו בהם רמו ששתחשו שאר הכ"ח כידים וברגלים וככר פי' למעלת כי זהו קימושו והוא הקודר
ככתוב כמו שנק' מתרגום יונתן בן עוזיאל ומת"ש ח"ל כראשון מקרא ומכע הקיפוד מתיק בין דך המרשי וקשה המרשי וימצא כזה
הסוב ר"ל החלזון מיני' קיימי' במקומם ואם יפירו מהם ימותו כמו באלמות ומינים משולמים בים והיותם כמו הצמחים הגדלים
במים כי ימצא בהמחים מינים בזה התואר כמו עדשי המים שקורין אל טחמלכ והוא יקוה שעל פני המים שהוכירו חיל ואלו
המינים ידמו לחיל מצד זהב"ח הצד והיה הצדיותם אמצעי בין שני הסובים וזה מצד שהם מתעבים במקום א' ידמו לחיל
הפני שהם חלק בשוני' ידמו לכ"ח והיה זה המין המוצע בי הטבע יעתיק תל המיניו קודם העיתיקו אל הקנה היותר רחוק
ואם לא בכר היה עושה הטבע דבר בטל שיהיה בעדר סוב ולא גשלים איתו ישתכח החכם העוררע וזה המין המנוגע יתחלק
ברוב וכמיעט עד שיחשב שאין בו יותר רחוק הסוב הכ"ח המין הידוע באספגית היה שלא ימצא לזה המין מותר כמו שאין
לאילו מותר ולא פה ג"כ אמצע המיני' ההולכי' ההשולמים מזה הסוב הנה הם ג"כ השופי הטבע בין האילן ובין הכ"ח אלא
שהמיות גדלה בהם יותר מאשר הוא במיני' הקיימי' ולזה היה לאלו המינים מקמו בו הסומן ולאילו עוד שצד בעבור שהמירם
ולכל מונח זה הסוב כשר וימצא באמצע זה הכ"ח מסך מבריל ובו רמיו שיהיה בה המיניו והתחלתו וככלל הנה זה האבר ימצא
ככל אליו הסובים והוא בקצתם נראה עם הכינה יותר חזק וראוי למי שירצה שיראה זה האבר שיבקשו בין האבר
שיקבל החלכל ובין האבר שיצא ממנו מותר והרוע פה בכ"ח הקיים מעט והוא בהולך באמצע בין צד הימין והשמאל וזה האבר
ימצא ג"כ בב"ה הקלפיו היצור כמה שבין הראש והגוף וככלל שהטבע ישתדל שלא יתלם הכ"ח מזה האבר הראשי וכשיוכל
שישים איתו ח' כיכר כפועל יעשה זה וכאשר לא יוכל על זה ישימהו פשוט בלתי כל' וירבים במספר ולזה סיו רבים מהכ"ח ימחו
חלקיו אחר שיבדלו וזהו מה וזה לקיבוט טבעו הטבע הצמחים ולזה הענין ימצא זה האבר בקצת ב"ח נסתר מקצת ואלוהם הסוב
הד' אליו הסובים והוא קלפיו הגוף והוא המאונך הגוף הנה ימצאו בו האובדים הנחותים למנון אבל יש ביניהם השתלשלות לפי
שקצתם יש האבר שיקרא בומוקואו כהדרדן וזה האבר בו כח הלשון והשפתים והשינים ר"ל שהוא יעשה בו פעל אלו
האובדים ולזה הם תמורת השינים ואחר זה האבר ברוב מאלו המינים ובקצתם חיי שיש לו כטן אחר הפה המעי כדך אחר הכטן
וככלל בלמה שיהק טבע הכ"ח מטבע האילן וטבע מנומי ונפרך אל כלים יעכלו המנון יותר וכל מה שיהיה יותר קרוב היה
הענין בו'ל הכטנכו לכלי מעט ענין האילן ואחר השלמכו דרמינו כאיברי טרף מכל סוגי הכ"ח הכלתי דמינו כללים הדבור
באובדים החכמים ופתחיל כ"ח כעל חליות והוא קלפיו הגוף והוא המרכה רבליים כיום ממנו מי שיש לו שם רבליים וממנו
מי שיש לו ד' ואשר יש לו שש שמים שם במקרה מנופו יותר גדולים מהאחמנים והשתעשעו יותר קטנים מכלם ומזה המין
ג"כ מי שיש לו שתי כנפים כמו הזכרים והם חיי שיש לו' כמו-המתלמים והם חיי שיש לו יותר מד' ואשר יש לו כנפים חיי שיש
לכנפיו חמשה בחין המיני' הדבורים וממה מי שאין לו חמשה וממה מי שאין לו דרנן וממה מי שיש לו דרנן וממה מי שיש
וממה מי שמואל לחיותו ומה מי שדרכו לאחריו מהם מי שהוא תוך גופו ויציאתו בעת הכשיכה כמו הדבורה והצרעה וממה מי
שהוא חזן מנופו כמו העקרב והיכוני הרגלים כללו המינים הוא להשלים בקלות תנועתם חסרון מוחם להעדר דמם ולפי רוב
הצורך או מיעוטו היה רוב הרגלים או מיעוטם ואורך הרגלים המוקדמים הוא לשיעור חסר דלותו סביבם נסי העיני' וככללי
המוקדמים ייתחוק לקחת מה שרובה לקחת ולזה היה לזו המין כמוקדמי רגליים תנועה קלה וחזקה כמו סוב הזכוכי והדבורה
וכן האחרים היו יותר גדולים מהאמצעים להטוב ההליכה ולהכריח במהירות פעל הארץ כשיצאו לעוף וכפנת המדלג מהם
שהרגליהם הוא כרגלים האחרונים וזה מכולל בארבה וכפרעושי' שם יכפמום ואח"ך יעשסו וידרכוהם מהאף וזה המין שם
רגלים

דגלים עם השתים אשר יקפוז בהם ורובו הכנפים ללו המינים להטיב עופותם לחם איננו רחוק ליהם מנוח הנהגת חיותם כמו הדבורים או בעבור גדול גופם והיה לנחת כנפיהם מחכה כעבור שמימי כנפיהם שהיה קרום דק וגם שהוא קיים מעט חמוץ ולו יקרו לו פגעים יותר מאלו ב"ה הרב התנועע ובהכרח קרה לזה הקרום שהיה בזה המקום ר"ל חוץ מהחלק הפשוט שכבאן ותמר וקפיהו כמו הקרום שיתענה בעליון התכשיל בעבור הקור שיפגשוהו ולאגס היה זה במזן קלפני הגוף לעיני השמירה והקפיד שהנה יראה כאשר יתקבץ כאלו הקליפות וחזור קטן וימעט ארכו כשיצטרך אל זה ומה שהיה מהם מתכנס הוא מתקשה יותר כשיחבר ויתקבץ כמו זה שיקרה לנחת מהם כאשר יעמד ובהכרח שיקרה לנפוס שהיה קלפני לפי שהדאשיים בו רב התספר וכאשר היו הראשיים בו הרבה היה קטן יותר והוא בזה הענין יתחיל ללון אצל מה שיחמד מהאילן ויהיה אילן שלם ומה שיחמד מזה חמוץ ויהיה ומה מנועט והדרבן כאלו הכ"ח היה בעבור העור והבנה ודחיית מה שיוקחו והיה לנחתם במוקדם בעבור חולשתו וקטנותו לפי שלא יוכל לנשך מאחריו אם לא החוק רב כנפיים וב"ב יהיה הדרכן כאשר היה במקום מהגוף ושתמש בו זה הכ"ח בשתי פעולות הא' בדחיית הדבר הנתעב והסני כחשיבת המזון ולזה נמצא בזה שכ"ח חלול לחשיבת המזון חמוץ והוא עושה פעולות הלשון וידר כמו שיעשה הקרטום בפניו וקטובע כאפסר לו לנחת מהם כדבר א' שתי פעולות יעשה והדרבן אשר באחרים היה בנחתם תוך הגוף כמו הדבורה והצדעה לנתיינות א' לנפשות הדרכן וחולשתו השנית להיות זה הכ"ח אשר בזה התואר מעופף ולא היה יוצא וכבר עליו ולזה א"ל בתי שאין לו אלא שתי כנפים שיהיה לו דרכן לפי שהוא סובב הלשון כאשר אין לו דם ואשר יהיה מזה הכ"ח שאין לו דרכן יעשה בו פעולות המינים שנה ואלו שנים קצתם ללקיחת המזון וקצתם להנעת המזון ולשים אותו תוך הגוף כמו קמחלם ואלו הדבורים ואלו שדרכו בזה המין:

נדבר

במין השני והוא הפרס ואלו זה הכ"ח הוא מעט חמלק' והוא מעט האוכרים החמוצים ומעט ההדללים לפי שהוא מעט החמוץ לרכבו החלקים הוא מפני התנועה ולזה ימצא מזה הכ"ח שלא יתנועע כלל ולזאת הסיבה בעצת הוא פכיב גוף זה הכ"ח חרס מקשיי ויער בעבור שדירתו בו מפני שאין לו תנועה שישונוקו סוכה פגעים והנה גופו מתחלק סני מן שיש לו דלת א' ומפני מה שיש לו שני פתחים ומזה מה שיש לגופו זללים ופולתות והוא מה שיקרא בתמונתו חלון ומזה מה שיהיה עובל כמו הקיפוד ומזה מה שיתחשש העצרים וסבור אותם מהם מי שהעצר שלו דבק קצתו בקצתו וישמין הקיים מהם טראשו בתחתיתו לפי שהוא וקבל המזון מתחת כמו האילן ולזה יקרא לזה המין שישו אוכרי העלונים כדן השפל והוא בעל קרום ובו זכר המים ויקח המזון ולכל מנין זה הסוג ראש ואין לו מאמר האוכרי החמוץ לא מה שפרט: **ויצדקה** נדבר במין הג' הוא רך החכם וחלקי זה הסוג המפורסם ד' ואין להם שמות כלל וישו בו אם לנפוש הידות כדרכים נכד' ולכ"א מלו החלקים התחלפות רב כפחות יותר וכפרט סובב הסוגי ולזה הסוג רבליס ויהיה עם ב' חסורי קרוין ונכתיו והב' נקרא אלמחרב עם כדלתו הנקרא וככל שהוא כפול והסני הוא הסרטן ויש לו עשר רגליים עם ב' חסורי קרוין ונכתיו והב' נקרא אלמחרב יש לו רגליים ששה בכל רג ואין לזה המין החסורי הנקרא ובאלו וכו' יתחלק אל הסרטן כמו שהסרטן יתחלק אל הקרבו שאין לו דרכות שקרוים וככל והר' מאלו המיני' יש לו כ' ונכתיו אלא שהוכנה הא' חסרת הכריות ושתמש כא' לנדר ואלו המינים שיש להם ובאלו הא' סימנית יותר גדולה מהשאלות וראש הסרטנים כמין יסם בו שוכרם כמה שקדם סכת זה ולזה דלתות ופתחו ויוסדרו ועיני הסרטני' והקרקבן כולטים על קרביהם וסכת זה כי להיות ראשיהם בחויהם לנכה שכתבו והיה מן הראוי שהיו קשיים כמוקדם הגוף כי הם כמו הצופה העומד בגובה העיר ע"כ העירים הטובים להם ועשה להם קרנים בולטות שהיו עם עיניהם כמו סקס כאשר הכ"ח במקורם ראשיהם ואחר שז"ל להיות עיניו אלו הסוגים בראשיהם כי ראשיהם באמצע הגוף ע"כ נכדלו להם אלו הקרנים להיות שה עיניהם וזה הפך מה"ס בחלונים כי הוא אחר כי לפי שלא היה אפשר לאדם להיות לו תוספת כולמות מפני זה היו עיניו כראשו ואינו כן אבל מפני שהסרטנים א"ל להיות עיניהם בראשם השומן להם אלו הקרנים הכולמות מושב לעיניהם והוא ריעת ארסו לפי מה שפרט מחוץ כן רש"ד וכדן ראשם אורכו בנייתו לקבל המים והוצאתו כמו קוקנות והדלתות ואלו הכלים אשר יתבטס בו הכ"ח הממתי וכדלו זה המין רב הרגלים לפי שהוא יאום ולא ילך על רגליו ורגלי הסרטני' יתחלפו לתחלפות הסתמשהם כי הם שהיה מהם הולך מעט והוא בשריו רגליו דקים וקצרים ומי שיאט מהם היו רגליו רחבים יארתו לזה הפועל וטעם זה לא בעלם ההלל הוון שתנועים לרגלי אפרקים שהם רחבות מפני שדין כין כפי המים ומה שהיה מאלו המינים ושתמשו ההליכה הרגליהם יותר חזקות והאזורים הנקראו אל זכאמי הנה הם בעבור הלכיהם והאחיה ושתמשו בהם במקום הידים ולא ישתמשו בהם בהליכה והיו לקרא בו ונכדו ולא היו לנפוש לפי שהקארבו גדל על פלגי מים הנה הוא יתחם כן ככל בהשט' להעור כולוה היו לאלו המינים כנפיים קרוכים לנכדו והסרטנים חסרי רובם בחקותו קרוי' מהמדבר וכנפיקו הסלעים ואלו העיר אל זכאמי הוא לרובו רגלי המין הג' הנעדר אל זכאמי וילך חומר אל זכאמי בעבור רביו הרגלים והמין הד' ממני הכ"ח הנקרא חלקיה זה הסוג יש לו האזורים החמוצים הראש והרגלים ומה שכיניהם וראש זה הסוג בין הרגלים והכסון ולזה יקרה לזה הסוג שהוא עיוני ויתמיד למה שלפניו לפי שרגליו זה הכ"ח במקורו לנדר ראשו והפך מאד ב"ה כי שאר ב"ה חוץ מהאדם רגלו באמצע גופו והאדם אחריו גופו וזה המין רגליו הם במקורו גופו וזה הכ"ח לכל מיניו הרגלים חוץ מסוג א' יקרה חרבה רגלים ויש לנחת מאלו המינים עיני חומר והם שני חרטומים ארוכים ולהם שני פקקים יכפלים והוא ג"כ יעשה ברגלים פעולת הידים ויתמו המזון אל פיהם כדלגיהם אשר ממעל לעיניהם והיות רגליו זה המין במקורם גופו פכיב הראש קרוב העינים והפה מפני שהדן הקורים והמתאחר בו מקובצים במקום א' מזה הכ"ח כי שופו מונח על ראשו ומכדן הפך מנכ האדם ורגליו אלו המינים יתחלפו בהתחלפות השתמשותם כי מי שהיה משוטט רגליו קצרים אין לו תועלת בהם בהליכה ואלו יש להם חרטומים ושתמשו בהם כשירצו הם כמו חושיהם ולו בהם תועלת שנית שיחך בהם מנינו ויכאחו אל פיו ויש מלו המינים שיחך מונח בקשקשת רגליהם שישתכך בהם שילבו בו כי הוא יכפה זה הקשקש' וכאשר ילך ישתכך המזון שם סבך חוץ ואשר ילך מאלו החסרי רגליו חוץ וכן יתחלפו רגליו מפני גדול הגוף וקטנותו ויתחלק ריבויים לפי אורך הגוף וקטנותו כי כל מה שזה גופו ארוך היו רגליו מרובים וקצת ונות רגליו יותר חזקים מקצת וזה לפי סכאות בהליכתם אשר כדן השפל בו כמו שרגליו הכ"ח אשר בקאחר הגוף יותר חזקים כן יהיו ככאלו מה שימשך לנדר שפה יותר חזק לפי שהוא המאחר בזה הכ"ח . וככאלו כולם הדבור ככל איברי הכ"ח הכלתי דמיו החמוצי' והפנימיו' לפי מה שכתבאר לכן רש"ד מדברי הפלסוף ארסטו . וגם הוא התנצל במקום הזה כי לא קלים כונת הפלסוף בבל מה שאמר בזה אם מפני טעות כפל בספר שעיניו בו אם מפני שלא ראה קצת מאלו המינים או מפני שרדית ומהו ואנחנו נחשבו אחריו ודי כמה שכתבו לפי כונת הספר ולפי שרשו הפלסוף שאמר שתגולת הכ"ח הכלתי דמיו הוא שאין לו יותר מד' רגלים א"כ החבבים הוא תמיון שאין לו דם שהיה יש לו רגלים

מגן אבות ח"ג

רגלים וגם שתי כרעיהם ורץ הזכירו דם חבבים ואולי לא כוונו להם שיהיה להם דם אלא שלפי שהזכירו עם הדגים שאינם טעונים
שהיטה הזכירו כנדרר דם רגלים ודם חבבים והם קבלו שהם ח מנימי חבבים ולולי קבלתם לא היתה הספקת בהם החקירה
ולמדנו מזה החקירה מפני מה לא אסרה תורה דבש דבורים ואסרה חלב בהמה טמאה וכיצת עוף טמא ואמרו כל היוצא מן
הטמא טמא וסכת זה כי הדבורים אין להם דם ולא כשתה מוונס אל הדם שיאסר הדבש והוא הטעם שהזכירו חץ בהיתרו
ואחר שזכרו כאיברי הב"ח הכלתי דמיו' הצדוני' והפני' נשלים הדיבור באברי הב"ח הדמיו' החיצוני' והס' ד' סוגי' סוג הב"ח
ההולך על ד' המוליך מי כמוהו וסוג הב"ח ההולך על ד' העושה בימים וסוג העופות והדגים.

ונתחיל

בסוג המוליך כמוהו והנה לאדם בחללת החוה שתי ידים ושתי זרועות ולולותו מהב"ח במקום אלו שתי רגלים
הראשונים ואלו האחרונים הנה הם נמצאים בהכרח לכל ב"ח ההולך ואלו היה זה הסוג בעל ד' רגלים לכברו'
נפסם ולזה מוקדמו אלו הב"ח יותר גדולים מאחריו ובאחד הם כספך כי מוקדמו יותר קלים מאחריו וזלתי בקטנים ולזה ילכו
ענ ד' ולא יוכלו לעמוד בקומה וכל זה שיגדלו יגדל השכל שבהם ויקטן העליון עד שיעמדו בקומתן ואין הענין כן בהולך על
ד' ויולד כמוהו וכן בעופות וכדגים ולזה היה הב"ח נעדר השכל וימעט השגתו מן האדם כעבור מעוט חלק האישי בעליונו
וכן ילך הסכל בין הנערים והנשים ר"ל רוב השכל והיעוט כי הוקדמו קל מאחריו יותר מהנעדר ולזה היה משכיל יותר
ממנו והסוס המוקדם שלו יותר גבוה מהמאוחר וזה כעבור חומו ולפי שיש לו הבנה יותר מהב"ח שהוא מכיר מעלת הרכב עליו
וכבר אמרו שהסוס לא יטיל בללים ולא ישתיין שררכב עליו חלק וגם אמרו כי הסוס לא בא על אמו לעולם ואמרו כי היה לחלק
בן סוס וקבר' מוסיף בערכי ורצה החלק שיקח ממנו ומאחר שסוסים ושלחו על אמו ולא קבל וכסה פניו ובעל אמו וכשהרבי בזה
עלה להר והפיל עצמו ומת וזאת הכרה גדולה וכבר הפליג הא"ל לאיוב כענין הסוס שתתן לחוס גבורה וכל אותו ענין וכאשר היה
הסוס כחור יחך ראשו כרגל האחרון להורות על הקלות ורוב החוס והשיקוף ויחל חומו ולא יעשה כן וכבר חכמו יש' א"ל פירשן
בין הסוס והחמור בין הידים והרגלים והוא חיה שאחרו כפ' המצניע הסוס מטמא בידיו והחמור כרגליו שמשענת הסוס על ידיו
והחמור על רגליו שמשני כוכד בוף החמור צריך להשען על רגליו שהם יותר כבדות ולקנות הסוס וספיק לו משענת על ידיו
הקלות והילול לפי מוקדמה יותר גבוה מאחריה יותר מאשר ב"ח והן העיד למי שראה אותה וכבר כתבתיו ולפי שהיה
האדם רב החוס ומעט החלק הארצי בצלמו לפי זה היה נצב הקומה והוא השכל והכח האלמי הנאצל עליו מהמאשר' העליוני'
כמו שהקדמתי זה בחלקים הקודמים הנה נתנו סכת היו"ה האדם בעל שתי רגלים הולך בקומה וקופה והיות הב"ח הולכו' על
ד' כפופי קומה.

ועתה

אתן טעם לריבוי הרגלים והסרונס ואחר' מריבוי הרגלים הוא לכסות ריבוי החוס ומיעוט הארציות כי רבוי החוס
נותן רבוי תנועה וכשיעדר החוה וירבה הארציות יהיה נעדר הרגלים ולזה יהיה זה הב"ח הולך על בחון ויהיה
מעט מרגים כי שבעו קרוב לטבע האילן והאיה על שהוא מעט החוס מהנחש שהוא היותר מפורסם שבאלו המינים שלא יגדל
אלא בארץ החמה ולא יראה אלא בחון החוה והכר ספרו רץ על כחש' א' שהיה בלע כחלים והסכל כו' אדם א' ונשרו שערותיו
והיו קורים אותו בן חרופה וכן כספרי החופרי' ספרו א' נבע בו בדומה ומת וא' כמד לכוסו כטלפיו' ית וזהו הנסך עקבי
סוס וכבר העירו לי כי בקצה הדורה יש מקומו' נחשים שהעוף הפורה שם נשרף זה יורה על הי"י בהם חוס מופלג והכתוב
קראם נחש' שרפי' על כן יראה אמות דבר זה מה שפירשה בו החמה הענין החללה שנתקלל הנחש אולם התורה הקדושה נצתה
סכת הולכו על בחון קללת הא"ל על הסתיו ולא יכחש זה מה שכתפירוש מקריהו טרעו אפ' ארה הוא כי זאת הארירה שהיה
יותר חסר חוס הטבעי מאשר הב"ח ושהיה קרוב לטבע האילן והפלוסו' נחן טפ"ר יזה כי לאורך גופו היה צריך יותר מרגלים
ולא ראה הטבע לעשות לב"ח הדמיו' יותר חד' ורל זה הכל אולי למעט טעם יותר מהם שגלה התורה וכבר כתבנו כי היות
זרוע האדם בעל שני עצמות הוא לכחות הצורך ע"ה היי ב"ות שוכל להניעם ולשאה הכרסם ולשאר מיני המעשים והיו
הפקך שאר מיני הב"ח הסוקן על ד' שהכפלה הוא חיוף זה לפי שהב"ח לא יערכו להם אלא להליכה לא למשאה ולמעשה
מהמעשים ולזה היה כאופק שאותו להליכה ולפי ההולך על ד' הרכ הארציות הוא יישה ברגליו הקודמים כמו שיעשה האדם
כידו כי הוא ילחם ויהרוג בהם ולזה היו לו' ארבעות כרגליו הקודמים וד' באחרונם כמו הכלב והאריה ואשר ימצא מהם
כאחר ועם חמם ארבעות הוא כעבור היריה להליכה והב"ח בעל פירות עגולות הוא ושהחש' כרגליו האחרונם בתלמחה
בבחיטה ויכלם הדבור כירי האדם וכרגלי הב"ח ההולך על ד' :

ועתה

נדבר כמה שהוא האבר אשר בין איילי האדם בארה ובין שתי ידים הקודמים לזולתו והנה מה האדם רחב וחוס
הב"ח אשר לו ד' רגלים נר וסכת זה כי איילי האדם הם מונחים כרגליו והם הב"ח ההולך על ד' בקצות החוס
ולזה היה מה נר בהכרח וזה חייב שלא יהיה להם דדים בחוה והנה האדם לרוח חוהו לל' ב' דדים א' בצד המני וא' בצד
השמאלי והם נמצאים לזר ולכחיה ואין זה לאשר זרבי הב"ח ולפי זרבי הסוס שלקצתם שתי ידיו אמות ואלו שאר הב"ח
יתחלפו דדיהם במקו' ובמספר אולם המקום הנה ומצאו דדיהם ב' מקומות א' מהם קרוב מהפחים והב' באמצע הבטן והב' קרוב
מהאצילים והתחלפותם במספר הנה מהם מי שימצאו להם שני דדים לזר ומהם מי שימצאו להם דדים רבים כי מי שיש לו מטע
דדים ויש לו פרות וקרנים יש לו שני דדים אצל הפחיים והשואב ששני שתי פרסות הידים והרגלים ומרכים ולרות הנה דדיהם
למה שימשך תכרדי הבטן ומהם מי שיש להם דדים רבים בהלכות ורחוירי' ומהם מי שאין לו אלא שנים כמו הלכיהה ואלו
השכל הנה יש לו ב' דדים בחוה אצל האצילים והוא מיוחד בזה יותר מאשר ב"ח ההולך על ד' וידמה כזה לארה ולזה היתה לו
כונה יתירה כיו שהאדם שהוא ונק מהחוס בינה ואינו מסתכל במקום הטנפת כמו שהזכירו' א"ל וכינתו היתירה היא שהוא הבין
כל מה שידברו בו הן הזרירי' אבו חמד ורץ לחוה זה בחם' עירובין ע"כ ערובי' תחומין שהוא משלחו על פיל ומשכ"ח מה שיש לו
הפרש הדיו ויש מי שאין לו אלא פה א' בכל דר כמו נאקף הסוס והנמל והבקר והצפן והעז ונתן סכה לכל זה וכאמר כי היו
באדם שני דדים בחוה כעבור רחבו והיו שנים לפי שהם שני צדדים ימין ושמאל והיו בכנסה גדולים כעבור הגדול והיניקה והיו
באנשים כעבור שהיו למחסה ולמסתור על הלב שהיו הנקבים אשר בו להוציא העצן המתלהב כלב ויתרבה לפעמים בהם הלב
באנשים השמנים לריבוי המותר כבר זכרו א"ל זה ואם לא זכרו הפלוסו' ואמר כמה חכשירין חלב הזכר טהור וזכרו כי נמצא
בקצת מקומות תיש וחלבו ממנו חלב שישו ממנו גבינה א' ואותו תיש בעל עז וקרא לגבי' כמו שקרא לתיש ואלו הרבדים
מעלימות הטבע והיו כן בפיל כי זהו מקום המיוחד כמו באדם אלא שבהלכות על ד' לא היו בחוה לפי שהוא צר ועוד שיזקק
בהילוך והיו לקצת באמצע פגמי שהוא מקום המזון ומשם ימשך להם החלב בקלות ולזה היו לו לאלו הב"ח ריבוי דדים ומזון רב

כי ריבוי הדדים היה בעבור חוץ הרב אלא שהאריה אי"פ שיש לו זרדים רבים אין לו דדים רבים ואם הוא באמצע בטנו מפני שהוא העט המון לקושי הייתי ומה שינטרף אליו מהטרף ואשר היו דדיים סמוך לפחדים לפי שגודל גופם הוא למה שימטרף לזר העליון ויטה המון לאותו זר ויחך הזר השכל המון מזה הזר יבקלות ולזה הוסיפו הדדים עם למטרף המון עליהם ויש לחזורים ענין מיוחד מהם יתנו הזר הראשון לזר הראשון הנה כשלא הרבו כמות הדדים הקבועים בו ויכסוף החיה הם האויבים המזיקים למותרות הלח והיבש והאבר אשר יבא ממנו המותר הלח ברוב הב"ח יבא ממנו הרוע לפי שהרוע מותר לח ואם היו שני אויבים היה מויתק לב"ח א"כ כי אין למטה התרחבות יבא מהם ג' אויבים למותר הלח ולמותר היבש ולמותר הרוע ולזאת הסבה יבא מאבר א' כנצקות מותר הלח והזרות והאויבים הם בתמונה תאות להם פעולתם המיוחדת להם ויש לאבר הזכרות ענין מיוחד בו מהאר האויבים כי הוא יוסף ויהסר מוולת סבת החולי והיה זה לתאותו במשגל לפי שהוא מורכב מהעצבים ואחוסים ועורקים חלולים וטה אליו הרוח החיובי מהלב ויתפשט ויתקשה כפת הצורך אל השמיים וכולת זה יחסר שלא יעיק אליו הפעולותיו הטבעיות ויש ב"ח שזה האבר הוא כמות בענין שיתחבר עם הנקבה מאחוריו כמו הגמל והזל כתבו טעם לזה לפי שהוא צניע בתשמיש וכבר אמרו שאינו בוצע אמו וכסה אדם פני גמל ושלחו על אמו וכשהרביע שהיא אמו לא במד הכיאי והרב המכסה אותו ויה מחוק טעם רז"ל להשתמשו אחר כבוד אחר לפי שהוא צנוע בתשמיש וכן ספרו הם ז"ל על איש א' שכתב על הגמל בעת תשמישו ורצה להורגו וכינול דרך נס ואשר השמישו לאחור ושתין לאחור ואשר תשמישו לפניו לטעם כ"כ הפלוסוף אבל אפי ראיתי וברי החתולו' השתינים לאחור אי"פ ששמום הוא לפניו וכן כתבו רז"ל בענין שומטום שכתבתי שאל היה מטיל מים ממקום נקבותו שאין זה ראיה שהוא נקבה רחולו ואינני אשתיי הנה הורו שאפי' למיתחבר לפני' שישתין לאחור אמנם אם אין בו שינוי שמינו שומטום כתב הפלוסוף שא"א שהיה ב"ח בעל פרסות משתין לאחור ואינו חושב שיהיה זה מחויב הטבע אלא מצד העיפוש כראה כן :

ועתה

כדרך כמה שהוא כשכל הנפץ כי יש לכל ב"ח וולת האדם וכן בין שולרי חי כמוהו בין שולרי בזים והאדם אין לו זכר ואין לו הכ"ח אשר יהיה לו ב' רגלים ושתי ירכים וולת האדם והיה זה כן לפי טעם שדרת האדם מורכב על דרכו על קו ישר וכשאר הכ"ח ההולך על ד' על ווית נצבת וירוכי האדם ועבכותיו ושוקיו רכות הכשר וירכו וולתו ושוקיהם עוררות הכשר ובריאתם מהעצבים ועצבים לכך והיות שדרת האדם וירכותיו על קו ישר לפי שזה העצב יהיה איפשר לו שיהיה נכב הקומה ולזאת הסבה היה גופו צר למעלה להקל החלק העליון שלא יכבד על השכל וכוננו כזה אצל שאפי' נקבת האדם יש בינה ובין הזכר הגדול זה הפני הריון כמו שדרשו ויכן ה' אלמים את הצלע שעשה ככונן האזנר צר למעלה ורחב למטה לקבל הולר והיו הירוכים רכי הכשר לסבול הכובד ושיהיה כמות לשיכה עליהם כי השיכה ענין מיוחד באדם יותר מחאר ב"ח כמ"ש בגלגלים כמו שהיא מיוחד לו שהוא נכב הקומה ונשלמה לו השיכה ככפית שוקיו לאחור כמו שהזכר לו השמש כידיו ככפיתם לפניו והיה הפך כמ"ש ההולך על ד' ובכ"ח ההולכים על ד' היו ירכותיהם מורכבים מעצם חוק שיוכלו לסבול את המשא ולזאת הסבה היו בעליו רגלים לסבול המשא וללכת במהרה ולזה יוכלו לעמוד על רגליהם וזמן רב והאדם לפי שא"א לו זה הוסימו לו מצבים רבים ינוח בהם והוכח היה לשאר ג"ח לכסות ערותן ולשזור אותן וכבר אצל טעם כנון למה בני העו הם מגדולי הכשת והכבשים מכושים כי לפי שהם כראוי לצורך האדם והמכסה את האדם והם הרבשים מהצמד הם מכושים ואשר לא יכסו את האדם והם העצים נשארו מגולגים ולא הזכיר הפלוסוף זה ולא נכלה אליו ואולם האדם אין לו זכר לפי שלא יעיק לו על השיכה גם כי המד הונכ הולך אל הירוכים והשוקים והקוף הוא מהפך בין מין האדם ובין מין הכ"ח ההולך על ד' ולזה אין לו זכר והיה עצם שדרתו על עצם ירכיו מורכב לא קו ישר ולא על וויה נצבת כהולך על ד' אלא ווית רחב קרוב לקו ישר לכן איפשר לו שיעמוד נכב הקומה אבל לא בקלות עמידת האדם וככלל כי מפני היותו ממוצע בין האדם וההולך על ד' היה ממוצע ביניהם כי אין לו זכר כמו האדם ואין לו ירכים כמו שיש לאדם ויש לו ד' רגלים כמו הכ"ח כדי שיהיה נאות להליכה המותם ולשיכה ולעמידה כהתיצבות כמו האדם וכבר נזכר כמ"ש ב"ח כי יש חוף שיש לו זכר ארוך וכן ראינו שהמלכים היו משרים אותו זה לזה לזרות תצאותו ורגלי הכ"ח מתחלפים ויחד האדם שרגלו ארוכים ורחבים ביחס אל גופו יותר משאר ב"ח בעבור צרכו להסעף עליהם יותר משאר ב"ח כי הוא נכב הקומה וההליכה תהיה בעמידתו על רגל א' ויעתיק האחרת ויש בו אצבעות רכות כדי שיוכל להסעף עליהם במקומות הרבסים כמו שיסעף במקומות השמים ולכן חי שצדדו אצבעות רגלו אינו יכול לעמוד במקומו' שאינם שיים וזה יורה כי אורך הרגל הוא בעבור טוב שיעמידה והיו מקובצים בלתי שטחיים כדי שלא ייקוהו הדברים החולטים וכמו שהפך היר הוא באופן שיוכל להתחוק בו הדברים החולטים כהליכה ולא ייקוהו ולזה היתה תמונת הרגל כתמונת היר אלא שהיר הוא להחזיק בה והרגל הוא לעמוד ע"כ לא היו אצבעות הרגל ארוכות באצבעות היר כי אצבעות היר הם לתפוש בהם ואצבעות הרגל אינם רק להטיב העמידה ויספיק לזה קצרה והצפרנים הם לשמירת האצבעות כמו שברזל הרומח לשמירת הפך והכ"ח ההולכים על ד' מתחלפים ברגליהם כי יש מי שפרסותיו עגולות והיה זה כן כדי שיוכלו לסבול המשא כי זאת התמונה ביאות לזה ומהם טעם היותם עגולות יש להם טלפים כאלו הם צפונין א' מקום רכוי הצפרנים ויה כמות ג"כ להתנצרות ולמלחמה ולזה יעבטו לאחריהם ומהם טעם שדוקות מפני השמירה כשהולכות במקומות הבלתי שיים ומהם בעלי אצבעות וזה ג"כ להם מפני השמירה וגם מפני המלחמה והדריסה כמו שהאצבעות לאדם הם מפני האחיזה והיה לבעלי הטלפים הסדוקים עקב כדי שישמכו הטלפים על עקב ויתחברו בהם עם הכטחון לקלות התנועה כי העקב הוא כמו אבר נכרי יעמוד בין שני אויבים להקל התנועה ובעלי האצבעות לא היה להם עקב כי אם היה להם עקב לא היו סדוקים כי אם כשווי פרסות כפי חוספת העקב ולפי שהגמל הוא ארוך היו ארכותיו נכפפות בשני מקומות יותר משאר ההולך על ד' ולא ראיתי שזכר הפלוסוף זה אבל רז"ל הזכירו הארכובה העליונה כנגדו בגמל וכבר ראיתי בהם ב"ח כי הפיל יש לו אצבעות אלא שאינם ניכרים ואולם ענין כמות המוצר בהם איוב הוא ענין כפלא ממנו ויש אומרים שהוא הפיל ורז"ל אמר שהוא בהמה שטורה יאנו סומכים בזה על קבלתם הדבור בהם שאין לו שרש הוא הוי"ע ע"כ הנחמה וכן רימה בר יומא ריהו כהר תבור שהזכירו ז"ל לא כדבר בו ואולי יש לו יסוד אבל כפי' אמר בכ"ר כפ' תכול א"ר חייא בר אבא בדרום עלה גור א' בארץ ישראל ולא היתה אילן עומד עד שצדקו ועשו תעביה והפעל ר' חייא בר אבא ובעת אמו מן המדבר וייר לקולה וכן הזכירו מזה בזכח"פ פרת חטאת ובענין מה שאמרו תורה שמתהלך על ד' ומה שהתירה אותו הטעם שפורה שהיא להשתאות מזה האדם אל המון המתהוה מהם וכבר יתבאר הברזל ביניהם בענין החלב שחלב בהמה שטורה וכן היה שטורה לכן ושל טמאה שחור וכן של טהורים עומד ושל טמאים אינו עומד וזה כי טבעם יותר שלם להכדיל העב מהדק לטוב מזהו וזה ענין כפלא וכבר אמרו ככסיון כי הולך היותם חלב החזירה והיה

מגן אבות ח"ג

חזרוע וזה יורה ביהם בכלל חווקים לחוג האדם ואחר שדברנו במהלך המוליד חי כמוהו מדבר במהלך המוליד ביציה ונאמר כי לזה הסוג יש לו ראש במהלך המוליד חי כמוהו וכן יש לו כל בלי החיים חוש הרים וכוליו וחוש הראות וכוליו וחוש השמע וכוליו אבל אזויסם כאזוי העוף ר"ל שאין להם אזויסם אבל יש להם שכלים וסבת זה קושי עורם כי זה המין אס שהוא בעל קשרים כמו הפרטארוגא אס שהוא בעל קשרים כמו הנחש ולזה לא היו לאלו החיים בעיניהם עפעף ויתמו בו עיניהם גם כי דאותם חלוש לא ינטרכו לראות דק כמו העוף ולזה החכם הטבע בקרום שיתמו בו עיניהם וכבר זכרנו זה אמנם הלשון נכבד לכל זה הסוג וזאתי התמסא בלשון ערכי וכלשון לעז טונסא שאומרים שאין לו לשון אבל יש לו מקום הלשון כמו שזכרנו והיה זה כן לפי שהוא ממוצע בין המדברי והממיי ומזר שהוא מדברי ומזא לו מקום הלשון ומזר שהוא ממיי נעדר הלשון וכבר הארכנו בסבת זה וזולתו היה שאיות לדבר ולשון מזה הסוג בדבור טעם יעוין בו שם וכל מיני הכ"ח ההולך על ד' ויוליד ביציהם חד השינים כמו שני הדגים וכן כל מיני הכ"ח הדריי יעוין הלחי התחון וזולת האלתמסאס שהוא יעוין הלחי העליון ואשר יעוין הלחי התחתון מהם הם שיכיע למעלה למטה ולשני הדרים יחד והוא הכ"ח המוליד חי כמוהו ומהם מה שיכיעו למטה למעלה לכד והוא הכ"ח המוליד ביציהם ההולך על ד' וכן כל העופות והדגים וסבת כל זה כי הכ"ח העוסה לעיניה יעוין לכל הדרים ואשר לא ילפום אלא יחתוך לכד לא ינטרכו לזאת התנועה והתמסאס היה מניע הלחי העליון וזולת שאר הכ"ח לפי שזאת התנועה תלות אל הלקוחה ואל האחיזה יחד מזד שהסבתה תהיה למעלה למטה והיה זה לזה המין כן בעבור כי לכל כ"ח ינטרך למונס לקחת ולהחזיק וכ"ש הטורף מהם והיתה הנשיכה והלקיחה כשהתחזקה ביד ולפי שזה המין אין לו ידים נאותות להחזיק והיתה נידתו במים ושם נרדף להחיזה יותר העיריה לו הטבע בשם לו או שתי התנועות בתכלית התיקון ביותר מה שאיפשר בעבור היות נידתו במים וסתבא האל כורא עולה רבר האריך המסור כמותו ה' אלהי גדלת מאד לשבת האל ית' ע"י ועוין שם באותו מומור ולזאת הסכה יעוין הסירן הנק' כל' ערכי אלו קדנטי החלק אשר יסגור למעלה החכרים כי החכרים הנקראים אל ונאכתנין ככראו בסרפן מקום הירם וברל זה הסוג מהכ"ח המוליד ביציהם ד' רבליס ואין להם צואר בעבור קסא הראיה שהצואר הוא האבר שיש בין הראש והקף ואולם הנחשי יחשב שאין להם צואר אבל דבר א' כאות בצואר אחר שזה האבר אינו ניכר בהם כמו שהוא ניכר בשאר כ"ח ולנחשים דבר א' ייוחד בו אינו כשאר הכ"ח אשר יתיחסו לנידיתם והוא תנועת הראש לאחוריהם עם הנחת גופם ונכרחת להרזאת התנועה בעבור השלמות והחשיבות וזה בעבור שאינם רואים כמו שאר הכ"ח הזשמה בהם זאת התנועה שיפנו לראשם לאחוריהם לשמירת גופם ולזה נכראו חוליות חוליות וזלעות השדרה שחוסים כדי שיהיו קלי החושים והתנועה הרפופה וכמו שזה קרה לכ"ח בעל חוליו הקלפני הנוף ואומרים כי האריה אינו יכול להחזיר גופו לאחוריו לשמיר גופו ולא לדרי' וזה ענין ייוחד בו כי אין צוארו חוליות חוליות והיה זה כן להשגחה על הכ"ח שיוכלו לברוח מפניו ולא יראם מן הצדדים וככל זה הסוג הכ"ח אין לו דרים לא בחוה ולא בשאר הנוף כי הדרים הם בשכל החלב ואין לזה חלב כי הלחות החלבי הוא כלה ככזים ולזה לא היו לצופה ולדבר דרים וחלי העטלף שהזכירו ר"ל נתנו סבה לזה ולזה הכ"ח המוליד חי כמוהו לפי שלא היו לו ביצים היה לו חלב ולרל זה הסוג יש לו צמר אלא שהוא מתחלף בהם בגודל וקטנות ויש מין א' נקרא בלשון יון חטיליון פירושו ארי הארץ והוא כחוש יותר מכל כ"ח שיש בו ביצים המולכים על ד' וסבת זה שדמו מעט מוצר וסבת מיצו דמו הוא שהוא מתפחד יותר ובעבור פחדו ישהנה מראהו לגוונס דרכים שהפסד יעוין לחותו תנועות מוכללות וישנה במראהו סוכות ואחר שדברנו בכ"ח ההולך על ד' המוליד חי כמוהו והמוליד ביציהם נדבר בעופות וקודם זה אומר בהם שיוחד הנחש בשאר הכ"ח הדמיים והוא שאין לו רבליס והחורה ג'תה לזו סכה זה כי סיתה לו קללה נמרצה ללכת על גמונו ושיהיה חונו עפר ואף לעתיד כשיהרפאו בעלי רוחין שאחר זמר וטלה ירעו כא' ונ' הוא לא יתפראות שאר כן קללתו מפני עוכשו שנאמר ונחש עפר לחמו והפלוסוף נח טעה כי הוא ארוך ולא יתפיקו לו רבליס ולעשות לו יותר א"א כי וזה הוא סגולה בכ"ח בלתי דמיי אינה בכ"ח דמיי ואלו הן סברות און בהר חוש והחורה הכרעיה האמת וכבר כתבנו זה אמנם סוג העופות יתחלפו איברת כמויעט וריכיו ותוס' והסרן כייס קצתם ארוך השוחים ותצתר חזר השוקים וקצתם זר הלשון ואנחנו אנשי התורה יש לנו חלופי' אמרים צריכים לנו לפי תורהינו והם הסימניה שיש בין עוף שחור לעוף טחא והם הדריים וקרבן קלף ואנכע יתירה וזפק והסיון כל צפור שהורה האור השנייה להיכיה אלו והה אנכע יתירה הצד' שאנכע זפק הפ"א שזופק דרום הואו סברות קרבן קלף הירש שבקרבן הסיון והפלוסוף לא השגיה בזה כי הכל היה אוכל והאמת הוא כי כל הירש מונו קשה וחס מוין למונ הארכ ולזה אפרו הא' וזהו הסברל אשר במוינו זה הסוג ואלו יהי חלף השאר הסוגים בצורות רבות הצורת האיברים כי להם כונה זה מיוחד בסוג העופות ולהר צ"ר חרטום מיוחד בהם זה ויה שנה יחד זה הסוג משאר סוגי הכ"ח ועתה נזכיר איבריהם א' לא' ונאמר כי יש להם ראש וכו' החושים לפי מה שקרה והחטויה ימצא להם מקום השינים והשפתים וכס יעשו פעולות הירש וכבר דברנו בהכטלי החרטומים וסבת' ולכל זה הסוג צואר ויכר זכרנו תופלחו שהוא מפני הראיה ולעופות יש ראיה וכתבנו דברי האומר בתלמוד אין רואה לעופות ויש שהחמי שזוארו ארוך ומתה מי שזוארו קצר וכרסם יהיה שזוארו ארוך ושוקיו קצרים כיועוף המדברי שזוארו ארוך שיקון ארוכים דרי שיוכל לקחת המונו מעל הארץ בצוארו ואלו היה הצואר יותר ארוך השוקים היה ארוך הצואר מותר אולם העופות שיש בין ארבעת רבליסם עור כמו האזוים הסה יהיה מהם מי שזוארו ארוך ושוקיו קצרים וסבת זה לפי שחידתם במים וישו צוארותיהם לזקום יותר עמוק משוקיהם ולזה יוכלו לזיז בידם במים ויחזיקו אותם בצוארם מה שא"ל לעוף שצוד ציחה במדבר ולזאת הסכה צוארי העופות אשר יצאו במדבר קצרים לפי שצידם חוק וינטרכו כזה אל שווק וכס והואם הצואר באות לזה להיות חוק מה שאין צריך זה לעוף הצד במים שהוא יצוד כ"ח הקטנים וצוארו כמו קסא הציד והרטוטה כמו החוט והמסס היו רבליס קצרים וביניהם עור לעמוד כאות על המים ולשוט מה ולזה כשהיה י' ומין ראש שלך (פי' עוף א' ההכזיה גבים מן הים כמו שפי' רש"י) היה אומר משפטיך תסוס רכה שהוכנו לו כלים יוכל לעמוד בהם על המים לצוד רבליס דרוסה למה שכתוב אה יסתרו בקרקע הים משא אנה הנחש ונשכס ולעופות אכר ייוחדו בו והם הכנפים והם כון שתי הכנפים לצד סוף השדרה וזה האבר הוא בעבור העופות והוא במקום הירש לשאר הכ"ח ויכפפו אותם כמו שיכפפו שאר כ"ח ידיהם ויש מהעופות אשר יעופפו בקלות ומהם כבדי העופות וסוכ העופות לעופות הוא חפני ב' דבריהם אס חפני שיחוק כזה על הציד כענין כעוף הירש והנשר הוא הגדול טכסה וכח"ש אס על פיך יבדיה נשר כנשר וישו עליו אוכל כאשר יראה הנשר ולזה היה זה עוף ארוך האבר גדול הכנפים ורכ הנזפה כמו שתאר הכתוב הנשר ואם להשתמש בטוב העופות לשמור גופו כשכרח מזולתו כמו שיונה וכמו שאמר הכתוב הכפי יונה נפסה בכסף וביארו ר"ל שסיונה כנפיה מגינות עליה לומר שהיא מעופפת בהם לברוח מהכף הצד אותה :

דרינה יש ג' מינים מהנך המטוים בפעולתם כי יש מהם מה שיצוד חייגה וסיה יושפת על הארץ וכשעוף לא יקרב אליה ומהם מה שיצוד אותה כשהיא יושבת על הארץ או על רכב אחר ומהם מה שיצוד אותה והיא מעופפת ולא יקרב אליה כשהיא יושבת והיונה תכיר כל אלה המינים והתמור חכל א' במה שפדע ממנו ואם להעתיקם מארץ אל ארץ אחרת בהם העוף הראוי להעתיק וכו' מה ולהנה כפי כפי החסירה ונאח' גם חסירה בשמים ידעם מעידיה ויתרו וסוס ועגבול ידעו עת באנה ונאח' ההכונתך יאכר כן יפדעם כנפיו לתימן וזה לשתי סבות א' א' הדריסה וא' אל ההצתקה ואלם כבדות העופפות קול לבבדות גוף העוף ונדלו ולזה יהיה מקור זה המין העופפות על הארץ אשר בה מוזנו והעוף הדורם להיותו גרוד לקלות העופפות הוא קטן הגוף רב הכוחה כי הם שתי סבות עורות על קלות העופפות כמו שהוא מבואר בענין הנוצה שהיא ביאותה לעופפות והיא ביאותה עם זה להטות על המים כשפלו עליהם וכל העופפות מזה שלהם חד כשר הדורר בעבור טוב העופפות כי הרחב יתעטפו להמר ההליכה באויר כמו הספינה והכשריות כדי שיהא להם לחסס ולחפס ור לפי חולשת זה המין מהב' ח' יתפת החום בטן וכלה אל מקום יצואת המותר ויש לעופות שתי דגלים לבד כי לפי שהיה לכל ב' ח' מוליד ב' ח' ד' דגלים ויהיה לעוף שתי כנפים כמקום הדגלים הראשונים לכהמות ע"כ לא היו לו כי אם שני דגלים האחרונים ולזה היו ירכיבו קרובים לרמין ידגו האדם שאין לו לא שתי דגלים כמוהם שלא ידבק עצם הפחד'ר' עם עצם הארץ על קו ישר ולא על וית נצבת אבל הוא דומה להצב לדבקות עצם בכ האדם עם עצם פחדיו בעת שישב והיה אפשר לו זה לקלות בגוף ושהוא לא ינטרף א' ההליכה לפי שהעופפות לו יותר חסוב ואין לעופות כשר בדגליה' וסבת זה כסבת העדר הכשר בדגליה' הבמה' כמו שנו' עם וקלי העופפות הם הולשי ההליכה' ובפרט אשר פסורינו עקומים הדורשים כי הנפוד תעיקם בהליכה והכבדי העופפות הם קלים ההליכה כי זה מחמת הטבע ששיתלם הכ"ח בדבר א' יעודיה אחר ירגלו העופות יתחלפו כפי התחלפו' הפעל לא שהפעל יתחלף מפני התחלפות הדגלים כמו הענין בשאר האיברים והנה לפי שהצורך הציר והדריסה וההריגה היו לקצת פ"ח צפרים עקומות כמין חכה ע"כ העופפות פחוכים להריג באויר ולזרז בו היו חסוי בקצות אצבעותיו ואשר הם מוכנים להרוג בארץ שו בטנו בשוקיו כמו המין הנק' א' ריכיה וולתו ולא יתחברו שני מיני הכות לא א' בחין א' ההעוף לפי שהטב' לא יעשה דבר לבטלה כי אשר לו יש הכות בראשי אצבעותיו פחד לו העמידה וההליכה בארץ ואם היו לו אחרות אחרות בשוקיו לא יעולו לו פו אין לו הפכו' אלא להרוג בארץ והוא אין הליכותו ביאותה בארץ מפני החכות אשר בראשי אצבעותיו והנה בהכרח מוטא אל המלך האדוני אל החפס ואל החרטום ולולי זה היה זה הכ"ח חלום וא"ל לו לחיות ולהיות פרגלים בעופות פלגים לפעול' אשר הזכרנו לה היו לקצת הכ"ח אשר יאטו בהם במיש עורות בין דגליהם כדי שיהיו דגליו כמו מטוים בעבור רחב העור טבין האצבעות כי זה העוד הוא כמו פכעריה הדג ולואת הסכה יארכו השוקים והנאר מקצתם ויתקצרו מקצתם כדי שיהיו ביאותם לפעולה אשר הזכרנו לה והאותיות העופפות לעופות אשר להם דגלים ושוקים קרובים כשעוף יאספם אל בטנו כדי שיהיה עופפתו יותר ומי שהיו לו שוקים ארוכים ישיבם לאחור וכן מי שהיה נוארו ארוך הוא כופל אותו אל העופפות לפי שהוא דק וחלום ומהם מי שישטטטו אל העופפות כאשר היה עב וחיך ולכל העופות שני כניס והם בתוך הגוף וכבר זכרנו מועלתם כשדרכנו כהולדה והנה העופף יחשב שהוא משותף הטבע בין העוף וזולת העוף וזה מצד שיש לו כנפים לעוף ומצד שאין לו כנף ולא זכר דומה ל"כח הכלתי העופף וכן במה שנמצא לו חסם אצבעות דומה ל"כח ההולך על ד' וכראשון מקמח' אשר שהעופף לאחור ו' שנים נעשה ערפר וכן בתרגו' ירוש' עטלף ערפר ערפר לאחור' שנים נעשה קימוס יאחור' א' שנים נעשה לאחור' ו' שנים נעשה לעשה ש' ואלו העניינים מקובלים מפניאות הטבע ועוד אחרו שדרו של ארם לאחור ע' שנה נעשה בחס חסוי מילי דלא אכר בעבורים וזה מהגני העונה וכבר פירשתי למעלה קימוס וחיה הכוזרי' כפסו' קימוס וחיה כאלההם וזה כרוי בעלי קניס וכבר פירשתי וזה העופף אינו עף אלא בליה כי לחולשת ראותו ויקשהו אור היום וכן עוף הנק' כיום וכן העונה יראה העניינים שהיא משותפת הטבע בין העוף וההולך על ד' שהיא תדמה לעוף מצד שיש לו כנפים ודומה ל"כח מצד שלא תגבה בעופפות מעל הארץ אבל היא גבורת בכנפיה בעת ההליכה ואין מנוחה ג' כ' באותה לעוף אבל היא דקה קטנה קרובה אל פכע השער ודומה אל הכ"ח ההולך על ד' לקוטו כשולל מחנה העופפות ומצדו לה שערות כעפעף העליון וכשהיות בו מנוחה בטבע השער ודומה לעוף כשהוא מפל בסנה נוצה הרבה ובהיות לה שתי כנפים ושתי דגלים כמו שיש לעוף ואין לה צפרים שלפניה אמנם יש לה שרבות כהולך על ד' וסבת זה כי גופה לא ידמה לגוף העוף שהעוף ככלל קטן הגוף וזולתו מהסוגים בעבור התעופפות והתורה השלימה הכריעם בשני מיני' אלו והם העטלף וכת היענה מהם גומים יותר לחוב העוף חסוב שאר הכ"ח והאורלם לקוח משם עוף טמא גם הסכס מתן הפלום כהמנעות לבת היענה לנדול גופה אינה מתפת' שתי' יש עופות יותר גדולים מהנהם העופפים ויזכיר ענין בר וכוני שהזכירו' אל שביצתו הפילה שמים כרכוס ושהוא מרהה גלב' חמה וכן מה שספרו הפרכיים שיש עוף חטיל בינה גדולה כמדול גדול והוא מפחד מעוף יותר קל מחנו קרני רוך אבל מה שהוא פגורם' מעוף הכהר' גריפין שפיו' לי בר א' צרפתי שלמד לפניו והיה איש כאמ' ומורע החלוקה ולא יכוב כי ראה בהצר חלך צרפתי' צפורין א' מחנו שהוא כקדן העור הדגול והיה צפורין אפרוח' וכן דש' אל פי' בגמ' חולין כי הכלים שזכרום הם שבעים מהשפרכים הם צפרני גריפין ואומרים כי היענה כשנוטלת ביניה מוחפת אותם כחול ומרחוק היא הכטת בהם ובהכטה הם דגורח וכקעיה אפרוחים ורבר הזכירו' אל שהיא אוכלת זמכות וכוונות וכן ראינום שהיא אוכלת ברזל וזה נפלא בכח המעכל שלה ולזה היה קרקכה בקלף ודל' אחרו שחמה ועשרים מיני עופות יש בכרבי הם וכלם מין איה הם ולעופות טהורים אין מספר ולזה לא הזכירה התורה אלא המעט מהם כד' מיני עופות טהורים ואע"פ שיש תחתם ימיים רבים כלם טוב א' להם ויש לחיני העופות הכנה יתירה כי עוף צפור דרור ואל שלחם מערכין התבן כטיט לעשות קיביהם ויעשו מחנו כמו הלכיים ושימו החלקים הקטן' מתחה יעשו כהיהם בשיעור גופתם ברי שלא יעלב עמה אחר והנקבות מהם חסייעין בתרבות ילדיהם ומצוי' האפרוחי' מחוץ לקן והעטים לא יבעלו אלא למורגלות מהם מהנקבות אלא אם תמות וכשלת' הבינה ישמור הזכר אותה ואם לא תכנס הנקבה יכה אותה הזכר עד שחכסם וכשהיה חן האפרוחים ימון הזכר מליחה וישלך אותה בפיות האפרוחים ולעיתים רחוקות יבעול לנקבה זכר אחר ולשם א' אלגלא בתנה התורה למרנו ערות מיונה ונקבות התור' יהיה לנקבה א' מהם זכר א' ואינה ככענה זכר אחר ואל כי יזריה התורים ימותו קודם הנקבות וראיתם חמה שיקונו בכתיים ונקבת הקורא העוף מחקום לחסום דני שלא ידע אדם מקום בינה וכשיפגשו אותם אדם והוא על אפרוחים תכה בכנפיה אותם עד שיכרחו האפרוחים ואח"ך תכרח היא וזה העוף רע המדות בעל תחבולות וכאכוב יתפזר קבוציהם גויה זוגית בזמר ולחמו עד שיקח כל א' נקבה א' תאות לו ויולד עמה וזה העוף אוהב התשמיש וזכר זעבור הכינים כדי שלא תשכ עליהם הנקבה ע"כ תפתיע הנקבה מהזכר הכינים בתחולתם וכן אם יקרב האדם אל מקום כינים

מגן אבות ח"ג

תתקבל על הארץ כדי שיתרחק ממקום הכניסה והאם תעוף ותסתיר וכשתכירי הנקבה אל הזכר כדי שתטב על הכניסה ועמך אותם הזכרים וילחמו אלו עם אלו והקורא אוהב החשמים והעוף הנקר' כורכי וכן בלשון רז"ל צוח הכורכיא ובלעה גרוא' יפעלו פועל חכם כי עליהם ולא יברחו כי הם עוסקים בתשמים והעוף הנקר' וכשירגשו כשתיו יצעקו ומנהיגים יצעק יותר כדי שישמעו הנשאר' וילכו הם מבניהם באור עד שראים המקומות הרחוק' וכשירגשו כשתיו יצעקו ומנהיגים יצעק יותר כדי שישמעו הנשאר' וילכו להם אחריו וכשישבו יכניסו ראשיהם תחת כנפיהם וישבו על רגל א' ויחליפו רגליהם והמנהיג יהיה ראשו מהוף לשמרו וכשירגש דבר יצעק והעוף הנקר' קאקיה הוא בגדי האצבעו' שזכך אצל המים ומקומות החילנות ומיו טובים ומדותיו נאות וישט שטת נאה וילחם עם הכסדר וינצח אותו או ילחם עמו אבל הוא לא יתחיל להלחם עמו לענותו והעוף הנקר' לקלק יזכו לדיהם לאבותיהם כשיוקינו כמו שזכרנו והם וכן אחר על עוף שיושב אביו בן והוא מבקש המזון וסוג הכסדר כלו ישים קנו במקומות העליוני' וכשיגיעו אפרוחיו לגדר העופפות יברשם מכל אותו מקום וסוג א' הסכסרי' יקח מחו גרול ולא יניח כשר א' אחר שיקרב מחו מחו ויצוד ממקום רחוק ממנו ולא מקרוב לו וכשיצוד דבר לא ישאלו תיד לקימו אלא ישאלו מעט מעט ממקום למקום כי יפחד ההאורכ וישכ על הקורב גבוה כמ"ט א על פיך יבטי כשר ויבנה מחד בעופו כדי שיראה מקום רחוק ועל בן האמר כי הכסדר לגדו עופו אלתי והפסוח גלה זה כמו שכתבתי אם על פיך וכו' וכל הפ' ובסקאלכה סוג עוף א' כמו הכסדר יגד שני כניסו ולא ישכ עליהם אלא יסתירם בגדר השועל או הארנבת עד שיבקעו והכסדר יוציא אפרוחיו מהקן קודם שעה קבאה ממנו לפרוחיו כי הוא הקנא ויצעק מחד וכשיצא אפרוחיו יצעק ויפטר שימיתם וזה סותר הכתו' שנא' ככסדר יעיר קנו וכו' כמו שדרשו ז"ל ואמר רחמני ככסדר ויכורי כעורכ ושמה סוגי' מתחלפ' הם לפי חילוף המקומו' וסדר' שימצא להם חיות וההרגש הם רכי הטינו וצדו' הלוקות אלו האלו וישתנו אלה האלו בתום' וחמרו מהם מי שיש לו חיים טובים כמו הכסדר כי זה לכרו יבחר מהמאל' המאלל הטוב ויעוב הרע בכח אלתי שבו והעוף הנקר' עקבש יראה ראות חוק יוכוף לדי' להביט בשמש קודם שישיו להם כנפים ומית א' ילדיו ויוון האחר וישכון קרוב מהים והם יראו העוף כצאתו מהמים ויחורר אל המים וינא ממקום אחר וע"כ יבנה כדי שיראהו כצאתו :

ואחר

שהשלמו דברנו בסוג העופות נדבר בסוג הדגים כי שניהם נכראו כיוס א' לרמזין שניהם להטלת ביצים ואומר כי הדגים חסרי האיברי' אשר חוץ לביק לפי שאין להם עינים ורגלי אכל יש להם איברי' אחרים ביאותם לשיטה על המים והנה יש להם ראש ושאר החושים ארכי אין להם צואר שאין להם ריאה ויש להם חלוף הריאה קטנות נקראים נבאג ובהם יתגשם ובהם מתחלפים בזה הענין שבהם יש אל קטנות כיוסו ומהם שאין לו כיוסו וגם אלו הקטנות יש לקצתם תנועה מאוחרת ולקצתם מהירות וסבת לו ההחלפ' להתחלפ' זרעם של הנשימה כי מה שהיה מהם לכו יותר הם יצטרך לקטנות רבות ומהירות התנועה ומה שיש מהם קר הלכ יספיק כמעט ומאוחר התנועה ולזה יתה זה המין כמבררות יותר ואמנם כעדר הכיוסו בקנתם לפי שטבע קצתם קוצני וטבע הכיוסו ג"כ קוצני והיה הכיוסו כמה שאין טבע הקטנות קוצני וג"כ היה זה שממנו מהיר התנועה לא יצטרך אל הרגו ומה שהיה מאוחר התנועה יצטרך אל המגן ואלו הדלפין ואשר ירמה לו הנס אין להם קטנות אבל יש לו אבוב לפי שיש לו ריאה ומקום האבוב במקורה הממנה ומכאן הראשיתו עד שיהיה לפי המדרה והיה לזה המין ריאה לפי שהוא גדול מהראי ב"ה הממייק היה חורו יותר גדול ויצטרך אל הקירייה יותר וברגל הנה זה המין מורכב טבעו בין הימני והאצני ומצד שהוא אצני וטעם באור ומצד שהוא ימני אין לו ידים ורגליים יקח בהם הכיוסו ובעבור זה השייך ומצא כב"ה הימני מה שיש שתי כנפים ושהי רגליה ואלו הדלפין והדומה לו האויר בזה האבוב הנכ"ה לרעה זה לא בשנעמוד תחלת על תבונה זה האבוב וגאלי' ייעד לראר העולה וכתמונת פיות אלו המינים החלפות שבהם שפיו במקורו ומהם שהוא בבבו כמו הדלפין והדומה לו והיה זה כן להכניד עליו לקיחת המזון לפי שהמזון כ"ה והם ירכיבו ממנו ימות מרוב האכילה ולכן לא יוכל לקח המזון עד שיהפך על גבו והמנועה זו כבדה וכקושי ולא יקח וזאת מה שצריך לקימו וגם מי שיש לו במקורו ג"כ יתחלק בגודל וטובה וסבה הגדול צריך אל הצריכה ואכילה הכסדר ולרגו' הכדלי' רכוב בצד ספיריהם מהם מי שיש לו סנפירים ומהם שאין לו ואשר יש לו יש שהם ארבעה שנים כבטן ושנים כבב יוש שאין לו אלא שנים ומהם שאין לו סנפירים ויש לו נכס ושהי רגליים ואמנם הסנפירים הם בעבור השיטה המוכן לא יהיה לרגי' ד' סנפירים ושהי רגליים לפי שהוא כ"ה דמיו' ואל' לו להתנועע ביותר מר' רגליים כי זאת היא סגולה לב"ה דמיו' ע"כ א"ה שימצאו יותר מד' כנפים והם יהיו לו שתי כנפים ואמנם היי לקצת שהי כנפים לפי שגשמה ארוך דומה לגוף הנחשו' והוא יתן להם עור כשיטה כי יועיל לו אורך נפו יותר מה שיחסר ממנו והרענניק ושעמיה יהיה הכבה רחב גופם וגדול ונכסם שאלו עוורים כשיטה ויחולל בעדרו לקצתם הסנפירים והרגליים לנסה שנעדרו לנ' הרגליים ויה בעבור שהיו גופו אלו הכ"ה ארוך רכי הכניפה א"ה שימנוע אלא כרפישת גופו ר"ל בהתקבצו ובהפסטי וכן הענין בשיטה לרגים ונכוח הדג' ג"כ יתחלפו לפי החלפות פעולתם כי הם עוורים אל השיטה כי כל איכריה והרונה גופה וראשיהם הם שיהיו ביאותם לשיטה והדגים יתחלפו כריבוי הקשקשי' ומיעוטם וזה יורה אל ריבוי החלק האצני ומיעוטו ואין לא מהדגים אשכים ויש בהם חוטופים בין הכ"ה הממייק ובין הכ"ה האצני כמו הכ"ה הנקר' בלשון יון קומו שיש לו שתי רגליים כמו האצני ושהי סנפירים כמו הממייק ויזל דקדוקו כי כל מה שיש לו קשקשי' שיש לו סנפירים ויש שיש לו סנפירים ואין לו קשקשים ולזה היתה סבת השירה הקשקשי' כי יש בהם שתי סבות להעדר הלחות הרע שבהם הא' קלות התנועה בספירי' והשנית האצניות בקשקשי' והאל' כל שיש כביטה יש בים חוש המין מלדה שיש כביטה ואינה כיה צנא' היינו כל יושבי חר ומה שספרו רז"ל מענין לוייתן וכן וזו הוא ענין נפלא וכבר ספרו הימנים שיש דגים ארוכים חוש פראות ויש מהם כפ' הספנים והכתוב אומר מה רבו מעשיך ה' וכו' זה הים גדול וכו' וכבר קבלו שיש אצני מאות מיני דגים טהורים ושמהם מאות מיני דגים פחאים כמו שנו' כהדרש קינות ולולי קבלתם לא היה איפשר לצמד על זאת החקירה ומצאו כב"ה הימנים פעלים מחוכמים כמו הצפרדע שיש לו לפני עיניו דבר תולה לו ראש עגול ומכיע הסיט כרגלו ויבנים אותו הימני במים עבים ויקח בו הדגים הקטנים ויש רב יצוד הדגים כשישמן בחול ויקח הדגים העובדים ויש רב המכסל הרגש לוקחו כשיכנס במקורה אע"פ שלא נבע בו הציד ויש רב שבהם במקורה תחזור יד הדין ידוקה והדין יחוש בתחילת כי הוא מתעבב במחללו וכבר אחר הפלוסו' כי בזה ריבוי הנשמים הדגים הם שחכים וכן העידו ז"ל המו' שנו' כב"ה ר' ואר יעלה מן הארץ שהדגים חרשיים כנשמים והם משמיים וכן שומע ומריח מפני שהוא בורח מהקולות החזקים כמו הדלפין כי ראשו יכבד מקול הסכאה ואין הכלי השמע בהם נראה וידבר מוחש הוא שהרגיר בורחים מהקול והצנידים משמים דברים שיש בהם ריחם והדגים מתקבצים אליו ויש רב כורח כשיריחם או המים שיריחם בהם הדגים :

מגן אבות ח"ג

האפרוח מתהווה מהחלבון ויוון החלבון וההווה הוא כחום והכונה בלחיות ועוד ראוי כי החלבון ותלחלו כחום התרנגולות כשהטב על הביצה והחמה כי כזה העת ימצא יחד לח כי כן טבע הדברים הארציים להתלחלו כחום ויקפאם הקור והפלוסוף ידמה זה אל הדם בתבונה החלק הארצי עליהם ולזה שכיחם ותלחלו כחום ויקפאו בקור עוד ראוי אחרת כי החלבון יותר קל החלבון כי הוא יפסד מחוץ בזמן יותר מהרה מהפסד החלבון עוד ראוי כי ה"ח המתעופף הממני שהוא קר החום יחיה החלבון בכיפתו ויחד מהחלבון והודעת הפלוסוף לפי השרשים הטבעיים אחרים הרפואים אחרים כי החלבון חם והחלבון קר והאפשר הוא בהצטרף למה שיפעל בנוף האדם אין הרפואה חוקרת אלא בזה אבל אפשר הוא שיהיה יותר קר בטבע ופעל חור בנוף האדם יותר מהיוחד חם בטבע מהיטף לקרבותו מחום השמש המכשיל והיטף הוא יותר מחמה בנוף האדם מהחדש וזה צריך דקדוק וחקירה לפי דעת חזן שאמר שיש בעופות חיים מהחלבון החמוץ והחלבון בפנים וכן במיני השרצים מהחלבון והחלבון מעורבים זה בזה ואפשר לתה סבת ההשפעה חולשת החום שהביע להכדיל העצמים ולא הביע להכדיל מקומם כמו שראת ברבים שלא נבחרו החלבון הוא בהוד החלבון אבל להפוך המקומות שיהיה הכרובי הארצי מקיף ללובן האווירי אין בדבריו הפלוסוף טענה מספקת לזה כי יש לו הציאות כמו שהודירו רזל ולפי שהדברים הם קרים ע"כ אין לביצתם חלבון כלל כי הוא מראה אחר כי החום הרעט אין בו כח להכדיל הטבעיים שמהלמים ולא תמצא ביצה לבנה אלא בחי הדמיון וזה יחזק טענת הפלוסוף כי החלבון יותר חם ממה הפלוסוף סבה החלבון והביצה שיש לה שני מראים בלתי פגולה בקצה הא' אבל הוא חד וקשה ואם ל' ראשה א' חד וראשה א' חד והחד הוא יותר קשה מהחד וחלבון בזה החד הוא יותר רב ולזה יהיה האבר הראשון הכולל האפרוח שהוא הלכ בלוחו החד והיה יותר קשה לפי שהוא מדוכב כרחם וסוא סיונא האחרון בפת הלידה ולזה יהיה מצב האפרוח ויצאחו והביצה הפך מצב הולדתו כי הם יבאו כרוב הראש חלום והאפרוח יצא מקום הראש שהוא המקום החד בסוף וכן הוא ראוי שיהיה חמות הלכ המתהווה ראשון כזה החד לפי שהוא כזה פנים ושם הוא החום והביצה היא הפלוסוף כי החום הוא לזה המקום החד החורשים כי התחלת צמיחתם היא ממקום החד כי שם הוא החום יותר והביצה היא התגדלת בנוף ה"ח הדוקה והמו שהודירו אל האשכול של ביצת בזמן שהיא עושה בנידים ושעו האחרים כי היא התגדלת כדלה או נראה בחום אבל היא דבקה ברחם כזה שהוא חד וחמום היא כיוונה כמו הולד הנזון מרחם ובתוכה חלבון והחלבון מעורבים כמו שראת בחום השמשלים הביצים הנמצאים בחוד התרנגולת שיש חלקים לבנים בחוד החלבון וכשהגדל הביצה יגדל זה העורק אשר היא דבקה בו עד שהגמר גדולה יתבטא אותו כגיל ויפסק ואז יבדיל החום החיבון והחלבון ויקפאו עליו חוד קרום רק המקיפה עד שיהקשה מעט מעט הקרום ואז תפסנה התרנגולת וכשהצא מהרחם יוסף קישוי הקרום ויהיה קלפה חרשית עפתי הקרירות המקיף בה יאלו היתה יונאת קשה היתה מוקח לעוף ויש כביצת העוף ענין מיוחד והוא שלא יהיה האפרוח תמכה עד שישב עליו האם ותחמה וזה כרוב אבל אפשר שיהחם אם מין א' לביצי מין אחר וכן הפרניות הוא תחמה כביצת פקבתו וכ"כ אל כענין קורו יחד ובה הוא גוול כיוני מין אחר ותחמה וכן הסתובב אומר קורא דבר ולא ילד וכו' ובה היתה שחיתו שיהיה סומנת כביצה כחול ומרחוק היא חכמה בהם ואז הם מתאווים וזה הפליאות הטבע לא רצאנו לפלוסוף אבל רבד לחכמו דומה לזה כי העיני המפורים כינויות כמו שהעיד הפלוסוף שהאדם בתחלה נדושה כשהיא חכמה בתראה של ידוהית שימצאו בה טעמי דמים לפי שהעיקרים אשר שכיב העיני מתפלגים הם והמראה מקבלה דבר מהם והוא סבת עין הרע מזה החו טבע כפ"כ מהמלקד"כ כה"ל והוא שאל דלי לביצתו כי היכו רחמיים וכן היצנה המקפדות כינויות חקים מעיניה ובאיתו חום היא דוברת הביצה והנה האפרוח מתהווה החלבון ויוון החלבון וזה נראה לחוש כי בהקצת הביצה ויוצא האפרוח נראה החלבון כשכל האפרוח ורזל יש להם דקדוקים כענין ריקום הביצה אם ישדם על הקשר וחזק לקשר בחלבון ובחלקיו והכל תלם בענין היות האפרוח טעם ההוהוה באשר משום השרץ הארוץ על הארץ או מנעם ככלל וכן האלו הוא שיתהווה החלבון ויוון החלבון כי הוהיה היא כחום והחלבון חם וההוון הוא בלחות והחלבון לם כמו שראתנו לפי השרשים הטבעיים ויש אנשים חסכו כי החוון הוא בחלבון לפי שדמו הוא לחוון הולד והחוש יכויב זה אבל אמת הוא שהטבע שם כביצה חלקים גיאותים להוהוה וחלקי מאותם להונה לפי ש"ח לסיית נבחר ברחם האם כמו העולדים מי כמיהם ויש זמן לאית להולדה הפרוח מהביצים מהחום האמתיות ומקומות גיאותים וזה הוא בזמן החם ובמקום החם כי החום עוזר על ההוה וכינת ההולך על ד' אינה נריכה שחשכ עליה האם כי היא חמה החד פגמה ולא תשכ עליה לחמה אלא לשמרה והיה חילתה ברחם קרוב מהמסך כמו כינת העוף אלא שקלפתה יותר קשה מקלפת כינת העוף ולזה אם לא יחמם העוף כינת הפסד והשחנה ולא יולד תמכה דבר והאפרוח יצא בזמן החום כימים חופפים יותר מוחן הקור כי החום יעור לכל הוה ובה החום החוץ יפסד דרכם מהביצים כי יקרה לחלבון מה שיקרה ליון שכתבנו עליו החום יחמך ויכח מה שיקרה הוא לעוף המדכה ביצים כי החום בהם חלוט כי הטבע לא יספיק לכהות ולא יכוח ריבוי הביצים וריבוי החום ולזה כאשר יפסדו יתעברו השני חלקים החלבון והחלבון ויהו הביצים המחיות שהודקו רזל שהיו שנה ערב הכל לא תהיה מהם הוה והינם בכלל איסור שרץ ונכלה ואחכם ררך הוה האפרוח מהביצה לפני מה שראת בחום כי בתחלה מוצר הלכ והעורק הגדול סומנת חמום ומזה העורק יתלדו שני טעיפים האחד הולך אל הקרום שדומה כשליה והוא אשר יקוף באפרוח והאחד הולך אל הקרום המקיף בחלבון וכזה יקח האפרוח חויו מהחלבון והוא לו כמבור והחלבון יהיה כזה העת לח האחד כעבור החום אשר שהיה והוא דומה ללינין שיקח חויו מהחד הדבק בו ויהיה החלבון כמו האם שממנה יקח הולד חויו כל מה שיתמיד ברחמו כל זה נראה כמוחם כביצת התרנגולת ויעלם כביצי העוף הקטן מפני קטנו ועלם הדבור כביצי העוף :

ונדרב פתה כביצי הריבוי והם שני חיים מהם שיפשו ביצה בלתי שלמה ויהלם בחוץ והמין הזה הוא פסוד כמשל והמין השני יפשו ביצים שלמים כבוסם ויבאו בחוץ כ"ח והם המינים שמהלם שאל רב טחם השרץ וכבר דברנו זה ונדבר תחלה במין שיבשה כיצה שלמה ויבא תמנה כ"ח והם שני מינים הא' שקורם פלישת הכיצה יבא ה"ח מוצה וזה כאשר חטה לזר השפל מהרחם ושאר האפרוח וכן ימצא בכל מין הנק' בלילה השני שתבא הכיצה ובחוף יבא חמנה האפרוח וזהו במין הנק' צפרדע שהוא יולד מחוץ ביצה שלמה וסבת זה טבע גופו כי ראשו נרול כפל תשאר הנק' ובה הוא קווי שיעור מאד ולפי גודל ראשו לא יהיה לו מקום רחב שיבא חמום ונסם טעירות חוץ למה עור סבה אחרת כי ביצת זה המין קרומה קשה אפשר ששלם בחוץ השפיר מהרחם והוא ביצה ואלו המינים המולדים כ"ח קורם פלישתה עם מיני העוף שחלד כ"ח כביצתם השלמה הם במין א' אלא שיש ביניהם הכל מופש ויה שכלם כדללים ברחם והוא הטבור האשר יון ממנו האפרוח אלא שאין מראה מה שיוון ממנו האפרוח מתקלף למראה מה שיתסוף ממנו ושאר החלבון והחלבון כמו שהוא כביצת עוף המים וזה למיניו חמום וכן ג"כ אין

וזו הטיפורי אשר תחזק ותבא אל השליח שתחת החרם המקיף בכניסה וסבת זה מפני שאין לזאת הכניסה הקלושה לפי שלא
 תצטרך לתועלת הקלושה כי לא תצא חוץ לחרם והנה החרם יהיה לו מקום הקלושה וכן ג"כ הנה סוית האפרוח תהיה כזה המין מן הכניסה בסוף הכניסה שאינו
 דבק בחרם וכניסת העוף היא כדלת ממנו ויתחייב שיהיה מקום הסוית המקום היחיד עם שהוא השומר אותו מן החום שיפגש
 וסבה בשלם הדבור בכניסת הרג המוליד כיצד שלמה וינא ממנה אפרוח והמין הכ"ח מן הדגים והוא אשר יולד כיצד בלתי שלמה
 וישלם בחוץ וסבת זה מפני שהוא רב הכינים וא"ל שישלמו בחרם ועוד שהם קלוי הצינור מהיחס לקפנותם ולקרוב מקומם שהם
 למטה החרם וסבת זאת הכניסה שהיא תבדל בחוץ מעצמה ותבדל מהם כדורל התולעת אשר יולדהו בעל החוליות ואולם הוא
 גדול בחוץ וסבת זאת החום הפגעי אשר כואח הכניס כטבע השליח שהוא יבדל מעצמו תכלתי שיגיע לוי דבר מחוץ כי מדרך החיות
 יצאנו שיקבל גידול גדול וגדול קטן וזה רפי מה שיבדל עליו ויראה בו מטבע היסוד המיוחד כזה הסבות כי אשר יהיה קרוב
 מטבע האחד יהיה גופו גדול ואשר יקרב למטבע המים והאין יהיה גופו קטן ולזה הבדול שתי סבות הא' מזה ההכרח וזה שא"ל
 עם ריכוזו שלם גידולו בחרם והכ"ח מזה החשיבות וזה לשמור אותו מהריעושים וההפגעים אשר ימחרו לכה אליו ולזאת הסבה
 היו כיני הדגים מזה המין רבים בעבור השמירה כי הטבע ישתדל להרכותו ולמחר גידולו להתקיים המין עם זה ואם לא יפטר
 המין ישלם הכניס שיבצעו קודם שימיל כינים והם מרבים עם זה כינים כמו הסוג הנקרא אכדא והנה הטבע ישים הריכוז
 בעבור שיחרכה הסוג ממנו ולא ישלם כלל מכניסת זה המין אשר בו זכר ונקבה אם לא בשמירתו הזכר לכניסה וישליך ורעו עליה
 וזאת הצינור דומה לכניסת האפרוח בשלם ישליך הזכר ורעו ר"ל שלא יולד ממנה ולזה היה הורע כזה המין רב לזה ימחר ארסו
 כי יש ההאכנים אומרים כי כל הדגים נקבות וזאת המין הנק' בלחה והוא אשר יולד בגופו הכניסה וזאת המנהגו והוא חושבים
 שהחלף בין זכרי שאר הכינים שהדגים ונקבותיהם הוא כמו התחלפות שיהיה במין הא' מהאילנות שיש קנתם עושה פרי כמו
 שיהיה הפרדסי וההאנה הפרדסי והזכר שאינם עושים פרי כמו המדבריים מהם והכינים לזאת הסבלות מפני ששבו מן
 הנמנע שילדו מהזכר א' ולדוה רביר וזה טעם כי מהשפוטם הוא שכל מיני הדגים יש להם זכר ונקבה וזה כי יראה שבנקבה
 דמיון מכוונים זולתי שני מיני יקראו כלשון יון בשם מיוחד ואולם הדמיות כיני הדגים לכניסה הצוף הנה זה הלשון לפי שכינת
 הדג החלף לכניסה ולכינת החי ההולך על ר' אחר הפלוסוף וסבת סבלותם ומצותם באלו הדברים למימוש ידיעתם באופני
 הבדלי הזכר והנקבה ואופני הבדור וההחלפות בדרכו ומימוש ומיירות ואחור ויש מין מהדג שיתחום מעצמו ואחר ששגשג
 הדבור בכניסת החי הדמיון נכבד בכניסת הכ"ח הכלתי דמיון אמנם הכ"ח הרך החרסי הנק' קארבו הנה הם יטילו כינים מחיבור
 וכבר ראו והריהם מהחבריה עם נקבותיהם ולפי שזה הכ"ח אין לו רס טבעו קר והמין שיקרא סלמי יולד שני כינים והמין
 המדכה גדלים יולד כיצד א' וצלת וס' חמות גופו שהוא רימה לכדור וכל אלו המינים יטילו כינים בלתי שלמים כמו כיני הדג
 וכמו כן המין הסמי מאלו הסוגים הנעדרים הם הנקראי' תלאקיא יולדו ג"כ כינים בלתי שלמים שהוא ימשך אל הכינים
 וישליך עליהם ורעו והוא דבק מחסבך כמה שיחששו ולא יראה זה כרך החרסי ואמנם הזכרים הם ישקדו בכינים ושמרום
 לכד והכינים כזה הסוג יצמחו תחת הנקבה והוא השם העור הנה כבר דרנו ככל ולדי מיני הכ"ח שיעשו כיצד זה בכל מיני
 החי הדמיון כמו העוף וההולך על ר' והסוסה ואשר אין להם רס כמין הנק' קארבו והמין הנק' תלאקיא אחר אשר הוא ג"כ מטייל
 כינים ואשר נשאר ממנו הכ"ח הכלתי דמיון הולדה החי החלפני והחי החרסי וכן החלון ונתחיל תחלה בחי הקלפני וזה ממנו
 מה שיתולד מחיבור ומהו מה שיהיה מעצמו ומה שיתולד מחיבור הנה הוא מוליד תולעת וזרעה תהיה הכוונה מעצמו יולדו
 התולעת והתולעת תולד מעצמה ואלוה התולעת אשר יצמח זה המין אם שיהיה זחבור או מעצמו וזאת תולעת לא תולעת וזה
 שהוא לא יתנועע ואמנם הוא כיצד שהמנהג המונהג תולעת והוא יבדל מחוץ כמו שחברל הכניסה הכלתי שלמה וכשתבדל יהיה
 תמונתה כתמונת הכניסה אלא שהחליפה אינה השם ולזה יהיה בהחלה כיצד בלתי שלמה ואחר תהיה שלמה וזאת אפרוח
 הנה לזה המין ג' מיני הולדה בתחילה תולעת ואח"ך כיצד ואח"ך כ"ח והיה זה לחלשת טבעו ומאלו התולעי' מהם שיקבלו
 תחלה סמוך וכסוף לא יתבלוהו כלל וישאר בלתי חמוץ ומזה שהדכ' אשר יונו ממנו הוא בו וישליך מתוך מחוץ ומצא בלו
 הסוגים מולדים מעצמו וכוליה החבור כמו שימצאו שני עניינים אלו בגמח וכבר הזכירו א' כיני כינים ופי' ר' הכנאל א' שנק'
 בערבו סיכאן וכן בקיני הנהליר ומצאו כיצד הפלוסוף לא זכר באלו או הם בכלל דבריו והאל יודע אבל הפליג לחקור במיני
 הדבורים לפי שהצא כהולדה החיות גדולות ושידושי' לראשונ' והוא הקד בהם לפי שכלו ואם לא הספיק לדעת אחת
 תולדהם כי אם דרך סברה לא שיהיה לו כזה מינה מוחך וקושי וזה החקירה הוא לפי שכן הוא ג' מינים כדורה הא' הנק'
 דבורים והוא העושה הדגים והסמי הנק' מלכי הדבורים והב' הנק' זכרים והנה מה שהוא מעניינם שהם יש להם ריע ירבולו
 אותו ויבדלו אפרוחים וזה הורע א"ל שיהיה העצמו לא המום חי ואם הוא ריע כ"ח לא ימלט בהכרח אם שיהיה מחיבור זכר
 ונקבה אם בלי חיבור ואם יולדו מחיבור לא ימלט אם שיהיה בכל אחד מן' מינים אלו זכר ונקבה או שיהיה א' מאלו המינים זכר
 זהמי נקבה ויהיה המין הב' מתולד מהם על הדרך הנולדים מן הדומה לו כסוג לא במין והנולדים מן הדומה כסוג אם דוונים
 למולדי' כסוג או במין ואם תהיה ההולדה מבלי חיבור לא ימלט ג"כ מב' חלקיה אם שיהיה בא' מהם מוליד בעצמו או שישו
 נשלתם מולדים מסוג א' מהם כי תאחר שיהיו שנים מהם יולדו ממין א' והא' יולד מעצמו או שיהיו בהם יולדו מחיבור והם
 יולדו מעצמם כל זה רחוק לפי שיראה שאלו המינים אפשר שיהיו א' במין ב' פעולתם א' במין ר"ל ששלם בה תכלית א' והוא
 שמייתם ואמנם יתחלפו כמו שיתחלפו מיני האכניסה שבהם מלכים ובעלי סמורה ועובדי ארחה וכלם מכוונים לשלמות א'
 ועצורים זה כזה לשמירתם אלו החלוחה אפשר להיות הדבורים וראוי לחקור בזה או מן מהם הנדקת רפי מה שישב האדם אם
 אפשר להשיב אחתם ואל"ל להשיב זה בשלימות א"כ יהיה זה מהדבורים שלא יפול תחת מחקר אינושי ולא יוכל לקבל זה יותר
 מהאמות והסקרנות שהשתמש בהם הפלוסוף בזה מהם לקוחות מהחקרים המיוחדים בדבורי' ומהם מהמקרים המשותפי' להם
 זכ"ח וזאתם ותחלת מה שפסק בזה הדגוש הוא שזה הורע א"ל היותו חכ"ח וזאת הדבורים ומהשכויה הדבורים אל הנחלים
 ויתולדו מהם האפרוחים וזה מן' טענות הא' כי אם היה מושאר כ"ח היה אפשר שיהיו מהם דבורים ואע"פ שלא ישאבהו
 הדבורים ועצורו בו וזה במקום שימצא זה הורע חלה היה מחבור זכר ונקבה מושאר כ"ח או היה מעצמו והכ"ח שחברו לא נרא'
 כ"ח יתיב וישלם ויראה וזר שאינו שלם ואם זה הורע אינו שלם היאך יפול בו וכל' דירה מרחמה דלאו דירה לאו מרחמה
 ואע"פ שחברת כן בקצת החתולים כשיעורו ולדורה מניקים ולדי וזאתם זהו מעט וזה לא מרחמים עליהם אלא להקל החלם
 פעליהם ולא תלקח דאיה ממנו אל הדבר המתמי' והכ"ח כי אשר נמשך הכ"ח הוא מוון לא ריע והורע אינו מוון הנה אלו הראוי'
 הספוקות

מגן אבות ה"ג

פשיטות שהר לא יחשבו לא ידע ולא גרעין ויולדו מהם וכשאר לחקור אם יש ביניהם חבור זכרים ונקבו או וילדו מעצמם
 ושאר החלוקות והנה אלו המינים הם כבדלים וזה כי המלכ"י והנקראים זכרים יש להם דרכן חרוד וכבר אמרו מוכבר מת סוס
 א' מעיקר ונתן והנקראים דבורים אין להם דרכן והזכרים עם המלכים הם גדולי הגוף והנקראים דבורים הם קטני הגוף והנקראים
 זכרים לא ינחו על האפרוחי' ושני המינין ינחו עליהם ולפי זה א"ל שיהיו המלכים נקבות והנקראים זכרי' לפי שאין מדרך הטבע
 לזיון הנקבה ולא הזכרים וזיון הדרכן א"ל היותו לנקבות וזאת הזכרים וגם המלכ"י א"ל לפי שאין דרך הזכר להתייבץ על האפרוחי'
 והנקבה תנחו ומתעבה וז"ל א"ל היות הדבורים זכרים והזכרים נקבות או ההפך וכשאר מהחלוקה לומר שיש בכל מין זכר
 ונקבה כאלו הם' מינין אבל הוא בחילוף הם שגרה בצינן הטבע שהוא חכדיל לו בכל המינים הזכר מהנקבה חכדיל מבוזר
 בחוש וכל אלו הם' מינין כל מין מהם אין לו חכדיל כולל לומר זה הזכר וזה הנקבה ולא נשאר מהחלוקה אלא שנאמר שהנקראים
 מלכים הם זכרי' והנקראים דבורים הם הנקבות והנקראים זכרים הם ולדות חסידים יקרו כסוף הלידה בהכות החומר ולזה הם
 לוחים ועומדים בסלי' ואין להם דרכן זה היום אצל ארסות ומאין זה לפי שלא ראה א' מהאנשי' שיעיר שראש אותם מתחכרי'
 ואם היו מתחכרים היה נרא' בעת מתעיתים ולפי שנתחוק אכלו זה פסק הדין שסם מולידים בלא חבור וקר ונקבה כמו הנמחים
 אכולדים מעצמם :

ועתה

לא נשאר לבאר מהחלוקות אלא שמיין א' יולד שלשתם או כא' יולד מעצמו או מין א' יולד שנים והשלישי יולד
 מעצמו והאחר שכ"א יולד מעצמו יראה שהוא שקד וזה שמיין הנקב' דבורי' יגדלו השנים האחרים וכבר ידענו
 שהגדול בעבור ההולדה וכבר יראה שמיין הנקב' זכרים יגדלו וזאת שיהיה זה המין כמלכים ושדומה בענין הטבעי אל ארסות
 שיהיה המולד לג' מיני' א' מהם והוא הנולד מעצמו ע"כ ש' יולד המין מין כמוהו והוא המין אשר לא יפסק מלדתו ויולד שני
 המיני' האחרים ע"כ מה ש' יולד הדבר כמוהו כסוף וזה המין מן ההולדה הוא הנפסק והמין המולד מאלו המינים הג' הם המין
 הנקראים מלכים והם יולדו מעצמם הולדה תמידית ויולדו השני מיני' הנשארם מכלמי' שיוולדו השנים מינים אבל הוא נפסקת
 ונחמוק הפלוס' כזה בטבעות א' מהם שהמלכים דומים לז' מהם דרכן ולזכרים כגדול גופן וזה המינים שסם
 מולידים אותם כי הכנים דומים אל האבות והכ' שזה המין עם גדול גופו ינאר ככחיל ורוע הוא כי השאריתם שם הוא כעבור
 ההולדה וגדל הגוף כחוח לריכוז ההולדה מפני ריכוז החומר אשר ינחו ולדות ואלו הנקראים זכרים הנה הם בטלית אין
 פועל להם למיעוט חומר גיפה ושארין להם דרכן והנ' שהמלכ"י חכי' מן המין הכסיל וזוויאיהו מן החכיל כאשר יחפט מרכש
 וכדומה שהאבות מיסרים הבכור ואם ישאל שאל איך יולדו מין רב ומין המעט התשובה כזה ענין הלבואה כי יראה מעניינה
 שחולד בהחלה הדכה ולדות והולכה ומתמעטת בן יקרה באלו המלכ"י שבתחיל' יולדו מומין הרב והם הדבורים ואחר המעט
 והם הנקראים זכרים ולפי שימעט החומר בגופם עוד יולדו מין יותר מעט מהם והם המלכים וירבה לידת הדבורים בשנים
 אשר ירבה בהם המטר הרבה לפי שהלחות בעת האות יתרבה בגופי המלכים וכשנים השנים יהיה הרבה הרבה זכרים רבים וזה
 הפעל' ק' רעד מרכי הפלוס' ופע"פ שיראה בזה המלכ"י קצת בטול מהכסולים הקודמים והוא שהיו האחים הגדלים אחיותיהם
 ומרכים אחיהם זה כת' ק' רעד ולא כמבאר יפה אבל יש קצת בזה שיוולדו תמימה ומשני מינים הנשארים ואיך שיהיה פנה הרעת
 הנה ינחוב שיהיה כמין השולד ג' הכות מקובצים הה' ערכוב הזכרים והנקבות שהוא מולד מעצמו והכ' דים שיוולדו המין הכ
 קדומה לסוף והג' הזכרים שיוולדו המין הג' וזה אם שמתו הנקבה הא' ושמתו המספר בהולדה לכל הזכרים דמיון זה שהחומר
 שירכיב סוסיא היה פרו וכאשר ירכיב סוס סוסיא יהיה כוס וכבר יסבול שיהיה המספר לנחכה והאחרון לזכר דמיון זה שהסוס
 כשירכיב אתו יהיה פרו והשירכיב סוסיא יהיה סוס וכבר ינצא בצמחי' שיהולד חמי' א' הרבה והפרס התחנה ע"כ הנייץ
 תכלית העיון בענין הולדת הדבוריה וח"ל לקבל אמוה יוחר מהו וכבר הסכו קצה בני אדם שהזכרים בהם הם הנרעות שקריו'
 הנאגה ואלו היה זה כן חובב א' מב' דברים אם שהדבורי' יולדו דומה הדבורים והנרעה או שיוולדו דבורים ונרעות כי המולד
 יולד אם כמוהו כמין או כסוף וכאשר הזכר והנקבה א' כמין יולדו רמחם כמין וכאשר לא היו א' כמין יולדו כמוהם כסוף
 כמו הפרד המתילדת מהחומר והסוס ואלו הנרעות יראה מעניינה שיהי חכרו ושהנקבות בהם חכמות הכנים לאפרוחי' ולפי
 וההחלפות שבמיני הנרעות מעט נוצר וכל אלו המינים יולדו בגוף הארץ לפי שטבעם כאות לארץ ובהם הענין יתדמו לאלוף
 ולמי המינים החלוזי' שנוצרו אחר זה והם יחלפו לטבע בעלי החליות כמעט והרבה שמהם מה שהוא קרוב טבעו בארץ וההם
 מה שהוא יותר רחוק וכל מה שקרוב המציאות מטבע הארץ יהיה רחוק מטבע החי וכל מה שרחוק מטבע הארץ יהיה קרוב
 לטבע החי ולזה ממה שיאמר שהלחי המציאות מטבע הארץ יהיה רחוק קרוב אל החי מן האילן כי המים נוברים עליו והמים קרוב אל החי מן הארץ
 ואיננו החילוף כבינה שר שיעור יתם הנחם אל הארץ כן יתם החלון אל המים ולזה נאמר שהאילן הוא כמו חלון הארצי' והחלון
 אילן ממי וליהיות קרוב יותר המים אל החיים מטבע הארץ הו הכ"ח הממים רבי הצורות והם מינים רבים מהכ"ח הארציים
 והמים הערבים יותר ביאותים נועט להיות הכ"ח מן מי הים החלומי' כי אינה ביאותים לחיה ואלו המים החלומים יותר ביאותים
 מעט להיות הכ"ח מן מי הים החלומים כי אינם ביאותים לבהיה ואלו המים החלומים יותר ביאותים לבהיה והמים החלומים
 הערבים לפי שהם לו שתוף והרבות ביסודות הנשארם האוויר והאש הארץ יותר מהמים הערבים ואלו הערבים הם מעטני
 שתוף ולכן היו מימי הכ"ח הכלתי דמיים כהנאים בימים הקטני' וכמעטקי הנהרות ואלו המינות החלמה לא ימצא מהם כי
 אם החי הנק' מלאקיה וככלל א"ל שתקבל צורת החיים א' מהגופים הפשטי' ולזה כשהיה א' מהחלומות נובר עליו א'
 מהיסודות תבוכרת מבולרת אם שלא יתהוה כזה המקום חי כלל אם שיתהוה אבל יהיה חסר לתבוכרת זה החלק מן היסוד עליו
 וכפרט החלק הארצי' לזה חכדילי' הכ"ח הגדולי' והחלוקות חמסם ינצאו מנר שתיפסק ליסודות וכאמר שהחי ממנו ארצי' חכדיל
 והוא הנובד עליו טבע הארץ וממנו מימי והוא הנובד עליו טבע המים וממנו אווירי והוא הנובד עליו טבע האוויר וכל אלו
 יתחלפו כריכוז ימעט כזה הענין התחלפות נפלא וככלל חמו מוצאים חכדילי' הדבורי' החיים שנים ליסודות הד' שהצמח מיוחס
 לארץ וממנו סוף מיוחד לאוויר וממנו סוף מיוחד לאש ולא ייחס הפלוס' זה הסוף המיוחס לאש איזה הוא אילן ר"ל המסוה והוא
 מ"ש כפ' העור והרוטב שזכ זה העצב למיכהו להביא עורו וכן הפגלים והממנרר ופי רש"י ק'ל שהוא מין עבכר הנולד ככבשן
 שהסיקוהו כעצי הדם וכפ' סומר בקדש פי' שהסיקוהו ו' שנים וכפ' ד' מיתות כ"ד אחר שתוקים סכחהו אחר כדם סלמנדרר
 כי מפני שהוא מתולדת האש סוף ממנו אין האור שלט בו ואומרים כי כשנכנס באש יכבה אותו ואחרו כי במדינות קבוצים יש
 מקום כשישבו כבי אדם ימים רבים יראו באש כ"ח קטנים ההזוכי' הגדולים ויש להם כנפים קטנות והם חלגים ומתפעלים
 באש וכשיבאו מן האש ימותו ומ"ש כפ' סומר בקדש ת"ס אין אור שלבטינס שלטת בהם ק"ו חלמנדרר שהסך מדרמו אין חומר
 שולט

שולט בו חמני שהוא תולדת האור ה"ח שכל גופן אש לכ"ט שח"ה הלא כה דברי כאש וכו' גם יכולין להביא ראיה מהיון הארום
 שפעירותו כאש פעמים רבות עד שהלכוין שהסך בו אין האור שולט בו ועקר הטעם בזה כי האש אינו כיווק מהאש כי הוא מינו
 ואחר כפ' העור והרוטב כשהיה הגויס ר"ע לזה הפסוק היה אומר מה רבו מעשך וכו' ישלך כריות גדולות ביום ויש כריות
 גדולות ביבשה שבים אלמלא עלות ליבשה מיד מתות ושכיבשה אלמלא יורדות לים מיד מתות יש לך כריות גדולות באויר ויש
 לך כריות גדולות באור שכאר אלמלא עלות אל האויר מיד מתות ושכאויר אלמלא יורדות לאויר מיד מתות מה רבו מעשך ה'
 ותראה דקדוק זה החכם ע"ע שהפלא מהגדלות ביבשה ובים כא' והסגדלות באויר ובאור כא' כי עשם חיותם דומי' היסודות
 הללו שמים כבדים והללו שמים קלים הם מתחלפי הטבע וזה מפליאות כותן הטבע ית' שמו כי בחכמתם עמדו על כל מה
 שארץ בו הפלוס' והשינו בו יותר מחנו ואם לא הרבה בזה דברים ברוך שבחר בהם ועוד נדבר בחיין הערוד הנו' בחיני הנב
 כהי' ומה שתכ הפלוס' בזה הוא כי מקום הכ"ח הוא היסוד הנזכר עליו אם ארץ אם מים אם אויר אם אש אלא שסיסור האישי
 לא ימצא חי כי האש בחימו היסודי והוא קעירותו גבלל היח פשוט לא יתערב בו דבר מהיסודות ולכן לא תראה האש אם לא
 כאשר תפיה יורה לגשם אחר וזה כשיתלה ויתלה בגשם אחר וזה מה שזורה הוראה מכוללת ששאל שבקבוב גבלל היח פשוט
 ולזה א"ל שילוד בזה המקום כ"ח וזה כלל המאמ' בהולדת בעל חולעת :

ונשאר

לדבר בחיין הד' מהב"ח הכלתי דמי והוא החרמי הסך קצתו יהיה מעצמו מעיפוט וקצתו יהיה מלחות וילך בו
 כפגולה בכח מן הכחות הנמצאות בו והיה זה המין מן ההוייה האמצעי בין מה שילך מהעפוט ובין מה שילך
 מורע וזה שימצא מין מזה הסוב יתילד ממותר אריי לח ויהיה מזה הלחות מקיף בגופו ואין לזה הפיין זרע כלל ויקרה ללא המיני'
 שילדו קצתם מעפוט וקצתם ממותר קצת ואולם מי שאין בו זה המותר יתילד לעולם מהעפוט ואולם יקרה זה לזה המין כי
 כשהוא מתהוה מהעפוט ישאר ממנו מותר ומלוחות מותר יתהוה חי אחר ואחמם היה זה כן לפי ש"ל שיתהוה דבר מכל חומר אם
 לא כשהיה שול החומר ויובן לקבל צורה ויובדל ממנו מותר בלתי כמות שהמלאכה תשליך המתיר ותכדילתו מהדברים הנעשים
 כן עושה הטבע ואחמם יתהוה החי בארץ כי בארץ חלק מהמים ובמים חלק מהאויר ובמם כלם חום כפשיי והוא הנשא למתהוה
 אחר שהוא מחוייב שיהיה המתהוה בנושא וזלת הנשא המתהוה וכאשר היה כן הנה באמת שנאמר שכל אלו מקומות הד' מלאים
 מהכח העפטי המהוה ולזה יתהוה מהם מין אחר שיתילד בהם שני גופים א' שבו הכח המהוה וא' שבו הצורה המתהוה
 יגוד יתחלפו הד"ה בהתחלף הגשמי אשר יעצר בו הכח המתהוה שתקבל הצורה המתהוה ית' כנראה עלום
 בחכמה וחלוק אלו הגופות המתחלפות המקומו' וחלוק המקומו' להחלופות טבעי היסודות ותגבורת א' מהם על מקום מהב'
 מקומות שאמרו שמה הארץ והמים והאויר כי לא ימצא ב"ח בזולת אלו המקומו' וזה הסוב החרמי מכולל ג"כ תגבורת החלק
 הארכיי עליו ולזה שם הטבע החרם מקיף בו מכל ד' לפי שמדרך זה החלק כשיפרד ממנו החום שיקפא ויתקשה כמו העצמות
 והקצרות ולשויות זה הסוב בוכר עליו החלק הארכיי לא ימצא בזה הסוב מין מוליד כי אם מין שנראה בו שהוא מתחבר ולא
 יתאמת אם נחויכרו תהיה ההולדה אם לאו והמינים האלו שאיננו מדברים בהם והם החלוזים הרבים יתילדו בליכלוך הקצפיי
 אשר יתילד בסביב הספיה כשנתפשו וילדו במקומות רבי הטיט כמו שסופר ארסטו שאינשים עבדו בים ועבדו בסוף הים כלים
 שזורים מהחרם וכאשר נתמלאו מהקצף ועבר החומן כתיילד מהם המין הנק' חלון והוא שיעיד כי אין בזה הסוב כח מוליד כי
 ככר כעתקו מינים בעת מהעמים בחימו' מהים לא היה מדרך אותם מקומות שימצא בהם חלון המינים ויחיי שם מנופס ולא
 שולדו אבל בעדרו מאותו מקום עם בלות אותה האנשים העשקים טכ וכאשר ימצא בגופם ביצים הנה אינה ביצה בלחית
 זאמס הוא אחר יקרה להם בעת רעננות טוב החון והוא להם כמו השומן לרמי ולזה תהיה זאת הביצה בעת הזאת בלוחת
 לאכילה והראיה על שזאת הביצה אינה בעבור ההולדה שהיא נמצאת תמיד ובכל הזמנים על פינין א' ובמין א' מהם ימצא כותן
 האכילי וסבת זה האחות אינה האחות דשן וטמן הסך התבאר מזה המאמר הולדת כל מיני הד' בדרך כלל וכדרך
 פרט ויש לשאל כי ככר התבאר שחיי המוליד כח חמרי והוא מותר הנקבה וכן פינל והוא מותר הזכר וכן אלו השתי כחות
 לצמח ר"ל הפועל והמתפעל אבל הם בלתי נכדריה בצמח ואחר שהדבר בן מה החכ אשר כחי חומר בעצמו שהוא כמדגרת
 החומר ומה הכח שיהיה מדגרת המיניע ומה המותר טוון ממנו זה הולד וזה שכבר שילך כחי תועלת או התועלת או תועלת כחות
 יקח העובר חונו בעת גדולו וזה אם מן האש כחי המוליד או מן הביצה או התועלת כחי המוליד וזה שילך ביצה או תועלת וכאמר כי מותר
 אלו המינים וילך מערבוב הדברים השממיים ליסודות ומינותם להם מוב כאות לקבל הצורה ואולם הכח שמדגרתו כמו הכלי
 הנשא לכל המיניי הכח הוא החום המתילד מהשמש והכבדים שיהיו בגשם הנאות לזה הפועל ר"ל הנפך האוירי ששוא כמו
 בוף הורע הנכרא בכ"ח המוליד ואחמם המתיר שיהיה ממנו גדול זה המין מהב"ח הסך הפועל אותו הוא הפועל לחומר והוא
 סכות לזה הגשם הצורה המזוית שיהיה בו חון בכח קרוב כמו שיתן לחומר צורה המזוית אשר בו תקבל הצורה וכן מה הצורה
 המלאכותית תתחייב שתשלים בנושא וזלת נושא הדיבר העשוי בן יתחייב שתהיה הצורה המהוה בנושא לא יחל חלק מהמתהוה
 בין שיהיה נושא זה הורע חי או מותר עיפוט וזה הנשא הוא אשר נדר אותן גאליוס המכניר הצורה וארסטו יקרא אותו כפשיי
 והמותן אותה אלו הוא השמש ושאר הככבים ואצל וולדו הצורה כדלת ויקראם אפלטון הנפש הכללית ורכים מכת המשאי כותן
 הצורה וכבר זכרנו זה למעלה וכשהיה זה בן הכח והחייב שיהיה בכל תהיה הים מוליד או בלתי מוליד ג' חמרים חומר נושא
 לצורה המהוה וחומר נושא לצורה המתהוה וחומר זן אלו החמרים הד' ככר כתבאר שהם כדללים בכ"ח המוליד הכח זרע הזכר
 הוא נושא הצורה המהוה הורע הוא החלק האוירי וחלק הנקבה הוא נושא הצורה המהוה וחומר המין הוא חומר מותר
 הנקבה שה'א חומר הצורה וזה מכולל בגופים הד' מסובים הד' ח"ר המוליד חי או ביצה או תועלת וזה שהביצה יראה תמנה
 שהיא תחלק אצל הסויה לשני חלקים יסדל כא' מהם נהאחר בקרום יקיף בו חלק יהיה מוצר ממנו האפרוח וחלק יהיה ממנו
 חון לאפרוח וכן העיני בתולעת ר"ל שבריות הד' ח"ר יראה בצד העליון מהתולעת והצר האחר גשאר ממנו בעבור החון וזה
 בראי הכבריות הד' ח"ר ומה שדומה להם ולזה יהיה הצד העליון מהתולעת גדול והצר התחתון קטן וכן יראה כחי חמריי עם
 מבואר בחיין ירוע ממנו במה שמוע שגדל כ"ח בזה המין במה שימשך לצד העליון מחומר וישאר הצד השפל בעבור חונו
 זכרו שאלו החמרים הד' כדללים כחי המוליד כחום או כמאמר בן הוא כחי הכלתי שלם הולך מעצמו נכדל כמאמר לכד ואם
 לא כדל כחום וזה להסרון זה הסוב וכן העיני כחום או באינן וכל מה שהיה החי יותר נכדד היו הדברים האלה בו יותר נאים
 ויעד מכוללים וכוה נאמם החלק מהעיון כה' :

מגן אבות ח"ג

ונדבר

עתה בסכת העדר ההולדה לפירד כי הוא יקרה לו קרי חקרה מיוחד לא יקרה לשאר כ"ת המולדים מכ"ת החריץ דומי' בסוג כי המולדים מהכ"ח רומים בסוג וילירו וזלתי העירד וכבר דקדקו חז"ל במולדים מסודותים בסוג ואחרו אין טמאם מתעברת מטמאה ולא טהורה מטמאה ולא חיה מטמאה ולא בהמה מטמאה חוץ מר' ליעור ומחלוקתו שהיה סוכר כי כיו בא מהתים והעבים ולא הודו לו כלם כיוצא או' כרים בפני עצמה הוא ולא הכריעו רז"ל אם הוא חיה או בהמה ונותניו עליו חומרי חים וחומרי בהמה ויש או' אלז הכר הוא וכ"א שאין בהם מתעברת חדקה ולא דקה המבט ועוד אמרו כל שתשמישן ועיבורן טהר מולירי' זה מזה וע"כ תתהו במי שראה צב כרוך על כחש ויצא ערוד מביניהם ואמרו טהר כס כתוך גם לפורענות שאין תשמיש הטב והכחש שוין טההש תשמישו פנים כנגד פנים והצב תשמישו פנים כנגד אחר כמו שקרה והיה הפורענות לפי שהם זוכים ועושים הטב והכחש שוין הכ"ה עליוסם חמור זה שהערוד הוא מונק הרבה כחש"ל אוי לדרם טמגע כו ערוד אלז לחסידים כמ"ס אוי לערוד טמגע כו ר' הניח"ק' רוסא ושמיטי כי הנמר הוא חמור כי הלבאה בבא זמן עיבורה מכנסת ראש צבסכני פוער וכוהמת כריו טיטמע אותה הארי וחור הכר אם יפגו' אותה תחלה רובע אותה וכשהארי מטיבו רוצה להורגו לא טהא נכנס לאטמה ומתלכך ומשליך עצמו על הארשים והאריה חך שבחיות ואיכותים וכורה חמנו שלא יטפגו ולפי שהנמר הוא חמור הוא סבדול שבחיות המזיקות ויחז"ל הוי עו כנמר לפי טיש כו כח קניו חמני מינים חוקי הכה ועוד הזכירו ז"ל במסכת כלאים עו טולדה חין רחל אם היה אביו רחל וכן רחל שהיה מן עו אם היה אביו צו כי אלו הם שנים כעבורם וכתשמישם והם בהמה דקה עם בהמה דקה והם דקדקו עם ענין תורני במי טהוא אסור להרכיבו עם מין אחר כמו זאב וככלב לב כופרי וטועל עינים וזכאום ועליס ורחלים וסוס ופירד ערד וחמור חמור וערוד שאע"פ שרומים זה לזה כלאים זה בזה וענין זה הוא חכמה עמוקה מקובלת להם ז"ל וכל אלו המינים המורכבים אין לידתם נפסקת והם מולידים חוץ מהפירד הטב המרככת סוס וחמור יהיה הסוס וכר לא נקבה יהיה הנולד מהם הנק' ערד נפסקת לידתו ונדיך לתת סכת הפסק הולדה זו מה היא ויש חן הראשונים שהיה אומר שסכת זה הוא לפי שהסוס והחמור אינם רומים כמין יהיה הנולד מהם שבלי הרחם והורע צרים ואחר אחר טמני החמורים לחים ולא יתכן מהם התמזוגות והערוב כמו שיקרה להרבה דברים המתדמים שא"ל להם התמוגו'ומה שיכטל טענות לו הוא טהם היה זה סכת שהפסק היו שנים בזה כל המולידים בדומה בסוג ולא נוצא זה שהפסק אלז כפררי' ועוד יש טענות אחרות לכטל כל זק ורואו למי שירצה לתת סכת זה שיעיין בענינים המיוחדים לאלו המינים שהם החמור והסוס לא לענינים הכלליים לשאר המינים ולענין תחלת חיה סכת העקור והעקור ימצא בכל כ"ה כקבת ארשים מהם לא בכלל המין ומצא על שני מינים אם עקר שא"ל שיטוב מוליד וסוא טיהיה בשרש הדרה עקר וסוא שקורי' אותו כרים חמה ואילוניות או ע"ל חולי כבון כרים ארם ועקרה טאינה ראויס לילד ששפתה מ' טנה ולא נשאת או טטהה עפר שנים אחר כעלה ונתיאשה מלהנשא או ששתת כוס של עיקרים ואם עקר טאינפער שיטוב מוליד כרפואה וסכת העקור בכלל אם טעדר הורע במחולט ואם שלא יהיה הורע נאות להוליד אם בכמות אם באיכות אם בטניסה והערוד הוא כמו טמנצא בנשים שיפסק נדותו או שאין להם וסת אם מצד הכריאה או מצד חולי מהחלאים או ענין חקרה ואולם העדר הורע באיכות כמו טיהיה דם הנדות קר לא יקבל ביטוף או יותר חס לא יקבל הקפאה או מופלג בוטש או כלחות וזה נ"כ אם כברוא' אם בחולי וכמו טיהיה ג"כ רוע האיש לא יעשה הביטוף הטכעי אשר לו כרם הנדות אם לתבכורת אוכות א' עליו מהחלכות הר' או יותר מא' ואולם העדר האותוח בכמות כמו טיהיה דם הנדות או זרע הכר מיעט ממה טיהיה כעצמותו כעל כמות מופלג ואיכות מוגבל ומהאחות אשר יורו בזה שרע האיש כאשר יושם במים ויכוף למעלה הוא בלתי מולי' וכאשר ישקע הוא מוליד וזה האות ככר הזכירותו רז"ל ואמרו אידי קים לה כבורה כחץ ויאיסו לא קים ליה והנשים ינסו אותם ככחול טישמנו אותו סכיכ עיניהם ואר יעברו אל הפה ושתנה הרוק מהכ הפה הם מולידות וזה כי יורה על הפתחות השכיל אשר לזרע כי זה המקום יראה מענינו שהוא משהוף לו כמה שיראה כסם מהשינוי בעת המטגל ולזה היה רכוי שמשגל מוין על הרוב לזוח לפי טעמם חונוס האחרון דומה לזרע וסוא קר בטבע וסוא ניטוק בסונאלת החלק האוירי

הסח :

הנה

נתבאר סכת העקור דרך כלל ומכאן מבל לתת סכה לעקור המיוחד כפרדים אחר אשר נדע כמה זה ייוחד כל'א' מססים והחמור וכמה יכרלו זה מזה ורא' כי החמור מוג זרעו קר כי מוג הורע הוא לפי מוג כעל הורע ולפי שהחמור הוא קר המוג וכמוס"ל חמור לפי' בהקפות המוג קריר ליה כי סוא מרבים הקרירות יותר הכל כ"ה ע"כ לא ימצאו במקומות הנפוכים הקרים ע"כ מוג זרעו קר ולזה ימצא מו' שלא יוליד בארצות הקרות ולא ירביעו אותו לא באביב ולא בחורף לא בתחיל' הקיץ ויולד בזה העת כי זמן עיבורו טעה תמימה כמו שהזכירו ז"ל כי לא יוכל לנדרג אלז בזמן החום ואולם הסוס יראה מיוס מוג' טמוג זרעו חם ומועט וכן זרע הנקבה חמו חם ומועט ויורה על מיעוטו כי לא יצא ממנה מותר בעת הלידה כי אם מעט פחות ממה שיצא מהכ"ה אשר לו ר' נגלים זאולם זרע החמור הוא קר והרבה בין זרע הזיר וכן חומר הנקבה ומה שזרע על קרירות זרע החמור כי בשתתעבר הסוסיא וזן הסוס ואחר ירביעו עליה חמור יפטר העובר מה שלא יעשה כשירכיבו עליה סוס אלז שהקדמות הקדים הפלוס' וכלם נראות אחתיה וזלתי ההקדמה האומרת כי זרע הסוס הוא מעט זרע החמור הרבה כר' שהכתוב 'מכחיטו בזה שהסוסיא הווי' באריות האכר אל החמור שהוא יותר ארוך מאכר הסוס כמו שברא' במש' וכריכוני הורע לסוס וז"ש ותפנכה על פלגשיהם אשר כשר חמורים כשרים ורמת סוסים ורמתם אולי בנקבות דבריו אחתיים וכחוס הורע וקרירותו ולפי הקדמות אלה הוליד מהם סכת הינקור לפרדים כי אחר שהתבאר זרע החמור קר וזרע הסוס חם א"כ גם רחוקים מהאחות הטכעי ריחוק הרבה וכל שבו זרעים שהם רחוקים מהאחות הטכעי והם מולידים מסודותים במין וילירו ולא תפסק ההולדה כמו סוס מסוסיא וחמור חמתן ושור מפרה וכן בכל מיני הכ"ח ואם יש ביניהם האחות בלתי טכעי אלז שאינו רחוק מאר מהאחות טכעי וילירו ולא תפסק ההולדה כמו הכלב והואכ שהם דומים דמיון קרוב בדמיון מין א' תמנו ביתא ומתנו מדבריו וכן העו והחל שכתבו ז"ל והנכי והישה לרעת האומר כן אם יש לו מניאות וכל אלו אעפ"י שזילדו ולא תפסק ההולדה עכ"פ יטובו לרמו' המוליד הראשון שאם לא יטובו לרמות המוליד הראשון ימצאו סובים בלתי תכלית וסיתת לידה זו בלי נפסקת להדמות שני הזרעים ולשתקרות טכעס והם יש ביניהם ריחוק מעט וילירו ולא תפסק הלידה במולד הראשון אבל עכ"פ תפסק בסוף כי אין להם האחות גדול כמו המין המוליד בלתי נפסק ואשר בתרפק האחות שורעים מרחק גדול הוא הולדת סוס והחמור כי יש ביניהם חילוף מכואר כי סוס נהיל וחמור נוער וכ"א ז"ל כניף קליה כר סוסיא עביה קליה כר חמרא' אלז כשיולידו נפסקת לידתם וסוא סכת עיקור הפרדים ולפי שאינו מוציא הפרד מותר בהולדה ויציאם שטכע אל גורל נופו ולא יצא כשתן שלהם דבר מוש החמור ולזה לא יריוו הפרדים שתן נקבותיהם כמו שפרדוים הסוסים וזולתם שני נקבותיהם וכתב הפלוס' כי אפשר ששתתעבר הפרדים

על המיעוט אבל א"א שהגדלתו ותוהוהו ער שהשלים יפירתו ויולד ואיני שמעתי כי הפירה אינה מקבלת זכר אבל הפדד הוא טובע ואינו חודיע אבל הפלוס' כתב כי איפשר לו שילויך בקצת זמנים לפי שהזכר בכל סוג יותר חס מהנכבה והוא שילויך ממנו יהיה פדד מוזיק לפי שהפדד הטבעי הוא שיהיה מסוס וחמוד ואיני חושב שאם יש לזה אפשרות הוא צפדד בן סוסים כי הפדדים דומים לאמותיהם בהשמעת קולם ויהיה זה הפדד יותר חס מבן סוס ואין ואפשר שכל זה המין שנינו במטנת כלאים הפרוטיות אסורות זו כזו השום כלאים ופי' ר' שמעון ז"ל הטעם בזה לפי שאין ניכרים במיתותיהם אם אדם חמוד או סוס ואפשר שכל מין זה היו הדברים וטעם אוסורן כי כ"א מהם מין לבדד אינה דומים לאפיהם כי הם יותר מוזיקים מהם כי נתרבו מהם ההרכבות אביהם מורכב הרכבה א' והם מורכבים הרכבה שנייה והאל יודע וכן היונים קורים אותם עם מיוחד כמו שספר הגלוסוף ויקרה להם זה כמו שיקרה לקצת ב"ח המולידים קטן כשיצוד אמה וכן יקרה למיני הפורדים והשלמו לתת סבה לנקוד הפדדים ולסב' עקרהם הם מארכים ומים יותר והחמודים והסוסים כמו שיקרה למינים :

אחר

סתבאר לנו כי הפולס בכללו הוא כליאם א' מהשתלשל קצתו מקצתו כי הרכבה ראשונה הנעשה מהיסודות ע"ת תנועת הגלגלים אשר מניעיהם הם עלולים קצתם מקצתם עד העלה ראשונה ית' שזו אותה הרכבה' היא מרכבם המהצבים אשר לכלם יש טבע א' וישתנו קצתם מקצתם במקרים לפי השתנות החושים ופסוף הדרגת המהצבים היא מחוכמת תחלה מדרגת המהצבים כי האלמוג הוא ממוצע בין המצח והמחצב והמהצב הוא טבע א' כיהם כעליו נכס וכה ויתחלפו במקרים כפי השתנות המונעים ויתחלפו מדרגותיהם הפח' בריאה ע"ש השלם כמו שיש אחזעי בין העשב והאילן כמו הקנים אשר הקדמנו ותהלת מדרגת הב"ח מחוכמת ע"ש מדרגת סוף המהצבים כי יש ב"ח קומים לא יתנועעו כמו שצמח והם החלונות ויש שאין להם כי אם חוש א' והוא חוש המשוש כמו אפפוג הים והוא כמו השכלל שתחם יסלוד שהוא תוך שכיפת א' ויגדל על הגלגלים שכל חס הים והתולעת היא תולד חצי גופה חתוך המצופרת בגלגלים החם ותיפספס ימין ושאלל ותקבץ חומר הן ממנו ובשתרבים לחות ודקות תפספס אליהם ואם תרביש קושי ויוכח שתפתל ותצלל תוך גוף המצופרת כדי שלא יוקיט האור ואין לה לא חצי ולא ראות ולא ריח ולא טעם לא א' שהם חושי קרוב לטבע המצח כי הטב' לא נתן לה המחושי' לא מה שהיא צורך לקיים וכן אשר הם במצולות יש כפיטם ובעומק הנהרות וזה המין הוא צמח מצד זה שצמח בגוף כצמחת הגנומים וזה כ"ח חזק שיצמוד על שוקו ויתחבב תנועה דמונית וזו היא מדרגתו יותר חזקת שבכ"ח ויש מתפוסים מאלהים בלא חבור וזר ונקבה כמו שיש צמחים ומהו' מאלהים וכבר יגדלו על המלח תולעים וכשיצאו מחנו ימותו ומדרגו' שב"ח הם זו למעלה מזו עם השתלשלות המצפנים ביהם רגיש מהם ימני ויש מהם ארצני והמצפני בין הארצני וממני הוא אל תמסאח שבכנס כים כלילה וינא ביכסה ביום כי לקראיות חזנו ושיניה ויוקחה קור האור כלילה וככנס כים כי חום השמש משתמר במים לעביו' יותר מהאוויר לרקקוה ונראה שהיו שקראוהו רזל כלב הים שהוא גדל בים וכיכסה כמו שנו' במשנת כלים וכן כניתיא דבי כרכא שהוא דג נמצא בשדות הנחרשות והזכיריהו חזל במס' שכות שהוא לוקח עליה משום שהרץ השורץ על הארץ וכן העירו לי שנמצא ביונה כזה במדרגות והעופות הם מהם רוב גדולה על הים והם ג"כ המצפני' בין הארצני והממני כים להם פכנים כמו הדגים והאמצעי בין המצפופ וההולך הוא העטלף ובמות היענה כי העטלף יש לו כנפים ואין לו בוצה ופת היענה יש לה בוצה ואינה מצופפת ויש לה פרוות והמצפופ הם המדרגה הקטן שבכלם הוא היתוש וברזל שבכלם הכשר ושאר העופות הדורסים וכן ההולך הם מנינים קטן שבכלם הנחלה וברזל שבכלם הסיל ושאר החיות הנצמח בראחים וזולתם וכן בין כל מין ומין מהביית והמדבריי המצפנים כי הכלבים והחתולים המצפנים בין המדבריי והממני כי הם אוכלים בשר כמו המדבריי ודרים בכתיים כמו הכייתיי והנכבאים והאילים הם הפך זה אוכלים עשב כבזויי ושורכים המדבריי וסוף מדרגת הב"ח היא מחוכמת לתהלת מדרגת האדם כיהם חוש דומה לזהם וכן במשנה כלאים שנינו ארני שהיה היה רבי וימי אומר מטמא באהל באדם ופי' הירושלמי משום דכתיב וכל אשר יגע על פני השדה בגדל בשדה א"ר וימי בר נש דרוד הוא והוא חיי מטיבויק פסק טבורש לא חיי ופי' המפרשים ז"ל שזאת החיה שמה ידוע ובעצמות שלה עושים כששים והוא ידועו וכחין הכל גדול וינא מדרש בארץ המחבר בטיבורה וטורפת כל שקרב אליה והשחוחים אחוה הכל כפוינים מרחוק הוא חתה וזויתה צורת אדם כפנים וידים ורגלים ודיבורה כדבור בני אדם אלא שאינם מוכנים כן כתב הרמ"ב ז"ל :

וכבר

כתבתי על אילן שגדלה בו צורת אדם תלויה בשערותיה וכשנבחר גדולה נפלת וצוצקת צעקה גדולה ומתה ונכלתה חסרת הרכה וכבר שמעתי כי בקצו הדרום במדבריה יש בריות בצורת אדם כשיעור אמה ושרכ וחץ לא ימיהם אלא כשרים אילן א' והם חוטפים נשים לענות אותם וכן הקוף הוא קרוב לתמונת אדם ובקצת מקריו דומה אל האדם ויש בכ"ח דומה במדותיו למדות האדם ובתכנית גופו כמו האדם שיש לו מחוסרי בני אדם עד שמטוב מדותיו שכ מרכבת המלכים כי הוא מוסר עצמו למסכות גדולות וסובל הרחיקה כמו שבכור וזה בהיותו במלחמה כמו שספר הכתוב באינו התתן לסוס גבורה וכל אותו ענין וכבר הביע מחוסרי כי לא ישתן ולא יצוא רעיו כל וכן היותו לנכני המלך או מוכב עליו ואומרים כי הביע מהצבתו שהוא מכיר אמו ולא יבעול אותה וכן הנמלים אינם כועלים אמותיהם וכבר הזכרתי זה וכן הארי הוא ענו נכבד כשהוא שבע ואינו מוזק אלא כשהוא רעב וממנהגו לחזוק עם המורגל אצלו ואינו ננף אלא מדרב גדול ואו תהיה בליבתו לאט והכשתו מעטת וכשהוא חתכסם בין האילנות שביער אי יכירה וכשיתגלה ילך לאט וכשיצטרך לברוח בהכרה ימטר הליכתו אבל לא ירוץ וכשלחמו עמו כני אדם ישתכל היורה לו הן ויכוין אליו לברו ואם יכנו בחץ יקה אותו ויעובשו ולא ימיתהו אבל ישחט אותו ויעמידו וכבר הרב איש א' לא' מהגדולים ובתוך וזן מובט חטפו אריה חבין קיבוץ אנשים וחבוקו וזן מובט ושים הנחש בו אש"כ דקטו כצפויניו והרבו וע' באמר ודך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד כל חיה אררשנו ושתמסאח יפתח פיו ויכנס בו עוף ויוון מטיובת שימי ויכסה אותו וירביש התמסאח בתופלת ולא יזיק אותו וכשיצרה העוף לצאת יפתח התמסאח פיו ולא יזיקנו ויודדי הים יספרו נפלאות מהדלמין משבתו שאין ומחכתו וכבר נלקח דלמין א' ובתקבצו מיד דלמנים הרכה לפתח מני שלקחו ופחד הלוקח ועובו ושלכו כלם יחדו וזמרו כי התקבצו דלמינים ושתערב א' מהם קטן ונשרד ולקחו אותו על כתפיהם ונשאו אותו לעומק הים והקפודים ושימו נכבשים כנגד הרוח המזוקת אותם וירבישו ברוחות קודם כשיבתם וכן יש הכרה לכ"ח לברוח מן שמוין וללכת אל הכחות כי השם ברוח מן הואכיהולך אחר אמו וכן העוף הכייתיי כמו שהתרגלו יש לו מדרך ארץ מה שהוא קרוב למין האדם וכמו שאזכירו ז"ל מלפני משהמות ארץ ופרדש שבורעת ומשתנת ומעוף השמים תחכמונה והתרגלו שחפיים ואח"ך כועל ומה שהוא מעוררם מטוב מדותיו שלא יאכל עד שקורה התרגלותו ופאלל אלמלא לא כתתה תורם למרע כגינות מסתול שהוא חכמה גואתו דרך ארץ מתרגנו' כמו שזכרנו עריות מיונה שכל' יש לו כת וזו לא יתלפסנה ולא ימיר אותה גול

מגן אבות ח"ג

גזל מנהלה שהברעין שמאכה אותו הנמלה והניחתו לא הגיע בו אחרת וכן חרצות הנמלה לבקשת חזונותיה הנה החכם האריך
בוה לך אל נמלה עגל וכו' וכן יש לעבדו קצה הכנסת כח"ט ד"ל בירושלמי הני עבדו רשיעי בדמשכחי עבוד בני צוחן
לחבריהוין וכבר ראוי העבד נכבה בינה על כרישו והוא מוטל על"ג וחבריו מוטף אותו וכן הזכירו ב"ה הנמש בולע הרבה
כיצד גמור ואח"ך הוא מתפתל ונכקעים בכרסו ובשריצים להורגו שולקים אותם והוא בולעם ואינם מתבקעים
ומת בכאב גדול ויש חכ"מ מו שיקרב להכנת האדם כמו הפול שהוא מתקן דבור בני אדם ויקבל הצווי והאזהרה וכן הזכירו חז"ל
בעירובין והכלבים יש בהם פיקוחה גדולה כח"ט ז"ל כלב פקה שכיחית ואומר בכל מקום מים מצוים ואין חזונות מצוים וכן
הזכירו מהו בכ"רפ' ויאמר ה' אל קין למה חרם לך שהו יושב אלל הפלטר והחמוני ועושה עצמו מתמכס וחוטף וכן יש להם
הכר גדול בבעלי דת אדוניהם ואינם נוכחים בהם וכשיש מורסא בבינו חותך אותם בשינוי ומתפרסא בזה וכן מה שהזכירו חז"ל
כהואו תורה דכאוב ליה בהנחיה ושתי שררא ואיסי כח"ט בכ"ק פ' המניח ויש ב"ח כשיכוחו בחן יאכל עש"א ח' אשר
במגילתו להוויא החן והדוב כשיאכל עשכ הנקרא ביש וייקחו ובהקש צאת אדם ויאכלנה ויועילוהו ויש ח"ה פרסיה סמועה
יש לה קרן ח' כשישך אותם בעל אדם תאכל הסרטן וכן האילה תאכל אל געדא הוא פלואול לרפואה וכן הגדו ד"ל בשור
שעלה נשיכה בגבו ורצה לשרוף דבר ח' להגדולל באפרו בעי למקלייש ואעירוי בקטמיה והמולדה כשנשכה נחש תתבלל
בעשכ בעל קופים עד שצא האדם והסמכות כשינקרו עיני אפרוחיה תשים עליהם עשכ הסמכות ויש עופות חפזשים קולות
ערכים כמו האדם ויש הגיע אליהם כח הדיבור הנה אלה הכ"ח דומים בקצת תכונותיהם לאדם וכן הדבורים הבונים הכתים
תמונה משושה יש להם קצת רחיון מלאכותיי לכני אדם וכן העופות הכוזים קן בבתים וכראשי המבדלים והכוזים תוכיחים
לבושעים ללמוד מהם כח"ט ידע שור קוהו והמור אכום בעליו וכוהי גם חסידה בשמים ידעה מועדיה ותור וסוה ועבר ידעו
וכו' ומדרגות בני האדם הם זו למעלה הוו השפלה היא קרובה לכ"ח והיא בני אדם שאין להם חכמה ולא דרך ארץ אלא אוכלים
ושותים ומשגילים ככ"ח ויש מהם דומים כתכונתם לתכונת כ"ח כני כי יש מהם נבור כארזי ויש מהם בארצות ויש
קריב כתרנבל ויש כילוי כרכל ויש חוף רעורב ויש כפרד מכני אדם ככמר ויש מתחבר אליהם כיונים ויש רחאי כשועל ויש תם
כצאן ויש לטטים כזאב ויש חגיאה כסוס ויש תופה כענב ויש כעור כדבורה ויש בורח כתיש ויש דואב כעכביש ויש עניו כנמלה
ויש נוקם ובוטר כנהש וכנמל ויש חקטיב הפרד ויש חודעות כדג ויש מצפנף כעגור ויש סובל כחור ויש מתאבל כסוס ויש
משועבר כסוס ויש מהיר כשור ויש התחבא כעכבר ויש משחקים בו כקוף ויש אכזרי כעורב ויש רחמי כגשר ויש גיב כקורה
וכאוי הם שנקצה המערב יש בני אדם שאין בינה וכן הבהמה אלא צורת האיברים וכבר ראוי מהם שהיו אוכלין גרעיני המים
והשעורים וישאכלו להם כקצע כרסם עד שהרגילום מעט מעט והיו כיוצלים בשוק והם בועלים אמותיהם ואחיותיהם וכמותיהם
ואין להם דבור וכשגדלו בארצות האלה למדו דעת כח' משוכני הארצות כי המין האינטימי כלו הוא ח' אלא שצריך להוויא הכנתו
מהכח אל הפועל בהשתדלות ואם לא יהיה נחשל ככהמות נדמו וזאת היא המדרגת הקרובה לכ"ח כי לא יתאוון אלא האהילה
והשתיים ככהמות ולא ישומו לא בהשגל החזירי והמורכ ולא ישדלו כי אם כקבוץ המון מה שאינם צריכים לו כדבורה ויאכזו
מה שאין להם בו חפלות כעורבים ולא ידעו מהדרגה האינטימיה אלא צבעי הלבוש רבו הטוויס ויכחו על שיפטי העולם
ככלבים על הכבלות ואלו צורות בופוחם אינטימיה ועפולתם בהמיה והמדרגה היותר גבוהה הכני אדם היא מדרגת מי שיש לו
שכל מעשה להוויא השלכות למיניהם ויש להם טיוב המדה מה שהוא מהיים הקבוץ המדני בסגפנת האדם לעצמו או לכני
ביתו או לכני חרובתו ובכלל הנהגת המלכים והסופטים והמדרגה היותר גבוהה מוה היא מדרגת המעייקים כחכמה ויש להם
שכל עיוני להשיב החכמה האל יח' מה שיפטר לו רביאח זה הפועל והנהגה אותו ותשלם נפשו עד שיכיר השלמות של
תמצאו ישתכח שמו חלק מה עד שהגיע בנפשו יראו יעדידו ללך בדרגי הורה וכוהיו עם הדבקות בו וההסמוך בדרגת
וזאת המדרגה היא אחרונה שבמדרגות בני האדם וזאת אותה שפיה הרצון האלהי להשפיע אליהם רוח קדשו להיות נכונים
במדרגתם עד המדרגה האחרונה היא מדרגת מרע"ם שלא היה דינו וכן השכלים הנדרלים כי אם מעט והוא החמירות כל
זמן היותו חי על הארצה ועליו אמר המשורר ותחסרהו מעט האלהי וברחי הדש כדראו שמות לכל הכתות האלה שגדלו
בני האדם כי החסרי שלמוה נקראו פתאים וסכלים ואשר התרמו צבע אל הב"ה הרעים נקראו רשעים ורשע פרום חכם להרע
ורשע רע ומוטא ודוב שכול ואשר קנו שלמות בחכמה או בעשה נחראו חכר דרוק הסוד ואשר קנו כל השלמות שהשלום
קורים אותם אלהי נקרא איש האלהים והלאך ה' הנה העולמוה העינו להכיר אחדוהו של הב"ה וכי הכל כשאלשל ממנו כחפזו
וכלונו וכבר פי קומור ה' ארוננו היה ארזי שמך ברל הארץ על זאה הרוסה ויש כזה עיון שני לרעת השגחת הבורא יתבדך
בנחצות כי הוא הכין לכא' מהב"ה הנחאל לו לתוונו וכמ"ל ז"ל יושב וון חקרני ראמים עד ביצי כימים וכמ"ס מני יבין לעורב
צידו וכו' והכתובים מלאים מזה המציה הציר לכהמה מותן לכהמה לחמה עיני כל אליך ישברו ויש פלא בהונת קצת כ"ח וזה
כתולעת המשי כי מתקלה היא קטנה ומשוב כמדרגת הביצה ומזאת הביצה יצא כ"ח העושה כיצים שתתחוס מהם החולעת ולא
תאכל אלא עלי עצי תותים בלבד ולולי היות האדם תשהדל בגדולה לא הגדל ויפסק זה המין ישתכח המעשה וכבר חז"ל כל מה
שכרא הב"ה בעולמו לא ברא דבר ח' לנטלה ברא שכלול לרתיח וכו' לצרעה יתוש נחש נחש לחפפית סממית לעקרב ואמר
ה' אימות הן אימת הלם על גבור אימת חפביע על ארי אימת יתוש על פיל אימת סממית על עקרב אימת סממית על נצר
אימת כלכית על לויית וכן הב"ה עושה שליחותו אפילו ע"ז קלה שבכריות כמו שהשלים רצונו ע"ז יתוש כשיטוש שיקר כחוחו
שבע טנים וכן כו' כס' י' אירא כי שבכנס רוד ע"ה כחיררה על שאול והיו כלם יגנים נכנס בין שתי שיקין של אכנר ואכנר
הרכיב שוק על ירך ונשא רוד כעצד שו וכל נכורי ישראל לא היו יכולין להסירי שוקין ווימן לו הקב"ה פרעוש ח' ועקצו והרכיב
צעדיו או כמלט רוד וכבר השליכו הנמה מיאכל ועוריה עצמן לכבשן האש שגאוי ק"ו מצפדעים שהשליכו עצמן לתמור האש
להשלים רגון בוראם וכו' כל מה שכרא הב"ה עושה שליחותו ולא ברא דבר ח' לנטלה ופעמים עושה שליחותו ע"ז צפרדעים
ופעמים ע"ז יתוש ופעמים ע"ז צרעה ופעמים ע"ז עקרב אחר ר' חן דנפריי מעשה בעקרב ח' שהלך לעשות שליחותו בעבר
הירדן ווימן לו הב"ה צפרדעי ח' ועבר עליו את הירדן והלך אותו עקרב ועקץ את האדם ומת יצאי היה יושב פושט כפתה עינו
דאה נחש מרחיע ונח לעיר תן דמוקמין ליה מהכא אויל להכא אמר כמדומה לי שיה הולך לעשות שליחותו כיון שבכנס לעיר
נפל הכרוו לעיר פלויי ו' פלויי נכשו נחש ומת וכן פעמים הרבה ספירוטס מולת הב"ה מהשגחת רש"י על דבקיין וכל מה שדבר
האז"ש עם איוב מהסגנת הב"ה אינו אלא להודיע יחודו ורומחותו והשגחתו וזאת היא תכלית זאת השכמה והיא היתה חכמתו
של אדה"ה שקרא שמות לכל בהמות וחיות ועופות מידעית טבעם וכוה התחכם שלמה ע"ה שדבר על העצים ועל החיה ועל

הבהמה ועל רמט הארמה ועל דני הים לרעת טכעס ותכונתם ואופן חכמת האל כפריאתם והשנתן הדרכה בהם לקיום מינס ועל המעורר מה רבו מעשיך ה' וכו' ואחר שהשלחנו כל זה כאשר לנו לבאר כי אצל"ם שהמדבר ואזינו מדבר משתתפים בהם ושינו אלה הם השמות שסם הם' חושים אין השנתם ע"כ אחד כי החדר ישינו הדרני הדברים ועניינם המיוחדים וסם אשר יחסם מהדבר המוחש כפרי בתוך הקליפה ואשר כ"ח ישינו העניינים אשר מחוץ והם אשר יחסם אל הדבר המוחש יחס הקליפה אל הדבר שבתוכו ולזה ילכו הכ"ח אל המוין לפעמים ולא ירחיקוהו ויראו המוין ולא יתנועעו אליו ויראהו ע"כ כי הכ"ח לא יתנועעו בחלו החושים בהתנועע האדם מהם כי האדם יתעורר תשמוע הנמונים ולא יתעוררו מהם השפמות אם לא שגאמר בהם בשיתוף השם וכן יתנועע האדם כלאו' הנכעס והתמונ' תנועה לא יתנועעו אותה הבהמות וכן הענין כמיני השתעמ' והעוררים ואצל"ם שיהיה שפמות הבהמות לאלו בעבור הנשמות וכן הענין ג"כ ככה המושג כי ליד האדם הם פולות אינם לזולתו והאדם יקח ראה כריח על הטעם הנאות והמוין ויתפלא במורחים כמו שיתפלא במושעטים והשמש באדם הוא דרך אל הלמוד כי הלמוד יהיה ברבור והדבור יביע אליו מדרך השמע ויש שלמה עליו השלום און שומיית תוכחת חיים בקרב חכמים תלן ואחר שקבל השמש חמלות יקבל השכל הוראתם כי אין הכנה לחוש השמע וכל חוש מאלה החושים באדם הוא סדרך אל המושגלות הראשונות המביעות אליו כסוב ההוא וכ"כ השמע והראות ולכן יאמר הפלוסוף כי כל האנשים אשר לא יעדרו מהם אלה הם יותר משכילים ויותר מבינים ואמנם זהו בטבעדרו מהם קודם השגתם אבל אפשר שיצדדו אחר ההשגה וישאר השלם שלם וכן הם דברי רז"ל שהיו אמרו חרטו נותן דמי כלו כלומר שאין לו דמים ואמר ג"כ חרש נידר ועצדך כלו' שיש לו דמים והספר' כזה הוא אם בתחש קודם למוד או אחר למוד :

הדבור

כחוש השמ' אחר שברכו בה' חושים הנה נדבר בזה החוש כי הוא מתחייב לנו שנייה חוש משותף לכל החושים והנה חייבו הוא מצד זה כי לפי שהיו בכלן מוחשים משותפים הנה א"כ יש להם כח משותף בו ישינו המוחשים קמוטתפים בין שישו משותפים לכלם בתנועה והתעור או לשינם מהם כלבר בתמונה וכשיצדד המוחשים כחוש הראות והמאוש וג"כ בעבור שבהם נשינו המוחשים המיוחדים כחוש ער שגדון כזה השפוח שזאז בעל מראה וריח וטעם ותמונה ושלם המוחשים משתנים בו הנה התחייב שיהיה השגה זו ככה א' ועוד מתחייב הוא שגאמר כי אצל"ם שכל חוש יש שתי השגות הא' המוחש הנטוא בחומר והשנייה שהיא השגת המוחש הנטוא בחומר אבל אין לו אלא כח א' משתתפים בו שתי אלה השגות כי אם היתה לואת ההשגה שנית כח שני היה ג"כ לואת ההשגה שהיא כזה הכח השני שני כחות הא' כמה שהשגה והשני כמה שהשיג שהוא השיג ולזה הכח השני שני כחות ג"כ והוא זה הולך לפלתי תכלית היא שקר והמוכצו מחייב ויתחייב חוש שאין מושג זה אלא כח א' והנה נעמד על תצויות זה הכח תפעל הזה הא' וא"א שיניחאו אלא א' מהמושים האלו וזה כי נפש הברבש היא הנטוא לואת ההשגה כי יחסר אל הכח הזה יחס המוחשים אל חוש וחוש מהמושים הא' והוא מתחייב שהיו המורגשים בעצמם הם הברבשי וזה כי הנטוא דמי' לכה הרואה הכח הוא המראה והנטוא לכה הוא הוא נפש השגת המראה וזה הכח הפועל כזה לכה א' היה המראה הוא נפש השגתו וזה שקר ויתחייב מזה בהכרח שיהיה בכלן כח א' משותף לכל החושים וזה הכח הוא השיג לחוש הנכדל וגם הוא שופט על הכדלים המתעפרים ועוד שזה הפכים בהקס א' על חבירו כמו שהשאר הפך הלכך והמר הפך המתוק אמנם המעטט כשני חושים נכדלים כמו המתוק והלוחך יתחייב ג"כ שיהיה בשני כחות נכדלים וא"א להיות לכה א' כמו ש"א לראובן לשפוט מזה המתוק שהשיג הוא הלכך שהשיג שמעון וגם השופט צריך שיהיה א' להכדלים שכל לשפוט פלוסוף (א"כ א"א היותו אלא שנים ויתחייב שיהיה א' לא כשאר אלא שיהיה שנים מצד התחלפות המוחשים וא' מצד מה שהוא שופט עליהם וזה יהיה ברמון המרכו שהוא א' מצד שהוא נקודה א' והוא יותר מאל' מצד השתעפות ממנו הקוים וככאן התאמת שיש חוש המוין לכל החושים הוא א' מצד שהוא שופט על הענין' שהוא ארום ועל הארמויות שהוא מתוק כי כלם הם משתתפים ומתאחדים בו וזה הנה אמתת מהוה זה החוש המשותף והשני הוא אשר ישמרם אחר התקבנותם ויחוסם אחר התעורר מהחוש והכח המתקבל הוא וילת הכח השומר וזה שכה השומר יקראונו פדמה ואלום האבר המיוחד לזה החוש ראוי שיהיה המוח כי ממנו נשתעפו הם' חושים וראוי שיהיה במקום המוח סמוך לחושים המשתתפים בו וכן הרופאים גוויים כן לפי שכשים פגע במקום המוח יפסד זה החוש והנה החוש וההקש מסכימים על זה ולזה תראה הכתובים יקחו החוש הא' תמורת החוש האחר אמר ראה ריח בני וכל העם רואים את הקולות השאילו הראיה על השמע והריח וכן ומתוק האור השאילו הטעם אל הראות וכ"כ לפי שסם משתתפים בזה החוש המשותף וכבר זה כ"ה :

הדבור

ברמון ההנה הכח יקראונו הרופאים מתדמ' ופעם יקראונו תכין וכשישתמש בו הכח המחשבי יקראונו מתדמ' וכן בשיתעורר הוא לפעלו מעצמו ופעולת זה הכח הוא כי הוא משתמש כמה שהפקה אל החוש המשותף כמה שהוכל אליו מהחושים וקבלם ושמר אותם זה הכח מרכיב ומפרד אותם וירמם צורות ותגברות להם כמו שירמם אדם מעופף ושר גכזה מפטרה וזה שאמר שהשיג החוש המשותף באלהצעות החושי' תצויות האדם ותצויות הכנפים הרביבים זה הכח ורמם אדם מעופף וזה הכח הוא כלי לכה הוא המשיג ככ"ח והוא המחשבי שהזכרנו ושואו הכ"ח שישפוט ככ"ח שהנאכ הוא אויב והכך הוא אויב והמויגל להכין חונו אויב ולא יכרח ממנו והשגה זו ע"ד שכלי והאבהה והשכחה אינם מוחשים ולא ישיגם החוש מהכ"ח א"כ אשר כס ירין ושיגם הוא כח א' ואצל"ם שאין זה בהשגה שכלית והאדם ישתמש בזה הכח הרבה משפטיו ויכחבו בהם מחננה כ"ח כלתי מדברים והכח הזה נכדל מהשומר כי השומר מויוק מוחשים וזה ירין בהם כעניינים כלתי מוחשים ויוכלל מהכח הנקרא תכין כי פעולות שכה ההוא לא ימאך אחריו אינה משפט גם משפטים מהמושג וכמו שהחוש בכ"ח דן על צורת המוחשים כן המחשב בהם דן על ענייני אותם הצורות אשר יוכלו אל המחשב ולא יוכלו אל החוש וזה הכח המכין הוא שיקר ויחבו הפלוסופים כח הרמון ומקום זה הכח הוא המדבר האמצעי שבמוח כי הוא סמוך אל מקום החוש המשותף ופעול בו ואכחומר יראה כי הכח המחשב הוא באחריות המוח כמו שכתב בס' הפלת הפלוסוף ובה' מאוני העניינים לא יבת כן אבל כתב כי הכח הרמון הוא במקום המוח ורעת משובי הפלוסוף הוא מ"ש בהכרעת הלאכת הרפואה והנה זה הכח שקראונו כח הרמון נכדל מהחוש כי החוש לא ישיג המוחש כי אם בהיותו אליו וזה הכח ישפוט במוחשים אחר שעדרם ולכן היה יותר שלם בפעלו עם מנחת פועל החושים כענין כשיטה ובעת הרבש לחוש איפשר שלא יראה לו תצויות יהיה כוונת מה שיזכר מן החוש וחנה הצד יחשב כי הכח הזה לא ימצא לרכים מהכ"ח בתולעים וכובזים וכפכלי המגנים וזה כי אכחבו נראה זה המין מהכ"ח לא יתנועע כי אם בהראות המוחשים ומה שיראה מזה הוא שזה המין אין לו זה הכח או הוא כלתי צעדר מהמוחשים עוד נכדל זה הכח מהחוש עבדו לא יכח אלא במקום כמו שכתב חז"ל או בפכת איד או בפכות אחרות אבל הרמון כלו כווב ולזה יקראונו

מגן אבות ח"ג

יקראו בני אדם המוחטים הכוזבים דמיון ולזה כשהוא מחשב בדעת האמונה ומכוב בהם חנאי לרדי כפירה ולזה קראו הרמב"ם
 לז' זכור כאמת כח"ט אלל דבורו ככה המתעורר וכדבר עור בע"ה עור ככרל זה הכח מהחוש כי החוש חמנו ככה ומחמו בפועל
 כי העין היא רואה ככה כשהיא כהשך או אפילו כשהוא באור ואין שם דבר נראה וכאשר היה שם דבר נראה היא רואה בפועל
 וזה הכח אינו חלבו הסתים והוא הדמיון אשר יוצא בשוכה כי היטן כרמינו ידעה א' מהמוחטים ה' והנה אינו אז כשידמה אותם
 ככה כי החוש כשהוא ככה לא יבשה פעולתו כי אינו רואה א' מהמוחטים והדמיון ישיב המוחטים וידמם כשינה ואינו כן בפועל
 כי החוש אשר הוא בפועל הכה הוא בפועל כאשר יתפעל מוחש הנמצא בפועל ויקבלו הדמיון כשינה הכה הוא יקבל מוחש
 בלתי נמצא בפועל הנה כזה ככרל הדמיון מהחוש :

עור

ככרל זה הכח מהחוש כי כשהרגיש החוש הרגש אחת לא יאמר בו שהוא ידמה שהוא כך אבל יגזור שזה כך כאמת
 ויאמר שהוא ידמה שהוא כך כשלא ירגישו החוש הרגש אחת כי כשראינו אדם נגזר שהוא אדם ולא נאמר כדמה
 שזה אדם אבל נאמר כדמה שזה אדם כשלא נראהו ראייה אחת אלנו הם ההכרלים ככרל כח הדמיון חכם החוש ח"כ אינו חוש
 אבל הוא כח אחר וולתי זה הכח המרגיש המוחשי ועוד ראייה שהדמיון אינו חוש שמי שהוא בעבר הרחוק ודמה המראה אפי'
 שחין לו חוש הראות וגם כי החוש בהכרח ישיב המוחש השקרב אלינו וכח הדמיון אינו הכרחי לנו שדמה או לא נדמה ואחרי'
 שאינו חוש וגם אינו שכל כי הדמיון ידמה מה שהוא בכחו לדמות הן אלות הן שקר ואחר ישפוט השכל כחכמה וכשכרל אפי' הוא
 אמת אם שקר בעיני אי זה כח הוא והנה אין כח הדמיון כח המחשב בדברים בלתי מחובדים כחוש אשר הזכרנו אבל הוא כח
 נפרד מחמו זה כי המחשב הוא הכרחי לנו ואין כן כח הדמיון כי לנו שדמה או לא נדמה וכן כח המחשב לעולם בודק והדמיון
 פעם כוב פעם בודק כי לפעמים נדמה דברים לא נדע עדין אחתם משקדיתם ואין שאין זה ידעה לא כח החוש ולא כח
 המחשב ח"ט היותו מורכב משניהם כמו שחשבו קצת הקדמנים לפי שהשבת החוש המיוחדת לו בפעמות
 היא וולת השבת המחשב המיוחדת לו בפעמות וזה החוש ישיב וזה בעל המראה הוא לכן והמחשב ישיב
 שהוא טוב ואלו היה כח הדמיון מורכב משניהם ויהיה בו שתי השביות אלה השנה א' היה מתחייב שכלו שהחוש יחוש טוב
 שזה מנד היותו בעל מראה לכן כי לא ימצא בעל המראה ההוא לא לכן כן היה מתחייב שזה שמש המחשב שהוא טוב הוא טוב
 חזר מה שהוא לכן ולא ימצא לכן שאינו טוב וחייבו זה הוא מפני שהחייבו שצד השבת המחשב וצד השבת החוש היא השנה
 א' בזה הכח המורכב משניהם וחייב זה שקר מבורח אין שפק בו כדמות המבורח שהמחשב כחוש שהוא טוב או רע הוא כמקור'
 לא בעצם חזר היותו מוחש ועוד א"ט שניהם שהמחשב והחוש הם למשכ א' בעיניו והוא הנק' כח הדמיון מפני שאנחנו נמצא
 במושג א' מפניו שתי השביות מנד המחשב והחוש וזה שדראה השמש שהוא לפי המושג כחוש שהוא כשיצור פרסת רגל
 ונמצא במחשב שהיא גדולה מן הארץ פעמי' רבות ואלו הדמיון כח מורכב מהמחשב והחוש בלתי מתחלק הנה ראוי עליהם
 שיטתו שניהם ככה והוא לא שיטתו והנה יתחייב שנאמר אחר שהשבתו שהיה שישניהם ככה והוא הדמיון לא יחוק שניהם אבל
 יסלק הדעת המורק שיהיה לו בהשגחה ויכרח מחמו ודמה שהאמת הוא כמו שישיגהו כחוש ולא יאמין כמחשב אפי' שצמד
 עליה המופת וזהו בלתי רחוי לחמו או נכיה שהיא יתחייב בשניהם ויסבור שני הפרים יחד ויהיה הרבר הא' לדמיון בודק וכוונת
 יחד כחוח א' ויהיה שבת זה שני להזמנה שני ההכחיים בעת א' ומן הכחיים לדבר א' שיהיה בודק וירוב יחד כוחן א' ישקר הוא
 א"כ שישוב הדבר הנודק כחוש הפעמותו בלתי שינוי א"כ אין שר שישבור הדמיון שיהיה שמה שצמד עליו המחשב והמופת הוא יהיה
 כחוש ויסבור בהשך מכני שינוי שיטתו ויעחק בעצמו אל ההשך ולא יעצר וידגיש בהם שסכר ראשונה וא"כ ח"ט שיהיה
 המחשב והחוש לדבר א' ולכח א' לפי ש"א לכח א' שישיב השביות החלפתי ויאמין כשהיה יתחייב לנשואיך א' מהם מכלל
 שכה שמתכ"ל או יתחייב לו שיאמין כשהיה יתחייב לו שיהיה הדבר לו כחוש ונודק יחד כמו שהתב"א הנה ח"כ אין כח הדמיון
 מורכב משניהם המחשב והחוש הנה התב"א שהדמיון אינו לא חוש ולא מחשב ולא מורכב מהם וגם אינו שכל ועוד דבר כשהיה
 ככה הדברי ההכרל אשר בין השרל והדמיון והנה הוא פעם ככה פעם בפועל וזה מבורח כי בפועל נדק שיקדים אליה החוש
 וכאשר היה כן הכה זה הכח הוא ההיולאני ותחדש החמשה חן הכח אל הפועל וכל מתנועע יש לו תנועה הנה ח"כ יש לזה
 שכה תנועה וכמו שהמוחטים אשר מחון לנפש יביעי החושים כן הנפש החחדש אלנה תנועה החוש אשר בפועל כי כשהיה החוש
 בפועל הנה הוא יביעי תנועה מה כנפש כמו שהמושג' אשר מחון לנפש יביעו החוש ח"כ הנה לא נשר שכל' אלא שיש כחן כח
 ותנועה הולתו ויביע וולתו והוא החוש המשוהף כי החוש המשוהף יחושע המוחשי אשר בחון לנפש יביעי כנפש תנועה
 מה והתנועה ההיא אשר התנועה הנפש חן המוחשי הנמצא' בחוש המשוהף היא הנק' דמיון א' כשהיה המשוהף הוא כושל
 לוחת ההכנה אשר לכח הדמיון וכמו שהנפש הנה היא המושג' לחכמה הנפש ההרבנית לקבל המוחטים כן הנפש ההרבנית
 היא מושג לוחת ההכנה הדמיונית כי ההרגש' הנוצרים לכח הזה אשר ישלכ בהם ואלו הנה מן הנר' כי הכח הזה וההכנה הזאת
 ותד בוחנית מן ההכנה ההרגש' כי היה הנצחה ברדגה השנית ואחר הנצחה ההרגש' ונ"כ הנה זה הכח הפעול'
 אינו מן החושם בפועל מחון לנפש רבל בן הרשעים הרביעי' מן המוחשי' ככה ההרגש' כמו שנתבאר ומה שזה דרכו הוא יתד
 בוחני מן החושם אלא שהור עכ זה הרב החוש כי היה חייב לו פירוש והמכלל יקבל דוגה למה שישיגהו הפנימי והחמישי יתן
 בומה למה שבעצמו לחמם הפכיע אשר ימצא מרותו הכללי הוא יותר בעלה כמדוגה מהו כי היתה תנועתו חן לה תכלית כמו
 שנבאר ככה הדברי בע"ה וזה הכח הוא היה נכבד מאשר הוא בכח תמלה ואחר יוצא בפועל ועוד שהוא מתחדש מההשגים
 הנמצאים בחוש המשוהף מהמוחשי' ואלו הרשעים בהרגש' והנה ח"כ החודש ויפסד וגם כי ההכנה הרשימה לכח הזה נמצאת
 לנפש הזכה כשהנצחות השלמות הראשון לחוש והנה ח"כ הוא החודש ויפסד ונ"פ שאנחנו נאמין שהעולם מחודש ולא נאמין
 שיפסד בטבעו וזה לפי שמושו היה כרצון אליה לא מנד הטבע אבל במחודש' הטבעיים כמו שהתחדשו בטבע ופסדו בטבע
 ועוד נדבר כזה כ"כ כשהיה בחודש הפועל וכשהארות השכל הנקנה ע"י היותו הוא נדעת הפלסוף ואלו תנועת זה הכח
 הוא שיסתוק חכ"מ בדמיונו ויתנועע לברוח מהמוין ולבקשת המועיל גם בייסדתו המוחשי' כי אלו לא היה זה הכח בהשגל
 היה מושג המוין כשהסדר החוש ולא ידעו ולא יברח החו' ולא ידעה המועיל לבקשו ודמיון זהו יתנועע ל המועיל ויברח
 מהמוין ואם לא ידעה אותם והושג זה הכח ככ"ח תמורת השכל ימצא בפועל שכל שיפסל כן כשיעדר לכה או בעת הפניה
 והנה טלמות זה הכח הוא להודיע העתידות כשינה או בקשם או בכחם או בכחם לפי מדגותיהם כמו שנבאר אחר'
 כ"ע :

אמנם

החלום נדבר בו תחלה ולפי שהחלום הוא בעת השינה נדבר בנחות השינה והיקוצה וכאמר בני השינה הוא חוש
בכח בלומ' כי הוא מרגיש הרבה הנמצאים בכח זה הוא מכוון כי הישן יראה שהוא אוכל ושותה ויורגש בכל
חושיו ה"ה בדברים הנמצאים בכח בעת השינה והיקוצה הוא חוש בפועל הכח החוש אשר ברה השינה לפעמים יתכן שיכא אל
הפועל וזה בחלומ' הצורקי והודעת העתירות ואז יהיה החוש אשר בכח יותר נכבד מהחוש אשר בפועל ועד' כיחמד בחלום
ארכר בו וכן כי בלחמ' ידבר אל בחלום חויון לילה אז יגלה אוון אכסמים ואם החלומ' הם כוונים יהיה יותר פחות החוש אשר בכח
מהחוש אשר בפועל ועד' נאח' והחלומ' הוא ידברו ונא' כי בא החלום כרוב ענין ולפי שהשינה היא חוש בכח בדברים שיש להם
מציאות מה עכ"ל לא חוי איכס רקלל דרהכא ולא פילא דעיוול בקופא דמהטא כי אלד' הדברים הם גמנעי המציאות והשינה
היא חוש כמה שיש לו מציאות בכח ונא' אל הפועל הכה נכתבא מזה כי השינה והיקוצה נושאים הם א' ואם הם שמים במהות
וכבר ונא' ושינה היא הכח המרגיש המשיג שמינה השינים אלא שזה בכח וזה בפועל וזהו משותפים לנפש ולגוף כי הנפש
המרגשת לא תפעול לא בכלל גופיים כעין והאון והחושט ואחד שנתבאר זה נכבד לאוים כח מהכחות המרגישו' הם מוחסיו'
פי איכס מוחסיוס אל כח הון כי הנחמים אין שינה להם לפי שאין השגה להם ואם איכס מוחסיוס אל הכח הון הם מוחסיוס אל
הנפש המרגשת ונא' ליהם אותם אל הנפש המדכרת וזאת הנפש המרגשת כי חסי הכלתי מדרב יישן ויקן ומכל זה יתייב
שהשינה והיקוצה הם מוחסיוס אל הנפש המרגשת אחרת לאוזה כח ולאזוה חלק מהנפש המרגשת הם
מוחסיוס נאמר כי חפני השישן לא יחסר בעת השינה מכלי החוש ומכלי התנועה והוא עם זה לא ירגיש ולא יתנועע ויעברו
המוחסיוס ולא ישער בהם ידענו כי הסכה בשינה היא כי החשיג למוחסיוס כבר נטה מאותם הכלים אל תוך הגוף ולפי שהתבאר
פי יש כח א מרגיש השוחף לכל ה' חושים והוא אשר יפוט להכדיל המוחסיוס ידענו כי הננוטה האלו הכלים הוא החוש
המשותף ושמחה השינה אמנם הוא נעות זה הכח המרגיש המשותף אל תוך הגוף והיקוצה היא תנועה הכח הזה המרגיש
המשותף אל כיליו חוץ לגוף ולכן פעמי' יגדרו השינה שהיא מוחת התנועה והיקוצה דכקות התנועה וזה המאמר הוא יותר
מורה על מהות השינה והיקוצה מהמאמר הראשון והראויה על כי השינה הוא העמק החוש המשותף אל תוך הגוף בו הער יקרה
לו כדמות זה שיעברו המוחסיוס ולא ישיגם וזה בשיתפסק במחשבה על ענין מה כי הוא בעת שהיא יתבטלו כלי הנפש המרגשת
ויכנס החוש המשותף אל תוך הגוף לעבור אל הכח המחשבי ויתחזק עם מוחת אשר החושים ולזה ישיג האדם בשינה העניינים
הצתירים ולא ישיגם ביקוצה ועור הכח המשותף למחשבי הוא גמיעמוד מה שאצלו חרוטם הרבד והוא וינקה אותו המדמה
ויעמידו לכח המחשבי וזה כי הענין שושב במחשבי דוחי והוא ינטרך אל ידיעת אלו הכחות רצון החוש המשותף והדמיון
בהשגתו אשר תיוחד לו כחו שביארנו כמה שקדם אל' דברנו בכח הדמיון והמחשב וזה לא יקרה מהכ"ח וזאת האדם כי אין כח
הסתכלות להם אמנם ישיבו מהמוחסיוס רשמי הרבד' וקליפותיהם כמו שביארנו והראויה על שהם פעמים הולכים אל המיון
להם ולא ירחיקו ויראו המועיל ולא יתנועעו אלו ויש שבדר השינה שהיא הקשר הכחות וחוקם והיקוצה הרתת הכחות
וחולשת' וזה כי היקוצה בעבור שהיא התעסק חושים בכליהם קרה להם ההתרה מכליהם חפני החולשה
והיגיעה והשינה בעבור שהיא תחומה לאלו הכחות קרה שתיהם קשר הכחות האלו כי הם ימצאו בה חריצות וכח ועד' לא הקיצותי
ואראה ושנתי ערבה לי כי חפני ערבות השינה והמוחת הכחות בתחוקה תנועת היקוצה ולפי שיקרה חולשה לכחות חפני היגיעה
והעמל וזולתה היו לאלו הדברים חכוא ברובם השינה וזה כל מי שיש מהכ"ח יקוצה תהיה לו שינה כי החולשא חכנס בו וינטרך
לגוף ואין זה לכל כ"ח במדרגה א' כי יש כ"ח יש לו חמשה חושים שלמים וזה ימצא לו השינה והיקוצה בשלימות כי יש לו חוש
המשותף בשלימות וכן ימצא לו השמחה והאכל בשלימות והחמו מי שימצא לו שלשה חושים לכר או ארכעה וזה לא ימצא לו
השינה בכל הכחות כי לא היתה היקוצה בהם ולא יסופק בזה שהשמחה והאכל והשינה תמצא לחוש המשותף השלם מהכ"ח שיש
להם חמשה חושים חפני כי אכחו נמצא רבים שאברו קצת אלו החושי' כמו הסומא והחש ומי שלא יראה הנקרא בלשון רז'
תורתן ואין ביניהם ובין השלשה חושים הכלל בזה כי זה החסרון הוא מקרה לא שכיני ועוד כי אלו לא יחסרו החוש המשותף אבר'
יחסרו הכלים שישול בהם החוש המשותף על המוחסיוס ולפעמים תקרה השינה לא לחולשת החוש המשותף אלא בהטריות השכל'
והעיון בעניני' האלקיי' העמוקים או תקרה השינה שיעמיק החוש המשותף לעזרת הכח המחשבי לא חפני חולשא אבל יהיה
או יותר חזק מאשר יהיה בעת היקוצה והראויה כי בשחשוב האדם בדבר הרבה תקרה לו השינה וזאת היא תרדמת הכחוא
שנאמר ותרדמה נפלה על אכרם לפי שהיה מחשב בהם טובה והכתרים ההם להיות לו אות ולרועו כי הם יראו ארץ וכן יקרה
לשאר הנכחיו' כמו שספר אליהם כפעמים מחויבות לילה ככפול תרדמה על אנשים יעמוד ולא אכיר מראהו וכן היתה תרדמת
ונזה כירכתי הספינה להיותו מחשב פן מה יעשה באחריתה כדרכו חפני השכינה הכה התבאר כי החוש המשותף הוא נושא
השינה והיקוצה ולפי שזה החוש הוא א' מדר ורב מדר כי הוא המרכז שיוצאים ממנו הקיום כי הוא א' מדר שהוא חשיב ה' חושים
והוא רבים מדר הכלים העין והאון והחושט הכה הוא מכוון כי השינה והיקוצה יכללו כחות רבים נכח' ב"ח ולזה יאמר ארסטו
שהוא ראוי שישם האדם כין שמיים ולא יטה אל הא' יותר מהאחר כי מהנטיה אל השינה תכבה הנפש והכטיה אל היקוצה תפסיד
הכחות הטבעיות אשר יוחרו בהם ודומה שלא רצה הפלסוף' כפאן השואת הזמן כיניהם כי הרופאי' אונגרים כי זמן השינה
הטבעי' שמהם שעות והוא שליש היום והיקוצה שני שלישים וכן נראה מדברי רז'ל שזמן שכינה לרוב כני אדם הוא שתי חמשות
מנ' שיש בלילה ששה ח' שעות וכן הדין שאין תנועת היקוצה תנועה שלמה כמחמת השינה וה' א' שיאמר הפלסוף' שישוה כניהם
השואת ומניית אבל רז'ל השואת הנורך הטבעי והוא זמן היקוצה כפל זמן השינה וצתה אחר שביארנו לאוזה כח הם מוחסיוס
היקוצה והשינה נבאר זה אי אכר מאיברי הכ"ח נושא אותם כי ה"ל להם מכלי אכר מיוחד נושא הכח הזה ואם הוא
אכר א' או יותר מאחד ואם הוא יותר מאכר א' לאי זה מהם תמצא התנועה תחלה ולאזוה מהם תמצא שיח ומאיון סכה תמצא
ואין תמצא ולמה תקרה ונאמר כי בכר ביארנו כמה שקדם ההתחלפות שכל כין ארסטו ובאלינום בכחות המרגישות אה
התחלפתם הוא הלב או המוח ואם התחלפתם הוא המוח כדעת באלינום הכה התחלת השינה והיקוצה שהיא תנועה לחוש המשותף
הוא המוח אבל לדעת הפלסוף' שהלב הוא התחלתם והמוח הוא להשוות חוס הלב בקריותו חוס הלב והיקוצה שהיא תנועה לחוש המשותף
כלב ותכליתם אל המוח וכשינה היא בהפך כי התחלתם במוח ותכליתם אל הלב והפך ביארנו אי זה האכר הוא נושא וזאת
התנועה תחלה ואי זה אכר הוא נושא אותם שמיית וצתה נכאר מאיון סכה תקרה ואין תקרה ולמה תקרה ונאמר כי בכר התבארם
כי השינה היא הרבם החוש המשותף לדר פנים וידוע הוא כי אין לכחות התנועה אלא חדר נושאים ונושא החוש המשותף הוא
החוש היקוצה שהוא כרות א"כ סכת השינה הוא הכנס החוש היקוצה והתכוונתו לדר פנים וכאשר התבאר זה הכה התבאר כי התנועה

מגן אבות ח"ג

החום היסודי לצד פנים סבתו הלחות והקור :

אמנם הלחות הוא סבת התכווצות כי מדרך הלחות שיסתום שכיני שרתי היסודי שהם הדידים והעצבים ויפך על שרתי ויחמכו והמיני אל הכלי המיוחד לו כמו שיפך העין על השמש ויונע שהיני הניצוץ אל תקום הוורח בו ולזה כאשר גדל הלחות בכלם לא יוכל להתפשט שם הרח היסודי אשר בו החום הנושא לכה החום המשותף הנה זה הוא סבת הלחות בשניה אצטם הקור נ"כ סבה שנית בשניה כי הקור הוא הפך החום וכשיצבר הקור יצרה מומה החום לצד פנים כדי שלא יפסידו הקור ההפכי לו כי כל הפך מפסיד הפכו גם כי הקור מדרכו לעבור הגרם וישוב יותר קטן ממה שהיה ולזה הארץ קטנת הכמות שאמר היסודות להפלת הקור הנה זהו סבת הקור בשניה ומה שיורה שהקור והלחות הם סבת השניה מה שיורה מרכיבי השניה עם אכילת הדברים הקרים והלחים ומחולי התדרמה מפני תבבורת הלוחה הלבנה במוח אמנם איך תקרה השניה בסבת הקור והלחות הוא ע"ד הטבעי משני דברים א' כי שול המזון ועיכולו במוח וכלב השני החולשה שתניע לכל החושי' ואל המוח היסודי ואולם איך יקרה זה משני דברים אלו הוא כי המזון בעת התעכלו ושכ' דם נשתלה הן המזון אל הלב ואח"כ אל אבר אבר כפי מה שיורה לחמו וידמה לטבעו והולך אל המוח חמו גם מה שידמה לו והוא החלק הלא והקור כי זהו מומה המוח והמזון והדרך האיברים כשיבא עליהם המזון שיתקרו וירטבו יותר ממה שהיו וכ"כ האבר שהוא קר ולא כטבע וזה הוא המוח וזה יהיה כל זמן שהשתני המזון בעיכול כי אז ישתנה החום היסודי מהמזון ויתקרה ויתלחח כי כמו שהחום המזון משתנה ממנו כי הלחות המזון כל זמן התעסקו בעיכולו כי המזון דומה ל החום חמו וכדתי דומה חמו גם בעת העיכול הוא כמו שיתחדש קור ולחות באיברים כן יתחדש בהם מן הכיכול באיברים אורים עבים ויכבד בעבור החום היסודי ויתנועע מתכוון ל התחלתו אשר הוא הלב ויתחדש השיכה ברכה ובעבור שיהיה המוח קר ולא יהיה כל אבר אמנם יחלש ברוב חמו היסודי הבורח עליו כשירכה ע"כ יתחדש המקרה הזה רצוני שהיכה בעת התקור המוח והתלחחו בעת העיכול עם היות הלב נ"כ בעת שהיה יתקור מתמיתו וכאשר התקור הלשם פעולתו בעבור זה כמוה וכוונתו מן שאר האיברים הנה א"כ השיכה תקרר בהכרח לחולשת הלב והמוח וחולשת כל' תשתיתם סבה לחולשת הכירו ואע"פ שהמוח חוץ הסבה לקור חמו וסבת חולשת שניהם יחד הוא עיכול המזון וכיכולו ולכן ישן חמו בהכרח בעת שהתמיד העכול יתעורר כשאלם העיכול ויתדרמה המזון כמזון בעבור כי אז יורכך החום היסודי מן הלחות והאדים ויתנועע בדידים דרופקי' ובעצבים לחוץ ויתחדש היקוצה בהכרח ולזה דפן הער הוא גבוה ודפן הישן הוא כתחילתו עמוק אלא שהוא מוסף גובה כשהתקעו בשניה מפני שהמזון משתדל הטבע לעכלו ומשלחו אל האיברים ולפי שהשינה הוא מפני הכנס החום לצד פנים לתבבורת האורים העולים מפני העכול ע"כ כל מי שהרבה לאכול מהדברים העבים והקשים לחתעכל יהיה נשקע בשניה ויהיה נפעם ברוחו כמ"ש בכוכב ונצד ויתפעם רוחו ושתנו היותה עליו והאששים הלבנים שנתם חוקה פר שידמו שהם מתיים והאששי' שאינם מקבלי' לא חוץ מועט כמו הזקני' שנתם קלה כמ"ש ויקום לקול הצפור ולהתכוון החום היסודי לפת הכיכול מכלי החושים סבה אחרת וזה כי הטבע בעבור שהיא א' חמו ורכות חמו היא א' חמו שיהי חמה לכעל הטבע ורכות חמו התחלפות הכחות וריבוי עליהם על כן היה לה באלו הכחות נטייה מהכלים כי כאשר הכבד עליה טועל מהפעולות הנפש הטהה הכלים העושי' כוללת הפועל הוא אל הפועל הוא המכוון לה ולכן יפה החום היסודי בעת התעכל המזון אל פועל כח הון במקום אשר בו פעולתו וזה א' מהסכות אשר תתחדש בעבודה השינה בעת העיכולים ולא הרופא אחי אחי נ"ע להלך ארנון שהיה מתרעם לחולשת עכולו והיו חוננים לפניו בכל כלי שיר כי זה יהיה סבה לחולשת עכולו כי החום היסודי היה מטה לערכות השייך אל הכחות המדויקות ולא היה פונה לכלי המזון לעזור לכה הון ולא יפתור וזה האמר הכתוב והשבע לעשור איננו מניח לו לישון אלא והשבע לעשיר מפני טרדת המסכתו ברוב עשור הוא מונה החום היסודי לצד חוץ ואין לו מנוחה השינה ומכאן' ז' כבר הרגישו זה ותקנו מדבר לענין התורה כי מן שהיה שבע בתורה לתלמידיו אין מניחים אותן לישון בקברו כי כשחזיריהם דבריו שפתותיו דוכבות בקבר שאלמר דוכב שפתי ימינים והוא סוד גדול במהות הנפש והשארותה וכן זה הוא מה שאמר כיעקב איננו ותרד שפתי מעיני לרוב טרדת המסכתו לשמירת המזון הנפקד בידו וכן מה שאלמר ברשעים כי לא ישנו אם לא ירעו וכו' לרוב טרדת המסכתו לשמירת המזון בגולה וכל אלה הם סבות להתחוק הכחות המרגשות ויצאתם לצד חוץ ביקוצה אשר הכולל את כולם הוא החום המשותף ומה שאמר הכתוב אם לא ישכעו וילינו כבר פירש הראב"ע ז' שמה חסר כלום' אם לא ישכעו לא ילינו וכן תתחדש השינה משיבועה מתיי סבות הא' חמו זה כי החום היסודי כשהתקור והתנועע בישינה חמו התנועע תטה אותה תנועה במקום או תנועה נפשית בהשגת החושים התנועה או הנפש לצד פנים בעומק הגוף להשלים במה ששאלר מהמזון האחרון מה שיחליף בו תמורת מה שניתך בתנוע' והשנית כי בסבת התנועה יתקור החום היסודי ויתחמט ויכבד בעבור הקור ויכאב ויתכוון אל התחלתו כדי שידחה מנפשו המוח אשר קרה לו וזאת היתה תרדמת חיל שאלר שאלמר עליהם ואין דואה ואין מוקיץ כי תדרמה נפלה עליהם מ' תדרמה חוקה לרוב יגיעת המלחמה ואולי זהו פירוש פסוק אם לא ישכעו וילינו בלא חסרון כי כתוב מה יגיעו לאכול אם לא ישכעו וילינו מרוב התנועה והעפיות והשינה בכלל בעבור שני החום היסודי בכמותו ואיכותו אמנם אשר תתחדש מהמזון היא בעבור לחותו וקיריותו ואשר תתחדש מהשינה בעבור חסרונו ודקיותו הנס ביארכו איך תקרה השינה אמנם למה תקרה השינה בכ"ח הוא מפני הסכרה כי בעבור שהיה מסכרה אלו הנשמים שניעם העמל והלחות עם התנועה והם ניזונים הצטרכו ל השינה למקום מנוחה והכרח היותם ניזונים וזה כהפך מה שהוא בברמים השמיתו כי מפני שלא יגיעם הלאות והעמל וההתכ' ולא יהיו ניזונים לא יצטרכו ל השינה וזוהו כתבאר מה היה השינה ולאו זה חלק המלקי הנפש תיוחס ולא היה אבר מאוברי הגוף ומה הסבה ואיך תקרה ולמה תקרה ולפי שהתבאר שהשינה היא מנוחה הכרחית אל הכ"ח הניזון על כן מי שהפליג ביקוצה וחלשה הטבע בריבוי תנועת היקוצה תצטרך על כל פנים להפליג בשניה כדי להתלחף כה שמאלס בסבת היקוצה ע"כ ישן האדם אחר שיעור לילה א' כשיעור מה שיעור וכשיעור מה שצריך אליו לא בשן לא בשן בעור לא יאבר שעה א' מה שאין כן במי שצא אינו לוקח מזון כשיעור מה שצדד חמו ומה שצריך אליו לא בשן כי השינה היא מנוחה במה אחר תנועה והטבע בבקשו יבקש אותה ויבוא אליו מאליה ובקשת המזון אחר הצום היא תנועת הכח הון וכבר הלם מפני הרעב ולא יוכל לעכל אלא כשיעור מה שהיה טועל אליו לא צם וגם פחות מזה מפני שאלם במוח ולפי זה אי אפשר לו לאדם שלא לישן זמן מרובה כמו שאיפשר לו לצום כי בטבע הבוא אליו מנוחה בהכרח והמזון אם לא יקבלהו האדם ככאשר לא יבא אליו בהכרח על כן אמרו ז' מצוה שלא אישן נ' ימים לוקח וישן לאלתר כי זאת היא שכינה במה שאין פירו' לקיים והיא שכינת שוה ואינו חייב לקימה על כן ילקח וישן לאלתר מה שאין כן שאומר שכנעה בן אוכל שלשה ימים האופר

שאיננו להקדים ואיננו מצוי' טוי ועמוד ולא יקבל חזון לקיים שבוועה כי הרבה עמדו בן זאף אם לזה יקרה בולמוס ויטרוך
 לאכול חפני פיקוח נפש יהיה חמוס בשכועתו ויהיה תוחר וענין חזני המעגל שיצו ע' שנה ולא קבל חזון ולא הסכחו הפגלו
 ועמידה השה ואלוהו' יום נחשב הפגלחוס כי שנתו של חזני היתה במו טיקרה לחלוט שחבבר עליהם השינה חפני תבכורת
 ליהם לכה להם וקרה כי זהו סבת השינה כמו שהתבאר כאן ויתבטלו כחותיהם כלם ולא יתאו לכוון ולא יר עוררו אליו והחוס
 הסודי אינו מתקן כי תקרר חפני תבכורת הלכנס ואינו צריך להחליף חמורת מה שניהך אבל ענין חסה ואלוהו הוא בכוית
 הסחות הרגשות מחכועות בקינזה והסכללות ולולי שהיו נכסים חיוו השכינה ומה ענינים בהשגחה היו צרכים לחזון ולשינס
 לעזור לעכל החזון אמכב שיניע זה עד ע' שנה אינו נחנע לפי שהזמן אינו אלא חקרה אל התנועה ומי שלא הרגיש בתנועה
 כלל אף הזמן לא יפעל בו כלל כאלו לא היה וכן כתבו הפלוסוף. ועוד נדבר מזה בחלק אחרון מזה הספר השיומר לפי פרקי
 אבות וזהו מה שגראה לנו באלו הענינים והאל יודע ואחר שהתבאר זה:

נאמר

בענין החלוס כי לפי שהרכס בני אדם יראו חלומות יודיעום מה שיתחדש ויזכר מה שיודיעום א"ל היות זה במקרה
 כדעת הפלוסוף כמ' השינס והיקוצה כי הדברים המקריים הם מעטים ואלה הדברים הם רבים הארדים ע"כ
 החכמים ענין החלומות הנזדקים ואומר כי הם במקרה הוא תכחיש המוחש אמנם הם בעצמות ומטבע פועל לזה לא במקרה
 עוד כאשר בני החלומות שני מינס כוזב וצורך וראוי שבענין כזה כשעה ענינים הא' אל איזה חלק מחלקי הנפש ייוחד כל א' משני
 גויים אלה והשני מה הסבה הפועלת לכא' משני אלו מיני החלומות והב' למתייני החלומות צודקים ואף איפשר שייו וכמה
 מינייהם וכאינה סג' מהיריעות יהיו והד' למס' היו מיוחדים בעת השינה והה' למה היו אנשים קצתם יראו חלומות צודקים
 וקצתם כוזבים והו' למס' היו קצת אנשים ויכו פתרון החלומות וקצתם לא יכוו אלו הם השרשים המבוקשים והנכנסים בזה
 הסוג :

אמנם

הא' הנה החלוס הוא חיונם אל הכח הדמיוני אשר אכחו בו בן שיהיה חלוס צורך או כוזב ויתבאר זה מה שזומר
 כי כעבור שהיו ירגיש כאלו יראה וישמע ויחשש ולא יהיו שם מוחשים מחזן זה יחייב שיהיה התחלת התנועה
 הואת בקינזה ותכליתה בשינה זה הלמן נראה לי כאות ואם תאמתי התחלתה בשינה ותכליתה בקינזה ובעבור שהיתה התנועה
 הואת תחילת בקינזה מן המוחשים אשר תחזן ותכלה אל הכח הזכרית שכוזר אלו שהיא באחרונה סמוח כי המוחשים
 יגיבו אל החושים והחושבים אל החוש המשותף ומהחוש המשותף אל כח הדמיון והמחשב ומזה הכח אל כח הזכרית ע"כ ראוי
 שתהיה התחלתה ומהכח הזוכר כי הוא אשר קבל המוחשים באחרונה אבל כי כח הזוכרנס הכח המחשב הם בלתי פועלים
 בשינה והפעל בשינה הוא הנה המדרסה כיוס הכח הוא בתנועה תמיד ופועל מדוכק מהציד וההטל וההשתק מדמיון אל
 דמיון ופעמים יעשה זה מן הענינים אשר כוזר ופעמים יפגוש הדבר ההוא שניידותיה חסון ויה' כמ' משני פנים אם שיפגוש
 הענין ההוא בעצמו או שיפגוש במקומו ותורתו מה שידמה לו ותקויו הוא מבוחר מכל זה החלומות ייחסו מכחות הנפש לבח
 המדרסה תחלה בין שיהיו צודקים או כוזבים ולפי שהכח הזה הוא בעתק מדמיון לדמיון וידוע הוא מענינים שילפעמים ימצא צורך
 ולפעמים ימצא כוזב ועכ"ל כי כמו ש"ל לבר כלא תבן כך א"ל לחלוס כלא דברים כטלים וכונתם לומר כי הערוכ הוא
 מחויב כזה הכח הפני ההשתק מדבר אל דבר וכיון שיתערבו בו דברים רכים אפילו יזכר בקצתם יכוז בקצתם כי זה הוא
 טבעו לאמת ולרוב חולס ח"ך יקרו בשינה מהכח הזה שהאדם כאלו ירגיש בחושו הה' מכלתי שהיו המוחשים חזן לנפש הנס
 זה יהיה ממנו בהפך התנועה שהיתה כינו וכן המוחשים בקינזה כי בקינזה המוחשים יגיבו החושים והחושים יגיבו החוש
 המשותף ויגיבו החוש המשותף את הכח המדרסה וכאשר צייר הכח המדרסה הדברים ולקח את מחזן אם מן הכח הזוכר ישוב
 ויגיבו החוש המשותף והחוש המשותף יגיבו כחותיו הפרטיים ויקרה לו לאדם שיגיב המוחשים ואם לא ימצאו חזן כי ענייניהם
 כזר שבו ככלי החושים ואין הכרל שיבאו העניינים האלה מחזן או מכפנים ופעמים יקרה דמיון זה בקינזה אל המפחד והחולס
 וס לתבכורת סכה המדרסה כאלו הפתים כי הוא כאשר חוקק פעולתו שבמכוע שהיה מתנועה מחמו וזהו החוש המשותף אמנם
 תבכר תנועה הכח המדרסה בשינה כעבור שהותר מקשר הכח המחשב ויצא מתחת מחשלתו ולחולסת הכח המחשבי הוא
 במפחד ובחולס יקרה להם מקרה דמיון זה הנה נתבאר כי החלומות בין שיהיו צודקים או כוזבים הם מיוחדים ל כח הדמיון :
ב' ב' זה מה הסבה הפועלת לכא' משני מיני החלוס הנזדק והכוזב סכה כאשר כזה כי החלומות הנזדקים בעבור שהם מורים
 על ידיעה קניאות הדבר כסכל המציאו' אלצנו קודם הידיעה והיה כיצת הידיעה ברוב כעדר והיה זה האמתיות
 התניע אינו אחר הסכלו לא יגיע הידיעה הקדמו אצלנו פעולתו נו ולא אחר המחש' ועיון כדרך שתניע הידיעה האמתית שנריך
 שיקדמו לה כשהע שני מינים מן הידיעה פועל ואחצני וחת הידיעה האמתית שתניע בשינה הנה נראה שלא יקרו חותם
 המין הפועל וחולס אם יקרה לה המין האמצעי כזה בו תקוח עיון ועוד נדבר בזה בפוך הדברים כמ' וכאשר היתה זאת הידיעה
 נגיעת לנו אחר הסכלות ונמצאת בפועל אחר שהיתה ככה ולא תהיה לנו ידיעה פועלת לזאת הידיעה הנס הוא מן המבוחר
 כי הענין בהגיעת זאת הידיעה לנו הוא בענין הגעת המושכלות הראשונות וכאשר היה זה בן ראוי שיהיה הפועל לשינה כא'
 ומסוב א' ולפי שכבר התבאר במאמרים הסוללים כי כל מה שיצא מהכח ל הפועל הנה הוא מחויב שיהיה הפועל לזאת הידיעה
 שכל הפועל תהיה אצלו בפועל ידיעה לכל הדברים אשר תפעל בהם וזאת הידיעה וסוי בעצמו הנותן הסתכלות הסוללות
 בעניינים שיעובים כי שתי התכונות מסוב א' ואמנם הסכל לכל הדברים אשר תפעל בהם וזאת הידיעה וסוי בעצמו הנותן הסתכלות הסוללות
 לידיעה המושכלות באמצע ובאלה הידיעות יתן הידיעה המושכלת בלא אמצעי ולזה יש כזה המין מן הכחינס המקום פליט
 וחקירה חוקק והוא אם זאת הנתינה היא איפשרית לאדם ואם היא אפשרית לו בכל הידיעות המושכלתו וזה ככל הסובים או
 אם אפשר לו בקצת סובים ובלתי איפשר בקצתם ולזה יאמרן' רשד כי א"ל שיהיה החלומות בדברים עינים ואמנם הם בענייני'
 עתידים ובכלל שאין שיהיה הפעין כזה זה המין מן הנתינה ככבר מאד ומינסם אל התחלס יותר נכוח מתחילת הכחירה ויותר
 נכבדת ממנה אבל הוא ענין אלהי והשגחה שלמה כאדם אשר יגיע לו זה המין מן הנתינה התחוסה אל האל ודברים הלהים
 הם המלאכים עכ"ל הסכס' ו' רשד וכשהיה בענין הסכלות כלים הרבוי כזה כמ' והנה הפועל לזאת ההודעה וסוי המוכיח
 אותם מן הכח ל הפועל הוא שכל לפי שהיה פעולתו כוללתו כלי גופי' והוא שקראוהו רך מליך באמרו החלומות הנזדקי'
 שהם ע"י מלאך וכא' כשהע שהאדם ישן נפשו אומרת למלאך ומלאך אומר לכרוכ ונפשו היא החוש המשותף ומלאך הוא הכח
 המדרסה וכרוכ הוא השכל הפועל לזאת ההודעה והנה התבאר להם ל' מה שהביאו אליו העיון והנה נתבאר כי הפועל לחלומות
 הנזדקים הוא שכל כפועל כן יתן החומר וזהו שהזכירו דלל במקומו בעל החלוס ועלמ שתתוב אומר וגלי רזיא הודעך מה די ליהוה

יעוד

מגן אבות ח"ג

ועוד

נדבר בחלומות הכלתי צורקים שיחסו אותם ח"ל ששם ע"י אד'ן סינא הרחיק שיהיו החלומות ענין אליהו על הדרך הזה וטענתו בזה הוא כי הכלבים נראה ששם חלומים כי הם מוכחים בשניה וכ"כ הפלוסוף בס' סינא ויקינה ואין זאת טענה בלל כי לא תורה נביחה זו שידעו דבר עתיד אלא שרומש הנביחה שיש להם בהקץ כאשר ככה דמעות ויגיד אותם לנבוח וכן נראה בני אדם צועקים בעת השינה מכלתי שיחלמו חלום :

אמנם

הנ' למה יהיו החלומות צורקים ואיך איפשר שיהיו וכמה מיניהם וכאזיה סוג מהיריעה הם הכה בקדים בזה הקדמה ונאמר בו ידעית העתיד בחלום אי אפשר שתהיה אלא בדבר המובל ומסודר שהדבר שאינו מובל ומסודר אין לשכל הפועל ידעה בו ואם אין לשכל הפועל ידעה בו ואין ידעית העתידות בחלום אלא מפני שהשכל הפועל הוא מקנה לכה הדמיון וזאת הידיעה כמו שהתבאר א"כ בזה שאינו מובל ומסודר א"כ שתפול בו ידיעה בחלום אחר שאין לשכל הפועל ידעה בו ואחר שהקדמונה עוד לאמר כי כבר התבאר בחכמות השלמות כי השכלים הנכבדים לא יוכלו לא הטבעים הכלליים והם לא יתנו אלא הדומה מה שבצמיהם שיתנו ענין פרטי כי אין בחדשם הענין ההוא הפרטי ולאום תתחלק הכורה הכללית היא לפרטים בחומר מצד שאין לה עמידה כי אם בחומר ואילו היה לשכלים הנכבדים הגנה פרטית היו בהכרח חומרים ולא היו עושים פועל והפעלות כי אם במיטוט ואחר שהתבאר זה נפל בענין היריעת העתיד בחלום הפקדול והוא אחר שהשכל הפועל אינו משיג הענינים הפרטיים איך יתן זאת הצורה הפרטית המיוחדת בזמן וכמוקם וכמתן האנשים וכמתן א' קהמתן כי איתנו רואים כי מה שתקדים הידיעה בחלום אינו אלא בחירושים המתחדשים בגופו או בקרובו או אכשי מדיכחו או עמו ובכלל מי שכבר ידעו והספק בזה הוא בשיי מקומות הא' מהם איך יגיעו אלה הענינים הפרטיים מהטבע הכללי והשני למה התייחדה זאת התייבה מן הפרטים המיוחדים אשר פגשה היריעה בהם והחכם י' רשד חלק הענינים המתחדשים לחלקי מהם אישי עצמים פשוטים כמו חלקי היסודות וכל אלו הם מובלי הסכות הפועלות להם כמו שהתבאר בס' ההויה וההפסד כי התחדש חלקי היסודות והסכות קתם אל קתם מסודר שחור מכוון מצד תנועת הנרמים השממיים ולזה היה איפשר שתהיה ההויה וההפסד בחלקים על השווי וששאריו תמיד שמורים בכללים וכאשר היה זה מובל הסכות מוקף המציאות הכה טבעם מושכל בהכרח אל השכל הפועל ומהם היה שיהם אישי עצמים מורכבים ואלו שני מינים הם בעלי נפשות כחממים וכ"כ הם בלתי נפשות כחמכים ומה שהוא מסובס וכבר התבאר בס' ההויה וההפסד כי הנרמים המתדמי במחצבים סתתחדשים תחלה מהיסודות מובלי המציאות מוקפי הסכות מפני תנועת הנרמים השממיים ומפני תנועת היסודות ההולכות על יושר והנרמים השממיים סכות רחוקות ויסודות סכות קרובות והתבאר ג' כ"כ בס' ב"כ והנרמים כי אישי הנמחים והיה מוקפי המציאות מובלי הסכות איתם המוליד מהם מצד הארע והשכל הפועל והכלתי מוליד מצד היסודות והנרמים השממיים והשכל הפועל וכאשר היו אליו האישים מוקפי המציאות הכה טבעם מושכל בהכרח אל הצורה הנכבדת והוא אשר יחסה מהם צורת המלכה מהנבעים בה הכה התבאר כי אישי העצמים הפשוטים והמורכבים בלתי בעלי נפשות ובעלי נפשות כלם סכותיהם מוקפי המציאות מובלי הסכות הידועות אל השכל הפועל ובהם איפשר שתפול הידיעה בחלום כמה שיתחדש מהם כי הם סדורים מובלים ידועים לשכל הפועל אמנם בענינים המתחדשים במקרה מהם מקדים נמצאים באישי העצמים הפשוטים ומהם מקדים מתחדשים באישי המורכבים בין שיהיו בעלי נפשות בין שיהיו מתדמי החלקים וכל אלו המקדים נמצאים הם מן הטבע הם מן הרצון וכל אלו הם מובלי הסכות משל הנמצאים מן הטבע כמו יודית השמי ומשל הנמצאים מן הרצון איזה יכנה מן הכללמיים ואחר ששם מובלי הסכות תפול הידועה בהם כי הם ידועות אל הטבע הכללי אע"פ שהם מושכלות אלכלו אולי היו ידועות אל הטבע הכללי הם ממדות הנפשות השכעיות הם ממדות הפכרות האינסויות כי אלו היה מחוייב שיהיו מובלות אל הטבע הם הם מושכלים אלכלו וכן אישי העצמים לא יוקף לנו ידועה חידושם בהקש וזה כמה שקדם מהם זמן רב כי אותם הסכות בלתי מוקפות המציאות אלכלו עם שהם בעצמם מוקפי המציאות ואיתנו נשיב הסכך מאלו הסכות והכללים הכלליים שהם מובלים אל הטבע המושכל שיתדמה מה שאכלנו מהטבע המוחש ויתנועעו ומחו בו שיתנועע הכלי מצורת האומות מורגות דקות איפשר שיהיו בעלי תכלית ולזה לא יחדש איש מהאישים בעצמות מן הטבע רק בידעה קודמת כי בלי בעלי האומות אותם יתנועע בשיעור ידעית בעל האומות כח"ט ארסטו ובעלי חכמת הככבים יתנו המטפטט על הדוש האישיה לפי מה שהסכים שהוא מחוייב שיטבו האישים המוחשים בעצמם וזה בעבור שחשבו כי תכונת הנשמים השממיים בעצמם מוקפי המציאות עד שכל תכונה מהם נדמו אליה בעת מחוייב הוא שיטבו אלכלו וכן הוא דעת ד"ל בספר תלמות ה' ואע"פ שיש חולקים בזה ורואים שא"כ שתטוב תכונה הנשמים השממיים בתכונה המתכונת בעצמה ולאוחר תנועת הככבים הקיימים וכן כתב בס' ההויה וההפסד וכן כתב הרלב"ע ז"ל ואם אשר בתנועתם ולרכיב המתנועעים ולאחר תנועת הככבים הקיימים וכן כתב בס' ההויה וההפסד וכן כתב הרלב"ע ז"ל ואם איפשר שתטוב א"כ והוא אלא אחר אלפים מהשנים וכן נראה שדעת ח"ל הוא זה באחרם שתא אלפי שני היו עלמא והתקובלים סומכים זה לשפת ימי בראשית וגם אל השממיים והיוכלות וספירת העומר ואין כאן מקום זה המחקר אבל מה שהעלה החכם י' רשד בזה הוא שאלו הענינים כלם הם מסודרים מובלים ידועים אל הטבע הכללי ולזה הוא צודה שנאמר שהשכל הפקדול יתן לנפש הדמיונית הטבע הכללי אשר לאיש שהוא המתחדש ותקבלהו הנפש המדמה חלקית מצד מה שהיא בחומר ולפעמים תקבל האיש המושכל באמת ופעמים תקבל מה שיחקה וזה בחלומות הנפתרים וכמו שהיו יתן השלמות הנפשיים הכלליים ויקבל החומר הפרטים כי יתן השלמות האחרון לנפש המדמה כללית ותקבלנה הנפש הפרטי והחכם רלב"ג ז"ל לא הסכים לו זה וזה כי המציאות הפרטי יושפע מהסודר הכללי מצד טבע החומר אשר יוצאו לו חקרים מה ייוחד בהם איש איש מצד חלוסי המוג פרטי ולזה הוא תמיד ספק זה כי מהשכל הפועל תביע ידיעה בסודר אשר לזה הפרטי מצד הנרמים השממיים לא כמה שהיו זה פרטי אבל כמה שהוא איזה פרטי בזמן האנשים שולדו בהיות הנרמים השממיים בזה השדה הם כח הדמיוני לו המקרים יתנו השכל כולל הכל האנשים ויקבלו הדמיון פרטי בזה האיש הנה נתבאר שהשכל הפועל אמנם יתן השלמות האנשים מוכחות הנפש הפרטיים הם המוחשים וה' והמדמה והשלמות האחרונים כותבים החושים וכששם הוא הלוחות אשר תהיה בשינה יתן לנפש המדמה השלמות האחרון וכמו שהרופא המהיר יודע שעתיד לכה לגוף החולי בעת מובל בשתי הקדמות א' מהם כללית מושכלת והיא חכמת הרפואה ואחרת פרטית מורגשת והיא המקרים שיקרו לחולי כן הודעת העתיד בחלום השלמות מן הכללים שיתנהו השכל ומן הפרטים אשר תקבלהו הנפש המדמה המתית ל' אותם הכללי והנה היתר הספק איך יגיעו הדברים הפרטים

הפרטים מהטבע הכללי ומשאר הספק הא' למה החומדה זאת סתמינה בדבריו שקדמה הידיעה בהם ועוד נזכר בזה אה"ב בע"פ אבל קודם זה נשלים הדבור בענין הדברים המהמרים בקרי ובהודמן שאין להם סבות מובנות אם איפשר שהפול בהם הידיעה בעצמות או אם הידיעה בהם אינה אלא במקרה ו' רשד החליט המאמר שלא הפול בהם הידיעה בעצמות כי אם במקרה וחייבו לומר כן כי מה שהוא בקרי ובהודמן אין לו סבות מובנות וההודעה הולת אינה אלא בדברים המסודרים המובלים כמו שקדם ויוליד זה כי לא תהיה ההודעה הולת כמה שהוא בקרי ובהודמן בעצמות ואם הפול בהם ההודעה אינה אלא במקרה והרלב"ג ז"ל בס' מ' החב כי זכר נגלה מפורסם אצלו הוא כי ההודעה הולת תהיה גם בדברים המובלים בקרי ובהודמן לא במהרה כי אם בעצמות להיות ההודעה הולת נפלה בהם הרבה והדברים הרכים המאדיים אינה במקרה ולכן נפל ספק גדול הולת ההודעה כי יראה שאם ההודעה הולת אינה אלא בדברים המובלים המסודרים והדברים המובלים בקרי ובהודמן א"א לומר שהם מובלים ומסודרים ולא תהיה לרשד בחירה כלל ע"כ חזר להחריף ל' להחריף הספה זה בטאמר כי כל מקרי האדם הם מסודרים ומובלים. מרד הנרמים השממיים להטביה בענינו וכל פעולותיו הם מסודרו לפי מערכות הככבים אלא שהאדם בשלנו הוא כחיי לשנות מה שיזכרו עליו מעברותיהם :

ובזה

נראה' לו לתקן ענינו זה כי מרד מערכה הנרמים כל מקרינו הם מסודרים ומרד זה תשול ההודעה בהם אבל מרד בחירה שכל האדם אינם מסודרים ומובלים ביה הוא כחיי לשנות המובל הוא זהו מה ששעלה החכם סנו' ז"ל בספרו סנו' אע"פ שהאריך הרבה ואין מספיק לתקן קושיית אלו כי אם שרל הפועל ידע מה שיכחר האדם כמה שהוא מסודר ומובל מהנרמים השממיים לא יחלט מא' משני ענייניו או יכחר בהסודר האלו או יכחר בהפכו ואיך שיהיה כבר נפלה הידיעה כמה שיכחר האדם א"כ הרי הוא מובל ומסודר ונדק המאמר שאין ההודעה הולת אלא בדבר המובל והמסודר לא כמה שהוא בקרי ובהודמן כמו שהחליט ז' רשד ואם לא ידע השכל הפועל אלא המובל והמסודר וזה נפלה הידיעה וקרה כי האדם באותו מובל שהיה כחיי לכוון בהפך א"כ לא נפלה ההודעה בזה אלא במקרה לא בעצם כח"ג רשד ולא להחריף כלום כמה שכת' הר"ל ז"ל ומה שזכרה לנו בזה הוא כי ענייני האדם הם מסודרים מובלים תפלת הנרמים השממיים אם כשעה הסדיון אם כשעת הלירה מפני המוב הקנו לו לפי אוחה מערכת באותה שעה אם מפני מוב פרקי הטנים אם מפני טבע המקומות אם מרד הנימוסי' והמנהגים כי לכל אלו הענייני' יש הכוונות לרעה מקרי האדם כמו שהוא מפורסם מחכמת המשפט הנודק בהרבה עניינים ואשר איננו צודק הוא מפני הסדיון הידיעה כחמה ההיא אבל ההכנה הולת והסודר הנה הוא על סוב והאדם הוא כחיי לשנות המובל והמסודר שהוא ממין א' למין אחר חמה אחו סוב ויה נהגור ז"ל באמרו האו מאן דבמארים יחא גבר ראשון דמא אחר רב אשו או אצמא או טובחא או הקולא ואמ' רבא הא אנא דבמארים הא מר נמי עניש וקטיל וכ"א אחר רב אשו אנא ורמי בר קוניתא בחד בשפתא הוינא אנא מלך ויהו ריש נכני ובזה השינוי ממין למין הוא הכוון הנכבד כבעלי המשפט כמו שזכר ז"ל צופים ואינם יודעים מה צופים וללא שצופו אצמני פריצה שאמרו עת' ללקות ביום וכן כענין כרעה הוציאו שטעו חרם מילה לרם שחיטה ומהו היות גלותי אח חרפת חרם מיליכם ואחר שזכר זה הכה נתור הספק בזה בטאמר' כי ההודעה הולת אינה אלא כמה שהוא מסודר דרך סוב וזה יצטרך האדם לפתור מהו חן ממיני סוב ההוא היתה ההודעה הולת ממין ממיני סוב אם צדקה ההודעה ההיא יהיה מפני שני דברים אם במקרה אם בעצם ואם היתה בעצם מפני השגחה הש' לשמירה ולום תנוחם ההודעה הולת אל"ה ית' כח"ט פריצה אחרי הרועי אלהים אותך את כל זאת ואם לא נדקה ההודעה הולת תהיה הסבה בחירת האדם החכמית לשנות סוב ממין אל מין ויהיה זה סבת החלומות הכלתי צורקי' ויוחסו אל השדים כמו שזכרנו מאמ' רז"ל לפי שלא ימלט מאלו החלומות מא' מב' דברים אם שיהיו החלומות טובים וישתנו לרע וס הפועלת סכמה הרעה והאזהרה הנק' שטן ועזא חלמא טבא בדמותיה מפר"ה ליה כי האדם בפחיתותו ישמח בו קודם באתו אל החכמיות ולא ישחל בהבנה נשמית אחרת וכ"א חלמא כישא עניבותיה מסתיים כי תצטוו הנודם הכללת הרחמית כזאת הנורה הפרטית הנשמית אם שיהיה החלומות רעים וישתנו לטוב וההודעה הרעה אינה אלא על מודיע רע והוא הסד וההשתנות לטוב הוא ההשתנות הטוב להנצל מההשגחה ההיא החכמית להעתיקה אל חכמיות באותו מין לטוב ועזא חלמא כישא עריף חלמא טבא וכן מזה החן הוא מ"ט הרואה כך בחלום ואחר כך קודם שיקדמו כך שהיכוד מחוק להוציא לפועל מה שנראה' לו כמו שזכר' סבת זה ג"כ ובהו יצאו הדברים מתקנים בלי שום ספק וכבר זכר הר"ל ז"ל מאמר לרז"ל שירה שענייני האדם הם מובלים והמסודרים להשגחה עליו מרד הנרמים השממי' ויתר משאר מיני הכ"ח והוא אמרם בא' מקמא אדם דרית ליה מולא בת יב ביה כי יצח בהמה דלוי בה מולא כחיוביה כי יצוק זה זכר הוא ז"ל וגם יש מאמ' להם ז"ל המורה שאין כל אשוי האדם תחת השגחה אחר וכ"א ז"ל בפ' במה אשה יוצאה דלמא מוליה דהאוי נכרא הוא דמקבל כתבא כלומר כי להשגחתו היותה הועילו בו קמוע לרפאתו ייחד משאר בני אדם דרית ליה מולא חסייע ליה מוליה כהמה דלית לה מולא וכו' :

ואחר

שהשלמנו זה נחזור למה שהיינו כולמה היה האדם יסוב מאלו הענייני' הפרטי' מה שהוא מיוחד בזמנו ומקומו וגו' ועמו וולת שאר העניינים הפרטיים הרשומים להם בטבע כללי כמו שזכרנו מחלומות יוסף ושר המשקים וכירושלמי בס' מעשר שני והנה הסבה בזה היא שהאדם בלא ספק יהיה לו בואה העזה א' מסוגי הידיעה הקודמת לחכמיות והנה הידיעה האמצעית לחכמיות ר"ל ידיעת ניוד הקודמה לחכמיות ולזה האדם תביע לו הידיעה והמרע הנה כאלהים שכבר קדם וירע אותם וכ"א אשר תדבק בהם השגחתו ולזה אמרו ז"ל כי חלום שחלם לו חכמו הוא החקיים דל' לני היותו צורך לא הים סכח הנה וזדחה מה שהוא כוללתו וכמה שהיה מהם מוסכם אצלו הנה אי איפשר אם לו הקדם לו ידיעה אמצעית וזה אמרו ז"ל באמרו אין מראין לו לרשד אלא מתוך הדבורי לבו והוכיחו זה חזקה שאמ' רבינו רעיונך על מה שהכד פליקו וכו' וכן כתיב ורעיוני לבך תדע וכן כתיב וסרהורין על משכבי ואז"ל ג"כ הרסר וחוה ואלה למה היתה ההודעה הולת ע"ה חיקוי בחלומות יוסף ופריצה וכבר זכרנו ושר המשקים וכן מה שספרו ז"ל במדרש תהלים במלך א' שחלם ששני אידים היו יוצאים מחיוריו ושורפים מהלכתו ובשקין אמרו שאשתו ילדה תאומים ושפט שהם האידים שחלם וזהו להשליכם כי ער נודמנה להם ריכה אחת והיכתם וכשנרלו החריכו מלכות אביהם והם רדמוס ורומיטוס שכמו כרך רומי ועדין משפחותיה' כרומי קרויים ופעמי' רומי' נשמו הנורה בעצמות לא מה שימקה אותה בחלום שר המשקים שראש שהיה כותן הכוס על יד פריצה הנה הסבה בזה כי כל דבר מאשה יש לו שתי צורות אחת רוחנית ואחת גשמית והרוחנית היא הנורה המתקחה והוא יתיר רוחנית לפי שהיא קרובה יותר אל הטבע הכללי לפי דעת

מגן אבות ח"ג

דעתן ר"ד והמסודר מצד הדמיון השמנומי כסוד לפי דעתנו ולזה הכח המדמה יקבלהו לפעמים רחמי יותר כולל ולפעמים ביותר שלמות גמלי ויראה הרוחה בטיבה הצורה בעצמה לא תהי שיקחה אותה לשלמות הכח המדמה וכבר כתאחת זה אלנלו כי ראינו כחלוש שהיינו מדברים עם הלך המזרח והיינו שואלים אותו למה היה מבקש ממנו ואמר לנו כדי לכבוש מקום זה שאנחנו חתבו בו ולא היה תחת המעלות ולא היינו מדמים שתעבור מלחמה בינו ובין המלך שמושל במקום הזה וספרנו זה החלוש להחיותו לא הכינו והיינו בעינינו כמתעתע ואחר זמן מרובה ראיתיו בעיני שכבש המקום הזה וככנס בו ואנחנו שמוכים לו וכמה חלומות צורקים כיוצא בזה חלמנו וקצתם על ידי חיקוי לא נרע פתרון עד שיבא עינינו אל החציאות בזמן קרוב יתברר לנו ענין קקויים ורוכס בליות יום בעצמו וכל אלה הדברים הפרטים א"ל היותם במקל לריבויים והתחדת והנה נשלם ביאור הענין הנ"כ הכסף בזאת ההודעה והוא למה יהיו החלומות צורקים ואיך איפשר שהיו וכמה תיניסם וכאיהם סוד המיריעות הם :

אמנם

הענין הד' והוא למה היו מיוחדו בעת השינה הכה נאמ' בזה כי לפי שהתבאר כי זאת ההשגחה תיוחס אל הכח הדמיוני וירוע הוא כי הכסף אע"פ שהיא א' כנושא היא רכות בכחות וכשתעשה השגחה בא' מכוונתה תחלש השגחה בכחות האחרו' ולזה כשהתעסק בהשג' החזקו' והם החוש והתנוכ' החזקו' תחלש הפנימיות וגם בהשג' הפנימיו' כשתתעסק בא' מהם תחלש באחרות ולזה בעת השינה שהיא מתבלת השגחות החזקו' וגם במקצת מהכחות הפנימיו' ככח המחשב או יתחו' הכח הדמיוני בפועלו אחר שנסתלקו המוכע' המבטלים והראיה על כי הכחו הפנימיות פעולתם יותר שלמה עם הכוחות הכחו' החזקו' כי אשר יעשו המחשבה פעמי' רבות יטו הכוחות המרגישו' תוך הבוץ עד שיתעלבו להכניס החושים החזקוים כדי להטיב המחשבה ולזאת הסבה היו אשר נולדו בעדרי חוש הראות והשמע פעולתם יותר שלמות בכחות הפנימיות ולכן היתה הכבואה באה בענין דומה בככפה וכמ"ש נופל ונלו עיניו וזו היא הסבה למה היתחדה השגחה זו בשינה ולא תהיה ביקוצה כי בעת שיקוצה מתחוקי' הכחו' החזקו' ותחלש פעולת הכחות הפנימיות ויותר הכח הדמיוני ויהיה רחוק שימצא איש ישיב מזה ביקוצה מה שישיגהו הישן ופעמים יראה צורת הדבר המדמה כלי שום חקוי וזה לחווק כח הדמיוני ויעו' לזה מס שספרו על המתעסקי' בשאלת הלום בהקיצ' כי עז' אותם הדברים המדוכרי' בשאלה יתחוק הכח ותשוטט המחשבה ויראה הדכרי' בשאלים באופן היותם שלם כמו מספר לזי אבא תארי כ"ע כי וקמו כ"ע הים שואל ומשיבים לו דברים אמתים כקוי' וכן ראינו מעשים רבים אפי' מנאטינו שהיו ראו' דברים היו מצטערי' אליהם וכאשר היו רואי' כן יצא אל מעשה המדור וכ"כ הפלוסו' כס' שינה ויקוצה כי הבוססי' הקרובי' למות שנתבלטו הרגשותיהם יגידו העתידו' להתחו' הכח הדמיוני או לפי שאין לו קונע משא' ההרגשו' והרעה מזה חזינו כתלמוד תאמר' ואמרו בשעת פטירתם ויעד' בהם כאלו היא כבואה ואמנם למה היו הפלגו' הכה נאמר בזה כי החלומ' היו בארם מפני תכלית השלם כי להיות האדם קצר הידיע' וההשגחה בדכרי' המתחדשי' כדי שיתחוק להביא הטו' וישמחו בו וישתדל להכניל מהרע כמו שקרה לפרעה בחלומותיו עז' פתרון יוחק ע"ה כי לולו פתרונו כלם הרע את הארץ ולא יזל שעהל' הארץ וית' עליו להשבתה חבורה וית' עליו כאמר כי באתי ודבר ל וכו' או יגלה און אכשם וכבר ביורנו זה בשלמות כס' אורכ משפט והנה החלו' הוא שני מיני' הא' הודעת העתיד וזה מפני ההשגחה כמו שפרנו והשני הודעת הנעלם כמה שכתב יצא המניאו' היה עובר או עומ' כדי לשמוח לב האדם כמו' שהוא נמצא אל החזקו' ולהתעורר לתקן מה שצרי' תיקון ואלו החלומות רובם היא ראינה גשמיות בלא שום חיקוי ואשר הם בחקוי הוא לחסרון הכח המדמ' כמו שצדאם בשמי' בלא חקוי בדכרי' העלתיים הוא לשלמו' הכח הזה כמו שזכרנו :

אמנם

הענין הו' והוא למה יהיו אנשים קצתם רואים חלומ' צורקי' וקצתם חלומ' כוזבים ונאמר בזה כי החלומות הצורקים הם המעלת הכח הדמיוני ומשלמותו וזה יהיה כבעלי מוצים השחור' הקרוי היכטי' כי המוצי' החמים רחוקי' מזה וזה כי סבת הצדק הוא העמידה והקוי' והזינו' בדכרי' א' לציור הדבר על אמיתו' ושלא יעתק מדמיון לדמיון והמוצי' החמי' הם רכי התנועה כעתקים מדמיון לדמיון כי וזו פועל הכח הזה ביקוצ' ובעת ששיכס המוצ המזכר לריבוי תנועתו מעתיקהו מדמיון לדמיון ואינו עומד על ציור אמיתית הענין וע"כ כשיהיה החלוש נעתק מחלו' לחלו' מענין אחר הוא בלתי צודק ושמוג הקר הוא בלתי לזה לאיחור תנועתו אמנם המוצ הלז הוא משקיפ בעליו בשני' עד שירא' בעת שיכנסו כאלו הוא חת לא יתעורר כת הדמיון כלל והמוצי' היכס הוא מקיני' הצור' ואינו מניחה כמו שהארץ מיוחדת לקיים הצור' החקוק' כה ואינה מפסדת' כמו המי' ע"כ המוצ הקר שיכס מצד איחור תנועתו יציור אמיתית הדברים הנדאים ויקבלם צורקים יותר מהמוצי' החם ומצד היוכ' הוא השאיר הנזי' שהוא ולא יביחנו כבעלי המוצ הלז שלא יציור בהם כלל או יציורו ויעזבהו תכף והעול' מזה הוא כי בעלי האדרות' חלומותי' כוזבים מפני חוס מוצם וישכחום מפני הלחות והלכבים לא יחלמו כלל לרוב השקע בלחות ואם יקרה שחלמו יהיו אמתיים מפני איחור תנועת' לקור מוצ' אלא שלדו' לחותם לא יתקיים בהם המצוויר ויעמידוהו על האמיתו' ויקר' מזה שלא יזכרום ואם יזכרום לא יהיו צורקים כי אם בפלג' והשחור' חלומותיה' צורקי' כי מפני הקור אינם נעתקים מדמיון לדמיון ממין אחר ואם יעתקו מדמיון לדמיון מאותו מין הוא לציור אמיתו' הענין כמו שיקרה לחלוש פרעה שנעתק מפרות לשבלים להורות על הציור האמיתי כי הפרות סורו על הפרים' והשבלים על הקצירה ומצד היוכס נאמר החקוי הראשון כי וכל החקוי השני להשלמו וזהו ויקץ פרעה והנה חלוש כי הכיר בעצמו כי החלוש השני אינו אלא תשלום החלוש הראשון וציור אמיתו' וזהו ועל השנו' החלוש אל פרעה פעמים כי נכון וכו' שהיו כשתי לשומות לאיחור התנועה וזה המשפט כמוה הקמו בעיני השינה מהמוזות כמו במוז הקמו הציורה ואם המוזות הם ממין מוז הציורה יהיה הענין יותר חזק וכל שכן אם יכנס לזה מוצ פצוקים ולזה האנשי' השחורים אם יהיה מוזנס מוסף אליהם שחורה בתקופת החורף יהיו חלומותיהם רבים וצורקים ולפי ששעודת האדם בליגה שבתות היא יתירה ותוליד אודים עבים לחים אמרו חלמי' דבי שמי' בטלים אינון ולפי שכתת החלומות הצורקים הם הקור והיוכס אצל כי חלם על שחיתת הוא תפקינם כי כבר כתבו האידים הלחים מהמוז וזו היא סבת היקוצה וחלם החום הקמו מהמוזות וכאשר מוצ החום קר ויכס מבקש המון וזה כתב הפלוסוף בספר השינה והיקוצה וכו' אל השכנים ופעל לו פסוק לתוך פיו הרי זה כבואה קטכ' כי השקכה נאותית לצדק החלומות והיותו נופל לתוך פיו תאמר כבואה הוא משלמות הכח הזה הכוונה לעניינים האלקיים ולזה הוא כדמות כבואה קטנה כי און הכבואה ענין אחר כמו שכתב בע"ה :

אמנם

הענין הששי למה היו קצת אנשים יבינו פתרון החלומות וקצתם לא יבינו כבר כתבאר כי החלומות לפעמים יהיו עז' חיקוי תקבלם הנפש קבלה רוחנית קרובה אל טבע הכללי ויחטף הפותר שיכין הרחוקים וזה שישיפע עליו השכל

השכל העניינים הנשניים המסודרים והמוכנים אל האיש החולם כמו שהרינו יל' שום ראה בחלום פתרון חלום פרעה וכן
 סר האופים פתרון סר הימים ולפעמים יראה האדם הדבר הנשני המסודר לכל לאיש אחר ואותו איש לא יראה לא איתו ולא חקיו
 וז' זל חלום לו חכירו ולפעמים לא יראה האיש המסודר לכל לאחר צור' נשני' אבל יראה אותם רוחנית ויטריך לפתרון כמו שרא'
 דניאל חלום נכבדכנר ואל' כ פתר אותו וכתב ארם' טריך הפותר שיהיה מרביל נפשו בחמשה וציו' וסירבו לנבטו הנקיו'
 ושיהיה עמו בלתי נטוה אל תאות הכפש הכהמי' וכן יאמר' רעד בן מתנאיו שיהיה יודע בחקיו' שכללו האומות והחקויים שימרו
 לחמו' ואוחה ומין מין מהאנשים כי האומות יתחלמו כזה חב' צדים א' לפי הטבע וזה לפי כחות נפשיות ומנסותיהם
 המחודדות כסה והכ' החקויים והרעות שברלו בקבלת' ונהגו להאמין כסה העת לירדה וזה באמונת החתמה האית' וכמלאכ'
 וכעב' השתלה האינושי' ולפי' אלו ההקדמות יתבאר לך כל מה שכתב יל' בפ' הראה בענין פתרון הלוחות וכן כמ' קינות
 וסירו' חס' מעשר שני וכדלוי שם' ה' התוק' שוב' כחלו' ינפ' לנחמ' אינו אלא לכני אומתי' שהכפית' הנכיא שחיה נחמת'
 בבאול' ע' שם' וכן הקצק שאר הפתרונים כדכיהם יל' כל החלומות שולכים אחר הפה ושמונו לו' ויהי כאשר פתר לנו בן הים
 וע' השירש אחר כ"ד פותריו חלומות היו כירושלם ומה שפת' לי זה לא פתר לי זה וכלן נחקיומו בי וכן רבה האמין בן בענין
 פתרון חלומות כר הדיא כי בסכת פתרונו חתה אשתו וכניה ומה שבראה לו כזה הוא כי כבר ביארנו שהמסודר והמוכיל לכל
 כהרם אינו אלא ע"ר סוב ואת היא ההודעה שיועד הטבע הכולל והודיעה לאדם דרך חקיו וזה החקוי הכולל כשהפותר הוא
 יודע דרך החקויים ונפשו היא תוכנת לזה ויהיה עמו בלתי נטוה אל תאות בהמית יפתרונו לצורה נשנית באותה לאותו חקוי
 לטוב ואם הוא כעל כעש רעה יפתרונו לרע והאיש החולם תתפעל כעשו מדברי הפותר וידבק בה הענין המחוק' הרוחני שהוא
 על הדרך הנשנית שפתר אותו ויתקיים הפתרון כי הנפש כבר קבלה רושה הצורה הנשנית שהיא הנפתרת הרושה לצורה
 שרוחנית המחוקה המסודר ולזה יחלמו כ' חלום א' ופתור הפותר לא' לטוב ולא' לרע ויתקיימו שניהם ויהי ענין כר הדאי שהי'
 פותר לאכני' לטוב ולרעה לרע חלו' א' כפינו ונתקיימו וכן יחלו' ארם חלו' א' כפינו ומנייה ופתור סא' פותר א' לטוב וספני
 ופתרו פותר לרע ויתקיימו כמו שמו' כהדרש קינות כענין רבין ויחנן בן זכאי ותלמידיו ועל זה השרש אמרו יל' אל יפתה אדם בין
 ואח' ברית כרותה לטפתים ואחר הואי כשגנה שובאה חלמי' השליש ומה נפשיה ואח' אל תהי ברכת דריוט קלה בעיניך ואחר
 אפי' כרר' בויענה אמן ואמר' קרי עליה ופורץ גדר ישכנו נחש וכן הוה ליה וכן קלל' חכם אפי' על תכאי הוא באה וכן כל
 חקו' שנתנו בו חכמי' עינכם או גיתם או עובי' כענין הנדושים ולפי שהצורה המחוקה ידמו לה הרבה צורות נשניות אפשר
 לחלום א' שיפתרונו הרבה פותריו' וכולם יתקיימו וכא' חלמא דלא מפשר כאברתא דלא מקרייא שאוחו חקוי אס לא יפתרונו
 תתפעל בו הנפש והאדם בכחירתו ומהו לטוב שכפי' וכל רכיהם אמת הם ורוה יאל' המאמר למפורסם לחמו' לא תסער
 הלומך לחיוביך וסו' ענין הטבת חלום וכן ענין יפה העניית לחלום וכו' כיום ואפי' בטבת שלא יבסיר צורה נשנית כהפעלות
 הנפש המנוייד ציור רוחני כהסודר הכולל וכרוך היודע וכתבאר כל זה יש מהראשון' שהו' או' כי ענין ידיעת העתידות כחלו'
 וכו' לחו' הוא כי הנפש יודעת הענייני' קודם היותם הטבעה אלא שהענייני' הנשניים הטרדי' איהם ובעת המנחה מסס הנד'
 העתיד הנודע אליה השלמות טבעה ולזה ימצאו בני אדם יתעוררו לבות על רשיהם סמוך למנחהם כאלו שיערו כנפשה כי
 קרוב לכל עתם ומיהם לא יחשבו וזה אפשר הוא למי שירע מהו הנפש אבל אהמו דברנו כזה על שרשי הפלפול' עקב היות
 דוח אחר עמו כהמות הנפש המדבר' ועוד כדבר כמהו וזה הפעל כמה שיבא כע"ה :

אמנם

למה יראה האדם חלומ' כווכי' כמו שיראה שהוא חשמה חסותו כמ' ש' רל' כהפגש חסותו בחלום וראה קרי וכן
 יראה בחלום שאוכל ושותה כמ' הכתו' כאשר יחלום הרעב והנה אוכל והצמא והנה שותה והסכה כזה כי הכה
 המדמה פעלו הוא אצל השי' כמו שגמר החקוק' כחוש החשיתך וכמה שהפךר כענין הוהר והמחשב' מכת אותם מהחש
 כי זה הכה ר"ל הדמיון הוא כאיור כ' אלו הכמות שהם החוש המסורף וזה הוהר והמחשב' ופעל כמה ששאר מהם וזו סכה א'
 ויש סכה כ' כי זה הוא מדרך הנפש בהחיות שכשתתאוס לברך תתמוך הנפש המדמה לדמות הדבר ההוא החשוק ולזה יחלום
 שיכעול ותתעורר הנפש כזה עד שיראה קריו ושמא ראויי הקרי סכת החלום לא החלום סכת הקרי וזה רחוק ומסו' זה הוא מה
 שהרפאו' לוקחי' רואה מהחלומות בסכת החלום שאם יחלום שהוא באש יורה על הנכרות האדומה ואם יחלום שהוא במים יודע
 על הנכרות הלבנה והאות על החלום הנודק הוא התפעלות הנפש בחלום כמו שהרינו זה החפצמות פרעה וכבדכנר' :

ואחר

שיבארנו סו' השנה הוהת שהיא כדברי' העתיד' כחמו' המחשבו' הפרטיו' וכן כדברי' העבר והסודר כמה
 שאי' תוססם אכלנו בענין כזה אם הוא אפשר שגיבט הטבה וז' בחכמה עיונית או כחלואי' העציות ושם כן רעד
 דת' שהחמת' כשהשנה האית היה כענינות הוא כמל' וחיב' זה שסכע האדם שישב החכמות העיוני' מן ההקדמו' הראשון'
 אלו היתה הטבה א' אפשרי' כלי' ההקדמות הסס סיו' אוחס הקדמות לכפלה כמו שהיא אפשר לו שילך בלא רגלים כי היו
 הרגלים לכפלה כוואס היה שתיהם השנת המושכל המושכלי החכמות העיוניות יד' החק' הוא בחקירה ומעט ולכן א"א שתלם
 מחלואה המלאכות העיוני' בלא לימוד וזה החק' אם היה נמצא הם אנשים בשיתוף השם אבל הם שמינו מלאכים ויתר קרובים
 משיטיו אנשים והנה יראה זאת כחכע עכ"ל :

עוד

כת' שירא' שזה נחכע חזר וזה כי הידיעה העיוני' כעצמה א' בלתי משתנה בין שכליה בין בלימוד בין שכלרש
 כלי למוד ואלו נרעה כענין הדברי' יחד לא היה הלמוד נלקח בנדרה ולא סכרה בהצפה עצמה ואם היה אפשר
 שהדבר א' כפינו ומחא מסכות מתחלפות יקום לפי זה ישם הדבר אל סכותא אשר כסה עמדתו כלי הדבר עכ"ל
 עוד כת' שאפשר שיהיה זה חקו' מן השנה נמצא למי שא"א לו לימוד החכמו' העיונית אם בסכע אם לחלת זה ואלו הם כמחא'
 הם אנשים בשיתוף השם כ' כת' הפחם סו' כפינו' לם' החוש והמוחש והיה זה הפכה ע"ה עתו בוד' שטבה וז' בחכמות
 העיוניות נחכעת עכ"ל לא הרחוק אפשרותם לאנשי' בתכלית השלמות עוד שקראם אנשים בשיתוף השם' והחכם ר"ל יל'
 סתך עליו ואמר ואם זה שאשקףך מעט הוא עוד לרעה כי הוא נמצע נחכעות במורה ושעמות כן רש"ר אינם החיובות
 הנשנות זז :

ונקדים

כזה שקדמה ונאמר ידוע ממ"ש כי הפועל לזאת ההודעה הוא הפועל למודע' המושכלות הראשון' והוא השכל
 הפועל וכמו שהודעת המושכלות הראשונות סס בלא אמצעי' כן אפשר לו להודיע אלו המושכלות השניות בלא
 אמצעי' מהמושכלו' הראשונות כי מה שהוא מדע אצלו יש לו כח להודיע ואין זה נחכע' ואחר הקדמה זו נכפול' שפנה א' והוא
 מ"ש כי אם היתה הטבה וז' אפשרית היו אותם הקדמות לטבלה ונאמר כי ידוע כי הטבע יעשה דברים להכרח וקצתם לתועלת
 37 17

מגן אבות ה"ג

כבר התבאר זה בס' כ"ח לראשון וכן תועלת האוברים לגבליהם וכמו שצדק הכנסים לעוף לתועלת
 אע"פ שיש להם רגלים כן נתן הטבע להם זה בארץ מצד התועלת שיש להם הודעה וזו מהם יקצר שכלו מלהשיב כחזירה וכמו
 שאמרו בעלי התורה מאמיני' כי החן הוא לחם בנות הארץ וקצירה ולא יקשה לנו איפשר היותו מפני איות החריטה וקצירה
 סבת הלחם וזו מצד התועלת כי האמין שאפשר שישב הארץ המלכות עיוניות בנות הקדמותיהן מצד התועלת וכן הטבע
 ה"כ תתבטל בזה הכיטול בעינו וזה כי אע"פ שהלימוד הוא ללכת בגדר ידיעה לא נרחיק שתיהם בלי לומר מצד התועלת
 ועוד כי כמו שאפשר הולך עבד בלא זכר ונקבה ויולידו זה מזה כמ"ט בס' כ"ח וזכרנוהו במה שקדם ולא יבטל אפשר' זה היות
 הדבר א' בעינו מסכות מחלפות כן אפשר שישב הארץ המלכות העיוניות בסכותיהם ובנות סכותיהם וילמדו לזולתו כי
 הפועל לכל אלו ההודעות הוא א' יפעל אותם באמצעי ובנות אמצעי וכבר כתבנו בזה בתחלת ספרנו זה וכבר כתבנו
 לגבליהם הרבה ענייני' מהכמת הרפוא' בהלום וכן ל"ן וזר ולזולתו ואע"פ שהרמב"ם ז"ל הרחיק זה ואמר שאלו ידיעו' הן לז'
 בהקיצ' ונראה היותם בשניה לא הרחיק אותם הרב ז"ל אלא בחכמו' עיוניו' ובאנשי' שאין להם דכרי' כלל ולא חכמה אלא
 רמיונות אבל בחכמות הנדחיות הורה אפטרות זה כמ"ט בס' ל"א ובפ' מ"ה לה"ב מהמורה וזכרנוהו בפתיחתנו והוא בזה
 ספק מדיעת הר"ן ז"ל שהורה כן בחכמת הנדחיות והורה אפטרות זה מפני ההשגחה שפולח האדם הוא מהנדרים השמימיים
 ותיהם ההודעה הולת בעצם וקניית המושכלו' מונה במקרה ואם לא הורה כן בחכמות עיוניו' והאמת הוא שכן בחכמות
 העיוניות אפשר זה כי הפועל לכל ידיעות בין באמצעי בין בנות אמצעי הוא השכל הפועל ולא יקצר השכל להודיע הדברים
 העיוניים הידועי' אלו בנות אמצעי והם סכותיהם מפני התועלת ולא נחשיך זה כמו שהמשיכוהו קצת מהענייני' שאפשר לנו
 שלא למד חכמה שיתבאר אלא למה שהוא חכם וראוי שתחול עליו כחכמה אפשר שגלו מסודות המציאות בנות הקדמות טכניות
 פלוסופיות וכן רש"ד אמר כי כל נביא חכם ואין כל חכם נביא והפלוסוף בס' שינה ויקנה הרחוק שתהיה סבת החלומות סבה
 אלהית לפי שהיא נמצאת בפתיים וראוי שתמצא בו שכלי' והפלוסוף יותר ע"כ החליט המאמר שאין החלומות צודקים אלא
 במקרה וא"ל להכחיש המוחש כי הרבה מהחלומות הם צודקי' והדבר שהוא במקרה הוא מעט וחלומות יוסף ופרעה ונכ"ח חלומות
 הנו' בדכרי' ז"ל ויתרו רעתו והוא החליט שסבת החלומות היא סבה טכנית והקדים הקדמות כי המוחש' יקבלו מוחשים בעומק
 אבר המושא חוש כמו חוש הראו' שהוא נכנס בעומק העין הדבר המוחש עד שאחר שפיר' המוחש ממנו כשאר לו רשע כמי שרואה
 אור השמש ויכנס במקום אפל ערין נשאר האור בעינו וכן בשאר המוחשי' וכן המוחשי' כלם נכנסו בעומק החוש המשותף וכעת
 השינה שינוחו החושים ולא ימנעו החושים הפנימיים יתחוק הכח המדמה שקבל רשע החושים מהחוש המשותף ויראה המוחשי'
 האלו כאלו הם כפועל ויראה לו שהוא רואה ומוחש ומראה וטועם ומרגיש וזה הוא סבת החלום ואם היא הגדת העתידות היא
 במקרה והתחוק להביא ראיה כי החוש הוא דרוש מוחשו ומכניסו בעומק המדמה ממה שאנו רואי' שהיא בתחלת נדויה אם
 תביט במראה וכה ונקיים יראה בה טיפי דמים כי העינים יתחלצו מהדם ומתפשט מהם רשע אל המראה ואין זה דבר פלא כי
 אלו רואי' כי המוחשי' יקבלו רשע זה מזה כי בהעדר היות עם השמן יקבל כא' רוח מחבירו ואם המוחשי' הנפעלי' הם
 פועלים זה בזה כ"ש שהחוש הפועל יש לו כח לרשעו במוחש הנפעל וכל אלה הדברים החוש ירחיק גם הוא בת' כי ענין
 החלום אינו מוחשנו לדעת סבותיו אבל צדק בה"ש כי סבת הקסמי' שאינם מולמים הוא לרוב לחות מוחש וכן
 החלומות הם שוראה על החולים כמ"ט הרופאים ועוד נדבר בענין חלומות הפתאים שהם צודקים שהוא מענין הקסם וענין
 מיעוט צדק הפלוסוף והחכמים הוא להיות סכלם טרוד בעיוניות יחלט הכח המדמה בהם ולא יתחוק כמו שיתחוק
 בזולתם :

ואחר

שהשלמו דרכיו בענין החלום נדבר בענין הקסם שיראה מעניינו שהוא מענין החלום אלא שזה כשינה וזה ביקוצה
 והפלוסוף לא דבר בו כלל גם כן רשד שחך מחנו ואמרו נדבר בו על הדרך שדברו בו חכמי תורתנו ז"ל והנה
 הרמב"ם כתב כי ענין הקסם ושכיהו הוא שפע שופע על הכח המדמה לכד בלתי שישפע ממנו על הכח הדברית אם למיעוט
 והתלמות ואם תחולשתו מיעדק הציורה ולחוק הכח הדמיוני ויבדו העתידות וזוה סבת הם ענהיבי המדינות ומניחי הדימוס'
 המהמשים והיבנושים הפליאות בתחולות היות והמלאכות הנעלמות עם היותם בלתי חכמים ולפי שהכח הדכרי' הוא חלוש
 בהם יתחדשו להם דמיונות פלאות וחלומות וטירפות בעת הסיקצה כדמות מראה הנכואה עד שיחשבו בעצמם שהם נביאים
 מפלאו חמד בזה שישגורו מסדמיומו' הם ויחשבו טכבר הניעו להם חכמות לא בלימוד ויבאו בכלכלים גדולים בעניינים
 העצומים העיוניים ויתערכו להם העיוניים האמתיים בעניינים הדמיוניים ערוב פלא כ' לחוק המדמה וחולשת הדברים זכ"ל
 בספר מורה הנבוכים וכן המצות כתב ז"ל שהקסם הוא שיניע הכח הדמיוני במין חמישי הנכנס כי אל בעלו הכחות כלם
 המגידים מה שיתחדש קודם היותו אמנם יתאמת להם זה בסיות כח הדמיון מהם חוק ודבריהם מתקיימים כרוב ולכן ישעיה
 במה שיהיה ויהיה להם יתרון זה על זה כיתרון אינשי האנשים ומעלתם קצתם על קצתם ככל כח מכותם הנפש וא"ל לא' מאלג
 בעלי הכחות הדמיונות מבלתי שיעשה פעולה א' מהפעולות יניע בהם וינציא לאור פעולתו וזה במה שיכה במטה אשר
 ידורו בארץ הכחות תכופות ויעק צעקות חסות ויעזוב החשבות ויביט בארץ וכן ארוך עד שימצאו כמו ענייני חולי המפל
 ויסער מה שיהיה ומהם מי שיטח קול ויעמיד בו תמונות ומהם מי שישליך אורר אכזבי דקים ביריעה מעג ויארץ לעין ואח"כ
 יספר דברים וזה ידוע ומפורסם בכל מקום ומהם מי שישליך אורר עור ארוך בארץ ויסתכל בו ויספרו וכן א"כ' המדע בתב כיו
 מסתכל ככרזל עשות ויש אוחז מקל בידו וישעמי בעצו ישאל ומקלו יבד לו וכתב ז"ל כי הכוונה בזה כלו להניע כח הדמיון לא
 שאלתו הפועל בעצמותו יעשה דבר או יורה על דבר עכ"ל וכן אמרו ראינו מזה שיטחו קמח או חטים או שעורים עוד בתב
 אחר זה כי בזה טעם הסמון כי הם בעבור שידקו להם קצת אותם הדברים יחשבו שאלו הפעולות יורו על מה שיהיה והביע
 בהם הענין בזה הטעות עד שחשבו כי קצת אותם הפעולות סבת היות מה שיהיה כמו שיחשבו בעלי משפט הנבוכים ביריבי
 הנבוכים אמנם הם מזה היחס כלומר שהם מין מהנפת הכח ולעורר אותו לא ישתו שני כמי אדם באמתת הספור ואם ישתו
 ביריעה כחכמת המשפט עכ"ל וכן כתב באברית מי זאת הנשקפה כמו שחר שכל דכרי החושים הנבוכים הם שקר אצל כל בעלי
 מדע עכ"ל גם ונראה שהרב ז"ל הסריו על חרותו שכתב בס' המדע בענין משפטי הנבוכים שהוא הכל והאמתין שיש בהם
 מהם כהכל נשים ועמי הארץ ולא כן דעת ז"ל שיהיה בהם מי שאמר מול מחכי' מול מצידי' יש מול לשראל והאומר אין מול
 לשראל לא הכחיש שלא יהיה אמת אלא שהשי' משנה החול מפני הוכחות וכת"ש צא מהאצטנניות שרך וכן אפשר שהכחירה
 תבטל הנוד מהחכמה שהיא וכבר ביארנו זה בענין החלום ומה שאפשר לומר בזה הוא שהחכמה אינה שלימה ומה שאינו צדק

מגן אבות ח"ג

זה שהוא נאצל עליו מהשנים בלוחה שעה לא משאר המשרתים ואלוים יש הכדל בין החלום והקסם כי החלום אינו בכחירה ורצון והקסם הוא בכחירה ורצון שיש בו אל המוחל וימצא מזה קצת בעינין שאלת חלום הידועה אל אנשי הקבלה . ואחר שהשלמתו דבריו בקסם :

גדבר הנבואה לפי כוונת זה המקום לפי שכבר דברנו בזה כמה שקדם בעינין הנבואה ונבואת מרע"ה והפלוסוף בס' המוש והמוש לא דבר בזה כי לא היה מפרת אנשי הנבואה והישמעאלים דברו בזה על שיש אמונתם כי הא"י יבא מן שרצה מבני אדם ולא לא קנה הכחה ושמצתי פקחיה' אומרים כי הרמב"ם צדק בכל ח"ט בס' מורה ונתי. בעינין הנבוא' וכבר כתבתי כי בן נצר הישמעאלני כתב כי כל נביא חכם ואין כל חכם נביא וכן אבונר אל פראחי הוא ע"ה הדעת בת"ש למט' וכדבר אהמו בזה על שורש ר"ל שאין הנבואה שורה אלא על חכם ושאר תנאים ונאמר כי האדם יש לו ב' שלמות שלמות נשית ושלמות שכלית והשלמות הנפשי הוא שיהיה חובו בטוב שבמונים והרצפת איבריו בטוב שבחרכות וזה מחכמ' הרפואה הוא ומה שאנו צריכים כמה שאנחנו בו הוא כמות הנבואה הוא שלמות חכמה המדמה הוא נחמד לטוב שבמונים שיהיה לחוה שהוא כושא בבת הזה ולטוב שבחרכות שיהיה לו ולכזה שבשלמות תהיה לו והשלמות השכלית הוא כשילמד האדם ויתחכם עד שיוציא שכלו מן הכח אל הפועל אלו הם שלמות האדם ואם הניע לאדם השלמות הנפשי שוכרנו וישפע על חכמה המדמה השפע האלהי ויהיה קשור בכח השכלי אם תעיקר היצירה אם למיעוט התלמד' או יניע להיות מכת הקוסמי' שאין השתמשותם כי אם בכח המדמה בת"ש כשדברנו בקסם ואם יהיה האדם שלם בכח השכלי ולא יהיה לו שלמות בכח הנשמי וכפרט בכח המדמה יהיה זה מכת ההכתי' בעלי העיון ואם יהיה השפע האלהי על ב' הכחות יחד השכלי והמדמה כשהיו על תכלית שלמותם ביצירה זו הוא כת הנבואה (כי זה האיש סהיה לו שכל אנשי על שלמות ותמות) כי אמתית הנבואה ומחותה הוא שפע שופע מהש' באמצעות השכל הפועל על הכח השכלית תהיה ואח"כ על הכח המדמה וזה היא המדרגה העליונה שבאדם והאיש שהיו בו אלו ב' הכחות בשלמות יהיה מכת הנבואה כי זה האיש שהיה לו שכל אנשי על שלמות ותמותו וימאך אליו שיהיה לו תרות אנושיות מהירות טוות ויטוו תשוקותיו כלם לרעת סודות זה המציאות ויריעת סבתיו ומחשבתו לעולם נאצפת לעניינים הסבכרים והשתדלותו הוא כיריעת האל וכח' פעולותיו ומה שצריך שיאמן בזה והשתכלה מחשבתו ותשוקתו לעניינים הבהמי' מתעכב האשכל והמפתה והמשגל וכן תבטלה מחשבתו ותשוקתו לשרות ולרשויות שאינם אמתיות חכמת הנפשו והגדיל העם ליו וישעבדו לכבודו ולא יתחבר עם הכריות אלא בהתחברו עם החיות והבהמות להנצל מהם ולקבל תועלת כמה שיקובל בו תועלת מהם אם יצטרך אליו לצורך מצרכיו מה האיש שזה תלמו אין ספק שכחו המדמה שהוא תכלית השלמות וישפע עליו מן השכל כפי שלמותו העיוני שלא יהיה אלא עניינים אלהיים כפלאים מאד ולא יראה וולת' ה' ומלאכיו ולא ישער ולא תהיה ידיעה לא בעניינים מהם דעות אמתיות והנבואה כוללות לתיוקן בני אדם קצתם לקצתם וזה מהות הנבואה בת"ש הרמב"ם במורה וכיוצא בזה כתב אבונר אל פראחי בס' התלמי' הנבואות ומה שיש בו האדם יתבא כשלא נשאר בו וכן השכל הפועל מחינה כי השכל המתפעל יהיה דמיון המוח והמוטל השכל הנקטע והשכל הנקטע דומה בחומר והמוטל לשכל הפועל ואם ישפע מן השכל הפועל אל השכל המתפעל הכח אשר בו אפשר שימחור כועל בכליו הדברים והשתפעלות והרצפת' אל השלמה וזאת ההשפעה המתהווה מן השכל הפועל אל השכל המתפעל כשיתמצע ביניהם השכל הנקטע הוא הנבואה וכעבור כי השכל הפועל שופע ומציאות הסכס הא' היא כותנת נבואה אל השכל וזה באמצעות השכל הפועל עכ"ל והרמב"ם כתב במורה כי מהות הנבוא' ואמתיות הסכס הוא שופע מהא' באמצעו' השכל הפועל על הכח הדברי תהלה ואח"כ על הכח המדמה עכ"ל וכמד' תלים אמר כי הנבואה מדבר בכח נבואה כח נבואה שבו והוא אינו אלא כמו אחרות המשמיעות קול בשתקועים בהם ויש שמואל ואשלם לכם את יורבעל ואת בן נון ואת יפתח ואת שמואל ולא אחר ושלם לכם אתי :

ומ"ש מעינין מהות הנבואה הוא הדעת העולה מן העיון והש' שכלאמן שיהיה אפשר שיתבא השכל ויטילן האיש בלתי נבוא וישיבם נביא כלום שמוא מציאה אצל העינין בת"ש שהאיש הוא שלם בשכלו ומדותיו ויהיה כחו המדמה על מה שאפשר להיות מן השלמות וכיון עצמו במחשבותיו ותשוקותיו לנבואה שאינם זה יתבא בטוב כפי שאכל חוונות טובים שיחוייב לו ברואות בטבע כן הוא עינין הנבואה שהוא שלמות המין האנושי אחר הסומחה הנו' וימאך הפלוסוף כי זה האיש הא' לא שלא יתבא כמו שא"ל שלא יוון איש כריא המוב בחוון טוב ואנחנו לא נכסים עמו בזה כי מצי' הכתוב שאמר גם נבואה לא מנאו חוון מה' ואמר הרמב"ם שהסכה בזה רצון אלהי והוא ברונות הפללות שאעפ"י שהשלמות הטבעי הוא בת"ש הפלוסוף שכל מן פראחי לפי ברואותו ויתלמד לפי סבתו שהוא החוייב שיתבא אצל ההמצע מזה הוא כמו מן שמואע סבביע ירו הכריאה והשלמה כירכעם או ימצע חוש הראות כמחנה הולך אדם בעינין אלישע :

אמנם היות יסודו שיהיה שלם בשכלו במדמה והתפעקו בהדיות הנאות הוא אמרם זל בס' המצניע אין השכיבה שורה אלא על חכם בכור ועשיר ובעל קומה הרי התנו בשלמות שכלית באחרם חכם ובשלמות נשית והוא בכור ובעל קומה שהוא שלמות המוב ושלמות ההרכבה ובתקון המדות והוא עשיר שהוא בעל הסתפקות וכפ' אין בין המודר הוסיפו עליו עיניו ואמנם שיהיה בורך אל הרצון האלהי כתב הרמב"ם מנדע זה מעינין ברוך כן נראה שהיה הולך אחר ידמיה ולמדו והבינו והיה מדמה להכבא בת"ש יצתי באמצעתי וממחה לא הצאתי ונח' לו עי' ידמיה כה אמר ה' וכו' ואתה תקבאך גדולות אל תקבש ופי' הרמב"ם כי הנבואה חקך ברוך גדולות והיה נרא' שכוונתו לו כי חפני שנמצע ברצון האלהי היתה הנבואה לו גדולות אכל מתקדוק לטוב היה נר' שר"ל שלא היה ראוי ולא מוכן אליה ע"כ היתה לו גדולות דכיו' כסתפקו נ"כ בלשון הכתוב הוא בה"ש ברוך יצתי באמצעתי אם הוא לבקשת הנבואה או לאו אכל מדר' ר"ל הנה מצאתי במכילת' בפ' א' ובלשון הוא כתבורה' בפי' ידמיה וממחה לא הצאתי לא שרתה עלי שכניתי וכן ותנה עליהם הרוח מה נשתמתי תתלמיד הנביאי' יהושע שמשח משח שרתה עלי דה"ק אלישע שמשח אליו כחה עליו דה"ק ומה נשתמתי אני מבני הנביאי' עכ"ל ושם אמרו מה המקום השיבו כה תאמר אליו וכו' ואתה לך גדולות אל תקבש ואין גדולות אלא נבוא' שכ' ספרה לא לי את כל הגדולו' אשר עשה אלישע ומצאתי בת"ר ונתן ב"ע יצתי באמצעתי וכו' לאיתי בתכחתי ונבואה לא אשכחתי והמק' שאין ספק בו גם נבואה לא מצאו חוון מה' ונת' זה והיה אפשר לטעות בת"ש בטרם אצרך כבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לנביא כתתיך שלא יסא צריך נבואה שלמות לכה שכלי ואינו כן כי זהו לעינין כל נביא שא"ל לו מבני הכנה טבעית כעיקר יצירתו בת"ש ומ"ש לא ידעתי דבר בו נצר אנכי אינו שיהיה קטן השנים בלתי שלם בעיניו כי שם נצר ואמר על ברוך השנים כמו והשתרו יהושע בן נון נצר ויהיה בלתי פרק מנדולי ישראל כשנשתלח במדבלי' והיה בן כ"א שנה ומ' שנה של מדבר

הרי צ"ו וזל מאחר משה היה כי לא חיה אחר משה אלא יד שנה שבע שבעו וטבע שחלקו וחיה ק"ו שנה ויוסף נק' נער עברי
 בהיותו בן ל' שנה כי כל משרת נק' נער וירחיה היה חפציה בני הכבוא' לא התנבא עדיין ומ"ש לא ידעתי דבר הוא כמ"ס
 מרפ"ה לא אש דבר' אנכי כי למיפוט ההרב אינו יודע לסדר הדברי' לא לחסרון חכמה ואפי' היה נער בפ"טו קטן השני לא
 נמנע מפני זה היותו חכם כי אהמו רואים קטנים שהיו מושכלות עם חיעוט השנים לטוב הכמה מה שלא השיבו חוקני' וכן
 אלהיהו אמ' שנים ידברו ורוב ימים יודיעו חכמ' אכן רוח היה באכות וכו' וח"ו שישלח ה' לים' חוכיה קטן חסר תבונה לתת
 להם תקום להסוף חרד על מדרס להיות מלעיבים בו למיפוט שני וחכמתו ושמואל בתפלת נבואתו בעיוניות הים כי ששע את
 עליו ומ"ס ושמואל טרם ידע את דבר ה' וטרם יגלה אליו דבר ה' ר"ל שהוא עדיין לא התנבא ועדיין לא ידע צוית הנבואה עד
 שהבין עליו כי קריאה של נבואה היתה ולמדו שיאמר דבר ה' כי שומע עבדך וזה לפי הפשט :

ועוד

נראה כי הכל היה בהרעה הנבואה כאלו נדמה לו שהיו קוראי' אותו וא"ל טוב שכן והוא לא יבא לדבר עם עליו ועליו
 לא אחר כלום אבל הכל הוא בהרעה הנבואה וכן כתב הרמב"ם כי ה"ו שישתפק שמואל כקול השכינה שזיהה קולו
 של עליו ולא של זולתו ואע"פ שה"ל דבר כי שומע עבדך ולא אחר דבר ה' כמ"ס לו עליו לפי שחשש שמה שד הוא הכל הוא דרך
 דש או הכל היה הרעה הנבואה ומט"ם אשפוך את רוחי על כל כשר ונבואו בניכם ובנותיכם אין זה אלא על הנבואה האמתית
 שביעו הקטנים אליה כי כל מניד בנעלם חרד הערה או חרד המשער או חרד נבואה צודקת הכל יקרא נבואה כמ"ס כי יקום
 בקרבך נבואה או הולס חלום ולכ"א זקניכם חלומות יחלומן ובחריבים חיוניות יראו ואחר שכלל החלומות עם החיוניות במלת
 ונבאו יהיו החלומות' שלא השלימו שכלם בעיוניות והחיויים יהיו השלמים בשלם ולפי שהכחות החיוניות יחלמו בעת הוקפה והם
 צריכי' אל נבואה כמ"ס ע"כ יחס לוקמים החלומות ואל הכחור' החוקים הפלמי' החיוניות ועל ההרעה הזאת א"ל משהרב
 כ"ה נישלה הנבואה מהכבוא' וניתנה לטו"ו ולתיקנות לא אחרו נבואה שורה כמו נבואה האמתית והוא ככנס תחת מין
 הקסם שהוא לכה המדמה אין לכה השכלי חלק בו ונק' נבואה דרך השאלה וכנאות שבע נבואות בלא שפך חכמות היו וכן
 יורה תפלת חנה כי היתה בחכמה וזו"ו היות דבורה חכמה לא שפטה ישראל ודברה השירה שהיא ואביגיל חכמה היתה וידעה
 עוד סנפס והשארותה וכן תקום על שר הנבואות וכן יחלם הכה המדמה מפני אבל נער וכעס הי הוא כח נופני ויחלם ול"א
 אין נבואה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות כמ"ס שבת ולזה לא באה הנבואה על יעקב כ"א אכלו של יוסף וכשתבשר
 באת ותחי רוח יעקב אביים ות"א שרת רוח קורטא על יעקב אבואו ות' בפסחי' כל הכוונס אם נבואה הוא נבואתו מחלוקת
 חמו והכילו ראה חלומות שנה' ועתה קחו לי חנן והיה כנן חנן ותהיו עליו רוח אלמים ואחרו וכן לדבר הלכה שהוא לכה
 הדברי וזלת המדמה וכ"א וכן לחלוט טוב שהוא למדמה וזלת הדברי וכן תמצא הרבה נבואי' נבואתו ונבואו ונבואתם נבואתם
 חפני חלם' הוקנה כי יחלם כח המדמה נק' הנבואה משא ולזה היה פלא במשה ואחרן שנתנבאו בעת וקתם וז"ס צ"ל פ' השותפי'
 חכם עדיף מנבוא כי החכם משתמש בכח השכלי וכל אשר תחלשנה הכוח' השמיות ויתמעטו תאוות' ההכמות תחוקנס
 הכחות השכליות ול"א צ"ל בשבת פ' השוא' וכסוף מ' קינין כמ' קדשי' חכמי ישראל כ"א שמוקינין חכמה מתוספ' בהן ש"כ בשישים
 חכמה והנבואה צריכה כח גופני ובעת הוקנה יחלם ודע כי ח"ל כי מרפ"ה היה אב בתורה אב בחכמ' אב נבוא' והיה אפי'
 להבין מזה הלשון שבו שפער שימצא חכם בלתי נבוא כי אפטר שימצא נבוא בלתי חכם וחלילה שבער שרישו שאין הנבואה
 שורה אלא על חכם חנ"ל חמשה אבל איפטר שימצא חכם בלתי נבוא כמשה וע"כ אינו כמו שהיה משה שלא שחכמה בן היה
 שלם נבואה וכן מ"ס תיום שחרב כ"ה נישלה הנבואה מהנבואים וניתנה לחכמים והקשו ואמרו אפוא חכם לא נבוא הוא ותרו
 אע"פ שנישלה מן הנבואים מן החכמים לא נישלה כוונתם כזה כי הנבוא ייוחד בשם נבוא כמה שהוא מניד עתידות ואין זה
 מדרך חכמתו אלא כח נוסף על החכמה והחכם יש לו כח נבואי בהשגת עיוניות וצאות מדרכי הסקס ולכ"א ע"ז תדע דאחר
 נבוא רבה תלתא ומתאמרה הלכה לפסח כוונתם ועכ"א במאמרים נכבדים הנאמרים שאינם משנים פעמים אין לו אלא דרכי
 נבואות כלומר כי הם להעלה מחקר טעמי :

ולפי

שהנבואה צריכה אל כח נשמי ע"כ תחלם בהחלם הכח ההוא וזו היא טעם עצמות בהפסק נבואה כגלות חפני
 עצבות ועצלות והיו היעוד הרע שיעדו באמרו וישוטנו לבקש את דבר ה' וא"ל פ' הכית דבר ה' זו נבואה : וכתב
 הרמב"ם כי מרפ"ה לא באתה הנבואה כבואה מקדם מאחר תלונות המרגלים עד שמתו בל"קור המדבר אנשי המלחמה בעבור
 שנלאה לסבלם לרוב תלונותיהם ואע"פ שהוא ע"ה לא היה לכה המדמה חבא הנבואתו אבל שפע השכל עליו מכלתי חמיעיות
 שהוא לא יתבא במשל כשאר הנבואים עכ"ל ועמ"ן וס' ר"ל אחרוהו לפי שכל פ' ז' שהדרכים באחר ויאמר וכאשר תמו כל אנשי
 המלחמה למות באמר וידבר ה' אל כל ה' אכל ה' לא לליות חמה פורטוהו אלא לעבון שפלת ישראל שכן שני יס' נופני לא כתיחד עמו
 שדבור בלשון חכה מפני' אל פנים וישוב דעת ללמדך שאין הנבואה שורה על הנבואי' אלא בשביל יש' והענין הוה לו' כי שלמותו
 של משה לעצמו לא חלטה בלל וחלילה אבל להבהתם של יש' הביעה בו חולשה חרד הרצון האלהי שלא היתה הנבואה באה עליו
 באותו שלמות של חיבה בהיות' מופי' אלא כחי שמדבר עם הכהו ככעם וכאשר תמו כל אנשי המלחמה כתיחד עמו הדיבור
 בהבהתם כאשר קודם לכן בשם המונע ואחר שמתגלגל לבן הדיבור נבואה' משה והסכמת הכל היא שהביעה החולשה לנבואתו
 אף על ג' שיהיה שכל כפולא אם מפני לאותו מתלונת העם' אם מפני היות העם בלתי באותים למה שהיו ראוים קודם
 תלונתם :

נמישיך

לזה חטאו כמי מריבה שנאמרו בו הרבה דברים זה אומר ככה וזה אומר ככה זה כונס וזה שוחר ואנחנו לעניות
 דעתנו באמר בזה לפי מה שיראה מישוב כל הפסוקי' הנכתבי' בחמא ההוא ונראה כי מאמרי ר"ל הם מסכומים
 לזה וכאמר תחלה כי אע"פ שנבואת משה לא היה לכה נשמי בה מבווא כמ"ס אבל הרבוב נבואות משה והוא האמת אחר שלא
 היה בה משל ויורה אבל משה בעורו כחיים האל הנפסדי' היה צריך אל הגוף בלי הפק ואע"פ שאמר עליו הכתוב לא כהתה
 עיניו כו' א"א שלא חלם גופו מפני הוקנה ולא היה כחו עתה בכחו או בעת יציאת מצרים ולהנהיג העם צריך פור מן חכמות
 השמיות ומן האיברים :

ואחר

הקדמה זו כאלה' כי בטעם א' בצאתם מצרים כמי משה ומריבה בהיותם דרפידים לא כתואש משה מלשפיק רצון
 העם להוויא להם מים כי מצא כחו כחות לזה וע"כ כשנקהלו עליו התפלל המקד על תפלתו שתקובל שנאמר ויעש
 משה אל ה' לאמר מה אעשה לנעם הזה עוד מעט וסקלני לא שאל אלא עצה מה אעשה והש' הכותיו שביעיתו תעמד עליו כבוד
 וכגילו שכינס יתפרסם סכס אבל בקדש כתיאש מהפס כמו שהוא קשה לואה לסבל הנהגה קשה ואת' כעצמות' טעם אקיש כרוב
 ועדיין

מגן אבות ח"ג

ועדין עם תועי לבב הם עד חתימה זה להם לחוקש אין אלו ראויים להם ולא חתפלו עליהם ויתמו כמדבר הזה כצדק וגם
אזי עמיהם ואהרן ג"כ הסכי' עמו כזה כי אם משה שהוא אלהים לאהרן תירטל כ"ט אהרן שיתרשל שלא היה אלא כצדקו ויבא
משה ואהרן חפזי הקהל אל פתח אהל מועד ויפלו על פניהם וכפילה זו לא בטלו עציה לעצמה כמ"ט להם שרומו מתוך העדה
הזאת ואכלה אות' ברוב ויפלו על פניהם ושם באה' ויאמר משה אל אהרן קח את המחמה כי לא תתיאשו מן התפלה וגם בשבא'
הכרלו באמר ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחו' שמכו כי בתפלה תתכסל הנוירה וגם נפילה זו לא סיתה לפני העדה כמ"ט
במדברג' להחזיק לפנייהם שלא ימותו וגם לא היתה נפילה זו בחלוקת קרח כאותה נפילה שלשם כי אותה נפילה היתה חפזי
שחשדוהו שלא היה עושה הדברים אלא חלבו ונפילה זו לא היתה אלא להתיאשם מן הנס והשבו שחשדוהו היה גדול בלתי ראויים
שיעשה להם נס ואמרו ויאמרו ויאמרו גם עמיהם וז' ויקצפו על מי מריב' וירע' למשה בעבורם כי חפזי חטאם הגדול
השב משה שלא יעשה להם נס וחפזי מחשבה זו באה לו רעה וכיון שאותה רעה באה למשה חפזי קצפם גם אהרן באה לו רעה
כי לא היה אהרן ראוי שייעשה נס על מה שלא יעשה ע' משה ולפי שרעת אהרן נחשבה לרעת משה לא הזכיר הכתוב הזה אהרן
כי אם משה והסכנה על פניהם ח"ל הטל קח את המחמה אתה ואהרן אחיד ודברת' אל הסלע וכו' ולא הבטיחו בגלוי שכינה
כמ"ט שם הנוני עומד לפניך שם על הצור בחורב כי מחותם טעה שנפלו על פניהם נעשו ולא רצה לגלות שכחותו עליהם אלא
שיעשה הנס בלא גלוי שכינה כדי שלא יאכזרו יט' ולפי שלא ראה משה בגלוי שכינה בתאמת אצלו שלא יעשה להם הנס וספק
בדבר ה' שאלמו לו והאמת להם מזה ע"כ נאח' להם שמעו נא המור' וכו' כל' חפזי מריבם אינכם ראויים להם ולא יבאו להם
מים מן הסלע והמים ואמרו ונזא אהרן ונזא יצא' כי חשבו שהטל לא יעשה להם נס ומתוך דברו אלו הכה הסלע
פעמים כי חשב שהנס לא יעשה להם כלל אבל נסה להכות כדי שיאח' להם כמו ש"א שברך הכאה יבאו מים מן הסלע כשכפ
כן הוא דחוק שיבאו דרך נס והנה החטא היה גדול שהסחפתו בנס קודם שהבטיחה האל בו וגם אחר שהבטיח' וזה באות למ"ט
ל' שזה החטא דומה לחטא הצאן ובקר גשחט להם יב' שאל' לו יד ה' תקצר אלא לפי שלא היה כפרהסוף חסך עליו שכתו' וגם
הוא באות למ"ט ל' שחטאו באחרים שמעו נא המורים ולא שהדיבור הזה הוא הטל למוכיח מהרי אהרן ל' ממרו' היותם עם
ה' אלא שדיבור זה היו מרחיקי' שיעשה להם נס וז' ויקצפו על מי מריב' וירע' למשה בעבורם כי אמרו את רוחו ויבטא
בשפתיו לפי שהמרו את רוחו בתלונותם ובמריבות' ביטא בשפתיו ואח' שמעו נא המור' וכו' כי הוא מאמר מחליש כה האל ועזא'
ויתעבר ה' ב'גם כי התאכ' ה' בגלל' לפי שהמריב' את רוחו ב'גם לו שביטא בשפתיו ונענש וגם באות למ"ט ל' כי החטא
היה אחר ההכאה ש' לו ודברת' אל הסלע לא שהיה סבדל כנס בין הכאה לדיבור שהרי דרשנו' נא' לו והכית בצור והמסור
אח' הן הכה צור וכו' אלא שהכאה היתה לחיפוש אמונת' שיעשה להם נס ולמה דממוך על סברתינו ונכח' מקרא תלא שהרי
כתו' יען לא האמנת' כי וכו' הרי שלחיפוש אמונת' כזה שיעשה להקדי' ש"ט נענשו וז' משה מי מריב' וכו' ויקרש' בס' כי
המריב' הגדולה הכניסה ספק בלבם שהיו ראויים להם ולא קדשוהם את הסלע אלא מעצמו בתקדש שיבאו המים שלא בתחשבת
משה ואהרן וז' כשהרן על אשר מריתם את פי לחי מריבה כי המריבה גרמה להם להמרות פי ה' כי אחר שגזיתו אתכם
והנאלת להם מים אחרים שמעו נא המור' וכו' וכן במשה נא' כפעם א' כאשר מריתם פי במריבת העדה וכו' ככ"ט מוזכר
המריב' כי הוא גר' להטעו' משה ומש' למד המסור ויקצפו על מי מריב' וירע' למשה בעבורם וכו' השעם סב' נא' למשה על
אשר חצלתם כי בתוך בני ישראל כמו מריב' קרש' על אשר לא קדשת' אותי בזרה המריבה כ"ג ואלא קרשו ה' כי מעצמו
בתקדש שלא בתחשבתם ש' ויקרש' בס' וזהו שחזר' שהוא זולו קדוש' כי המועיל בקדשו' נק' מועיל חפזי שמועיל והמולד בקדושה
ואשה המונה נק' מועילת לפי שיצאה מרדכי קדוש' שצניעו' כי הוונה ג' כנק' קדושה כל' ספק קדושה וכן נא' בענין הזכות
ואמרו מעלנו כאלהיו וכו' וכי הנוול וכשכע לשקר נק' מועיל בקדוש' ה' כמו שנק' מחלל את ה' וכן הלא עכן
כן וזה מועיל במרש' וככלל כי מועילתה ספק קדוש' וכן בכלל בו המחילה והשקוד כמ"ט קדש' על שפתי' חזק' בחשב' לא ימעיל
פיו וכמ"ט ל' אין מעילה אלא שקוד ויהיה מועלתם כולל ולא קדשת' זהו מה שג' בחטא משה ואהרן והיו נכח' ב' מרש' כ"ט
אתם השבתם מחשב' רפס' שימותו במדכ' ושם יתמו ואח' גם עמיהם לכן התקיים בכם ואתם לא תבאו הקהל הזה אל הארץ

וזהו יבאו וירשו ישתכח דין האמת לעד ער :

ודע

כי שאלות הנכבד' ככתיב יקרה להם מה שיקרה בה' למות השכחה לזכור' כיון מהם מי שהגיע לו מזה שלמות בשיעו'
שישליחוהו לזכר לא לזולתו ויש מי שיגיע לו מחנו מה שישליחוהו וישלים לזולתו כאשר ילמד' ויבליג' בהכחמיהו ויש
שיגיע לו מחנו שיתעורר לזכר ספרים להועיל לכל קורא ספריו כי המחבר ספרו' לא ייחברם לעצמו אלא להועיל לזולתו כן הוא
ענין הנכבד' יש מי ששפע עליו מזה הסלמו' שהשליחוהו ולא העדיף בו לזולתו ואלו הם ריבוי הנכבד' שהזכירו ל' שהיו כישאל
ולא נזכרו ויש מהם מי שהיה מוסך הרכו' לדרך האמת ויש מהם מי שאבד ספריו' בישיבה וירמי' וזולת' הנכבד' שחצאו
במדתה זה יתצאו כנפסם תשוק' והתעוררו לקרוא בני אדם ויקובל מהם או לא יקובל ואפי' יגיע להם נזק מקריא' שהיה לא
יחשו ויש מהם מי שסדר' בזכריה כי השפע האלהי ויבטע ולא ינחם לנקוט כמ"ט ויחז אלהים לנבטה את זכריה ויעמוד מעל
לעם וכן ירמי' אח' כי היה דבר ה' ל' לזכרם ולקלם כל היום אמרת' לא אוכרנו ולא ארבע עור בשמו ויהי בלבי כאשר בוערת
וכו' ואמר הרמב"ם שהיה האחר עמוס ה' אלהים דבר מילא ינכא והוא ל' חלק מדרבות הנכבד' זה מדרבות ה' הא' בקראת
רוח ה' והוא האיש שיליה אליו עזר אלהי שיעורו להעשה טוב גדול בהצלת קהל השב חקל רעים וההשדומה לזה ואלו הם
האשתי' שבא עליהם צלה עליו או נחה עליו רוח ה' ויהי היא מדרגה שופטי ישראל כלם כשמשון נא' והצלה עליו רוח ה' וכן ביפחה
ותהי עליו רוח ה' וכן זאת היא מדרגת יועצי ישראל החשובי' כמ"ט כעמ' כשהניעו סורה ק' לצדק לרוד ויחז לנבטה את עמ'ו
והנה משה היה לו זה הכח בתהלתו עד שנתעורר להציל העברי' מיד סחצו וכיום סב' אמר לרשע למה תיבם דעך וכן אחרי
בדחו השפעה תעורר להציל בנות דעוול מיד הרועי' ולא נחמנו מזה חפזי בני יתחו מפדעה כמ"ט ויקם משה ויושיען וכן דוד
אחר שמתהפך נא' רוח אלהים ל' דוד מהיום שהוא נמעלם ולזה נחצבר על סארי וסדוכ' ותפלתו וזה הכח לא יתעורר מחנו ענין
אחר למי שהגיע אליו לפועל א' שהפעולות ולא לאותו פועל שירמין אלא לעזר עשוק אם א' גדול או קהל או למת' שמביא לזה
כהצלת יוסף ככות המרש' שהיתה סבה ראשונה לעניינו' גדול' שהחדשו אח' . . סב' הוא שימצא האדם אצלו ענין חל עליו
וכה אחר התחדש עליו וישיתו לזכר וידבר בחכמות או בתשבחות או בדברי אהרה' מועילי' או בעניינים שהנביא אלהים
בעת היקניה והסתמם החזק' על מנהגיהם וע' נא' שהוא מרדכ' ברה' ק' וזהו הכח הים דוד כשחבר תלים וכן ש"ס כשחבר
משלי וקהלת ושיר השיר' וכן ספר רמאל' ואיכו' ה' סתת כדברו' ברה' ק' שאר הכתובי' וכו' אמרו קבלת אסתר' ברה' ק' כאשר

וע"כ יקראו כתובי ומוה הכת הוי ע' וקני' הכ' כהם ויהי ככוח עליהם הרוח ויתנבאו ולא יספו וכן אלדר ומיחד וכן כל כ"כ
השגל באורי ותומים סאמרו שכיסה שורה עליו ומדבר ברה"ק כשאלין ממנו ואם לאו אין בשלין ממנו וסאורי ותומי אינו לא שוב
קבת כמ"ט כיומא וכן יחיאל בן זכריהו מוה הכת שאל' עליו ברה"ה היתה עליו יד ה' בתוך סה"ל כה אחר ה' לכס וכן זכריה בן
יהודע הכ' עליו רוח לכסה את זכריה וכן זכריה בן עזריה היתה עליו רוח אלהים ואל' לפני אהא וכלעם היה מוה הכת בעת
שהיה טוב וי"ש ושם ה' דבר בפני כלעם כאלו נאח' שברה"ק הוא אומר ועפ"ל הוא על עצמו שומע אמרי אל ומ"ט דוד אמר
אלהי יש' לידבר צור ישראל ד"ל שהוא יעוד טוב עי' נבואה את נתן אל וולתו וכן ה"ט ויאמר ה' אל שלמה יען אשר היתה זאת
עמך ולא שמרת את בריתי כלא ספק לא נאח' זה לשלמה עצמו אל' יעוד דע עי' אהיה השינוי או וולתו וכן אומר בנבציון
כראה ה' אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלהים אין זו נבואה גמורה כנבואת אברהם יצחק ויעקב וישעיה וירמיה כי הם אעפ"י
שלאו המראה בחלום הודיעום כי הלום של נבואה היה ובשלמה נאח' וייקח שלמה והנה הלום והיה מדרגה לחוטה חמי שאל' בו
בחלום אדבר בו וכן דניאל בודר על הוה שנראה לו שהוא הלום אחר בחווא די ליליא ריו בלו וכ"ל באדין חלמא כתב ואמר עוד
חוי הוית בחווי עם ליליא ואמר וחוי רישו ובהלננו וואת המדרגה לחטה חמ"ט בו בחלום אדבר בו ודע כי מדרגה"ם דחק עצמו
בכל זה לפי שהל' קראו לספרי' האלה כתובי' והכדילום חספרי הכיול' וכבר כתבנו מה שג"ל כנבואת מרע"ה : והנ' הוא
שיראה הכביא משל בחלום של נבואה ויתבאר לו ענין המשל ההוא באותו חלום כיוון משלי זכריה וואת המדרגה הא' שנאמר
עליו והי' דבר ה' אלי לאמר . וסד' הוא שיטמע דבר בחלום של נבואה כמ"ט בקצה נבואת יוחאל וידבר האיש אלי בן
אדם . והס' שידבר לו תלאך בחלום והוה ענין רוב הכיול' . הו' שיראה בחלום של נבואה כאלו הש' מדבר עמו כמאמר
ישעיהו ויראה את ה' וכמ"ט מיכיוה ראיתי את ה' . הס' שיטמע דברי' במראה הנבואה ויראה משלים באברהם
כמרא' בין הכתרי' כי אותם משלים היו כיום במראה הנבואה . הס' שיטמע דברי' במראה הנבואה כמו שאל' באברהם
לאמר לא יורשך זה . סו' שיראה איש ידבר עמו במראה הנבואה כיהושע ביריחו . ה"ה שיראה השלמך ידבר עמו באברהם
בעת העקירה שהיתה בפועל בהקין וכתב הרב ז"ל כי ואת היא אלנו המדרגה העליונה שמדרגות הכיול' אבל חס' אפסר
שיראה הכביא במראה הנבואה כאלו הס' ידבר עמו הוא רחוק ולא יגיע כח המדרגה לזו :

עוד

כתב כי הוא אפסר ג"כ שלא יהיה שומע דבור במראה הנבוא' כי יאם בחלום שהיה תמלת הענין מראה נבואה
ובהשתקעו במרא' שהיא שבה חלום כמ"ט ותדרגה נפלה על אברהם ואל' זו תדרגה של נבואה וא"כ יהיה כל דיבור
שיטמע על אינו נד שיטמע יהיה כחלו' אבל במראה הנבוא' לא יושבו בו אל' משלים והשבוה שכליות והוה דקרוק לשון הכתו'
במראה אליו אתורע בחלו' אדבר בו נתן ההודיעות אל המראה והדיבור אל החלום ותחמר לפי זה מדרגה ט' וי' ואל' כתבנו
זה על דעתו ז"ל אשר איון והקן הדברי' וכלא ספק שזאת היא מדרגה הכיול' באיכות נבואתם אבל מדרגת' בשלמות
עצמם הוא ע"ד אחרת כי אין ספק שמדרגתם היא למעלה ממדרגת הכיול' אחרונים והיה סדר מדרגתם לפי סדר שלמותם
בחסמה ובשלמות יצירתן ולפי פעולותיהן היוצאות מן ההקם השבועי וכבר דברנו בזה דבור רחב כשדברנו בכנבואת
מדרגה"ה :

והאמת

הוא כי מדרגת שאר הכיול' וולת מרע"ה הם כ' טובים לשאר המדרגות הא' במראה ליו אתורע והיא שיראה
בהקין איש או משל או תלאך והוה כשיתחוק שבה הרמוני עדי שיראה הדברים המצויים בו כאלו הם ראיות
חושיות כמו שיקים לחלוט ולשאר התחוק כהם הכח המדמה כאלו יראה ראיה מוחסת ענינים מכהילים כי הכח המדמה אחר
שקבל הנזרות הרחוקים שמסר לו החוש המשותף המצורה המוגשמת שקבל המחשבים הוא מתחוק וחוזר ונותן אחד שהיה מקבל
והקבלה החוש המשותף הסדרה וחוזר ונותנה אל החושים והחושים מקבלים אותה כאלו היתה בפניהם כמו שיראה בעלי סירקון
כל אשר בפניהם כאלו הוא ירוק וואת היא המדרגה הא' שמדרגות הנבואה שאחר עליו במראה ליו אתורע והס' בחלום אדבר
בו והוא שבעת שהיה יראה או ישמע הדבר שהיה רצון הא' להראותו או להשמיעו :

וכתב

הרמב"ם ז"ל כי הסכה בחלומות הנזדקות הוא הסכה כנבואה כעצמו ואמנם יתחלפו כרב או כמעט לא כחין
והביא ראיה תמוז' חלום א' חששים כנבואה ולא יפעל השיעור בין כ' דברים מתחלפים כמין כי אין ראוי שיאמר
שלמות האדם כך וכך משלמות הסום וכן הביא ראיה ממ"ט בב"ר מוללת נבואה חלום וזה דמיון נפלא כי הנבוכוז הוא
הפרי עצמו אל' שגבל קוים שלמותו כן פעל המדמה ביה השכינה הוא פעלו בעה הנבואה אל' שיש בו קצור ולא הניע אל'
תכליתו וכן כפי' ראיה ממ"ט כנבואה במראה אליו אתורע בחלום אדבר בו ונראה הוא שיניע לכח המדמה משלמות הפועל
עדי שיראה הדבר כאלו הוא מחוץ ויראה הדבר כאלו בל' ע"ד הרגשה היוצאת ואלו הן פני חלקי הנבואה מראה או חלום ונ'
שהשתמשים בכ"ק הם חלוקי המדרגה הכ' או קרוב אליהם וי"ט ז' השאחו כביאים אחרונים פסקה כנבואה מישראל ועדין היו
פשתמשים בכ"ק ונראית זאת ההשגה כ"ק שהיא חלוטה ולא הניעה להיו' קול של נבואה לא היא ככת ליה ועניינה שהשתמשי'
בה היו משתדלים להדבק עם השכל הפועל שטפע עליהם טפע נבואתי וידעו בו העתידות ולא השפיע עליהם אפע שלם אל'
שנברא להם קול מקוש באזור קביע לאזניהם ישמעו הראוי לאותה השגה בלבד ומה להשגת חמוץ ישראל בשתיפת הדברות
בעת ת"ת כמ"ט זה באריכות כשדברנו בהשגה זו שהשיב ישראל באותו מעמד וראו' וישמע את הקול מדבר אליו קול לוקול
אליו משה שומע ואין ישראל שומעים וזה כשטמע שמואל הקול ג"פ ולא שמעו עלי או הכין עלי כי קול נבואה היה לפי הפשט
ולפי זה היה אפסר שיטמע הכיול' דבור בהקין ואין צריך לומר מ"ט הרב ז"ל כי תמלת הנבואה היתה מראה ואחר השתקע בחלום
ואו היה הדבור וכאמרו במראה אליו אתורע הכל ככלל בהתודעות הראיה והדיבור ויהיו א"כ מדרגות הנבואה לא כמו שהניח
תמלה והכט ויכתב ע"ה הרגיש כאלו העניינים ודקדק בהם דקדוק נפלא כי בכל מקום שנמצא לשון נבואה כנבואים השלוחים
ההאי' לעם תרבו בשלין עברי וכל מקום שנמצא זה הלשון בשלמים שלא הניעו שלמותם שישלחם האי' לעם כמו חכל נבואים
שמצא שאלו וכן להסת נבואים שנמצא ג"כ תרבו משכמים שהיו אומרים דברי שירות ותושבות ברה"ק והיא תמלת הדרגת
הנבואים וכל מקום שנמצא הלשון כמי שבעתה אותו רוח רעה תרבו לשון שטות כמו שתרבה בשאלו ויתבכה בתוך הבית
ואשתו בנו ביתא כי יש אכשים תחול עליהם רוח רעה והם משתבעים ואומר עתידות לפעמים צורקים ולפעמים כוונים והוה
הסכל שהכדילו חז' גם בחלומות ואמרו כאן עי' תלאך כאן עי' שד וקראו זה הכח רוח שומאם וכבר ידעת מדברינו כמ"ט מהן
תלאך ומהו שד ומהו הסכל שכן הסודע שחיה עי' תלאך וכן הסודע שחיה עי' שד ומהו המין היו נבואי הכעל וגם טפ' תי' על
כנבואתם ואשתמיאו והוה ויבא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר . אלכי אפתנו ויאמר אהא וסייתי רוח סקר כפי כל נבואיו והוה הרוח הוא

מגן אבות ח"ג

עד הוא השטן שנאמר בו כי בא בתוך בני האלהים להתיב על ס' ע"כ במראה זו בתוך זכא הטמים צומד על ס' ומוס המין הוא מניח הנימוסים :

וגר באר ככא כי כ' פועלים הם בכבולות הא' ע"ז מלאך והוא טעם השכל הפועל על הכח הדברים ולא יעול תכל דבר הסם ארצה והפועל הכ' הוא אצילות רעה דרך השתגעות על הכח המדמה וירוב לפעמים ואם יבדק לפעמים אפשר הוא והכל הוא לפי רצון הש' לשיגר דרכיו להאבד רחוקי ית' שמו והל' כב' ז' לפי מלא הש' מציאות הטרים השתרל לתת סבת אמות הנכבאה והנרד הנמצא בה והכוב הנמצא בקסם ובחלום והאריך כוס לפי מרשיו ואין צורך לכל מ"ט כי הכוב הנמצא בחלום הוא לפי השפע שהוא השכל הפועל על הכח הדמויני והכח הדמויני הוא מרוב והשפע המביע בכבולות השקר הוא מהכבולות הרעות הנק' שדים כמ"ט וגם אפשר שיהיה השפע שהוא גם בחלומות כמ"ט ז' וגם בקסם ויהיה זה סבת הכוב הנמצא בהם והשפע המביע בכבולות הוא השכל הפועל שהוא מלאך שלוח מהא' על הרע הדברי וכל דבריו אמת ועוד נדבר כ"ה בענין הנסים כמה יבחן הנביא ואיך שיתבטל הנבון בכבולותיו וע"כ דבור הנביא הוא כ' מניס הא' הדת העתידות ואם לא יבא דבריו הוא כבול שקר וע"ה אשר ידבר הנביא בשם ה' ולא יהיה הדבר ולא יבא וכו' ואם יתקיים הוא כבול אמת וזשה יודע ישראל מן ועד באר טבע כי כאחן שמואל לנביא לה' והמין הכ' דרך אזהרה בכבולות יונה על נינוה וכבולות ישעיה על חוקים אשר כתבסוה וכחפלה היבטלו דברי הנביא ולא יבא מחוקחו שהוא כבול אמת וענין וירא יעקב אחר שהובטח כשמיים כבר ביארו ז' שהשפא גרם והוא שכרת ברית עם לבן עובד ע"ז ושלח מלאכים לעשו ולא סמך על ההבטחה :

ודע יצליח האל בניס בענין הזה עניינים יוצאים מכל הקט הפורעים והוא מ"ט הרטב ז' מ"ט מ"ט שמו' נסים בר אברהם הסערי שהל רוח ס' לפעמו' ד' שנים פעם בהקיץ פעם בחלום ומלאך דיבר בו ואת שמו הגיד לו וכתב לו ספר ג' דיות של נייר וקרא אחוה פלאה חכמה והתחיל לכתוב לו פי' ארוך על כל היבד וחובה על עלה א' של נייר מן הספר שהוא כ' דיות של נייר וזה האיש מודה זה לא היה יודע ספר כלל ודבר תימא הוא זה שאין לדונו כבול אלא היה חכם ואין הנכבוא שורה אלא על חכם וכחוכה לראך און הנביאה שורה אחר שנתקדשה אל ונבואת יוחאאל בא' התחלה וגם אין הדור ראוי לנבואה ולזה לא שרתה נבואה על הלחידיו הל' ואין זה קסם שיחבר ספר מלא חרות וכן ספר הרב הנ' כי בעוד לארדה היה קטן א' שאינו יודע ספר והיה אומר כמה מוזמרים אמת דברים ואחר אחר להם הוא עצמו לעשות לו רפואה וכתבו מפיו נוסחא א' ועשו ונתרפא :

עוד כתב הרב ז' כי בארן אשכנז היה איש כשר ויודע ודורש כרבים בפני גדולי התורה דברים נפלאים ודרשות לא יעשו כן גדולי אנשים אשר בארן ועושה כן כשם קורין אותו שם הדורש . עוד כתב הרב ז' שהוא ראה איש א' שמו רבני אברהם דקולו נביא אשכנזי שהיה עומד כה"ט של קולו נביא כמערכ וקול יוצא כנבון מן המורה מעל נבו הארון שמימיים כו ס"ת ואשלים לו כל דבר והוא השיב ואותו קול דורש מה שלא ידורש כל בישראל וזה אברהם היה אומר שאותו המדבר היה אליהו ז' והעידו לרב ז' כי דרש יום שבה בפני רבנים גדולים כפ' ויהי ככלות שלמה והעידו כל הרבנים שאין בכל הרבנים מי שידורש כמותו וכז' הוא תימה גדולה ולמה העניינים קצתם ע"י שם וקצתם ע"י אליהו ז' ויש מהם תל' דרשים כי לא נדחקו שהטרים יעשו ביוצא כזה וכבר אמרו בהנחה שב שמועתה דילמא יוטף שירא אמרינהו וכבר העידו לו כי ערבי א' אחוה עד והיה מדבר בלשון הלועזים וכן העיד כי ראה איש אחוה קורא פרשיות מספרים שהיו יודעים בו שלא היה יודע אותם :

ואהר שהללונו דברנו כזה הרע הדמויני וכמוסנניח נאמר מה שהוא כוונת הספר כי בכח הזה יש מנוח ועבודה אע"פ שהרמב"ם כתב שאין בו מנוח ועבודה לפי שזה הכח יפעל כשינה בעת שאין לאדם במידה אבל כבר לדמוי הרב כי יש בכח הזה עבודה אם בקסם שלא להניע כח הדמיון בתוך ממוני הסעפה ואם בחלום לדרוש אל הממים שפי' חלל שוהו המרעיש עצמו וכן בכית הקברות כדו שתשרע עליו רוח שומאה וכן בבואה יש בו עבודה אל הנביא עצמו שלא יכרח מחקוה הנכבואה כדו שלא תחול עליו וזה היה חטאו של יונה בן אחתי וכן שלא לכווש נבואתו ושלא לעבוד ע"י עצמו ושלא ידבר בזה בשם ה' ולעם יש מנוח לשמוע אליו אחר שהחוק נבוא ופילו לעבוד על ר"ה כאליהו בהר הכרמל שהקריב בכמה כשעת איסור הכמות ושתיה מנות טעם בשם הש' כשאר מנות מן חפ"ו :

ועתה נדבר בכח הנוכר והשומר כשי' בכח הנוכר ולאמר כי זה הכח אינו ביריעת דברים שהיו כי הידיעה בהם לא תקרא וזכירה כי אם השגה ויריעה בסתם ואינו בדברים העהידים לכא כי הידיעה בהם תקרא מחשבת או נבואה דומימה ולא יוחסו לזה הכח והכח הזה אינו אלא בדברים שצברו ונעלה הידיעה בהם והנה הם ג' עניינים הא' יריעת הדבר שהוא כלי הפסק והכ' יריעה בהם אחר ההפסק וזה יקרא זכירה וההפסק יקרא שבהם והשדדכר שהוא אינו נוכר מעצמו אלא אחר המחשבה כו והכקסה לזכרו יקרא הדרכות וזה הפעולות השכל וע"כ אין זה הכח לחיזי שאין לו שכל אבל הנוכר הוא לחיזי שיש לו דמיון וכח מחשכ כי בזה הכח יוכור השא את אחו ויכרס קהואב אע"פ שיש כ"ח שאין להם דמיון כמו המבנים והתולעים כמו שזכר והכח השומר הוא יותר בכבר מהכח הנוכר וההזכרות לפי שהוא כח שיהי כח בלתי נפסק והכחות הקיימים בשוי הם כלא טפק השוכים מהנפסקים והכח הזה אינו כח הדמיון והמחשב אבל הוא זולתם ויותר רוחני מהם כי המוחשים שקכלום החושים המושגים יתפרום אל החוש המשותף רוחניים כמוקדם המוח והוא המדרגה הרשונה מהמדרגות הרוחניות ואח' קבל אותם מהחוש המשותף הכח המדמה ומרכיבם ושכח המחשב הוא בודר אותם להצדיקם וזה הכח הוא יותר רוחני והוא באמצעות המוח ואח' קבל אותם הכח הנוכר והשומר שהוא באחורנית המוח ע"כ הוא היותר רוחני שכלם שהוא מוסר הקל' כלם וכשארם הידיעה צורקת בכללו ומה שידור כי הכח הזה הוא באחורנית המוח כי כשיש חולי שם תקרה השכחה וכבר הגידו שאיש א' הניח קרני המנינה באותו חקום ושכח כל מה שהיה יודע להכתת הרוח המושא זה הכח אשר באותו חקום והוא תבואר טאע"פ שכל וכרובות והזכרות ויהיה עם דמיון אבל הם זולת ענין הדמיון ושפועל אלו הכחות ככרלים זה מזה כי פועל הזכרון הוא העמדת ענין הדבר המדמה אחר האבדו וישפוט עליו שהוא אחר ענין שהרניס ודמה וינס א"כ הם ד' דברים דמיון וענין אותו דמיון והעמדת אותו וענין והמחשכ כי הוא אותו ענין דמיון שיהי למוחש הקורס והעמדת הדמיון ראוי שיהיה לכח זולת אותו כח שהשיב הענין והשופט בארם הוא השכל כי הוא שופט בחיוב ובשלילה ולכן יודבר כרצון וכחיזוי הוא טבע ולכן יזכור ולא יודבר אבל יש לו כח מחשב ולכן ירחק החמויק ואם לא הרנישו עדיין והנה יש כאן ג' פעולות לב' כחות הכ' מהם מביאים השני דברים הפשוטים אשר הורכבה הצורת שמורכבת מהם הא' חסם דמיון הדבר והכ' ענין דמיון הדבר והג' מרכיב אלה סב' עניינים הא' אל הא' וזה כי הצורה המדמה היא דבר כמעלת המושא והוא תכנית הדבר וענין אותו תכנית

התכנית הוא במעלת הצורה וזה כי גוף הדבר חוץ לנפש מפני שהוא מורכב קרה לו נשיה כנפש על אותו הצד ונשיהם קבול הכ' חלקים שמהם מורכב לב' כחות תאומים ונשיהם מורכבתם לכח ג' הנה ככר התבאר מזה החומר כי הם ג' כחות כח מעמיד לרמיון הדבר וכח מעמיד לאותו ענין אותו הדמיון וכח מרכיב אותו ענין אל דמיונו ולכן נשלים ההודברו' בסיוע אלה הב' כחות והעמיד כ"א חסם הדבר המיוחד וירטטו השתדל' לכאר כי הכח הווכר הוא ולת המצוייר ושהם ב' כחות וכושא כי אבחנו כשם לפעמים ענין הצורה המדומה ולא כשג' הצורה המדומה ונשיה הצורה ולא כשג' עניינה ולכן אפשר שמשמור הרבה דברים יחד ולא דחה אותם והנה כח השמירה והודברו' א' כנושא ב' מצד כי אשר ישיב כח המדמה מאיש דאוכן הרמוז אליו אמנם הוא מה שירשמו הרשע כחוש מחנו והדבר המשיג אותו הכח הווכר הוא ענין הרשע ולכן יהיה ענין הדבר ככח הווכר יותר רוחני ממה שהוא ככח המדמה ופועל אליו הרחות בצורה המוחשת אחר מב' פעלים או ההרכבה או התוך כי באחווירי הצורה שהריגשו אותם כבר יהיה פועלם ההרכבה כמ"ט השלישי כמ"א מב' הכחות הענין הפשוט אשר ייוחד להעמידו וירכיב הכח הב' והשתדך יהיה בגדר הדבר המוח' כ"ז שהחמיד להיות מוחש וזה יהיה באירגוש המרגיש תחלה הדבר חוץ לנפש ואח"כ יצוירו המצוייר והמדמה ואח"כ יכרוז הכורר והמחשב ענין אוחה צורה מרגשה ולהיות הכחות האלה פעולות ה' מתחלפות היו מקומות יהם מן הראש מתחלפים ובעבור שהם המרגיש אמנם ירגשו תחלה ואח"כ מצויר המצוייר ואח"כ יכרוז הכורר ואח"כ יקבל השומר יתחייב בהכרח שיהיה המצוייר המדמה כחוקרני המוח קרוב אל החושים ולזה אליו המחשב הכורר וזה במקום האמצעי ואח"כ ילווה הווכר והשמר באחורנית המוח ודחה שאלה הכחות הב' נקראים בלשוננו בלשון חכמה ותבונה ורעת כי מה שמקבל המצוייר מהחושים יקרא כשה חכמה כי מה שלמד האדם מרכותיו ויקרא חכמה ואשר יכרוז הכורר יקרא כשם תבונה שהיא באמצעות המוח קלטון בין והמצע ידעה יקרא מה שידע האדם בכח השומר והווכר' ולפי שהכח השומר והווכר הם א' כנושא א"ל זכור ושמר בדבור אחר כאמרו מה שאין הפה יכולה לדבר ומה שאין האין יכולה לשמוע כי מצד היותם א' כנושא כאמרו בדבור אחר ותכר היותם ב' הים כענין גם חוץ לטבע והדבור הא' היה זכור להחזיר הדבר הנשכח והוא ממדת הרחמים שלא הזקיקם לשמור והדבור הב' הוא יותר חוץ הזקיקם לשמור בדבקות והוא ממדת הדין והיו בדבור א' כי קבלו ממדות הזכירה שהיו יותר קרוב אל השמירה בדבקות המזכירה אחר ההפסקות ונראה שהמקומות שאל' בהם לא תשכח הוא להזהיר על ההזדרות שישתדל האדם להורכר שלא ישכח ברוב הזמן הדבר ההוא וא"כ נצטוו מן התורה על ג' כחות אלה בשמירה ובדבקות ובזכירה אחר ההפסק והשמירה ובהודברו' בהשתדלות בבקשה וברצון וא"כ יש ככח הוה הצוה ועבירה בזכות המצות בכללם כמ"ט בפ' צינית ובזביות השבת וניחא מצרים ומעשה עמלק והתהר תלשון הרע כזביות דברי מרים והזהר משכחת מעמד הר סיני ומלחמת עמלק והם עינות גדולות בקיום האמונה שהוא תהלות שלמות האנושי והשלחה האחרונה וא"כ עד הנושקים פשע ליוסף בנ' כחות אלה כי כולת ולא וקר בכלל ככה' השומר שלא שמר ושכח והשכח ככח הווכר שלא נצר דבר הנשכח וכמלת וישכחהו פשע ככח ההודברו' שלא יחשורר להשיב הדבר הנשכח בהודברו' וזה יותר כולל מ"ט הבאין לל שהקדים חיוב אל השלילה הפך הכתוב ותרגם וקטים ולא ירכיבם ולפי דבריו לא יהיה פשיעתו כי אם כב' כחות השומר והווכר לא בהודברות ולא דקדק

כזה :

הנה החבאר מדברינו כי יש כחא"ה' הדרגות הא' גופנית רבת הקליפה והיא הצורה המוחשת מחוץ לנפש והב' הציאות ואלה הצורה כחוש המשההף והיא הא' המדרגות הרוחניות והג' הציאות ככח המדמה והיא יותר רוחנית מהראשונה והד' הציאות' ככח הכורר והה' הציאות' ככח השומר והווכר והיא יותר רוחנית מכלם כי היא כחכלת מה שביררו הראשונים ונקוהו מהקל' וכאשר זך בלי פסולה והנה ההודברו' לדבר הנשכח יהיה א"כ בהעמי' ענין היכר שהוא הכח הווכר וכאשר העמיד שכה הזכור יעמיד הכח המצוייר צורת הדבר שהוא וירכיב הכורר אוחה כי אם אלה העניינים אשר הם פרקה הצורה אליה הם תתרכב והמרכיב הוא המחיר והמערק וענין הצורה יעמידו הווכר ורשעה יעמידו המדמה והרכבת הענין ל הרשע יתן אותו המכ"ו והשתקצף לו הב' כחות יעמוד הדבר הנשכח ובה ההודברו' ולפעמי' יקשה לאדם המורת הנכס ויהיה זה מפני חולשה והפסד יקרה לא' מאלו הכחות ויחלשו ויפסדו השמר לחולשה והפסדו זה ההפסד קרוב ברוב יקרה לענין ההפסד דמיון זה ר"ו המצוייר הפסד בהפסד החוש ויוחש כיוחמו ולא יפסד החוש בהפסד המצוייר וכן הכח ככורר יפסד בהפסד המצוייר ולא יפסד המצוייר בהפסד הכורר ויפסד הרחמיני בהפסד הגופני ולא יפסד הגופני בהפסד הרחמיני ויפסד הרב הרחמיני בהפסד המעט הרחמיני ולא יפסד המעט הרחמיני בהפסד רב הרחמיני יקרה מהרחמינות אליו הכחוח והעזרה עמידת הדבר שכבר הרגיש ושכה לכד לכל פעמים יעמוד בקצת אנשים עם השחכרות' צורות הדברים המוחשים אע"פ שלא הרגישו אותם חמלה אבל הנידו להם תאריהם לדבר כמ"ט ארסטו ממקצת הקדמונים היה מצוייר הדברים שזעקו אליו בשמע מכלתי שראה אוחה וראש ככהנו אותם הנורוח כנצלו כפי מה שדמה אליו ולזה אפשר שיצויר הפיל מי שלא הרגישו מעולם זה יקרה לאדם מצד אליו הכחוח הב' והתחברותם יחד הוא חכר הנפש המדרכת כלו' מצד השמיעם לה כמו שיקרה הפירם מצד הנפש בהשמות והחכמה הוא רחוק מאד וקשה על האדם כי התאחרותם הוא מפני שהכל ומנותח הנפש הכהמית הוא בפרידתם ולזה יקרה זה ההתאחרות לאשר ישמוו ההתבודדות במהשכתם בהתבודדות ויסירו מעצמם הטרחים אשר יטריחו החושים וישכח החוש הששההף בהם לעזור אלן הכחות ולכן יתוארו אלן הכחות בשונה וישקופו על כלפאות העולם ובעניינים הדומים לשינה כמו חולי השחוח ויאמר ארסטו כי לפעמים לא יצטרכו אלן הכחות קצתם אל עזר קצתם כהעמוד מה שיש להם להעמיד אבל לפעמים יעמיד על מה שיש להם להעמיד מכלי עזר הכורר ופעמים שלא יתכן להם שיעמידו אלא בצד קצתם אל קצת וההפך בין תנועה הנפש על חלקי הדבר והעמידה ע"כ ההזדק' ובין תנועת הנפש על חלקי הדבר והעמידה ע"כ השמירה כי תנועתם על חלקי הדברים השמירה תנועה מדובק' אין לה הפסק והתנועה על חלקי הדברים המודבר' תנועה נפסקת אבל היא ע"כ השתתק' מדברים וזיה לחלקי הדברים המודברים מפני שהדבר יהיה צורר בדמיונו וכיוצא בו והשמירה לא יצטרך כזה לזאת התנועה ע"כ תנועת השמירה שום ותנועה ההודברות אינה שום מפני שהיא צעקת מדומה אל דומה ולכן היתה פעולת השמירה נכבדת יותר מפעול' הזכירה כי תנועה השום היא יותר נכבדת מהתנועה הנפסקת והכח השומר בכלל אמנם יעמיד חלקי הדבר השמור על ההמשך והשתקות וכשהעמידה הרכיב הכורר קצתם אל קצת ורשע אותם המצוייר והכח הווכר אמנם יעמיד חלקי הדבר כתיוב' כפסחית בלתי דבקה וכאשר הים הציאות חלקי הדבר נראה באלו ג' השגות והיו מצטיינים הקליפות מצד הכורר והמצוייר הים ההודברות יותר קל ואם הים רב הקליפות קאלו הב' צדדים הים ההודברו' קשה :

מגן אבות ח"ג

אמנם העניינים הכלליים יזכרו האדם הצד המזרחיים הנמשכים אליהם וע"כ תשיגם השפחה כמו שתשיג העניינים הפרטיים כי זה הכח הוא המכחות המשיגים הפרטיים כי הזכרון הוא לדבר אחר שהרגיש אותו ודמיון מזד מה שהוא מרגיש ומדומה ודמיון זה כי טבע הכחות הכללי שישיגוהו השכל לא ישיגוהו הכח הזוכר אלא שהוא זוכר כמות מובדל שכבר הרגיש אותו ודמיון והנה הזכרון יהיה לזרות הקלות להשיגם וההזכרות יהיה לזרות הקשות להשיגם והזכרות הקלות ההשגה הם אשר יהיו אלל כח המצאה והחוש המשותף רבות בהשמות מעטות הרחוקות והזכרות הקשות להשיגם הם שהם הרבה רחוקות מעט בהשמות והיה זה הכן כי הזכרות שהם רב בהשמות יאריך פעל החוש המשותף בכזכרותם על הרחוקות עתהשמות יקרה לו שתקבע הצורה שהיא כזכ"ש כשקבלה העטת הקל"ו כבר התבאר איך יהיה ההזכרות והזכרון ומס הפרט כיניסם וכן השמירה והשאר לכאור תמשיגו זה הכח ב' דברים הא' למס היה המודרך יבאכ ויתענג מכלתי שיסיה הרבה המחליכ והמענג נמצא בפועל והב' למס היה כפי אדם מקצת טוב הזכירה ומקצת לא ליכור ומקצת רב השמירה ומקצת בהפך ואחר כי המודרך יהיה התענג בזכר הדברים שאינם מצויים בפועל מפני שהדברים המשיגים אותו על הזכרה הם דברים מצויים בפועל והם בהכרח דומים לדברים המודכרי' ומפני היות הדבר הדומה לו מושג בפועל ישג המודרך מן התענג והכאב בעת הזכרה מה שהיה משיג אלו היה הדבר ההוא נמצא בפועל וכאלו יקוה שיצא אותו דבר אל הפועל כאלו הוא אלל הפעש בגדר האפשר כי כשימצא מה שדומה אל הדבר יהיה הדבר אפשר שימצא וע"כ כשתזכור הפעש דבר מצד מוחש תניחם לדבר ההוא שער יעיר אותה השכל לשער כי המוחש ההוא מסוג הדבר שהיה אלל הנמצא בכח והוא אפשר שיצא אל הפועל זה הדומה לו ויקרה לו או שיכאב ויתענג בדבר ההוא המודרך כמו מה שיקרה אלו היה נמצא בפועל ואולם הזכרון הנמצא הטוב בלגשים הוא המתאחר התמונה אשר יתקיים בפעשו מה שיעבור בו מהמוחשים והוא מי שחוג אחורי מוחו מחוץ כזורה המבנית בו והוא אשר יבצר על מוז המקום ההוא היוכש ויתר מתבזרת הלחות כי היוכש מדרכו שיקשה לקבל וכאשר קבל הצורה הנכס מדרכו שתתקיים בו ויהיות בה זמן ארוך בחליף העיני בלחות ולכן היו האנשים אשר מוז מוחם המוז היה זכרנים טובים כי טוב הזכרנות יהיה המשיגות רועם הצורה הנזקקת בכח המדמה אלו הם שאול עליהם קשה לשמוע וקשה לאכזר יצא הפסדו במיניו אבל מי שיבצר מהם על המקום הזה הלחות הנכס הם לא יוכרו הדברים למיעוט קיוה הצורות בלחות אבל הם ישמרו מהם לקלות קבול הלחות ואלו הם שאול עליהם מהר לשמוע ומסר לאכזר יצא שכרו בהפסדו וע"כ מי שהוא רב היוכש מעט ההכנה רב הזכרון והיה רב הלחות מהיר השמירה רב השכחה קשה לזכור והתמונע' בזה המוז יתקבץ טוב השמירה וטוב הזכרנות ואלו שאול עליהם מהר לשמוע וקשה לאכזר והחלק טוב כי יורה על שווי המוז וטוב הרבנות המוח ואשר אלל עליהם קשה לשמוע ומסר לאכזר אחת אחר עליהם שהוא חלק רע כי קושי המשיגה יורה על היוכש והיוכש יורה על טוב הזכירה ואם תמחרים לאכזר אינו מרוע מוגם אלא מרוע בחירתם ומיעוט השתדלוהם לפקש השתדלוהם חכמה והוא חלק רע להם כי אין דבר רע יותר מהשמים ועוד נכד מזה ע"ד אחרת כה"ד כפ' כי' מאמרות ב"הילפי שבהחורים חגם שזה כלוחו יוכש יהיה להר טוב ההכנה והזכרון ותקרה השכחה לקטנים ולזקנים לקטנים מפני הלחות הטבעי ולזקנים מפני הלחות המקרי ויהיה החוקנים מי שהוא טוב הזכרון השלא יבצר על מוזו הלחות המקרי כי הוא בטבעו יבצר ולכן יהיה הוהן זוכר שלא יהיה שחר אהבה הקטנים ויצאו שומרים יותר ממה שימצאו זכרים זולת הכחורים הם אשר ימצא להם ב' הדברים יחד השמירה והזכירה אמנם יזכור האדם דברים ממה שהרגיש בקטנות וזכרון טוב כי בקטנותו חושק הזכרות העובדות עליו והוא חמה עליהם וע"כ הוא מעיניו בהם הרבה ומפני זה לא ישכח אחתם כי אם בקושי ונשלה הדבר בוחר :

הדיבור

כמה המתעורר ויש קורים אותו כח המתאווה וקרה להר זה כי גם בצדו התחלפו בזה המעתיקים אותו מלשון יופי כי יש העתיקו אותו כוונ והוא לשון ההעורר' ויש העתיקו אותו שוק והוא לשון תאוה ותשוקה וראוי לקרותו הכח המשתוקק מלשון התורה והליך השוקתו הנאמר על יצהר שכבר ביארנו שזה הוא הכח כשהניגו הכח הדמיוני והוא לזה כשהניגו הכח הדכרי וכאמר עליו כמשל שיר השירים ויצלי השוקתו וכבר ביארנו במשיגו זה הכח אלל דיוכדונו בכוחות הלב על צד התורה והמוח והכח הזה נדבר במהות זה הרע ע"ג העיני :

והנה

מ"ש כזה תחלה שזה הכח אינו רב החוש והדמיון בו כל א' תאלו ההיות כנצאסו כדל מזה כי כבר נרגיש ונרמזה לו בתעורר וא"א שנתעורר אלא א"כ נרגיש ונרמזה וע"כ הם קורמנים לזה הכח קרויה שבעית ומפני זה הכח המצנח מפני שבער המנו זה החוש והדמיון וכמו שיקרה לזה הכח החוש והדמיון הן יקרה לו הכח השכלי כדיעות העיונות וזה כח הנחנו בתעורר מצד הציור השכלי ונתעורר ג"כ מצד הציור המחשבי וזה כדברים המשיגים ומאחר שהוא כן וסוי אלס ב' הכחות רצוני החוש והדמיון קודמים לזה הכח לא יחלט מא' הב' דברים או שיהיו ב' אלו הכוחו נושאים לכח המתעורר בלחות כושא כמשך למציאות כח הדמיון או החוש כמו שנתצאים החושנים לרברים אשר הם להם מושגים וזה אם נמצא ההתעוררות בלי דמיון אלא מהחוש בלבד כמו שחושבים זה בחיוני בזכוכים וכתולעים אבל אם לא נמצא ההתעוררות מאין דמיון יהיה הקודם בטבע לזה הכח כח הדמיון בלבד ואז נחקור יחזק זה הכח לכח הדמיון אם הוא יחם אם הגם או יחם השלמות וע"כ צריך לחקור תחלה אם נמצא התעוררות בלי דמיון ואם ימצא על אזה צד וענין ייחם אל הדמיון ואז נחקור אם הוא א' או יותר ועל אזה צד ימצא החיוני התמונע ממנו התמונע החקומית אם הוא לזה הניב האחרון כזאת התמונע אם הוא חניב לחיוני כצד א' ויתמונע כצד א' ע"כ מה שימצא המע האמצעי וכאמר בכלל שחקור הדברים שיגמם תשלם זאת התמונע ואחנם חקרונו כזו התמונע כזה המקום מפני שהכחה המיוחדת כזאת התמונע הוא זה הכח המתעורר ואז ע"פ שהוא חניב לחיוני כשינוי וולתו אפ"כ הוא הוא הכחה המיוחדת בהכנתו וכשנע יוד עכ"פ תצמינו תביע לנו היריעה ביצמנו בשלמות :

ונאמר

כי זה הכח הוא הכח שבו יתעורר הכ"ח אל הנאות ויכרח מהחוקק וזה ההתעוררות בהיות אל הנאות יקרה תשוקה ואם יהיה להנכס יקרה כעם ואם יהיה מהשתכלות יקרה בחירה ורצון וע"כ ההפך בין הששוק והרצון כי הרצון הוא המתמונע כפי מה שיחייב השכל והתשוקה כפי מה שיחייב הדמיון וזהו שנק' תאוה על האחות וכל פועל יהיה מהשכל הוא ישר וכזון אבל הפעלים שהיום המתאווה והדמיון לפעמים יהיו ישרים ולפעמי' לא יהיו ומפני זה יהיה החלק המתאווה יוכי מצד מה שהוא חניב אל נכון ושיאנו כזון והשכל הוא החניב אל נכון בלבד אלא שהחניב בזה הכח שפתאום או שיהיה טוב או שיהיה ממה שחושבים שהוא טוב ואין הטוב המכוון זה הכח הוא הטוב הנמצא השכלי אלא הטוב המעשי והטוב המעשי אפשר שימצא בצד וולתו הצד שהוא בו טוב וזה הכח המתעורר יקרה למציאותו הדמיון ממה המדמה וא"כ יהיה ההתעוררות ואין זה ספק בו אבל אם ימצא זה הכח מצד החוש נכדד מאן דמיון וזה בחיוני שאפשר לחשוב בו שאינו מדמה זה ע"צ והוא כי יש לחשוב

לחשוב בחיוב שאינו מרמה שהוא תמונע חזר המוש כלכר מפני שאינו תמונע אלא בהמצא לפניו המוחש אבל כמורה שהיה
 כן כלומר שהקצת חיוני לא יתנועע אלא בהמצא לפניו המוחש לא יתחייב מזה שתמצא תנועה חזין דמיון מפני שהחיוני יתנועע
 בהמצא לפניו המוחש כשהוא מרמה ענין בו הוא מוחש כרח כרי שיביע מוחש בפועל שא"כ היתה תנועתו בהמצא לפניו המוחש
 לכטלה ומהר שהיה כן לא ימלט הכ"ח משתיה הנועוה אצל אותו ענין בהמצא ככה חזר מה שהוא מרומם לו ואז תהיה
 תנועתו וטבעית לא חיונית וזה נחמד וא"כ יהיה בהכרח הא' כלומר שהוא תמונע חזר דמיון מה לא שהוא דמיון שאינו מיוסב
 ולא מובנל לא ככל מהמוט ומה יראה שא"ל שיהיה חיוני בעדר הדמיון לזמרי ומאחר שהוא כן נכתבאר שזה הכח הוא נמצא
 לעולם עם דמיון או השכל והתבאר פענין ב' הכחות שהם קודמים אליו בטבע והיה מהנראה כעשמו כי הכח הדמיוני אין יחסו
 לזה הכח יחס המושא מפני שהדמיון השגה וההתעוררות דבר נמשך אל השגה כמו שמשך החתוך אל החדוד ויותר הנון בזה
 הכח השכלי א"כ מהתבאר שהוא נמשך להם בדרך שנמשכו המושגים למשיגיהם והמושא לזה הכח הוא המוש הטבעי ויבד על
 זה מה שיקרה בעת ההתעוררות הפעלות הנפשויות באדמומה הגעסן וירקות הפחדן ומפני זה הים נמשך זה הכח לכח יותר
 פא' הכחות הנפש יראה שהוא מתרבה והרכיב הכחות שהוא נמשך להם והיה שם התעוררות נאמר עליהם בשם המנוע בין
 הפתוף וההשכחה והוא נושמות המוספיקים וכ"ש רשענין מה שיורה עליו אחריו התעוררות כחיוני והתעוררות במחוקקים
 רעיוניים אל אצל ההתעוררות המלאכותיות הוא נאמר במין ממונע בין אלו והוא' מהדברים ששלים בהם ככלל באחריו וככל
 מלאכה כי אחר היותו שלם בכחות הקודמים לזה הכח בהכרח והם הכחות ותכונה ודעת כמ"ש הוסיף ואמר כי הוא שלם ככה
 המתעורר להתנועע ואת התנועה השלימה הנריכה ואת המלאכה ומפני היות זה השינוי אשר בין אלו הנדדים מהתעוררות
 נמצא האדם מהעורר בהם תנועות השגיות כמו ההתעוררות הממשכני פעמים רבות ינגד ההתעוררות החיוני כי הכח החיוני
 יתנועע אל הדבר שהוא מועיל באוהה הפת והמחשבה הפשוט שהוא חזין כוחן הכח כמו הענין בתשמיש והזוללות :

ואחר

שהתבאר היך יחס רח המתעורר אל הכח המרמה והתבאר על איוה צד ימצא ממנו הדיכוי נבאר על איוה צד
 תמצא התנועה החיונית המקומיה ונאמר כי כל תנועה היא מנ' דברים לכל הפחות הא' מחיוב שלא יתנועע והב'
 הדבר שעתו יביע והוה המתנועע והביע וב' אלו יתרוק' המתנועע מעצמו והב' המתנועע שלא יביע וכל מתנועע יש לו מניע
 והמניע יש ממנו א' שלא יתנועע כלל רשינוע ויש ממנו שינוע כשייתנועע וזה בכל התנועות שהם מיותר מחיוב א' וכן הב'
 סינים והמניעים והוא המניע שלא יתנועע כלל אלא במקרה והמניע המתנועע והמניעים לזאת התנועה חסם גופיים ומהם
 כחות נפשיים והגופיים שמהם תכלה וזה החיובית כבר דברנו בה אצל דברנו בתנועת הב"ח ונאמר כי זאת התנועה תמצא
 לחיוני מב' כחות מכחות הנפש והם הכח המרמה והרה המתעורר ואלו הב' כחות קודמים לזאת התנועה כהכרח אלא שלפעמי'
 נדמה הדבר וכתאום אלו מכלתי שיחננוע וע"ר נצטרך בהכרח לזאת התנועה למציאות יחס מה בין ב' אלו הכחות בו יהיה
 החיוני מתנועע ואין זה דבר יותר מהיות הצורה הדיחה מניעה לנפש המתעוררת המתאווה והיא מתנועעת ממנה ומקבלת
 אותה כי כשתנוע הצורה המדומה הנפש המתאווה חביב הנפש החימו' הטבעי ויביע הוא שאר אוכרי התנועה וע"כ כשתעמוד
 הנפש המתאווה מההנעה או שלא ימצא ביניהם זה היחס תעמוד התנועה כי התאווה אינה יותר משיתאווה האדם הצורות שהיו
 לפניו המחושבות חזר מה שדמה אותם והמניע וזה ההסכמה בין ב' אלו הכחות מהפעול והקבול יתנועע החיוני בהכרח עד
 ואת הצורה המדומה המוחשת בפועל וא"כ הצורה המדומה היא המניע האחרון בזה התנועה והכח המתעורר מניע ממנה על
 ההשגה והוא המניע הא' במקום והוא המניע ההמונע וע"כ תיחס אליו התנועה ואת הלכר הנפש המושגת שהיא סבת התאווה
 והמתנועע שלא יביע הוא החיוני והענין אשר פשינוע בפניע וביע החימויות הטבעי ויביע החימויות הטבעי האיברים קוראים
 אותו המפשיים הסכמה וכערי אביע וע"כ כשתמצא ואת הצורה המדומה עם ההתעוררות ולא ימצא להם הענין הנק' הס' מה
 לא יהיה בו חובלת בהנעת אותו החיוני מפני שהצורה המדומה עם ההתעוררות ולא ימצא להם הענין הנק' הס' מה
 ההנעה חזר הצורה יקרא מילום ועיכוכ עיכולו יקרא עצלה והפ' זה יקרא חריצות וריוות והנה נבאר כי הכח המניע החיוני
 במקום הוא הכח המתעורר המתאווה והמחלקיה הנפש יב' חלקים והם באליוס וכן סינא' היה להם לחלק ליותר כי יש ממנה
 וכה ומרשג ומשגית ומרמה ומתעוררת היא המתאווה ואלו נכדלו קצתם מקצתה והמתאווה יותר נכדלה ונפרדת וכן כשתענית
 וכן חלק המכ"ס ז"ל כפי' למסכת אבות דפ"א מה' פרקים שהקדום לפני' המסכת' וככאן נשלים הדיבור ככה המתעורר ואתה
 המענין נריך להחזיר זה הדיבור עם מ"ש מזה כשדברנו בכחות הלכ' ותוכור כל מ"ש שם ותקשור הדברים זה כזה . ואחר
 שנשלים הדיבור כזה נשלים הדיבור כזה שהיה חלפת המהשגה והוא הדיבור ככה השכלי ואם הוא קודם לכח המתעורר אבל
 להיות הדיבור בו ארוך אחרתו והוא סוף המעשה :

המאמר

כמה השכלי ונאמר הנה בצבור שיהיה הדיועה השלמה הניע לזרם כשיקדים תחלה ויריע מצואות הדבר
 אם לא היה מכוולר כנפשו ואח"כ יחקור להבין עצמות הדבר ומתו בדברים שבהם קיומו ואח"כ יבקש ידוע'
 הדברים שקיומם באותו דבר והם המשיגים העצמותיים לו והמקרים ב"כ ראוי שחקור אלו הדברים בעינם בזה הכח השכלי :
ונתחיל תחלה וניסיר אל הדרך אשר בו נרע אמתת מצואות זה הכח ויחסו אל שאר הכוח' אשר קדמו ואח"ך נחקור
 בענינו אם הוא פתח ככה או פתח בפועל או אם הוא פועל תמיד רעיו שהם שוכדו רבים אלא כי לפי דעתם
 פעליו כפלים בזמן הילדות בצבור שהוא מושבע בליחות או אם הוא מקצהו כח ומקצהו פעל כיונה היותר ראוי שחקור עליו
 מענינו והוא הענין שהתלבו בו הקורמי' הרבה ומהו יעמוד האדם על מה שהוא יותר ככסף הענינו והוא אם זה הכח נכחי או
 מחודש נפסד או הוא הורכב מרבר נכחי ומדבר מחודש כי הוא פתח ככה פתח בפעל הכח הוא בפעל יעילי בהכרח וא"כ מהו
 זה העילי ומה מדבר ומה הנשא לזאת ההכנה והכח כי הכח אינו נכדל ויש לחקור על זה הנושא אם הוא נשם או נפש או שכל
 וב"כ המניע לזה הוה והמוצאו אל הפעל ולא זה שיעור מההנע' וכלה אלו בעצמו פעל זה המניע בו כי בזה יעמוד על
 שלמותו התכליתיו כי מן המכוולר הוא שאין זה הכח בבני אדם בתחלתו על שלמותו האחרון אבל הוא בתוספת תמיד אבל א"ל
 ש"ך זה לכלתי תכלית כי הטבע ירחיק זה :

הנה

אלו הכקסות שראוי שחקור אליהם הענין הכח הוה וכיריעתם תגיע למו ידועתו בשלמות והדברים שנקחם הקדמו'
 כביאור אלו הדברים א' הכ' קינים או תולדות הקשיות התבארו כחופת אורכרי' אמתיים כנפשא או שיהיו המאמרי'
 מחוכרי' חאלו כ' מינים מן השקדמות ונאמר שהוא מן המכוולר כי הענינו' המושג' כ' מינים אם כללו אם פרעו ואלו הב'
 ענינים כתכלית ההכרל זה מוש כי הכללי הוא השגת הפענין בחומר וכאשר
 קוה

היה כן הנה הכחו' שטינו אלו הענייני' בהכרח הם נכדלני' וכבר נת' חמ"ט כי החוש והדמיון מושגי' הענייני' בהולני' ואע"פ
 שאינם מקבלים אותם קבול' הולאני כח"ט זה בכח החוש ולכן לא יוכל' סגדמה בכח הדמיון המרחה המופשט מהשיעור ותבנית
 וכ"ט שגדיש' אותו וככלל' אין אהמו ויכולים סגדמה המוחשי' משוללי' מהיולי' אהמם נשיגם בהיולי' והוא הצד שבו הם פרמייס
 והטבת הענין הכללי והמחות הוא הפך זה כי אהמו נפשוו אותו מחומר הפשטה ויותר מה שיתבאר זה כדברי' הדחוקי' מההיולי'
 בקו וקצתם וא"כ זה הכח אשר מדברו שטיג' הענין מופשט מחומר בלכד' אלא כשירכיב קצתם על קצתם יפשוט בקצתם על
 קצת מחומר שהיה הרמוז אליו דבר ומחותו דבר אחר כי ההרכבה בהכרח הוא מכה משיג' הפרטים ודמיון זה בני הימים
 הרמוז אליהם הם דבר ומחותם דבר אחר וולתי' הימים הרמוז אליהם וזה ברכים' מהדברי' ואע"פ שאין זה בכללם בני הדברים
 הפשוטי' מהחות והמצואות בהם הוא דבר א' בעינו ע"כ יתחייב שיהיו אלו הענייני' מושגים לב' כחות כדלני' וכשכלל' משיג'
 מהות הדבר וזוהו' ובהיותו כח"ט ובהשכל' נשיג' כי אותו המחות הוא באותו האיש הרמוז אליו כלו' כחוצר'
 אותה הצור' וזה ענין אשר לשכל' הוא אשר דמיו' ארשטו לקו המעוקס כלו' שהוא מדמה לקיחת השכל' הצורה לקו הישר ולקיחת
 הצורה כנושא' בקו המעוקס וביאור זה כי השכל' משיג' המוחשי' מצד החוש כלו' שהחוש הוא המניעו' בהם מצד הדמיון באמצעותו
 והוא משיג' צורת הדברים כנפשו והשגתו ההפך בין הצורה והחומר בדברי' שהם צורה וחומר כמו הכשר הוא בענין משוכה
 ודומה כזה הענין בקו מעוקס הוא אחר מצד שהוא קו והוא משוכה בעיקום וכשהשכל' משיג' הצורות שבחומר ויפשוט עליהם
 שהם כחומר כן יתחייב שיהיה א' מצד ומכנה מצד כפי מושג' כי כל דבר שיושג' בכח הוא מיוחס' אליו ע"כ בהתחייב שיהיה
 נמנים הכחות בהמחות המושגים מצד ויהיו אחרים מצד המשפט אליהם שהם מושגי' וכדלני' והפועל' הא' מפעלי' זה הכחי'
 השכלי' שהוא השגת המחות וקרא' ציור והכ' יקרא' האמתה והוא הרכבת הענייני' אליו על אלו והוא מן הסגד' כי בהכרח כחלקו
 כחוח הנפש וזית החלוק' לפי שכן כחלקו הענייני' המושגים וא"א שימצא' לב"ח כח אשר לצורך מציאותו וזלת' אלו הפחו' וזה כי
 בעבור שהיה שלמותו שיתבוע' מן המוחשי' או אל המוחשי' או אה' לפניו או אה' נעלמי' ממנו מן המוחשי' לו הוא
 סיהיה לו כח החוש והדמיון ויספיקו לו ב' כחו' אלו כי לא הים בכאן צד מה במושג' יסרךד' חסי' אל השגתו וולת' ב' אלו הענייני'
 ולכן לא יהיה ככאן כח אחר ישג' המוחשי' וולת' ב' אלו או מה שיתבאר אותם ובעבור שיהיה קצת הכ"ח והוא האדם א"א קיומו
 קצתם קצתם עד שישלם ממנו הלאכות רכות הם מופעלות כמציאותו וזה אה' מצד ההכרח אה' מצד העלוי' ע"כ מהמחוייב
 נמצא באדם הכח השכלי' ולא הסתפק הטבע על זה בלכד' ר"ל שיתלו התחלות התבונה והמשכשה העולות היותר במעשה אבל הנה
 יראה כי נתן לו התחלות אחרות אין מוכנות אל המעשה כלל ולא הם מופעלות במציאותו המוחש' לא תועלת' הכרחי' ולא ע"כ
 העלוי' ואלו ההתחלות הם החכמות העיוניות וכאשר היה זה כן הנה באמת נמצא אה' הרח' מצד המציאות העולות ככד' והמעולה
 כמחלט' לא היותר ככד' שבמציאו' המוחש' וזוהו' ירא' כי זה הכח יתחלק לב' חלקי' הא' כק' שכל מעשיו יהיב' שכל עובי'
 וזה החלוק קרה לו בהכרח להחלק מושגי' וזה כי הא' פעלו' ושלמותו בענייני' הלאכותיים אפשריים והכ' בענייני' הכרחיים אין
 מציאותם כחירתו וכאשר הכבאר מציאו' זה הכח שהוא משתנה משאר הכחות אשר מעט והתבאר ג"כ שהוא מתחלק לב' חלקי'
 הנה ראוי שניעין אה' בענייני' המבוקשי' שמיניו אותם בכל' א' משיגים ואע"פ שרובם משתפני' להם :

ונתחיל

ככה המעשיו' שהדבר כו יחד קל ועוד כי זה הכח מושתתף לכל בני אדם ואין אדם ריקם ממנו אלא שיתחלפו
 בו ריב ומעט אבל הרח' העיוני יראה מענייני' שהוא כח אלמי' מאד ועליו' כה' ויפח' באפיו' נשמת חיים ויהי'
 נפש חיה ות"א לרוח המללא' וזה הרח' ימצא' בקצה בני אדם והם המכוני' תחלה בהשגתה כזה המין ונאלח' במחות זה הכח
 המעשיו' כי אלו המושג' לו המעשיות בין שיהיו ויכולו' החלשות הנק' כחות כחלשות הרפואה והחכמה וזה אשר שיתמש'
 בהם המחשבה ויחיל' התכלית ובין שיהיו מושג' לתכלית מציאות' כחלשות החוש וההגד' והדומה להם כלם הם
 מחודשות ונמצאות כנו בתחלה בפועל' ואח"ך בכח מפני שרוב החושכלות המציאות' מהם הם מציאות' ככסיון והכסיון יהיה עש'
 החוש תחלה ואח"ך בכח הדמיון וא"כ אלו המושג' לו המציאות' אל החוש והדמיון וע"כ הם בהכרח מיתחדשות
 במדושן ונפסקות בהפסק' הדמיון אהמם אלו הדמיוניים הם במדרגת' הנשאל' לזה הכח או במדרגת' המניע' אלא שאינם מספיק כוח'
 לפי שהכללי' ככד' במציאות' תהדמיון ואלו היו הדמיוני' הם המניעים אותו בלכד' היה בהכרח ממינס כמו שהוא הענין במושג'
 ובדומה :

ועוד

יתבאר זה יותר בשכל' העיוני ושם ית' מציאותו זה המניע' ומה הוא ומאחר שאין הדמיוני' הם המניעים' בלכד' לזה
 הכח והיה אחד ממה ששגלם בו השגת' הכללי' הנה הוא בצד מה כנושא' לכללי' כי היה בהכחה והכח הכללי' נקשר בו
 וכזאת ההכחה נדרגת' הנפש המרמ' המאדם' והנפש המרמ' ויהי' כמו שגדלת' הנפש הזנה מהחי' מהנפש הזנה מהנחמס'
 כהכחה שבה לקבל' החוש וזו ההכחה אינם דבר אחר אלא הכחה לקבל' המושכל' והדבר בחלוק' בכח החוש ואחר אשר הים זו כלו'
 כמ"ט הנה יראה חאלו המושכלות שהם הוות ונפסדותו ואין חולק' על זה מכתות המשאים הם הפולכי' וזה שהוא נראה כי אלו
 הדמיונות אינם כושאים' כד' מה לזה הכח אבל שלמות' לכח הזה ופעולתו הנה כשימצאו צורות דמיוניות כהכחה יתחייבו מהם
 מציאות' הדברי' המושג' לו הנפעלי' באומותו ואלו הים נמצא' אלו המושכלות בלא הנפש המדמה היה מציאותה לכחולה וזה
 המין מן הצורות הדמיוניות הם נמצא' לרכיב מהב"ח כמו הארינה לעכבים ובתים המושג' לדבורי' אלא שההכדל' כיוחס' הוא
 שהם מביעות' באדם כחמשכה וההוצאה מהלב' וזהו ששגלם בו בצלאל' באמריו ולחשוב' מחשבו' וכחיוני' מביעות' מהטבע ולכן לא
 ימצאו פעולתם במינס' שונים אבל ישג' מהם כל חיוני' וחיוני' צורות מושכלות והם הכרחיות לקיומו ומה שאשבו' אהמם כי הכ"ח
 ישכיל' וכוה הכח שהוא שכל המעשיו' יאסב' האדם וישג' ויתחבר' ויתרחק' ובכלל' הנה ימצאו ממנו כל המעלות הדמיוניות מפני'
 שמוציאות' אלו המעלות אינם דבר אחר וולתי' מציאות' הדמיונות שהם יתבועו' לאלו הפעולות על יוסר' וזה שיתבאר האדם דרך
 מושל' במקום הראוי וכשיעור' הראוי ומה שימצאו חאלו המעלות כב"ח בבבונה בארי' והארכת' הזואר' בתרכובל' הנה זה האמר'
 במין מן הסמוק' עם המעלות האלו וזהו שהם טבע לב"ח וע"כ פעמים הרבה יעשו אותם במקום שאין ראוי הנה זה האמר'
 בשכל' המעשיו' :

ואולם

המחמ' כעיומי' הוא חסם שצריך ביאור יותר רחב וכבר התחלפו המשאים מוזמן אפלטון' עד היום הזה ואהמו נחקרו
 כזה לפי וכלתמו ולפי העוד' הכמצא' בזה כמה שקדם בספרי' החכמי' שדברו בזה ומה שצריך לחקור תחלה בזה הוא
 אה' המושכלות העיוניות הם אהמם כפועל' תמיד או אה' הם בתחלה בכח ואח"ך בפועל' ואז יהיה בצד מה מומריות' כי אהמם
 שחקנת' תמיד כפועל' ומקצתם בכח הוא טעיות' מפני שהצורות אינם כחלקות בעצמם ולא מקצתם מושג' למקצתם ולא ירא' וזה
 לצורות :

לצורות אלה הצד החומר כלו' שהם פרטיות והדרך לרעת זה שניעין בתחלה אם דבקוים כמו הוא דומה דרכקות הדברים
הכבדלים החומר כמו שיחזק בשכל הפועל שהוא דבק בנו כשיהיה בנו השכל הכקנה עד שיהיו אלו המושכלות אין הפרט
במציאות לנו בזמן הילדות והזקנה כשהם נמצאות בפועל אלא שהם בזמן הילדות שקועות בליחות ונאמר בכלל א"ל מכלתי
שאמר שהיה בנו ענין יבנה אותנו היה שניג'ם וכשהגיע הנושא המקבל אותם על הכתו האחרונה וראו בו אלו המושכלות
והשגנו אותם ואלו לא כגורך כשיהיו מושכלות לנו אל הניע מסוגם כלו' שיהיה שכל אלא אם יהיה במקרה כמו שזוהי החלודה
מהמראה שאמר שהוא יושב בה הצורות ואן לא יהיה אמרו בהם שהם נמצאות ככה בזמן הילדות בענין הכח החומרי אלא בצד
המושכל יראה אל הכח שאמר' כי הנפש נחבאה בגוף בתחלה ואח"ך נראית או נאח' שדבקו' אלו המושכלות כמו דרכקות חמרי
דרכקות הצורות חמרי והעמידה בזה יהיה בזה הדך כשנמנה הדברים העצמיים לצורות כמה שהם חמריים ואח"ך נענין אם
יתארו אלו המושכלו' במקנתם אם לא ונאח' כי מן המכובד הוא שיש לצורות החמריים חדרות ושדכחות והשכחות' חמוריות
בכדור' והמין הא' המצורות החמריים הם צורות הפשוטי' שנושאם החומר הא' והם הקלות והשכרות ואח"ך הנובי המחדמי
המלקי' ואח"ך הכח' הן ואח"ך הכח המרוב' ואח"ך המדמה וכל אלו הצורות כשיענין בהם ימצאו להם דברים כוללים
ומשתתפים בהם חזר מה שהם חמריים כמוחלט ודברים חמרי' כא' וא' מהם חזר מה שהם חמריים חמו מסובלות הצורות
הפשוטות שהחומר לא יתרוקן בהם מא' המצורות הפרכיות בחום והקור והלחות והיבש ומה שישתתפו בו הצורות הפשוטות
עם צורות המחדמי החלקי שהם החלקות בהחלקת נושאים והבעתם בהם שיוני אמתיו וצורת הכח הן השתתפת עמהם
כאלו הכ' ענייני' אע"פ שהיא ככולת מהם בפשט המציאות ומפני שזו הפשט קרובה מהצורה חומרית חשבו שהיא חזו ומסובלות
הכח המרוב' שאינו החלק בה חלק החומר בענין שבו תחלק הצורה חומרית וע"כ אי אפשר שיקבל הכ' הפכיים והקטן
הגדול כנושא א' ועל ענין א' וישתתף עם הכח הן שהוא פועל כללי כליו ומסובלות הכח חמרי' שאינו פועל פעלו כללי כליו
ואלו הצורות החמריים אע"פ שהם חדרות ונמצאות חזו כמעלה וכלול אותם חזר מה שהם חמריים מושכלות כ' דברי' הא'
שמציאותם נתחך לשיני בעצם או קרוב או דחוק כמו שהוא הענין בצור' חומרית והפשטיות שזכרנו והכ' שהם נחמות בעצם
בהמנו' הנושאי' ומתרכי' כרכיים וכלו הכ' דברי' יתאמת בהם ענין המדמה כי אם לא היה כן לא היה שם היותם כלל וימצאו
לצורות החמריים כמה שהם חמריים דבר ג' והוא כי הם חזרבות חזר מעלתו חזר מעלת הצורה ודבר מעלתו מהם מעלת
החומר ויכלול הצורות החמריים . דבר ד' והוא כי המושכל הם אינו נמצא וע"כ כשנענין המושכלות נמצא להם סבולות
דכות יראה בהם שהם כבדלות במציאות משאר הצורות ומזר אלו הסבולו' השכו בהם שהם נמצאות בפעל תמיד ואינם קיימות
כי כל הוה נפטר מפני שהוא בעל חומר אלא כי המצד יראה הוא שאלו הפכייני' החומרי' בהם אינם מספיקי' בעמוד על שאינם
חמריים אם לא ימצא הסה"א חז' דברי' והוא אם שנמנה סגולתם מהם כל הדברים החומרי' לצורות החמריים כמה שהם חמריים
או כשנמנה על כי מקנת הדברים החומרי' בהם מוחזים בדברים הנכדלי' ע"כ צריך שנמנה הדברי' החומריים בלו המושכלות
ונענין אם יש מהם מה שייחד בדברי' הנכדלי' או לזו ואם לא ייוחד אם לא ימצאו להם עם זה הדברי' הסוללי' לצורות החמרי'
מה או אם לא ימצאו ונאמר כי יראה חזר במציאות המושכלות בחדם שהם על ענין והוה נכדל או ממציאות שאר הצורות
הנפשיות שבו הפני' שאלו הצורות המציאות כנושאים המזו אליו וולתי המציאות המושכל' יזה כי הם א' חזר מה שהם מושכלות
והם מתרכות חזר מה שהם פרטיות ונחמו' אבל שאר המושכלות אפשר להשכו במציאות' המושכל הוא נפש המציאות' הרחוק
אליו ואע"פ שהמושכל מהם וולתי הנמצא הוא ע"כ החמתי וולתי חזר שכו באחד שאר הצורות כי הנמצא אע"פ המושכ' אלא
שם יהיה המושכל הן וולתי הנמצא על איה צד שיהיה הן היות ונפטרות ואם יהיה המושכל מהם הוא נמצא אע"כ בהכרח
ככדלות או יש בהם דבר ככדל אלא שלא יתחייב מהניחיה שהמושכ' חזר מהם הנמצא וולתי בצד שכו ישתנה המושכ' המצור'
שהנמצא מהם שיהיו ככדלות מפני שלא יתבאר מאמריו ויש ין להם מהם חמרי' אל החומר אלא יתבאר חמונו כי אם יש להם
יחס הוא וולתי יהיה אשר לזאתם הצורות ואפשר לאותיותם כילות חמרי' חזר מהם חמריים וממה ששפירו בו אלו
המושכלות משאר הצורות הנפשיות שהשגתם אינה בעלת תכלית כי היה הדבר הכללי ושאר הכחות השגתן בעלת תכלית
וכבר השכו מה שאינם חמריים כל עיקר אלא שאין זה מספיק כדריעה שהם ככדלות לחמרי' הפכיות שהחזרו לכה השגתו
ולתי המשפט והאחות מפני שהם פעלים נכדריים זה חזר והוא כי הניור בשכל הוא הפשט הצורה חומרית וכשתפשט
הצורה חומרית יסתלק ממנה הריכוז הפרטי ולא יתחייב מסלוק החומר הפרטי החומרי מסלוק הכרוי לחמרי' אלא אולי אפשר
שישאר שריכוז בפניה מה אלא חזר שהם הפשטות הצורות חמרי' נחמה ושיפשת המשפט על ריכוז שאין לו תכלית יתחייב
שהיה הפועל הזה בכח שאינו חמרי' שאם הוא חמרי' שהיה השגת הכדלות למה שאין לו תכלית החמרי' שיהיה השגת
הצורות החמריים למה שהוא בעל תכלית והמשפטן על מה שהוא בעל תכלית וכשיהיה חמרי' חמרי' חמרי' על שהוא בעל
תכלית א"כ מה שיש להם המשפט על מה שאין בעל תכלית הם הכדור אינם חמריים מפני שהמשפט על הדבר השגתו או חזר
טכע המציאותו השגתו אחר מעלתו מאלו המושכלות פעלת הצורה ומסובלות ההשגת הזאת השכלי' שהשגתה השכלי' בה הוא
החשיב עכ"פ שהשכל הוא המושכל בעצמו ואחרו כי הדיעי' העיוני' היא והידוע א' בעצמו כלו' ששיהיה ידיעה וסכנה בזה
כי השכל בהפשטו צורת הדברים המושכלים מהחומר ויקבל קיבול שאינו חמרי' יקרה שישכיל עצמו ויפני שלא יתנו המושכלות
בעצמו חזר שהוא השכלי' אותם ע"כ שהוא המושכ' חזר היותם מושכלות חזר הנפש ואין הדבר כן בכח המרוב' כי אע"פ שהוא
מחדמה במושאי' א"כ בו שירבו עצמו עוד וכשיהיה החוש הוא המושכ' חזר לענין המושכ' הוא חזר שהוא מקבל אותו
בחומר וע"כ יהיה הענין המופשט בכח החוש משובה במציאות המציאותו כמוחזר ומחזר אותו ע"כ שמחזרים הדברים בהחזר
המבטרי' ואינה קרה לו חזר קיבול המושכל אינו קיבול חמרי' פרטי' אלא אם יהיה בכחן המושכ' חזר המושכ' חזר המושכ' חזר המושכ' חזר
כמו שנמשכו שהוא הדבר כדברים הנכדלים עד שלא יהיה יחס אל החומר בצד המציאותיים שיתואר בו ויוצויר בו שיהיה השכל
וולתי המושכל יהיה בהכרח בפועל תמיד אלא שזה הוא לא התבאר ענין חזר' ככאן מסובלות שהוא ככדל מהם החמוש וצריך
שאמין בזה שאמרנו שהוא נמצא על השלמות כדברים הנכדלים כלו' היות השכל והמושכל דבר א' מכל הנדרין אבל בשכלנו
כאלו הוא א' במקרה כלו' שאחר שיהיה עצמו אינו דבר אחי' וולתי שהוא השגתו השכלי' הנמצאים ששם חזר מעצמו קרה לו שישכיל
עצמו בהשכלי' הדברים שהם חזר מעצמו ואינו כן ככדלים כי לא יוכלו דבר שהוא חזר מעצמו ומסובלות אלו המושכלות
שהשגתם לא יהיה בהפעלות כמו שהוא הענין בחוש וע"כ כשנז' מוחש חזר ואח"כ נעצום ענינו ממנו לא נוכל לראו באותה

מגן אבות ח"ג

עצת חסד שוא קל תמנו והמושכלות הם הפך זה כי כשצויר השכל מושכל חזק יהיה צוירו חלש למה שאינו חזק יותר קל יותר שלם והסבה כזה כי החוש מפני שיארו בו הצורות המוחשים אחר הסתרות תמנו אותה צורה ותאבד וזה קרה לו מצד היחס הפרטי ומפני שכל החוש מעורב כופע בו שאלו ערכו מה אכל כח השכל אינו מעורב כלל ומסגולותיו עוד כי השכל נוסף עם הווקנה ושאר כחות הנפש מתמעטים ורוב אלו העניינים המיוחדים במושכלות יראה כי הסבה במציאותם היות המושכלות בעדרות היחס הפרטי הנמצא לשאר הכחות שלא יהיה המושכל חסם בתכלית הסבדל מהנמצא כמו שהוא עליו בצורות הפרטיות שהם בגדלות המושכלות וירוע כי אלו הסגולות ראיות לא יגיע לנו אלא זו היריעה בלבד אבל השכרעה שאינם ראיות על מציאות אלו המושכלות פועל גמור ותמידיו סוינו לוקחים כזה הסבוקש הדברים המיוחדים שלא יתחייב המציאותם המיוחדים המוקדם ודמיון זה תאמר מי שאמר שהכבדים הם מפני שהם מאירים וזה טעות כי כל מה שהוא תאיר אינו וטענתו מצד מה שלוקח ראיותו מהדברים המיוחדים שהוא האור וכמו כן יטעה בכאן מי שלקח אלו הסגולות ראה שאלו המושכלות כגדלות והוא כי כל מה שהוא בפועל תמיד הוא בעדר היחס האישי והנמצא לשאר כחות הנפש ולא יתפקד זה הדבר עד שיהיה כל מי שיהיה בעדר זה היחס נמצא בפועל תמיד ומאחר שכך שאין באלו הדברים המושכלים במושכלות מה שיתבאר מהם שהם הנצחיות בפועל תמיד צריך שיענין אם ישו לאלו המושכלות דברים המסוגלים בצורות הממיות כמוחלט אם לאו וכבר התבאר שאלו הם דברים הא' שיהיה מציאות הצורות נמשך לשינוי העצם וזהו תהיכה מחודשת והכ' שתהיכה מתדכות כהתדכות הסוגיים רבו עצמי לא ריכוזי מקרי כמו שהיו חושבים תחנת הקדמונים שכפף תצא מחיוב זה ויתכנס בחיוב אחר :

ונתחיל

ונתחיל ונאמר כי כשענין איך יגיעו לנו המושכלות וכלכד אותם שהקדמותיהם נסיוניות יראה כי אלו מצטרפי כשצויעו לו שגדושת תחלה ואח"כ שגדמה ואז אפשר לנו שנקח הכללי וע"כ נני שבעדר תמנו חוש מה המושכלים יהיה בעדר תמנו מושכל אותו המקום כי הסומא לא ירגיש מושכל המראה לעולם וב"כ מי שלא ראה אישים תמנו מה לא יהיה אצלו מושכלו כמו מי שלא ראה הפיל ואין זה בלבד אלא ינטרף עם כ' כחות אלו כח השומר אשיריג אותם פעם אחר פעם עד שיתחייב הנפש הכללית וע"כ היו לו המושכלות יגיעו לנו כמות וכמות דומה שיהיה הענין כמות א' מהמושכלות שלא כדע מתי הגיעו לנו ולא איך הגיעו לנו והם המושכלות הראשונות לא שלו מפני שהיו אישיים מאשיגים לנו מתחלת הדבר לא כדבר חתי קרה לנו בהם זה הענין שיקרה לנו בכסיונות וזה הדבר הנפשו כי לו המושכלות אינם סוג אחר מהמושכלות נכדלות מהנשנים וע"כ יתחייב שתהיה הנשנים ע"ד א' כלו שהם הגיעות לנו מהחוש ואם לא כדע מתי הגיעו לנו תמנה כי אם אין לו המושכלות מדמיונים אינם הגיעות לנו לז עם הדמיונים ונאמר בכלל כי יראה כי מציאות אלו המושכלות נמשך אחר השני הנמצא בחוש ודמיון משיכה עצמית על שמשכות הצורות הממיות אחר השנויים הקדמים עליהם ואם לא היה כן היה אפשר ששכל דברים רבים מכלתי משיגים ויהיה שלמוד וזרן מה שנטעם כח שיהיה או' לפסוק כי המושכלות כשנתיים שהם כשנתיים בפועל תמיד ואנחנו על השלמוד האחרון מהשכחה לקבול' כמו שאנחנו בטוח הוקפה א"כ הדוע אין אלו בצויר תמידיו והיו הדברים כלם בודעים לנו כדריעה א' והיו אחר כשיצד תמנו מושכל מהם ואח"כ נשיגו שהשתנו וזרן מה שגדחה לא השנת ידוע' לא היתה לנו קודם בפועל ואז יהיה שלמוד השכחה לכטלה וזה כלו כחם זה האחר המציאות אלו המושכלות נמשך אחר השנויים בעצם א"כ הם כהרעה בגלוי חומר ונמצאות בתחלה ככח ואח"כ בפועל והיות זמניות מפני שכל היות נפסד ואלו המושכלות יראה שהם בתדכות בהתדבות הנשנים ונמנות בהשכותם והוא הדבר שב' המושכל בצורות הממיות בהם שהם חומיות כי אלו המושכלות המציאות להם מצד שהם נמשכות לנשנים המוחץ לנפש וע"כ מה שהיה חסם אחת ויש לו כושא חזק לנפש יהיה הכללי אשר לו כושא אל צורתו המדומה ומה שאין לו כושא כמו שאין שיש חיינו מעורב תמו ואילו יענינה בפלחה והדומה לזה יהיה כוב מפני שהצורה המדומה תמנו היא רוב ואז' בכלל כי יראה בתחלת המחשבה בין אלו הכללים ודמיוני אישיים הפרטיים צרוק מה בו היו הכללים נמצאים מפני שהללו המציאות לו מצד שהוא כללי כמה שהיה לו פרטי כמו שהיה הוא מצד שיש לו בן והודמת להם עם מה שהם מהמנטרף שיהיו מנותיים מוכן עליהם מצד שהם המצטרפים והמסגולות המצטרפים שיהיו נמצאים יחדו או ככה או בפועל וכשיהיה נמצא הא' יהיה נמצא האחר ויפסד בהפסדו כי האב הוא אב בפועל כשיהיה לו בן נמצא בפועל וכמו כן הבן כמה שהוא כן הוא מי שיש לו אב ולמנס היה אפשר שלא יהיו נשכים אלו הכללים אל כושיהם אלו היו נמצאים בפועל חזק לנפש כמו שהיה רואה אפלטון ומהדבאר כי אלו הכללים אין להם מציאות חזק לנפש אבל הנמצא חזק לנפש הוא אישיים בלבד וכבר מנה ארסטו כמה שאמר הטבע השקיים המתחייבים תואת השכחה והסמך אל הכללים אל דמיוני אישיים הם מתדכות בהתדכותם והיה מושכל האדם אצל ראוכל ונתי מושכל אצל שמעון כי המושכל אצל ראוכל נמשך אל דמיוני אישים ונתי האישים נמשך דמיוניה מושכל שמעון וזה הדבר אלו המושכלות בצורה הדמיונית דקות עצמי תשגם שהשכחה לאכדן הצורה הדמיונית ויתקרה לו היגיעה בשכחה כהם ותפסד השנת מי שפסד דמיונו ואז' בכלל כי מזה הדריקה למושכלות העניינים אשר יראה בהם שהם ממיות לא הצרוב אשר יתשוב תחטטאיים וזולתו ממי שאמר במציאותם בפועל תמיד כי זה המאמר רובו להשקות המצויר בתחנת הסבה באלו העצמות הסיועור אשר יקנה אותם המאחרים השריים ועוד אלו הנחנו שאלו המושכלות אינם מתדכות בהתדכות דמיוני אישיים המוחשי' יתחייב מזה דברים הנכונים מהם שיהיה כל מושכל מביע אצלי מביע אצלך עד שיהיה כאשר למדתי אני דבר מה למדה אתה אותו אבל לא יהיה בכאן ליתד כלל זכויריעות ארסטו כלם ידועות ונמצאות בפועל למי שלא קרא ספריו וזה כלו נראה בטל

כנפשו והאריכות בו סכלות :

דנה

התבאר תמ"ט כי אלו המושכלות נמשכות אחר השנויים והם מתדכות בהתדכות כושיהם אבל לא ע"כ שמתדכות בהם הצורות האישייות והתבאר שהם פעולות חומר ושהם היות נפסדות אלא מצד שהם חומרות זרמו אליהם יתחייב כהכחה שתהיכה מורכבות הדבר שיהיה להם במדרגת הצור' כשיענין בו יראה תמנו שאינו לא הוה ולא נפסד מה הדבר יתבאר בהקדמות הא' כי כל צורה מושכלת או חמרות או בלתי חמרות היא מושכלת בפועל כשתושכל ואם אינו כן היא מושכלת ככה והכ' כי כל צורה שאינה חמרות היא שכל בין שתושכל בין שלא תושכל זה' היא הפך ב' אלו שהקדמות והיא כי כל צורה תהיה מושכלת כשהמסגול היא חמרות והכ' כי כל צורה תהיה כנפשה שכל ואז' ש' שלא תושכל היא אינה חומרות ואחר שיתחייבו אלו שהקדמו' אזה מכאור' מוכפף השכל והמושכל ונאמר כי זאת הצורה שהיא צורת המושכלות סעיוניות אינה חומרות מפני שהיא שכל כעצמה בין כשכילה אנחנו בין לא כשכילה מפני שהיא צורה לדבר הוא במציאות שכל ואפי' הנחנו אנחנו שהיא מושכלת בפועל מצד וככה מצד יתחייב שיהיה שם שכל א' הוה ונפסד והוא הדבר שיהיה בו מושכלת בפועל

כפועל אחר שהיתה מושכלת בכחחשוב השאלה כמו כן בזה השכל אם הוא מושכל בפועל חזר וכבחה חזר ואם נתייחסו כן יתייחסו כיהיה עם שכל ב' ותשוב השאלה ג' כ' בזה השכל שאלו וע"כ יתייחסו שיהיה המושכל המושכל שבפועל הוא נמצא חזרו כפועל לא וולתי הנמצא כמו שהוא הענין בצורות החמורות שהם מושכלות בכח כי אם לא היה כן הו' המצואי' שכלום אנושיים אין להם תכלית אבל אם נזירה אפשר לומר עוד יתבאר וזוהו התבא' כי יש בחושכלות חלק כלם וחלק נשאר וע"כ השתפש ענין המעיינים בהם :

ואחר

שנתבאר שיש בחושכלות דבר נשאר ודבר הוהנפסד והיה כל ההוה יש לו חומר צריך שיענין מה עצם זה החומר ואי זו מדרגה מדרגתו ונאמר כי המהיזו אלו המושכלו' שהם בפועל תמיד ונחיות לפי דעתו אין להם חומר אלא ע"ד השאלה כי החומר הוא המסוגל שבסכות החרוש כי ענין החומר לפי זו הרעית אינו דבר אחר אלא ההכנה המתחדשת שבה אפשר שנייזיר אלו המושכלות כשיקבלם כמו זה ענין ההכנה החמרות האמתיות וע"כ אפשר שתזויר בו ההכנה המתחדשת והמושכלות אשר תקבלם נחיות על זה הצד והוא הצד שצריך שיאמר בו כל מי שיכיר אלו המושכלו' נמצאות תמיד ודבקות כמו אבל תמוס טאיוס וזולתו מחקרמוני' המפרשים הם מחמישים שקורין אותו השכל ההיולאמי נחיי ומכירים המושכלות הנמצאות בו הוה ונפסדות מפני היותם נקשרות בצורות הדמיוניות אבל זולתם כמו בן סיבא והנתשכו' אחריו הם חסותי' עצמם מפני שהם מניחים הנחתם אלו המושכלות נמצאות נחיות שהם מתחדשות ושהם בעלות חומר נחיי כמו כן וזה שהם יורו על שהמושכלות פעם בכח פעם בפועל והם ישימו אותם בזה הצד בעלות חומר ובעבור שהם כמו שהשכו לא ישיבם העצולות החמרי ומצאו להם שאר הסגולות אשר הכינו אותם שפטו בזה על כי זה החומר נחיי ושאלו המושכלות נחיות ואיני יודע מה אומר בואת הסתיר' כי מה שהיה בכח ואח"ך נמצא בפועל הוא הרש בהכרח ונפסד אלא אם נרצה לומר בכח ככאן הענין שאמרנו אותו כמה שקדם והוא היה המושכלות שקובעות כליות ומושכו'ו' שהנניינס לא שהם כעצמם בעדרות ויהיה אחריו כהם שהם בעל חומר בענין מושאל אלא שנתבאר שהתדלים לתייב להם תנאי החומר האמתו' ובכלד תמסטיים כי הוא אחר זמאחר שהיה כל מה שהוא בכח דבר מהחייב שלא יהיה דבר בפועל המפעל שיש בו כח לקבלו כמו זה הוא ענין הבונוים והדלות כי אלו היה הראות בעל בוון לא היה אפשר שיסבך כן בונוים ושיקבלם מפני שהיה משבש אותם הבוון המיוחד בו וע"כ השב שיתחייב שלא יהיה בשכל החמרי דבר מהצור' שימצא בו בפועל אח"ך ואיני אומר מי יתן ויארע זה החומר הנמצאת בו זאת ההכנה לקבול המושכלות אם חושבים שהוא דבר מה בפועל אם לאו וא"ל להם חכלו זה מפני שפעם ההכנה והאפשרות המתחדש ממה שיצטרך בהכרח לנושא כמ"ש השפע טבעי ואם יהיה דבר מה הוא בהכרח פועל כי המושאל אין בו דבר בפועל כלל הוא החומר הראשון ולא יתכן שנייה כי החומר הא' הוא המקבל לאלו המושכלות וכשיהיה דבר בפועל הוא בהכרח או בוף או נפש או שכל כי אין בכאן מציאות רביעי והוא נחשב שיהיה בוף כמה שקדם מהמא' בענין אלו המושכלות ואם נניח שהוא נפש יהיה בהכרח הוה נפסד א"כ ההכנה הנמצאת בו יותר ראוי בהפסד וכשלא יהיה לא בוף ולא נפש א"כ בהכרח הוא שכל והוא הנראה ממאמר' אלא כי אם הוא שכל הוא בפועל נמצא חמין ייה שהוא כחיו עליו כלו' חמין מה שיש בכחו לקבול וזה נחשב כי יסבך והפועל סותרים זה לזה ולא יוציאו מזה החייב אלא שנניח מקצת זה החומר כה ומקצתו פועל כי הצורה בלתי מסתלקת מציאות אלא במקרה או שנניח בכח שהשינוי בעצם הוא משער השינוי כרמות וזה נחשב וע"כ יתייחסו לפי שינוי אלו המושכלות נחיות שלה יניח להם החומר אלא ע"כ שהשאלה בש' שינוי אותו נחיי ויוד שלא יצטרך בכאן להכניס מניע מחוץ הוא המין המה נובע שיהיה וולתו ואתנס קרה להם זה הטעות מפני שרצו לקבץ בין דעת הפלטון וירסטו כי הם מצאו לארס' יניח שיש כאן ג' מנינים מהשכלים הא' שכל חמרי והב' מה שעליו הדברי' כשאר הדברים הטבעיים והאמינו עם זה כי אלו המושכלות נחיות והשתדלו לפרש תאמר ארסטו ולהחזיר אותו לאלו הדברים שהם סותרו' אלו לאלו וע"כ לפי מה שזכר אלסכנדר בתאמרו נראה שזה דעתו חלקו רעויהם ונכחי זה לפי שיש לו פנאי לחקור דעת ארסטו בזה :

ונישוב

למה שהיינו בו ונאמר כי כבר התבאר כי אלו המושכלו' מחדשות וא"כ יש שם בהכרח הכנה קודמת להם ומאחר שההכנה מהדברי' שאינם נכדלי' מהחומר יתייחסו שהיה בנושא וא"ל שיהיה זה המושאל בוף לפי ח"ש שאלו המושכלות אינם חמרות וא"ל כמותן שיהיה שכל מפני כי מה שהוא בכחו לקבלו א"כ המושאל לואת ההכנה בהכרח נפש ולא ידע בכאן דבר קרוב יותר אל שיהיה המושאל לאלו המושכלות מבין כוחו הנפש אלא הצורות הדמיוניות מפני שכבר התבאר נמצאות קשורות בהם ונמצאות במציאותם ונעדרות בהעדרן ויעמדו בהן וא"כ ההכנה שבצורות הדמיוניות לקבל המושכלות הוא השכל ההיולאמי הראשון אבל זה יתייחסו לו שיהיה הדבר מקבל לנפש כי היה הענין המדוני' הוא בענין שמיש' ולכן מה שיראה שיהיה מחייב שיהיה השכל אשר בכח דבר א' איזה דבר מי יתן ויארע דבר זה ויולי הוא כמו שיאמר ארסטו שהוא עצם בכח כל המושכלות ואינו כנפשו דבר מן הדברים כי אלו היה דבר כנפשו לא ישכל כל הדברי' כי השכל קבול והדבר לא יקבל את עצמו ולכן יראה מענין המושכלו' שהם נקשרו' בשני נושאי' הא' נחיי והוא אשר יחשו אליו יחס החומר הראשון לצורות המוחשות והב' הוא נפסד והוא הצורות הדמיוניות והוא בצד מה נושא ובצד מה מניע והשכל אשר בקנין הוא המושכלו' החשיבות בפועל בו כשיהיו בענין שיצויר בהם האדם כשירצה כמו שהוא הענין בחלמד כשלא ילמד והוא יניע בפועל בחיותו על השלמו' האחרון וזה הענין יניעו החכמות העיוניות והדמיוני אשר כנפש חולתם והשכל מעלת המוחשים המוחש וכמו שהחוש שופע על המוחש' כמו כן השכל שופע על הדמיוניות וע"כ א"ל שיהיה השכל צויר ולא משפט בלא דמיון ומשפט בחי' ושליל' בשכל העיוני כמו המשפט בטוב ורע בשכל המעשי וכזאת ההכנה הנמצאת לאדם בצורות הדמיוניות תכל נפשו המדרה מהנפש במדרה חסכ' כמו שהיא נכדלת הונה שבכ"ח מהנפש הונה שבזומה מההכנה שבה לקבל המוחשים אלא שההכנה כשיהיה כי ההכנה שבצורות הדמיוניות לקבול המושכלות אינה מתערבת בצורות הדמיוניות כמו שאלו הוה חוש סרלות בעל בוון לא היה אפשר לו לקבול הבוון :

ודרו

מ"ש כי השכל ההיולאמי לו היה בעל צורה מסוגלת לא היה מקבל הצורות אבל הדמיונים יותר ראויים שיהיו חשישים אותו משיהיו מקבלי' וע"כ מ"ש אלסכנדר המפרש כי השכל היולאמי הוא ההכנה כלכד מופשט מהצורות ר"ל שאין צורות מהצורות תנאי לקסולו המושכלות אבל הצורה תנאי במציאותו לכד לא בקבולו ומפני שנתשכש זה הענין על החפשי' שמו השכל ההיולאמי עצם נחיי חשבש השכל כלו' מציאותו מציאות שיהיה יחסו אל המושכלות יחס החומר אל סצורות אלא כי מה שזה עניינו אין דרכו שיש לחיבו בהויה בוף הוה נפסד אבל יש לטעון על אלסכנדר באמרו שהוא מבואר שהאדם נשלים כשוף חיותו ששכל נכדל ולכן יצטרך שהשפט בין אלו ב' הדברי' יאמר מתר רחב :

מגן אבות ח"ג

ונשוב

אל מה שהיו בו וכאמר כי מאחר שהיו אלו המושכלות נמצאות בתחלה בכח ואח"כ בפועל והיה כל מה שזכרנו דרכו תחת שקיטו בטבע יש לו מניע ויציאה מן הכח אל הפועל יתחייב שהמחשבה שיהיה הדבר כן באלו המושכלים כי הכח א"א שיוצא בפועל מצימו חפני שהוא בעדר הפועל כד מה ומהאחר שהיה המניע הוא נותן לו המתכונע הדומה בעצמו ותחייב שיהיה זה המניע שכל ושהיה עם זה בלתי חמרי כלל וזה כי השכל ההולאמי יצטרך בהכרח במציאותו שיהיה בכחן שכל נמצא בפועל תמיד וזו זה לא היה נמצא החמרי והפועל בשכל צריך שיהיה שכל כי הפועל לא יתן אלא הדומה בעצמו ועוד כי כל מה שאינו מצטרך בפועלו המיוחד אל החומר אינו חמרי כלל ומהו יראה כי השכל הפועל ככדל מהחומר ושהוא בעצמו נמצא בפועל תמיד בין שנכילתו אהמו בין שלא נכילתו והשכל בו הוא המושכל מכל הצדדי וזה השכל הוא צורה והתבוא' בכחן שהוא פועל וע"כ היה אפשר שחשוב שאפשר לנו שנכילתו בסוף ר"ל מר שהוא צורה לנו ותביע לנו צורת מושכל נצחי חפני שהוא בעצמו שכל בין נכילתו אהמו או לא נכילתו לא שחפיותו שכל חפניו כמו שהוא הענין במושכלות החמרות וזה הענין הוא הנודע באחרות ודבקות וירא' אלכסנדר כי מה שרצה לו' ארס' בשכל הנקמה הוא השכל הפועל מר שהיה לו זה הדבקות בנו וע"כ נקרא שכל נקמה כלו' שהוא נאצל עליו :

וע"כ

צריך שנענין אם זה הדבקות אפשרי לנו או לא כי תכלית אשר יביע אליו המענין בואת החכמה היא החקיר' מהשלמיו' האחרונים הנמצאים לדברים הטבעיים כמה שהם טבעיים ומשתנים כמו שתכלית חקירתו עד יאבדה התכליתית להם בהנעם והתנועעות והוא הפועל התכליתי והחומר הראשון וכאמר כי ראיתם על זה כי השכל העיוני מאחר שיש בטבעו התפשטת הצורה והנושא והוא תפישת הצורות שאינם כדל' א"כ הוא יותר ראוי שיפשוט אלו הצורות הנכדלות כלו' שנענין כלו' המושכלות המחדשו' כמה שהם מושכלו' וזה בהיותו שכל בפועל על שלמותו האחרון הוא שכל מתהוה והפועל המתהוה כמה שהוא מתהוה הוא חסר וא"כ זה הציור הוא השלמות האחרון לדרם והתכלית המכוונת :

ודע

כי כל מ"ש בזה החלק העיוני והשכל הוא לשון בן רשד בקיצורו לם' הנפש ובסוף דבריו כתב כי זה אשר זכר בשכל ההולאמי הוא דבר נראה לו לפנים וכאשר הגדיל חקירה בדבריו ארסטו נראה לו כי השכל ההולאמי א"א שיהיה נצח מקבל לכת אשר בו בפועל כלל ר"ל צורה מהצורות כי אלו הים זה כן לא היה הקבל כל הצורות וזלם הענינו' הדמיוני' הנס' הם אשר יחסם מן השכל ההולאמי ויחס המוחש מן החוש כלומ' הנרא' מן הראות לא יחס העין מן הראות כלומר הנשא כת"ש בזה המאח' וכתב עוד כי זהו דעת אבוכבר'ן אלצואג' והוא הטענה וזכר' לם' הנפש לארס' יור בו מזה הדעת והכתב כלכל המענינו' בזה הוא שהתחלפו בפירושה לדברי הפלוסופ' ארסטו בואת השאלה כי כלם הם מודים שהוא הביע לתכלית זה המחקר וראוי להם להמשך אחר דעתו באלו היו דבריו דרכו נכחו וזדה להם זה אם אין הקבלה הארית מולקה עליו וזי הוא לדקות שפלו לא נמצא איש לפניו ולא לאחריו מדבר באלו הענינו' האלהיים הדקים כמו שדבר הוא על כן ראו כדעתם שראוי לסמוך עליו ולחכיבם הכרתם לסברתו ומ"ש הוא בזה הוא שיש כאן ב' דברי' שכל היולאמי ופועל ושל נקמה ושכל פועל והשכל ההולאמי הוא המוכן לקבל המושכלות והשכל הנקמ' הוא השכל אחר שלמותו וקבלו המושכלות והשכל הפועל הוא המוציא השכל ההולאמי מן הכח אל הפועל עד שהיה שכל נקמה כי מה שהוא בכח אינו יוצא מעצמו אל הפועל וצריך למוציא שיהיה שכל לפי שהפועל לשכל הוא שכל בהכרח כי לא יתן הפועל אלא הדומה בעצמו ומה זאת ההכנה אל ההכנה המצויה כלום לקבל הכתיבה וזה הוא הנמצא לזה הפלוסופ' והתכלכלו בהכנת דבריו מפרשי פירו וזמי או' כי הוא השיב בשכלו הדברי' שהם מכווארי' בעצמם כי בלא ספק אלו המושכלות הם הגיוניות אלינו מושכל אחר מושכל א"כ יש כאן שכל חוכן לקבל והוא ההולאמי כי אלו היה נכדל לא היה צריך ללמודה ולמוד והוא כמו הלוח הנעדר הכתיבה ואח"ך מקבלים בזה אחו' ובלא ספק יש לו מוציא מן הכח אל הפועל נותן דומה לו א"כ יש שכל שהוא בפועל תמיד הוא המוציא מן הכח אל הפועל דמיון הכתיבה המוציא רשם הכתיבה כלום מן הכח אל הפועל ואחר שיוצא אל הפועל היה שכל נקמה בלתי נפסד דמיון הכתיבה אשר בלוח זה הם הדברים המתחייבי' בואת השאלה וכדכו בזה המפר' מרד ספקות נופלות בואת ההכנה והנדרושה שבכולם הוא שנעלמת מהם מי הוא הנשא לואת ההכנה שיהיה כדמיון העין אל הראות כי השכל ההולאמי הוא כדמות חוש הר אית והמושכלות הם כדמות המראה והשכל הפועל הוא כדמות האור כי כוחם החוש אל הבין' כן יחס השכל אל הנפש וצריך שיהיה הנשא זה רק מכל צורה כי אלו היתה לו צורה היה א' מוב' דברי' או שלא יקבל צור' אחרת או שיקבלהם בשבוס כמו מי שנכד על לשונם המרירות טועם כל הדברים מרים ואין בין השגת החושי' להשגת המושכלות אלא שהחוש' הם מתפעלי' מהמוחשי' חפני שהם כמושא גשמי ואע"פ שאין כמושא גשמי ויצא בו הענין השגתי והשכל אינו התפעל והמושכלו' זולתי הקבול והמוחש' מהמוחשים אינו המושכל כי המושג הוא פריטו והמושכל חמו הוא דללי והשגת השכל הוא המושכל בעצמו ע"כ אמרו כי השכל והמושכל הם דבר א' ונחלקו בזה לב' דעות הא' דעת הרסטריוס והב' דעת אלכסנדר והב' דעת בן רשד אחרון המפרשי' מפלוסופ' ישמעאל שרבה לקבץ בין ב' אלו הדעות לפי שצדא לכ"א ספקות וחשב להקנים בזה הקבול ודעת המסתמיים הוא שיהיה הנשוא הוא שכל נכדל בלתי הים ולא מפשר יש המיררוני' שהורו לו כשהוא שכל נכדל שהוא הים מעצמו לא מדבר ודעת אלכסנדר הוא שנושא זאת ההכנה הוא הנפש בכללה או חלק מחלקיה כמו הנפש המרו' או הצורות הדמיוניות הנמצאות בה ושאין שם דבר זולתי הכנה זאת ודעת בן רשד הוא מ"ש כפי' לם' הנפש כי ההכנה זאת היא השכל הפועל בעצמו אלא שמרד דבקותו כדו הוא הכנה וימצא לו כח על שיטכיל הים שבכחן והם אלו המושכלות שהם נשמות אל הענינו' החושי' הנמצאים חוץ לנפש באלו תאמר אחרנו שכל מי מרגיש ושכל ארס מרדכ' ומה שידחה לזה ומרד עצמו הוא שכל נכדל חשכיל עצמו וזל ישכיל מה שבכאף אלו הם דעותיהם - והרלב"ג דקדק בדעות אלו האנשים וחתר לפסוק הלכה במחלוקתן והקדים הקרא' ואח"כ א"א לקיים דעת א' האלו הדעות בכיטול הדעת שכתבו אלא בשיהיו ב' הדעות ב' חלקי הסותר אין אמצעי כיניסם ולפי שלא יוכללג הדעות על חלקי הסותר שאפשר שיפלו ברזש הזה הוא מכוואר' שכתביבוסל א' מהם לא יחייבו שקייים א' האלו הדעות הנשארי' כ"ש ללא יקויים בו דעת מיוחד מהם וגם לקיים דעת מה חאלו קיום אתתי כתב הר"ל שהוא רחוק ולא יכול הוא בעצמו לקיים בטעמו קיום אחתי א' האלו הדעות ולא חקר ההכנס זל אלא לכתל הדעת אשר יתבטל ביטול אחתי ומה שלא יתבטל ביטול אחתי ויקיימהו אע"פ שלא יתקיים קיום אחתי ומה שהכנס האחרים אחר ההקדמה שהקדים שאין באלו הדעות כל חלקי הסותר ואנחנו נחשבו אחריו בכיטול אלו הדעות כיטול אחתי וכוה כתישר לקיים קיום אחתי דעת הסודק עם פה שהישר תנו בזה התורה ומה שכתבא מזה לחלל החקובלים מהכביאיים ושיקיימו בזה פנות שתורה :

יראה בידעת תחמטיום שהניח שואת ההכנה היא שכל ככרל שזא כטל וזה כי כשהנחה שואת הצורה היא ככרלת בלתי הויה וכפסרת יחוייב מזה כיטול חוק בהויית האדם והפסדו וזה שלא יחלט מא' מב' פנים אם שנייה שזורת ראובן היתה נחבאח כחומר שהתהווה ממנו פרס התהוותו וכשיוכן החומר ויקבל כח ההנחה וההרגש תראה פעולתה או שנייה שתעתק אליו מחוק בהוייתו וכ"א מב' פנים אלו כטל כי ההיתק לשכל ככרל הוא שקר להיות כל מחמוצע בשם וגם ההתבאה שקר כי יחוייב מזה אם שתייה געתקת אליו מחוק וכאם אליו כהדרש החומר או שתהיה כחומר בשם התהווה ממנו זה החומר וכזה יתחייב שתהיה בחומר שלשי בתהווה ממנו זה החומר השני וזה אל לא תכלית עד שיתחייב מזה שיהיו כל החמרים שנים וכפסדו בעלי שכל אנושי וזה השקר בעיני יתחייב כשהחקור בהפסד האדם אם זאת הצורה היא נפסקת או אם היא נשאר' נחבאח וכאשר היה זה כלו שקר הנה יראה שזאת ההכנה אינה שכל ככרל הויה וכפסד ואין לאו' שיאמר כי זאת הצורה לפי שהיא ככרלת לא יונח מניאותה עם החומר שתצטרך אל ההעתק וההתבאה בהראות פעולתה באיש ואיש אבל תהיה זאת הצורה א' כחמספר ויביע פעולתה בכל חומר מוכן לקבלו כמו העיני בשכל הפועל כיון המאמר יסכול ב' פנים ר"ל דבקות הצורה הככרלת לחומר אם דבקות אינו בעצמו כמו דבקות השכל הפועל לשכבת ורע וזרעים שיהיה להם צורה קרובה כמו שהיא זאת הצורה כמין האדם ואם דבקות בעצמות כדבקות השכלים הנפרדים לנרמים השחממיום שהם בעצמם צורה קרובה להם ועל זה האופן הוא חומר השכל תחמטיום זה הנכרל הוא צורה קרובה לנו והנה יצויר שיהיה החומר רק מהצורה כאשר תדבק בו דבקות אינו בעצמו כדבקות השכל הפועל לשכבת ורע ואולם כאשר תדבק בו דבקות בעצמו כמו העיני בצורת הנרמים השחממיום לא יצויר זה בשום פנים כי זאת הצורה תהיה נרופים בכללות חייב ואם היו רקים ממנה היו נרופים תמים ואולם נקראו צורות ככרלות לפי שאין פעולתן ככרל נרופי כמו העיני בצורות ההיולגיות והתבאר מזה כי אם צורה זו היא ככרלת כמו שהניח תחמטיום שהיא דבקה דבקות בעצמו לחומר האדם שתצטרך אל ההעתק או אל ההתבאה הנזכרת אחר שחמצא רק ממנה ואח' בדבקה בו ועוד שאפי' צורה שיהיו הנרמים השחממיום רקים מהצורה הככרלת לא יתחייב מזה שיהיה חומר האדם רק משכל ההיולגני אבל יתבאר שזה בלתי אפשר לפי שזו הצורה היא מהפעלת מועצמותה באיש ואיש שתפעלות מתחלפות עד שיהיה באיש א' יודעת ובאיש א' היא סבלה או טועה במה שהיא יודעת באיש א' אחר ולזה א"א שתהיה הצורה אשר ליודע היא בעיניו הצורה אשר לטועה או לשכל כי א"א לצורה א' כחמספר שיהיה א' יודעת וטועה כדבר א' וכשהיני העיני בן הנה יחוייב שתהיה זאת הצורה דבקה עם כ"א מאישי האדם על שהם צורות רכות כחמספר ויחוייב מזה הספק הקודם מההעתק וההתבאה שהם מכווארי הנפילה והכיטול כשהנחה זאת הצורה שכל ככרל :

יעוד יתבאר ביאור ב' ש"א זאת הצורה להיות שכל ככרל כמו שהניח תחמטיום לפי שהמוחדות שבכנולת הצורות במת שהם היולגניות נחבאח בזאת הצורה שכבר יראה בזאת הצורות שחדושם נמשך לשני בעצמות ושהם מתרבות כריבוי הנשאים והנה יראה בזאת הצורה שחרושה נמשך לשני בעצמות החומר אשר תמצא בו כי הוא יוכן תחלה לקבל כח ההנחה והחוש קודם שחראה בו זאת הצורה ויהיה גם כן מתרבות כריבוי הנשאים עד שצורת ראובן ררך משל היא זולת צורת שמעון כחמספר שיש לא הונח כן היה מחוייב בצורה הא' כחמספר שהיה סבלה ויודעת יחד כדבר א' בעיניו אם הונח שכל החכם ושכל הסכל א' בעיניו ואלו היה שכל ככרל כמו שהניח תחמטיום לא היה אפשר בה שתרכה כי העצמים הנכרלים לא יתרכו אלא אם היו מתחלפים במין כבר התבאר זה בחקונותיו וכיארנותו במה שקדם :

יעוד יתבאר ביאור ב' כיטול זה הדעת כי יתחייב מזה הדעת שתהיה ההכנה השכל ככרל ר"ל הכנה לקבל המושגות וזה מכוואר הכיטול לפי שהכח הוא נמשך להיולי בהכרח וכו' ותמצא לכד וכשימצא בצורות הוא כחמספר מחד הנשוא וכזה האופן יתכן שנאמר בצורות שיקבלו קצתם קצת כח' ש' ש' ב' הפס' והמשל שאנחנו באחד כח' ההנחה שיש בה' הכנה לקבל הנפש המרגשת מפני שהנשוא לנפש התונה יקבל הנפש המרגשת בעצמותה :

יעוד יתבאר ביאור ר' כיטול זה הדעת כי יתחייב מזה שיהיה השלמות הראשון בנו נחמי והשלמות האחרון שהיה ראוי שיהיה בכך ממנו יהיה הויה נכסד לפי שלפי זה הדעת המושגות הם מתחדשות בשכל ההיולגני והינייה מתחדשות יחוייב אבל תחמטיום בהקדמה שהקדים הפלוסוף כס' השמים והעולם ר' כל זה נפסד :

יעוד ית' ביאור ה' כיטול זה הדעת וזה כי אם זאת ההכנה היא שכל ככרל א"כ הוא בעצמו או צורה או מעורב עם צורה וא"כ א"א לו שיטביל כל הצורות כי הדבר אפשר לו שיקבל כל הדברים מפני היינון המשולל מכול' וכזה האופן יקבל ררך משל העיני כל המראיה והלשון כל המטעמים להיותם משוללים מכל הדברים אשר שינוים ולזאת הסבה ימצא שאשר קרה לחוש הטעם שיהיה בעל טעם לא יהיה אפשר בו שישיב הטעמים ולזה יאמר ארסטו שאם היה זה הכח מעורב עם צורה מהצורות היתה הצורה היא מונעת אותו שיקבל אותם הצורות או יקבלם על זולת מה שהם עליו מהטעם ועוד ית' במה שזכר ש"א א' כשהונח הנשוא לזאת ההכנה הויה שכל שנייה שתקבל המושגות קיבל אחת בלתי מעורב עם מושא :

יעוד ית' שטי כיטול זה הדעת שתהיה הכנה זו בשכל ככרל וזה שכבר יחוייב לפי זאת ההכנה שלא יהיה רושם בהשגת החושים אל השגת השכל עד שיהיה השכלים הדברים שלא הרגשום אפשר כמו הזכרנו הדברים אשר הרגשום וזה כי איך יביע אל השכל השגת החושים אם לא היה בינו וכיניהם התאחדות האם אישי אני מה שהשגת אחת כשהשגת אותה :

יעוד ית' ביאור ו' כיטול זה הדעת כי אם היה השכל ההיולגני ככרל ונמצא בעצמו מזה זה שלא יוכל לעשות פעולה ובעת היות החושים או שאר כחות הנפש המשיגים מהעסקים בפעולתם האם יחוייב שהחנול פעולתו בעת עסקך בפעולתך כי מכוואר הוא שהסבה בזה הוא היות הנפש א' כח' הפלוסוף וכאשר לא הונח ככרל ההאחדות בין השכל ההיולגני והכחות הנפשיות לא תמצא סבה בכאן כיטול פעולת השכל בעת השתמש שאר הכחות הנפשיות כפעולה ואם יאמר א' שזו יקרה לשל היולגני לפי שהיא יקח מהחושים התחלות אשר מהם יוציא מה שיטביליהו באחד לו שזה מכוואר הכיטול לפי שהנחנו נרא כי עם היות אצלו ההתחלות החמיוצות מהחוש כדורש א' לא יוכל לחקור בו בעת הויה החושי טרודיב בפעולתם :

יעוד ית' ביאור ח' כיטול זה הדעת כי יתחייב מזה הדעת שיהיה לאדם ב' התהוות כחמספר הא' לשכל ההיולגני והשג' לחוש האינטינאי' כ' יהיה האדם א' כחמספר רבים בפועל לפי שכל א' מחלקיו נמצא בעצמו וכפסד והדבר שהויה א' כחמספר ורכים כדבר י' התאחדות בין חלקי הגדר שהחלק הא' מחלקי הגדר הוא שלמות לחלק הב' ונמצא בו ולזה יהיה רבים בכח א' בפועל אמנם כשלא יהיה התאחדות בין חלקי הגדר הנה יהיה הכנדר רבים בפועל וזה הכיטול יתחייב מזה שינוי זה הנשוא שכל ככרל נמצא בעצמו בלתי דבק בחומר :

מגן אבות ח"ג

עוד

ית' כולור ט' ביטול זה הרעת וזה כי מצונו שהשכל ההיולאמי ישיב זאת ההכנה רקע מאשר הצורות כמו שהוא מושג הצורות האחרות ואם היה מושג לזאת ההכנה צורה מה שהיה יקרה לזה הכח בקבלו זאת הצורה כאשר ישכילה שיקבל את עצמו וזה בתכלית הביטול אמנם השכלים הנכבדים ישיבו עצמם ולא ישיבו זולתם כי אם במקרה וצוד כבאר זה :

הנה

מכל אלו הטענות נכתב דעת תחסיטיו האומר שנושא הכנה זו הוא שכל כבדל בלתי הוא כפטר אמנם לכטל דעת המתאחדים שאחרי טעם היותו כבדל הוא הוא כעצמו יש ביטולים אחרים - מהם כי זאת ההכנה היא סותרת עצמה כי להיות הצורה הזאת כבדלת א"ל בה שתקבל הרבוי המספר ובהיות הענין כן צורת ראובן המתחדש עתה היא צורת שמעון הנמצא עתה אשר היה נמצא קודם חרוש ראובן וא"כ זאת הצורה בעיני אשר לראובן היתה נמצאת קודם ההיות וכן יתבאר בזה ככל א' מהשכלים האנושיים שהוא נמצא קודם היותו ומה שזה דרכו הוא בלתי הוא וכבר הונח הנה וזה שקר שיהיה הכלתי הנה הנה ומהם שכבר יתחייב מה מנה שהניחיהו שכל הנה כעצמו שיהיה האדם הא' במספר רבים וזה שהוא תבואר שלא יהיה מהסויס הרבים א' במספר אלא אם היה לרללתם התהות א' כללו תאמר שהאנושאר היסודות אשר כ"א מהם הוא כעצמו לא יהיה מהם א' במספר אלא אם היה להם בכללם התהות א' ישיבו בו א' כאלו תאמר שיתרכבו ויתחברו ויתאמה מהם הנה א' במספר וזה כי ההנה א' במספר לו התהות א' במספר ומה שיש לו התהות א' במספר הוא א' במספר ולזה יתחייב כמה שמתא' לו יותר מהתהות א' במספר שיהיה יותר מא' במספר ומהם שיתחייב בהכנה זו בשכל א' במספר שיקבל ההפכים יחד וזה שכבר יתחייב מפני הנה זה השכל כבדל ונמצא בעצמו שיהיו כל השכלים האנושיים הנמצאים יחד א' במספר כי הצורה הנכבדת לא תתרכב ברבוי המושגים וא"כ בששכל ראובן יורע דרוש א' ושכל שמעון יסכלהו או יטעה בו הנה יקרה מנה שיהיה השכל הא' בעינו תקבל ההכמה והשכלות יחד בדרוש א' בעינו ומהם שזאה ההכמה היא הפך מה שהשיגו ארסטו והוא שכבר ביאר שאין לצורה הויה כי אם במקרה מנה המושג ובהכנה זו הניחו לזאת הצורה הויה וחרוש בעצמותו ומתם שלא ימנע הת הויה זו הצורה שיהיה מושג או מלא דבר ואם הנה מושג הנה יתחייב שימנע ער שתהיה ממנו וזאת הצורה המתהויה ג' אם או בעלת ג' אם וכבר הניחיהו שכל כבדל וזה שקר בלתי אפשר שתהיה ג' אם ושכל ואם הניחה מתחדשת בעצמותה מלא דבר הנה זו ההכמה מכוללת הביטול כי כבר התבאר בראשון מספר השפע שכל מתחדש צריך אל מושג היה המתחדש עצם או מקרה ועוד כי מפני שזאת הצורה המתחדש אחר שלא יהיה נמצאת הנה יתחייב בה שתהיה נמצאת בהח קודם המנחה בפועל ולפי שכן הוא המנה שלא יובדל הנה יתחייב שיהיה כהאן מושג ימצאו בו זה הכח והיות הענין כן הוא מהתבואר ש"א שיתנוח זו הצורה הוא מלא מושג וכבר התבאר תחלה ש"א שתמוח זאת ההנה המושג א"כ הוא תבואר ש"א שתהיה זאת הצורה הנה בעצמותה :

ואולם

דעת בן רש"ד הוא בטל ממה פנים מהם כי לפי הלמוד בעינינו אשר אין תכלית לזה המעשה וזה כי אין להם דעם בנר ההכלמה הכפשויה הוא שיאשר שכל אדם נכחי קיים מצד השינוי המושגות ואם השכל אשר בכו הוא השכל הפועל בעצמו א"כ השתדלות בעיוניות הוא לטבל כי בזולת זה השכל בעצמו הרבה כנו בהתפירוהו ממנו ישאר נכחי ולא יהיה א"כ דעם בדרכותיו אלו לא יהיה הגופנים וזה בשבאמר כי השגות המושגות תכלית אלו אינו אינו אלא שיהיה התחלת אל התחלכות המעשיות לחיקון חיותו והיה לפי זה ענין התחלכות המעשיות יותר ככד המעשיות לפי שאין תכליתו וזה חלוף מה שזכרו עליו כי ימצאו נמצא אלא כל אדם שיש יתרון רב לתחמות העיוניות על המעשיות ונמצא עצמו יותר שמיחם במעש' שגשגיהו מחלו התחלכות העיוניות יותר מהם שגשגיהו מחלכות המעשיות ומצא הרב' מהמעיינים המתפתלים בקנין אלו המושגות שלא יפנו אל ערכיהם החיים הגופניים ולא יקחו ממנו אלא ההכרחי להם בשלמות ובהיות הענין כן הנה לא ימצא ירשם בעינינו העיוניים ההכלל' הנפשית כי ההכלל' האנושית לפי דעת בן רש"ד וכל הפלוסוף הוא ההתאחדות בשכל הפועל בעת המות הנה שכל או חכם כי אי ערד הדקות אשר לשכל אשר בנו ושגוב השכל ההיולמי להיות השכל הפועל בעינו בכל נר מהצדדי ויתחייב לזה שיהיה ההשתדלות בקנין אלו המושגות טורח ודבר בטל וזה בתכלית הביטול ש"כ היתה התשוקה אשר לנו בקנין אלו המושגות לטבלה וזה שקר כי הטבע לא יעשה דבר לטבלה ולא עוד אלא שיהיה תשוקתו זאת מנבדת למציאותו כי התשוקה הזאת תביאה האדם להניח ערכות החיים הגופניים וזה אינו מדרך הטבע אלא מדרך להשתדל ששים בכל נמצא כחות שומרות ומציאות כיותר שלם שבפנים ומהם שאם היה השכל ההיולאמי הוא בעינו השכל הפועל ומייב השכל הפועל המציאו מן הכח אל הפועל הנה יקרה מנה מהביטול שיוציא הדבר עצמו מן הכח אל הפועל . ועוד כי כבר התבאר בממה הטבעית כי כל מה שיוציא וולתו מן הכח אל הפועל ימצא לו בפועל דומה מה שמתא' למתפעל בכח והשכל שזאם ישיב קה שהוא מס' בכח הפועל וא"כ השכל הפועל המוציא השכל ההיולאמי מן הכח אל הפועל יש בו בפועל אלו המושגות ואם הוא היה בעינו השכל הפועל כה"ש בן רש"ד הנה יקרה מנה שיהיו המושגות האחרות בעינם בכח ובפועל יחד בשכל הא' בעינו וזה בטל ואין לז' שיאמר שאלו המושגות אשר נשגב יחס המושג אל החוש והשכל הפועל יהיה יחסו מאלו המושגות יחס האור אל השגח המוחש וזה לא יתחייב הביטול שזכרנו :

ורתי' טובה

כזה היא כי אין דרי כצורות הדמיוניות שיוציאו זאת ההכנה אשר בנו מן הכח אל הפועל לפי שאין בהם המושגות בפועל אלא ככה כי כשיפגשו מהצורות הדמיוניות המשיגים ההיולאמיים אשר היו בהם פרטיות יהיה מושג בפועל כי הטבע השכל' נמצא כדבר הפרטי ככה ולזה הוצרך הפלוסוף להניח שבאן שכל פועל והוא המשיג אלו הצורות הדמיוניות מושגות בפועל אשר שיהיו מושגות בכח ועוד שכבר ימצא לשכל הפועל הודעה כמה שלא יתכן שיאמר שימצא לצורות הדמיוניות אשר לנו ומה שהודעות אשר יגיע לאדם בחלוס או בקסם או בכחאז' וא"כ השכל הפועל הוא המוציא השכל ההיולאמי מן הכח אל הפועל ויתחייב מנה לפי דעת בן רש"ד הביטול אשר זכרנו :

עוד

יש ביטול אחרים לכטל זה הרעת והאריכות בזה דומה להויה כי הדבר בעצמו הוא בטל שיהיה הדבר הא' בעצמו פועל ומתפעל והם מתנגדים ובה דו סתירה למאמר זה הנה כי א"א שיהיה מושג לזאת ההכנה שכל כבדל לא נצחו כדעת תחסיטיו ולא הוא בעצמו כדעת המתאחדים ולא שכל הפועל בדעת בן רש"ד ודרך כלל נאמר כי א"א שיהיה שכל כבדל כלל לא ע"ד אלו הרעות ולא ע"ד זולתם והוא שנאמר שיהיה זה השכל מושג לזאת ההכנה שכל כבדל כלל לא הפועל אלא שכל א' הנה וגם זה בטל כי דרך כלל נאמר ש"א שיהיה לזאת ההכנה שכל נמצא בעצמו זאם הנה הענין כן לא ימנע מחלוקה אם שתקבל זאת ההכנה המושגות קבול מעורב עם המושג או שיקבלם יקיבול בלתי מעורב עם המושג ושתקבלם קבול מעורב עם המושג כבר התבאר שהוא שקר כי הוא מתחייב כפי שלא תקבל המושגות קבול מעורב עם צורה מהצורות :

ואם אחריו שתקבלם קבול בלתי מעורב עם הנושא הנה יהיה הנושא בלתי משביל לאלו המושכלות ולא ימנע ממנו חסכוני או בלתי משביל מה זה הדבר אשר ישבילתו אם הוא המושכלות אשר תקבלם ההכח הנמצאת בו א"כ הן נמצאות בו בכח וכפועל יחד וזה מכוון הכיטול ואם הנחנו אותו משביל מושכל ילך מאלו המושכלות מהלך הצורה כאלו תאמר מה שיש בו אלו המושכלות אחר היה זה השכל והשכל הפועל בעצמו כי זהו ענין השכל הפועל ואזך שהנה הנה יהיה בו כאופן שלם אלו המושכלות אשר לו הכנה על קבולת ויהיו לו אלו הצדדי' כמושכל מושכל מהם ולפי שנמצאת בו ההכנה לקבול אלו המושכלות הצדדיות הנה יקרה מזה הכיטול שימצאו בו אלו המושכלות הצדדיות יחד בכח וכפועל וכל הכיטולים אשר מנינו מהם תפתי ל'ג' דרעות לו יחוייב כאשר תניח הנושא לזאת ההכנה שכל בעצמו ולזה התבאר במחל' שא"ל שיהיה הנושא לזאת ההכנה שכל כדל :

ואחר שהתבאר כיטול דעת מיי שהניח זאת ההכנה שכל כדל כחוקר בדעת אלכסנדר שהניח שזאת ההכנה אינה בשכל כדל אבל היא בנושא היה הנושא הנפש ככללה או חלק מחלקיה הנפש המדמה או הצדדית שהמיוכנה תאמר כי מה שיאמר ארסטו שא"ל שתהיה זאת ההכנה מעורבת עם צורה וזו היא בעצמה הצורה שאם היה כן לא היה אפשר לה שתשביל אלו הצדדיות כי הדבר אפשר שיקבל כל הדברים מפני היותו מושלל מהמראים וזאת הטענה היא מבטלת דעת המניחים זאת ההכנה הנפש או חלק מחלקיה הנה אינה תקבלת המושכלות קבול מעורב עם נושא והנושא אינו תכחי במציאותה ולא בקבולת המושכלות והנה הטבע הזה במדרגות וזה כי קצת הדבר' אשר לנושא ההכנה בקבולם ויקבלם קבול אחתו בעצמו וזה כשיחפועל ממין מה שיגביו כמו הענין בחוש המשוש שזה יתחמם ויתקרר על דרך האמת חום מהקדירות מה אע"פ שאינו במדרגת הקוד והחום אשר ידג' שהיוקצתם יקבלה בדרך ממוצת בין הקבול המעורב בהוליו ובין הקבול הבלתי מעורב כקבול חום הראיות המראים כי זק כלי ו : השמש מנטבע בעצמו ולזה אפשר שיקבל הסמכים והוא ג"כ כדל מה מעורב בהוליו ולזה היה שלא ירבוש אחר שהרגש מורגש חוק מורגש חלום לרטה ממנו הרגש שלם והחוש המשותף הוא יותר חזק תקבול המוחשים קבול מעורב בהוליו לפי שסגסגו היא יותר רוחנית ואח"כ יהיה הדמיון יותר רוחני שהוא יותר מיצא צדדי כנשאו ולזה היה דמיון נמשך אל רכוננו ע"ג שהגיע הטבע אל זאת ההכנה אשר תקבל הדבר' קבול בלתי מעורב עם ההוליו הנושא וסוף זאת ההכנה שתקבל המושלמות ומה שיראה שיקיימ דעת נושא זאת ההכנה שכל מעצמו והוא החחוקות השג' זאת ההכנה כעת מולדת הכלים החומריים אינו מבטל שיהיה נושא לזאת ההכנה נפש ולא יחייב היותו שכל וזה שהצדדיות ההולאניות יקרה לנו מולדה בפועלתם כעת מולדת הכלים המושכיים להם לא מפני מולדת הצורה לפי שאינה הצורה הוא א' בכל איש המין בסכרה כי הצורה היא עצמות הדבר והפעמות לא יקבל הפעמה והיהר ואחריה יקרה לו לזורה מפני מולדת הכלי אשר חפשה בה פעולתה שאם היה לזקן עין בעין הכחור היה רואה כראות הכחור ובחיות הענין כן והיהיה זאת ההכנה לא חפשה פעולתה ככלי מפני שדבר התבאר המניחה שהיא תקבלת המושכלות קבול בלתי מעורב עם צורה והצדד' הנה לא יחוייב מולדת השגחה כעת מולדת חוקקה אבל יקרה לו שתחזוק פעולה לפי שאז יחלוש הכחוח הפסיי החמדית ויהפועמו מפניו פעולה לפי שהתעסקם בפעולתם ומנע זה הכח מעשה פעולתו מפני שהנפש היא א' ומפני זה לא תיחול להשתמש בהשגחה מתחלפות יחד השתמחה שלם :

ומה שיראה שיקיים דעת המניח נושא זאת ההכנה שכל בעצמו מפני שהנתי הדיבוי הבלתי בעל תכלית כי הוא המושב הצדדיות הכלולות והם הברורים אינו מבטל שיהיה זה הנושא נפש ולא יחייב היותו שכל וזה כי הכחות המשיבות ההולאניות יחוייב להם שישבו הפרטי' מצד הטבע הנושא להם המקבל זאת ההשגחה כי הוא יקבלנה בהכרח כחשיבו זה המושא אשר היה בו פרטי כמו הענין בשאר הצדדיות ההולאניות ולא יחוייב מפני מה שנמצא לנו הכח שישב העצד לנו שהוא ישיב שהדבר בלתי כמצא שנאמר שהסכה כזה מפני שהניח זאת הצורה רקה מן הצדדיות שאם לא הוכח כן לא היה אפשר בו שישב זה העצד לפי שאינו צורה ומדרך זה הכח שישב הצדד' לפי שכל הכח שישב דבר מה יקרה לו שישב העצד הדבר ההוא כי הטבת שהעצד ההוא היה בהכרח מכה אשר ישיב קנין לא לזולתו והמשל שחוש הראיה ישיב המראה ולו הטבת המראה בתקרה ומפני זה ישיב התמונה אשר נמצא בה זה המראה המיוחד אשר נשיב מצד כי אליה וכלה המראה יעצד ובן זה השכל ההולאני מפני שהוא משיב הצדדיות הוא משיב העצד ובה האופן הוא משיב זאת ההכנה ר"ל מצד היה שהיא העצד ובה היה השכל ההולאני העך מהשכלים הכדלים כח"ש כביאור ט' לבטל דעת החס' :

ומה שיראה שיקיים דעת המניח הנושא לזאת ההכח' שהשגחה והמושב בהא' ביינו מה שאינו בכחות החשיבו' ההולאני' כי המושכל אשר השבילתו הוא בעצמו מה שיגביע לה ממנו לפי שהמושכל הוא הטבע הרלו' הנמצא לדבר דברו והטבע הרלו' לא יתדבק בשום פנים כי האדם אשר הוא מין לא ימצאו ממנו שנים כחשפרי' אבל יתרכה הטבע הפרטי וזה היה כראש שזאת ההכנה היא צורה כדלת אינו מבטל דעת אלכסנדר לפי כי זה היה כשאר הכחות המשיבות ההולאניות שתהיה בהם ההשגחה וזאת המושב מפני שיש להם כליו בופיי וקבלו ההשגחה באמצעות וזוה יחוייב בהם שיהיה השגחה לדבר פרטי כמה שהוא פרטי וזאת ההכנה תקבל זאת ההשגחה קבול בלתי מעורב עם נושא ולזה לא יחוייב בה שתשיב הדבר בהם שהוא פרטי אבל תשיב הדבר הכלל אבל לא יתרכה ומפני זה יהיה ההשגחה בה והמושב דבר א' :

ומה שיראה שיקיים דעת המניח לזאת ההכנה שכל מפני מה שנמצא ב' מחו המשיבות ההולאניות מהם חפועל' הפעל' מה הם ההשגחה ולזה כחשיבו ממושב חזק לא ככלל השיב מושב יוחר חלום כי רשהכטו השמש יחלש בה ראוינו וזאת ההכנה לא ימצא בה הענין כן אינו מבטל דעת אלכסנדר לפי כי היה זה כשאר הכחות המשיבות ההולאניות מפני מהם שישבו מה שישיבו באמצעות הכלי הרפוי' המוצא להם וזה המושא יתפעל הפעולות מה כהרשח בו דמיון הדבר המושב . ואולם זאת ההכנה לא תקבל מה שתקבל באמצעות הנושא לה כמו שקרה ולזה לא יחוייב שימצא הענין כן והנה הטבע כזה במדרגו' כי מהשבו' המתפעלות וההולאניות ימצא מה שמושאם חפועל' בסבתם הפעולות אחתי כמו הענין בכחות המהפעלות אשר ביוסדות ובמתדמי החלקים המורכבים מהם מה שלא יתפעל מוצאם הפעולות אחתי כמו הענין בכוח המדיניות והם ג"כ כזה הענין במדרגות כח"ש כ"כ הנפש עד שיכלה הענין אל כח מתפעל לא יתפעל מוצאם בסבתו בענין זאת ההכנה לפי מה שיראה אלכסנדר ולזה השאנינו ממושב חזק השגחה קבלת מושב' יותר חלום מה שאין כן בהשגחה ההולאניות :

ומה שיראה שיקיים דעת האו' שמושא לזאת ההכנה הוא שגל' הוא שמושא שאם הדברים יקבל הצורה המצי' מן ההכנה כשתמצא אל הצדד' כשראו שיהיה הענין כזאת ההכנה אשר כמו לקבל המושכלות ולפי שזו שיקבל המושכלות

מגן אבות ח"ג

המושכלות הוא שכל ראוי שיהיה הנושא לזאת ההכנה שכל לא שתהיה ההכנה בסוג ונושאה בסוג א' ר"ל שתהיה ההכנה מקבל
המושכלות המופשטות מנושאה כמו שחייב לדעת אלסכנדר שהיא הכנה א"א שתקבל זאת ההכנה המושכלות קבול מעורב עם
נושאה לא היה אפשר לה שתשוב העניינים הכלליים כי אין מדרך הנושא לזאת ההכנה לקבל אלה הדברים הפרטיים הנה לא
יתבטל כזה ביטול אחתי זה הדעת כי אפשר שבה היא מיוחדת זאת ההכנה מכין שאר ההכנות כי הדברים מהם תחת סוג א'
לא יחייב שיצדק כא' מהם מה שיצדק על האחר ועוד כי מפני שהיא מובחר בהכנה כמה שהיא שהוא מחוייב שיהיה לה נושא
כי הכח הוא מהה שלא יובדל מנושאה הנה לא ימנע בזאת ההכנה אם שיהיה הנושא לה נפש או נפש או שכל ואף שיהיה הנה יחייב
שתקבל מה שתקבלה קבול בלתי מעורב עם צורה המצויות ואף שהנה הנושא מאלו החלוקות הנה יחייב אם תקבלה קבול
מעורב עם הנושא שתקבל קבול מעורב עם הצורות כי הנפש לא ימלט מצורה והנפש והשכל הם הצורה בעצמם ובהיות הענין
בן הוא מובחר בזאת ההכנה שלא יקבל הנושא לה הצורה המדמית מן ההכנה והוא הפך מה שצורה המביח לזה הנושא שכל :
הנה השלמתו כל מ"ט כביטול דעת מי שהיה נושא זאת ההכנה שכל כבדל ולא תבטול בכל זה דעת אלסכנדר אבל לא כתקיים
קיום אחתי וכשאר שבעה א' הדרגה ממנה שהיא מכללת ביטול אחתי דעתו ש"א"ל שלא יהיה לזאת ההכנה נושא ויהיה עצם
והוא עצמה חזקה והוא זאת ההכנה כמעצמו והוא הכדל לנו ויתחייב מזה שתהיה עצם ואם הונח מעניינה על הענין שיאמר
אלסכנדר לא תהיה בעצמה עצם ולא חלק עצם אבל היא משיב ומשגיב הנפש המדמה או הצורות הדחוימות או הנפש הכללה
אזוה מהם שהנה נושא לזאת ההכנה לפי דעת אלסכנדר וזה חייב לתקטטום להכניסה שכל כבדל היתה עצם כעצמה והוא הכדל
לנו :

ראוין

לזו' שיאמר שאע"פ שאין ההכנה עצם הנה נושאה הוא עצם כאלו תאמר הנפש המדמה והנושא הוא ויהיה הכדל לנו
כמו הענין בשאר הכדלים שמשמים הכדלים מפני נושאייהם אשר ימורו אלו ההכנות מהם כי זה המאמר יראה שאין
פנים לו לפי שאין הנפש המדמה הכדל לנו וזה שכבר תמצא לזאת ב"ח הנה מהותית שיתבטל ביטול אחתי דעת אלסכנדר אבל
אינו חקיים קיום אחתי דעת תמסטיים כי כבר ביטלנוהו ביטול אחתי וחקיים והביטול הם הפכיים ו"א"ל דעת א' שיהיה בטל
קיים כא' ואף יהיה זה מיוחד ורע"ו והר"ל ז' האמין אמונה חזקה שרעת אלסכנדר הוא דעת האמת ויאמר בטבעה זו
דברים רבים וחלושים וז' כי אלסכנדר לא יאמר שתהיה זאת ההכנה צורה לנו אבל הנושא לזאת ההכנה צורה לנו מזה שתמצא
זאת ההכנה והנה הנושא לזאת ההכנה הוא דבר כעובל כאלו תאמר הנפש או כה מה מכחיותיה והנה הנפש או כה מה מכחיותיה
אשר יוכיח נושא לזאת ההכנה אע"כ שתמצא בקצת ב"ח לא תמצא בהם מחוברת עם זאת ההכנה ובהיות הענין בן הוא מובחר
שכבר אפשר שנגיח הנושא לזאת ההכנה הוא צורה לנו מזה שזאת ההכנה דבקה בו עכ"ל . וכסוף כל משא ומתן שצעה
כביטול דעת כתב בפ"ו דין בדרוש ה"ל מה שז' אחר אחר כבר תבאר שהוא בטל שיהיה הנושא לזאת ההכנה שכל ראוי
שנחקור מהו הנושא לה כי הכח הוא מה שיצטרך אל נושא והוא מובחר שלא יאמר שיהיה הנושא לה כי אם נפש או נפש לפי שאין
בכאן מביאות רביעי ואם הכחון שתהיה הנפש נושאת לשר ל ההיולאמי הנה מובחר שיהיה נושאת לה בעצמותה כי אין מדרך
הצורות שתהיינה נושאות קצתם אל קצתם אבל יהיה הענין היותם נושאות קצתם להקצתם שחומר יקבל קצתם באמצעות קצתם
כמ"ט בס' הנפש ובהיות הענין בן הנה מה שיחייב שיהיה גשם נושא לזאת ההכנה ופי' שהחומר הא' יקבל קצת הצורות קבול
ראשון שקבלו הצורות היסודיות וקצתם יקבלם באמצעות כמו הענין במתדמי החלקים המורכב מהיסודות ובהם שאחריו המצויות
דבני שכבר יקבל קצתם באמצעות קצת והיה מובחר שאין לזאת ההכנה הצורות שקבלם החומר הא' קבול א' הנה א"כ לא
ישאר אלא שתהיה מהצורות שיקבלם החומר הראשון באמצעות הצורות האחרות ואולם שאין לזאת ההכנה מהצורות שיקבלם
החומר קבול ראשון הנה זה ית' מהם שאומר וזה כי מה שיהיה דרכו מהצורות לא יופשט מהם גשם מהשפטים המורכבים
כמ"ט בס' הנפש והשכל שהוא בלתי אפשר שיפשט גשם מהנשמים מצורות היסודות שהם החום והקור והלחות ויחייב לפי שהם
מקבלים הצורות שיקבלו באמצעות אלו הצורות ואם יהיה זאת ההכנה מהצורות שיקבלם החומר הא' קבול א' יהיו כל השפטים
המורכבים מהיסודות בעלי שכל אנושי וזה בתכלית הביטול ואחר שהת' שזאת ההכנה היא מהצורות שיקבלם החומר הא'
באמצעות צורות אחרות הנה מובחר שלא ימלט מחלוקה אם שתהיה מהצורות שיקבלם החומר הא' קורם קבולו הנפש המדמה או
שיהיה מקבל אותה אחר קבולו הנפש המדמה ואם הכחון שתהיה מהצורות שיקבלם קורם קבולו הנפש המדמה הנה תהיה זאת
הצורה במדרגת ההיולי מהנפש המדמה כי מה שקדם מהצורות הוא במדרגת ההיולי למאחר ולפי שהוא במדרגת הצורה לא
יפדר כהה שהוא במדרג' ההיולי כמ"ט בס' הנפש הנה יחייב מזה בכל בעל נפש מדמה שיהיה בעל שכל אימשי וזה מובחר
הביטול וזה כי הדבה הסב"ח ימצאו בעלי נפש מדמה והמאחר בהיותם בעל שכל אנושי וזה מובחר הביטול עד שהאריכות
כביטולו מותר וזה שהוא מן השקר שתהיה בראי צורה למין מהמיינים ולא ימורו מהנה הפעילות אשר מדרגת שימורו מונח
ובהיות הענין בן הוא מובחר שהגשם הוא נושא לזאת ההכנה באמצעות הנפש המדמה חלק מחלקי הנפש המדמית יהיה
הגשם הנושא לזאת ההכנה באמצעות הנפש המדמית ולא יאמר שהנפש המדמית היא הנושאת לזאת ההכנה כאופן מה והוא
מובחר מענין מ"ט ארסטו בענין זאת ההכנה שיחייב להיות קבולה המושג לזאת כמ"ט אלסכנדר ולפי שזאת הצורה היא מהצורות
אשר החומר הא' כהיו על קבולו והיו כל הצורות אשר החומר הא' כהיו על קבולו היות וכפירות ומתחדשות הנה זו הצורה
היא הוזה ומתחדשת עכ"ל החכם בזה :

ועתה

אתה המעיין ראה חולשת אלו הדברים בלם כי קושיא גדולה אשר נראה ממנה ביטול אחתי לזה הדעת כי לפי שזאת
ההכנה היא הכדל לנו וזה נתעצמו כי לא כבדל האדם חס"ח אלא בזאת ההכנה השכלית והיה מחייב שיהיה
הנושא לזאת ההכנה עצם ולפי דעת אלסכנדר אינה עצם ולא חלק עצם אלא חלקי הנפש המדמית דמה אותה החכ'
הנז' בלשון אפשר כי אע"פ שצדפת המדמית היא לב"ח כמו שז' לזאת חס"ח אלא חלקי הנפש המדמית הכדל לנו אין לה זאת ההכנה
כמו שהיולאמי המדמית אשר לנו וע"כ אפשר שהנושא לזאת ההכנה הוא הכדל לנו וזה מזה שהכנה הדבקה בה ויפשרה
השוכשת כי הנפש המדמית אינה הכדל שאינה עצם ומפני דבקות ההכנה לנפש המדמית אין ראוי שיהיה צורה לנו מ"מ אפילו
לפירדבריו לא עלה עיונו בכל פלפולו ליותר מזה שלא כתב דעת אלסכנדר ביטול אחתי אבל לקיים קיום אחתי לא עלה בידו
כלל ולא אמר וז"ל לא הי' לסמוך עליו והיה לו לחזר כפלפולו להעמיד דבריו מחייבין ז' ולחזק בהאיות שכליות אם מצא עצמו
יכול לכל זה או לכל הפחות לומר שהמופת לא יכחינו והי' לא תהיה תורה ש"מם ש"מ פשיעה בטלה שלהם כי לפי דעת
אלסכנדר יקרו כמה הפקות בענין תורתנו שקדושה בקיים מבויתם ובכלל בענין החלק והפוש הנפשי וכבר יסר פ' א' בסוף
דבריו

דבריו בהשאלות מתקבל כי אם דבריו הם סותרים העניינים המקובלים באומה שהוא חבטל אותו מפני דעה האמת ויפה עשה
 בזה אבל היה יותר טוב לו לחקור בזה הענין על נד המקובל ולא בזה שכלל במים ארזים והעלה חרם טיודו מדבריו
 קטני אמתה כמו שאזכור אח"כ כשדבר בענין השאלות הנפש והנה טבע האמת הכריחו להודות כי הנושא לזאת ההכנה שהוא
 צורה ידבק בה זה היה זה שהוא כפי התורה שלו כתב זה לשונו בן הוא דמו לשכל ההיולאמי ואמר שהשם נטעו כי בולת זה לא
 יהיו הנמתי' בו ככה קרוב והבר הוריענו בזה האמת' שהשכל ההיולאמי אינו במדרגת הסעדר והכח הנמור אבל הוא צורה ידבק
 בה זה הכח ובזאת הצורה היה האדם מה שהוא עב"ל עם ואמר שלפי דבריו השכל ההיולאמי הוא חסד' ה' להשתאר מפני שהוא
 הנושא לזאת ההכנה א"כ הוא עצם להכנה זו כי לא יתואר בהשע' ה' כזולה זה :

ועתה

אזכור כיטול זה הדעת שהאמין בו החכם זל ובהתבטל ביטול אחתי כביטול זה הדעת נכוח בהכרח לדעת רז"ל
 המתבאר מן החזרה כי כל דבר שלא נתבאר במופת בהכרח נכוח לתורה כמו שפירש הרמב"ם זל באמונת החדוש
 ואומר כי כבר התבאר כי אלו המושכלות הם אצלנו' בכח וזל דבר שהוא בכח יא' לו נושא בסדר זה הנושא הוא אי גשם או נפש
 או שכל ואין עם צד דגובר נחבטל דעת המניח אותו שכל ולא נשאר שיהיה אלא או גשם או נפש והנושא לזאת ההכנה א"כ היותו
 גשם חסד' שאל' כי מציאות המושכלו' באדם הם בו ע"ע נפרד ממצואו' שאר הצורות הנפשיות שבו מפני שאלו הצורות מציאות'
 בנושאים' הרמזו אליהם וולת מציאותם המושכל זה כי הם א' מחד שהם מושגלות והם מתרבות מחד שהם פרטיות וכחומר דת'
 כי מציאות המראה הרמזו אליו המושג' חוש הראות הוא וולת מציאות המראה המושכל כי מציאותו בנושאו הוא פרטי וחברת
 דריבוי הנושאים ומציאותו המושכל הוא א' כולל לכל המראה אבל צורת המושכלות מציאותם המושכל הוא נפש מציאותם הרמזו
 אליו כי השכל יגיע האדם מחד גדרו שהוא הימדרב' והוא נפש מציאותו לא יתרכה כי טבע הכולל הוא א' :

ומזה

ית' כי נושא לזאת ההכנה אינו גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות כי שאר הצורות השגות בעלת תכלית
 והשגת המושגלות היא בלתי ב"ת כי השגת המושכלות היא השגת הצורות הנפשיות כי שאר הצורות השגות בעלת תכלית
 הא' הוא כולל לאישים בכ"ת והשגת שאר הצורות הנפשיות הם עם החומר ע"כ הם בעלי תכלית ומה ית' שאין הנושא גשם
 כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות כי השגת המושכלות יהיה בה ידיעה והדיוע דבר א' בעצמו והסבה בזה כי השכל
 בהשגתו דברים המושכלים נחומרן יקבלם קבול שאינו חמרי יקרה שיכיל עצמו מפני שלא יהיה המושכלות בעצמן מחד מה
 שיכיל אותם ע"כ שהוא חסונה מחד היותם מושכלות חוץ לנפש ואין הדבר כן בכח החריש כי אע"פ שהוא מתדמה כמוחשיש
 א"כ שירביט עצמו עד שיהיה החוש הוא המוחש מפני שהשגתו לענין המוחש הוא מחד שהוא מקבל אותו החומר וע"כ יהיה
 המופשט בכח החוש חסונה בהצואותו ומציאותו במוחש ומכאן אותו ע"ד שתתגדלים הדברים במאמר המצטרף אמנם קרה
 להשגת השכל שיהיה הידיעה והדיוע דבר א' לפי שהוא מקבל כל מושכל קבול בלתי חמרי פרטי ומה ית' כי אין הנושא לזאת
 ההכנה גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות וית' כי אין הנושא לזאת ההכנה גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות
 הנפשיות כי השגת השכל לא תהיה בהפעלות כמו שהוא הענין במוחש וע"כ כשנראה מוחש חוץ ואל"כ נצעים עינינו חמנו לא
 נוכל לראות באותה העת מה שהוא קל חמנו והשגת השכל היא הפך זה כי כשננייר מושכל חוץ ונטה חמנו יהיה צירובו אחר
 כך למה שאינו חוץ יותר קל ויותר שלב והסבה בזה כי החוש מפני שאינו בו הצורות המוחשות אחר הסתרות חמנו מהרשמים
 דומים בצורות חומריות לא היה אפשר שיקבל בו צורה אחרת עד שתמחה חמנו אותה צורה ותאחד ויה קרה לו מחד היחס הפרטי
 וחפני טבח החוש מעורב עם נושאו ערוב מה אבל בה השכל אינו מעורב כלל ומה ית' שאין הנושא לזה הכח גשם כמו שהוא
 נושא לשאר צורות הנפשיות עוד ית' כי הנושא לזאת ההכנה אינו גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות כי השכל נוסף
 עם הוקנה ושאר בחות הנפש מתמעטים :

ככל

זה התבאר שאין נושא לזאת ההכנה גשם אבל אלו המציאות אינה מייכות שיהיה הנושא שכל כמו שקרה לנו בביטול
 זאת ההכנה ר"ל שיהיה הנושא לזאת ההכנה שרל ולא נשאר לו לומר אלא נושא לזאת ההכנה הוא נפש אם מינו
 לא גשם ולא שכל וזה נטל שאין מדרך הצורות שיהיו נושאות הצדח לקצתם וכשיאמר שהצורות יקבלו קצתם לקצתם ואמר
 שהנושא לחוץ הצורה הוא מקבל צורה אחרת בעצמותה והשכל שאיננו נאמר בנפש הזנה שיש בה הכנה לקבול הנפש המרגש'
 מפני שהנושא לנפש הזנה יקבל הנפש המרגשת באמצעותה כש"כ רמ' הנפש' וא"כ הנושא לנפש המרגשת יקבל לנפש המושגל'
 באמצעותה כי כבר הת' שאין נושא לזאת ההכנה גשם כמו שאפשר להיות נושא בה המרגש גשם בזולת המצעות הנפש הזנה
 ואחר שהת' שאין הנפש נושא לזאת ההכנה בזולת המצעות מאותו צד בעצמו יתבאר שאינו נושא' לה באמצעותו ויה מבוחר והכח
 ית' מדעת אלסכנר התבטל ביטול אחתי שא"ל להיות הכלל במין האנושי הנפש המופשט הנושא עצם נושא חותם בעצמותו :

עוד

ית' ביטול אחר כי שאר החמרים המקבלים צורות הם הכלים להם ומאמצעים מהם בתחלת הויתם כי צורת
 היסודות הנפשיות אינה נפרדה מהם כלל וכן צורת המהדתי ההלמי וכן צורה הצמח וכן צורת הכ"ח כלם הם
 מתעצמים בצורותיהם וככלים משאר החמרים וולת בתחלת הויתן וכן ראוי כי אינו אוחז פשוט או אותו מודר ב מהדמי או כלים
 אלא באותה צורה אלו היתה צורת האדם והכלו אשר נתעצם בו זאת הסנה לא ימלט מא' חב' צדדיו אם שהגיע לו צורתו
 אחר צאת הכנתו מן הסכה אל' הפועל ויהיה אז כיוון מרגיש כשאר ב"ה והב' אחר קבולו המושגלות ואז יהיה חרם וזה הוא כפי
 שהנמצאות כלם חביע להם צורתם בתחלת הויתן ואם שהגיע לו הויתו בעה הויתו ואז יהיה השכל בפועל וכבר הבחנו
 אותה ההכנה כח והכח והפועל הם הפכים וזה הפך לא יחבן ויה ירטל דעה אלסכנר ביטול אחתי :

עוד

יתבאר ביטולו מחד אחר כי אם אין הכלל האדם אלא בואה ההכנה ואלה היא צורתו אשר בה נהעצם בצאתו אל'
 הפועל יקרה מזה ביטול חוקי ויהיו אישי מין האדם מהחלפים בצורתם כי אין כל אישי המין האנושי משיבים המושכלו'
 ואין כן דרך שאר אישי שאר המינין שכלם הם שוין בצורתם שאפילו האספונ סימיו קבל צורת הסוין וההרגש כי הצורה היא א'
 כוללת כל המין וכזאת ההכנה אשר בה נתעצם האדם בצאתו אל הפועל לא ישו בה כל אישי המין ויהיה רחובן ארס בהשיבו
 המושכלות וזה יבטל זה הדעת ביטול אחתי' עוד ית' ביטולו מחד אחר כי כל החמרים כשקבלו צורות הניבו לתכלית הויתן
 בהכרח לא יחלט איש א' מחמתו מין שלא הגיעה לו צורתה המושגת אותו ואם הכלל המין האנושי אינו אלא זאת ההכנה כשהכל
 מן הכח אל הפועל כקבלת המושכלות הנה לא חביע צורה זו לכל אישי המין כי אין כל אישי מין האדם משיבים המושכלות וזה
 יבטל זה הדעת ביטול אחתי עוד ית' ביטולם אחרים מחד ההשאלות ומחד הנחול והעונשין ומחד העניינים הסותרים שאחריו :

כסם כשדבר בה' כהשאלות הנפש :

כגן אבות ה"ג

ואחר

שכתבנו אלו הדעות ביטול אחתי ולא יצא לנו שיהיה נושא לזאת ההכנה לא גשם ולא לפש ולא שכל לא נשאר לנו שיהיה נושא לזאת ההכנה אלא עצם לא יהיה הגשם הנושא לשאר צורות הנפשיות ולא כשם ולא שכל והוא הנשמה שכבאר עניינה ומתותה ואל זה הוא נוטה הרמב"ם בה' יסודי התורה ותלמידו שיצק מים על ידו כס' רפואת הנפשות וזה לא השבנו הפלוסוף במחקרו ונתבלבלו בו זה הכלכול ועתה נבאר אותה בה' וזאת הנשמה אל המושכלות היא במדרגת שלוש המקבל הכתב שאמר ארסטו ובמדרגת העין הנושא לחוש הראות והשכל ההיולאני שהנשמה היא נושא אל זאת ההכנה היא במדרגת ההכנה שיש לנו לקבל הכתיבה ובמדרגת החוש המשיב המוחש והצורות הדמיוניות אינם נושא לזה השכל אבל מניעות אותו כמ"ס בן רשד והמושכלות הם במדרגת המושגים אל החוש ובמדרגת הכתיבה הנרשמת בלוח והוא השכל הנקנה שזכר ארסטו ונשכל הפועל הוא המוציא וזאת ההכנה מן הכח אל הפועל הוא במדרגת הכותב המושג הכתיבה בלוח ובמדרגת האור ל חוש הראות אחסם מהות הנשמה לפי דעת החוקר עצם דק בתכלית הרקות הוך בתכלית הוכות אין בכל הנמצאות יותר דק ויותר זך ומנוח ואפילו עצם הברמים השמימיים הפשוט אינו באותו הרקות וכו' כמוהו הוא נאצל על האדם והוא צורתו וכו' כדל מהכ"ח והוא המוכן לקבל המושכלות ולזה תאמח הנפש והתרחב כאור היום ותעצב ותדאב באפלה כי היא חמין האור ותשמח בדומה לה וכבר כתבתי דעת המקובלים כי היא נאצלת מהשפירו' בהשגות חלוקות ולזה קראתי נר"ן כמ"ס וכן רשד אמר בקי' לס' הנפש שיתחייב שיהיה השכל אשר ככה דבר א' אינה דבר מן יתן וארבע זה ואלו היא כמ"ס ארסטו שהוא עצם ככה א המושכלות ואינו כנפשו דבר מהדברים כי אלו היה דבר כנפשו לא ישיב כל הדברים כי השכל קבול והדבר לא יקבל כנפשו ולכן יראה מעיני המושכלות שהם נקשרות בכ' נושאים הא' נכחי והוא אשר יחסו אליו יחס המומר הא' לצורת המוחשות והכ' הוא כנפשו והוא הצורות הדמיוניות והוא כנר מה נושא וכנר מה מניע והשכל אשר בקינין המושכלות המניעות בפועל בו באשר יבייר האדם בהם כשירצה ויניעו בפועל אל השלמות האחרון ובעיני זה יניעו השכמות העיוניות וכו' וההכנה שתמצא באדם בצורות הדמיוניות תבדל הנפש המדמה מהאדם והנפש המדמה מהכ"ח כמו שתבדל הנפש הזכה בנחמיה מהזכה שכב"ח אשר בה לקבל המוחשים אבל ההבדל בנייהם כי ההכנה אשר בצורות הדמיוניות לקבל המושכלות קבול בלתי מעורב עם הצורות הדמיוניות כי אלו יהיה מציורית עמהם לא היה אפשר בה שתשכיל הצורות הדמיוניות כמו שא' היה החוש בע' מראה לא היה אפשר שיקבל המראים והוא עיני אחרים כי השכל ההיולאני אלו היה בעל צורה היושרת לא היה מקבל הצורות אבל הדמיוניות הם יותר ראוים מניעים להם מהיהו מקבלים ולכן מ"ס אלסכנדר בי השכל ההיולאני הוא ההכנה לכך מופשט מן הצורות ירצה בו שהוא אין צורה מהצורות בקבלו המושכלות ואלו הוא תכאי במציאותו לא בקבולו ולהכנס החפץ הזה בעיני על המפרישים שמו השכל ההיולאני עצם נכחי מטבע השכל עכ"ל והנה הוא גוור העות וזאת ההכנה על עצם גוור נכחי יחסו אל המושכלות יחס המומר הא' לצורות המוחשות אלא שאינו מטבע השכל וזה הנושא אשר תארו הוא שאין קורין אותו נשמה אבל הוא כמתבאר ולא ידע כי לא היה לו קבלה תורנית בזה אבל הכח פלפולו הכין מתוך דבריו הפלוסוף כי א"א בלא גושא עצם חלל שהוא הגשם בצורים קיר :

ואחר

מעלינו תלונת הפלוסוף כאמונתו וזאת והראיתי שאין כמה שהאמינו כזולת זה להם מופה אבל כל מה שאמינו בזה הוא בטל כישל אחתי ודברי הפלוסוף שהוא צמוד אמונתו לא יבטלו זה אבל כל מה שהיה בזה הוא צורך כאמונתו ו הסיבות בטלוח בהשגותיו אובם הוא הגשם בזה רואה ואינו רואה וע"כ אמר באיטופיק דיוכור כנפש כ"ס שיטופק באי' ומפני זה הארבות להעתיק דבריהם שלא יחשוב המעיין כי נעלמה ממנו חכמתם אחר כל זה אכתוב מה שהוא האמת בזה הראות התורה והח"ל :

ואומר

כי התורה האלהית נתנה לנו ההכדל שזכרנו בו צורות הנמצאות השפלות כי ביארם לנו כי בתפלת הברואה קנה המומר הא' ד' צורות זורה א' לכל יסוד מד' יסודות כמו שפי' כמה שקדם וביום הב' במאמר יקונו קנו המורכבים מהיסודות המתדמי הפלקים צורת' וזה אחר שזכרנו המים העליונים מהמים התחתונים ביום ה' ונשלהם הוית העליונים והתנוצבו ונכתב איה תנועה התמוז היסודות אחר שראית היכזה ובאיתו יום עצמו כמאמר א' קנו הנמצאים צורתם והיא הנפש הנמוחה והספיק בזה תנועת הגלגלים כמ"ס ואחר התלות המאורות כד' כשתלחו מהם מניעות ואלו קנו הב' צורתם והיא הנפש המרששת בהמשי קצת חלושי הברואה כדברים והעופות וכשאי' שלתי הברואה ככהמה וחיה ודמיון וכל הולך וולתי המעופף והשט וכל זה היה מספיק הכנת חומר הארץ והמים עם עזר תנועת הגלגלים והשתלמות נינוצי הכוכבים ויראה ההכנה הכתובי' כי תנועת הגלגלים המספקת להוית כל אלו הצורות אפי' יצירת בעלי נפש צומחת וזרש' הי לא מצינו שנמלך סכ"ס בפתליא של מעלה כבריאתם אלא ישרבו המים תוצא הארץ והיא ההכנה לקבל הצורות אבל בלא שפך מדר הברואה יורה כי תנועת הגלגלי' צוורת בזה ולזה נסדר יקונו המים לקבל צורות המחדמי החלקים אחר יסי רקיע כי אחר שגשגמו העליונים הוכנו היסודות לקבל צורות המתנוגים המחדמי החלקים וכן נפש הצומח ותלייה המאורות קודם ישרנו המים ותוצא הארץ כי כנפש המרששת צריך עזר מנינוצי המאורות ולא מספיק בזה תנועת הגלגלים וזה אחרנו שהשכלים הנכדלים הם עוזרים בכתיבת הצורות לאחר זה ע"כ העברה לפי שהם מניעים הגלגלים וזה נראה מסדר הברואה כי אין צורך לשכלים הנכדלים בעצמו' להוית אלו הצורות אבל הרמב"ן ספק על מ"ס בשם חוקרי הנינים וכן ראיתי במאמר מיוחד ביסודות לאדם כי מן השכל הפועל התנוצב ויו וזהו מאר ומחמו יצא נינוצי נפש הכהמה והנה היא נפש גמורה כנר מה מן הפנים ולכן יש בה דעת לברוח מן הנחש וללכת אחר הנאות לה והכר כדג' וזאתה להם כאהבת הכלבים לבעליהם והכל מופלא באש' דת בעליהם וכן ליונים דעת והכרה עכ"ל הרב ז"ל :

ומעיני

ההכרה אשר לכ"ח כבר קדם לנו בזה הרבה ואם כן זה לאחית לא הוצרכה התורה לפ' זה לפי שהחיות אשר בהן יודיע בו א"א היותו להם מולתי שפתי שופע עליהם מהעצם הנכדל אחר אמונתו כי נפש הכהמה נפסדת והיה יותר דלוי לומר שאותו שפע הוא נאצל עליהם מהחיות השפלות הנכ' שדים ולזה יראה הבראות השדים קודם האדם וכו' מ"ס זל על אותו של בלעם שה' נתן רשות לכהמה לראות יותר מהאדם ויהיה הרשות בזה להדמות הנפשיות זו לזו ואיך שיהיה ענין נפשות הכ"ח לא מצי' לשל פועל בהויתו כמו שמוצו לו בהוית צורת האדם שח' ויאמר ה' אלמים נעשה אדם הנש ייחד ו הויה אל הא' עם שתוף הארץ כמ"ס כי הארץ תכין הסומר והשכל הפועל הוא הכותן הצורה כמ"ס למעלה ובאדם הא' נתן הצורה וכל' שפך כי לא נתן הא' כח והכנה שהם קרובים אל הסדר יותר מקורבתם אל הסויה כי תת' אלמים הוא שלמה שלמו' גמורה א"כ כשהכדיל הש' האדם משאר הכ"ח

הכ"ח בואת הצורה שנתן הוא ית' בזה שהוא עצם הכדור ואף בחומר הכדור מן חומר הכמהה כי חומר הכמהה לא כתיבם לא פועל בו כי אם אל הארץ שכן תוצא הארץ וכחומר האדם נא' ויברא אלהים את האדם עפר מן האדמה ועוד בו לשון בריאת המורה על חרוט לפי שהוא חוב חרוט מוכן לקבל השפע האלהי. חרוט מטבעה מרחק עצום אבל השגחת האל' המציאה זה החומר בזה המובן הסוה כתכלית השווה כדי שיהיה ראוי לקבל הצורה הנאמר עליו שהיא צלם אלהים ודמותו ואשר טענה זה החומר עפר הכתוב כי האל' נפח באפיו נשמת חיים וכוה היה לנפש חיה ולא נאמר בן בשאר נפשות הכ"ח הורה זה החומר כי זאת הנפש הוא עצם אלהי נפוח באפיו כי לפי שאין אלכלו יסוד יותר דק מהרוח יחס זה העצם לרקיותו לדבר הנפוח אבל היא נפוחה אלהית לא נפוחה יסודית :

וכתב הרמב"ן ז"ל כי הודיענו בזה החומר שלא באה בו המיסודות כמו שרמזו בנפש החמושה גם לא בהשתלשלת מהשכל' הנכבדים אבל היא רוח השם הגדול חפיו יתן דעת ותבונה כי הנפשה באפי אחר הנשמהו יתן בו וז"ל וכשמת שדי תכונם כי היא חיסור הכינה בדרך אמת ואמונה עכ"ל הרב ז"ל ועוד הרמב"ן ז"ל חפיו הפירה נאצלם אבל פי' גבריו שאמר שאינה מהשתלשלות השכלים הנכבדים הוא לו' שאינה הרכה לבר ויציאות השכלים הנכבדים הן הכה אל' הפועל אבל היא רוח השם הגדול שהוא עצם נכבד בתחילת ההווה משפע האל' ששפעה חממו ההווה הראשונה וכן נראה ממדרש רות שאמר שם עם ההלך במלאכתו ישבו שם עם מלך מלכי המלכותו ישבו נפשות הנדיקות טכה נחמד וברא העולם וכו' במדר' רבה ורוח להים מרחפת על פני המים זה רוחו של אלהי' וכן רי' הלוי אמר בשירו תקן נשמות מהאור הא' תחלת דבר ה' וכו' שהיא אנונה מרה"ק וברם הנחלו בור נמשרת האמין שהיא עצם לא הכנה וכן כתב הרמב"ן שהנשמות כלם נבראו מאין כח"ם החינה ערבו' שבו נבנו חיים ונבנו שלום וכשהו' הנדיקי' ורוחו' וכשהו' שצתידין להכראו' וכו' אין בין דוד בא' עד שיכלו נשמו' שבו' וכתב הרב ז"ל כי מעצמו הוא מוכר כי לנחש שעת ימי בראשית אינו בורא שום דבר מאין לא פועל ועושה דבר מדבר ואין נשמות ענין שחיינה ותנחמהו זו מן וזה טעם ויכלו השמים והארץ והל' נכבד כי אז נשלים הכל בכל כבא השמים והארץ וזה טעם אשר ברא אלהים לעצמו' שנתן כח כשרים לעשות כמותם ולא בכרי' תועי' לכ כי בכל יום בורא נפשות בנפשו' כהו' עכ"ל הרב ז"ל עוד כתב כי ח"ם הא' לאיוב הירעת כי אין תולד הוא רמז לזה כי שם דבר על האור ואמר אם ירעת כי אין תולד הנשמתך וכן ר"ם בן גבאי' בתפלתו אמר מי יוכל ינחמתך כבודך מוי כבודך יעשה טעורה מזור הצור נגורה ומתקפת בור נוקרה ואצלת עליו רוח חכמה וקראת שמה נשמה הנה האמין היונה עצם נכחי לא הכנה . וכן הראב"ע אמר משמו כינק' נשמה מפני שהיא מן השמים . גם רי' הלוי בתפלתו השתחלת אברך את ה' אשר יעצני וכן במסתאנב ברכי נפשי וכן הראב"ע בפ' קהלת כתב כי ח"ם והרוח תשוב אל האנשים אשר נתנה סותר דברי האל' ששפעה חקרה שהתקרה לא ישוכ וכן נראה שהו' דיעתו שכתב בס' תהלים כי הנפש והנשמה והרוח שם א' לנשמת האדם היצוונה העומדת לצד ולא תמות וכן נפש נה רוח בציבור שלא תראה לעין כי אם כי היא אינה מושגת אלא מזה פניולותים הנק' נפש ורוח וזה החכמה ז"ל שהנשמה היא חכמה כח החינה הנק' נפש וכן ההרבה הנקרא רוח אבל היה עצם אלהי לפי הדין ערפתו ולא הכנה לבר וכן החכמה כי תשא וכל מקום קורא אותה נשמה עליונה כח"ם בפ' משפטים וכבר כתבתי כי הן הם דברי הרמב"ן ז"ל יסודי התורה וכן כתב בתשובה ששפעה צורה כלא גולם ולא נוף אבל זוהר וגזרה ומקור הרעת ואינה בריכה לבוף לפי' שהיא אבר הנוף א' א' אבר היא אלא עומדת בעצמה וקיימת כמו מלאך ונשמת באורו של עלים והוא ע"כ וכן יסב הוא ז"ל במהר"א' כך רוח בשם נקבה חיה השכל נבנה . ממקור החיים מוכנה . מירצה שבה . הגלגל שכל שאינה . החמדה חיס רחבה . ויהי גבויות איז לראש . נשמה שדי רחש . אכן רוח הוא באנוש . וכן יסד בגאולה המתחלת אמרו בני אלהים כמה אהן לפועלי צדק וגם אני חכמה מה לכני שאול ולי . וכן בפיוס יפתה עלמת לא מרע מי יסדו אבל חומר כי החיסוד שום יעניס יסדו שיזמר כי ירשיה יסדו אבל נראה שחכם גדול היה דבר באותו פיוט כסוד הנשמה ובכית' א' חומר על הנשמה שאינה חושש מאשר עובר בה ויחלה יום להנפש בו ולא הכבר העבודה כי יסוד נפש חיי כלי אובד יום פרידה כאשר קדמת הנוף יהי נכבד היא קדמותה אך לפי הומת מעשים נכבד או יצומה . והגאון ראש המדברים בכ"מ ר' סצדיה השתחויו ז"ל חקר רוח וראה כל ח"ם במהו' הנפש הראוית נכונות והאמין בזה כי נפש האדם היא בריאה לא קדמונית כרעת תלמידי הקדמות והוכיח זה ממ' שייצר רוח אדם בקרבו וכמו שכתבתי הראשונים חיה' אשר עשה לנו את הנפש הולת ובעצמותה היא חמה יותר נקי מנקיות הגלגלים ומקבל וזהו כמו שכתב הגלגל והיא מאורה מיעולה כמו הגלגל אלא שצדמותה יותר דק מן הגלגל ולזה היתה משכלת והכוב' ב' ראוית הא' שכלית והם מקובלת אמנם השכלית חמה שנהפרם מענין חכמה והנבונה לבוף וכשנפרדת מהנוף כאשר נעדר מכל זה ולו היתה כמו שכלית' הארציים לא הפעל כלל שלו הפעלו' הנכבדים שום פועל ולאו היתה מהחלקים הגלגליים לא היתה לה דבור כמו שאין לדבר מהגלגלים ויהיחיים מום היתה עצם יותר דק ויותר נקי ויותר פשוט מעצם הגלגלים זאת היא ראויתו השכלית אמנם הראויה החקובלת ממ"ם הכתוב והמשכלים ויהיו כוהה הרקיע והנשמות הרעות לא תזרחה אבל הנה יותר עבות מעצם הגלגלים כח"ם בקדושו לא יאמין ושמים לא וכו בעינו אף כי נתעב ואלה איז שותה כמים עולה ולולי הוית הנשמה רוחה לעצם הגלגלים לא היה הכתוב מרמה הורית לומר הרקיע והרעות אל יותר פחות מהם . ז"ל הגאון ז"ל . וכתב רז' הלוי בס' המאור במקומות רבים בכתוב נקראת הנפש חמה כבוד דכתיב לכן שמה לכי ועל כבודי עורה כבודי וימך כבוד כי הכורא אצלה על האדם חבסא כבודו וכנתנו עליו תהווה והוא העצם הנכסף על יסדו כמו חושק אשר יכסף לדורו או יגלה אליו יסדו כדמשו' הנרק כיעורו וכבסאו הנכון בכל לבו ובכל מאדו : וכשפשו האמת כאשר תשעו ירו כדכתיב אז תבקשנה ככה' וגו' או תבין וראת ה' וכו' והחמי' המחקר קראו כסא הכבוד בגלגל השכל ואמרו כי כורות אורו והוא אור החיים על הנפש חמה חובה אשר לנחמה ממנה תהויר כוהה הרקיע והוא ח"ם והמשכלים ויהיו כוהה הרקיע וכו' עכ"ל ז"ל וכלם מסכימים שהיא עצם לא הכנה ולא נפל הכדור כלי הדינו' אלא עתי נבראו ואם הם נפשות רבות באדם או א' ועוד נכבר חוה אחר שכתוב ראוית מרכידי' ז"ל שהם רואים שהיא עצם נפש וזורה לא הכנה . אחר כשפרי הוה' יסדו' אומר כל בריות שכתבאו מן השמים נפשו מן הארץ חוץ מן הארץ נפשו מן השמים וגופו מן הארץ הורה מאחר זה כי עצם היא מן השמים כי לו היתה הכנה וזה החכם זה לו' מן השמים יבאה מן הכה' הפועל א"כ גם נפש הכמהה היא מן השמים כי השכל הפועל הוא הסותן לה צורה ונחמת כי דעתו של זה החכם שהיא צורה נאצלת בו מן העליונים כמו שכתב העליוני' היא צורה ולא הכנה :

עוד אמר חמד' ברכי נפשי את ה' למה תקלם בנפש רבנין אמרו מה נפש ממלאה את הנוף כך ה' ממלא את כל העולם מה הנפש מוכלת את כל הנוף כך ה' מוכלת את כל העולם מה הנפש יסוד בעולמו מה הנפש

מגן אבות ח"ג

לא אובלת ולא שותה אף ה' לא אוכל ולא שותה מה הנפש טהורה שהיא תלמולה כך ה' טהור מה הנפש רואה ואינה נראית כך ה' רואה ואינו נראה מה הנפש אין יודע איזה מקומה כך ה' אין יודע אי זה מקומו שאפי' חיות הקדש טעונים כסא כבודו אינו יודעים איזה מקומו שכן ברוך כבוד ה' המקומו ע"כ במד' תלים . וכוננו בזה אחר בברכות ודקדוק מהם ה' פעמים ברכי נפשי כבוד ה' דברים שרומה הנשמה בהם אל ה' והם מינוי העולם וזו העולם וטהור ויושב במדרי חדרים ורואה ואינו נראה ומשם יסד המפורד ר"י הלוי מסתבב בדרכי נפשי את ה' כמו שיבין משם המעייני בו ששם וכר כל אלה הדברים בהשמה וכן בתנחומא פ' ויקרא אחר הגוף הוא קדתי פי' בן עבר שאינו יודע נימוסי מלכות שכן וינר ה' אלהים את האדם עפר והנפש כן פלטרין תלמולה שכן ויפה באפיו נשמת חיים ושניהם חוטאים וכו' הרי הורו שהיא צורה יודעת נימוסי מלכות וכנדה פ' המפנת חמר שאומר לולד במעי אמו הוי יודע שה' טהור ומשרתיו טהורים וכשהשמתן כך טהורה אם אתה משמרם בטהרה מוטב ואם לאו הריני נוטל נשמתו חמך הורה בזה כי היא עצם קני ולא הכנה וכ"א במד' כי המלאך בא אלל הפרגוד נוטל הנשמה משם ואו' לה בואי עמי והכנסי במעי אשה פלומית והיא משיבה איך אביה מקום טהור ואלך למקום טהור והמלאך נוטלה בעל כרחיה ונותנה במעי אשה ולש על כרחך אתה נוצר הורה זה המחמ' שהיא עצם ולא הכנה וכן יסודו לנו אנשי כנע' ל' כעת הקיצנו משמתינו אלהי נשמה שנתת בי טהורה אתה בראתה אתה יצרתה וכו' וכתה חכמות יש בנאת הברכה תלמם שהודיענו שמה שהיא נק' נשמה וגדרה שהיא טהורה והודיענו אח"ך ששה דברים מעניינה ה' שהיא ברוחה בעת החרוש עם הכריחה הראשונה ואח"ך יצרה והכינת להביאה אל הגוף ואחר שהוכנה לבוא אל הגוף נפחה הא' כנו לא בהשתלשלות התנועע' כנו בשאר הנפשות ואח"ך הודיענו שהיא צריכה שימור אלהי אשר בידו נפש כל חי רוחו ונשמתו אלנו ואסוף כרצונו עוד הודיענו כי האפיפה היא תורתה אל עקרה תחת כסא הכבוד ביד האל הוא הנוטלה ושיש לה השארות וקיים לא אפיפה והעדר כי הדבר הנוטל ביד האל דבר קיים הוא עוד הודיענו ענין תחית המתים כשוכ נפשו אל גופו וסוף הברכה חייב העבודה לאל והטהרה לתת ראייה לתחית המתים מואת שאנו חיים בכל יום אחר השינה ראה כמה חכמות וכמה אומות למכונן ההכחי' והקמים שתקנו לנו ברכה וזוכי היה אללם ענין מקובל פשוט ואוי להם לפלוסו' כי נדרו מהם עוד להם כי פשטו לאל כמחקרם ומי יתן החרם יחישון ותהי להם לחמה ועף הוהיר שלמה בחכמתו לסמוך על הקבלה ושלא יתפתה כמחקרי החוקרי' וממר בני לחכמתו הקשיבה לתכונתי הט אונך לשמור חומות וכו' ע"כ הוהיר לסמוך התורה מכאן ואילך הוהיר מלהתפתות בשאר החכמות המראים חופתים מושכים לב כל פחי ואמר כי נופת תטופנה שפתי זרם וכו' ואחריתה מרה וכו' רגליה יורדות מות וכו' כי באמת המוך בהם הוא גורם לו ולזול המוצות כמו שאנו עמיד לה' בידו בדרכי בענין השארות הנפש וגורם רעה לעצמו וסופו כוהל ביהנם ע"כ חתם דבריו בצווי חוק לשמור דרכי ההורה ושלא לזיו חמר ואמר אורח חיים פן תפלים נעו מעגלותיה לא הדע והסוף אזהרה להתרחק האשה ורה היא החכמה על התורה רמ"ש הריח עליה דרכך וגם אדם ענה אמן אחר ברכתו כע"כ כי אחר זה לשונו אין חפץ האלהים בנו אלא שהיה הסידיה יאכסי מעשה :

וכבר

כת' זה הלשון הרמב"ם ז"ל בפתיחתו לפי' המטה וכבר נכתבו בהרבה זה הרפר איך הוא בעיר בניו שמואל בחצות התורה . והרמב"ם ז"ל כתב ע"ז הקבלה בענין גהינה ויח' יהש' עליך יהיך הנפש היא נבלת בטוקם ההוא הנק' ביהנם או שאלו נשיב להם עם כל עומק פלוסו' סיוניח ופתוי הרבירה והשרירי אפי' שאין הנפש נבלת במקוב ואין לה מסכן כמות או בלב רק ששם מקומות רחוקים לשמוש השכל ההוא ואנחנו עכ"ז לא נשיא שרלנו שלא יהיה בגוף ראינו זה תן הכריחה הדקה הוו הנק' נפשו יותר ממה שיש תן הנפש היא כמות החמור או בענף האילן ושלא יהיה נפשי בגופי נצמדת יותר ממה שנפשי נצמדת בגופי של פליוני חברי ויהיה משהכה בי במקום או שלא במקום הפני שהיא אינה גוף ואין מקום על דקדוק לשום דבר שאין לגוף אבל עכ"פ נפשי סוכנת כי ויקוה חכורה בגופי כדברי קצת חוקריהם שאומרים כי נקשרה הכריחה הזאת הדקה הרחוקה המאירה ברוח החיים והיא אללה רוח אחרת באדם וינצורו' הנפשות הדקה הקיימת בגסה ממנה בעלת התנועה הנחשכת כחום הטבעי כרה והצמד שהיהם בהקשר הגלגלית בפתיחה עם השמן הדק כרקות כינו כי בין שניהם או יהיה הענין בדרך אחרת כמו שירצו וירחיבו לשונם בדקדוק תלות וכבערות לחולק עליהם וקראם הנפשה מדבריה' פתי וסהל שאינו יודע ומביין אבל עכ"פ מי ששכן אותה בחומר הזה והצמיד כינה וכוין הגוף יכול להבביל אוחס במקום ההוא ולחבר בינה ובין האם הדקה שכארתו מקום שהוא תן הדקה העלוונה וכבר על זה הענין שהכלה הנפש והשמה במצדף ההוא או הכליון הקרין ער"ל וכן כהב ז"ל וז"ל ובר כה ברורה הכוכבים האחד תן הפלוסוף כי האדם כשהגיעו נפשו שסיף צורתו לעלות תן הבית אל העליונה נאמר כי בגופו הוא אשר התנועע בעצמו כי הנפש היא המנוע הראשון בעצמו לא שהיא התנועע' במקרה בו כשהעתיק הגוף תן הבית אל העליונה התנועע' הנפש עמו אל העליונה ואר תשקוט הנפש ישקוט המתנועע' בשכינה והוא הגוף ואם ישקוט הגוף חסר התנועה המקרית אשר יש בנפש ר"ל כתב הרב ז"ל ללשון מורה הבכוכי' והנה ככל אלו הדרכים שהוא ז"ל מוכיח למחלפלים בהכחשים עונשו ביהנם עדיין לא הניע להבין עקר כפירתו כי לפי הנראה הוא חבין מדבריהם כי הם המחמינים שהיה המדבריה הוא צורה ועצם אלא שאינו כהפסם במקום וכ"ז עדיין הוא זכות להם אם היתה להם אמונה וז' אבל הם כופרי' בעיקר הנפש הנדבר' שהם המחמינים שהיא הכנה לבר לא צורה עצמית ולפי שהרב ז"ל לא הכין זה מהם הביא אותה מאמר שהכיה חס' מור' הנכוכים שהוא על הנפש התנועע' לא על הנפש המדבר' כי הם לא יאמרו שהתנועע' היא בהתנועע' הגוף ולא אמרו כן אלא על הנפש המתנועע' אשר הוא שלמות לגוף כליו וכבר ראונו אנחנו לרב ז"ל עשאה וכסוף יתו' כשהבין הפלוסוף שהם המחמינים שהנפש אינה אללה הכנה שהוא קורא תבר עליהם הרבה ועל כל הסולכים בדבריהם :

עוד

כתב הרב ז"ל וכבר יצאנו לענין איחור בחקירה זאת מפני המתבאים על יוצרם להתחכם בתוכן מעשיו וסודות יצירתו הנפלאים והם לא ירעו כנון גופם בהל מחקריהם אף כי נפשם ומדוע יתפארו על קבלתנו בעשותם הנפש דקה ולתאר אותה כמלוח וספרים מלאכים כי לא ראינו יחסו אוחס בחכמיהם רק לבלבל השכל או לבעלי העיון שלהם לכת המלאכים ואנחנו על קבלה אמתית מאבות קדושי' שלא הספיקו בילידי נכרים מעלים אותם במדקדקים עניינה תאלה עד להרב' ער שיאחרו ר"ל עליון כאלו נוטה שלא נכראת את' כב"ר יש המלך בחלכותיו ישבו שם יבס מת"ה הכ"ס יסכו נפשות הצדקיים שבהם נמלך וכרא העולם ומי שיאשע זאת המימרא בין שניהם למירושה או שלא ירענו מ"מ יכיר מכאן שאין דקות הנפש לפלוסו' האומות ולבררי' אחרים יותר מדקותה אלל ר"ל ולא כחיים אפי' שלא הכהילנו הלומד' כמלות באחרות בתמשר ובחומר ענין ועכ"ז יאמינו ז"ל כי אש ביהנם ואברון שולטת בהם כרכון עושה הכל ית' עכ"ל ז"ל ועדיין לא הגיע הרב ז"ל לחבני ביותם כי לפי

לפי שהסמך להם הרב זל עדין נותני' מסות דק לנפש המטבלת וסמלת הוא טעם אינם נותני' להם מציאות כלל אלא הכנסה
פל נושא כח"ט מדברי זל :

ובענין

מסות הנפש כתב הרב זל כך היא קבלת דל"ט שה' ברא נפשות הצדיקין והם כלי שפיק רוח זכה ודקה ביותר אינה נוף
ולא נגבלת ולא נגדרת במקום ולא נתפסה כאשר רוחות שהפסקן אותם כבאדות אלא חכת המלאכים ונעלת
ביותר אין באן מקום לפרט כל המושג המנהג והכתוב מעיד עליהם ופח באפיו נשמת חיים יאמר כי הנשמת אלוה נתנה ולא
מהשתלשלות הסכות וארזל סגנדראו ביום א' מכלל כריאת האור כדצון סכ"ס סגנדר זה העולם השפיל והשמים העליונים הוכים
וכל כבאם הגופיים והשכליים עכ"ל זל ודבר ברור הוא בדעת דל"ט שהנשמות נבראו כח"ט מכלל המאחרים שבו' למעלה וכן נרא'
מדבריה זל ג' חמ"ט בטבת פ' החבית כשכא נחש על חוה הטיל בה וזהמא' וט' שעמדו על הר סיני פסקה וזהמתן גוים שלא
עמדו על הר סיני לא פסקה וזהמתן והקשו טס מהגרים ותרצו אע"ג דאינון לא היו מולידוהו הו דכתיב ואת אשר אינון פה
עמדו היום כוונתן שנשמתן נבראות וקבלו הם עליהם שכונת הר סיני ולזה פסקה וזהמתן מהס אותה וזהמא' של נחש כאשר
אפרס כע' ו' וזע"פ שיש מחלוקת טס כי קודם הר סיני פסקה וזהמת נחש מישראל כיעקב שהוליד יב' שבטי' שאין בהם רופי
אבל כגרים לא חלק ארם שכבר פסקה קודם שגולדו כהר סיני זה הוא הנראה ברור מדבריהם אכל חתי נבראו הנשמות נראה
שיש כזה מחלוקת בניניהם כי כבר אמר אהור וקדם צרתני אר"א אהור למעשה בראשית וקדם ליום אחרון הוא דעתיה דר"א
דאר"א תוצה הארץ נפש היה למינה זה רוחו של ארש"ל ארש"ל אהור למעשה יום אחרון וקדם למעשה בראשית הוא דעתיה דר"א
דרשכ"ל דארשכ"ל ורוח אלהים הארץ נפש היה למינה זה רוחו של ארש"ל אהור למעשה יום אחרון וקדם למעשה בראשית הוא דעתיה דר"א
ובלמדנו פ' כי תזריע והיה נר' מפשט זה שהמחלוק' הוא בכמה וו אם נבראת ביום א' או בתחלת יום טשי והרמב"ם זל כת' טא"א
סתיה נבראת אחר יום ראשון כלל לפי שה' לא יברא יש מאין אלא במאמר א' ביום א' וכן כס' יצירה ואח"כ בו' ימי בראשית'
יש מיט' א"כ על כרחיה הנשמות בכלל היום הראשון נבראו וע' כ' אר' הרב זל דר"א ור"ש משמעות דרשין איכא ביניהו דר"א
מפרט קרא דאחור וקדם צרתני בפשט שהכוונה בתחלת יום ו' עס בפשט הכהמה והיה ורשכ"ל מפרט
לה כשמה העליונה נבראת ביום א' ודבריה הכל ומה שיראה מוכרע הוא כי נפש האדם הוא א' וע' כ' נפ' יצירה נשק חיים
שהיא הנותנת היות באדם וכן' רוח מפני שהיא הנותנת נפש התנועה והנפש והרצון והבשת והפחד באדם וכן' נפש מפני
שהיא הנותנת התאוה באדם בכח ההנהגה ונפלאה נשמה שהיא הנותנת הכחות המורכבות
הקרוכות לרוחניות כמו הרמיו והמהשכ ושאר הכוח' המורכבות ונפלאה נשמה אין ראוי שהיה א' מוצד ומתור' כי אם מוצד וצורתו
זכורת האדם היא זאת הנשמה ע' כ' ראוי שהיה נפש א' בעלת פעולות רבות ונפשי הכנת הכלים ואלו פעולותיה בהם ע"כ עיר
פרא יולד ובהתחוק יתחוקו פעולותיהם וזאת הנשמה היא המזינה אותם מן הכח אל הפועל וזה הוא יודע האדם המושכלות
הראשונות שהפלוס' נכתב בו כזה ואחור' טא"א שלא לקחה אדם מהרמיון אלא ששכה מתי קבלם וזה שקר מפורס' ואחרים
אחרים כי השכל הפועל הוא המוריע אותם כמו הענין בהלמוות ובקדם ובס' זה שקר אם לא יאמר כזה יותר מזה אבל הנשמה
הזאת מוריעה אותם לאדם בלא קבלה מכחות אחרים והיא המוריעת לאדם בחלום העת ידיות והמפוררת אותו על עניינים
עתידים כמו שכתב אדם חנוה על כדס' וראינו מרביש מיתה בענניה ואחר הצואה הוא מת וכבר כתבו זה קצת הקדמוני
הפלוס' כי הנפש היא היודעת אלא שענייני הגוף מפרדיין אותה והרבה דברי' מתמיהים מיריעת האש' הכמות בלא הקירה
וסהלקו בהנחה זו :

ומה

סג' ממקומו' רבים טעם נפשות רבות לא נאמר ע' כ' הדקדוק כי אע"פ שהיא א' כמותיה מההעפי' ויעבור המאמר
טעם רבים וזש הכתוב רוחו ונשמתו אליו ויאסוף וידוע הוא שהנפש הבהמית' אשר באדם אינה נאצרת וכאספת א' הש'
כמו הנשמה וכן ת"ט כחבינה שבערכות הם רוחות ונשמות שעתידין להכרזות ונשמותיהן של צדיקי הנה הם לפי זה המאמר
נ' נפשות רוח ונשמה העתיד' להכרות והנשמה הנשאלת וכן פ' הרמב"ם במורה הנבוכים שהרוח היא נפש התנועה הבהמית'
והנשמה היא ההכנה והכלל המושכלות והנשמה היא הנשלמת בקבול המושכלות ואשר יצאה אל הפועל ואין זה מוכרח
נדבריהם ורוחות ונשמות הוא כמו רוחו ונשמתו לו ויאסוף והנשמה הנבראת היא הנשאלת לזאת ההכנה שהיא עצם ונודה כח"ט
והנשמה הנשאלת היא אותה בעצמה אחר שנודכה במעשה הדקדוק והיושר כי זאת הנשמה היא חקבלת זוהר ולטישות כמעשים
באים ובעסק בהכמות התורה ומקבלת עכירות בפעולות ההנחות ובאמונות הרעיות כמו שאנו רואים האבנים היקרו מקבלים
עכירות כשהאדם בעל קרי בונע בהם וכן כת' ר' ערביה זל אבל דברי ר"א שפי' תוצה הארץ נפש חיה זה רוחו של ארש"ל הוא
גופשט שאו סוכה לקבל כח התנועה מהנשמה הנכרא' ביום א' כי חושב זה החכם שהחיות והמוש' באדם ובכמהם הם שוים
וכשהוכן חומר הכ"ח לקבל איתם באותה הכנה עצמה הוכן החומר' האדם ורשכ"ל לא רצה לז' כן כי אע"פ שיש כח"ח חוש ותנועה
כמו טעם באדם אבל באדם הם יותר שלימים האשר הם ככ' וכבר החמינו זה הפלוס' ופי' ויהיו לפי דברי ר"א ורשכ"ל לא
במחלוקת כשמה העליונה ששכל מודים נבראת ביום א' אלא כנפש התנוע' אם היא א' באדם ובכמהם או ככלל באדם
מכמהם כמעלת החוש כי ר"א הרודס אהור וקדם צרתני קדם למעשה יום טשי הוא משה אותם ורשכ"ל הרחיק זה ודרש קדם
למעשה יום א' וזה נפלא במחלוקתם והעולה מזה הוא שהנשמות נבראו עם האור הא' ביום א' ומה שכתב בקצת ספרי' פנימיים
כי שלמד תורה בברולתו אומר' על נשמתו שהיא נשמת א' חדתא ויהי נראה מזה שדעתם לו' שאינה אלא הכנה כדברי הפלוס'
אלא שחולקים עליהם כענין התעצמותה שאינו מפני שהנשמת המושכלות אלא מפני למוד התורה ויפי' סיה כן וזה המכוון
התורה שיעסוק אדם בה והיא מביאתו לחיי העה"ב כח"ט כספרי אבל עדין לא יתחייב ממאמר זה שיהיה הכנה אלא
אע"פ שהיא עצם אם לא תעסוק בתורה תהיה לאדם ולאין וכשתחזור ותעסוק בתורה תתחדש ותהיה א' נשמתא
חדתא :

ואמנם

מתי ניתנה הנשמה באדם כבר אמר בחלק א"ל אנונינוס לר' נשמה חלומית ניתנה באדם משעת פקידה או
משעת יצירה זל נשמת יצירה א"ל אפשר לחתיכת כשר שצומד' נ' ימים בלא תלח ואינה מפרת' אלא משעת
פקידה א"ר דבר זה למדני אנונינוס ומקרא חתיינו טא' ועקודתך שגדס רוחי ומכאן יצא לרז' ח"ט כפ' חלק קטנים' וזכים
לחיי סכ"ה משעת הירצה אב' ורע יעברנו רבו' ודבר מפורש הוא בכתוב מזה כשמה העליונה שהרי סדר היות האדם ואמר
הלא החלב תתניני זו היא הזריעה והכביכה תקפיאני זו היא כח העמידה שמקבל חומר הנקבה חודע הזכר עור וכשר
תלבישני זו היא התחלת ההייה וכעכמות וגידים תקוככני כשהאיברים מתקשים חיים ומסד עשית עמדי זה הוא הרוח החיוני
שהוא

מגן אבות ח"ג

שאלו ע"כ הסכנה והחשש מהם ע"כ החשיבות והחסד ובקורתך שמרה רוחו זו היא הפשטה השומרת והמוכנת אליו תכונתו ויהא במדרגת המלח אל הכשר כדעת אנטונינוס שלמד לרבינו הקדוש והנאהו הדבר . וכבר פירשתי בכרכת אלוני נטמה על ענין זה למעלה :

ולפי

שאר"ר בכרא שלם באיבריו ע"כ הוכן כזאת הכשמה לקבול השפעת האלנהי להצטוות מפי אלו במעשיות ובאמונות בקבלת רצון וגם קרא שמות לכל הכ"ח והיה יודע האמת והשקר שהוא שלמות טעמל העיוני והנפש הטיל בו זהמא והוא שיתנהג כשכל המעשיו וכו' ידע הטוב והרע כמ"ש שהוא שלמות הכח המעשיו וזו היא הוזהמא שלא פסקה המצוות כי כל מחשבותם לקיום העולם האפס והכלה ואין מהם מתעסק בתורה שניתנה על הר סיני המתפקת זאת הוזהמא מישאל או שכבר נפסקה בימי יעקב כשקבלו יחוד האל כלם והיתה מטתו שלמה לא כאברהם שיצא ממנו שמתאל וכני קטורה ולא כינחק שיצא ממנו עשו המתנהגים ע"פ השכל המעשיו לכד בקיום הגוף אבל המכוון בארה"ר היה להיות יודע אמת ושקר לא טוב ורע בי אם בהכרח ול"ת הרב כפ"ב בהמורה כי אין בהכרחי טו"ר ולא הביטחו המעשינו וכונתו לו' כי אע"פ שלא היה המכוון בארם להשיב אלא אמת ושקר וזה בשכל העיוני לא הוזהר מלהשיב טו"ר בשכל המעשיו בהכרחי לקיום הגוף אבל הנפש הסתיו לעוונת השכל העיוני ולהתעסק בהשפעת כחות לישוב העולם ולקיום השפלים וזהו לפי הפשט כי ז"ל שהוא עושה הכל משל או המנהיג" העיוני המתעסק בהשפעת כחות לישוב העולם ולקיום השפלים וזהו לפי הפשט כי עדיין לא היו מנהיגי" בעולם השפל שיסיתם הנפש להיות כמוהם ואחר זאת ההסתה יתעסקו בהעמדת גופותיהם ולעשות כלי הלבוש בהפירות עלה תאנה לכסות ערותן וזה הנפש הוא לפי הנרא' כפשטו ורבלים היו לו ונקצו והיה מדבר ונאלם וכבר הקא על זה למה לא נזכר בקללת הנפש שאלם שז"ת היא קללה יותר גדולה מההליכה על גמון ע"כ בטולו' שהוא משל וכן הסכים הרמב"ם ז"ל ואומרי' שהוא משל לכה הרמיוני ואין זה מבריה לנו להוציא מדבר לבתרי והקושיא אינה קושיא כי אחר שנתקלל מכל הכהמה ומכל חית הארץ הרי בשתלק ממנו הדבור במהו כמוהם :

ומה

שכא כפ" מענין הנזה היוצא מעדן הכל הוא כפשטו ובגמון הוה ככ הרמב"ן ז"ל כס' תורת הארם כשער הנחול שג"ע מצוי הוא כע"ז במקום המקומות הארץ ושארבע נהרות יונאים חמס וא' מהם הוא פרת הוא הסוכב את אר' וכל מה שכל בתורה מפשטי סדרי כראשית הכל הוא אמת אין מקרא חמס יונא מירי פשוטו ואכשי המדות עצמה יאמרו שג"ע תחת קו הסגולה שלא יוסף היום ולא יחסר וכשפרי הרפואות ליונים הקדמונים וכן כס' אמת היסודי יספרי כי אספקליונם חכם מקרובי ומ' אש מן החרטומים ולומרי הספרים הלכו הנוך בארץ ויעברו עבר להטור דרמת ערך למצוא קנת עצי הרפואות מעץ החיים למען תגדל הפארחה על כל חכמי הארץ ויבואם אל המקום שהוא יורק עליהם להט החרטומת הפכת וית להטו כלם כשבינו אש ולא נחלט מהם א' ותשבת חכמת הרפואה מן הגנים אמת יחיה רבים ער הנוך ארתתשאל המלך ואח"כ בתשעה כס חכמת הרפואה על' הסקובים בשם המלכה שהיא וכל אלה דברי אמת הם הם היום ירועים ומפירסמים כי דכים מבואי הארץ הללו ארצה בני קדם יראו מרחוק להט המתהפך עכ"ל הרב ז"ל . והרמב"ם ז"ל א"ל המורה דעתו כי הכל משל וכפרט כעץ הדעת וכעץ החיים כי אלנו על עץ החיים הוא משל אלא שג"ע העצים הם סמוכי' ז"ל בתוך הנוך כדל"ס חשאר העצים ולפי דעת ראשון הם כדל"ס רחוקים זה מזה כרחוק מורח המערב וכרחוק המלכים מהס"ה בלתי מדברים ואם אלה העצים הם רומים לזה או לענין אחר אין לעקור הדבר מפשטו כי יש לר"ת כסתר ונבלה וזקק הראב"ע באלתו וכעץ הדעת סוד ינעם . גם כי הדברים כמשופם ורז"ל במדרשם כשעשו מדברים אלנו משל לא לעקור הדברים מעיקר משמעותם כתיבונם שהיה הם למדונו ככל התורה אין מקרא יונא מירי פשוטו וזלתי מקומו יחוייב להוציא הפשט מהשמעו ובוה אין לנו מייב להוציא מהשמעו אחר שהדברים נגללו אל החושים שהם כפשטן וכפרקי רא' עשו ממנו משל ולא כמנעו מפי זה המפרשו כפשטו כמו שאני עתיד להזכיר במה שיבא אחר זה כ"ה :

והארם

בחלמתי יצירתו לא היה נעדר השכל שהרי דברה עמו שכינה ונצטווה וגם לא היה כמלאכים שלא יעטרך ל מוון להחליף תחורת מה שניתך שהרי היטהו לאכול מכל עץ הגן . ובחלמתי יצירתים נאמר להם הנה כתתי לכם את כל עשב וכו' ואם עץ החיים הוא משל אל הכח השכלי איך היה עכשו שלא ישלם ורו ויאלל ממנו וכי בעדר הכח השכלי אחר העונש זהרי אנחנו משכילים ואם עץ הדעת הוא משל אל התאחות הכהמות וכי מנע הש"י מלאכול ככהמות ולנעמוק כפרים זרבים והלא א"ל בחלמתי היצירה מרו ורכו אבל הענין הזה הוא שהארם בחלמתי יצירתו היה חכם ומשכיל כמו המלאכים והנה קרא שם לכל הכהמות ולעוף השמים ולחיות וגם היה אוכל ושותה ובעל כמו הכ"ח והיו לו כ' טבעים טבע מלאכי מצד שכלו שהיה ככלם זרמות וטבע בהמו לאכול ולשתות ולבעול כעת הנורך כשאר צרכי הגוף ולזה לא היה לו בליו העמה בנות כי לא היה תשתמש בו אלא לנורך כשאר צרכי הגוף אש"ה הוזהירו שיחנה ע"פ טבעו ולא יאכל מעץ הדעת והוא אילן שבסגולת פרוו שכל אוכל ממנו יתמצע בין המלאכים ובין הכהמות שיהיה לו בהירה כמלאכים ולא יהיה ככהמות שאין להם אלא טבע והנפש ססיתם שיאכלו ממנו ו"ש להם והייתם כאלהים והם המלאכים להיות להם כחירה ותשתמשו בה בשכל המעשיו לרעת ולתקן כו' עינינו גופותיהם במאכל וכתשתה וכתמכוס ולא הובו התשמיש כדרככם וכו' לא תפרו מהכהמות כי אם חזד בהחירה תהיו בתלמידי המשגיחים כשפלים לתת להם קיום והעמדה . וחזד בהחיות השחרלו כזה להנאתכם למלאת תאחכם בעינינו הגופים לבקשת המותר וכאשר הסייתם כזה והוסחו ונפקחו עיניהם לנחור ואז היה להם בליו העמה בנות ועשו להם חבורות והתחילו להשתלל בשכל המעשיו ולזה בענשו מדה כ"ח החסית כראוי לו הוא השפלים מכבודם והוא על גמוןו ילך הוא הונועם כמוונותיהם והוא עפר יאכל ולפי שרם להם דעה נאירה האיבה ביניהם לעולם והאשה הניסתת החסיתה לבעלה לפי שרמה לבעלה חשבות רבים לעשות במלאכת מחשבת בשכל המעשיו נגור עליה כעצב תלדי בניס הרבה ארבה עבכוכך והרוך כנגד ריכוני הכאת התשמיש ולפי שהיא משלה עליו בהסתה נגור עליה והוא ימשל בך והארם הניסת נגור עליו ריכוני המלאכות המעשיות אשר בחר בעצמו יאכל ובעת אמו יאכל להם ולפי שהוא ברם היתה לרצונו אחריו ועונש הרבים היה תלוי בו והמחטי את הרבים אין חספיין בירו לעשות תשובה כמנעו ממנו אכילת עץ החיים שהיה כפריו סגולה לרחות המות כמו שיש כנרי הסגולה לרחות הארם :

וכבר

אחר קדמוני הופאים כי אם נבלה לבני אדם סבת המות היו תכפשים תחילה לסלקו המו שצאו תחילה לסלק
 החלום שידעו סבותיהם וכו"ל ה"ה הן האדם היה כאחד ממנו מהעלונים כזה הטבע החדש שקמו לו אחר היותו
 להיות בעל בחירה לרעה וזאת הבחירה היא גורמת לו קצור שנים מפני בקשת המותרות ואם ישאר בנן ויחל מפרי עץ החיים
 שהוא רפואה לזה ואכל וחי לעולם וכבר נבזרה עליו מיתה ע"כ כנדרר השם והניח שומרים הכרובים שהם צורת האדם ככנפים
 כח"ש כמה שקדם והם מלאכי חבלה בידם להט החרב המתהפכת לכל הנדרין לשרוף כל הקרב הקרב אל הנן ואם אכל מעץ
 החיים קודם אכילתו מעץ הדעת כאשר יראה שהרי לא נמנע ממנו כי אם עץ הדעת כאשר כי אין עץ החיים מועיל למי שאוכל
 מעץ הדעת אחריו כי עץ הדעת מבטל כח עץ החיים ושמא מעץ החיים לא אכל כלל כי היו כ' העלים סמוכים בתוך הנן ולא
 קרבו אדם וחוה אליהו ור"ת למה בענשה חוה והיא לא נכטותה כאשר בזה כי אדם וחוה היו בנ"ח והצוו לאדם נמסר לחוה
 שהיתה חלק ממנו ועובר ירך אמו הוא • ואחר שהשלמנו דברינו במהות ההכנה אשר לשכל ההיולאמי וביארנו מי הוא הנשוא
 לזאת ההכנה :

נדבר

בענין ההאזרות הנן' בלשון הפלוסופים שהוא החיים הנצחיים שאין להם הפסק ובלשון חז"ל עה"כ ועולם שכולו
 טוב ועולם שכולו ארוך והיו דברי הפלוסוף כזה הלשון הרבה וחסוכים וגרם להם זה מפני שלא ידעו מהות
 הנשמה העליונה ומי שלא ידע מהות הדבר איך ידע מציגו וההשאלות הוא מציגו השכל וכדברנו על דרך אמונתו אחר
 שביד חולשת דברי המתפלספים בו והנה לדבריהם שומרים שהאדם בתחלתו אין בו רק הכנה להשיג המושכלות והמושכלות
 הם היות ומתחדשות בו ה"כ במדת אדם תאבד תקוה לפי מה שהשריט הפלוסוף כש' השמים והעולם כי כל הווה נפסד אבל
 זאת ההקדמה בטלה הרלב"ג ל' באמרו שאינם מחוייבת כי אין הפסד אלא למי שיט' לו סבות ההפסד ואין סבות ההפסד אלא
 לחומר המורכב המתפטר על הפועל כי בהתגבר הלחות על החום יבכחו ויפסידו וע"כ ההפסד לא יקרה בדברים
 הנפסדים אלא מצד החומר אבל מצד הצורה לא יקרה הפסד אפילו כבעל חומר לא יקרה הפסד אם חומר פשוט כחומר הנבלג'
 והכוכבים לפי שאין להם הפך ואין ההפסד אלא כשיגבר הפסד על הפכו ויפסידו וכ"ש שאין סבות ההפסד לצורות הנכבדות
 וא"כ שכל האדם אחר שקנה המושכלות אינו מחוייב שיהיה נפסד אע"פ שהמושכלות הם היות ומתחדשות בו לפי שאין לו סבות
 ההפסד זה כתב החכם ז"ל אבל כל מה שקדמוני פלוסופים יון וישמעאל היה שומך על שורש הפלוסוף שהשריט שכל הווה נפסד
 ואחר האמינם בזה השורש בהסכמה א' בחלקו בענין ההשאלות היה אם הוא אפשר או לא והנה קדמוני פלוסופים יון המפרשים
 דברי הפלוסוף הסכימו שא"ל ההשאלות אלא אחר שישכיל השכל ההיולאמי הדברים שהם בעצמם שכל וכפירט השכל הפועל
 כי כשישכיל אין כאן דבר מחוייב כי המושכל מהם הוא השכל בעצמו ולזה מחוייב בו שהוא בלתי נפסד כשהתאחד בשכל הפועל
 אבל כשישכיל שאר הדברים לא ישלם השאלות לפי שהם דברים הווים ומתחדשים וכל הווה נפסד והיו דעת אלסכנדר ותהסטיוס
 ונטה אליהם בן רשד ולפי זה הוא נמנע ההשאלות כי נמנע הוא שישב האדם השכל הפועל כי א"ל זה אלא אחר השיבו כל אלו
 המושכלות שהם כפוש השכל הפועל בצד אדם הם בו א' והוא מחוייב שיהיה השיבו אותם קודם אל ההשגה כש בצד אשר הם
 בו אחר כחו שהוא מחוייב שדע תהלה הקורות והלכנים והעפר אשר נכנס מהם הכות קודם שדע מהות הכות ול"ל בן רשד
 שזאת ההשגה תהיה אחר השיבו כל אלו המושכלות ואמר אע"כ שזה הוא קשה מאד הנה אולי ישלם בקבוצים החסוכים להעזרם
 קצתם בקצתם והנה זה האיש טרח כל ימיו בקטנת המושכלות ותלם השאלות ועדין אולי וכבר אחר הוא כי הרבה מהכ"ה יש
 שלא ראה אותם מיעולם כי לא ראה הפיל ולפי דבריו אפילו השיב אותן החכמה בהיות הדומם והצומח והכ"ה הכיוון ויחבר לו
 אותן החכמה בהיות הפיל א"ל לו החאחדות בשכל הפועל שיהיה הוא והוא דבר א' וכ"ש שהוא נון הנמנע שישב האדם אופן
 החכמה בהקשר איבריו זה כזה וגיריו ועורקיו ועצלו וכ"ש שישב ידיעת השכל הפועל ומה שיתחדש מוכסו הכוכב'
 ותנועת הנבלגים ואם ההשאלות אינו אלא כשקתאחר בשכל הפועל אחר השיבו אותן החכמה בסדר זה העולם השפל ושיאיב
 הדברתם ונד היותם ח"כ אבדק תקות הקיץ האינטי וע"כ גור אחר אבונר לעראכי בסוף ימיו כשראה שזה הדבר והתאחדו'
 היה נמנע אליו אחר כי ענין השאלות הנפשות הוא מהכלי הנשים הנפולות ואמי אומר של דבר א' והפלוסוף חזת לפי ארשיהם
 אלא הוא וכל מי שקבר בהשאלות אומר כן כפיו ולכבו לל כן יחשוב אלא שהוא חכמים המעיינים על תהו ומרפא את שדרם על
 נקלה ודברים הרבה מרכים הכל באמרו בזה והם אצל היות האמת :

ומה

שהעלה בזה הרלב"ג ז"ל הוא שאלו המושכלות הם היות בשכל ההיולאמי וששכל הנקנס הוא ככלל כי הוא השלמות
 המגיע מהשכל הפועל אל השכל ההיולאמי וסזה השלמות הוא כ' מינים מין ויקרא ציור והוא ידיעת הדברים כאלו
 תאמר נדר האדם שהוא חי מדבר מה ומין יקרא אמות וסוף ידיעת המופתים כאלו תאמר כל ח' ב' וכל ב' ב' א"כ כל ח' ב'
 והנה הציור אין לו סמויות אלא דברים הנמצאים חוץ לנפש באמרו כל חי מרגיש וזה יהיה לו במקרה מצד היותו מורכב מהשכל
 והחוש ובהיות הפעול כן הנה השלמות המגיע ממנו בשכל הוא הציור לכד בלתי נסמך אל איש מהאישי הנמצאים חוץ לנפש כחן
 שהצורה החגעת כחוש הראות כשפוטנו בדבר שהוא חיות מפני הרגישו כחוש הראות שהוא צבוב הוא הבהיבות לא המחוקק'
 וכאשר נתישב הדבר הזה אל החכם ז"ל כתבאר לו שהשכל הנקנס הוא בעינו הסדר אשר היה כאלו הדברים כנפש השל הפועל
 ונתחייב לו שיהיה השכל הנקנס נכחי כי היה מה שיכיל אותו ואלו המושכלות שכל בעצמותו כנפש השכל הפועל ועוד
 חוק-השכל הנקנס אינו נפסד למי שהוא בלתי ההיולאמי והדבר שהוא בלתי היולאמי אין לו סבות ההפסד ומי שאין לו סבות
 ההפסד א"ל שיפסד וזה מה שהעלה זה החכם ז"ל בענין השאלות הנפשות וכמו שהוא אצל הרחשנים כנפש גורו זה כשחמדות
 הוא אצל זה החכם קל ההשגה והפכו נמנע כי נמנע הוא שלא ישוב האדם מושכל א' כי אפילו המושכלות הרחשניות ידעם
 האדם כמו שהם כנפש השכל הפועל ואין אחר בעדר תאלו המושכלות וגם מציגי המדונות והעיניים והאצנים יודעים הסדר
 המושכל כנפש השכל הפועל בהנהגה ובחפיה והנהגות הפשוט יש להם דקקות עם השכל הפועל ובכלל כל המתחבב השכל
 המעשי אפילו לא השיב מושכל הוא דבק בשכל הפועל ביאנו הדברים הם קיים המדינה השיבו אותם כנפש ששעז עליהם
 המושכל הפועל ואחר שזה דעתו למה הוקשה לו מאמר המסירה כל ישראל יש להם חלק לעה"כ ובדרך לומר אין לגרין מן הרללות
 ודבר בעצמו קשה שאין לכל ישראל חלק לעה"כ וכח"ש ר"ל כל המשתמש בטל תורה טל חורה מתייה לומר שאין תחת המתי'
 אלא לת"ח א"ל ר"ל לא נחא למיהו דמרת עליהו הרי וכוננא בזה אר"ל כפ' חלה :

ועוד

כי לא יאמרו ז"ל אין למדין מן הכללות במקום שיבארו ויאמרו ואלו הן שאין להם חלק לעה"כ כי כבר ביארנו שאין
 יוצא מן הכלל אלא אותם הנשאים שאינם תכלל ישראל וכל מקדוין אגורו תחל תמי ואלו וזאת אמרת תכא ואייר וגם
 הרואה

מגן אבות ח"ג

הראש שהכילו הספקות שאמר ועמד כולם צדיקים אין לו' אין לחדין מן הכללות הנאמרים בצדדי הכפאים ועוד טעם אונס מוציאים מן הכלל אלא תעצמו מעורר כמו תנא ומייר ולמי דכרוו אין להם חלק לעם"כ לרוב ישראל כי מעטים הם העוסקים בפלסופיה ואין יתקיים לשון כל ישראל והנה זה שהעלה זה החכם ז"ל הוא שחוק מאד מכתה פנים וכבר הרגיש הוא ז"ל בקצתם והשתדל לכבד דבריו וזה שרצה שאלו המושכלות הם נמשכות להטבת הדיעות כבר נתבאר זה כמה מקדם ואם השגות הדיעות הם נפסדות הנה יחוייב בשכל הנקפה שיהיה נפסד ואע"פ שהוא ז"ל תקן בזה שאע"פ שהשגות הדיעות הם סבה אל מציאות אלו המושכלות בשכל ההיולאני אינם אלא סבה להטבת הדיעות אבל אינם סבה למציאות הסדור המושכל מהם אלא כהפך שמציאות הסדור המושכל הוא סבה למציאותם וזה כי המציאות המושכל אשר כנפש השכל הפועל הוא סבה למציאות כל אלו הדברים ולזה לא יחוייב בזה הסדור המושכל כאשר הביע מהם שיפסד בהפסדם כי אין מציאותו עומד בהם אמנם יחוייב שיפסיד בהפסדם קנות הדיעה כלו' שאז אפשר לשכל ההיולאני שיקנה ידיעה אחר שיפסדו ההשגות הדיעות והביא דמיון לזה מאוס שחדש כלו' וראה אותו איש אחר והשכל מההרגש בו הסדור אשר היה תמונה בנפש מציאותו שאינו מחוייב בהעדר השכל שתפסד ואת הדיעה מהאיש הכ"כ כי זה השכל היה סבה לענין זה הדיעה לא למציאות הסדור המושכל תמונה אלא כל זה אינו מספיק כי יראה כי למציאות הדמויות דעם בהעמדת המושכלות כי אהנו נראה אנשים נפסד דמיונם שבהם נפסדו מהם המושכלות וא"כ בהפסד הצורות הדמויות יפסדו אלו המושכלות והנה החכם ז"ל ראה עצמו נלחץ מאד בזה והלך המושכל לנ"פנים מושכל הוא ככה במוד והוא המושכל אשר האדם כחיו על למודו ולא למד אותו עדיין והמושכל הוא כפועל במוד והוא המושכל אשר לחכם בחכמתו בעת השתקפו בה ומושכל הוא המופע בינינו והוא המושכל אשר לחכם בעת שלא ישתמש בו ויקרה לו דומה לטובה כי להיות הנפש א' לא ירגיש החכם בדיעתו בו חס שהתמיד להשתמש בולתו וכאשר יביאחו אינם דבר להשתמש בו או ישער שיהיה הדיעה בו וכן הוא זה הענין כי כאשר נפסדה הצורה הדמויות ויקרה לו שלא יהיה בבאן דבר יביאחו להשתמש בזה המושכל וכאשר יודבר אותו או נמצא שיהיה לו ואת הדיעה ולזה לא יצטרך בהם אל התלמוד וחקירה ולזה נמצא אנשים שנפסד דמיונם שכאשר יתפאו ומצאו יודעים במושכלות שהיו יודעים קודם זה כוללת התלמוד וחקירה אלו הם דבריו ז"ל ולזה טבח הראשונים שהיו אומרים שא"ל למושכלות שישאמרו וכן הרמב"ם ז"ל כתב כי זהו שא"ל שהיודע שם בן ת"כ תלמודו מתקיים כידו ואם היה לנו מופת בהשאלות הפשטות והיינו מחקשים איכות זה השאלות אולי היה מספיק זה אבל שיתן זה חייב השאלות אלו מספיק ועוד כי יראה כי העמדת המושכלות הוא ככה הווכר כי אהנו רואים בני אדם ישיגו מושכלות בקלות וישכחוהו ולא יזכרוהו עוד לעולם וזה יקרה לזקנים ולאנשים שישכחוהו לחות רב ואלו לא היה רוגש לכה הווכר בהעמדת אלו המושכלות למה ישכחוהו ואפילו יביעו דמיונם להודר לא יזכרוהו לעולם והנה יראה כי בהפסד הכחות הדיעות יפסדו אלו המושכלות וה"ש החכם ז"ל כי לבי שהנפש היא א' בהשתמשותם כוללת המושכלות לא הרגיש במושכלות ואם המושכלות הם ככרלים למה יחזקו הדברים הנשמיים ולהשתמש בהם ולזה בהתקודרת המעניינים הנשמיים ומתרגלות במושכלות למה אינה מטבת כי אם המושכל שנשתה אלו המחשבה והלא כל המושכלות שהשיגה הם עצם ככרל אחר אשר בהפסד המוח בינה וכן הנשמיים יהיו אותם מושכלות ככרל א' ועוד שכבר יקרה לאלו המושכלות שהם עצמם שכל מה שיקרה לאחר ההשגות הנשמיים והשגות השכליות שנפלו בשכונם וטעות אל האיש כי בהפסד הכח הווכר ישכחם וכשיהירפא יזכרם בלא חקירה ולמוד וכמו שכתב ההורכות הוא חפני שהם חקוקים בכח הווכר והוא סבת עמידתם יתחייב מה שבהפסדו יפסדו הם אם אין ההשאלות דבר אחר אלא השגת המושכלות שהם בעצמם שכל :

עוד

ספק החכם ז"ל על אמונתו ואת ספק גדול והוא שכבר יחשב שאם ההנלחה אינה דבר אחר אלא השגת המושכלות יראה שתהיה ההנלחה הזאת שוא ובטל וזה כי חפני שהיו אלו המושכלות שיקים השכל ההיולאני הם בעצמם המושכלות שבהם השכל הפועל הנה לא יסיה בבאן דבר מתחדש חפני קמותו אלו המושכלות והפועל שלא יתחדש דבר כעבורו הוא פועל הבטלה והוא התייר וההספק שאע"פ שאין המושכלות חודרות בעצמם הם מתחדשות לשכל ההיולאני ואולי יספיק זה בכתר זה הספק אבל הוא ז"ל הוסיף בזה כי המושכלות הנקמות לנו אינם מושכלות אשר כנפש השכל הפועל בעינם כי הם נמצאות כנפש השכל הפועל כבר שתהיינה כולם בוא' וא"ל שתהיינן נמצאות בשכל ההיולאני בזה האופן והנה בזה שתירה גדולה לכל דבריו כי הוא הניח שהשכל הנקפה יש לו השאלות שהוא משכיל מה שהוא בעצמתו שכל כנפש שכל הפועל ואם כנפש השכל הפועל הם כבר שתהיינן כלם בוא' וזה נמצע לשכל ההיולאני להשיגו א"כ מה ששייב מהמושכל אינו כמו שהוא כנפש השכל הפועל א"כ א"ל לו השאלות כי מה שהשיג אינו כנפש שכל הפועל באותו צד שהשיגם ובאותו צד שהם כשכל הפועל לא השיגם והנה הוא נלחץ לומר כי בהשגת מושכל א' יסיה השכל נצחירואובן כשהשיג חכמה א' ושמועו חכמה אחרת יתחלף השכל הנקפה אשר לזה לשכל הנקפה אשר לאחר הביאות וכן בכמות אם השיג הא' מושכלות יותר מהאחר ויהיה לפי זה שרלים ככרלים לאין מספר ולא יהיו עלות ועלולים וזה סותר כל ח"ס הפלסוף ואין אצלם השאלות אלא ההדבקות עם השכל הפועל כשיתחדשו עמו כבר וזכר זה הרב המורה כתשובותיו על המדבריו וכו' כס' הכוור בטוען על הפלסוף בזה והנה הר"ל ז"ל אינו עם הפלסוף ולא עם התורניים כח"ס אחו' ומי שישתע אליו בדבר זה שיהיה מי שהשיג מושכל א' ולא ירע אם יש אלוהו בעולם שיהיה בהנלחה מתחדת והפלסוף לא יאמרו זה וגם התורניים אומר כי בעשיית המצות והאמינים כאלו אע"פ שלא השיגו מושכל א' יש להם חיים בעולם שכלו ארוך ולפי אמונה זו אין רגש בעשיית המצות כהשאלות אלא שהם דרך להשגת המושכלות ולמה לא נחילנו האל חכמת הפלסופיה ולא היה צריך להפריחונו בעשיית המצות אם לא נאח' שהתורה היא הנבטה וכימום לקיים הקבוצ הדרינו וזה סותר עיקרים גדולי' ומביא לריי תיבות וכפירה דחמא ליוכל גם עובדים נפשיים לפי זאת האמונה אין להם מציאות ואין העובש אלא העדר זה הדריקות לא השיג השכל הנקפה השאלות כעובש מתמיד שאם השיג המושכלות הרי הוא נשאר נכחיף אם הרע מעשיו ואם לא השיג מושכל הוא אפס אפילו הרבה לפיכך מעשיו ע"כ שומר נפשו ירחיק זה הרע' וישתקע הדבר ולא יאמר וכבר התנצל החכם ז"ל בסוף דבריו וכתבתיו התנצלותו למעלה :

ועתה

ארבע פעמים הנה"כ והשכר הצפון לנדיקים ע"ר ז"ל שאמר שדבריו המתחכמים הם חלושים ואין להם מופת בדבריהם עכ"פ נשוב אל הקבלה וכבר אמרו חכמי אר"י כי כל מה שלא כתבאר במופת נשוב בו אל התורות וכבר כתבתיו מאמרם זה וכו' שיש לנו לו' לא תהא תורה שלנו כשיחם בטילה שלהם :

אחר

לנו כי נטמא האדם הוא עצם דק רוחני ואין בה הרבכה כלל א"כ אין לה סבות הספד א"כ הוא נטמא כטבעה בקיום הרוחני ולזה לא הוצרכה התורה השלמה להכטיא כשבר המצות קיום הנשמות כפי' כי זה הוא להם בפעם אבל הזכירה הכרתתן מפני עונש העבירות וכשזין הנפש מתלכלכת בעבירות ואיפה נכרתת היא קיימת כשאתר א"כ ענין הכרתות הוא הוראה על ההשארות הנפשות וגם ככתב בתורה נדמו חפוש ענין הששארות באחרו כנים אחס לה' אלהיכם לא תתבודרו וכו' כי עם קדוש אתה וכו' ויהייר מלשתבודר על המתים אחר אשר הם בניס לה' ועם קדוש נמו המלאכי שהם קיימי' לעולם ואם מת. להם מת הוא קיים נצחי אין להם להצטער עליו וכן כת' והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' ענין הקדוש הזאת היא שהיו כמו המלאכים הנק' קדושי' הכשאריו קיימי' לעד בקיום האל' הנק' קדושי' וכן רצול והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' כשא שאני קדוש כן אתם קדושים והתקדשתם קדשו עצמיכם מלמטה והייתם קדושים למעלה לפי שאני הקדש אתכם למעלה וכע"כ וזהו הנאמר בהכטח' א' על קבלת התורה והייתה לי סגולה מכל העמים ואחס תאיו לג' מתלכת בהני' וגוי קדוש לא הכטיחם בסוכות נופות בתחלת הדברים כי אם להיות סגולה מכל העמים להיות גוי קדוש : וגם בלעם ידע כי ישראל הם המוחלים העם"כ ואמ' תמות נפשי מות ישראל אלו הן ישראל שבק' ישראל וישורון ואין צורך לת"א שתר' מות אר קטיטויה אלא בלם הם ישראל ואמר ותהי אחריתי כמוהו להיות כוחל העם"כ וגם נדמו בענין אשר יעשה אותם האדם וחי צום כתרבים אנק' וחי בהון לחיי עלמא וכן למען ייטב לך והארכת ימים לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך שאין כבוד אב ואם ושלוח תקן כוחן סודה ואריכות ימים בפה"כ כמ"ט רצול וכן וישע"ה אל הכל ואל מקדחת אם היה נוכח הוא כקבול הקרבן לטובות הפעה' והלא היבן קין אלא שהוא רחו לעה"כ ואברהם שהקריב בנו אם לטובות הפעה' היה מכון מה טובה היתה תקותו יותר חמה טיהים לו בן יחיד אחר הלאו אלא שהיה הקוה לשבר רוחני ודוד הים מתפלל לאל שורדיעו אורה מיים שהם בטמחה וכעצמות נצחי וזהו ההשארות שהוא כפני הש' וכימינו כמו תודיעני אורח חיים שובע שמתות את פניך וכו' ואמר אני בצדק אחוס פניך וכו' וענין חנוך ואינו כי לקח אותי אלמים היא לקיימת הנפש הנשארית בלא ספק לפי שכל אחר ויתהלך חנוך את האלמים ואינו והוא כמ"ט אסף אחר שאת' שהרשעים הם כהמות נדמו וכאלו שיתו אחר אך אלמים יפרה נפשו מיד שאלו וכו' וכבר היה יודע כי הוא ימות כמו הרשעי' שהוכיד באתו מומדו ואמר עליהם כאלו לשאל שיתו מות ירעם וכשאת' שהוא אינו כמוהם כי האל יפרה נפשו מיד שאלו לא אחר זה על הבוף אלא על השארות נפשו וכ"א על הרשעים כי הכה רחיק ואינו וכו' ועל עצמו אחר ואני קרבת אלמים לי טוב הפך רחיק והפך יאברו בעצתך תכחיני וכו' ויונה אחר קח נא את נפשי ואליהו אחר קח נא את נפשי וזאת היא לקיימת אליהו והיא השארית הנפש עם הבוף כקבלת רצול ואם היא השארית בלא בוף יש בעינינו כ' מקרים בחלים ההשארות הוה ותחת המתים באבול לכשר על הבאולה כאמתן הנה אנכי שולח לכם את אליהם הנביא :

ואחר

שתחיות המתים הוא הפירש בתורה כמ"ט כמה שקדם א"כ ההשארות הוא מחוייב כי אין תחית המתים ענין אחר אלא שתשוב הנפש הנשארית אל הבוף באשר בתחלה וכן כתוב בהחיאת בן הצרפתי תשוב נא נפש הילד הזה אל קרבו ומ"ט ה' ליהישע בן יסורק הפהן וכתי' לך חלה' בין העומדי' האלה הוא הכטחה בהשארות נפשו שהיה בערת העומדי' לשרת הם מלאכי השרת וכן ת' ובחיות חיותי' אחיניך ואתן לך רבלין דמהלכין בין שרפיא האלנין וב"א המלאך לרכיאל ואתה לך לתן ותעמוד לבריתך לתן היותי' ואם לא היתה נפשו נשארית איך ינוחו ויעמוד וכ"א האל' לירמיהו אם תשוב ואשיבך לפני תעמוד וישעיהו אחר והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך אל מקום אחיפת הנפשות הנשארות הצדודות כצדוד החיים והאל' אחר ליחוקא כשהוא לו העובד שעתיד מלך המשיח לכמות אחר עם ונתת אל הכהני' הלויים אשר הם מורע צדוק פר בן בקר למשאת וגמ' הפרשה כולה הנה הכטיחו בני הוא יהיה כ"ג לימות המשיח וזה מורה על תחית המתים וזה לא היה בכית כ' כי יחוקאל לא עלה מבבל כי אומרים בקבלם כי קברו הוא בכבל ועוד כי סדר הקרבות שעשו עליו בכל אינו דינו כסדר הנו' כואת הפ' ע"כ יראה כי זה יהיה לעתיד לימות המשיח ואז יהיה עם יחוקאל וישמש בבחינה וזה מורה על השארות נפשו וגם על החיות אחר המות ודבר זה לא כסתפק לעולם אבל בני עמנו שהנפש כאלהה מהבוף היא קיימת ואיננה כמות הכהמה האוברת שאפי' הנשו' המכטפות שבשארל יודעים זה בהעלות המתים ובעלת אוב אחרה שהיא העולה לשאול וכ"ט שהנשים הכבוליות שהיו אביגיל אחרה לרוד והית' נפש ארובי צדודה כצדוד החיים וכו' והחסידי' המוסרים עצמם כעשת השמר להרובה ולשיעיה כרכיאל וחביוני ועשרה הרובי מלוכה אלמלא שהם מאמינים בהשארות לא היו מוסרי' עצמם למיתה על קיום החצות אלא שהיו מאמינים לקבול שבר כחסיר' וזו כצדוד החיים והיו מואספי' חיי הפעה' כדי שיהיו לחיי העה"כ. והנה כת שבצ אחרה לרוד וחי ארובי המתך דוד לעולם בבעת פטירתו ולזה אחרה לעולם מה שלא נאמר בשום מקום שכל' וחי המתך וכן ת' בכל מקום יצלה וכאן תרבים יתקיים וישע"ה אחר מכאר כי בהפריד המות בין הנפש ובין הבוף ישוב כל א' מהם ליסודו וה' וישיב הפער על הארץ שהיה והרוח תשוב אל האלמים אשר נתנה ביאר כ' עקרים כוה הא' ממות הנפש שהיא מתת אלמים ואיפה הבנה לבר כרעת התועים והכ' שהיא קיימת נשארית ותשוב אל האלמים אשר נתנה וכשוכו אליו בלי ספק שהיה שמורה מהלכיון וההפסד ול"א אל בשכת תנה לו כמו שכתב לך וגם הכריל בן רוח האדם לרות הכהת' שון מן הצליוני' וזו מן השחמוני' כאמור כי מי יודע רוח האדם העולה הוא למעלה ורוח הכהמה הווררת הוא למטה לארץ וכבר פי' כי הא העולה הוא קמוס להורות על היריעה לא פתחה שתהיה הא' השאלס ויורה עליו הא' הווררת שהיא הא' היריעה מפני רג"ט ה' הור הכא אחרים ולא היה חספק ח"ו בהשאר' הנפשות כי אם היה חספק בו היה אף' מי יודע רוח בני האדם מי מהם העולה למעלה או יאמר מי יודע הכל שיש בין כ' הרוחות שון עולה וזו ווררת ואליהו אחר פדה נפשו מתי שחת וחיותו כאור תראה הוודיע במאמר זה כי נפש החיה היא הנפש המדברת כמו שתא' ויהי האדם לנפש חיה לרות ממללא את' שזאת הנפש תראה כאור היריעה הוא האור הא' עכ"א כאור הכית בקמך רמו כו על ההשארות והוודיענו מהיותו והוא הרבקות באותו אור אשר ממנו כצלה ואמר עוד לחסוך נפשו מתי שחת לאור כאור החיים וכן כס' יוסף בן גוריון קורא עה"כ האור הכדול וכן כת' זה הראכ"ע זל כס' תהלים בתמוז שחשו זאת כל העמים :

הנה

כת' הכל זה התורה וההנביאים והמסתובים כי השארות הנפשות קיימות היה ענין בורע ופשוט ומכואר לכני עמנו והיתה יריעה זאת אליהם כיריעת המושכלות הראשונות וכדברי רצול נ"כ הדבר מכואר והגידו איכות זה ההשארות ופירשו ענינים בדברים מקובלים לא יכחשוש בעלי העיון במחקרים אם לא יתעקשנה לחיוב בתרמית . וקודם שאוכיד מאמרם זל אכתוב לשון ס' הכוור חספר דעות הפלוסוף בעהות הנפש והשארותה ועצמות עליהם אחר כי הפלוסוף אומרים כנפש המשתכלת

מגן אבות ח"ג

תמשלת שהיא שכל הסולאמי כלו' שכל ככת דומה להוילי אשר הוא דומה להעדר בפועל והוא בדבר ככה ויהיו בה הצורות
המושכלות אם כלמוד אלה או בקטן ואשר כלמוד אלה הם המושכלות הראשונות ואשר בקטן הם בהקטן המופתי והאריך כוס :
ובענין ההשאלות אשר עליהם ומן הראוי' על הפרד הנפש מן הגוף ושאינה נרכזה לו כי הכחות הנפשי' יחלשו במעשה'
החוקים והנפש הממשלת אינה כן אך תחוק כל אשר תשיב מדע חזק ממנה והאריך בזה :

עוד אמר שהיא ח"כ תאצילות אלהית תדבק בנפש המדבר' וכל אשר בו צורה שכלית בעצמה הוא עצם בלתי נגמם אך
עומד בעצמו והצטיידות הנפש לצורה שלמות לה ויהיה לה בהדבקה בעצם הוא השכלי אך מנעה מן הרביות הטהור
טרת הגוף וכאשר תעדר תמנו תשאר שלמה דבקה בעצם הוא היקר המכונה בעולם העליון וזולת זה מן הסבו' אין פעולתו
כי אם עם הגוף ויחבר בהפסד הכלי אבל הנפש המשכלת כבר הכינה הצורות הסם ולקחה אכנתם ע"כ דרכיו מסדר דעות
הפלוסוף ואח"כ בא לטחור דעותיהם ואמר כי אין צורך אל התחבולה הזאת כהשאר הנפש אחר כלות הגוף . והערד הבאמן
המקובל כבר אומת אלנו החיות הנפש והנחלק שתיהם רוחנית או גשמית ואם תשקט דרכי הדבר להעמדת הדעו' כה ולדמות'
יכלו יהיה מכלי למו תולדת . ותאין לו בידור מה שהביאנו כי הנפש עצם שכל אינו נגבבל במקום ולא תשיגם היתה והפסד
ובהם תתברר נפשי חכפסק או מן השכל הפועל ואשר העולות והעלה הראשונה . ועוד ארך לא תתאחד נפש אדם' ונפש אפלטון
יודע כ"א מהם דעת הכירו והמפנו וסודו וכל הפלוסוף ועוד ארך לא יושכלו מושכליהם ברע א' יחד באשר הם אלל הכורא ואכל
השכל הפועל ואך תשיגם השכחה ולמה זה הם נרכיזים אל המחשבה במושכלותיהם חלק אשר חלק . ועוד ארך לא יוצא הפלוסוף
את נפשו כפיטן או ישתכר או כשתטרר דעתו מחמת חוליו או כשתמצאהו הכאה במוחו או כשעיקן ויחלש ומה הקורה למי שהביב
לחכמת הפלוסופיה ואח"כ קראם טירוף מחמת מרה שחורה או חוליו ושיגם כל חכמתו הלא הוא בעצמו או באמר שהוא וזולתו ואח"כ
נכח שהכירא החליו בהדרגה ושכ' ללמוד מלאם והזקין ולא השיב למדע הראשון התייטה לוב' נשמות נפרדות הא' גחותה
מסב' ועוד נכח שהשתנה מנו' אל אהבת הכינח והתאונת הבאחר כי לו נפש א' בב' ע' ונפש א' ב' בה' ונפש א' ב' בה' ונפש א' ב' בה'
הוא אשר ישיג נפש האדם כאשר תהיה נפרדת מהגוף בלתי אוכרת אם הוא בכל מדע הנמצאות ושאר על הפלוסוף שאינו יודע
ממה שכתמים ובארץ וכיחיים ואם יספיק לו קצת כל נפש תדברת נפרדת כי המושכלות הראשונות תקינות כה ויס אן הנפש
נפרדת כי אם בהצטיידות העשרה מאמרים ומה שלמעלה מהם מהתחלות ההשגחה ויכללו בהם הנמצאות כלם כשקיים דבריות
מכלתי הביע אל קנני חלקיהם זה מדע קרוב ויש מיומנו ורוחן שישבו האדם מלאך מיומנו ואם כריך עכ"פ להביע אל קנניהם
ולכלול אותם דבריות ושכעיות הוא דבר שאינו מושב והוא אוכר בלי עסק על דעתך עכ"ד . והם אמתיים נכרנים לשתוש
דבריהם וכבר כתבנו מזה עם מה שהוספנו לקח והאמת ער לעצמו :

וראיתי לפרט ככאן ח"ג דע"ה לב טהור ברא לי אלהים ורוח בכון חרם בקרבי אל השליכי מלפניך וכו' השיב לי
שטון ישעך ורוח גדיבם וכו' הוכיר כזה ג"פ רוח לפי שאפי' בחקק הפלוסוף הסב' דברים שכל היולאמי ושכל
נקמה ושכל הפועל על השכל היולאמי אמר לב טהור ברא לי אלהים היא הנשמה שהיא גושא לזאת הסכנה וההפלה שזא ישעה
במושכלו ורוח נכון הדש בקרבי לפי שהוא עצם מוכן לקבל המושכלות לא הכנה לכד בדרכי החושים ועל השכל הנקמה אמר
ורוח קדשך אל תקח ממני שאלה שהשיב המושכלות הרי הוא רוח הקדש וההפלה שלא יקחהו ממנו קודם ומנו ער שתושלם
השגחו כה"ש אסף ואחר כבוד תקחני ועל השכל הפועל אמ' השיב לי שטון ישעך ורוח גדיבם שתמכני זהו השכל הפועל
שכנדיבותו הוא בותן הצורות והפסד השכל הנקמה מהגוף הוא דבק בו וסומך עליו וזהו השטון וההשגחה המתמדת . וע"ד
האמת שכתבנו רוח בכון הנשמה המוכנת לשלמות ורוח קדשך אחר שהתחילה בשלמות ורוח גדיבם היא הרביות כיון שהשיגה
ויהיה כטרם אכרך בכטן ידעתיך בזה היתה הרחובית שהיא קודם היצירה הגשמית כי הידיעה אינה בדבר הנעדר וכטרם
תנא חרם הקדשתיך להיות מוג' היתה הגשמית מוכן לקבל השלמות :

ואחר שהשגחו זה אשוב למ"ר ר"ל כענין השאלות הנשמה וקיומה אצל כה' שכתב נפשתיך של דריקי' בננות תחת
בסא הכבוד שאל' והיתה נפש ארוני צורה בצרור החיים וכו' ואח' כתבינה ערכות שבו צדק ומשפט בניו חיים
וגנוי שלום ונשמות הנדריקים ורוחות ונשמות שעתידין להכרואות ושם אופנים ושפרים וחיית הקדש ומ"ה וכסא הכבוד ומלך אל
חי וקיים שוכן עליהם ונכר פיראטי ענין מאמרים אלו בני גלגל ערכות הוא גלגל המקיף והמים העליונים הם למעלה מהשכל
המכוונים בכפא הכבוד ויש ריוח כגייהם ושכ' הוא האור הבכונ' לנדריקים ומאורות אור הם רוחות ונשמות שעתידין להכרואות ושם
תוורו וזה שמועותיהן של נדריקים כי כמות שרגוף חזר לישודו להסת' בן הנשמה השוכ' ליסודה למעלה וכבר הזכרתי בזה מאמר
שע"פ כקלת ואל' שבוהה דליתי בני עלייהם והם מופטים והק' ומי אוטרי כולי האי וכו' ותי' הא דהסת' כ' באספקלריא המאירה
הא דהסתכלי באספקלריא המאירה חאירה והסתכלי באספקלריא המאיר' מי אוטרי כולי האי והאח' ותי' הא דעילוי כבר הא
דעילוי בלא כרבלו כזה שסה מדרגות חלוקות לפי תקון מעשיהם והסתבתם בעיניהם בהיותם בגוף וכמ"ש כפ' הספינה כי על
כבוד חופה מלמד שכל צדק ונדוי עושי' לו חופה לפי כבודו ואמרנו אש כחופה למה שכ' אכוכה בחופת הכירו ושמדרגה
הגדולה שבהם היא עומסתכלי באספקלריא המאירה . ועיילא בלא כד דומה למ"ה אהרן ככליבא ואין משה ככליבא שלא היה
צריך ליטול דעות ליכנס לפני ולפנים לקרובת המדרגה אל העליוני ואחר המדרגה זו היא מדרגה למטה מהנה וסם דעילוי בכר
שנרכיזים נטילת דעות להכנס לפני ולפנים ולא ואלו הם קסתכלי' באספקלריא המאיר' ושאר הנכיזים באספקלריא המאירה מאיר'
וכבר פי' זה כשדברנו בכוכביה והמדרג' הב' היא המסתכלת באספקל' שאינה מאיר' וזה המסתכלות הוא המסתכלות שכל עליו
והכנה ולפי' קראוהו בני עלייהם וכ"א כי לא יראתי האדם ומי אכל בחייתך הם בראים :

ובספרי אמרו ושמרך נשמור גפך כשבת מיתה וכס"א והיתה נפש ארוני צורה בצרור החיים ושם אמ' יפקוד ה' אלהי
הרוחות חביר שכל הרוחות אינם יוצאות אלא מלפניו ד"א כבו של ר"ל סי' זה יהיה חסור כידך שכל שארם בתון
כחיים נפשו פקודה כור קיבו שאל' אשר בידו נפש כל חי וא' כידך אפקוד רוחו מת כוחה כבאזר שאל' והיתה נפש ארוני צורה
בצרור החיים וכו' שובת איני בין של נדריקים בין של דשעים ת' לזאת נפש אויביך יקלענה וכו' :

ובמדרש תהלים אמר יעלו חסידים ככבוד כלי זה ככוד ככבוד שיעשה הב"ה לנדריקים בשעה שכתרין מן העולם
וזה מקלס' לפני הכ"ה ששם אותם בצרור החיים שאל' והיתה נפש ארוני צורה וכו' וזמר' שיר השיי' אמר
תוכו דנוף אהבה אלו נפשות הנדריקי' שהם נתינות אלנו ובמדרש' נכנסו זה לפניו מזה ומשה בגא'ל הערפל לפניו ממנו צדק
ומשפט לפניו חזק ומשפט נפשו' הנדריקים שכל אשר בידו נפש כל חי וא' והיתה נפש ארוני וכו' וענין מדרש זה שמשם נגם

אל הערפל לקבל התור' שהיא צדק וחשפט כדי שיוכז הצדיקים לצדור החיים והנה כל המדרשים סמכו כזה על מ"ס אבינו כל
 היא גלתה זה הסוד לרוד ע"ם ועל אבד' וכס"ם שהיא גלתה שוקה והלך לאורה נ' פרסא' כנגד מחנה ישראל שהם הנוכח
 לזה האור ואינו מתעטט יותר הנה' פרסאות לאחור לזולתם מהאמות כן קבלתי פי' זה האבא אחרי ז' וזה שהכריזים ז' לפה
 מאג' אבינו כל שהיא כחיים הנכחיים ולא כע"ה הוא מ"ס את ה' אלהיך וזה מוכיח כי צדור החיים שאמרה הוא הע"ס כ' והוא
 האמת כי חיי הע"ה לא יאמר עליהם צדור החיים אשר הכוונה בולו' שהיא צדור קיים לא יותר לעולם :

ובן הרמב"ם פי' בה' תשובה ובה' מלכים צדור החיים הכתוב כאן הוא חיי הע"ה כ' וכן רמז בפיה' מהמורה ובפ' חלק
 נדמו ג"כ זה ולפי פי' הראב"ע רמזו זה בתורה שכתוב ולדבקה בסוף וכן הר"ש בן גבירול כת' בכתר מלכות פי
 יקשה כמעטין וכבדו רתך בעשותך תחת כסא כבודך העמד לנפשות חסידך ושם נזה הנפשות הטהורות אשר בצדור החיים
 צדורות ואשר ייעפו וייעבו ע"ס יחליפו כה' ושם ימחו ויפיו כח ואלה בני חזונו נועם בלא תכלית וקצבה והוא הע"ה כ' ושם
 מעמדות ומראות לנפשות העומדות במראות הנזכרות . את פני ה' צבאות . ועוד האריך . וכמו שנו' בה"ס אבינו
 השאלות הנשמה לנדיק' והיותה צדורה בצדור החיים כן נ' כו אבד' נשמו' הרשעים והוא מ"ס ואת נפש אויבך יקלענה בתוך
 כף קלע' וזה חסל באת לענין כי כמו שהאבן בטבעה לרדת למטה וככה המכריח אותה היא עולה לחעלה כנגד טבעה כשהיא
 בתוך כף קלע' כן נפש הרשע' בטבעה לעלות ליסודה ומפני כבוד המעשים הרעים והמחשבות בלתי אמתיות היא יורד
 לצד המטה וכן תיכע' זהו נפש ריבוני כפויא בנפשו חיי עלמה קדם ה' אלהיך וית' נפש דבכך יפרכינה כמאד פרחין אבא
 דקלעא וכן במד' רז'ל ר"א אומר נשמות הצדיקי' גנונות תחת כסא הכבוד שאל' בצדור החיים וכו' וכשמות הרשע' מטורפות
 ומטוטטות מסוף העולם ועד סופו ואין להם מנוחה שכן יקלענה בתוך כף קלע' והוא לשון הש"ס שאמר זממות והולכות כי
 מחשבתם הרעה לא תפרד מהם :

ובן בילמדנו את' מי יודע רוח בני האדם העולם הוא למעלה ונשמות הצדיקים הננוות ומוכחות תחת כסא הכבוד ורוח
 הכסמה הורד' היא למטה לארץ ונשמת הרשע היורדת לביהם וכה"ל אך אל שאל תורד אל ירכתי כור ושם פי'
 טא"ל שירמון אל הקבר שאין הפרש בין צדק לרשע כמותה הכל כאשר לכל ומה שיחוק דבריהם ז' הוא כי אין לו' ברוח הכמה'
 ירדה למטה לארץ כי באת נפש הכה"ה כי מתה אין לה ירדה יותר ממה שיש בחייה אלא שהיא נאספת וניתכת באויר אבל
 ברוח הרשע שהיא תעללוני' יאמר עליה שהיא תרד למטה לקבל עונתה ולא תעלה למעלה ליסודה ונפש' שאחר קבול ריבה
 בטורף הנו' במד' וכי ירדה אל ירכתי כור הוא גיהנם תשוב ליסודה וז' על נשמותיהן של בנינויים שיש להם מנוחה ושל
 רשעים אין להם מנוחה והי' לשון הכרתות הנו' בעונש הרשעים שנשמתן נכרתת מיסודה כענף האילן הנכרת מהאילן ושאר
 אלו הנשמות הן שהם מתגלגלות מבין לבין רדעת המקובלים וזה כחלקה הקושיא הגדלה שמקטין על זה הרעית שאיך אפשר
 שאחר שיבא הנשמה וכה תחזור לבין אחר אולי תה' לה' כי לא יאמר זה כנשמת הצדיקים העולה למעלה כי היא חבנו בצדור
 החיים אבל יאמר זה על נשמת הרשעים לטובתה אולי תטיב מעשיה וזה פעם אחר פעם כמו שרמז זה מהאחר הן כל אלה
 יפעל אל פעמים ג' עמ' גבר ורמזו זה למטע אילן וראה שלא הנליח ועוקרו ושולו בתקום אחר :

ואם יקשה הק"ס אם אמת הדבר שהנשמה מתגלגל מבין לבין אלו גוף למה אינה יורדת מה שהיתה יורדת כגוף שנתגלגלה
 ממנו נשיכהו ונאמר כי לפי שאברה הכלים הראשונים והם הכה השומר והזוכר אבדו ממנה כל אותם ידיעות . ונס
 הקושיא שה' כי אחר שהנשמה היא תעלוינים מה צורך להורידה לבין האדם להתלכלך בעונות אינה קושיא כי הש' רוב
 בקיום המין ואחר שלא נתקיים האיש הראשון וחורה נשמתו ליסודה גור הש' שיתקיים המין בכללו וא"ל קומו בוולת זאת הנשמה
 ועמקו מחשבות הש' והו' ענין השאלות הנשמה לצדיקים והאבדון לרשעים הנו' בתורה והמפ' בדרכי הכביאים ורז'ל ואשר
 יחייבהו השכל :

אבל יש ענין אחר לנשמה אינו מדרבי העיון אבל הוא מקובל לרז'ל והוא באת למטה אחר אשר ידענו מהות הנשמה
 והוא ענין ג' ע' וביהם אשר הא' לצדיקים והא' לרשעים וענין ג' ע' כתוב הוא בתורה וכבר דרכנו בו . וענין ביה'
 נדמו שהיא סתור לו והוא הכרמו בכרוכים ולמה תהיה המתהפכת ומה שנמצא מזה לרז'ל הוא כי הצדק כשעת מיתתו הוא
 הולך לג' ע' והרשע לביהם שהרי בכל חקוק מצדקיהם ז' מוכריהם ג' ע' הפך מביהם כה"ס בעירובין יפה דעת יפה תיקנת
 ביהם לרשעים וג' ע' לצדיקים ואחר בחגיגה מ"ר גס את זה לעומת זה עשה האלפים ברא צדקים ברא רשעים ברא ג' ע' ברא
 ביהם כל' ואל' יש לרוב חלקים א' כג' ע' ואל' בביהם וזה דיקו כטול חלקו ושלח חבירו בג' ע' כתחייב רשע כטול חלקו וחלק
 חבירו בביהם וכן באבות מה בין תלמידיו של א"ל לתלמידיו של בלעם הרשע תלמידיו של בלעם הרשע יורדו לביהם שנאמר
 ואתם אלפים תורידם לבר' שחת תלמידיו של א"ל יורשים ג' ע' שנאמר להנחיל אוהביו' ש וכבר אמרו עתיד הכ"ה להנחיל לכל
 צדק וצדק ש' עולמות שנאמר להנחיל אוהביו יש בני' הכי היו ופי' היצין הזה כי השנה היא שס"ה יום ויש בה בין
 שבתות וימים טובים כ"ה שאר מהשנה ש' ירחו כי כמו שהשבת הוא רמז לעולם שכולו טוב ושבת ומנוחה לחיי העולמים כמו
 שכתב בתמוד כן יהיו כל ימי האדם לעת' ל שבת ומנוחה והיו כוספים עליה מועדים והשבתות ש' ימים בכל שנה והם ש'
 עולמות שנחיל הכ"ה לצדיקים כן נראה לי פי' זה :

ונשיב לענין שהיינו בו מג' ע' וביהם הנה באבות ג' ע' שנינו צד פנים לביהם וכונת פנים לג' ע' ואמר באחרון מיומא
 כל המנוחה את הדברים אין חטא בא על ידו שלא יהיה הוא בביהם והלמידיו בג' ע' וכל המחשבות את הדברים אין
 מספיקין כידו לנפשות תשובה שלא יהיה הוא בג' ע' ותלמידיו בביהם ובפ' תפלת השחר ג' ע' תניא גבי שעת פטירתו של ריבז
 שהיה כוכה ואמר לתלמידיו ולא עוד אלא שיש לפניו רכבים א' של ג' ע' ואל' של ביהם ואינו יודע באיזה תולידין אותי הרי
 שהיה מתירא עבשו מביהם ומעשה לג' ע' ובאלה ש"ר אמרו מי שהוא משמר את התורה הרי ג' ע' לפניו מי שאינו משמר את
 התורה הרי ביהם לפניו וכונתה רבה אחר כשעה שהצדיקים עולים מתוך ג' ע' ורואים את הרשעים כדומים בביהם כשם
 שיחה ובכפרה של ריבז אמר אחיו לי דוכתי שוור ופעל לג' ע' ואמר וחזינה לרשע' וכו' וכבר כמעשה דיקים איש צדורות כן
 אחרתו של ר' כן יופרד אחרו כהמכנס ופי' כן יעורר איש צדורה וראה מטה ופורחת באויר אחר לשעה קלה קדחני לג' ע' . וכמר'
 דות אחר וארוחתו ארוחת תמיד כתכה לו וכו' כל ימי חיו כל ימי חיו של תורב ולוי חר' אחר ימי חיו של יסויכין אחריתא אחר
 ימי חיו של אילן מירודך ארשב' מסתברא כה"ר ותי חיו של יסויכין שחשעה שנותן הכ"ה שליה לצדיקים אינה נטלת מהם אלא
 שולכת עמהם לג' ע' לתדונו בתלה וזשטוידתן של צדיקים תעולם זה לג' ע' הוא וכפ"כ מתמורה א"ר סימא אר' אחר שמואל

מגן אבות ה"ג

הנהגת המעשר הרע"ב לנ"ע אחר ליהושע שאל מחניו כל הפק שיש לך נחמינו למדין ששכר האדם לאחר מיתה הוא כנ"ע ועונש הרשעים הוא בנייהם :

וכבר

הזכרתי חרש ולמדנו בפסוק מי יודע דוח בני האדם העולה היא למעלה שהוא מקום נשמת הצדיקים ורוח הפהמה היורדת היא למטה לארץ שהוא מקום נשמתן של רשעים בנייהם והנר' מדבריהם הוא כי כמו מנ"ע ונרוד החיים מוכן לצדיקים אחר המות כן נשמתן של רשעים מוזנחת לביהם אחר המות והו המפורסם בדבריהם וכבר דברנו בענין ג"ע וז"ה"ל שהוא כפסו ואע"פ שיש בו רמז לענייני רוחני כמו שפי' אבל אינו יוצא מידו פשוטו והזוי הר' הגדול בפרקיו המפורסמי' עשה מחמו השל כמו שם בפ' כא' ומפיו העץ אין עץ אלא האדם הנמשל בעץ שנאמר כי האדם עץ השדה אשר בתוך הן אין בתוך הן אלא לשון נקייה ואין גן אלא אשה שנמשלה לכן שנאמר גן ועול אחותי כלה וכן אחר שהיה סמאל רוכב על הנחש ואמר שהיה עץ החיים נוח כשנגעה בו חוה אל תבואו רגל גוה ויד רשעים אל תיבדו הכה עשה ככאן הכל משל וכבר הביא הרמב"ם לשונות אלו בס' המורה אבל במקום אחר בפ' עשרים אחר ויברש את האדם גורש ויצא אדם וישב לו חוץ לג"ע כבוד המורה ששער ג"ע סמוך להר המוריה עשה אותו גן ואמר על ר' אבהו עייליה ליה לג"ע ומלייה גלימיה טרפי דאילני כמ"ש בפ' המקבל וכן כמ' תהלים בארצות החיים זו אי' דא' ונ"ע ובמדרש קבלת אחר חפני מוס ברא ה' ביהם ונ"ע כדו שתה"ל חצלת מוה וכמה ריוה כיניהם ר' אחר כותל ורבי אחא אחר טפח ורבינו ארמי ב' אנכנות וכו' בתחלתו שבו והחזירו תרבה פעמים רבות שהוא גן מחש נטוע וכמו שביהם לרשעים הוא ענין מצי בעולם בתחתונים כמו שז' במאמרי חז"ל שכ"א אותם למטה כה' כן ג"ע שהוא כנגדו לצדיקים הוא בתחתונים אבל הוא רמוג"כ לעליונים ולז' שרוח האדם שהם הצדיקים נבנות תחת כהא הכבוד ורוח הבהמה שהם הרשעים היא יורדת לביהם הרי שעשה הפך לביהם נבנות תחת כהא הכבוד שהוא מן העליונים כי הדברים הם כפולים כמ"ש למעלה וגם המקום הוא בתחתונים הוא נכבד מכל חוקמות עולם השפל להשתוות בו היום והלילה וע"כ יראו בו מראות אלהים יותר משאר חוקמות הארץ ולזה השכן הש' אר"ל יצור כפיו כמבחר המקומות להכאם ולתועלת הבוף ולהכין משם יסודי כל נמצא גשמי ורוחני וכל מה שיש בהשגת הכבוד להשיג מהכבוד ית' כמו שאנו מאמינים שא' וירושלים מקומות נכבדים מיוחדים לכבודה בעצמה מפני היותם באקלים רביעי שהם בחוגו יותר משאר האקלים וכ"כ כה' ה' וכענין שנאמר חס מורא המקום הזה אין זה כי אש בית אלהים וזה שער השמים תלה נבואתו הבאה אלו חז"ל הקדמת סכה במעלת המקום ע"כ שזכרו ג"ע שהוא מוכר המקומות למדים בעליונים מן המקום ומשנות כל זה סיבול הכבוד לרעה ולהכין בלימוד בלימוד שהוא ודוא מראות אלהים בהכרת כבוד העליונים מן המקום ומשנות כל זה סיבול הכבוד לרעה ולהכין בלימוד חרש"ה כסניו כענין שכתוב אשר אתה חראה כבוד וזה נרנו במדרש שיר השיירים שאמר שם הביאנו המלך חרדיו מלמד שעתיד ה' להראות לישראל גבו מרום החדרים שבשמים ר' אומר הרי אתם למד מיעקב שא"ל הקב"ה קום עלה בית אל וכן הלמד שהראה לו הקב"ה עלייה למעלה מעליה והראהו חרדים שבמרום שנאמר הביאנו המלך חרדיו אלו חרדי ג"ע מכאן אחר מעשה הרקיע הם העשה ג"ע וכן ואחר שידענו שהשארות הנשמות הוא שישובו ליסודם תחת כהא הכבוד מהו זה שאח"ל שהנפש כצאחה הכבוד היא הולכת לג"ע כהב הרשב"ל שסענין הוא כפול וזה הן והערן התחתונים הם ציורים למדות העליונים והדברים העליונים הרחוקים באלו נק' ג"ע שאלו התחתונים הם תופסין זה הפס כיצד יש בעליונים הגבה שנקר' בדברי רז"ל כרחו גן והגבה למעלה ממנה נק' ערן והוא הנק' צדור החיים ושם הוא מקום הנפשות כמ"ש אבל עוד יאמינו רז"ל לפי דבריהם באגרות שזה הן התחתון שהוכרחו יש לשכר הנשמות בו הלך כשכר ועונש ואע"פ שאינו בוף ותיקון הענין הזה כך הוא לפי שא"ל ער"ב חרש גופו קיים ונשמתו עולה ויורדת ואחר זכ' חרש גופו בטל ונשמתו עולה ואינה יורדת ופי' הקבלה הזאת כי כל זב חרש עדיין כה הניף קיים והנשמה נטוה ליעתה ולמעשים כאשר היתה באמנה אחר והצטיירות הקשכות נשמיות ואע"פ שעולה לרדיעה עולם הנשמות יורדת היא לענין סהיתה כבר לאחר זכ' חרש מתעלית מרעות גשמיות לבשה מלכות ונתעשרה בעטרה של עה"כ ואין הכוונה כמ"ש גופו קיים בין שהיה הניף כשרף לסוד או שהיה מן החמוסים שבגופם מתקיים אותם זב חרש חלק הנשמות כג"ע להיות עונש עולם העליון להם כענין נוסה אל הנשמיות ואין בוונת רז"ל שיתערכו הנשמות בפירות הן שהוא או שירחנו בכשרות אלא הכוונה מפני שהוא שער השמים ללור באור החיים כאשר תאמר על העומד בירושלים שתתלכט נפשו רוח הקדש ומלאכות נכואה כהפך עליון בין בחלום בין במראה יותר מן העומדים בארץ שמהם וכן שהשגה שהיא אל הנפש במקום שהוא התעלית לרכקות בעולם העליון והשגת העונש הרחוק וזוהו שמספרים רז"ל בצדיקי דסלקי וכמתני בהתיתא דרקיעא העליונה היא השגת הנפש ורכקותה בעליונים והירדה היא להשגת מה שניצנו סבולת התחתונים כמייסה כמו הנביאים עכ"ל הרב רז"ל :

אבל

היות הנפש נגדרת במקום אש וחקשה למתחכמים על תורת ה' כבר נתבאר אפשרות זה כשדברנו במהות הנפש כהעשה נגדרת בוף שאפשרות זה באותו אפשרות עור כתב הרב רז"ל שאין דבריו רז"ל וקבלת האמת בחושי נפש באלו העניינים דבריו הכאוי ומשל בטל המליצה אבל הכל אחת ואמורה חיובן ופנימי מן העולה למעלה ומן רוחמות לרוחמות וזוכה בו כל אל המקום חפלתו והשיג החנו כפי הראוי לגמול שלו לפיכך אחר בויקרא דכה אר"ל בר מנחה ונחל צדיק חשקם עדין אין כתיב כאן אלא עדין הכאוי שכל צדיק וצדיק יש לו ערן כפני עצמו וכן אחר עתיד ה' לעשות מחול לצדיקים כג"ע וסוף וישב כיניהם וכל א' וז' מראה עליו כאלו באצבע שנאמר הנה אלהינו זה וזה עונש וטכר עתיד בוסן התחיה והראות ששכיבה כאלו באצבע חתוך המחול השגת העולה ועונש התיחדות חתוך שהיא שמה גופיית למד כי יניעו אנשי העולם שהוא למעלת הרע"ה שנתעלית נפשו על גופו עד שבתלו כחותיו הבונית והיה מלכות ככל טעה כה"ק כאלו ראיתו ושמיעתו כעין הנפש כלכד לא כהצופי העין הבונית כאשר יעשו שאר הנביאים בהתחיל הבוף והתפשט הנפש מחותתו שיאלנו עליה דה"ק ותראה בראות עצמה כאשר יראה חייבל ובכריאל והיא הראיה האמתית והשמייעה הנכונה כי אין למתפלספים מחטלי התורה כפי רצונם טענה מוכרתה עליו שיכחישו אחותיו וזאת שאנחנו מאמינים שיש לנביראל ראיה או שמייעה ותקרא אותה השגה שהיה הגעת אליו מן חייבל על דרך משל וכן הנשמות מופרות זו עה זו כמ"ש רז"ל ואין הכוונה שפור שפה וחתיך לשון אך שיש שודיעה והשגה לנפשות וזוהו ע"כ דברי הרב הקדוש ארוניו הר"ב רז"ל והם דברים שטורחים קדושים כראוי למלאך אלהים כמוהו אשרי המחכה ויגיע . ואחר שהשלמנו דברינו בענין ג"ע פנימי וחזון המוכן לצדיקים בעת פטירתן מעה' והצפון להם לעה"כ לזמן קה התחיה השנית ברחמיו ויכנו למחיתתם :

נדבר בענין עונשיו ביהנם לרשעים האובדים ע"ד אחת אשר בעלם מהפלוסופים המכונים דברו ר"ל אשר לא השבחו מהותו ולפי שרשיהם המושגים אין לו מציאות כלל וכדאי מאמר ר"ל בזה אחר שיקדים ונאמר כי מדברי ר"ל בראש חפוש כי עונש הרשעים הוא בניהם וצריכים אנו לבאר מהו הדין הזה ואיזה דבר הוא ההיגיון בו ואיך מתירן בו ו"א לומר שעונש הזה כגופו של אדם כי כיון שחת אבן דמותו הוא אם תשרוף עצמותיו לסיד או תמסחם כאפרסמון או מיני החניטות המקיימים אותו אין הפרש לאכן הזאת בכך וחקרה א' לנדיק ולרשע בגופו לאחר המות והיאך יהיה הגוף הזה בניהם וזה כדבר החיים והיו הם קבורים לפניך כקבר א' א"כ כמו ששכר הנדיקים בצדור החיים לנשמה כת"ש כן עונש רשעים בניהם אינו לא לנשמתן :

והפלוסופים אומרים כיון שהנפש אינה גוף וגוויה ואינה נתפסת בחקום אין מחיצה לפניה ע"כ הם מכחישים ענין ביהנם כי אומרים שאין חקום תופס ואין האש שורף-אלא בעל גוף והדברים המתחיים ולפי דבריהם אין עונש אחר לנפש אלא שתאכר ותכרת ודבר זה אינו כפי התורה ולא כפי דעת ר"ל שלדברי אלו אין עונשו של אדם לא כרת והתורה אינה חייבת כרת לכל אדם וכמצאת פוטרי בשעה זו שאר כל החוטאים מן הדין והעונש ועוד לדעתם זו העובר על כרת א' והאפיקורוס הכופר בעיקר ושופך דמים כל ימיו שנים בדמימה שיהי שניהם אובדים ואין עליהם צער ויסורין אחר המיתה :

ובערי הדעות מהמתנצרים והשיטעאלים קבלו מחנו עונשי ביהנם שהם אש שורפת כשחם ובה שיטעאלים נכחו מהננו שם העונש וקראוהו ביהנם ולא ידעו מוצא זה השם מה הוא כי השאילוהו ה"ל מהחוקם הנקרא תופת וביא בן הננס כימיהו בדברי הימים וכן כס' יהושע קרוי ביה הננס והוא חקום שורפין בו שרפיות גדולות ומהנכלות ומענין ע"ז למולך וזה הענין תפסוהו בעלי הדתות סנו' הרודפים אחרי פשטי ספריהם וכל המוצרים מאמינם בו אמורה פשוטה אבל המתפלספים השיטעאלים ככן סיכא ואכזומה ראו עצמה נלחצים בין מה שיתחייב מהספרי הפלוסוף ומאשרישים ובין סגולה מספרים והטינו פשרה השוכנת בנייהם והאמינו כי הנפש בהשגיה המושכלות תתאחד עם השכל הפועל וזה הוא הכרמו להם כספרם כגן וכטלא הטיבה המושכלות היא הפסה ואובדת מקרה בני האדם ומקרה הכהמה מקרה א' להם וכשהשיגה מושכלות השוכנות או מוטעות היא ח"ל לה התאחדות השכל הפועל ובה אינה אובדת ואפסה וכשארם כצער מתמיד לנבול וזה הכרמו להם בניהם וכ"ה הכל לפי שרשי הפלוסוף מה שאינו בעצמו שכל כמו שהוא בנפש השכל הפועל א"ל זו השארות כלל ואין הפרש בין המטיב המושכלות בטענות ובכחם ויכן מי שלא השיג מושכל ע"כ נתכסלו רעותם בזה בענין ביהנם :

ועכ"פ אנו צריכים לדברי ר"ל בזה כי הם חקובלים בו מהנכבואים וכרמו בתורה כת"ש בחקומות הרבה בזה הדורש ר"ל במכחות ואף הסיתך מפי צד הבחינה שפיה צד שהיא עשאה צדור לנכותה ושאר תאמר כשם שפיה צד כך בלה גרם ת"ל העמוק הרחיב שפא תאמר אין בה עיני ח"ל הדוריהה אש ועצים הרבה והנה אלה כ' הפסוקים א' באינוכ שאלמר ואף הסיתך מפי צד רחב לא מוצק תחתיה וכו' ויחיה פי' זה הפסוק לפי דעתם כי יסיתך השם ויסיתך מניסנם שהוא מקום רחב לא מוצק תחתיה וכשתוכה לב' ע' הנאמר בסעודה שיהא כחת טולחך חלא דמן והפסוק סב' כישעיה שאלמר כי ערוך מאתחול תפתה גם היא למלך הוכן העמית הרחיב מדירתה אש ועצים הרבה וכו' וזה נאמר על ביהנם טמך' תפת ותפתה וכן דרשוהו ז"ל והם מרדו לביהנם אורך ורוחב אמרו עולם א' שטיים בגן וגו' א' הם' בעדן ועדן א' הם' בניהנם כנחא כל העולם כלו ככסוי קדרה לביהם' ועדמה פי' זה הענין לפי דעתי כי הגן הוא תחת קו השווה באמצע הכדור וידוע הוא כי כל העגולות הנעשות בכדור הארץ שמרכון הקטב והם נכחיות זו לזו שהם יותר צרות מהעגולה האמצעית והיא לכרה עגולה גדולה וכלם הם מתקצרות ואם הגן הוא כזאת העגולה הוא יותר גדול מכל העולם ומ"א א' הם' אינו מספר מדוקדק אבל כך מנהגם להפוס זה המספר כמ"ט חלום א' הם' כנבואה ודכס א' הם' כחן שהוא מספר טלא בדקדוק אבל הוא נהוג לבעלי המדות לחלוק הדברים לם' מפני שאין במספר העשרות מתחלק למחצה לשנים ולרביעי ולכחה חלוקות אחרות כמוהו ומ"א א' הם' בעדן הוא כי הגן אינו תחת קו השווה ממש אלא סמוך לו ועדן הוא המש תחת קו ולא זכה עליו אדם מעולם ועליו נאמר עין לא ראה חלמים וולתך כמ"ט ז"ל וכן נראה מהכתוב שהגן ענין א' ועדן ענין אחר שאלמר ויטע אלהים גן בעדן ונאמר ובה יונא מעדן להשאות את הגן ולפי שערך ממש הוא תחת קו השווה והגן אינו תחת קו ע"כ הוא עדן יותר גדול מהגן ומ"ט עדן א' הם' בניהנם ידוע הוא כי כל המימות מתפשטת בעדן איכה אלא מיסוד האש הוא נחמד להם מאותו חמימות וידוע הוא כי היסוד היותר גדול שניסודות הוא י סוד האש לפי שהוא חוקף בהל עכ"כ א' כי עדן א' הם' בניהנם כי הקו השווה בארץ אינו אלא חלק קטן מהקו החוקף היסודות כלם ית"ש כל העולם כלו ככיסוי קדרה לביהנם אחת הוא שכדור הארץ בכללו אינו אלא ככסוי קדרה אל היסוד החוקף כל היסודות כלם כמו שכסוי הקדרה שהוא כפיה צד קטן כנגד כדוריות הקדרה והקדרה חקפת כל הכסוי וסוכנת עליו וכדור הארץ קטן כנגד כדור האש החוקף עליו בקדרה אל הכסוי זה הכר' לפי' פי' מאמרם ז"ל והוא ענין כפלא מאד וכבר סימנו שה פ"חיס לביהנם אמרו בעירובין ג' פתחים לביהנם א' כמדבר שאלמר וידרו הם וכל אשר להם חיים שאולה וא' בים וא' כירושלים של מדבר ידרו בו קרה וכל עדתו ואל יס ראהו יונה בן אחתי שנאמר מטבן שאול שועתי ושל ירושלים עליו נאמר כחה ה' אר לו כעין והכור לו כירושלים ואר"כו ב' תמדות יש כבוא בן הננס ועולם עטן מכייהם וזו היא פחחת של ביהנם ואמר לענין היסוד העמנה כחתי טכרית תולדת אור ניכסה דלפא אפיתחא דביהנם ועוד אמר כפ' הספינה היא שמשא סומקתי סאו וחותי ופריקו ואמר כנפרא חלפא אפיתחא דג' ע' ולפיכא חלפא אפיתחא דביהנם וכפרקי ר"א אמרו כרה ה' רקיע והמלאכים ואשו של ב' וואשו של ביהנם ופי' שם שדקיע הזה הוא על ראשי החיות שנאמר ודמות על ראשי החיה רקיע ואמר שם עובים של ארץ חבלך ס' שנה והסוס א' שה' א' אלל ביהנם נוכע ומנוח חמין ואמר ככריתא דאורכו של עולם ז' מקומות זה למטה מזה והם ביהנם שערי נלמות שיש סיון כור שחת אכרון שאול ולמותה חכולם ארקא ומלאכי הכלה מעמידין רשעים בארקא תחת נחר של אש שהוא יונא תחת כסא הכ כור שאלמר סנה סערת ס' סתה וכו' והיורד לארקא טוב אינו עולה וכן נודכים לרורי דורות עוד סנו שם רשעים שיהם ומלאכי הכלה תמונים עליהם מדור העליון שאול תחתיה עומקן חלך ט"ש מאות שנה וכן כל מדור ומדור האש של שאול תחתיה חוק על א' הם' השל אכרון שלמעלה מחנו וכן כל מדור ומדור כלמעלה מחנו ע"כ שם :

ובבר אמרתי שאין מספר הם' בחקום הזה מדוקדק אבל יש לתמוה שאין עניהם של ארץ אלא חלך ס' שנה ואיך יהיה עומק כל מדור ומדור והם טבע מדורות שלש מאות שנה - ויש לתרץ בזה שאין זה השיעור כליורך החקום כעצמו אלא כשיעור החלך כולקושי הדרכים ולזה רמזו כי המקומות ההם קטים מאד ועונשם גדול באיכות החמימות וכליורך חוקן ולפי' ת"ש חמתי תכות הגלגלים כי שיעור מעלה א"ע"ו תילון ושני שלישי תול כל תיל מארבעת חלפים אחת ומחלק ארם כינאי ככל

מגן אבות ה"ג

ככל יום פסח כל מינ' מאלפים אמה יהיה אורך העולם מן המזרח למערב שהוא חצי הכדור מהלך תקי' ימים כיוצא בהלך
 ש"ס מעלות ע"כ יראה כי מספר ס' נאמר שלא בדקדוק ומהלך ג' מאות שנה הוא מפני העקלתובות וקושי הדרכים . ת"פ
 נקבל מרבריהם כיו גיהנם מצוי בעולם ובמד' תלים החזירו הענין כזה ואמרו כל כתב שנבע כתות יש לו מדור בפני עצמו
 כג"ע וכנדרס' ו' בתי דירות כביהסע ואלו הן וכו' הריו' בתי דירות לרשעים כביהסע ו' לדרוקים לכא' וא' לפי מעשיו בתי דירתו
 ובאגרא ארבל כד משחא ביתא קמא דכמדור ביסנא אשכחית כהק' מילין באורכא וכו' מילין כפותיא וכן בביתא תביינא
 ותליתא ער שביעא ובכל חד וחד איכא גובין ואריון דינור קיימין תמן וכד נעלין תמן בני אשכא אכלין יתהון אריותא ובתר
 דתיכליון אישחא קיימין מדישא ורמיון יתהון בכורא וכל מדור איכא ביה עשר אחוין ומלאכא דמחי בביתא קמא קושיאל שמים
 ועמהון אבטלוס וכפיקת בת קלא ואמרת לא תמהוניה ולא תוקרניה בגין רחיהו בני דמחמאי דאמרי כסיני כעשה וכשמוע ומלאכ'
 דמחי בביתא תביינא להטריאל שמים ודואב עמהון ומשתויב מכל אלין ומלאכא דמחי בביתא תליתא שפטיל שמים וקרח ועדתו
 עמהון ומשתויב מכל אלין ומלאכא דמחי בביתא רביעא מחתיאל שמים וירבעם עמהון ומשתויב מכל אלין ומלאכא דמחי
 בביתא חמישא קושיאל שמים ואחאב עמהון ומשתויב מכל אלין ומלאכא דמחי בביתא שיתיא פוסיאל שמים ומיכה עמהון
 ומלאכא דמחי בביתא שביעא דלקיאל שמים ואלישע בן אבויה עמהון ומשתויב מכל אלין וכלהון משתויבין נושום דאיכון מכנזיה
 דמאן דאמרו כסיני כעשה וכשמוע ובכל מדור ומדור דינן כל רשיעוא כהאיך דינא ולא חוון דין יתדין בגין חסוכא דכל חסוכא
 דהוון קדים דאתכרא עלמא תמן הוא ע"כ במדרש ואלו הן קצת המקומות שספרו בהם עניני ג"ע ובערי עונשו בתלמוד ובמדרשי'
 למדנו את תכנית וכתב הרשב"ה שדברים הללו וכיוצא בהם אין לתלותם במשל ומידה שהרי הוכיחו את מקומו ומדור אורכו ורחבו
 ודנו עליו לענין איסור והתר והוא מוכר לאם בענין הדריים ושאר כמה מקומות שלא הזכרנו ע"כ פי' הרב שקבלת רז"ל היא שה'
 ברא נשמותיהן של דרוקים וסם כלל ספק רוח וכס ודקה בויתר כח"ש עכ"ל למעלה והוא ית' ברא המקום שנק' גיהנם וברא
 בו אש דקה מן הדקה שאינה גוף ממש כתפסת תופסת בדברים הדקים ומכלה אותם ושם כח האש באותו מקום אשר שם הנו'
 כאשר שם כחות השכלים הנכדלים שהם מלאכים לכתותיהם בשמים והפרישו חלל בין של העה"ז ובין האש שהיא כהפרט גדול
 לרקיותו אותו האש אמרו כפסחים אור דין אברי בחוצאי שבת ואור דגיהנם אברי בשני וסמכו זה לפסוק כי ערוך מאתמול
 תפתח מאותו יום שאין לו אלא תמול א' והוא יום כ' ואין ספק אחר המימרא הוון שהם רוצים לעלות האש שהיא ולעשותה דקה
 מן הדקה עד שיחשו אותה להכרעות כיום שני והוא היום שהם מיוחדים בכ"ר ובמדרשי' לבריא' המלאכים וירוע הוא בכל העשה
 בראשית כי הנכבדים כראש דקים קרובים לסכה ראשונה וליסוד המוקדם יותר מהנכבדים בשני ובן השני מן הג' כאשר תראה
 אמרנו בפסטי הכתובים ואין ספק לשום אדם כי האש הוון שבעה' אינה שרפת כנפש האויר היצולמי הכתפס אין האש מכלה
 אותו ולא שורפת ולא שומעת לא' מהחלמיכה או מן הכופרים בין גם כמחשבה או דק ועמוק כסדרה שיהמין בהשרף החסיד
 שנשרפת נשמתו ואברה כאש וממולו כלל וילך אלא שהאש ההוא שכביהסע שנאמין בה שהיא שורפת הנפשות אינה כמו אש העה"ז
 כלל לא האש ששמת נשמתה כנחלת ושלמה ואלא האש היסודית אשר כנגלג האש אע"פ שהיא גוף אש דק מאד וישא מתחברת
 בגופות הנכבדים עם ג' היסודות אלא דקה מוון היא אע"פ שהיא מעניינה וכבר הוכרתי ח"ש ז"ל על אחד מאשתי מקום העונש
 האש שהוא נהר של אש היוצא מתחת כסא הכבוד הרי שמעליה דקווחו יד כסא הכבוד שהוא יסוד כל נכרא והפנימי מכלל ובמרא'
 דמיאל כתיב כרסוי' שביבין דינור גלגלוינור דליק נהר דינור כניד וכפיק מן קדמויה וכן הכתוב עצמו עילה אותה עד לאין תכלי'
 שנאמר כאש הוון נשמת ה' כחלל גמיות כוערה בה כח"ש כבריאתה הנפש ונפח באפיו נשמת חיים וכן מוכרדים כפרקו ר"ל
 כבריאת יום כ' הרקיע שעל ראשי המיות והמלאכים ואש של גיהנם חבר הנכבדים הדקים והשכלים הנכדלים עם האש הו'
 וגדולת מקם אמרו כנכרא כפרק אין דורשין גבי נהר דינור מהיבא קא שקיל מויעתן של מיות ולהיבא שפיק על ראש רשעים
 כביהסע :

ואמרו כפרקו היכלות דר' ישמעאל שנבע סכ"ה על אותו רשע לזיכום קיסר שהרב עשרה הרובי מלכות שהוא מטעמו
 אור וגחלי אש כרוכים ואופנים וחיות החרש ושרפים לאותו רשע כביהסע ויה דבר גדול ומפורסם וככ"ר אמר וישפן
 מקדם לג"ע את הכרוכים קודם קורס לג"ע נכראו שנאמר היא המיה אשר ראיתי יתחת לסי נגרא כהנר כבר וארע כיו כרוכים
 המה ואת להט החרב ע"ס השרתו אש לזוט המתהפך פעמים אנשיה פעמי' נשים פעמי' מלאכים ר"ל מקדם קודם
 לג"ע נכרא גיהנר גיהנר נכרא בשני ג"ע בשלישי ואת להט החרב ע"ס ולהט אותה היום הכא וכו' לו כ' שלשונות לגיהנם וליסוד
 האש שבו הם תלמידי וכרוכים יתחת כסא הכבוד וכל אליו דברים רומיים עיקר גדול כזה עכ"ל רבי' ז"ל וכו' מדבריו כי כמו
 שיש ג"ע בתחתיו ומקבלת הנשמה כצאתה מהגוף באותו מקום נפשי ומסם חעלית לג"ע אשר בעליונים והוא צדור החיים
 שתחת כסא הכבוד כן הענין כביהסע שהוא מקום בעד נפשי בתחתיו' דומא לאש הסויף הגוף ומספריו ומשתלפת כעונש
 דק רחמי נאכל מן העליונים שהם דומא לאש דקה הנצרת ומספרת הנשמה על עונשה והם הכרוכים ולהט החרב שהם תחת
 כסא הכבוד כח"ש גם מדבריו דמיאל זה כ"ל בדעתו של הרב ועוד כחב הרב ז"ל שבורא הנפשות הזכות הטובות ית' שמו יש
 יכולתו לברא להם אש דקה שאינה גוף נתפס שורפת דברים דקים שאינה גוף ומכלה אותם שאין הכחשה לאחר שבורא ככריות
 הנפש כרצונו ית' שלא יסיה אפשר להוציא דבר דק כמוה חונק לגדה לכליות וכ"ל רז"ל כמלאכ' עצמם ששרפים כהנר דינור
 והוכיחו אש אוכלת אש ואש יקשו המתפלספי' היאך הנפש נבלת במקום הנק' גיהנם או שאול גשיב אליהם כי מו שהסנין
 אותה בגוף כחומר הזה והצמיד בינה ובין הגוף יכול להכניסה במקום ההוא ולהכר בינה ובין האש הדקה שבאותו מקום שהוא
 מן הכת העליונה וכבר על הענין הזה שתכלה הנפש ותשתנה כמחצף ההוא או הכליון החרוז עכ"ל . עוד כת' הרב ז"ל
 שאין דקות הנפש אצל הסלום' כדקווחה אצל רז"ל עד שאמרו אליה דבר כאלו נוטה שלא נכרית אחרי דבר
 עם המלך כמלאכתו ושבו עם מ"ה סכ"ה ישבו נשמותיהן של דרוקים שבהם נחלך סכ"ה וכבר את העולם וכבר כתבנו זה
 ועכ"ל ואמרו רז"ל כי אש של גיהנם ואכרון שולטת בה בצדון העושה הכל ית' עכ"ל כבר הארכנו במהות של גיהנם במאמרים
 מעוררי' לרז"ל ומסכימי' לענין והוא נמשך לדעתנו במהות הנשמה כמו שיש לה עונש כצדור החיים כשתזכר לו כן יש צדור כזה
 האש ההפכי לאותו עונש וכתבנו אפשרות זה גם חיובו לפי דקות הענין :

ועתה נשוב לג' איכות העונש הזה לפי מה שכתבנו ממנו במאמרי רז"ל ולא נחירך כפרטים המחוייבי' לזה העונש כי אם
 באיכותו והו מדרכי הספר הזה לחקור במהות העניינים מדר העיון ולסכימה פרטי התורות המקובלים ואומר כי
 הנשמה היא דקה וחסה ומקבלת עוני ולכלוך כאכן יקרה שגונב בה בעל קרי היא תתלכלכת ולכלוך הנפש הוא אש מפני
 שאמנות

האמונות הרעות כע"ז והכחשת מעשה בראשית ולזו ארז"ל כל החלל סבתות הוא באשומד לכל התורה בלש ששמיטתו ככלש
 לפני שאמנת החדש היא מקיימת המצוות והיחוד והידיעה והשפחה והנשמה המכחשת זה חתלכלכת וכן כאשר עבירות
 צדיקות ונמאכלות אסורות וכמה"ה אל תשאלו בכל אלה ונמאכלתם כס וכ"ו ונמאכלתם חסר אל"ף לשון טמטום וכן דרשוהו ז"ל
 ע"ה"ה אל תתם נמאכלים בהם בארץ אף אני נמאכל אתכם בעה"ב ובישיבת מעלה ואע"פ שאלו הפעולות הם בפי' גופיות
 ואינם במחשבת הנשמה הלכך הוא הנביא אל הנפש כי היא בחמשת בתי הדעה יתעורר הכח המתעורר לפעולתו של הפעולות
 כי היא המתנת אלן הכחות אלן האיברים כי הנפש היא א' מתעפ'י ממנה כל הכחות כמ"ש ע"כ כשהרגיש המרגיש והניע
 הכח המתעורר הנפש היא סבת אלן הפעולות והתלכלכת בהם אחר שיודעת שהיא עוברת בזה על צדן המזהיר מזה ית' שמו
 ע"כ אין שום מעשה לגוף אפי' בעבירה קלה שאין הנפש מתלכלכת ממנו אחר שיודעת שהיא עוברת את הנותן המלך ואין
 הכדל כלכלוכה בין האמונות הרעות אלן הפעולות הנתעבות לאלן אחר שהזהיר בהם וכיון שהיא מתלכלכת כמעשים המנונים
 צריכה נקויה כמו הכבד המתלכלך וכמו שכת' בכספי מרעה לכך ונא' כי אם תכבסי בנתר וכמו הכסף שנתעבר בו הסוביג
 מצריך לעבור באש לזכוכו ולטהרו וכמ"ש והכאתי את השלש'י באש ורפתים כצדוק את הכסף והכנתים ככחון את הזהב ונא'
 נחר הפוח האש תס עופרת וכו' ורעים לא נתקו כסף נמאס קראו להם :

וכמו

שהמאכלים הנשים הם סבת חולי הנוף כן המעשים המנונים החליאים הנפש ע"כ בקראת מחילת השון רפואה
 שנאמר ושב ורפא לו ורפא לו רפא השוכתם ארפא השוכותיכם כדפלאי ליע' וכיוצא באלו המאמרים הרבים וכהשחט קבוצ
 ולא נמחל כאמר רפואות העולם אין לך אלא שיש הטא בורה חולי מעש אל הנפש ובדבר קל היא מתרפאת ממנו כמ"ש ז"ל עבר
 אדם על חנות עשה ועשה תשובה אינו זו השם עד שמוחלים לו כיון שנצטרפה הנפש עד עונה כבד שנתלכלך בכתם שצריך
 שחנים לעבדי הכהם וע"ה בכסי מרעה לך כל עשי תאו' וקבלי צער של יסורין כצער של חרטה וזממות ותפלוח אולי תושעי
 זאלו הן היסורין שהקבלין עליהם הנדריים כדי שיסארו נקיים לעה"ב כי אדם אין צדיק בארץ וכו' ולזה הים הקבל א"ה ע"ה
 בסיומת כי בעל תשובה היה עד שהכיר חס בוראו כמ"ש בפתחת הפער וכו' היסורין מקנין את הנפש וממקין אותה ויה
 מתנחמין אליהו לאיוב כאמרו הן כל אלה יפעל אל פדה נפשו חני שחת כי על ידי היסורין פעמים שלש נתמקן החטאים
 וזכתה הנפש להדבק באור החיים ויש הטא המור כמ"ש ז"ל מענין חלול השם שהוא חטא כעצם השלות ואין להעלה ממנו שאינו
 מספיק מידוק יסורין עד שיעבור כמצדף אשו של גיהנם כי לדרך כבד המנונ' אשר כובס ושכ הנבע ואין לו תקנה לא שרעיש
 לא שם בזה הם מדרבות שאין כל החוטאי' כדרגה א' והוא כמו הכסף שנתעבר בה סנים יש שהעירוב הוא מועט ויספיק לו
 הכניסה באור וההנאה ממנו זאלו הם המצפפי' ועולים שצובקי' מאותו צירוף ומורכבת נפשו באותו צירוף אפי' שאינה חוררת
 למדרגת הנדיקים הנמורי' זאלו הן שמתחן של בינונים שחמ' כשבת אלן ולן בין של רשעים בין של בינונים לרומה הם נחמיות
 הללו יש להם נחמה והללו אין להם נחמה ויש שהעירוב הוא יותר מזה וצריך שיטהם באור עד שיתקן זאלו הם שמתעסס בניהנם
 זמן מה וקבלו חל' שהם זכ חרט ואל' במשנה צדיות משפט רשעים בניהנם זכ חרט ועל אלן נא' והכאתי את השלש'י באש
 ורפתים וכו' ואחר זה תשוב הנשמה ליסודה וכה ונקייה יש הטא שהוא חפסיד את הנשמה ומעכבה חלשוב ליסודה בכסף
 שנתעבר בו סניה שע' האור חור אפר סי' לדרך העגל שטרף מזה ועל אלן אחר הכחוב נחר הפוח האש הם עופרת וכו'
 ורעים לא נתקן לשוב לזכותם ויכרתו ויאבדו ועל אלן אחר ועמתים רשעים כי יסויו אפר תחת רגליכם ואז"ל רוח מפורתן
 תחת כפות רגלי הצדיקי' וזהו הכרת והאכדון שהוכירה התורה וכ"ה במפרא לפי שהוא א' ברה ככל הקובץ ואינו יודע אי זה
 הוא ת"ל והאבדתו את הנפש הוא למר על הכרת שהוא אכדון שתכרת הנפש והאכד והאפס ולא יהיה לה עונב ולא צער
 והרמכ"ס כת' שח"ה שתהדר לבמדי באכדן הנוף כי כמו שח"ה לא' מהמלאכי' להכטל בביטול א' הנופי הנכבדים וח"ה
 שתשוב הנפש הכמה והחכטל כי נפש הכההה תשוב ליסודה שהוא האור והיסוד' בשאר ר' הדרכים הנפיים השכים
 ליסודה ועפרם בין דקים בין גסים ולא אכד דבר חיים שנכרא העולם ועד עבשו רק בענין הזה להחלב ללשוב ליסודו והוא
 אכדן כל האובדים כל זמן קיים העולם כ"ש שואת הנפש שהיא עליונה א"ה שיהיה בטלה ואובדת ולא שח שוב בהמית ותצטרף
 אל היסודות הד' שאינם המינה כי זה אינו אמת כקבלה והוא רחוק מאד אל העיון ואם וזה הפעם השוכ ליסודה ויהיה האכדון
 הזה כמו אכדן שאר האובדי' השכים ליסודה אשריה וטוב לה כי הוא השכר הנדרו והנדרו הנכבד אבל הענין הזה הוא שתכטל
 יצוית השנמה ממה שהיה ברבר הנטרף המושב אפר רוח האלהים וסנה רוח הנמה ורצון מפורתן החת כפות רגלי הצדיקים
 בלו' כהדרגה שהיא למטה מעונב הצדיקים ומנחתן והיא המדרגה שאין לה בה עונס ועצר כרה חלה ולא יופע מעונב כצדיקים
 כל זה כת' הרמכ"ן ז"ל ויש מדרגת יותר המורה מכל אלן המדרגות והם כמו הכדול שיפסד הכסף ושב לפיכ שהיב המעורב בו
 שאין כח באש לזקקו ולא לשרפו אלא לחממו ולהכנילו ועומד בשרפתו לעולם וכן הנשמה שהחלכלכה ברעות הרעות ויצאו
 מכלל יש' כאפיקורוסין ומינים ומסומדין ומסורין שהתרחקה מהשבתן מהשבת יש' הקדושים וקריכה להשבתת און' אלן רצון
 פשו' מקיים אותם ודן הכפשות ההם בעונש ונער שאינו מכלם הנפש החוטאת היא ועליהם נא' ויצאו ורלו פגרי האנשים
 הפושעים כי כיוולעתם לא תמות וכו' הי יש להם צער מתמוד בנוף בתולעת וכנפש האש לא תכבה והיו דראון לכל כשר
 ת' ער דימרון צדיקים מסת חויבא עשה דיראון די ראיח מורכב ומשם אחר החלף לרגילל למרפות ולדראון עולם כיוון דכך
 בנפשם לעולם .

ואת

ואיך תהיכה הנפשות הקיימות לעולם בעונשי עונש העבירות היותר חמורות מעבירות אשר עונשם האבות
 והשפור תחת כפות רגלי הצדיקים . החשובה בזה היא כי מדרות הנוף יורד אדם ללמוד זה כי יש אדם יבחר מות
 תחיי צער כמ"ש איוב מו יתן כשאלו תצטיבי ואחר ויאל אלוה וירכאני וכו' וזה דבר ברור במדת הנוף וכן הדין בעונש הנפש' כו
 יותר טוב לנפש שחלה ביסוריה ולא שתתקיים לעד באותן יסורין והמסוריר פי' עונש הרשעים ואחר כצאן לשאלו שיו פי' שמקריה'
 ומקרה הכהנה א' בגייתתן כמות זה כן מות זה אלא שהכמהה אין לה עונש זאלו יש להם עונש ז"ש מות ירעה השל שמה מרעה
 שמות כמו שהעשב מרעה לצאן ואל' רוח מפורתן החת כפות רגלי הצדיקים שח' ועסותם רשעים כי יהיו אפר וכו' וזהו וירדו
 בס ישרים לכפר שהצדיקים ישרים ישלטו בהם ויעסו אותם ליום הדין הנדרו והולבקר ואע"פ שהנשמה היא מובול סכ"ה של
 הם השמים עכ"ה שאילו והביהם יכלו אותם וחוריה אפר ז"ש וצורם לכלות שאלו מובול לו פי' צורם שהיא צורתה היא הנשמה
 שהיא מובול סכ"ה כן פי' החסיד ר' יונה וכן פי' רד"ק ז"ל זה העונש הוא אחר מיתת הרשע מיד ובאלל בעירוית משפט רשעים
 כביהם זכ חרט שח' והים מדי חדש כחרשו וכו' בקירוסין מכבדו בחייו מכבדו במותו ואומר כך אחר אכח הריני כפרת משכבו
 ה' ע

מגן אבות ח"ג

וה'תתק"ך חזק אכל לאחרי'ך חזק או' זל ואמר בתענית כשעת פטירתו של אדם כל מעשיו נפטרין לפניו ולא עוד לא שפדיון עליו את הדין ואו' יפה דתתנו והזכירו בהגדה כענין ערת קרח כל תלתין יומין מהדרו ליה ביהנס כבשר בקלחת ואו' משה אחת ותורתו אחת והן בראין ובענין אלישע בן אבויה אחריו כי כח נפשיה דאחר אחריו לא מידן דרייביה ולא לעלמא דרתי לנותיביה לא מעין דרייביה משום דברים באורייתא ולא לעלמא דרתי ליתיביה משום דחטא אר"מ מתי אמו' ואעלה עשן מקברו כינח נפשיה דר"מ בליק קוטרא מקבריה ומעשה נסיה היה להראות כן כי אש של ביהנס אינו מושג לעין כח"ש וכא' עלה בירושלמי מן דקברוני' יורה אש מן השמים ושרפה את קברו וכמר' תלים אחר בידך אפקיד רוחי כשעת מיתת פתית אותי מן ביהנס ומפ' אחריו בהגד' ככל ע"ש דומה שר הממונה על הנפשות מברות ואומרת הנח להם לרשעים אליו וינחמו מניחים אותם כל השבת בלה ובח"ש עם השיכה צועק התלאך הממונה על הרוחות חורו לכם רשעים לביהנס שכבר השלימו יש' את סדריהם ולכך יש' מוכיחים בסדר ח"ש ויהי יועם ה' אלהינו עלינו וכו' הא למדנו מדבריהם שהרשעים מיד כשמתין נפשותיהן נידונות בביהנס כפי הראוי להם ונחה השלמנו לכאר חזו עינין ז"ע סמוכן לדייקי' אחר המות ומהו ביהנס שברונין בו הרשעים נ"כ אחר מיתתו ע"ד רז"ל והרמב"ם ז"ל כתב בענין שכר הדיקים כחלק ז"ל העה"כ ושכילו נפשותיהם עם המדות הבורא כפי שישיכלו בעה"ז ממדות הכוכבים והגלגלים או יותר ובא"ז העה"כ אין בו אכילה ולא שתיה אלא צריקים ויבשים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה וענין ועטרותיהם בראשיהם ר"ל קיום הנשמות היודעות בקיום הדבר הידוע לה והיותה היא והוא דבר א' כח"ש מכני הפלוסוף בענין יאריך שפורו ומ"ש נהנים מזיו השכינה כוונתם לו' כי הנפשות ההם ינעמו במה שישיכלו וידעו מסוד האל ע"כ הגמול הטוב ותכלית הכוונה הוא שביע האדם אל השלמות העליון ויהיה נכנס בכלל ההוא וקיום הנפש כח"ש יהיה עד לאון תכלית בקיומו ות' כי הוא סבת קיומה והשגתה אותו אליו דבריו ז"ל

ורע

כי בין שיהיה מהות הנשמה עצם דק רוחני כח"ש רז"ל בין שיהיה הכנה ולא על נושא רוחני כשעוה"ס'ל המתפלספים אבל בענין ההשארות כלנו אנחנו ע"ד דעת א' שהנפש תשוב ליסודה כהפדרה מהנפך קרא אותה יסוד צרור החיים ואור החיים וב"ע או שהכל הפועל וכוונה הדברים הוא שאין קיימת כקיום יסודה וסיוותה דבר א' עמו ויודעת מהאי' מה שלא יתגלה להכיר בעודה מפני המונע החמרי המעורר וזהו ולדבקה בו כסוף שכתב הראב"ע וזהו ההנאה מזיו השכינה שא"ז וב"א בילה ש"ר ויחזו אה האלמים ויאכלו וישתו אכילה ודאית שנא' באור פני מלך חיים וה"ל כמר"ע שיהיה כיוון מזיו השכינה וכן חיות הקדש הם כוונות מזיו השכינה שנא' ואתה תחיה את כולם ומ"מ אע"פ שר"ל הבינו זה הקיום ופירשוהו בקבלת' ובמכוונו למקראות :

וגם

הפלוסוף הרבישו בו אבל להביע למהותו א"ל לפי שהידיעה היא ההשגה בעצמו וע"א כל הנביאי' כלם לא נתבכאו לא לימות המשיח אבל עה"כ עין לא ראתה וכבר הזכיר זאת הממר הרב ז"ל עוד כת' בהשכות שאלה ז"ל ויהי שהשיכלו חכמי יון והמערב כנפש שהיא צורה ולא גולם ולא גוף אבל טיהר וגזרם ונקור הרעה ואינה צריכה לגוף לפי' לא תאבד כשיאבד בגוף אלא עומד' בעצמה וקיימת כמו התלאך וחזוה באורו של עולם והוא עולם אליו הם דבריו ולא יבא מכלל דבריו רז"ל אלא בדבר א' והוא שקרא לזה הנעה הבא אחר המיתה עה"כ ועוד נדבר בה' אחר זה כי אין זה דעת רז"ל ולפי דרכו למדנו כי פ"ס הר"ל ז"ל שלא תשוב הנפש אחר צאהה מהגוף ויחר ממה שהשיג בעודה בגוף שדברי הרב ז"ל סותר' אותו אחת הוא שאחר צאהה מהגוף אם בעודה בגוף לא השיבה מעשה ודעת שבעבור תזכה לזה הנוגע א"ל להשיבו אחר המות וזה רז"ל אמרוהו היום לנפשות ולא למחר לנפשות מי שצרה בע"ש יאכל כשבת אבל אם היא ראויה לזה הקיום תשוב מידיעת האל מה שא"ל לה להשיג בהיותה דבקה בגוף:

ואחר

שבת כנו דברי הרמב"ם בענין ההשארות והם מסתיימים לרבינו רז"ל כהתנב דבריו בענין עונש הרשעי' כחכב בס' המדע שכר הדייקי' הוא שיוכו לנעימה זה ופרעון הרשעי' שלא יורו לחיים לא וכתו' וימותו וכל מי שאינו זוכה לחיים אליו הוא מת שאינו חי לעולם אלא ככרת ברשעו ואכר כבהמה והוה הכרת שנא' הכרת תכרת הנפש היא חפי השמועה למדת הכרת בעה"ז תכרת לעה"כ כלו' שאותה הנפש שפירשה מהגוף בעה"ז אינו זוכה לחיי העה"כ אלא גם מן העה"כ ככרת' עוד כת' הנקמה שאין נקמה למעלה ממנה שהכרת הנפש היא עונה כה וזה האכרן קורי' אותו הנביאי' דרך משל כאר שחת אכרין ותפתה ועלוקה וכל לשון כלליה והשחחה לפי שהוא הכלליה שאין אחריה תקומו והפסד שאינו חוזר לעולם כל אלו דבריו ז"ל ומשפט דברים אלו היה כראה שדעתו ז"ל שאין לנפש החוטאת עונש ויסורין ולא ישיבה צער כדעת המתפלספי' הטועים וכבר כתבו עליו ז"ל שטעה על זו הדעת אבל הרמב"ן כתב עליו זרות ואמ' כי הרב ז"ל במקום הזה לא דבר אלא על סוף האכרן ועל הכללין החרוץ שאין אחריו עונש ונקמה והוא הכרת שהוא ביטול הנפש וכלל בה שהביטול הזה הוא מלבד מה שנת יסרה תחלה בעונשי' ביהנס ויסורין שבו הוא עונש גדול ואכרן חמור לפי שאברהם הנוגע הגדול שהיתה ראויה לו מדר שהיא צרה זכה שנוקמה ממקום הכבוד בתלאכים או למעלה זכות הצדיקים שהם זוכים לה כח"ש הרב ז"ל כל צרכו כביטול זה שיהיה תתוך דין ויסורין יש ראיה בדבריו ללמד עליו זכות שהרי כתב ז"ל בס' המדע כל הרשעים שעונותיהן מרובים דנין אותם כפי חטאת' ויש להם חלק לעה"כ ולא שאין להם חלק לעה"כ לא ככרת' ואוכדי' ונדוני' כפי גודל רשעים וחטאת' לעולם ולעולמי' עולמי' המונים וכו' הרי שפירש בין חיובי כריתות הנמור ובין הנדוני' כפי רשעם וזה הדין בודאי דין הוא קורא אותו ביהנס או השתה או עלוקה שעכ"פ מקום המושט שמה הרשע וכבר זכר ביהנס בס' המדע וכלשון הזה כתב אבל אם יוכל למלט נפשו ולברוח הרי זה עובר ע"ז במזיד והוא כמרד מן עה"כ ויורד למדרגה התתונה של ביהנס והו' לטונו וכמו שנפירשהו בדבריו רז"ל נפשוהו בדבריו וכוון שכת' כפי רשעו וכסוף יש להם חלק לעה"כ כבר הורה בעונש ודין לרשעים ולא הכחיש אותו ביהנס או השתה וזה אינו עה"כ שסוכרו חז"ל כמו שסבור הרמב"ם וכן הר"ש בן גבירול אחר בתפלתו ועונש הרשעים כזה העולם מיד אחר המות וזה אינו עה"כ שסוכרו חז"ל הוא שזה העולם הנכ' עה"כ הוא עולם אחר וחדשהו האל אחר ימי המשיח ואינו עולם הנשמו' המדיע לאדם אחר המיתה מיד והו' סוף השכר ומי שאווכה אומרים שהוא מזונו' לחיי העה"כ והמתכרך מהם או' זכרו לחיי

לחיו העה"כ וסוף אלכל עקר השכר בכל המצות כמ"ס ותצחק ליום חמיון שכל שריון של צדיקים אינו אלא לעה"כ ואח"כ בנת' ג' כתיב ליום הרק צדיקים גמורו' נכחבים ונחמתו' לאחזר לחיו העה"כ הכה שזר הס"ג הוא לחיו העה"כ וכן האובדים אלכל הם השמאים בהשגתו ואלו שאין להם חלק לעה"כ האו' אין תחיית המתים מן התורה וכו' ואח"כ ש"ס על המשנה זו וכל כך למה הוא כבר בתחיית המתו' לפי' לא יחזק לו חלק בתחיית המתים לפי שכל מדותיו של הכ"ס מכ"מ וזה מורה כי עה"כ הוא עולם השכר לאותו שהכ"ס תחיה בתחיית המתו' ואינו על עולם הנשמות שקורו' אותו ג"ע אלא עולם התחיה הוא ושם אמרו אר"ה בר יוסף כדבר זה וייפתו ספרו כותיים שאו' אין תחיית המתים מן התורה אמרתי להם וייפתם תורתכם ולא העליתם בירכם כלום מאתם אומרים אין תחיית המתים מן התורה הרי הוא או' הכרת תכרת הנפש היא עונה כה הכרת תכרת בעה"כ עונה כה לעה"כ מכלן הראה להם תחיית המתים מן התורה לו' שאם אין תחיית המתים אותו עולם בטל וכוין שהיכה התורה לעבוד ע"ז כרת מלותו עולם כחצא תחיית המתים למד מאלו מן התורה למדנו מכלן כי הכרת הוא אכרן הנפש מהנהוג והכרתה ממנו כעה"ז והכפל בענשו ע"ז להכרית לה מן העה"כ ואין עולם ג' שהיה ראוי בו כרת כמ"ס שם וכי ג' עולמות יש כי דיני איהם כנפש בעה"ז אין בו הכרתה כלל שאל' ולא ישא אלוים כפאזחשכ מחשבות לכלתי ירח ממנו בדת אלא לאותם שאין עומדים בדין שזכרתי' הוא ואובדיו והם עצמם ממה שהיא כריתתן מחיי העה"כ ועוד אמרו בנת' חלק מנין שם' מחיה מתים שו' ואח"כ הרבקי' חיים כולכם היום מה היום כולכם חיים אף לעה"כ כלכם חיים ושם אמ' ד' חסדא רמי כתי' וחפרה הלכנה וכוטא חמה וכו' והיה אור הלכנה כאור החמה וכו' ל"ק כאן לעה"ז כאן לעה"כ כלו' לעה"ז לימות המשיח וזקשו ולשמואל דאמר אין בין העה"ז לימות המשיח אלא שעבו' מלכויו' בלבד מאי איכא למימר ארדיו וארדיו לעה"כ ל"ק כאן במחנה צדיקי' כאן במחנה שכינה וברואי הם ז' לא יפרטו אור הלכנה כאור החמה בעולם הנשמות אלא קראו הזמן שהוא אחד תחיית המתים עה"כ וכן אמר בדור המדבר חיון הם לעה"כ שאל' ופרווי' ה' ישכון וכו' וזוון ברכה ובעשרת השבטי' שבו עשרת השבטי' אינם עתידין לחזור ויחזיר ד' או' באין לעה"כ שאל' ופרווי' ה' ישכון והיה כיום שהוא יתקע בשופר גדול וכו' האובדיו בארץ אשור וזה העולם אינו בעולם הנשמות ושם ארז"ל מנין לתחיית המתים מן התורה וארז"ל האו' שירה כעה"ז וזכה ואומרת לעה"כ שאל' ארדיו ושכי' ביהך עוד יחלוך סלה הכה' אלו' ב' המימות הם לרז"ל וענין א' הם וקורא עולם שלאחר התחיה עה"כ ועוד אמ' כל ערבם שמכיה' אה הזכור כנחת כעה"ז וזכה ומהינם לעה"כ וכת' שבת' אמ' לענין הונא ככלי ויין בשבת ר"א אומר תכשיטין הם לו ר"ל אמרו לו וכי מאחר דתכשיטין הם למה הם בטלים לימות המשיח אלא שעבור מלכויות ואחר לטון ישא גוי אל גוי הרב והקשו הוה ופליגא ארשמואל דאח' שמואל אין בין העה"ז לימות המשיח אלא שעבור מלכויות ואחר לטון אחר אל ר"א אף לימות המשיח אינם בטלים אבל בטלים הם לעה"כ והיינו דשמואל הרי הפרישו בבאין בין ימות המשיח וכו' עה"כ והוא אחר התחיה שאין כל אלה הענייני' בעולם הנשמות שהוא וכת' מולין שבו כדתיא שהזכיר בנת' ג"כ בקרשון ובתקופתו' ארדיו' תיאר ר"ל אומר אין לך הל מזה ומזה הכהיכה בתורה שמתן שכרה בזה שאין תחיית המתו' תלוייה כה שאל' למען ייטב לך והארכת ימים לבעי' ייטב לך לעולם שכלו טוב והארכת ימיה לעולם שכלו ארוך שהוא עה"כ אמרו שתחיית המתים תלוייה בה הפני שהוא בא אחר התחיה וכשפרי הזכירו כל הזמנים הללו במדר' אמר בהה"לכך תנחה אותך כעה"ז כשכבך תשמוד עליך כעצת מיתת והקיויות בימות המשיח הוא השיח לעה"כ הזכירו בכאן עה"ז וזמן המיתת והוא עולם הנשמות ימות המשיח ואח"ך עה"כ ואח' שם לחזק ידכו וימובס כעה"ז ומי כמובס לימות המשיח כימי השמים על הארץ לעה"כ וכן דרשו שם וישמרך ישמור נפשך כעצת מיהה וכה' איהיה נפש ארדיו צרורה וכו' ר"ל ישמור רבך מוהיכס וכה' ר"ל גלגלי חסדיו ישמור ר"ל וישמרך לעה"כ וכס' אקוני' ה' יחליפו כח הזכירו כאן שמיהה הנפש כעצת מיתת שהיה עולם הנשמות והדקא בצרור החיים שהוא ג"ע שם ואח"ך שזירחה לעה"כ ושם שבו עוד חופף עליו כל היום חופף עליו כעה"ז כל היום לימות המשיח וכן כחפיו שכן כנוי וחשכלל לעה"כ עוד שבו שם כי שפע ימים ייבאו וימיה שלישיפה שגמו לצדיקים לעה"כ מנין אתה או' שכל הפיות שאובדו' שם בים הגדול וצורו של כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות וזכוכית וכל כלי חמדה שהים הגדול מקיין לימה שלישיפה שגמו לצדיקי' לעה"כ שאל' כי שפע ימים ייבאו וכו' אלה ט"ר מפורט עשרה דברי' עתיד הכ"ס לחדש לעה"כ והם להחיר לעולמו ולהוציא חיים חיים חירושלים ואילנות בותני' פירות בכל חדש וכוני' כל המכרבו' ואפי' סדום ועמורה וכו' מדרש וכבר כתבתיו למעלה ואין זה בעולם הנשמות הא למדת שעה"כ הוא עתיד להתחדש וכלאפי' ביתא של ר"ע אמר ארץ החיים ארץ שמתויה חיים תחלה לעה"כ א"כ צדיקים שחצוה לארץ כגון משה ואהרן היחד חיון וכו' לעה"כ :

בר אלו דברים ברורים שעה"כ הנו' בכל מקום אינו עולם הנשמות כדברי הרמב"ם ז' אלא עולם הוא שעתיד הכ"ס לחדשו אחרי ימות המשיח ותחיית המתו' וכן בספרי בפ' עקב אמר כפי' עשה"כ הוא אחר ימות המשיח וכב"ר אמר כ"ה או' כשם שיצירתו של אדם כעה"ז כך יצירתו של אדם בעה"כ מה יצירתו כעה"ז מתחיל ביעור ובשר ובומר כעצמות ובידיו כך לעת' ל' מתחיל ביעור ובשר ובומר כעצמות ובידיו וכפ' אין בערכין אח' ר"ל או' כבוד של חקש של ז' נימין היה שאל' טובע שמחות את פניך אל תקרי טובע אלא שבע של ימות המשיח של ח' שאל' למנחת תל השמיכות על נימין ח' של עה"כ עשר שאל' עלי עשור ועלי ככל ואו' הודו לה' ככבוד בכל עשור ומרו לו ופי' הרמב"ם ז' ז' הענין הזה כי הכבוד וכלי זמר במקדש רחוק להשגת המחשבה שהיא כוללת ברוח ואין בהשמויות רק כמוסיקא בענין שאח' קול ודבר רוח וזו' דה' קוהנה כעה"ז ישיבו החכמים ברה"ק ו' ספירות וירבך אדם כמשכן ובמקדש ונחמוות בשבע הכרות של חמורה ובקצת הקדושים כלם בעלם שבע המזכותו עירכתי הזכיר אותם כשם ידעיה לפי' ירחונו בכבוד שבע כלי הקול כעה"ז ולימות המשיח תושב שפי' שמיכות וירמונו אותם לעה"כ תהיה ההשגה שלימה לעשר ספירות וירמונו אותם זה פי' הרב ז' :

ואפי"ר לי נפרש עוד כי כבוד של עולם הוה הוא של ז' נימין לא יותר לפי שכל מה ששפר להשיג כעה"ז בשלמות הוא מנצח בראשית ששם ז' מי בראשית וכלל השגתו של אדם' שהיא חכמת הטוב ולימות המשיח יתול הכ"ס עלת לבכמו שו' וכל ה' אלסוף את לכרך וכשיב מחכמת האלהות מה ששיג אברהם איניו אחר אשר תל עלת כשיר ז' וש למנצח על השמיכות על חילה שמיכותה בשמיני ולע"כ נשיב מה ששיג מרע"ס חתך אספקלריא המאירה שו' עליו אהרן ככל יבא ואין משה בכל וכל לפי שכל עת היה כמו אהרן כעשור הוא יום הכפורים שיתבטלו החושים כלם וההארות הנועיות ונשיג כמלאכי השרה ולכן כאח' כשיר של יום השבת שהוא עה"כ כמ"ס בהשגת תמיד עלי עשור ועלי ככל וזה ג"כ ענין מופלא ומכל פנים לתקור כפי' העה"כ שהוא עולם גוף ומקדש וכליו ואינו עולם הנשמות שכל אדם וזכה בו בחלק הראוי לו אחר מיתתו

יעוד

כתב זל כיו ארחנו רואים שחפצי הנפש המודממים בדמיונו כותמים לבוף לחות וחומיפין בה וחסר וחסר ושומן וברואות אפילו כבואם אליו כי גופה ועמל וכ"ס חכמה לחכמים בענין שכתוב חכמת אדם תאיר פניו וכ"ס שואת הקוסמה שהזכירו בקיום הגוף לנצח אינה על דעת הפלוסוף ולא על דעת חז"ל אלא על דעת חכמי תורתנו המפרשים כי הפלוסוף מקיימים כללו לעד וחכמינו קצתם יודו בקיימו ואין אצלם חזרת העולם לתו כו כל כבדא ברצון השל קיימו כרצון שהוא אם לזמן אם לנצח וכמו שיאמרו הם בעיונם קיום הכללים לעד כן אהבנו יכולים להאמין בקבלתנו בקיום הפרטי ברצון המתעלה הי כמו שיש רצון כללי בכלל כן יש רצון פרטי כפרט ואע"פ שכל בעולם כיוסול הפרטים וקיום הכלל הכה אמונתו היא כי היא זה ככעלי הנפש חפני הקטא הקדמוני והעונש הגדול עליו אבל הרצון הנצחי מקיים רצונו לנצח כל דברי הרב זל והעלה דבריו בקצרה כי שבר הנשמו וקיומם בעולם הנשמות נקרא ג"ע ושעמים קורים אותו עליה ושיבס של מעלה ואח"כ יבאו ימי המשיח והוא תכלל העה"ז וכמופס יהיה יום הרין ותחית המתים שהוא השבר הכולל והגוף והנפש והוא העקר הגדול שהוא תקות כל מקוה להב"ה והוא העה"כ שבו ישוב הגוף כמו הנפש והנפש תדבק בדעת עליון בהדבקה כב"ע עולם הנשמות ותתעלה בהשגה גדולה ממנה ויהיה קיום הכל לעדי עד ולנצח כנחיים ומימן לדברים ורמו להם בתורה שש"ת ימי בראשית בשש כבדא ארס ובחר מעשיו וכשביעי שכת וכן שש"ת שני שבו ושביעית ששמה רמו לעיניו היה ומכאן ילמוד הסכס סוד היוכלות ורע העיניו בכללו עכ"ל רבינו זל ובדוך הוירע והתלמד ארס דעת וגם זל בחתימת דבריו ובמדרש רבי נחומיא בן הקסה מצנו יסב רבי כרביה ודרש מאי האל דאמרין העה"כ ולא ידעינן מאי קאמרין העה"כ חתרומינן עלתא דאתי ומאי עלתא דאתי קודם שכתבא היצולס עלה במחשבה לכבדא אור וכבדא אור גדול שאין כל ברוא יכול לשלוט בו גפה הקב"ה שאינם יכולים לסכלו לקח שביעיתו וגם להס בתקומו והשאר גנוו לעת"ל ואמר אם וכו' כזה השביעית ושמהוה אתן להם זה לעולם אחרון ויהיו דכתיב העה"כ שכבר בא מקודם שש"ת ימי בראשית העה"ר מה רב טוכך אשר צפנת ליראך וכו' פי' העה"כ הוא אור והוא האור שצלה במחשבה וכבדא אור העה"ז לומר שהוא ההגה האחרונה שארם תשיב ומתעלה בה וכו' כב"ר באור הזה שארם צופה בו מסוף היצולס ועד סופו והוא עיניו צפנית המרכבה וכה תשיבים אמתת הכבדאם בכלל והוא מסוף היצולס וע"ס והוא האור החיים כדכתיב לאור באור החיים עור אערו שם במדרש ר' נחומיא ובסא הכבוד המעומר המכולל המאשר הוא בית עה"כ ומקומו הקוק בחכמה דכתיב ויאמר אליהם יביאור יהי אור וכל המר' עד יוכו לחיי העה"כ שהוא הטוב הגנוו ומאי כיהו ציוו של הב"ש שכאמר ומה כל אור תהיה וכו' וגם חכיון עונו הנה שם כהאן בית העה"כ בכסא הכבוד מקום הנשמות בעולמם כת"ש בערכות שם נפשותיהן של צדיקים וגם נ"ה וכסא הכבוד כת"ש בחגיגה וגם מקום עה"כ הקוק בחכמה להודיע שתגיב השבת לאור הא' שנק' חכמה שכאמר כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות חוסר וכתיב חכמת אדם תאיר פניו עכ"ל הרמב"ן כפי זה המדרש ואם זכרת מה שפירשנו לך בענין האור הראשון ורשמו מקומו ושנשמות משם הוא יסודם תבין כל זה כי הכל מפורש בדברינו וואת היא דרך חכמי ישראל בענין שבר ועונש והרמב"ה חפ' עה"כ עולה הנשמות ואין בזה כניטוי רק שנוי השם ואע"פ שבידושלמי כפ' חלק היה נר' כי עה"כ הוא עולם הנשמות ששם אמר על עיני דוד המכול שאין להם חלק לעה"כ ואינם רואים לעת"ל וכא' שם באכשי סודם וכערת קרם אינו כן דעה"כ דהתם הוא תחיית המתים שהוא לאחר קצון גליות ע"י מלך המשיח שכ"א שם בסמוך על עשרת השבטים יש להם חלק לעה"כ והביאור ראייה מהכתוב והשחוו לה' בהר הקדש בירושלים ואין זה אלא הנשמות ולעת"ל המוכר שם הוא אחר שיכבדא' שמים חדשים וארץ חדשה ו"ש שיתא אלפי שנים היו עלמא ומד חרונ ולכתר אותו שביעי יהיה אותו עולם חדש הנק' לעת"ל וע"א כל הכביאויס לא כתבאו אלא לימות המשיח אבל לעה"כ וכו' ו"ש כאן ל"ל ומ"ש כדכרת ועד אין ערוך לך ה' אליהו כעה"ז וכו' שם הזכירו ומנים והס זה היצולס והעה"כ האחרון שהוא אחר תחית המתים וימות המשיח בהתבטל שעבוד מלכות ותחית המתים שהיו אחריו ולא הזכירום כסדר לפי שרצו לסדר היצולמות כ' זה אחר והעה"כ שהיה באחרונה כאלף השביעי כגוף ונפש ו"א שאשר יהיו בימות המשיח לא ימותו יגור ויצאו באחרונה מזה היצולס שאוכלים ושותים בו בעולם הבא ליהנות מיוו השכינה בלא חכילה ושתייה ו"א שימותו ויחיו אח"כ תחיה אחרת להיות כמלאכים כגוף ונפש והרמ"בס זל הוא אומר שימותו אחר התחיה ולא תשוב נפשם לגופם ולא יהיה עה"כ אלא לנשמות וכה חלקו כל חכמי התורה עליו ולא הסכימו עמו גם דעת הרמב"ן זל שאחר שיחיו בתחית המתים לימות המשיח לא ישבו וגם הוא סוכר שיאכלו וישתו בתחית המתים כמו בעה"ז עד זמן העה"כ כמ"ש לעיל חשמו

סוף

דבר שכל הנשמות אחר צאתן מהגוף הוא שיחורו ליסודם תחת כסא הכבוד מקום האור הראשון לימות המשיח אחר קצון גליות יחיו המתים ותשוב נפשם לגופם כאשר היתה באמתתו בעה"ז וכסוף השדר יהיה יום הרין הגדול ואז יהיו צדיקים כגוף ונפש תחת כסא הכבוד וכהנכים מיוו השכינה כמלאכי השרת ואשרי מי שזכה לזאת המדרגה אשר לא ידעו מהותה אפילו הכביאום כי לא הביעו אליה :

ובעיני

הרשעים כבר ביארנו שהוא בביהם אחר תחיתם אבל ליום הרין א"ל כג' בהות שהצדיקים נכתבים ונחתמים לאלתה לחיים והרשעים נכתבים ונחתמים לאלתר בביהם והבינוניים מצדפים ועולים משם להביאום למקום המחה וכ"א לפי מעשיו בין שיצפנף ויעלה בין שיתסר שם ז"ב חדש ויעלה בין שיאשר שם עד שישוב אפר תחת כפות רגלי הצדיקים או ישאר ביסורין של גיהנם לעולם הכל בהשפט אמת ודין ישר כי אותו יום הוא יום מועד לכל חי שכאמר ע"ו יום ה' הגדול והמורא והרמב"ס הודה היצונטי הרשעים כמ"ס משמו אלא שכתב שזה היצונט לא כתבאר כמ"ס שיחך יהיה זה חכל תקנת יסחכמים אומרים כי השמש תקרב אל הרשעים ותשדפם ויביאו ראייה מן הפסוק הנה יום כא בווער כתנור וכו' ומקצתם אומרים כי היא המימות נפלות תבער בגופם והראיה על זה רוחם אש תאכלבם והרמב"ן כתב כי דבריו ר"ל במחלוקת הזה שהזכיר אינם ע"י גיהנם המצוית מיד שהוא לדברי הכל מקום דין באש דקה ונפלאה בראש האלהים לעונש ולאכר רקחו ול הנמית כל זונס ממנו אבל יש לדעת ר"ל עוד יום מועד לרין עתים והוא היום שהביאויס מועדן הנה יום כא בווער כתנור ואמר חלכיו יום ה' הגדול והמורא כי כמו שזכרנו ברה"ה על חיי העה"ז וכדומים כל אדם ביום מיתתו על שבר נפשו ויעונש בגיהנם כן יזכרו כיום ההוא הכל תתחלת התחיה על עיניו אותו שבר העתיד לעה"כ אם ראוי לתחית המתים ולנועם הגוף והנפש באותו זמן וכן כתוב באוהו צת ורכים תיפגי ארמת עפר יקינו אלה לחיי עולם ו"א לתרפות וליראון עולם והם הרשעים כגוף או"ה ועובדי ע"י אימור דינם לרדוף עולם ואלא ינעמו כחיים שהם אלא ישארן בארדוף שלהם או יכפול עליהם עונש חמדה קשה לרעה ממנה כפי מה שכתבינו י"ל הרין הוא שנינו בהשגה באשירוד המכול אין להם חלק לעה"כ אבל עומדים בדין וכן בכל מקום שתמצא בדברי ר"ל אריכות העונשים לעתיד הוא מהקרתת הנפש החושלת כדן ההוא כמ"ס כוללם ש"ר שאנו ישראל לכל נפש מומתיה הוא ח"ל ארמו

מגן אבות ח"ג

אלאנו ולא עתה א"ל הקב"ה זו היא דעתכם אי אתם יודעים מסופו לירד ביהם ואינו דונה שתבא יצועתי וכו' זה הענין לרין ביהם העתיד ביום הדין הגדול ויזכרו כ"ע תרגם כי לא כיר יקחו ככן לית פועלותהון כיר איכס אלא הן באשתא עתדין לאתקרא יתקרון באתגלאה בית דינא רבא למיתב על כורסי דינא למידין ית עלמא וכתר יושלמי דתהלים בסמוק בחלום חזקין הך הלמא מן גבר דווי דמיתער משנתיה ה' ליום דינא רבא באתערותהון מן בית קבורתא ברבוי רמותהון תבסור ואמר כמכילתא אס תוכו לשמור הסבת תכלנו מנ' פורעניות מיומו של גוב ומגוב ומחכלו של משיח ומיום הדין הגדול ואמרו בהדרה בלמרכו ובחוקמות אחרים במדרש למה הרגזתי להעלות אותי שהיה שמואל מתירא שהגיע יום יום הדין הגדול וכו' ואע"פ שכבר מת זה כמה היה סבור שהוא הדין העתיד שהכל נידוכן בו ועזא ר"ל שאין ביהם ל"ל והוא יום הדין הזה ל"ל אלא הכ"ה מוציא חמה מנרתקה ומקדירה הרשעים נידוכן בה ונדקקים מתרפאים בה והם הצדיקים טובו לתחיה ועמדו במותן כמו שהלכו מת הגר או סומא עומד כמותו כמ"ס ז' שלא ואמרנו אלו אחרים הם והביא ראיה לזו הסכתוב הכה יום כל בויער בתנור והיו כל זדים ועושי רשעה קט וכו' שורט וענק ורשו לא שורט בעה' ולא ענק לעה"כ והצדיקים שמתרפאים בה דרט עוד ר"ל דכתיב ורחק לכם ידואי שמי שמש דקקס ומרפא בככפיה והנה אין זה מן הבהינס שהיא לזרם אחר המות וכן פי' בתהלת עז' ותעטס ארם כדני הים מה דביס כיון שהקדירה עליה' חמה מיד מתים והעמידנה לעה"כ כד"ר ר' דא"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל מוציא חמה מנרתקה הרי ביארנו כי זאת המימרא של ר"ל אינא אלא בעה"כ והוא עולם שאחר התחיה וכן המימרא הו"ל של ר"ל היא שמויה ככ"ר בגבל חמה ישלו נרתק מה טעם לשמש שם אהל בהם וכריכה של חים לפניו כשעה שמוא יוצא הכ"ה חתיש כחו כמים שלא יצא וישורק את העולם אבל לעת"ל הכ"ה מערסלו ומלהט בו את הרשעים מה טעם ולמט אותם היום הכ"ה ואתם יודע שדין של ביהם בכל יום הוא תכלל המון הסוס עכשו כפי מה שנתפרש מדברי ר"ל וזה סמ' כזו המימרא אינו אלא לעתיד לכשיערטל השמש מן הנרתק ההוא שהוכירו עליו שהוא בתוכו העה' כמ"ס לשמש שם אהל בהם :

והדריזין עוד מימרא זו במדרש הל"ס אחרו מה ה' עושה לעתיד שלוף אותו מנרתקו ומביאו לרקיע השמי ודן בו את הרשעים וכן דברי החכם האחר והוא ר' יהודה בר אלעאי אמר לא יום ולא ביהנס אלא אש היא שיצאה מגופו של רשע ומלהטתו כל אלה הם דברים לעתיד וכ"א עוד אפי' בשעה שהכ"ה מחויר בשמות לפגרים נשתחן קשה להם וכו' שתי אלו המימרות ענין א' הם לעתיד ליום הדין שכתוב להרפות לדראון עולם כ"ל כתב הרמב"ן ז"ל לשתור דעת הרמב"ם ז"ל עוד כתב הרב ז"ל ואידך יבלה על לב גורם תלמוד שיאמר ר"ל שאין ביהם וכמה ברייתות שכוונת ב"ש"ם בענין המקום והאש ההם כדתימא בפסחים אר"י אור שברא הקב"ה כשיבשבת אין לו כבייה עלמות והיו חוקשים על ר"ל מהברייתא וסותרים דבריו בתיבתא והוא עצמו ר"ל והיה כעירובין אור של ביהנס והלשון עצמו מוכיח שלא אמר אין ביהם לא אין ביהם לעת"ל ועכ"ל ז"ל עוד כתב ז"ל כללו של דבר מובאר הוא מדברי חכמי ואחיו ביד מקבלי התורה שביה"כ הוא מקום דין והשמש לפגוש בו את הרשעים החטאים כנפשותם ביסורין ונער שאין להם רמיון בעה"ז לפי שיסורי העה' בנוף שפ"ל הם הכריזים ועבד וכבר והיעורש והיעורש הוא כנפש הזכה והדקה בכריאתה וכמו שהרמב"ם הארם כנביעת המחט כבשרו רב מהרמב"ם המקור מפני גסות בריאתו ויחף בכני ארם עצמו וכי הגוף והנקיים בדעות וכיבירתם מרגישי' ביסורין ונער יותר מן הנשים עבי הגוף משובשים הרעת וההרגש המורגלי' כמלאכות הכבדות והנחכות שנעשה כשרם ככשר הסוס והפער כן הרמב"ם ספסל ביסוריה גרול מאד מיסורי הגוף לרוב הרבשה וזכות מעלתה ואין ערך ורמיון בין אותו צער החוק והגרול ובין צער הכ"ה בנפשות כשום פנים ועוד הדין הזה כמעל על מחוייבי כריתות ביום הדין הגדול ונדוכין בו ביהנס ער שמתכלין שם או לרעת ר"ל כחמה שנאלצה מנרתקה הם מדוכין ומכל מקום מיסורי אש של ביהנס הוא שהחמה הזאת שנתערטלה מן הנרתק מיסוד האש העליון שאור של ביהנס הוא בסגנון א' והרמב"ם ז"ל מתחוק לומר כי העה"כ אינו בנוף כלל לפי שאש הקבלה ואחיו שאין אחר התחיה מות ע"פ מה שדרשו בכלע המות לנכח ואמרנו מתים שעתיד הכ"ה להחיות טוב אינם חוזרים לעפרם ולזה הדעת בני העה"כ אחרי התחיה יהיו בעולם ההוא בגופותם :

והרב ז"ל מכתל זה הדעת בכל יכלתו ועל זה הלך עליו היבם מחכמי דרוית כי על עולם הנשמות הכא אחר התחיה לא יתלוק אדם עליו שהוא לנשמה אין לבוף חלק בו וכן הרב ז"ל מתחוק לו שהנפש אינה בוף ולא כח בנוף לא שכל כדל בכת המלאכי' וכן כחוב בלבדה תחית ההתיב וכל דריון ז"ל ענין על ע"ל הנשמה' הוא אמת כי הוא רבד המתכרר במופת ועיון בלא קבלה כי ענין עה"כ אחר התחיה באמת צריך הוא לברייתורה ופי' תקבלה שהוא עולם שכלו ארוך תימות תחיה ולנכח ננמים וארון רחמים יזכרו לטוב ששפן לזריאיו ועל צערכיו למען שמו וחסדיו :

ואחר שידענו מהות הנשמה והמה' שהשארות כהגלה לנו פי' ההמור שחם בו ספרו נעים ומיירות ישראל והוא הללו אל בקדשו וגם הזכיר בו כ"ה של המטה הללו אל בקדשו וגם הזכיר בו כהח"ק של מעלה והיו דקיע עווו וגם הזכיר בו בכבוד האל והיו בכבודו שמהמשי בכבודו וכו' ודעי' האל ואשר ראוי להללו עליהם גם הזכיר בו מהות אלחיותו וזהו כרוב גרלו ואשר לפי זה ראויים לו הסגולות גם הזכיר בו מיני כלי השיר המהללים בהם והם שופר ובכל וכנור ותוף ומחול ומינים ועובד ונבלים שנוע ונלגלי תרועה ולבסוף אמר כל הנשמה תהלל יה הללויה ואמר כל בחולם שהוא מוכרת ולא אמר הנשמות והיו הוא כאלו אמר עשו כל שתרצו אש הנשמה תהלל יה הללויה ואם אין הנשמה מהללת יה מה יועילו אלו הכלים כי הנשמה היא מכוונת ככר האור העליון כוונ' שכל שלמה ממנו כנדר כ"ה של מעלה והללויה הנשמה הם חגיגים ער כסא הכבוד והתהלל לאל אשר יצאו דבריו בכבוד והמפורד הפלוג כטובת הנשמה ואמ' מה יקר חסדך אלמים וכו' שאין ההשארות ענין אחר אלא טוב הנשמה ליסודה לחסות בגל כפי השם במקום המ' שהוא תחת כסא הכבוד שאח"ל שהנשמות בגווית שם :

ואמר עוד רמיון מדגן ביתך ונחל ערנך תשקס שיהיו בנ"ע העליון לאכול לשבעה מעץ החיים לחיות לעולם דשנים ורעננים דשנות רוחני ולשחות מי נהר היוצא מעדן הרומני ומבאין אל ערנך לא כא' אלא עדיך שכל א' יש לו ערן כפי עצמו וכן כשכת אמרנו כי הולך האדם אל בית עולמו למד שלכל א' עושים לו חרור לפי כבודו ואמ' כפ' הספיכה הלמד שעושים לכל דקיק חופה לפי כבודו והכל לפי דוב המעשה ואמ' אח"ך מפרש מהות הדגן והנחל כי עתה מקור חיים באורך כראה אור כי הם החיים הנצחיים הטובים המהמור אשר לא יבוב הוא המקור שהוא מקור כל הנמצאות אשר המנו טובעים הנמצאו' העכלים הנפדרים וזאת הנשמה היא מתקיימת בשפע השופע ליה מאיתו מקום והם החיים הנצחיים והוא האור העליון הראשון

הראשון שהוא עצם דק רוחני אשר חצונו באצלת זאת הנשמה ולזו באורח נראה אור שאלותיו אור הוא כאצל מציאותותי'
 סגן' אור השכינה ואח' מחלק וזת ההשגה למדרגות דרך תפלה משוך חסדך ליועדיך ונרדתך לישיר לב והחסד מורה על
 ההפלה והרכיבו והנדרה מורה על היושר והשוויו ואמר כי יויעדי' האל העובדי' אותו דרך יריעה וחכמה כחמדך אליהם
 זה השפע בהשלמה ורכיבו וזו משוך חסדך ליועדיך אבל ישיר לב והם התמימים וישיר לב שאינם מעמיקי' בחכמה אבל הם
 ישרים במעשיהם ימשך עליהם זה השפע ביושר ושוויו כלי הפלגה אבל הם כשורים מהכליון וההכרת כמו הרשעים ולזו אחז'
 אל תבואני רגל גאולה להכנס במחנותי ויד רשעים אל תביטני ומכאן אמר בפרקי' ר"א כי אחר שחטא א"ס היה קורא עץ החיים
 אל תבואני רגל גאולה וכתפרסה קבלת רז"ל מהתורה והפסטי כתובים המדכרי' ברה"ק ע"ה . ואחר שהשלמו הנמשא הראשון
 נדבר במשאל הכ' ב"ה :

הנושא

הכ' והוא בענין תחית המתים ולפי שזכרנו תחיית המתים הוא מהנכסים הגדולים נקדים לו הדיבור בענין הנכסים
 אשר אל לכלל הוא הרוש העולם כמ"ש ב"ה והנה התורה הניחה ארוח הנחה מוחלטת וכנהנה טעם כוכית השבת
 בעצרת הדברות שהיא זכר למעשה בראשית שב' כי ששת ימים עשה ה' וכו' וכן כמ"כ בתחלת התורה פתי' ויכל אלהים ביום
 השביעי וכו' על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו ומשפט התורה נר' שקודם בריאת שמים וארץ היה העדר בתור ולא הזכירה
 לנו שהיה שום מציאות בעולם לא האלים אשר ברא שמים וארץ ומכאן נראה שאפי' השכלי הנכלים כבראו אחר ההעדר והמשורר
 גלה זה באמרו הללו את ה' מן השמים הללו במדרומים הללו כל תלאו הללו כל זכאיו וכסוף דברו אמר כי הוא צוה
 וכבראו כלל כל המצאות בבריאה וע"כ נקרא האל אלהי קדם ואח' הכתוב לפני לא נוצר אל וכחו שהמלאכים הם הם נבראים
 לא כבראו אלא מהעציר הגמור כי אינם בעלי חומר שיתנו חומר אחר כמוהו כן הנבראים בעלי חומר כבראו מהאין הגמור
 כי הלא נקראו במקום קום בשם בריאה זה הוא הנרא' מלשון התורה ושאר הכתובים והוא האמת שראוי לכל ישראל להאמין
 והמפקק בו הוא מכחיש כל התורה והכביאים :

ורפוי

שהענין ההויה דבר מלא דבר הוא קשה לזינור מאד והוא מקום המערת רגל לקטני אמנה התחילה בו התורה כי
 זאת הפכה ראויה להיות קודמת לשאר פנות התורה כי בהאמנת החדוש תתקיים התורה ככללה ויחלק כל ספק
 מהאמונה כמו שבאר ויתקיים לנו מציאות האל לפני שכל מחורש יש לו מחורש כי לא בתחדש מעצמו כי קודם חדושו
 היה נצטר והנעדר לא יחדש דבר וזה המחורש הוא האל ולזה באמונת החדוש אמת דבר אלהים שמים זו שמענו האמונה
 במציאותו ית' והאמונה בתורה ויעוריה אשר סוף השכר הוא תחית המתים ע"כ היתה התחלת התורה ראויה במעשה
 בראשית :

ר"ג חפני טעם אחר היה ראוי לפתוח בבראשית' כדי לזודיענו איך כשתלשו הדורות מתחלת הכריאה עד מתן תורה ולהודיענו
 מה הסכה אשר האמונת כולם מתיחסות לנו ואם כלם הם בני אדם כי המכול שטף הכל ולא בתקיים המציאות לא לנח
 ולהודיענו סבת חלוק השוכות ואם כלנו בני איש א' נחמו והיה סבת כונו המגדל וכל זה הוא עדין מפורסם בעולם כי כאשר
 רואים מהתיכה כהרי אררט כמו שהעידו לנו אנשים עמרו שם כי הגיד לנו איש מבני עמנו שנתנצר ואח"כ חזר ישמעאלי כי הוא
 ראה תיבת נח בארץ הצפון בחלמית קונסטנטי קרובה לביד שמאטרו והיא על שני הרים גדולים נבהם כמטחוי קשת וכינייהם
 מהלך ב' ימים אבל התיבה לרוב גבהה צריך הוואה להגביה ראשו והולכי דרכים עובדים תחתים ברחבה שהוא כשיעור מיל
 מצפון לדרום וראש א' בדר המזרח וראש א' בדר המערב לו והיא עולה כשיעור ממטה למעלה ולא יחסר ממנה כלום כי אם
 מעט בראש ונפלים ממנה תולעי קמנים יוצאים מהם חים מתוקים וצתים אותם והים רחוק ממנה לדר הצפון מהלך יום וחצי
 כל זה הגיד לנו ולמדנו מערות הרבה דברים לא עלו בן כדברו המפרשים ז"ל הא' כי אין אמות הכתובות בתורה כתיבה אחות
 שלנו כי ארכה לא היה אלא ב' אמות אמה זו מהלך ב' ימים ועוד למדנו ששפועה מתחיל מלמטה ולא מכסויה כלכד אבל התימה
 שאם ארעה מהלך ב' ימים איך לא היה רחבה אלא מהלך מיל לב' אמה שהיא ברחבה ושאר סבת ארכה הוא עקלתומות הדרכים
 אבל ענין התיבה מפורסם הוא וגם מהמגיל כאשר רואים כמו שהעידו ז"ל והן הגידו אנשים ולהודיענו סבת חרבן סדום וחכרותים
 אשר הוא ענין זה כי הארץ שהיא היא בני לבל הארצות היא ארץ ישראל והפוכת אותם המקומוה כה הוא ענין יוצא מהסנהב
 הטבעי ולהודיענו איך כתיבתו בני עשו ובני שיער ואיך היתה היות שתי אומות עמון ומואב אשר היו ארבו עליהם כל זה רצה
 התורה ללמדנו סדור גלות כי גם מהספורים הם נתיקמו עקרים גדולים באמונה ההשגחה לתת לאיש ברכיו והפרי העוללו
 בכקעת ה' באנשי המכול ובאנשי המגדל ואנשי סדום והמצרים ומחול הצדוקים בהצלת נח בצדקתו ובהשגחת האבות והצלת
 יש' מיד פרעה והו' יסוד החורה כי הצור תקים פיצול בני כל' דרכיו משפט גמ'ם בהספורי' הם רמזים לעתיד בענין הבחירות
 שחפר ינחם עשן ושטנה ורחבוח שהם רמו' לבית א' ובית ב' ובית ג' שיבנה ב"ב כי ירחיב ה' לנו ופריש' בארץ וכן ירידת יעקב
 למצרים חפני רעב והעלאת עצמותיו לאל' כל עבדי פרעה רמו' כי ירדנו בגלות חפני רעב ואנחנו בגלות אומרים יבשו עצמותינו
 ולכסוף יתקיים כמו והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מכה לה' והכין כהנלה לנו סבה ספורי התורה במלכים אשר הלכו בארץ
 אדום לפני מלך חלק לבני ישראל שהוא רמו' למלכות רומי שחבא אחרים מלכות בית דוד למלך המשיח שא"ש לוף מברישל ורומי
 אלוף עירם שעתיד לערום תסוריות למלך המשיח כל' לכנסו אוצרות תרבו' חווינו מלאים תסוריתכאלו הרמזים חפ"ש שהם
 נסתרים מדיעותינו כשיצאו למעשה נדע אל מה הם רומזים כמו שידענו כבאמנו ממזרים כי מה שאייר לאכרהם כדירתו למצרי'
 חפני רעב ולקחת שרה והתנגע פרעה וניצחתו חפס בכסף וחס הכל אירע כן לנו כי ירדנו חפני רעב לבור בארץ ולקחו
 כמותינו וכל הבת תחיון והביאו הטי' חכות על פרעה ואח"כ יצאו ברכוש גדול ועד שיצאו הדברים לירי מעשה לא ירענו אותם
 הרמזים למה היו רומזים כן הדבר כנחת אלה הדברים כבאולה העמידה או יתגלה לנו פריש' הדברים כלם . מכל אלו השעמים
 היה סדור התורה גלות מבראשית עד מתן תורה וזהו דעת ר' שאמר לא היה צריך לפתחיל התורה אלא מהחשם היה לכס ראש
 מרשים שהיא מנוח א' ומה טעם פתח בבראשית וכו' רצה החכם הזה לומר שהספורי' האלה להודיענו אמות החדוש כלכד לא
 היה צריך כי התורה בעצמה היא ערות לחדוש העולם כי כל הנכסים ונאים מהסנהב הטבעי אשר זהו חופת על חרוש העולם כי
 באמונת ההקדמות לא יצא דבר מוטבעו לעולם וכיון שאין תורה אלא אחר אמונת החדוש לא היה צריך לפתוח בבראשית חפני
 אמונה ועל כן הקשה החכם שיראה שהכל הוא מיותר ולא היה צריך אלא ללמדנו המצות ושיתחיל מהחדש הזה זאת היא כוונתו
 ותיירך כי יש תועלת גדולה בהודיענו ספורי בריאה עם כל הספורים הכתובים האחרים עד מת' ותן על נד המדר' טעם כדו
 שלא יאמרו עלינו אומה של בזיוות אתם שככתסת' כגולה ארץ כנען הכל כמ"ש כזה המדר' ואמר זה לפסוק כח מעשיו הגיד
 לעמו

הרצה וכ"ס כשישמו טענות החולקים תחלה שאמרו הם נאמר דעתנו וטענותנו ולא נוצר טענות החולקים יסיה יותר חלש לקבולם אצל השומעים ומזה שראוי על מי שרצה שידון באמת שלא יהיה שואל מי שיהלוק עליו אבל יסיה חומר מורה דל האמת יעבור לו מה שיצבור לעצמו מיושר הטענות אלו דבריו :

ואלו היה אצלו חופת בשאלה זו לא היה ראוי לו להציע מה שהציע בכאן כי הדבר אשר התבאר בחופת לא תהיה קבלתו חלוטה אם לא ישמע טענות החולקים עליו אבל האמת הוא שלא טעה לעולם שעה כידו חופת על זה וכל דבריו אינם אלא טענות לא חופתים וכוונתו טענותיו יותר נכונות מן הטענות החולקים עליו האומרים שהעיון הפלוסופי יביא אל היות השמות כופלים תחת ההויים וההפסד וזה אמת בלא ספק כי דעתו יותר קרוב מדעתם לפי עשיית הראייה מטבע המציאות ואמרו לא כן נחשוב כי האמת הוא מטבע המציאות אחר זאת אל ההויים לא יחייב זה אבל נאמר כי נתסוהו בדיון אלהי כמו שנבאר אחר בכבר אחר הפלוסוף במקום אחר שיראה שהוא יראה שדרכי עשיית הראייה על אלו העיניים שצריכים בעולם בפנינו אין אצלנו התחלה בהם טבעה ראיה כס ול"א וז"ל אשר אין לנו בהם טענה או הם גדולים אצלנו הנה מאמרנו בהם למחזה קשה במאמרנו אם העולם קדמון או לאו ולפי שראה שאין אצלו חופת על זה חזק דעתו כהיות מי שקדם מן הטבעיים מאמין בן ול"א כס' השמע ז"ל כל מי שקדמני חכמי הטבע יאמין כי התנועה בלתי הוה ובלתי נפסדת מבלתי אפלטון שאמין כי התנועה הוה ונפסדת לכן השמים אצלו הויים ונפסדים ז' :

עוד חזק דעתו ע"כ עשות הראייה בהפסד אצל האומות כלם ול"א וז"ל כל בני ארס ביארו בהתמדת השמים ועמידתם וכאשר טערו שם בלתי הויים ונפסדים שמום משכן לאו ולרוחניים ר"ל המלאכים וחסום לו להורות על התמדתם והביא מאמרים אחרים מהפוסקים לחזק טברתו ואלו ה"ל חופת בזה אין צריך לכל זה כי החופת אינו צריך חזק מהמורים לו ולא מהמפורסמות ולא יחלש חפני החולקים וכן כשהציע הטענות והקשים מזה הזמן לבאר שהוא נכחי אמר ז"ל אם יהיה א' מציע דבר הוה בלתי נופל תחת ההפסד או דבר תמיד נופל תחת ההפסד יתחייב שיתבטל קצת לו ההקדמות והקשים אשר הצעוהם עכ"ל ואם היה ביטולם בלתי אפשרי הפעם הבאה לבטלם נמנעת בהכרח :

ועוד כשרצה לדבר בחציאות דבר שאין לו תכלה שהוא נמנע כפועל ומחוייב שיהיה לו מציאות ככה עשה הקדמה לזה שהזמן והתנועה הם נכחיים ולא אחר סבת לו בחופת והשבו מושכל ראשון ואמר זה לשונו אם לא נכחי מה שאין לו תכלה נמצא ר"ל ככה יתחייב שהיה לזמן התכלה וזה דבר לא יושכל מטבע הזמן עכ"ל ואם ה"ל בחופת בכחיות הזמן לא היה ראוי לומר זה השלשון ויהי אומר וזה דבר התבאר ביטולו בחופת :

וכבר כתב עוד במאמר אחרון שהשמע דבר זה לשונו מיייתן וארע התנועה אם נתחדשה אחר שלא היה דבר מתנובע כל עקר או אם תפסד וזה השלשון אצלו יורה כי השאלה הוה אצלו היא מחוספת וכן כתב ג' איכוס פי השאלה הוה היא מחוספת וכסוף דבריו בתנועה אחר זה לשונו אפשר שנבאר שיש בכאן תנועה מדויקת נכחית מזה טבע הזמן והוא כי כבר התבאר כי הזמן הוא מספר התנועה ואם הזמן נכחי תחמיני שיהיה בכאן תנועה נכחית ומדויקת ושהזמן נכחי כל הקדמונים חכמיים על זה לבד אפלטון שהוא חסוה אותם עכ"ל ולאו היה אצלו חופת בכחיות הזמן לא היה צריך לזמן זה מפני שכל הקדמונים חכמיים עמו וכל המפרשים לדברי הפלוסוף המיינוים והשיששאלים התחזקו לפרש דבריו כי הוא ביאור השאלה הוה בחופת אבל מתוך דבריו נראה שהוא מספק בה ועסקך בה על הפרסום אל האומות הקדמוניות ואם הוא סומך דבריו בשמות בטלות כ"ס שראוי לסמוך דבריו בדבר אל איכו וכחיותו ולא תהא תורה שלימה שלמה כשיהיה בטילה שלהם :

ובתב הולכ"ג ז"ל שם שהציע הפלוסוף אל שאמין שיהיה העולם קדמון הוא מה שאמין מוצע השק"ת שהוא חניע בלבד הככבים הקיימים ושהוא כיחוס המציאות וסדרם ויושרם וזה שנבאר הוכח השי' חניע מיוחד לא' מהגבלים הוא נבואר שלא יתכן שיהיה הע"ז וזה שאין ראוי שינוהו והגבל אשר הוא חניע לו הוה עד שיהיה לז' פעם קצר עם זה הגבל אשר הוא חניע בדרך שיהיה שלמות לו וישותתו חי ופעם לא יהיה לו קשר עמו ועוד שאם הוכח השי' כיחוס המציאות וסדרם ויושרם אין ראוי שיהיה נמצא השי' בולת המציאות כי המושכל אשר אין לו כושר חוץ למשל יחשב שהוא מחוייב שיהיה כושר כמו שהשכ"י עליו בן רשד בקיצורו ל"ס הנפש :

וזהו מה שהכריח הפלוסוף שהעולם קדמון כי הוא כבר שער בשאין טענותיו נותנים האמת בזה עכ"ס כמו שיבאר יחסם לא וכד הפלוסוף אלו הטענות לפי שמה שהניח מאלו העיניים באלה היות היו דברים לא בא עליהם חופת אבל הם יותר חפטי הספקות שאר הדעות אשר האמין בהם וולתו כמו שספר אלמכרד לפי מה שזכרו בן רשד וסדר החורים :

ובדמות הענין כן לא יתכן שישמו כחו אלו הדברים התחלת חופת שיהיה העולם קדמון כי הפלוסוף לא אמת עניינם אבל הניחם ע"ז הסבא המשובחת עכ"ל הר"ל ז"ל כס' מלחמות ה' ודע כי א"א ע"ה פרסם אתונה זו בעולם קודם שיהיה כחו שפרסם אלהותו של הכ"ה באחריו ויקרא שם אכרס כס"ה כן פרסם אמונת החדוש כאמרו ויקרא שם כס"ה אל עולם וכן אחר קינה שמים וארץ וכיוצא במאמרים אלו וכוה חתם מרע"ה ברכתו כאמרו חגיגה אלהי קדם ופי' מש"ה ג"פ בתפלתו מפיו אתה הויית לנו וכו' וכו' דע"ה לרובכ כשמי שמי קדם אין כוה מקום התעדר לפאמין ששמים קדומים כי כן אמר הכתוב בטרם הרים יולדו ואם יתעקש המתעקש כי לשון טרם מורה על קדמות ואפילו בהרים יאמין שם קדומים נשיכה זכור עדתך קנית קדם והנה הזכיר בכאן קנייה וקדמות כמו בשמים ואינם קדומים אבל יש להם אויו קדמה על שאר האומות וכן מי יתכני בידחי קדם שם קדומים אל הזמן ההוא כן השמים יש להם קדמות זמנית על המורכבים ששפלים וכן הרים והס"ה התבאר זה :

ונבאר עתה כי ראיות הפלוסוף על קדמות העולם אינם מכריעות כלל ואחר שנבאר זה נבאר כי הראיות הם מכריעות יותר על החדוש מפני הקדמות וראיותיהם על כ" מייכים הא' מזה העולם עצמו ומזה טבעי המציאות והכ' מזה סבוא המציאות ית' ואשר הם מטבע המציאות הא' מזה התנועה כי הוא או' שהתנועה בהכרח היא קדמה בלתי הוה וזה שאם היתה הוה היתה קודמת לט תנועה כי כל יוצא מהם אל הפועל יוצא בתנועה א"כ זאת התנועה האחרונה קדמה לט תנועה בלתי הוה שאם היתה גם היא הוה יש לה תנועה אחרת היוצאה אותה אל ההויים בלתי תנועה ואותה תנועה קדמה היא בלתי הוה שאם היתה גם היא הוה יש לה תנועה אחרת קדמה ויגיע אל תנועה קדמה בלתי הוה כי לא ישתלשל הדבר לבלתי תכלית כי זה נמנע ואם היתה תנועה שם היה שם מתנובע כי התנועה מקרה למתנובע והיה שם זמן כי הזמן מקרה התנועה וזאת ראיה אצלו על קדמות העולם ומקום הטענות בזה שהוא מקיש הסוה הכללית שלא היה עדין זה הטבע אשר לזה המציאות אל ההויים

אין זה לראות על קדמות העולם כמו שירצה הפלוסוף אבל זה נאמר לראות על השמים שהם יורדו על חציא' השכלים הנכדמים וזה הנלאכו' וסודותיו' וזה יורדו על חציאות הש' והוא מניעם ומחסיבם שאין ראיה תורנו על חציאו' הפועל כדריא' השמים לפי דעתנו בחדוש כמו שהם יורג' כ' לפי דעת החמגי' הקדמות על חציאות מניעם ושהוא לא גוף ולא כח כגוף הנס ה' כי אין לפלוסוף' ראיות מכריעו' לכתל' חמונתם בחדוש ואם יאמר או' שאם הש' הוא המניע הנלבל העליון אך עמד כל זה הזמן שאין לו תכלית קודם שנתהוה בטל בלתי מניע נאמר' לו כי תכופת הנלבל אינה שלמות לש' כי שלמותו בעצמו ואם הוא מניעו' כמו שהוכח הוא מנר' החסר לתת שלמו' לנחצאו' וכשעלה הרצון לפניו להמציאו' המציאו' ועוד שאנחנו לא נודע שיהיה הי' א' הממניעו' כמ"ס זה כמה שקדם :

ואחר

שהשלמנו זה נביא ראיות לאמת חמונת החדוש ואפ' סר'ת אין צריכים חזק אבל כבר אמרוהו שקוד' ללמוד תורה ודע מה שש' לאפיקו' ונאמר' כי כלל טעם שכל מה שנמצא בשמים הוא בתכלית מה מן השלמות להשלים אלו הנמצאות שאם היה נפסד מעט הסדור ההוא היו נפסדו' אלו הנמצאות והמשל שאם היה מרחק הבטח השמימי מהארץ יותר רחוק או יותר קרוב היה הפועל המסודר ממנו מתחלף ובהתחלפותו היה נפסד זה המציאו' וכן שיעור הכוכב הוא בתכלית מהשלמות אל שיושפע ממנו וה' ש מה שנטפע ואם היה מתחלף בגודל או בקוטן היה נפסד זה הסדור וכן הענין בתמונת הכוכב' ובלגלגיהם וסודותיה' וחלף כיצו' הכוכבים ומקום הכוכב בבלגלגו' ומקום קוטבי הנלבל ומספר בלגלגי' הכוכב והיות בלגלג העליון ככוכבים רבים והיות לקצת ככוכבים אחר מעצמם ולקצתם מוולתם הוא בתכלית מה שאפשר מהשלמו' להשלים או הנמצאות השפלות :

ואחר

סקדמה וי קדמים הקדמה אחרת והיא שכל מה שימצא לו סבה תכליתית הוא בהכרח מפעולת פועל והנה מולד מב' הקדמו' אלו שהשמים וכל מה שבהם הוא מפעולת פועל והפלוסוף' או' כי הטעות בשאלו הדברים' השמימיים הם בקרי' ובהזדמן יותר גדול הטעות של מי שיאמר' זה בחי' או בצומחו ואחר שהתקבץ הוא מכואר שהשמים הם מחורשי' וזה שכבר יתכן שיהיה הדבר פועל דבר אם שיושפע חציאותו ממנו תמיד ואם שיושפע ממנו חציאותו בעת' חדשו' לכר' וא"ל סגנון כאלו הענייני' השמימיים שיהיה שופע חציאותם מהא' תמיד שאם הנחנו כן וחייב מזה שיהיה הדבר הוא מלא דבר ונפסד לו לא דבר ועוד שכבר יחוייב מזה שיהיה הזמן מחובר מעתות ועוד שכבר יחוייב מזה שלא יהיו הדברים השמימי' כי אם ככה ועוד שכבר יחוייב מזה שלא תהיה ככאן תנועה מדויקת ואחת אבל לא תהיה ככאן תנועה לברמי' השמימי' ולא תהיין להם תנועות מתחלפות כהעירות ואיחור ועוד יש הרבה ביטולים :

ועתה

בכאר' אין יתחייבו אלו היטולים חוץ מהכחה וזה שאם היה חציאות הנלבל' ומה שבהם מאלו העניינים שזכרנו יושפע תמיד מהש' בהם יחוייב שיפסדו הנלגלים אלו לא דבר הרף השפעם ממנו ויטובו להשפע ממנו מלא דבר זה שאם הוכח שפעל הש' הנלבלג' הנמצאו' עתה הנלגלים הנמצאים אח' הנה לא יהיה ככאן פועל כלל אחר שהם תמיד כאופן' א' מהחציאות כי הדבר ההוא מדבר ויהיה זה מדבר וולתי' לו לא מדבר כמוהו בכל פנים כי סודותיו הוא הונבאר יתקנה מהכחות לא שיתקנה הכחות מזה הנחשט בעצמו שהוא כמוהו בכל פנים ולזה יחייב שאם הוכחנו חציאות הנלגלים ומה שבהם שופע תמיד מהש' המו' שישפע אור השמש השמשש שיהיו הנלגלים היום ונפסדים מלא דבר אל לא דבר וזה בתר'ג' הכיטול ויתחייב ג"כ מזה בעת' הא' היום ונפסדים לפי שאם הנחנו היום בעתה' א' ונפסדים בעתה' הסמוכה לה ויטובו להיות היום בעתה' הג' לא יהיה חציאות הדבר השמימי' מדויק אבל יהיה זמן העידרו' קום לזמן חציאותו וזה מכואר הכיטול עם שכוח האופן' לא יושפע תמיד חציאותם מהש' כמו שהוכח ואם הנחנו או' נפסד בעתה' אשר בו הווה הנה יתחייב שיהיה בעתה' א' היום ונפסד וזה ג"כ בטל שיתקבצו כ' ההפרי' יחד ועוד יתחייב מזה שיהיה הדבר השמימי' בכל עתה ועתה' אחר שהיו שופע תמיד מהש' והוא יתחייב שיהיה העתה' רבקה לעתה' והיא א"כ הזמן מחובר מעתה' וזה שאם היה בין העתות אשר תהיה בהם זאת היתה זמן' הנה לא יהיה בזמן' ההוא חציאות הנלגלים שופע מהא' וכבר הנחנו חציאותם שופע מהא' תמיד זה חלף בלתי אפשר' וא"כ יחוייב מזה שהכחה שיהיה העתה' רבקה לעתה' וכן יחוייב מזה שלא יהיה הדבר השמימי' נמצא כי אם ככה כי לפי שלא תמיד חציאותם אלא עתה' א' מכואר כי הדברים הנמצאו' בעתה' א' ככה לא יפסדו כמו החומר הראשון כבר ביאר זה הפלוסוף' בס' השמי' הנה יחוייב שלא יהיו הדברים השמימי' נמצא כי אם ככה כי לפי שלא מדויקת לשמים וזה כי התנועה המדויקת יחוייב שתהיה למתנועצ' א' כמ"ס בס' השמי' ואין ככאן מתנועצ' א' לפי זאת ההכחה ויתחייב מזה ג"כ שלא תהיה ככאן תנועה לפי שהדברים השמימי' לא יהיו נמצאים כי אם בעתה' ואין בעתה' תנועה וכאשר לא תהיה תנועה לא' חסם לא יתכן שיפסדו הכללותם תנועה כי התנועה כבר תהיה לכללותם הנה שתכפול התנועה ואשר לא' חסם בעת' מה ומזה סדר ית' שלא יתכן שתהיה ככאן תנועה מתחזקת או תנועה מחזיקה כל אלו הכיטולים כתב הר' ז'ל והשופט בן רש"ד הראשון כתב בס' דרבו' הראשונה בספרות הר' מופת זה אחר שהקדים כי כל פירטי העולם הם פאותים לקיום האדם ובסוף דבריו כתב כי המופת על הדיוש העולם נכסה על כ' הקדמות מכוונות' הא' שהעולם בכל חלקיו ימצא נאות למציאות האדם ולמציאות כל הנמצאות אשר הנה והשנית שכל אשר ימצא נאות בכל חלקיו לפעולה' א' והסודר לתכלית' א' הוא פועל בהכרח ויוליד מב' הקדמות אלו שהעולם פעול ויש לו פועל עכ"ל והנה זה תלך רע עונס כע"כ אהן :

ועתה

אזכור ביטולים אחרים לפי זאת ההכחה אמרם אהן' לטוב אין הכ"ס מותן תמיד חציאות וחדוש לבל הדברים רבצ' אחר רבצ' כמ"ס הפלוסוף' שא"כ יתחייב לפי סברא' זו שלא יהיה בעולם דבר קיים ועומד כ' רבצ'ים ואלא יהיה הגוף לא מתנועצ' ולא שוקט לפי שהמתנועצ' הוא א' בעצמו כמתין בתחלת התנועה וכסופה וכן שוקט הוא א' כמתין בתחלת ההשקט וכסופו ומה שנידך חציאות וחדוש תמיד ואין המציאות הא' מספיק לו אינו נפסד בעצמו א' כמתין ומה שאינו בעצמו א' כמתין לא יהיה מתנועצ' ולא שוקט אבל יהיה כל דבר תנועה כלתי מתנועצ' ויהיה מתנועצ' שלא יהיה האדם כעבר הוא האדם שיהיה כבקר כי אשר היה כבקר נפסד וכלה וחור' לאין וכברא' אחר בזמנו מאלן רבצ' אחר רבצ' ויתחייב שלא ישיב האדם דבר ממה שיבקש ואם יתנועצ' ללכת לביטו' לא יהיה הוא הכנס אל הבית וגם הבית שניכנס אליו לא יהיה הוא הבית אשר היה מבקש ליכנס אליו ויתחייב לומר' שאין ראוי לאדם לבקש את הכחות ולא לברוח מהשק' כי מה שהוא מבקש לא ישיב אותו לעולם כי אם אדם אחר יהיה חשב ודבר אחר יהיה החושב וכן מה שהוא בורח חמתו לא יארע לו אלא לאדם אחר ואם חטף אדם שום דבר מחיורו אינו צריך אחר' להשיבו' לו כי אין החוטף והנחטף והחטף חמתו חמוץ בעולם וכמה יש בזה מהשטית והשגפון והער' :

מגן אבות ח"ג

והפרת השחוק וע"כ אין ראוי לו שכל הדברים התחדשים תמיד רגע אחר רגע כהתחדש חלקי הזמן אבל יתחייב לו שהבחי' והעצמים ודברים פן המקרים הם קיימים במציאותם שום זמן אחרי שהנמצאם הכ"ס אע"פ שאפשר שיאמרו אותם תמיד רגע אחר רגע אך השמירה אינה נותנת מציאות כלל אל הדבר השמור בעבור שסיות הדבר שמור ממנו על דרך האמת הוא שיחיה הדבר ממנו עכשו הוא בעצמו א' כמנין עם הדבר שהיה ממנו קודם זה ואין השמירה כן לפי שהשמירה שהיא עכשו אינה בעצמה א' עם השמירה שהיתה קודם זה אך היא מתחדש' תמיד כהתחדש חלקי הזמן ולזה היה השמור נצרך תמיד אל השמור פ"כ תהיה השמירה דבר יוצא היציקר מציאות הדבר השמור כגון הרחוקת ההפכי אשר היה אפשר בהם להפסיד את הדבר השמור וכן המקום שמור את הגוף מבלי שיתן לו שום מציאות וכמו כן השומר שמור את הכורה ואת המקרה מבלי שיתן להם שום מציאות ואפשר שיקראו שמירה בדרך העברה לנתינת המציאות את הדבר השמור כגון הרפוס שמוקפין אותו כמים הנזרים שיצא טביעת הרפוס וחיותו כמים כ"ז שיארטם הרפוס ויהיה הרפוס שומר אותו תמיד כל אותו זמן אלא א' במין לא א' כמנין כלל שהוא א' כמנינו ומתחדש תמיד כמו התנועה והזמן ושאר המקרים אשר אין להם קיום והשארות במציאות וכל כן היה אפשר במציאות הזה להקרא שמיר' כי הם דברים דומי' ול' בהתחדש ויהיה א' שמור במין לא כמנין אבל השמור האמת ששאר כפרד א' כמנין אין תלוי למציאותו בשומר מצד שהוא שומר ומתחדש השמירה ממנו תמיד וכן אין תלוי למציאותו בשום סבה מצד שמיר' מתחדש רגע אחר רגע בעבור שיותו א' כמנין לא במין אבל תהיה תלוי למציאותו בסבתו הפועלת אותו מצד שמיר' אותו בא המנה בתחלת מציאותו בלבד ואפשר שיהיה דבר סבה לדבר אחר מכ' צדדי יחד ומצד שהמציא בתחלת זמן מציאותו ומצד שהוא שומר אותו תמיד כגון הרפוס שמחדש ואת התכנית כמים השוקטים שאינו נותן לו המציאות תמיד כי אם בתחלת זמן מציאותו בלבד אך הוא שומר אותו תמיד כ"ז היותו שוקע כמים בעבור שהוא מעבא את המים שלא יהיו חורים לתכנית' הראשון שהיה חשית את התכנית אשר חדש הרפוס וע"כ אם נמצא דבר נפרד בעצמו אחד כמנין שלא היתה לו תחלה לזמן מציאותו לא תהיה למציאותו תלוי בשום סבה פועלת כלל לא מצד שמיר' מתחדש רגע אחר רגע בעבור שיותו נפרד א' כמנין ולא במין ולא מצד שמיר' אותו בא מסבתו בתחלת זמן מציאותו בעבור שלא היתה תחלה לזמן מציאותו ויתחייב מזה שאם העולם היה קדמון שאינו מפעולת הכורא בשום פנים ובעבור שנמצאו דברים רבי' אחרי שלא היו נמצאו והם צריכים במציאות לסבה א' קדומה מחדשתם והוא הא' יתחייב בהכרח שיהיו כל פעולתיו של זה האלוהה החדש ובראו' הזמן קודם עכ"ל זה האיש ואת' שהוא נופת חותך ולתוספת חזק שהמים מחדשים טען הרב המורה טענה וחוקה הר"ל ז' והוא מצד החלוק הנמצא בגלגלי' כי ידוע הוא כי החלוק הנמפל באלו הנמצאות השכלות הוא מצד שהם מורכבים אשר ישמרו המזגים ובסבת שיכוי המזגים ישמרו צורתיהן אבל חומר הגלגלי' שהוא פשוט מאיזה נד נפל החלוק בצורתיהן הם המצוי' אותם שיש בהם חלוק שזה עלה וזה עלול זה לא יתכנסו טבע הגלגלים כמו שחלף בורות הדומם והגומח והחי והמרכב יתכנסו טבע החומר המורכב מצד שני המזג' ועוד ששיעור כמות הגלגלי' לא יתכנסו טבע הגלגלים כי כמות הדברים הטבעיים הוא השוער לפי טבעם כי לא נמצא נמלה כשיעור גמל ולא גמל כשיעור נמלה והיה זה אפשר בהם בהתחלפו' המזגים להיות מורכבים מהפכיים ואולם הדמיון שהם יתחייבו שיהיו כעלי מוג' שיהיה חלוק בין גלגל לגלגל מפני מוג' הוא מבורא שלא יתן טבעם זה ההתחלפו' ובאלו המורכבי' הוא שאפשר שיהיה חלוק במין א' ברכי' ומיעוט לפי שכל מין יש בו רחב כהמו' ובאיכות' וכשיעור אותו רחב נפל אותו ההתלפפות וזה דבר מבורא' הוא בטבעיות בולא היה אפשר להסתקיה המין אם לא היה לו רחב מפני ששני שיקרה לו אם מפני האויר המקיף או מפני המזונות והדומה להם וזה באיכות' וכן בכמות כי א"ל שיארט בכמות' א' להיותו מתחום כבטן חי כהמו' וצמדד לנמיהה ויגדלו וזה הוא במורכבי' מפני שני מוג' אבל בגלגלי' שאין בהם סרבה לא יתן טבעם שיהיו מתחלפי' כהמות וכן לא יתן טבעם שהיה מקיפי' קצתם לקצתם כי לא נמצא אלא כבעלי טבעים מתחלפים קצתם כי האש מקיף האויר והאויר מקיף הארץ והיותם מתחלפי' הטבעי' והיה ראוי בטבע הגלגלי' שלא יהיה בהם אלא גלגל א' כמו הענן בטבע היסוד הא' ועוד שלא יתן טבע הגלגל הא' להיות מתחלף קצתו מתחתיו ויהיה החלק הא' האויר והוא הסוכך ושאר חלקי הגלגל שפרי' כי לא יתן החלוק כגשם א' בקצתו על קצתו לא כשהוא מורכב מפני שני מוג' ולזה יהיה הסוכך חס והשמח קר אבל הגלגל שהוא עצם פשוט לא יתן טבעו זה וכן לא יתן טבע הכוכבים שיהיו מתחלפי' בכמותם כמ"ס זה בגלגלי' עצמם כי מפני היותם מטבע א' הנה לא יתן טבעו זה גדול וזה קטון זה ארום וזה לכן כי זה יתכן במורכבי' מפני חלוק מוג' אבל הכוכבים שהם מטבע א' לא יתן זה מוג' וכן לא יתכן טבע הכוכבים שיהיו פשוטים שיהיה השופע מהא' מתחלף אל השופע מהאחר ושיהיה מחמם ומיבב והיחד מקרר ומרטיב וכן לא יתן טבעם שיהיה קצתו מקבל אורה וקצתו אינו מקבל אורה כמו שהוא בענין הרח שיש כל כתובו בלתי מקבל אורה וכן לא יתן טבעם שיהיה הגלגל א' כי ריבוי הכוכבים כמו גלגל המזלות וקצתם אין בו אלא כוכב א' כמו' כוכבי לכת וקצתם נעדר הכוכבי' כמו הגלגל היעמי ועוד מה הסבה שמקום א' יש בו כוכבי' רבי' חקוקי' ומקום א' ממוזרי' ומקום א' נעדר הכוכבי' זה לא יתן טבעם כלל ואחר שזה ההתחלפות לא יתכנסו טבעם א"כ החיובי' הוא שיהיו חודשי' ולא היה חודשי' דרך הדגש הסיוות החלקיות שהם ע"צ חיוב טבעם אבל היה התסוות ע"צ הכחירה והרצון וזה הוא הסכרל שיש בין זאת הסויה הכללית והסויות החלקיות כי הסויות החלקיות הם לפי חיוב הטבע וזאת הסויה הכללית היא לפי הרצון והכחיה וכן ראוי שתהיה הסויה אשר בכחירה ורצון קודמת אשר כחירה ורצון קודמת להויה אשר בטבע וע"ל יעשה שאו מרום עיובים מיי ברא לא מצד היות השמים וזלקיהם שאינו מחייבו הטבע יתברר לכם שהם מחודשים מהא' ול' המוציא כחמסר נכאם לכלום כשם יקרא כן כתב המורה ז"ל.

נהנה

המופת הא' הוא שהשמים מחודשי' וזה המופת הוא שהם מחודשים ככחירה ורצון ויש למוק זה בטענה אחרת סבר' בלא שפק שמוצת הגלגלים וכיבוצ' הכוכבי' הוא בעבור וולתם כרי להשלים מציאות זה השכל כי תנועת הגלגלים אינה לברוח מהמגד ולבקש הנאחב כי המקום שהוא מתנועת' אליו הוא מתנועת' ואינו כדי להשיב מה שכבר לא השיבו כי אין בהשנותיהן דבר יהיה להם ככה אבל יהיה להם תמיד יריעה והשנה והיריעה והשנה והיריעה והשנה אבל תתחייב מנוחה כמ"ס הפלום ואין תנועת' זו כמו תנועת' הכ"ס לבקש הערכות כתנועת' האדם במחולות כי זה כלתי נאחב אל הטבע אם כן ותנועת' זו אינה אלא להחטיף המציאות אל זה העולם השפל וכאשר היתה תנועת' הגלגלים בעבור וולתם הנה יהיו תמונות' שוככים וזהו וכל אשר בשמים בעבור וולתם וכל מה שהוא בעבור וולתם הוא הסבה כמ"ס וז"ל אחרונים מהפלוסו' שהא' יחד ומצד מה שבגלגלי' ולפי שדרכיהם הנה הם מחודשים ואע"פ שלא עברו כזה במ הפלוסו' כשצער כזה חתר לתת תשובה באלו הענייני' הנמצאי' שיהיה מפני טבעם ולזה נתן טעם מפני מה התנועה סיומת' מהמזרח אל המערב ולמה תינו הכוכבי' העליוני' תואמרו

מ אחריו התנועה יותר ולמה היו בגלגל העליון כוכבי רבי' וכשאר הכוכבים לא ימצא אלא כוכב א' וכלל חש שנתן סבה הכל
 היא סוכב אל הנחה זו שהוא בעבור אשר בכאן כדי שיהיה שהיום וההפך בהם פוחד סדר ישר ושקן מהרבה מהסדר' הנמצאים
 בשמים אם הפני לוחם סכלו לתת סבה בהם לפי דעתו בקדמות העולם אם הפני מהלמדיו' היו בזמנו חסרות מאד ומ"ח הדו
 הוא מורה שהם עלולים ולזה החדר לתת סבות רבה שימצא בהם וזהו מחוייב שהיו מחודשי' במחולט' ויהיו וכו' הכי סובל' סוכרנו
 ב מופת הא' ולזה נשאר הפלגוס' בכך בשאלה זו ר"ל כהרוש העולם כי לפי דעתו יתחדשו ספקות עצמות בסדר אופן חובב
 הרבהים מהא' שיש מהם מי שאו' שיחוייב מתכונד רכר א' ומאותו דבר יחוייבו כ' דבריו' חצר הסרכבה מס כמצאת בו לפי שכו' כ'
 ענינו' ענין בו ישיביל עצמי יענין בו ישיביל סבה ויש מהם מי שאו' שמהראשון יחוייבו כ' דברים והם הנלכל' העליון והסכל'
 שיוכיפ הנלגלים אשר למט' תנו במדרגה וזה החיוב אינו אלא ציור והצגה וכך שכוש כי איך יתחייבו עצמי הנלגל' שהם עלול'
 כמו שפורה הפלגוס' כי בוחת ההסבה לא יושלם כזה האופן אלא השפע ציור והצגה לא השפע עצמם ולזה יחוייב שהם הנלגל'
 הם עלול' כמו שהנחה הפלגוס' שהיו מחודשי' וזאת הטענה ג' כ' שצו' אותם בעל ס' הכוזר וכיוון שהתכלל שמה שנתן הפלגוס'
 להסכר' באלו הענייני' הוא בלתי זדוק הוא מבורר שמה שיש באלו הדבריו' השמימי' אינו חצר טבעם אלא להשלים הסויות
 אשר בכלן וזה יורה שהם מחודשים והנה התבאר כי כל הדבריו' הנמצאים בשמים הוא מופת על שהשמים מחודשים מנ' גרדים
 חצר הא' חצר היותו מסודר לתכלית מה בוותר שלם שאפט' וזה א' א' בדבר הכלתי הוא שקיים בעצמו והצר הכ' חצר היותו מסודר
 לתכלית מה בוותר שלם שאפט' וזה א' א' בדבר הכלתי הוא שקיים בעצמו והצר הכ' חצר היותו מסודר בעבור ר"א וזולתו וזה
 ג' א' א' בכלתי הוא ויהיו המספר המופת' שיהיו לט' מהדברים הנמצאים בשמים על שהשמים היום במספר סדריו' הנמצאים
 בשמים ג"פ :

ובאשר

הת' שהשמים מחודשים הנה יתחייב מזה שהעולם ככללו הוא מחודש כי כשלא היו כאן שמים לא היה כאן
 מעלה ומטה וכאשר לא היה בכאן מעלה ומטה לא היו בכאן יסודות וכאשר לא היו בכאן יסודות לא יהיה מסודר'
 מהם ועוד שאם השמים הם החלמה פוצלת לדברים הטבעיים הכה אם לא היתה שם החלמה לא ימצא מה שהיא דבק להתחלה
 ומתקד לה וזה יבאר שהעולם ככללו הוא מחודש אלא שלא נת' מאלו המופתים אם התלכדים הם מחודשים ולזה טעו קצת מסכליו
 עצמו המחודשים כהרוש השמים שהתלכדים שקראו' העליוס' שכלים כנרלים קדומים כלתי היום אבל יש להכריע שהם מחודשים
 מההתחלפות אשר ביניהם שיש עליה וזה עלול כה"ט :

והמישורר

ע"ה גלה זה ס' ללם עם שאר הנמצאות בכריזה באמרו הללו את ה' מן השמים הללוהו כל תלאיו וכו' כי
 הוא ציה ונכראו וכן בתורה נראה זה באמרו ויכלו השמים והארץ וכל צבא' וככלל צבא השמים הם התלכדי'
 כה"ט ראיתי את ה' וכו' וכל צבא השמים וכו' והפלגוס' ג' כ' לא השיב חציאות השכלים הנכרל' אלא חצר שהם מניעי הנלגל'
 וכלל בגלגל יש מניע א' ואחר שנת' שהשמים נתחדשו אחר שלא היו א"כ מניעיהם נתחדשו עמהם כי מן השקר הוא שהיו המניעי'
 נמצאים קודם החדש כל אותו ומן שאין לו תכלית ולא תהיה להם פעולה כיואין שלמות השכלי' הנכרל' לא בהשפע' בהנעתם
 זה השלמות אשר ימצא אל השכלים כמסת' תנועת הנלגלים וזה יחוייב שהחדשם בהתחדש הנלגלים ומס' שיוסיף גלו ושלמות
 בענין הרוש העולם הוא הנלות הארץ וזה ממה שאו' כי הנלות הארץ נעשה לתכלית והוא שיתקיימו בו אלו המינים אשר א"א
 קיומם במים ואינו מחייב אותו טבע כי מטבע המים שיכסו הארץ ולא יחייב זה סבה שמימיית שיכסו זה החלק וזה שאם היה
 סבת זה הניכוח חצר הנרמים השמימיים היה מתחייב שיהיה זה הניכוח כהיקף כל הכדור כי התנועה השמימיית היא מקפת
 בכל וירדע הוא מן החוש שאין הארץ נבלית אלא חצי הקף הכדור וזה נודע לחכמי האצטגניכות המחודשים והמערביים שלא נמצא
 יסוב אל הקף י"ב צבות פשיכות ואחר שנת' שאין סבת ההנלות טבע הארץ ולא סבה שמימיית א"כ היה ההנלות בכחירה
 ורנון כי הדבריו' שהם לתכלית מה ולא יתנהו טבע אינו במקרה כי אם ברנון ואם אפשר זה הרצון היותו ככל עת כה"ט כענין
 היות השמים ביטול זה ולא נשאר החלוקה אלא שזה היה בעת התהוות ואחר שיהיה זה ההנלות מחודש היו השמים ג' כ' מחודשי'
 שאין תנועת השמים אלא להשפיע ולהתמיד היותו אלו הנמצאו' המתקיימות בחלק הנבלה מהארץ ומן השקר הוא שהיו השמים
 קדומים שיהיה כל הזמן הקודם שאין לו תכלית תנועהם לבטלה וזה מופת שהעולם ככללו מחודש וחצי"פ שזכו רואים בהיות
 שהאדם נת היום מאדם ושור מחור ומחור מחור ככר ביארנו שאין להקים היותו הכלליה ל היותו הסלקית וכוסף בזה גלו ונחל'
 כשהיתה הסכמה א' בין האנשים בענין א' ואין חלוק ביניהם ואוחה הסכמה אינה טבעית אלא בחירות והיתה הסכמה היתה
 בין אנשים התחלפי האחויות והמנהגיות והתלכדי' זה יורה שאותה הסכמה נבלה ביניהם חלשי' א' הנתיב כלם על אותה הסכמה
 וכלם נמתעפו מאותו א' והוא היה ראשון בהיים וזה יורה על החדש ושיש התחלה וזמנית ל העולם כי אם היה הזמן החולף לבלתי
 תכלית איך היתה אותה הסכמה נמשכת כל זה הזמן שאין לו תכלית

ואחר

שיתישב זה כאמר כי הסכמה האנשים כלם לחכות ימי השבוע שבעת ימים ולא יותר ושהתחלתם יום א' והשלמתם
 יום שבת ואין שם טבע יחייב זה וכן שהיו החפשים לא פחות ולא יותר זה בלי הפק יבא מליש א' וזה יורה על
 חרוש המין האימוטי :

ועוד

מה שהוסכם בפי כל הדורות כמה שנים היו מהאדם עד מת"ת ונפלה הסכמה כינינו כמה יש מומן מת"ת עד היום
 עד שכאשר חכמו כ' הזמנים ידעו כי מומן ארבע"ר עד היום חמשת לפים וקפ"ה שנים שלמות אם לא יבאה התחלה
 זו מאדם א' הוא שנת הרוש ראשון לכל המין מאין יבאת לנו הסכמה זאת כל זה וכדו' ס' הכוזר והוא האמת בעצמו וכבר טען
 עליו הכוזרי כה"ט הסודיים שיש להם תקומות וכניינים וכדור אללם שיש להם כמה מיות אלפים שנים והוא השיבו דבריהם
 אינם כדברנו שיצאו מפי נכילוי הנדק בהפרסמו פעולותם האלהיות חסכיותם עלניהם סכל דברים אלו אינם מוסכמים מהכל
 הם דברים ברויים להכניעם בהם בעליו התורות כאשר הם מכניסים אותם בכלמיהם ואליליהם יתחבולותם ואומרים כי הם
 המושללים להם וכוונם לתי שאומדיו' שיש לו חסר מאת האלים וחכרו כזה ספרים חפשי' חכמים יחידים נפתל בהם מי שדעתו קלס'
 בקצת ספרי ההוכרי' שכותבי' בהם מנייני עשרת אלפים שנים או כמו ספרי העבודה הנכטיית שוכרי' שם שנות נכבדו ונבריות
 ודואני ואנח' כי היו קודם אדם ושנכבדו היה רבו של א"ה עכ"ל ס' הכוזר ודע כי אלו הסויות לאלו הסודיים הוצרכו לברותם
 לקיים אמונתם ומה שעלם בידם מההתפלגמו' כי הא' הוא נפש הנלכל וזה חייב להם להאמין הקדמות כה"ט הרמב"ם ז"ל וכשראו
 שתפשטות התורה האלהית החולקת על האמונה הזאת התחכמו לברות להם שקרים ועבדיו אנשי לאחוקי שקרייהו ולא הסכי'
 התנאיאות עמם וכיכרים דבריו אמת וכל שעולם נמתק לסמחת התורה האלהית בכריזת ארבע"ר שהוא חל לכל המין האימוטי וזה
 יחוייב

מגן אבות ח"ג

יחייב חדוש העולם ככללו :

ורע

כי עוד חוק בעל כבוד לחונת החדוש מעבין שלטנות כי א"ל תכלתי היותם מחדשות מוסכמות תלמי א' הוא המתחיל ויורה על זה הכורס מהמלות והפעלים והשמות והם מן האותיות הנקופות ממזכאי הדבור ואלא דלמינו ואלא שמענו מי שחדש לשון המשונות והר"ל ז"ל הורה זה והוסיף בזה דברים ואח"כ ידוע הוא כי הלשונות הם הסכמיים לא טבעיים כנהלה לשון וכעירם לחומר היה מתחייב שיהיה המין האנושי מתחלק למינים כפי הלוק הלשונות וזה שקר מבוחר שאם היה כן יחייב שלא ישוב איש א' מלשון א' מדבר בלשון אחרת כמו שלא ישוב סוס חמור ואכחזו רואים בני אדם בעתקי' מלשון ללשון ובס' אין הלשונות מתחלפי' לפי חלוק האקלמיים שאם היה סכה ההתחלפות לא היו יושבים באקלים א' כשנפתקו שם מאקלים אחר מדברים כי אם בלשונם ואע"פ שיש רשע באקלמי' כדבור בעבין שהחירות והאיחוד אבל שיהיה חלוק בתלות ובעצלים כאלו האותיות הרמוז אליהם אין לאקלים רשע בזה וזה יחייב שיהיו הלשונות הסכמיים לא טבעיים :

ואחר

שהת' שהשמות הם הסכמיים לא טבעיים הנה יחייב שהמסכמיים יהיו קודמי' ללשון כזמן ואם היה להם לשון אחר יהיה מתחייב שיהיה הסכמיים ושיהיו המסכמיים קודמים ללשון ההוא כזמן וא"ל שיהיה לשון קודם ללשון וזה אל לא תכלית כי אחר שהת' שהלשון הוא הסכמי הנה לא יתכן שיסכימו אומה מהאומות יחד לשמות לשונות אחר שלא יתכן שתהיה שם סכה תביאם אל זה כי מבינה הוא שיסכימו אות' מהאומות יחד לשונות לשונות וכ"כ שיהיה זה פעמים רבים אין למספרים תכלית ככ"א המשונות ועוד שלא שמענו בכל זה הזמן החלוק שבא אלינו קורותיו שיקומו אנשי' לבטל לשונות ויחדשו להם לשון אחר כי היה מביע זה הפסד גדול לאומה מפני שבכל אומה ואומה יש חכמים מחכמי' שפיר' בלשונם להשיג המצליח ואיך יסכימו לבטל לשונות למנוע היתועלת המביע להם המספרים המחוברי' באותן לשון א"כ הוא מבוחר שלא היה לשון אחר קודם אלן הלשונות והם ממודשים בהכרח ולפי שהמין האנושי הוא מחוייב שיהיו לו לשונות לפי שאדם הוא מדיני בטבע וזריכו' זה לזה ועי' הדבור הם מביני' זה את זה וע"כ הוא דחוק שיאמר שיהיה המין האנושי זמן אין לו תכלית מולת לשון ולזה יחייב שיקדם תניחותו ללשון זמן שיש לו תכלית ומה שיקדם זמן שיש לו תכלית למחודש בהכרח א"כ הנה יהיה המין האנושי מחודש במחולט זה העלה החכה הנו' בזה :

והנה

ראוי שגללים בזה מה שגראה בנימינו שנטרפו סמיכות בים המערבי אחר סוף השיבו ומצאו שם איים בתוך הים ובהם בני אדם בלא דעת ולא תבונה אין להם שכל ולא תחבולה לתקן צורך המלבוש והמאכל והמזון לא שאוכלים ברעיוני החמה ובעלי אמותיהם ואחיותיהם ובענותיהם בטוח כבהמות בלא כושת וכחו חסם בארצותינו וכשאלנו להם נכקצו ומעט מעט הורגנו בטבע אלן הארצות ולמדו לשונם לדבר והיו בעלי הכנה ונאמר לפי אמונתנו כי אלן האנשים נמצאו באותם איים מפני סמיכות טרפו שם והולידו שם בניים ומתו האבות ונשארו הבנים שם קטנים וגדלו בלא תרל ומלמד ולא נצטרך להם מסגורה האינטיית אלא הסכה לכר לקבל ההתחכמות המתפשט בכל המין האינטיי בכל העולם והו' אזלמו עבני' אותם האיים :

ומה

שמחוק אלני עבין החדוש הוא שלא שמענו מדומות שלבינו ולא ראינו כדורותינו שנתחדשה מדינה בעולם ואלן היה הזמן החלוק לתכלית תכלית היה ככל יום מתחדשו מדינות ככפול מדינות אחרו' לרוב ישנם וזה יורה כי העולם מחודש מזמן קרוב והמדינות ככאלו אנשים מוזן קרוב ויספיק להם לתקן חומותיהם המתישנות מעט מעט מה שלא היה מספיק זה אלן היה קודם מוזן אין לו תכלית ומה שיוסיף האמת בעבין חדוש העולם כי כל מה שנמצא מהחכמו' הוא מחובר מוזן קרוב וזה בני הראשונים לא דברו בהם בשלמות והאחרונים השלימים כי הפלוסופיא לא נמצא בה השלימות אשר נמצא בה היום עד הפלוסוף וכן הרפוא' עד גאלנו וחכמת התבונה לפי שהיא צריכה זמן ארוך עדיין לא נמצאת שלימה והסכה בזה כי החכמה שתצטרך ל' החוש צריכה זמן ארוך והנדרש והספ' שאינם צריכו' אל החוש נמצאו שלמות מוזן קודם יותר שיאמר חכמות ולפי שיש בכפי' אדם תקופה לרעת החכמו' והו' שלמותם אם היה הזמן החלוק בלתי בעל תכלית היו נמצאות שלמות זמן אין לו תכלית וזה יורה כי המין האינטיי מחודש מוזן קרוב וזה מבוחר :

ובענין

הזה בעצמו ית' העבין התחדשות הורה שהוא מוסכם מכל האומות שהתחדשותה היה מוזן קרוב וכל כימוס שקדם לא היה חסר ואלו היה הזמן החלוק לתכלית תכלית היה ראוי ההחדשות זמן אין לו תכלית כי לא כיתה שתורה אלא להשלים האינטיי ולמה היה הזמן החלוק שאין לו תכלית בעד זה השלמות וזה מורה כי הזמן מתחדש מקרוב ופלוסוף לחזו זה העבין וכשפת מזה בדברי' בטלים ואמר כי אפשר שיתחדשו הלשונות והתבינו' וימצאו שפיר' לא ימצא מי שירע לקראם ואפשר שיתחדשו החכמות האינטייות בבא זה אחר סוד זה פעמים אין להם תכלית ולא הועילו זה כלום כי רחוק הוא שתאבד אומה מהאומות יחד ופי' תאבד לא יתחדשו לשונות כי הנשארי' ידברו בלשונם בהכרח ולא יחוייב מוצאת הסכה אפי' בורה אותם אלא שיתמעטו הלשונות וזה הוא אמת כי כבר אבדו הרבה לשונות בהחבר אומה על אומה אבל שיתחדשו לשונות רחוק הוא ואלן היה הזמן החלוק ככ"ת היו אובדו' כל הלשונות ולא היה כשיאר לשון א' בזה הזמן הארוך שאין לו תכלית ואכחזו ראינו מוזן הפלוסוף עד היום שהם יותר מאלף וה' האות שנים שלא באבדו החכמות וככל זמן משתדלי' להעתיקם מלשון ללשון עד שלא יתכן שיפסדו אם לא יפסד המין האנושי ואלן היה הזמן החלוק ככ"ת היה התחדשות זמן שאין לו תכלית והיותם בשלמות מוזן קרוב יורה שהעולם מחודש :

ורע

כי יחייב המדרקק חייב חדוש העולם מדברי הפלוסוף וזה שהוא אמ' אם היה העולם נצחי יתחייב שיהיה לו כח ככ"ת וכבר ביאר אדם שהעולם כ"ת ואם הוא ב"ת לו כח כ"ת ככ"ש הפלוסוף והוא מחוייב שיפסד ואם הוא נפסד הנה הוא הווס אלן הן דבריו וכת' כן רשד אזה שפך א"ל להפיר תמונו וקווא בפירושו למה שאמר הטבע הסידי זה הספק בשאמ' שאין לנרם השמימי כח אלא מדר ההיעתק' תזקום לזקום ולזה אינו מחוייב אבל הוא מחוייב מצד עצמו שתפסק תביעות החכם היא תמידי' ונחייית מפני שהביע איננו גשם שהוא לתכלית תכלית וכבר הטיב הר"ל ז"ל כסתירת זה ההתר' כי אם מדר עצמותו המתמזעזע יתחייבו לו ההפסק לא יתן לו הנחיות כח המביע והמשל בזה כי המנכין המביע ידו מפני השיי המצוייר בפשטו כאשר התמיד תבועת ידו יקרה להם לאות וביעה אפי' שהמביע הוא על עניינו והוא הציור שיהיה לו כשיד אם לא נכחה שהמביע ובריהסו להתבוע ע"ד שיגיע גשם להשם כחשש אותה וזה מבוחר הכטול ויצד שאם היתה תבועת הנרמים השמימי' התמריית איפשיית מדר עצמה מחוייבת מדר תביעותה תהיה א"כ תבועתם מוכרעת ע"כ האוכס בכל זה הזמן החלוק שאין לו תכלית וזה בתכלית הכיטול כי לא ימצא בדברים הטבעיים דבר בזה התואר וכ"כ שיהיה מתמיד ועוד שזו התבועה אשר לנרמי' השמימי' אינה ע"ד ההכרח

ההכרח אלף ע"ד הנזיר והתשוקה א"כ לא ישים תמונתם נחתיית הכח המנוע אלף תשוקתם לפניהם שייחויב ציורם ואם היה האפסדות אשר להם על התנוע' אפשרית חזר עצמם הנה תפסק תמונתם בהכרח והמשל שהפגש המניעה באדם היא תמיד כענין א' ויקרה לה חזר חולשת כלייה שהפסק תמונתה ולא יקרה לה חזר בלות כחה אלף חזר חולשת כלייה ולזה לא קרוי חזר כלום לזאת מן הספק הזה כשהחזרו המנוע בלתי כח בנפשו והפלוסוף הורה שיש לבלגלי' יגיעה ולזאות ולזה לא היה בלבבל הסגלון כוכבים כי היה כבר עליו להניעם ואפי' שאין סבה זו כהונה אבל היא שתירה מדבריו לרבריו וכן רש"ד בקצת אמרותיו כסתבך סוכך חוק כוח והשכ להתייר ספק זה חזר עצם המתנועע ואח' כי סבת המנוחה היא הפסק התנועה כי כל מי שנעצר סבות התנועה יתחייב לו הפך התנועה והוא המנוחה שהיא העדר התנוע' ואינו נמנע שיצא בדרם השמימי תנועה ככ"ת אפי' שזוא ב"ת כי המנוחה העדר והעדר אינו כח והאריך בזה וכוונתו לנ' כי לפי שאין לתנועה הפך אלף המנוחה והיא כעדר' מהדרם השמימי וכל מה שאין לו הפך אפשר לו הנחתיית ע"כ אפשר לנגשם ב"ת שיתנועע תנועה בלתי כ"ת וזה פ"ל פי' רבריו ואם ראתי מי שלא פי' והר"ל אל לא ראה זו האגרת והתיר הספק הזה ב"כ קרוב לזה הדרך ואם היה לנו חופית שהעולם הוא קדום היק אפשר להחיר ספק זה כוח הדרך גם היה אפשר לנ' שאין מחוייב לכ"ת שישא כח ב"ת כבוא זה אחר סוד זה וכל מה שיתחייב מזה הוא שיש לכוח תכלית בהחירות תנועתו ואיחודה וכחוח לזאת משא כבוד שלא תשיבוה יגיעה כח"ש הפלוסוף כי הככבו' מחזיקים יגיעה אל הבלבל וכל אלו הטענות היה מספיקו' אם היה לנו חופית על קדמות העולם אבל אם היינו צריכי' לחופתי' להכריע הדרום על הקדמות אף לפי התייר וההספק וכ"ש שדבריו' ויחייא הם חוקים מחוייבי' הפסד העולם בכללו לא הפסד תנועתו כי הוא הקדים ב' הקדמות נודקו' ואם שהעולם ב"ת וסכל ב"ת כחו ב"ת וא"כ כח העולם הוא ב"ת ויפסד ויפסק ואם הוא נפסד הוא היה בהכרח כי אם באנו לחלק ביניהם לנ' שאין מחוייב לכלל הזה שיהיה נפסד אבל לכלל נפסד שלא יהיה הוא אינו מחוייב ברעת קצת המדבריו' שהאמינו כן דרכו בסל הוא אמנם אלו המדבריו' נפלו בשבועותם רבים כשאלה זו חפתי' לעונות הפירם כי יותר הם המאחרים המחייבים להפסד לעולם מהמאחרים המחייבים לו היות . ובלשון הזה כתב בן רש"ד בס' הפלת התפלה כי איזה המדברים השב שהפלוסוף יורו תכלית התנועות אינו אחת כולל ובלה אלף אשר התחיל עכ"ל סס :

ויתחייב הנה שכאשר יתבאר שהוא יכלה יתחייב שהיתה לו התחלה ואחר שנת' שהשמים הם היום ית' נ"כ שהזמן ב"כ הוא היה ושלח היה זמן קודם היות השמים כי הזמן אינו אלף הפסד התנועות שיעדר תנועה כח"ש כס' השמע והחוב' בהכרח הוא שאינה אלף חקירה אל השמים ואם השמים הם היום א"כ אף התנועה היה ואם התנועה הנה הזמן נ"כ הנה שאל"כ אבל היה הזמן קדום והשמים מאוחרים' היה מתחייב הנה שיהיה קודם זה העולם עולם אחר ויהיה זה על דעת האו' היה כוכב עולמו' ומחייבין שהוא ע"ד האו' תלמד שהיה סדר זמני' קודם לכן והפלוסוף' לא ידעה זה והודאת בעל דין נמאס עדים דתי' ע"כ יתחייב בהכרח אחר שהשמים היום שהתנועה והזמן היום וזה הפך ממה שפגשה הפלוסוף' כי לפי שלא יכול לשער שיהיה הזמן מהודש חייב מזה שהשמים קדמו' ואין זה חייב כלל כי האמת היא שקשה לציירו אבל כבר אמ' הפלוסוף' ע"פ מה שהיו חושבי' הראשונים' שיש למעלה מן השמים קדום או שיהיה ב' עולמות לכ"ת שזו קרה להם לפי שהיא קשה לצייר לפי שכל אלו הדבריו' המוחשי' אינם א"כ שלא יכלו אלף או לבדוק או לרקות וכל מה שלא יוכל אדם לציירו לרמותו אינו כוח כי אלו היה כן כל דבר נודק לא ידעו אותו וכי אדם הוא כוב וכבר התי' שיש כחה דבריו' שלא יוכלו בני אדם לרמותם והם נודקים במציאות החומר הראשון והמציאות השכלי' והו' לשון הפלוסוף' ואף אמו נאח' שאם א"כ לרמות היות זמן אלף כוחן אינו מפני זה כוב והקושי' הגדולה שהקשה בזה והיא שאל' זמן להתהוות אלף בזמן וא"כ היה קודם הזמן זמן זה דומה לזאת' שאין למקום מציאות שאם היל' מציאות היה במקום ואותו מקום במקום וזה ילך לכ"ת והוא השיב עליהם שאין מתחיל המקום שיהיה במקום שאינו אלף תכלית מקום שיהיה כבוד לראש שוכן במקום ולפי זה נתיחייב הפלוסוף' שהבלבל אינו במקום אלף בהקרה לפי שאין דבר מקיף בו ובהם זה קשה לציירו לפי שרשיו' וא"כ כשתולק הקושי' מהמקום שאינו מחוייב שיהיה במקום כן תולק החזון שאינו מחוייב שיהיה התהוותו כוחן ואם הוא קשה לציירו כל מה שהוא קשה לציירו אינו כוב כי המופת למציאת החזמיון וכבר התי' במופת היות השמים ויתחייב הנה שהתנוע' מהודשת הזמן מהודש והכלל העולה מזה כי הפלוסוף' הורה לנו כי מציאות הזמן דבק לתנועת השמים ולפי זה לפי שחשב שהזמן קדום נתיחייב לו שהשמים קדומים ואמננו לפי שנית' לנו מיוב חרוש השמים התחייב לנו עפי' שרשיו' שהזמן מהודש ואפי' שזוא או' שהאו' שהזמן מהודש אחר שלא היה כבר חייב במאחרו זה שיש זמן קודם לפי שמת' הוא ולא היה זקודם ואחר לא נאח' אלף על הזמן אין זה חייב כלל כי הברכה הדבור מביא לנ' כן כי כן הפלוסוף' עצמו או' כי אין חזן לבלבל נקום ויודע הוא כי חזן ופניה לא נאחרו אלף על המקום ובאחריו חזן כבר חייבנו שיש מקום אבל אין להכתיב דאיהם מהכרח הדבור במקום הזה כי הכוונה היא שאין קודם היותו חזן ולא חזן לבלבל מקום וכן הראש' ע"ל כ"ת בס' קהלת כי האומ' שכל דבר הוא נמצא או נצטרך באחרו כבר הוא חייב המציאות ואינו נפסד אלף מהכרח הדבור חייב כן וזה ארססו' להיות גדול מאד בשכלו הוא סופיך במחקריו' על עצמו והוא רוצה לאמת דבריו' וכחוסם המוחש כמו שהוא מכחוש מציאות השמים כנגד המוחש והוא כ"ת כי ארץ מצרים הולכת אל ההפסד מפני שהיא יס ואח"ך יבשה ויורה על זה כי נמצא בקרקעה מחרסי' הדגים שאינם נמצאי' אלף בים ויהי עתה הולכת אל הים עד שתחרכ' ע"כ לא ירכו בה נגשים ואמנם יחיו אכסיה מזה שנוכח היאור והוא מביא דאיה ע"ז כי מצרים הקדומה היתה למעלה מאת המדינה שמוכני' בהעתה המצריים ואח"ך התחזק היובש בלוחה ובעתה נבעלה לזאת המדינה והיא מפלה מאותו מקום אל זה שער בשקר' דעתו בקדמות העולם כי יש כחה אלפים מהשמים מאותו זמן עד עתה ולא חרבה וסבת מניעת המטר בה הוא לחות היאור מפני היאור ולכן הוא עבה ולא יוכלו לעלות בה ארזים המהויים המטר מהארץ כמו שהעידה התורה ואיר' יעלה מן הארץ והשקפה וכו' ובתבתי' זה שלא יתפתה האדם להאמין במחקריו' :

ויש מהראשונים' שהיו מחייבי' חרוש העולם לפי שמציאות דבר שאין לו תכלה שקר הוא היום העולם נחתייב סס תנועות בלתי תכלית וכבר כתי' במופת שמציאות דבר שאין לו תכלית שקר ואין בזה חייב כלל לפי שלא התי' כחופית שקרות מציאות דבר שאין לו תכלית אלף כשיהיה כפועל אבל כבוא זה אחר סוד זה לא נתי' כלל אבל חזר אחר היה אפשר לחייב זה שאם היו התנוע' הראשונים' לכלתי' תכלית אף נמצאו האחרונים' כי מה שאין לו ראשו אינו אחריו ואין זה חייב כלל לפי שזה היה מתחייב אלו היו התנועות הראשונים' סבת האחרונות כי הדברים שהם עלה וצללו בהשתלשלות בהכרח יגיע לעלה הראשונה אינה עלולה ומה חייבו מציאות העלה הראשונה הוא שיש' שאם לא היה סס עלה בלתי עלולה אף נמצאו העולמים ואין עלול

מגן אבות ה"ג

פצנות אחרת וזה ראוי שיאמר כאן ומתכבד ראשון הוא אחר שיתחייב כמות אחרות של הש"י שאם היו שם כ' פולנות אחרת היו שם אלוהות הרבה כ"א מנהיג עולם א' ולעצמן הויית אם היה מי שאיך הרמב"ם סובר שהיתה מהאין המומלט והוא האמת והר"ל בכתבך בזה מאד ונלזל במים ארדיים ולא יכול לציור שיתחיה דבר מלא דבר ונדר שהעולם נתהוה מים אבל לא מהים הנמוך אלא מחומר בעדר הצורה בלתי שומר תמונתו וזה שאם היה העולם מתהוה מאין היה קודם העולם רקות כמציא וזו הכרעה פשוטה מאד כי לא היה לעולם קודם הוייתו טבע שגבוור עליו אם רקות נמצא או לא ומה שיקשה לזה איך יתהוה דבר מלא דבר ויחיד לא יהיה אפשר זה באפשרוה הויית השכלי' הסבדלי' מלא דבר וכבר ראו ל' מי שסייה כן ברעתו ודחו אותו כת"ס בכ"ר שאמר אותו גוי צייר גדול היה אלהיכם אלא שהצא סמני' טובים שייצו אותו ומה הן תהוה וכו' וחסך ומים הרי שזם הנדו לא רצה להאמין שיהיה נכבד העולם מהאפיסה המוחלטת אולי שמע דעת אפלטון שהיה סובר שהעולם נתחדש אך מדבר שיהיה קשה עליו שיתהוה מלא דבר והיום ר"ל כי כן דעת התורה וא"ר"ג תיפסח רוחים דהוא נכבד כולה וברואיה כתי' בזה הביא ראיה מלשון בריאה שהיא המצאת יש מאין ואחר שר"ל למדונו להשיב כנגד האפיקורוס האו' סמני' טובי' מצא ששיעוריו איך צחוק כזאתו דעת שהרחיקוהו כפי' סוף דבר המאמין כי העולם נתהוה מים יפול בשאלות עמוק' ומשוכו' הרבה וקדוה הדבר להביאו להאמין שהעולם קדמון לא נתהוה כדעת הפלוסו' ע"כ אמרו ר"ל חקירה זו למדני ואת' כפ' אין דרשנים כי שאל לא לימים ראשוני' יכול ישאל אדם קודם שכבר העולם ת"ל למן היום אשר ברא אלהים אדם וכו' יכול לא ישאל אדם משעת ימי בראשית' לימים ראשונים אשר היו לפניך או לימים ראשונים אשר היו לפניך יכול ישאל מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור' ומה לפנים ומה לאחור והכס גלו לנו שאסור לחקור מה היה קודם ת"כ ועי' לנו כי החקירה בזה רוחה לחקירת מה למעלה ומה למטה כי כמו שאין מציאות חוץ לעולם ואין לומר עליו שיש שם מקום מלא רקות כן היה העולם קודם ששט ימי בראשית שלא היה שם מציאות כלל כמו שאין מציאות חוץ לגלגל העליון וכן כמ' תמיד בשאלות ששאל אלכסנדרוס מוקדון לוקיני הסגב אחרו שלא רצו לומר בה נכבד תחלה אוד או השך ואחרו מלה דא לית לה פתר סכרי דילמא אתי' לשינוי מה למטה מה למעלה מה לפנים ומה לאחור והו' לשינוי' ל' באותה גמ' ובמצאת כמ' תמיד החקירה בזה נמנעת מנד התורה ומנד הענין בעצמו וכבר אמרו ע"כ כב' כבוד אלהים הסתר דבר והסתל שפשו בזה לחלק שפשה פלטיין שלובתקום אשפה ויה משל ע"ד דרש שיאמרו שהעולם נתהוה מענין בעדר הצורה ויותר טוב שיאמר שכבר מלא דבר ולשון בריאה כלשונו הוא על ההוייה מהאפס המוחלט והכס אסרו מה היה קודם ששט ימי בראשית כמו שאסרו לחקור מה למעלה מה למטה וכזה הודא הפלוסו שאין שם מקום חקירה כי לדעתו אין שם הביאו' אבל חכמינו ל' הנוקובלים מהנביאים התיירו לחקור מה למעלה הגלגל ערבית הוא הגלגל היומי ער הרקיע אשר על ראשי החיות כמ' ש"ס כפ' אין דורשין והר"ל ל' כזה מדבריהם כמני דבריהם שחקר מה שהיה קודם ששט ימי בראשית ולא חקר מה למעלה הגלגל ערבית ער הרקיע שכל ראשי החיות כי לא היתה לו קבלה רזה והקש השכלי לא יגיע כמה שאין בו הקדמות ידועות ומה שהוא ראוי להאמין בזה הוא שהעולם נתחדש מהאפס המוחלט וכו' ויבאנו ידי חובתנו במה שנכנסנו בו בענין הדוש העולם וכשלים הדיבור בעניניו הנכסים האפשריים לפי אמונתנו ואת' כאשר ידענו והאל ימכיס על ידינו ברחמי' וכרוכ חסדיו אמן :

ואחר

מדברנו בהויית הכלליה והוא חדוש העולם בכללו שהיתה הוייה רצונית לא טבעית כדבר בהוייות הפרטיות הרצוניות היוצאות מהנכב הטבעי הנכ' כמים או נפלאות ומופתים ואותיות ונא' תמלה כי הנמנעות כ' מינין המין א' הם הנמנעות שיתואר האל ביכולת עליהם לטניהם והמין הב' הוא שטבעם קיים עומד אינו תפועלת פועל אלא להשתנות כלל ונפני זה לא יתואר יכולת לאל' עליו לטניתו והסתל בזה התקבץ כ' הפכים ברבע א' כמשה א' שיהיה שחור ולבן יחד וכ"ס הסתרי' והסתל בזה שיהיה וכן א' עבר ועתיד יחד שיהיה אתמול ומחר ברבע א' וכן שיהיה מרובע שזה כלצו לאלכסונו ושיהיה משולש ישר הקוים וזויתו פחית משהי זוית נכבית זוית מושבתת יקופו כד' זויות פשוטות נכבות או שיהיה מספר א' וזב ונפיר יחד וכן הדברים החולפים שיהיה אתמול שלא ירדו בו גשמים סידרו בו כל אלו הדברים א"ל לצייר בהם שני טבע כלל ועל' כיוצא בזה אמרו הנכנס לעיר ושחע קול צעקה ואת' זהר שלא יחא זה בכניתו ה' תפלת שוא וכו' כי איך ימנא דבר שאחד המנאין יקרא שאינו כלל כי הדבר בעצמן סותר נפשו כי השחור אינו לבן והלבן אינו שחור ואיך תאמר עליו שהוא לבן ושחור וכן היות השם המציא כמותו או השיב עצמו להצדד או יתגשם או שישתנה כל זה חמת הנמנע שלא יתואר האל ביכולת עליונות וכו' אין מחלוקת בין בעלי העיון החורגי או פלוסופי כולם מודים בזה וילתי אותם שהאמינו בנשמות לפי אמונתם המפורסמת מנד טעיות המטעים אותם לא הביאם לזה עיון כלל :

אמונם

במה שיש מחלוקת בין כת העיון בקצת פרטי זה הכלל יאמר קצתם זה הוא מכת זה הנמנע קיים וזה לא אבל הוא מכת הנמנע אשר יתואר אל ביכולת עליו לטניתו והוא להמציא דבר מוגשם לא מחומר כלל כי הפלוסו' השכחה מכת הזה ואנחנו בעלי התורה הוא אצלנו מכת האפשר כמו שביארנו במה שקדם ור"ל יודו בזה שיש נמנעות טבע' לא יתואר האל ביכולת עליו ונאשענו בהקדמה זו על ש"ה שאמר אין כל חדש תחת השמש ופ"א כפ' הדורא שאל' לבראת כוכבים אחרים יתר על מה שנבראו בששט ימי בראשית ע"כ לא ירצו הם שישתנה טבע המציאות אלא לדרש שיש לו קצת דמיון במעשה בראשית' וזהו מאחרם ל' כשאחד חשע ע"ה אם בריאה יכרא ה' ופי' שם אם בראת פה לביהם מוטב ואם לאו יכרא ה' והקשו ל' אינלימא למברא מהם ושכתי' אין כל חדש תחת השמש אלא לקרובי פיתחא כמו סנו' כפ' חלק וכו' אין בין המודר ותראם הפלגת הרחקתם לטנית הקיים שלא אמרו אם בראת גיהנם מוטב שזה לא עלה בלב' שום אדם שישאל משה דבר שלא נמצא כלל שיחדש אותו אלא הדבר הנמצא אחרם בו מה שאין בו והוא שיחדש פה לביהם הנמצא וגם זה לא רצו שיהיה אפשרות לנכיוא עליו כי אם אינו חדוש דרך כלל הוא חדוש דרך פרט והוא בריאת הפה והם ראו שגם זה נמנע ותרצו לקרובי פיתחא שיהם אינו אלא שינוי פתאום כמה שהטבע יעשנו כמותו מרובה וכן בכל המקומות שמוכרי' שני הטבע תרקדק' בזה שיהיה לו רובתא למעשה בראשית כמו מה שאמר עתידה אשה שתלך בכל יום והקשו מאין כל חדש תחת השמש ומכאן מזה דומא במעשה בראשית והיא תרנולת וכן כל' כיוצא בזה כמו שהוכירו ר"ל שם ובמ' קהלת הסה הפלגו הרבה להאמין קיום הנמנעות לקיים מנהגו של עולם ובהרבה מקומות אמרו עולם כמנהגו נוהג ושופי' שקלקלו עתידים ליתן את הדיון והמין השני הם הנמנעות מנד טבעם האפשריות ביכולת האל בהסתך המטה נחש כי לא יכבר מהאל לעשות נחש מהם כהשתהוות מוכר ונקבה וכן על זה הרמין

הדמיון הם כל הנשים המוכרים ובכניאויס ור' ל' גם כאלו רצו לקיים ההקדמה הכוללת והוא און כל חדש תחת השמש ועל אף תכלית התורה סכ"ה עם מעשה בראשית על הים שיקרע ועל האריות שלא יאכלו את דניאל ועל האש שלא תשרוף חכניה מישראל ועזריה ועל הדג שיקיא את יונה וכ"א עשרה דברים נכבדו בע"ש בין השמשות וכונתם לומר במאמרים אלו שהם בטענת הכריאה עם האפשרות הזה בטבעם להשתנות בעת הצורך לא היה יכולת האל לשנותם אבל כיסוד העתים בעת הכריאה היה זה האפשרות לא שישיה חסוייב ג"כ בהם שאם התצריים לא הקמו את לבם לרדוף אחר יש' לא נקרע הים ואם כלשאר לא השליך דניאל לגוב האריות וכן לחכניה מישראל ועזריה לכבסן האש לא ישתנה טבע האריות שלא יאכלוהו וטבע שלא תשרוף כי האפשרות הזה הוא בהם מיועד מטבע הכריאה לא המכנה במורה ולא חיוב במור שישיה בין והדברים שנכבדו בע"ש הם דברים ממוצעים בין הטבע וחזן לטבע ע"כ נכבדו באותה טעה שעדיין לא נכנס השבת לשיות הטבע הזה וגם לא היו חזן לטבע לבמרי שישיה התכלית בטענת הכריאה ועוד נכבד כזה בח"ד פ"ה כ"ה

ואחר

שביארנו זה נבאר הנסים הם על ב' מינים ואם הם תחת סוג א' והוא שמו הטבע ברצון האל' הם הנסים אשר עניינם מורה שהוא הפך הטבע כי יש כיוצא בהם בטבע כבא הארכת והכבד במצרים כי יש כיוצא בהם בטבע ואולם יהיו העניני' האלו ודומיהם נסים חזן לטבע בא' מב' תנאים הא' כואו אחר מאמר הכביא כמ"ש ויקרא ל' ה' ויתן קולות ומטר וזלולי רבול הכביא לא היה מתפרסם היות גם כי הרבה פעמים יקרה זה בזולת גם והשני כהיותו בתכלית הזרות ויתר מהנכונה בטבע כמ"ש בארבה לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן. והשלישי המטף האפשר הוא חזן מרובה בכרכות וקללות שכתורה כי אלו היה פעם א' או ב' לא היו מופת והיינו אומרים שהוא במקרה ומוס המין הם הצלחת האבות כי לולי ההתמדה בהם היינו אומרי' שהיא הצלחת המול ועכ"ל ליצחק ראו ראונו כי היה ה' עתך וכן בפיטופר נא' וירא ארונו כי ה' אתו אלו הנסים וכיוצא בהם כשהם נעשים בלא התמדה וקראו נסים נסתרים ואח' עליהם ר' ל' אפי' בעל הגם אינו מכיר בכנסו והאמת הוא כי הם נסים אין הכולל ביניהם לקריעת ים סוף לעיני היותם הפך הטבע וזלתי מייצג התפרסם היותם נסים וכת' הרמב"ם ז"ל כי המופת בענייני' הנמשכי' בטבע לא ינאר כלל שאלו היה נשאר על עניינו היה מביא ספק במופת שהוא שאלו נשאר הנטה נחש היה חספקים היותו נחש מתחתו ומפני זה היה שלמות ומופת כזוכו משה ויהי למטה כמפו וכן אלו כקצעה הארץ בעדת קרח וכשארם בכקיעתה לעולם היה המופת חסר ואמנם שלמותו היה בשוכו הארץ לעניינה ותקם עליהם הארץ וכן וישב הים לפנות בקר לאיתנו אבל המופת הדומה לענייני' הטבעיים האפשריים כל אשר יתמיד ויחריף הוא יותר ראוי להיותו מופת ומוס שבו התברר הברכה והקללות מופת להתמדתם וכבר ספקו עליו ז"ל מעיני חזן שהתמיד ארבעים שנה והיה נכבד בטבע ואחי אר' שאין מזה עליו קושיא כלל כי כל יום היה מתחדש במופת ואחר שאלו מתמוס הכביא ורמס היתה בו והנשאר יותר ההלקט באחר עליו יחס השמשות ומנס :

ואחר

טנא באר זה נבאר כי בענין הנסיכ אין הפרש בין נכ הטן לנס גדול לעיני שבו הטבע ובענין מדרגת הכביא אשר על ידו נעשה הנס כי לפי גדול מדרגתו תהיה היציאה מהטבע גדולה אבל לעיני הנס בעצמו אין הפרש בין אריכת כנף הזכוכ לעמידה השמש כחצי השמים כי אם היה נשאר על טבעו לא היה אפשר להאריך כנף הזכוכ כמו שא"ל להעמיד השמש ולענין השנוי אשר סמך' כחיי עליו הכל הוא שזה זה שנוי וזה שנוי על כן אל תאכה ואל תשמע למי שמורה פנים באלו השנויי הורים היותם על זולת הנדאה פשוט מהעוסקים אבל האון בלא ספק כי החמה נתאחזה טעות עד אשר נכחו האויבים וזם יודם השמש וירח עמד ויעמוד השמש בחצי השמים וכן וכאמר ולא היה ביום ההוא לשמוע ה' בקול איש כי ה' נלחם לישראל כי בגורת יחושע שאמר שמש בדבעון דום הקים ה' דברו כמ"ע ז"ל על כיוצא בזה ותבדור אומר ויקם לך וכאמר מקים דבר עבדו וענת חלאכיו שליח וכ"ש כפתיה' פי האתון ל' תתיר עצמך להוציאו מפשוטו כי רצה ה' ליהודיע לכלעם כי כידו לשום פה לאדם ומסיר טעה לבאחניה ואלא ישיה לבבו לקלל את ישראל וכן בכל הנסים הנכבד' בשופטי יש' ובכניאויס הכל הוא כפשוטו לא יבדוהו טבע הענין להוציאו מפשוטו אחר האמינו יכולת האל להפוך או זה טבע שישיה און ההפרש בין הפיכה גדולה לקטנה :

ואחר

שנתבאר זה נבאר מי הוא הפועל לאלו הנסים יש מהעניני' הראשוני' מהכתיוב' המאמיני' במופת' לפי שרש דתם כי הפלוסופ' שאין להם תורה מכחישי אותם אבל הדתיים המאמיני' בהם אומרי' כי הכביא כשהגיע בתכלית היריעה האפשרי' במציאות יתיק יריעה בכל ההצעות הצריכות לפעל פעל הפעולות הטבע ודוע ג"כ ה' יעלה אותן ההצעות עד שתעמוד מלאכתו חקום הטבע כונתם לומר שהוא יודע איך תהיה נחש מנחש ועושה במלאכתו טעם שהוא עמד בחקום הנחש ויעשה אותו מהמטה וזאת היא סדרתם וכנסו בדוחק זה על אכונתם בקרמות העולם ואלא יבא דבר מטבעו כדצון מיוחד וזה שורש א' להם ועוד להם שורש ב' שלא יהיה שנוי רצון לה' כי הם בוררים שאנו רצון הוא חסרון לו ית' וראוי לנו שנסגלו מחמו כל החסרונות וכבר עמד א' מאחרוניהם על דברים אלו וסתר אותם ויפה זה לשונו און כל מה שהוא אפשר בחק האדם הובבל ואפי' לחשוב שבחזן רוב האפשרות בעצמם נמצות עליו וזה שהצעות הטבע לפעל פעל כמעט שאין להם תכלית אם חמד עצמם אם חמד מה שהוא חזן שישתנה בפחות ויתר אם חמד המקומות אם חמד המצבים הרקיעיים לכן לא יבכלו סבותיהם לשכל האינושיה רק המעט שישיב מן הסבות הכוללות החלפו ג"כ בה הורדעים ולכן כשיביא כביא פועל הוא נמצע בחק האדם ואפי' הוא אפשר בטבע די בו האמתה ועדות לרוח אלהי בו מחכו ושיב פעולות וקצר בהם ההקם והסתכל הנפללות שהאחתו בחורה משה הכביא הנאמן תמנאם מזה הסוג כהפך המטה לנחש וקריעת הים ואין מורך לשים העניינים נמצעים כשכל אך אפשריים בטבע נמצעים בחק בני אדם רק הכניאוי' שאלם הוא אפשר חמד שהנבואה רחוקת היחס מן ההקם אלו דבריו והנה ענה חזן אחר ברכותיו והנה אחר שזה שאינו חכני תורתיו עם היות פלוסוף דבריו הם כך דברקשה הוא שימנא ככני תורתיו מתפלספי' בענין הפללות מי הוא הפועל והאיך הוא פועל אותם :

ודע

כי ענין הפללות הוא כנוי על שני שרשים הא' הוא חירוש העולם והשני ההשגחה ואלו שני שרשים הם יסוד תורתנו וכבר נתבארנו במופת כמו שהקדמנו בס' זה ואחר שנתבארנו שני שרשי' אלו באמן אמונה שלימה כי הש' תשנה הטבעי' ברצונו הקדום כשיביא הצורך לזה להשיג על השוכים להצילם חרעתים הראוי להם לפי הטבע ואין מנוס להצילם כלל שנוי הטבע וכן לאמת כבואה השליח אשר על ידו תבא ההצלה או להקבות אמונה שלימה שהיא הצלת הנפשית מהאכדון ע"כ כמו שהחומר ביד היוצר לעשות בו כרצונו כן הטבע הוא ביד האל להפכו ברצונו בעת הצורך ע"י אמצעי יהיה מלאך או כביא או בני אדם

אמצעי וזהו על ידי צבוא אם בצמות הא"ז אם בתפלת כביא וכל זה ביארונו חכמי האמת ז"ל שהם אחריו שצלת אברהם תולד
 בשמים היתה בלי אמצעות תלךך כמ"ש בפ' ערכי פסחים וכן בהגדת פסח אה' ועברתי בארץ מצרים אני ולא תלךך למצו
 המשנית חכמינו' והפכת סדוק היתה ע"ז גבראל והצלת לוט ע"ז רפאל או תיכאל כמ"ש בכ"ר והצלת חנניה מישאל ועזריה
 היתה ע"ז גבראל דרך נס לזמן המפנים ולהרתיה מבחון לשרוף אנשי נכוכדנצר כמ"ש בפ' ערבי פסחים וכקייבת הארץ לכלוב
 קרה היתה ע"ז תפלת השם וגזרתו שתתקיים שאל' ותגור אותך ויקס לך כמ"ש בפ' חלק וכו"א על כפי לישע כי הוא עבדו כרחמי
 סוף עבדו כמ"ש בפ' כפי העיר ומפורסם הכתוב כי עמידת השמש ליושבי היתה ע"ז דברו לשמוע ה' בקול איש וירדת מטר
 בתפלת שמואל והחילת המת ע"ז אליהו ז"ל ופני' הסודי' שלא הגיעו לכבואה בוורי' אומר ומתקיים להם לחוץ השמנים בהם
 וכמ"ש ר"ח בן רוטא מי שאמר לשמן וירליק ואחר לחומץ וירליק והרבה כינצא כזה וענין קבול תפלותיו אינו ענין אחר אלא
 שהשי' שומע תפלות ומשנה הטבע ולזה נק' אל שרי השחר המערכת והוא השם שהיו משתמשו בו האבות כשנו הטבע
 הספיר אכל השם הנכבד והנורא הוא שהשי' מרע"ס לשמות הטבע בתפוסם כמ"ש וארא אל אברהם וכו' וכן היתה תפלת חוכי
 המעגל שהיה מתחטא על המקום כפי ההתחטא על אביו לא כך אני רוצה אלא כך אני רוצה ואליהו נור שלא ירדו בשמים כי אם
 לפי דברו ומתקיים וכן תפלת החולים כשמשפת כבר אמרו גדול כס הנפשה לחולה מהננס הנפשה לחת"ו שוו השם של מעלה ר"ל
 קדחת וזו אש של חטא ר"ל חטון נורא יקריח א וכו' דעת שראוי לכל יש' המשכים בכל יום לכ"ס להאמין והולך לבית רבו ללמוד
 תורה והכלל כזה כי הש' משגיח על הדברים בו וכו' וידו לשנות הטבע כי הוא מעשה ידיו ואין כזה שנו רצון כי בתחלת הכריאה
 היה רצונו כן כמ"ש והיו הכרמו בתנאי התנה' כמ"ש למעלה וזהו הכרמו בכ"ר שאל' כל העולמות שצתיד ה' למדע בעולמו
 הן בלויות לפניו מקורם שכל ומודיעים לכביא כמ"ש ראה כל המופתו' אחר שמתו בידך כוונת' לו' כי אין כאן שנו רצון כי בתחלת
 סכרו' הם אפסרות זה בטבע' ואינו בטבע הנמצאו' שטבע' קיים ומה שחיה האיש שנתנו כקבר אלישע ככר אלא גדולי צדיקי'
 כמיתתן יותר תכחייה' ומתעבדת ה' על אלישע כתיב שלא יקבר כחחיבתו וכזה יעלו כל הדברי' מתוקני' ע"פ התורה
 והאמונה השלימה :

ואחר

שנת' ענין הנסי' והפעולות ככאר ענין תחית החתים שהוא מהכסי' הגדולי' ומכחיש בו אין לו חלק לע"כ וז"ש
 במשה באותן שאין להם חלק לע"כ הא"ו אין תחית החתים מן התורה מ"ש כי את כל הארץ אשר אתה רואה
 לך אתננה ולורעך ולא מני' שנתנה לאברהם כי בשעתה אשתו כקש מקום לקברה ולא מצא ער שלקחו בת' מאות שקל כסף לא
 מכאן לתחית המת' מן התורה וכן ביצחק ויריבו ריעי ברר עם חושי' יצחק וכן ביעצב ויון את חלקת השדה בק' קאיטא אע"פ
 שנתנה לו הארץ לא מכאן לתחי' המת' מן התורה ואו יזכו בה וכתו' אשר נשבע ה' לאבותי' לתת להם וכתו' למען תארכו וימי' ע"ל
 הארצה אשר נשבע ה' לאבותי' לתת להם וכתוב למען ירכו ויחיכו וכו' לתת להם לא לא' להם וכתו' אני אמית ואחיה יכול
 מיתה כא' וחיים כא' כדרך שהעולם הנה ת"ל מתחתי' וכו' ארצה תכאן לתחית החתים מן התורה וכן הנך שוכב עם אבותיך
 וקם מכאן רמו לתחי' המת' מן התורה וכן או ישיר משה או אר לא נא' אלא ישיר ועיר ונתתם ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן וכי
 אהרן לעולם קיים וסאל במדבר לא נבנו תרומות ומעשרות ואהרן לא נכנס לארץ אלא שצתיד לחיות וישראל יתנו לו תרומה ומן
 הנבואים יש ארצה ה' תחית ואחיה מוריד שאול ויעל ואו' יחיו עתיד ככלתי יקומון ואו' והעליתי אתכם מקברותי' עמי וכאמר זה
 ליהוקאל אחר שהחיים המתים בכקצת דורא ובכתובי' באח' ורבים מישיג אדמת עפר וקינו וא"א לפרש זה משל לנשכחים
 בגלות כמתים שהרי כתו' באותו ענין ואתה לך לקח ותנחו וכו' כל אלו הפסוקי' אסור להוסיף מפסוטם שאין לכו מרוב
 להוסיף מפסוטם עם שהקבלה האמתית הכריעה כן וכל תפלותינו ובקשותינו אינם אלא ע"ל זאת האמונה עם אפסרו' הדברי'
 והרי אליהו ואלישע החיו את המתים ויהוקאל בכקצת דורא וארי' בן תירא אני חכמי כניסה וכן בקרבנות שעתידות הנזכרות
 כפ' הגד נוס ליהוקאל לעצות העבודות ואין לומר שאותן קרבנות היו בבית כ' כי יהוקאל לא עלה מבבל כלכלם מודע מקום
 קברו אבל שבטו בתחי' המתים ויהיה כהן לזמות השמים ורע כי יש פסוקים רבים מרחיקים אפשרות זה כחייב כתיב אם
 ימות גבר יחיה ואת' כלה ענין וילך וכו' כמ"ס אלך וכו' ככר אף כי חייב כפר בתחית המתים אבל פסוקים אחרים מצייג
 מצין אלו והם תאמר חוקיה לא ישכרו יורדי בור לא אמתך מי מי הוא יורד כמוני סווס וכתוב כי מות כמות וכמים הנגרים ארצה
 אשר לח יאספו וכתוב הלמתים תעשה פלא אם רפאים יקומו יורד מלה' : רוח חיה וכל ישוב :

וכבר

אמר הרמב"ם ז"ל בתירוץ אלו המקראות שהם לא דברו אלא ע"כ הטבע כי כידוע שכל שאין בטבע המציאו' שיחוד
 המת' ואינו לא באמין בתחית המתים שהיה בטבע אבל באמין שהוא מן הנסים הגדולים ויהיה א"כ מאת' אם
 ימות גבר יחיה כמ"ס החן הסלע הזה נוציא להם מים אבל כבר יצאו ממנו מים דרך נס ברצון האל הספיק חלמים למצונו מים
 כן אכחנו באמין אע"פ שאין בטבע המתים לחיות השם יחיה אותם דרך נס ואין הפרש בין הלמת' חיה פלא וכן היהפוך
 כושי' צדוק וכבר הפכה יד מרע' הדרך נס לזכור כן יחיו המתים דרך פלא ועוד שהמכשיות הנכ' בכתו' כי אינו לא בעשה' ואכחנו
 אמונתנו בתחי' המתים הכוללת הוא בעולם וולת זה ולא נמצא בכחוכי' הנחשת זה :

וענין

התחיה הואת היא שפסוק הנפס אחר הפרדה כמיתה תהגוף אליו כאשר בתחלת להיות הנשמה והגוף יחד כאשר
 עברו את השם יחד וז"ש ר"ל על דור המבול בלא ידון רוחי שאין כשמתן חוורת לדכס שאינם חיים ולא נרובים הא שאר
 החיים והדוני' כשמתן חוורת לבושים שהיא הכרעה כמ"ס אתכרי' רוחי אלא רגועל בנו מרבה ושיניהם מקבלים העונות כמו שצבר
 שניהם שם וכן שניהם מקבלים הרין וכ"א אנטוניוס לרבי יכולים גוף ונשמה לפטור את עצמם מן הדין גוף אומר נשמה שחיה
 וכו' ומשלנו חשל לחגר והוא שדרכי הסומא לחגר על כתפיו והלוינו על הקום הככרות ואכלום בא בעל הפרדס ודן אותם
 כדרך קלקלתם אף הכ"ס מביא הנשמה וזרקת בגוף ודן אותם כאחד כמ"ס יקרא אל השמים מעל ואל הארץ לדין עמו ואלו
 החיים בתחית המתים יאכלו וישתו והארו' והכהן יחיה ויתנו לו תרומה ויאכלנה כמ"ס למעלה : הא למדת שתחית המתים
 תהיה לגוף עם הנשמה לנכוח מהננס באכילה ושתייה והלא תחית המתים תהיה על ידי מלך השמים וכבר אר"ל אין בין שעה'
 לזמות השמים אלא שצבור תלבויות כלכד הא למדת שיש עם אכילה ושתייה וכל צרכי הגוף :

ואם

תקשה לומר א"כ בא וכאמר שלא יחיו מתים ולא יהיו שני כסים אלא יציאה מן הגלות א"א לומר כן שאלה אתה אומר כן
 נמצאת או' שאין רוח הקדש שורה על יש' בימות המשיח ואין לשון ים מצרים נכקע לשאר עמו אשר ישאר מאגור כאשר
 ביתה לישאל כיום עלותו הארץ מצרים וכן כל אותם הנסים שהכתיבו הכובלים והא' אלו הדברי' כבר היו בימיאדם מצדדים
 וכנפשתן לארץ והיו ימות השמים כמו שהיו באותו זמן א"א לומר כן שהרי תיעטו מוס שעכו' תלבויות וכינצאתן מצדדים
 וכינצאתן

ובכונתו לארץ לא היה עם שעבוד תלכויות א"כ זה המאח' לא נאמר אלא למעט זמן המשיח לזמן הבנות ואם אין עם אלא אלה
 כיניקס אלא שעבוד תלכויות נחצאת מכלל כל הכנסים שהבטיחו הנבואי' אבל זה המאח' על שמואל לא נאמר לבטל סכמים
 שעתידים להיות כיתום הסם לפי צורך השעה והתקום אלא לו' שאין מנהג העולם משתנה לנמרי :

ולענין
 אם ימותו אחר שיחיו הרמה"ם אל סוכר שימותו ומפרש עולם הכא עולם שכלו ארוך עולם הנשמות והקטן עליו
 מכמה מקומות שג' מדרבי חז"ל שקיימם והיה בנזק וכפס לעולם והוצרכו לתקן בדרכיו: שאחר שימותו אותם שקיימו
 לימות המשיח יוכו לתמים אחרת באותן אלף שנים שעתיד הכ"ה לחדש את עולמו ולא לראה עינים זה רעת סרב' אל וכל קצת
 תורתנו הבאים אחריו לא הסכימו עמו כזה וגם הנאון רכיבו סעדים אל לא אחר כן ובדרכי ד"ל כפ' חלק חזינו שאת' תנא דבש
 אליהו דקיימם שעתיד הכ"ה להחיות טוב אינם חוזרים לעפרם שכ' והיה הנשאר כניון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו מה קדוש
 לעולם קיים אף הם לעולם קיימים וא"ת אותם אלף שנים שעתיד הכ"ה לחדש עולמו שגא' וכשגב' ה' לבדו מה הן עושים הכ"ה
 עושה להם ככנסים כנשדים וטסים על פני המים שגא' על כן לא נירא בהתיר ארץ וכנ' שגא' תאמר יש להם צדקת' לוקוו' ה'
 וחלופו כחוכ' וואת' ראייה שיהיו כעם"כ בנזק וכפס שאת הנשמות בלא בנזק לא היו צריכי' להביא דאיה שאין עם עיניה ועינות
 שאין היביעה אלא לנזק וכן נראה מה"כ רב העם"כ אין בו לא אכילה ולא שתייה ולא קבאש ולא שגאש ולא תחרות אלא דקיימם
 יושבים ועטרותיהם בראשיהם ובהנים מויו השכינה שגא' ויהיו את האלמים ויאכלו וישתו אלא לפי שהנזק וכשמה הכנא ראייה
 שיתקיימו בלא אכילה ושתייה כמה ששנים מויו השכינה וכל מקום שהוכירו חז"ל עולם הכא הוא על עה"כ שיתקיימו בו הנדריק'
 בנזק וכשמה ולא יבטרכו לנרכי הנזק ויהו שקראו עולם שכלו טוב ועולם שכלו ארוך וכל מקום שגא' פלוגי מוזמן לחיי עולם הכא
 הוא זה העולם ומי שגור בתחלת הכריאה כשכיל החסא הקדמון להוציאנו מזה העולם הכלה יוציאנו מחשיכה לאורה ויכבו
 ליוכנס באותו עולם שקיים אשר במדת דחמו הכטימו ליראי השם ולחושבי שמו . ובכאן כשלתם בוונתנו בוס החלק
 סג' . כל"ך :

תם ונישלם שבה לאל בורא עולם

על זה הכנב על החלאת דוד היים כל"ה החשכיל ונכח דורש פוכ לעמו יעקב רפאל מילול זצ
 הצעיר ברוך שמואל סיני קולון סי'
 על ידי מסדר כחלאת הקדש יצחק ככ"י משה פאלאג'י נ"ב
 על ידי מסדר כחלאת הקדש חנניה ככ"י מרדכי דיל מורו סי'
 על ידי מסדר כחלאת הקדש ישראל מסעוד נכ"י יהושע יצחק חביב סי'
 על ידי ספועל כחכבש יעקב ככ"י יצחק פירנאנדים סי'